

Groot vakantieboek

bron

Groot vakantieboek. Met illustraties van Nans van Leeuwen. De Geïllustreerde Pers, Amsterdam 1958

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_gro017groo01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m.

Voorwoord

Voor de zesde maal staan wij met een spiksplinternieuw 'Groot Vakantieboek' aan het einde van een lange weg. Op deze weg hebben wij met nimmer verflauwende aandacht om ons heen gezocht naar het beste wat de Nederlandse en buitenlandse literatuur te bieden had.

Af en toe zijn we eens een zijpaadje ingeslagen, waar een schat aan spelletjes, puzzels en gedichten was te ontdekken; de leukste en mooiste hebben wij voor U afgeplukt.

Terug op de grote weg, zijn we verder gegaan met het verzamelen van verhalen en sprookjes, voor jongens en meisjes, ouderen en kleinen.

Wat een boeiende en afwisselende tocht is dat geweest! En nu zitten wij op een paddestoel bij een viersprong even uit te blazen. Wij zijn een beetje moe, maar héél tevreden. Want we hebben een mooi, welgevuld 'Groot Vakantieboek' in de hand.

Straks wandelen we langzaam terug en laten het boek op het kruispunt alleen achter. Het zal niet verdwalen. Nee, het zal met feilloze zekerheid de weg kiezen naar de harten van allen die van lezen houden. Met de wens, dat het een warme ontvangst zal vinden, wuiven wij het geestdriftig na.

MARGRIET

De volgende illustratrices en illustrators hebben aan deze uitgave hun medewerking verleend: Nans v. Leeuwen, Fiep Westendorp, Nellie Donker, Jo Schwarzschild-Bottema, George Mazure, Hans Borrebach, Pim v. Boxsel, P.C. Wijn, Hans Kresse, Carol Voges, Wim Knotter, Rudy van Giffen, Rein v. Looy, Stuart Tresilian, Carl Storch.

Nederland-Waterland

Door M. Mok

Nederland is enkel water,
in geen land is het zo nat.
Altijd hoor je er geklater,
altijd hoor je er gespat.
't Landschap wemelt van kanalen,
zonder gracht is er geen stad.
Overal zijn stoomgemalen
voor het overtoellig nat.
Sloten, meren, kreken, plassen
vind je hier bij elke stap.
Nederland wordt steeds gewassen,
't Is één blinkend waterschap!

Kijk omhoog naar onze luchten
 en je ziet er stoet na stoet
 wolken door de ruimte vluchten,
 verre landen tegemoet.
 Of de regen valt in stromen
 uit een hemel, grauw als lood.
 Water druppelt van de bomen,
 water klokt in put en goot.
 En na 't einde van de regen,
 welk een kostelijk gezicht!
 Honderd plassen langs de wegen
 spiegelen het klaarste licht!

Heb je 't riet ooit horen zingen
 om een wijde waterplas?
 Heb je ooit een vis zien springen,
 net alsof 't van blijdschap was?
 Zag je wel eens hoe de ranke
 watervogels in hun vlucht
 kringen schreven aan de blanke

velden van de morgenlucht?
Open dan je ogen, oren!
In dit waterrijke land
kun je dagelijks zien en horen
't levend schoon van dier en plant!

Achter stoere duinenkusten
opent zich de grote zee.
Met de golven, die nooit rusten,
drijven meeuwen krijsend mee.
Nu eens stil, dan dol van woede
als een huizehoge brand,
werpen zich de watervloeden
op het eindeloze strand.
Wat er ook gebeure moge,
't water blijft de metgezel
van dit land onder de hoge
hemel met zijn wolken spel!

Goud in Alaska
Door Jan Stavast

‘Hallo! Bent u daar nog!’ In weerwil van zijn jaren nog bijzonder kras, snelde sheriff Howerd op de bemodderde autobus toe, aan de ingang waarvan Ernst Stengel, ingenieur en beedigd landmeter van het Yukondistrict, inmiddels was verschenen.

De wagen stopte op het plein voor de winkel, waarvan Howerd reeds vele jaren eigenaar was en tegelijk sheriff van de ‘stad’, die een halve dagreis van de Yukon-rivier af lag, weliswaar een stad naar Alaska-begrippen, die slechts uit enkele scheefgezakte houten huizen bestond.

‘Welkom in Freemount, mijn waarde! Tot gisteren heeft uw Klondike-man hier op u gewacht tot het laatste vliegtuig uit Fairbanks. En daar vandaag geen machines binnenkomen, zoals onze piloot verklapte, omdat de militaire instanties weer eens alle vliegtuigen in de hele omtrek voor een oefening gecharterd hebben, dacht ik bij me zelf, dat u wel met de rammelkast zoudt komen. Een mooi zaakje, waarover wij

u

getelegrafeerd hebben!’

‘Gewacht tot gisteren? Wat zegt u nu?’ Ernst Stengel had inmiddels de wagen verlaten en beantwoordde de handdruk van Howerd. Zijn assistentlandmeter Lanessen kwam achter hem aan. ‘De wolkbreuk hield ons op, sheriff. Was het hier beter?’

‘Geen haar! Als met hele bakken tegelijk spoelde het de halve nacht van de hemel. Dat kondigt het voorjaar aan!’ Howerd's stem kreeg hierbij een vrolijke klank. ‘Maar komt u nu toch eerst eens in mijn winkel! Geef mij uw jas en hoed maar! Ja, de nieuwe Klondike-man is ongeduldig geworden. Niettemin is aan alles gedacht. Zo gauw hij het noodweer zag komen opzetten - en hij had dat, nog vóór er één wolkje aan de lucht was, op de minuut af voorspeld - was hij tijdig op pad gegaan, om nog droog naar Poker-Flat terug te kunnen komen. Daar wacht zijn vriend op hem, met wie hij tezamen de kreek, zijn beek, gevonden heeft, en vast niet de slechtste, m'n waarde.

Als je hoort, wat hij daar uit graswortels en de rotsbodem in de rivier-bedding te voorschijn gehaald heeft, moet je werkelijk aan een wonderbeek denken en geloven, dat de tijden van de grote vondsten van de Klondike-rivier weer aangebroken zijn. U lacht ongelovig? Zeker - zonder gekheid - de toverberg van Klondike was iets unieks. Zó iets dwaas komt niet meer terug!

Maar wat die beiden daar boven in alle stilte en zonder gerucht ontdekt hebben, mag gezien worden. Zal ik de brandkast openmaken en u het prachtige, donkere stofgoud laten zien en de stukken, die de geluksvogel me verkocht en in bewaring gegeven heeft?’

‘Laat dat goud maar, waar het is. Daar weet u meer van dan wij, mijnheer Howerd. Wij registreren alleen maar claims. Wat is dat voor een man, die goudvinder?’

‘Een taaie kerel, die weet door te zetten. Iemand, die de dingen aanpakt, zoals slechts weinigen. Tweemaal heeft hij daar boven overwinterd. Vroeger berichtten reeds pelsjagers over hem. Hij zou zich bij hen aan hebben kunnen sluiten, maar hij scheen tot die mensen te behoren, die er niets voor voelen, weer onder de mensen terug te keren. Nu weten wij - wat de anderen reeds lang vermoedden - wat hem daar boven zolang staande hield. Hij kwam hier mager en sterk vervallen aan, maar in zijn ogen lag een verbeterd fonkeling. Ik hield hem voor een Noor of een Zweed en nu blijkt hij jullie landgenoot te zijn. O, ik zou willen, dat we hier veel van zulke mensen hadden. Jens Jensen noemt hij zich. Nu, vanavond al kunt u hem in Poker-Flat ontmoeten. Voor de hondensleden heb ik al gezorgd. En ook de ander, wie de wonderbeek voor de helft behoort, zult u daar ontmoeten. Hebt u de naam Olle Hustingx al eens gehoord, mijnheer?’

De ingenieur hoorde verbaasd toe. ‘Olle Hustingx? Wat vertelt u ons daar voor een oude historie, sheriff? Bedoelt u de Sioux-Indiaan?’

De oude Howerd knikte lachend. ‘De man, met wie Jens z'n goudmijn ontdekt heeft, is inderdaad een Sioux en een kleinzoon van het grimmige opperhoofd. Olle Hustingx, die door onze kinderverhalen spookte. De overwinnaar van Bighorn was de grootvader, misschien ook wel de overgrootvader van de Indiaan, met wie deze Jens Jensen uit de bergen kwam en die u in Poker-Flat zult leren kennen. Hij heeft z'n naam geërfd.’

‘Een Sioux, die onder de gouddelvers ging!’ riep Lanessen hoofdschuddend. ‘Nu meen ik te begrijpen, waarom de ander zo'n haast maakte, naar Poker-Flat terug te komen. Hij vertrouwt de roodhuid niet helemaal. Het geheim van de goudbeek is in gevaar. Bedoelt u dat, mijnheer Howerd?’

Sheriff Howerd antwoordde bijna ruw: ‘Neen, jongeman! Volstrekt niet! De man vertrouwt z'n rode vriend ten volle. Hij heeft tijd genoeg gehad, hem te leren kennen. Zo zwijgzaam als hij anders was, als hij van de kameraad en lotgenoot in de moeilijke ogenblikken van z'n winter daar boven sprak, dan werd hij spraakzaam. Jens Jensen liet zich ontvallen, dat hij zwaar ziek geweest was. Olle Hustingx had hem er weer boven op geholpen, en zonder hem zou hij er niet meer geweest zijn.’

‘Dat klinkt zeker heel anders,’ moest de jonge Lanessen toegeven.

Stengel knikte. ‘Maar u zei, dat anderen er van wisten, dat de beiden een gelukkige vondst gedaan hadden?’

De sheriff knikte. ‘Dat kon niet uitblijven, hier in Freemount was er een squawman, de man van een Indiaanse vrouw, die het nieuwtje rondstrooide. Anders gelooft men geen woord van hem.’

‘Wie vertrouwt nu ook een niksnut van een squawman!’

‘Maar hij liet goudkorrels zien - natuurlijk gestolen uit een terrein, dat tevoren door Jens Jensen en Olle Hustingx bewerkt was - en dat werkte overtuigend, temeer toen Ander Flannigen, de kroegbaas, hem eenvoudig de buidel afnam, in een smeltkroes leegstortte en na een nauwkeurig onderzoek verklaarde, dat hij nog nooit in zijn leven zulk prima goud in de pan gehad had.’

Howerd schonk de glazen van zijn gasten nog eens vol.

‘Nu heeft de goudkoorts de mannen weer te pakken. Troepsgewijze zijn ze al onderweg. Zelfs vanaf de grens moeten verscheidenen naar de Yukon opgetrokken zijn. De oude vos Ander Flannigen wil daar bij zijn! En bij mij is gisteren m'n bediende er vandoor gegaan een losbol, die niet ontbreken mag, wanneer er wat te verdienen valt. Het zou mij niet verwonderen, wanneer u hem in Poker-Flat zou tegenkomen.’

Stengel keek op zijn horloge. Howerd, wie dit niet ontging, zeide daarop: ‘Binnen een kwartier zal de oude Max Bern met zijn hondenspan hier voorkomen. Zoals ik zijn honden ken, brengen zij hem in twee uur naar Poker-Flat. Het zal een rumoerige avond daar boven worden, denk ik.’

‘En Jensen?’ vroeg Stengel. ‘Wat zegt hij van dat ongevraagde gezelschap? Wil hij de avonturiers op sleeptouw nemen?’

‘Beslist niet,’ antwoordde sheriff Howerd. ‘Ik vertelde hem, wat de squawman hier uitgericht heeft. Hij was al op de hoogte. Het was de enige keer, dat ik hem zag lachen, toen hij zeide: ‘Olle Hustingx en ik zullen die meute wel van ons afschudden.’

‘Makkelijk gezegd’, wierp Lanessen tegen. ‘Ligt deze kreek in het grensgebied?’ ‘Zeker. Maar het land is ordelijk afgebakend en voor registratie gereed,’ zeide de Sheriff. ‘Wat anderen op daarnaast gelegen stukken grond uitrichten, was volgens Jensen hun zaak. Aan hun kreek zou niemand komen. Alleen u hebben zij nodig, Stengel! Zoals gewoonlijk.’

‘Daar kan hij van op aan.’

‘Dat weet ik. Wij kennen u toch! Natuurlijk!’ zei Howerd. ‘Weet u dat ik in de afgelopen nacht, toen ik van de regen niet slapen kon, zelf door de goudkoorts werd aangegrepen?’ Hij lachte. ‘Ik maak me geen zorg ik blijf hier, en ik zal ook hier niet te kort komen. Wat aan proviand uit Fairbanks komt, moet hier door. Ik heb er goed aangedaan, het hier in de afgelopen jaren uitgehouden te hebben. Ik heb het verval der stad gezien, ik zal ook haar opbloei nog meemaken.’

Stengel haalde de schouders op. ‘U hebt een groot vertrouwen, Howerd! Zei u zelf niet, dat de betovering van Klondike iets unieks geweest is? Die ligt bijna zover terug als de ruiterslag van Little Bighorn.’

‘Dat is zo. Maar de wonderen zijn de wereld nog niet uit. U zoudt toch de goudmonsters eens moeten bekijken, waarde heer!’

Stengel sprak niet tegen. Iedere goudvondst bracht leven en vertier in dit land, hoopte rijkdommen op in de snel opbloeiende steden, die aan de weg lagen, waar de goudgravers langs trokken.

Maar het goudland Klondike was alles behalve een paradijs op aarde geweest. ‘Alaska - een hel op aarde.’ Zoals het door duizenden was vervloekt geworden. Men wist ook precies, hoe het was toegegaan onder de ruwe kerels, die als eersten langs de bergstromen naar de Yukon getrokken waren, vanwaar de ‘lokroep van het goud’ was gekomen. Er werd een winkelstraat aangelegd, die Broadway werd genoemd, of zelfs Washington-sstraat, met blokhuisen, grote warenhuizen, bars en speelholten. In deze éne straat woonde de hele bevolking. Noemde iemand een ander een leugenaar, dan was het kerkhof het eind van het liedje. Want ieder droeg zijn eigen rechtsmacht in de gordelriem. Honderd inwoners, honderd getuigen, honderd rechters. En met de schietwapens ging men gemakkelijk om. Nog op de dag van vandaag bergt het kleine kerkhof van Dawson 92 doden - van de nog geen 500 inwoners uit die

gouddelversdagen - die in hun schoenen gestorven zijn. In Freemount was het niet minder wild toegegaan, dan in al die rusteloze trekkerssteden, die vaak maar twee, drie zomers geleefd hebben. Was het tegenwoordig wel veel anders in Alaska? Het ging er wel een beetje bezadigder toe, maar waar de gouddelvers elkaar ontmoeten, ging het leven nog steeds om scherpe hoeken....

‘Menigeen zal het bij het goudzoeken zwaar te verduren krijgen!’ herhaalde

sheriff Howerd. ‘In Jensen en Olle Hustingx heb ik daarvoor voldoende vertrouwen.’ Hij had het niet kunnen laten, nu toch de goudmonsters, die Jens Jensen gebracht had, voor Stengel uit te spreiden. Stengel liet wat stofgoud over de rug van zijn hand glijden. Het was donkerder dan ieder ander stofgoud, dat hij tot nu toe gezien had. ‘Moge het de vinder geluk brengen’, zei hij, het goud terugstortend. ‘Hij is er de man niet naar, om zich de kaas van z’n brood te laten eten’, zei Howerd, die intussen de leren buidel zorgvuldig dicht knoopte en in de geheime lade terug legde. ‘Binnen enkele dagen verwacht hij werklieden. Olle Hustingx heeft die opgescharreld. Daarom is hij ook weer naar beneden gekomen. Hij wil zelf werken en voor eigen rekening laten delven en zo de mijnbouwmaatschappijen, die er natuurlijk de lucht van hebben, zo lang mogelijk van zijn lijf te houden.’

Voor het huis klonk thans luid hondengeblaf. ‘Ah, daar is Max Bern al, die u naar Poker-Flat zal brengen!’ riep de sheriff en reeds stond een lange, licht voorovergebogen man op de drempel. Van onder zijn pelsmuts werd zijn zilverwit haar zichtbaar.

‘Je ziet jou de lente nog niet aan, Max!’ begroette Howerd hem.

‘Die zit ook nog niet in de lucht, sheriff,’ zeide de man, die Howerd nu als de beste vallenplaatser tussen de Yukon en de Tananarivier aan Stengel en Lanessen voorstelde.

‘Geloof u daar maar niets van,’ weerde Bern af. ‘Ik ben nog maar net in staat een paar vossenvallen uit te zetten. Koetsieren gaat nog wel. Maar wie wil nog een hondenspan? Hoogstens toeristen. Het vliegtuig heeft de hondensleden verdrongen, en ik moet m’n dieren op een half rantsoen zetten, willen ze het lopen niet verleren.’

‘Neen, dat hebben ze beslist niet verleerd!’ Howerd lachte. ‘Breng nu maar onze ingenieur en zijn assistent naar Jens Jensen.’

De honden moesten hun ongeduld nog bedwingen. Max Bern leidde het span eerst over een met dennen begroeide, op en neer glooiende helling, die zich in de richting

van het dal uitstrekke en slechts een smal rijpad bood, om zodoende de eigenlijke hoofdweg te bereiken.

De oude dag had hem spraakzaam gemaakt. ‘Heeft de sheriff u van de rode Joe Hins verteld? Sedert gisteren is hij ons vooruit, om er vooral toch maar bij te zijn. De wedloop is ditmaal wel erg vroeg ingezet. Maar, zolang als ik me herinneren kan, is dat hier nu eenmaal zó: er waait een gerucht op, en direkt heeft de koorts het halve gebied te pakken. Hoewel het deze keer niet zo maar een gerucht geweest is, dat de squawman heeft uitgevonden. Pelsjagers hebben het bevestigd en nu zitten dus de mensen, die het juiste recept hebben, daar boven in Poker-Flat! En u gaat naar hen toe, mijnheer?’

‘Een juist recept?’ vroeg Stengel.

‘Natuurlijk, mijnheer,’ lachte de oude. ‘Tot op vandaag heeft men, zoals u weet, nog steeds geen recept

gevonden, dat aangeeft, waar en hoe

goud het eerst kan gevonden worden. Nog steeds geldt het oude recept: Goud is slechts daar, waar men het vindt! Is het waar of niet?.... Met een 'koest, Besz! Kan je wel, Kador!' hield hij de rijkdommen in. 'Die oude rotten van het grote Klondike-jaar 1898 sterven overigens langzaam uit,' ging hij dan verder. 'Met honderden hunner ben ik bij 50 graden onder nul onderweg geweest naar de beken en teruggetrokken. De mensen, die vandaag hun voet over de grenzen van Alaska zetten, kennen nauwelijks hun naam nog. De 'zuurdesemmannen!' Die zuurdesem moesten de oude delvers altijd zorgvuldig in hun vestzakken steken, zodat het door de lichaamswarmte kon aangroeien en zij nooit ongedesemde meelkoeken behoeften te eten. Nu gebruiken hun nakomelingen geen zuurdesem meer. In de vliegtuigen brengen zij thans knappend tarwebrood naar de verstaafgelegen zalmconservenfabrieken en naar de eenzaamste rendierenfarm, dat in San Francisco of in Portland in cellophaan verpakt is. Zo is dat. Daar hoeft u niet om te lachen. Goud is al lang niet meer de voornaamste industrie van Alaska. De 'zuurdesem-mannen' moesten in de zalmvisserij gaan. Maar zeg hun dat eens. Daar zouden zij een boterham in kunnen verdienen, maar het leven is hun te zwaar. Ze dromen van hun goudbeek.' Max Bern lachte zuur. 'En waren het nu nog maar alleen de oude soliede kerels! Maar zie nu die roodharige losbol Joe Hins. En Ander Flannigen is geen zier beter. Eerlijke mensen zijn lange tijd in een grote boog om zijn kroeg heengegaan. Er deden lelijke verhalen de ronde. De vorige eigenaar van de kroeg heeft men uit de rivier opgehaald, nadat Flannigen de zaak van hem gekocht had. Maar men heeft geen cent in zijn zakken gevonden. Flannigen beweerde nergens van af te weten zo onschuldig als een lam.'

Weer lachte de oude bitter.

Stengel dacht: het is een zwetser. Maar Lanessen vroeg: 'Moet dat een waarschuwing betekenen?'

'Niet voor u,' antwoordde Max Bern. Vóór hen schemerde de ijsvlakte van de rivier. 'Maar de mannen, die u geroepen hebben, mogen de ogen open houden.' 'Dat zullen ze wel doen, het zijn geen nieuwelingen!' verzekerde Stengel.

'Toch zullen zij op hun hoede moeten zijn!' bromde Max Bern. Dat betekende nu toch een duidelijke toespeling.

'Daar heb je de één, een schrandere Indiaan,' zei Stengel.

'Dat weet ik,' knikte Max Bern, 'hij schijnt van Canada te komen. Hier kent men hem niet. Hij heet Olle Hustingx.'

'Een bekende naam!'

'Mij niet bekend,' zei Max Bern, terwijl hij de hondeleidsels van de in korte, gejaagde stoten blaffende dieren, die op een draf op de hun welbekende rijbaan aanjoegen, verdeelde. Het bleek, dat Max Bern nooit tevoren de naam Olle Hustingx gehoord had.

Olle Hustingx, een naam, die eertijds een akelige schrik teweegbracht. Het was nog maar amper zeventig jaar geleden, - het was in de zomer van het jaar 1876 - toen de gezamenlijke Sioux-stammen voor het laatst tegen de Amerikaanse troepen in het veld gestaan hadden, en wel in de beruchte slag bij Little Bighorn in Montana. Twintig minuten slechts zou het gevecht tegen de ruiters van generaal Custer geduurd hebben.

Max Bern liet een schel gefluit horen. Direct stopten de honden. Ze hieven hun koppen snuffelend omhoog. Hun rode tongen hingen uit hun schuimende bekken. Max Bern zocht spiedend het struikgewas af en kalmeerde dan de dieren, wier neusgaten nog steeds wijd open en snuffelend de wind opsnoeven.

‘Indianengezichten,’ fluisterde de oude, ‘en paarden,’ voegde hij daaraan toe. ‘En ze hebben geweren. Ik dacht eerst, dat ik het niet goed zag. Maar mijn ogen zijn goddank nog steeds scherp. Ik had reeds eerder bemerkt, dat ruiters door het dicht gewas loerden.’

Lanessen stoof op. ‘Struikrovers? Bewapende Indianen soms?’

‘Ja, bewapende Indianen,’ zei Max Bern lachend, terwijl hij de honden kalmeerde.

‘De mannen die u naar Poker-Flat ontboden, hebben er voor gezorgd, dat u daar ook behouden aankomt. Het moet een voorzichtig man zijn, die Olle Hustingx, van wie u sprak. Dat u hem en zijn partner tijdig bereikt, is voor hem zo belangrijk, dat hij de Indianen, die hij voor zijn claim aangenomen heeft, over de eenzame weg hier verdeeld heeft. Hij moet de bende, die zich in Ander Flanningen's omgeving ophoudt, op de juiste waarde geschat hebben. Als u onderweg iets overkwam, hadden zekere knapen gemakkelijk spel. Begrijpen we elkaar?’

‘Ah. u bedoelt, dat mogelijk iemand zou proberen te verhinderen, dat ik tijdig de afgebakende claim registreer?’

Max Bern knikte beamend. ‘Juist, dat bedoel ik. Maar nu ben ik ook niet bang meer, dat de beide mannen, die de goud-kreek ontdekt hebben, hun ogen niet zullen openhouden. Laten we maar weer verder gaan!’

Er was slechts een licht tonggesmak voor nodig, om de dieren weer in draf te zetten. Toen de blokhuizen van Poker-Flat in het gezicht kwamen hield Max Bern de leidsels in. Hij wendde zich om. ‘We zijn er!’

Een forse man, met een mager, lang gezicht en scherpe, donkere ogen, trad op de slede toe, gevolgd door een tweede, bruingebrand als de eerste, maar kort en stevig. Een hartelijke begroeting volgde.

‘Ik denk, dat u de bekende ingenieur en landmeter uit Fairbanks bent,’ zei de Indiaan, wie een lichte trek om de mondhoeken en de fijne plooiing om de ogen iets vriendelijks gaven. ‘Dat is Jens Jensen, die zich op uw komst verheugd heeft en ik word Olle Hustingx genoemd.’

Een stevige handdruk bekrachtigde de kennismaking. Max Bern, die zijn loon voor het hondenspan van Olle Hustingx kreeg toegewezen, trok een tevreden gezicht. Hij had gelijk gehad: de ruiters, die hij onderweg gesingaleerd had, kwamen nu beiden aan een sprongen uit hun Mexicaanse zadels. Hij hoorde nog, hoe Olle Hustingx tot Stengel zei, dat hij het beter gevonden had, zijn mensen een oogje in het zeil te laten houden.

Max Bern wenste een goede reis en begaf zich, zonder de herberg te zijn binnengegaan, weer op de terugtocht.

Sheriff Howerd had niet teveel gezegd: in de kroeg, die nog steeds ‘Tuttle's Salon’ heette, ofschoon de oude Tuttle reeds lang geleden was gestorven, was van demorgen af tot de laatste stoel bezet.

Alles wat er aan fatsoenlijke en twijfelachtige individuen in een omtrek van dertig mijl huisde, scheen elkaar daar gevonden te hebben.

Speelkaarten en dobbelstenen rolden, de whisky vloeide met de brandewijn als om strijd en nog voor het middag was, zoals Stengel te horen kreeg, was de laatste kruimel proviand verorberd, zodat Ander Flanningen, de eigenaar -

alleen vandaag nog - van 'Tuttle's Salon', die hij zo spoedig mogelijk van de hand wilde doen, de ene jongen na de andere naar de naaste winkel had moeten sturen, om nieuwe etenswaren aan te slepen.

Verschillende van de wild uitziende kerels hadden zich om een wankelende tafel geschaard, en zelfs een kist voor de deur neergezet, om in de open lucht te pokeren. Het was duidelijk, dat een man als Jens Jensen en zijn Indiaanse vriend van dit rumoerige gezelschap niets moesten hebben. Ze hadden er ook de voorkeur aan gegeven, een halve mijl van de kroeg vandaan een tent op te slaan. Hier was het ook, dat de door Olle Hustingx gehuurde kodjaks hun paarden afzadelden en vastmaakten. De volgende morgen zou men opbreken. Het was duidelijk, dat dit dan tevens het signaal zou betekenen voor al de toegestroomde knapen, die besloten waren, de gelukkige gouddelvers op de voet te volgen. Olle Hustingx scheen zich daar weinig van aan te trekken. 'De weg is moeilijk en het weer zal op onze hand zijn,' zei hij. 'Het weer zal menigeen afschrikken.' Ook dat hij zich wantrouwend bespionneerd en beloerd zag, kon hem niet verstoren, ofschoon hij er wel van overtuigd was, dat in 'Tuttle's Salon' een hele sliert avonturiers elkaar gevonden had, kerels, die het grootste gedeelte van hun tijd in nietsdoen doorbrachten en voor iedere arbeid uit de weg gingen. Men behoefde hen slechts aan te zien, om te weten, met wie men te doen had. 'Nu ruiken zij een gemakkelijke verdienste,' zei Jens Jensen. 'Ze denken er niet aan, om boven ook te graven. Dat is ook hun bedoeling niet. Ze willen het geld op straat vinden, en parasiteren op onze arbeid. Zij weten niet, dat men voor die arbeid hard als een steen moet zijn en die arbeid moet liefhebben.'

Een éénogige kerel kwam thans uit de kroeg geslenterd en bracht de handen als een trechter aan zijn mond: 'Hallo! komt binnen!... Flanningen is zijn zaak kwijtgeworden!

Only heeft hem voor een appel en een ei gekocht.... Only, de squawman.' Op het plein ontstond rumoer, van alle kanten verdrong men zich bij de deur. Een roodharige slungel, niet erg vast meer op zijn benen, struikelde en viel languit op de grond. Men schold hem uit en riep: 'Je verdiende loon!'

Slechts met moeite kwam de man, die geen ander was dan de weggelopen bediende van de sheriff van Freemount, weer omhoog.

'Dat was er ook één, die me vanmorgen wilde uithoren,' zei Jens Jensen. 'Hij bood zich zelfs als gids aan.' En hij lachte, 'op zo'n vent hebben we nog net gewacht!'

Het rumoer in de kroeg nam toe. Kort na elkaar vielen daartussendoor twee schoten. Een vensterruit versplinterde.

Olle Hustingx wisselde met Jens Jensen een veelzeggende blik. Een paar maal kwamen Indianen bij hem. Hij hoorde hoofdschuddend aan, hoe een steiger vernield was geworden en gaf aanwijzing, hem weer te herstellen en de paarden over te zetten. Alles geschiedde in volmaakte kalmte, niets scheen hem op te winden. Hoe had Jens Jensen het toch ook weer tegen sheriff Howerd gezegd?... 'De meute zullen we wel van ons afschudden!' Stengel zag vergenoegd naar het rustige en energieke handelen van de beide mannen. Reeds geruime tijd was hij thans in gesprek geraakt met Jens Jensen, die een landgenoot van hem was. 'Ik blijf hier geen dag langer dan nodig is,' antwoordde Jens op een vraag van Stengel.

'Je wilt dus de kreek verlaten, beste vriend?'

‘Ik zal naar ons dierbaar vaderland terugkeren. Ik zal daar niet met lege handen komen; ik zal vlijtige handen werk kunnen geven. Het geluk, dat wij goud vonden, zal ook anderen geluk en zegen brengen.’

‘En je vriend? Hij heeft toch al arbeiders aangenomen, hoor ik.’

‘Olle Hustingx denkt als ik. Dikwijls hebben wij in lange avonden erover gesproken. Hij wil zijn rode broeders die hier nog leven, ten nutte zijn.’ In gedachten verzonken, liet Stengel zijn blikken gaan over het geelzwarte, halfverrotte loof, dat de grond bedekte.

Het was op deze plaats, waar de zon nimmer doordrong, omdat een hoge loods zulks verhinderde. 'Is het waar,' vroeg hij, 'dat uw vriend een kleinzoon van het befaamde Sioux-opperhoofd Olle Hustingx is?'

'Dat is inderdaad zo. Hij is een rechtstreekse afstammeling van het opperhoofd en hij is er trots op. Ook de roodhuiden, bij wie u hem daarboven ziet staan, weten dat. Zij vereren hem en schrijven hem geheime krachten toe. Daarom was het volgens hen voor hem ook een klein kunstje, in onze beek goud te vinden.'

Jens Jensen lachte. 'En weet u, dat het ook bijna een wonder is? Men heeft daarboven, waar we als het God belijft, met u na twee dag-marsen zullen zijn, reeds vele jaren terug, al kort na de Klondike-tijd en steeds weer opnieuw, links en rechts gegraven. Nu nog ziet u daar de treurige overblijfselen van schutsluizen, waterleidingen en gebroken of vergane watermolens. Alles puinresten, zoals troepen gouddorstigen die achterlieten, maar nergens hebben zij goud gevonden, dat het meenemen of voortzetting van het werk waard is geweest. Enkel en alleen uit de beek, waarin mijn vriend en ik gewerkt hebben, was goud te halen en het kan nog jaren duren tot de van ons afgestoken claim uitgeput en er geen goud meer uit te halen zal zijn. Maar in de naaste omgeving? We hebben overal de bodem nauwkeurig onderzocht, er steekt geen goud in die bodem. De mannen, die geen geduld hebben, met ons in ons gebied op te trekken, en van hun grote kans dromen, zullen het nakijken hebben, en bitter teleurgesteld huiswaarts keren. Maar leg dat aan die goudkoorts-bezetenen eens uit. We hebben het geprobeerd, het antwoord was een daverend gelach.'

Uit de kroeg kwam een kerel als een boom met een uitdagende slappe vilthoed op en wenkte: 'Komt erin!' riep hij. 'De vrede is weer hersteld!'

'Het is goed, dat wij onze tent hebben,' zei Jens Jensen, die inmiddels was opgestaan. 'Kom!' Hij wees in de richting, waarin Olle Hustingx met zijn In-

dianen zich verwijderd hadden. Zij kwamen op een smalle bosweg. Reeds na enige honderden schreden zag Stengel, dat op een bijna boomloze heuvel een vuur ontstoken was. Het was de plaats, waar de beide goudvinders hun tent opgeslagen hadden. Olle Hustingx was juist bezig, de avondmaaltijd te bereiden, toen de anderen aankwamen. Het was wat warmer geworden en Olle Hustingx had zijn oorkleppen omhooggeslagen. De gloed van het vuur had zijn wangen, waarop zich de beenderen sterk aftekenden, doen gloeien.

Stengel moest bekennen, dat hij nooit een indrukwekkender Indiaan gezien had dan deze.

Een zwarte hemel stond boven de tent. Er was voldoende plaats voor de beide goudvinders, Stengel en zijn assistent. Op de grond waren kleden uitgespreid en slaapzakken werden verdeeld. Twee van de door Olle Hustingx in dienst genomen Indianen legden zich voor de ingang der tent neer. Olle Hustingx sprak met hen op gedempte toon. Dan wendde hij zich tot Stengel en Lanessen: 'U doet het beste te slapen en u door niets te laten storen. Ook verzoek ik u, niet naar uw revolver te grijpen, wanneer u iets verdachts mocht zien of horen. Wanneer wij bezoek krijgen, dan geldt het niet u. Ceco en Pietro, onze beide Indianen, zijn mij in volkomen trouw toegewijd. Laat u door niets van de wijs brengen.' Jens Jensen knikte bevestigend. 'Slaap wel, wij zullen bijtijds wakker zijn.'

Stengel kon met geen mogelijkheid zeggen, hoe lang hij geslapen had, toen hij wakker werd. Een luchtstroom streek door het tentgordijn binnen. Hij hoorde gefluister. Deze beide dingen hadden hem anders moeilijk uit zijn slaap kunnen krijgen, daar hij over een rustige slaap beschikte, als niet ditmaal zijn zintuigen bijzonder gevoelig waren geweest. Dat er een onbekend gevaar in de lucht hing, was duidelijk; ook de rust van Jens Jensen en Olle Hustingx kon dat gevoel niet uit hem wegbannen. Hij richtte zich op een elleboog omhoog en voelde meer dan hij zag - want ook daarbuiten was het even donker en geen ster stond aan de hemel - hoe zich het tentgordijn bewoog.

Secondenlang bemerkte hij een gestalte, die zich over de plaats heenboog waar Olle Hustingx lag. Een onderdrukt geritsel drong tot hem door. Onwillekeurig greep Stengel naar zijn wapen. Maar dan bedacht hij hoe Olle Hustingx de betrouwbaarheid van de beide Indianen geroemd had. Wonderlijk genoeg leek het echter of één van beiden bezig was Olle Hustingx uit de wereld te helpen. Dan glipte hij weer naar buiten. Een vreemde moest daar buiten zijn. Weer hoorde men een ingehouden gefluister en nu schreden, die zich verwijderden! Wees dat niet op een geheime afspraak tussen de vreemde man buiten en de beide Indianen?

In de tent lachte iemand onderdrukt. 'Pietro heeft zijn rol goed gespeeld,' hoorde Stengel zijn landgenoot zeggen, waarop Olle Hustingx met een levendig gebaar van instemming antwoordde.

Er werd verder geen woord gewisseld, ook niet, toen eerst de eene en vlak daarop ook de tweede Indiaan de tent weer binnen kwam en zij naar hun dekens grepen. Na een poosje hoorde Stengel tussen het gesnurk van Lanessen niets dan regelmatige ademhaling.

Zijn zenuwen waren reeds lang weer helemaal ontspannen. Het was belachelijk te geloven, dat Pietro en Ceco met een bandiet, die iets tegen hun in het schild voerde, onder één hoedje speelden.

De nacht verliep verder ongestoord. Toen Jens Jensen de slapers wakte, lag heinde en ver alles in schemering. Jensen had een lantaarn aangestoken. Het vuur voor de tent werd aangewakkerd; spoedig was er spek gebraden, bonen werden opgewarmd en er was dampende koffie. Het was kouder dan de vorige dag. Boven het vuur warmden de mannen, die Poker-Flat wensten te verlaten, voor 't laatst de handen, dan laadden zij gezamenlijk hun bagage op.

Langzaam drong zich het licht door de grauwe duisternis, toen zij op weg naar hun paarden, de kroeg naderden.

Hier brandde licht, overal zag men de schaduwen van forse gestalten bewegen.

Een paar mannen kwamen uit de deur van 'Tuttle's Salon', met rugzakken beladen. 'Ah, daar zijn jullie,' riep de één. Het was die boom van een kerel, die reeds de vorige dag in de kroeg was komen opduiken. 'Jullie zijn niet de eersten. Wij gaan mee. Ook naar de Yukon! Ander Flanningen, Only en een paar anderen zijn al vooruit.

Hebben jullie nog een paard vrij voor een brave Alaskaman?'

Olle Hustingx' mannen kwamen met de paarden. 'Jullie ziet toch, dat er precies genoeg zijn. Jullie zouden er ook niet veel aan hebben,' antwoordde Jens Jensen. 'Jullie vindt niets boven, of je 't gelooft of niet!'

De reus riep een ander honend toe: 'Daar heb je 't, nog steeds dezelfde smoesjes!.... Het doet er niet toe,' brulde hij. 'We laten niet los. De weg vinden we ook zonder jullie, rekent daar op!'

'Een Alaskaman,' zeide Olle Hustingx, toen zij te paard zaten, 'moest weten, wat voor weer er heerst in de bergkloven en dalen waar de noordoostenwinden vrij spel hebben.'

'Tot morgen is het nog wel te doen,' meende Jens Jensen. 'We komen er nog wel mee over de Yukon en dan hebben wij onze weg!'

Olle Hustingx begreep. 'Het zijn idioten!' zeide hij. Dan wendde hij zich tot Stengel achter hem: 'Het schijnt, dat honderd dollar nog steeds de gebruikelijke omkoopsom in dit land is. Nu Pietro en Ceco, die dat samen zullen delen, kunnen in hun vuistje lachen. En wij met hen. Als echte groentjes hebben zij zich laten kennen, de heren uit "Tuttle's Salon."

"Dat komt, omdat zij van 's morgens af al niet meer nuchter waren," zei Jens Jensen. "Alleen dronkaards of waanzinnigen konden op het idee komen, ons hier op te willen houden, door een paar bruggensteigers te vernielen. Die het plan uitdachten, hadden dan toch zelf een omweg van een paar uur over Woodlark-Ranch moeten maken."

"Dat hebben ze dan ook wel ingezien en verder niets meer ondernomen, toen onze mensen de steigers hersteld hadden. Maar was het andere veel slimmer? U weet nog

niet,” keerde zich Olle Hustingx, zich in het zadel omdraaiend, tot Stengel, die achter hem reed, “wat er vannacht voor onze tent gefluisterd werd.” “Ik hoorde het.”

“Natuurlijk! Ik merkte, dat u wakker was. Het was goed, dat u geen alarm maakte. Pietro en Ceco zouden beiden dan vijftig dollars armer zijn.” Stengel was anders geen half-verstaander, maar nu moest hij toch toegeven: “Dat begrijp ik niet goed, Olle Hustingx.”

“Neen, dat kunt u ook niet,” hernam Jens Jensen. “En wellicht zoudt u ook niet kunnen raden, op wat voor domme gedachten een paar “goudzoekers” in “Tuttle's Salon” gekomen zijn. Een van hen, door anderen vooruitgezonden, kwam naar Pietro. Men bood hem geld, wanneer hij hun de situatieschets van

het stuk, dat wij afgebakend hadden, zou bezorgen. Zij wisten, dat wij zo'n tekening bij ons droegen. Ik zie nog, hoe zij met open mond hun halzen rekten, toen Olle Hustingx in de kroeg eens het papier te voorschijn haalde. Dat moesten ze hebben, kostte wat het wilde.'

'Te laf en ook te voorzichtig, om mij onder 't oog van zoveel getuigen te lijf te gaan,' ging Olle Hustingx voort, 'grepen zij naar het oude lage middel, iemand voor de schurkenstreek om te kopen. Ik heb genoeg van zulke mensen in Canada leren kennen, die zoiets heel gewoon vinden. Ik was daarom ook niet verrast, toen Pietro mij er heimelijk van in kennis stelde, welk spelletje gespeeld werd.'

'Aha! Ik begrijp het,' riep Stengel uit. 'Pietro hield de kerel aan de praat en intussen gaf u hem de raad, op de transactie in te gaan!'

Olle Hustingx knikte. 'Precies.' Hij boog zich over het zadel voorover. Op de helling tekende zich in het fijne, vochtige zand, duidelijk voetsporen af. Ook Jens Jensen had ze reeds ontdekt.

'Er was bovendien nog een vrouw bij,' zeide Olle Hustingx. 'Lola heet ze. Ze schijnt als dienstster in "Tuttle's Salon" aangesteld geweest te zijn, en heeft onze Pietro, toen hij niet zo dadelijk op het voorstel inging, geprobeerd over te halen. Pietro is tenslotte op het zaakje ingegaan. Hij stond er op, dat het Judasloon verdubbeld zou worden. Wat daarna gebeurde, weet u. 's Nachts kwam de man, die Pietro had omgekocht, om hem de begeerde situatieschets in handen te spelen. En daarmee zijn ze nu onderweg, om ons voor te zijn - drie man, zoals het spoor verraad, en een vrouw. Het zou me verwonderen, als het niet die verwenste meid is, waar ik zojuist van sprak.'

'Met de tekening van het terrein onderweg? Dat kan ik niet geloven,' riep Stengel.

Olle Hustingx en Jens Jensen lachten. 'Dat is ook niet nodig,' sprak de eerste. 'Natuurlijk hebben we de jongen een

oude, volstrekt waardeloze tekening in handen gespeeld een schets, die we van een claim maakten, waarop we drie jaar geleden onze krachten beproefd hebben. Wij gaven die plaats op, omdat het een "lege zak" was. De echte tekening' - Olle

Hustingx wees met z'n hand de plaats aan - steekt hier! Goed weggenaaid. Daar kan niemand bij, of hij zou zo handig moeten zijn als een chirurg met het mes.' Pietro, die voorop reed, was aan 't hoogst gelegen gedeelte van het pad afgestapt. 'Drie mannen en een vrouw,' bevestigde hij 'Maar het is niet de vrouw van onze stam, met wie die Only omgaat.'

'Het kan alleen maar het meisje met dat bruine haar uit de Salon zijn,' stelde Jens Jensen vast. 'Ze zullen niet ver komen. Bij de Yukon zullen ze wel om moeten keren.'

'En wie is de derde?' vroeg Olle Hustingx. Pietro antwoordde:

'Het is er een met rood haar; ze riepen Joe tegen hem.'

'Een man uit Freemount,' zeide Stengel. 'Dat schijnt een uitgelezen

klavertje-drie te zijn. Joe Hins heet die knaap.' Ceco, die achtergebleven was, haalde de vier ruiters in. Een van hen was een kerel als een boom.

Een ijskoude wind streek langs de hoogte, die met armzalige Tsugatanen, misvormde, knoestige stammen begroeid was. De hemel was een grauw lijkkleed. Niet de minste lichtstraal van de zon drong daar door heen. Toen de weg tegen de middag het dal van de uitgestrekte helling bereikt had, en het hierop uitlopende zijdal een uitzicht op het zuiden opende, werd de bovenste rand van de zon juist boven de horizon zichtbaar. Van de voetsporen van de mannen vóór hen zagen de zich moeizaam tegen de wind opwerkende goudzoekers niets meer. Daarvoor was de voorsprong, die de eersten hadden, te groot. Meer waarschijnlijk nog was, dat zij zich door het steengruis van een der talrijke woudbeken een weg naar de rivier gebaad hadden. Tot aan de Yukon kon geen weg hun vreemd zijn. De onzekerheid begon voor hen pas aan de overkant van de rivier en daar waren zij op de aanwijzingen van de pelsjagers en de squawman Only aangewezen, die tot de kreek der goudvinders gekomen waren. Maar noch deze, noch de jagers zouden in staat zijn, de juiste ligging van het terrein aan te geven. Vandaar de bezeten jacht van de Poker-Flat-mensen op de tekening. Dat zij met de schets, die hun honderd dollar waard geweest was, niets zouden kunnen beginnen, was duidelijk. Ook van de tros was onderweg niets te zien. Met de door Olle Hustingx gedresseerde paardenpoten, kon geen van hen het opnemen. Ook had de brandewijn van gisteren hen beslist betoverd! Hoe dicht men bij de rivier kwam, des te snijdender werd de koude. De Yukon lag om deze tijd van het jaar nog dichtgevroren en in diepe winterslaap. Met zijn zijrivieren, zijn zandbanken en stroomrotsen, was hij tot op de bodem ingevroren. Zeven maanden pleegde de geweldige stroom in de starre omklemming van het ijs te liggen!

Jens Jensen en Olle Hustingx waren met een rendierenspan uit hun bergen naar beneden gekomen. De hut van de man, die hen afgehaald had, lag aan de rechteroever van de rivier, nagenoeg in het midden tussen Fort Hamlin en Fort Yukon. Nu was het huisje vereenzaamd, want de man haalde post uit Fort Yukon, welke sinds enige tijd door rendieren naar anders ontoegankelijke punten van het grensgebied vervoerd werd.

De paarden, welker hoeven met ijskorsten bedekt waren, traden snuivend en aarzelend op het ijs, maar volgden daarna gewillig het voorste paard. Na verloop van een kwartier werd de hut bereikt, waarvoor men ze heen en weer liet stappen. Het ontging Stengel niet, dat Jens Jensen bezorgd naar de lucht keek. 'Nevel, geen goed teken,' zei hij voor zich heen. Olle Hustingx richtte zijn blik naar de smalle bergrug, die van ouds om zijn scherpe kam 'Cuchillo', messen, genoemd werd. Mexicaanse delvers, die van Sierra Nevada naar de mijnen van de Goudstrandbergen afgedreven waren, zouden hem zo genoemd hebben.

'Ik weet het. Er zit nevel en sneeuw in de lucht,' zei Olle Hustingx. 'Maar wij kunnen voor die tijd onder dak zijn. Wat betekenen vier uur gaans! Wij willen onze vriend Stengel nog voor de avond in onze hut brengen.'

'We zouden een galop in kunnen zetten,' wierp Lanessen op. 'Wanneer de nevel op komt zetten,' antwoordde Jens Jensen, 'dan kan er van looppas of galop geen sprake zijn. Een nevel verspert hier iedere weg.'

'Verspert iedere weg?' vroeg de man verbaasd.

'Ik heb de beruchte nevel van de New-Foundland-bank meegemaakt. 's Morgens om negen uur begon het, maar 's middags was alles voorbij.'

‘Dan had u geluk,’ verklaarde Jens. ‘Maar ik geloof, dat onze nevels het in dichtheid met iedere andere opnemen.’

Olle Hustingx scheen een ogenblik besluiteloos. Hoe dikwijls had Jens Jensen met zijn voorspellingen gelijk gehad. Maar de wens het doel snel te bereiken, woog zwaarder en daarom was hij ervoor de tocht voort te zetten. En dat besluit berouwde hem te minder, toen hij kort na het opbreken weer de bekende voetsporen opmerkte: duidelijk tekenden zich in de ruwe rijp, die zich op de met mos bedekte bodem had vastgezet, de sporen van drie mannen en een vrouw af. Ze waren dus

niet teruggekeerd. Olle Hustingx zou zich laf zijn voorgelaten, wanneer hij bij de durf van deze voetgangers, die zorgeloos op z'n claim afgingen, was achtergebleven.

De tocht, die zachtjes bergopwaarts voerde, begon ook goed. Niets scheen de bezwaren van Jens Jensen te rechtvaardigen. Kwartier na kwartier verging. Zij reden zwijgend achter elkaar hun moeizaam gebaande weg, die smal over een vooruitgeschoven bergrug van de Komazoffbergen tussen sparren en larixen kronkelde.

Maar dan werd de lucht grauw. De nevel kwam zo plotseling, dat men van het ene ogenblik op het andere er door verrast, letterlijk ternauwernood nog de paardeoren vóór zich zien kon. Als vanzelf bleven de dieren, onder welker hoeven de bodem scheen weg te glijden, staan. Als een wit-grauwe zee golfde het aan, rotsen, laagten, bomen en struiken inzwelgend. Het hele landschap lag als ondergedompeld in deze nevelzee.

‘Halt houden!’ Lanessen riep het, terwijl reeds geen paard meer een stap deed. ‘Halt houden en wachten,’ herhaalde hij. ‘Het was in New Foundland precies zo. Men wacht tot de ergste bezoeking voorbij is. Destijds zaten we weliswaar bij een vuurtorenwachter....’

Niemand antwoordde hem. Olle Hustingx vroeg: ‘Zijn allen afgestapt?’

‘Ja, dat wel, denk ik,’ klonk het van de plaats, waar Jensen moest staan.

‘We moeten toch proberen, aan de voet van de helling te komen.’

‘Ik rijd voorop,’ riep Olle Hustingx. ‘Nog een klein stukje moeten we bergopwaarts. De afrit is niet gevaarlijk. Ieder klampt zich vast aan de staart van het paard voor hem!’

‘Voorwaarts?’ vroeg Lanessen. ‘Zouden we niet liever omkeren? Daar was toch de vriendelijke hut en rendiermos in overvloed.’

Een orkaanachtige windstoot belette hem verder te spreken. Ditmaal antwoordde

hem en wellicht ook de anderen, die er zo over dachten, Jens. ‘We zouden geen mijl ver komen, en niet alleen vanwege de nevel.’

Olle Hustingx had hem verstaan. Hij zei: ‘Als we nog ski's hadden!’

Hij riep het zo luid, dat allen nu wisten waar zij aan toe waren.

Stengel vroeg: ‘Sneeuw dus?’

‘Ja, er valt veel sneeuw,’ antwoordde Jens. Zijn stem klonk enigszins angstig. Olle Hustingx leidde hen goed, hij kende iedere oneffenheid op deze weg. Hij reed steil naar beneden. Toen het dalplateau was bereikt, waren allen doornat. De krachtig waaierende wind spaarde hen ook hier niet.

‘Nu snel een vuur aangelegd!’ riep Olle Hustingx.

De vorst begon zich bij allen af te zetten op de vochtige kleding. Het duurde enige tijd, voordat eindelijk uit de snel bijeengeraapte houtspaanders een vlam opkrongelde.

De Kodjaks trokken angstige gezichten en slechts met moeite konden zij de plots opgewonden paarden in bedwang houden. De dieren steigerden en rukten aan de teugels.

‘Het was de hoogste tijd,’ zei Jens, terwijl hij het vuur hel rakelde: ‘Hoor je ze?’

‘Ja,’ antwoordde Olle Hustingx. ‘Zo hoorden wij ze anders alleen in de sneeuwjachten.’ Hij legde Stengel uit: ‘Het zijn witte wolven; zij zouden ons beslist hebben aangevallen, wanneer wij geen vuur aangelegd hadden.’

Lanessen liep zenuwachtig op en neer. ‘Wat zegt u daar! Wolven?’ kwam het verwrongen over zijn lippen. ‘Lieve help, ook dat nog!’

‘Nou, u bent niet erg moedig, we hebben in ieder geval nog onze geweren,’ zei Jens. Tot de Indianen riep hij: ‘Voert de paarden nog dicht bij elkaar!’

‘En wat moet er nu gebeuren?’ vroeg Lanessen. ‘Waarom zijn we niet omgekeerd?’

‘Vooreerst moeten we erop rekenen,’ zei Stengel, ‘hier te blijven, tot de nevel optrekt.’ Op hetzelfde ogenblik woei hem wat zachts tegen het gezicht. Jens moest gelijk hebben: er gebeurde iets zeldzaams. De nevel veranderde geleidelijk in dicht neervallende sneeuw, in dichte, grote vlokken, zodat de witte laag, die zich op de mannen had afgezet onmiddellijk en als het ware zonder overgang door de sneeuwstorm, die hun in het gezicht zweepte, werd losgeweekt. Hij deed in dichtheid voor de nevel niet onder. Eerst langzamerhand werd de lucht helderder en enige tijd viel de sneeuw rustig en in dichte vlokken. Af en toe klonk in de verte een akelig gehuil en de paarden werden dan weer onrustig.

Stengel had zich bij de beide paardenbewakers gevoegd, die het niet meer alleen met de opgewonden, van angst sidderende dieren klaarspeelden.

‘Het vuur aanhouden!’ riep Olle Hustingx. Zelf was hij op een uitstekende rotspunt rechts van de dalring geklommen, terwijl Jens zich door het struikgewas gewerkt had.

Ook Stengel maakte zich verdienstelijk. Zijn door kou verstarde handen wierpen sprokkelhout op het vuur, dat meermalen dreigde uit te doven. Scherpe ijsnaalden stoven om de gezichten der mannen. De sneeuwval was in een fijne nevel overgegaan. Steeds hoger groeiden rondom de witte muren. Wanneer de sneeuwjacht aanhield, was er geen voor- of achteruit mogelijk.

‘Geen weg of steg te bekennen!’ jammerde Lanessen.

‘Wij kunnen toch niet wachten, tot we helemaal insneeuwen. Waarom proberen we tenminste niet, hier weg te komen?’

Jens Jensen had hem verstaan. ‘Als de sneeuwjacht afneemt, zullen we verder kunnen,’ troostte hij. ‘De storm zal spoedig minderen.’

Hij wees naar het westen. Een bleek-gele lichtstreep hing boven de besneeuwde toppen. ‘Ik zal uit de bagagezadels een paar sneeuwschoenen zien te maken. Daar kan ik de holle weg mee bereiken. We hebben daar een oude schuur.’

Langzaam kropen de uren voorbij en de storm bleef met onverminderde kracht werken. Was het al avond? Kwam de nacht? Rond de middag hadden zij hier

noodgedwongen halt gehouden en waren gedoemd tot lijdelijk afwachten. Dat het gevaar dreigde, tussen de witte muren gevangen te blijven, overwoog Stengel, was niet te ontkennen.

Maar Jens Jensen was er de man niet naar, om vage, bemoedigende voorspellingen te doen. Doch, hoe vertrouwd hij ook was met weer en wind, tegen de woede van deze sneeuwstorm kon hij ook niet op.

Plotseling liet Ceko een schreeuw horen. Zijn paarden sprongen hoog op en sleurden hem mee. Stengel zag, hoe hij in een sneeuwhoop geslingerd werd. Hij had de dieren niet kunnen houden. In hun doodsangst renden zij blindelings weg.

Maar Stengel had ook nog wat anders gezien een paar griezelige groene lichten. Het was geen verbeelding. Een der gruwelijke wolven had de wilde vlucht der paarden veroorzaakt. Olle Hustingx haalde de haan van zijn dubbelloopsgeweer over. Het volgend ogenblik knalde een schot. Het weerkaatste luid tegen de bergen. Ook Jens Jensen had het geweer in de aanleg geplaatst. Hij liet het weer zakken, werkte zich door de meer dan kniehoge sneeuw en hielp de paarden kalmeren. Hun huid was nog in uitstekende conditie. 'Dat is voldoende,' zeide hij. 'Nu weet de hongerige meute, dat hun tafel niet gedekt staat.' Het stond bij hem vast, dat Olle Hustingx' schot zijn doel niet gemist had.

De eerste zorg gold nu de paarden, die blindelings weggerend waren. Hen achterna te jagen, was echter niet mogelijk. Men kon hun zelfs geen hulp bieden. 'Er is weinig hoop, dat een van hen aan de bloeddorstige wolven ontkomt!' zei Jens. 'Maar het spreekt vanzelf, dat wij de gehele omgeving moeten afzoeken.'

Het bleek, dat zich, behalve de grijze schimmel van Olle Hustingx, ook het paard van Ceko had losgerukt. Lange tijd luisterden allen in de duisternis, of geen gehinnik tot hen doordrong. Maar er was niets te horen, ofschoon de wind was gaan liggen.

Was het slechts adempauze? Was het noodweer voorbij en het gevaar, in te sneeuwen, bezworen? Maar half overtuigd, stelde Stengel vast, dat het niet meer sneeuwde.

Jens lachte. 'Dat is goed afgelopen,' zei hij. 'Er zit ook geen sneeuw meer in de lucht. Nu komen wij toch nog bijtijds bij onze oude schuur.'

Ook Olle Hustingx was inmiddels van zijn uitstekende rotspunt naar beneden gekomen. Stengel en Lanessen sloten zich bij hen aan. Een ingevroren beek moest worden overgestoken, dan weer was het nodig over omgewaaide stammen te klauteren.

Olle Hustingx had gezegd: ‘We zullen eens kijken, waar hij ligt, Jens!’

Ze behoefden niet lang te zoeken. De wolf lag dood op zijn rug, met de kop tegen een der boomstammen. Het was een witte Alaska-wolf, een geweldig dier. Een schot in het hart had het geveld.

‘Een stevig knaap,’ zei Olle Hustingx, die het dier met de hand bewoog. ‘Wan-

neer we niet op ons qui-vive waren geweest....' Hij brak plotseling af en luisterde. Een steenworp weerklonk. De paarden lieten een verschrikt gesnuif horen en Jens greep naar zijn geweer.

Takken kraakten en weer hoorde men het geluid van een steen in de bevroren beekbedding. Jens bracht zijn geweer niet in de aanslag. Zijn ogen zochten alleen door de duisternis van het woud heen te dringen. Lanessen drong ongeduldig: 'Leg toch aan!'

'Neen, neen!' Jens schudde zijn hoofd. Op het zelfde ogenblik kwam een menselijk geluid uit de diepte. Was het slechts een roepen? Was het een schreeuw? Nu zagen zij in het vage licht iets tegen de helling opklimmen. Een menselijke gestalte kwam wadend en wankelend nader.

'Niet schieten!' riep een stem, die niemand behoorde. Secondenlang zonk de gestalte in de sneeuw weg. Toen ze zich weer oprichtte en kwam aanlopen, waren Jens en Stengel reeds op haar toegesneld.

Ze schrokken - ze zagen een vrouw voor zich een nog tamelijk jonge vrouw, wier haren nat en zwaar voor het gezicht hingen. 'Niet schieten!' herhaalde de volkomen uitgeputte gestalte.

Zwaar hijgde zij naar adem. 'Ik kom, om u te waarschuwen we zagen uw kampvuur er dreigt gevaarvoor....! Ik ben Lola.... Lola Malone....' Jens Jensen's sterke handen werden zacht, toen hij zich moeite gaf, de wankelende vrouw te ondersteunen.

'Lola Malone?' vroeg hij. 'Van wie zou ons gevaar dreigen?'

'Van Ander Flanningen en Joe Hins op de holleweg! Ze loeren op u. We waren daar in de hut! Ik ben gevlucht!'

'Voor wie gevlucht?'

'Voor Ander Flanningen!' De mond die de naam uitsprak, vertrok bitter. Haat vlamde uit haar ogen. 'Hij heeft ook een paard van u opgevangen,' zei zij dan. 'Een tweede, dat wij zagen, trachtte Only te vangen. Hij wilde met me vluchten. Er is daar maar weinig sneeuw gevallen. Ik ben heel snel weggerend....' Zij sprak onsamenvhangende woorden.

'Een rampzalig schepsel,' dacht Stengel, 'dat het verstand verloren heeft!' En Lola Malone heet ze? Heette ook de vroegere eigenaar van 'Tuttle's Salon' geen Malone, wiens dood Flanningen op zijn geweten zou hebben?

Op hetzelfde ogenblik vroeg Jens Jensen: 'Ben je soms de dochter van Ben Malone?'

Het meisje knikte. Tranen liepen over haar wangen. 'Het was mijn vader.'

Jensen knikte. 'Ik heb hem gekend. Maar hoe kom je bij Flanningen verzeild?' 'Hij nam me in zijn hut op, toen ze mijn vader dood uit de rivier ophaalden. Hij zei mij uit medelijden tot zich te nemen.' Plotseling gilte ze het uit: 'Het waren allemaal leugens! Alles! Ander Flanningen is de moordenaar van mijn vader! Only heeft het me verraden'

Ze dreigde wederom ineen te zijgen. Jens en Stengel ondersteunden haar onder de armen en brachten haar bij het vuur.

Jens fluisterde met Olle Hustingx. Hij vertelde, wat de geschokte vrouw hierheen voerde. Olle Hustingx had thans zijn ogen van haar afgewend. Hij had ook al gehoord, wat zij stamelde. Maar hij was er niet gerust op. Gisteren was dit meisje nog het willoze werktuig van de bandieten geweest. Men lokte geen Jensen - maar men lokte

ook geen Olle Hustingx in de val. Hij keek het meisje scherp aan en vroeg: 'Wie stuurt je?'

Zij doorstond zijn blik en antwoordde: 'Niemand! Ik kwam uit vrije wil.' En zij herhaalde: 'Er dreigt u gevaar!' Zij sprak nu met meer samenhang. Zij had met Flanningen de schuur aan de overzijde van de holleweg bereikt. Flanningen had er op gestaan, dat zij hem begeleidde, klaarblijkelijk opdat zij niet weerloos zou zijn overgeleverd aan de dronken kerels, die in 'Tuttle's Salon' waren achtergebleven.

'Ik ging vrijwillig met hem mee,' bekende zij. 'Ik hoorde ook bij hem.'

Maar nu bracht zij de naam Flanningen nog slechts met haat over de lippen. Only was niet veel beter, maar door Only was ze achter de vreselijke waarheid gekomen. Hij had die Flanningen in 't gezicht geslingerd. Onderweg al waren Only en Flanningen elkaar om 't geld in de haren gevlogen. In de schuur, waar men bij het opkomen van de nevel was aangeland en veilig geborgen, toen het was begonnen te sneeuwen, was de strijd tussen beide mannen opnieuw ontbrand. En eerst in volle omvang, toen Flanningen Only een laffe hond genoemd had. Want Only heeft van de heimelijke aanslag van de beide anderen niets willen weten. Die hadden het kampvuur gezien en geweten, dat de goudvinders met hun landmeter het pad over de holleweg zouden nemen. 'Er zijn daar vele grote rotsblokken boven....'

'Dat klopt!' Olle Hustingx knikte. Hij doorzag het lage plan.

'Ze liggen boven op de loer. Ze waren al op weg daarheen,' eindigde Lola Malone. 'De rotsen zouden aan het rollen gebracht worden, zodra u beneden op de holle weg bent....'

Olle Hustingx wist genoeg. Het was niet nodig, dat Lola nog vertelde hoe men haar in de schuur had achtergelaten, en dat Only haar daaruit gehaald had. Only, die haar verraden had, dat Flanningen de moordenaar van haar vader was. Alleen vroeg Jens nog, waar Only dan gebleven was. Lola herhaalde, dat hij achter een paard aan was gegaan. Ze had met hem zullen vluchten.

De ogen van Olle Hustingx flickerden. Hij beproefde zijn geweer.

'Het meisje liegt niet,' zei hij. 'De wraak heeft haar hierheen gedreven. Nu komt mijn werk!'

Er viel niets meer te bespreken. Jens zou volgen en voor de holleweg halt houden. 'Met de gemene wegbelagers wil ik alleen afrekenen. Houdt het vuur aan!' was het laatste wat hij zei.

Dan verdween zijn hoge gestalte in het duister van het bergwoud.

Jens zei tot Stengel: 'Hij zou het ieder van ons kwalijk genomen hebben, als wij hem één van allen begeleid hadden. Dat is een kolfje naar zijn hand! Hebt u zijn ogen gezien? Een spoor volgen, geluidloos aansluipen - niemand doet hem dat na. Dat zit hem in het bloed.'

Het vuur kreeg nieuw voedsel; het vlamde feller op. Dan konden de bandieten menen, dat men hier nog niet aan opbreken dacht. In werkelijkheid zette zich de kleine groep op weg. Ben Malone's dochter werd meegenomen. Olle Hustingx had dit zo beslist.

Ze volgde, zonder zich een woord te laten ontvallen. Een harde, vijandige trek lag om haar mond. Als ze staan bleef, was dat niet om uit te rusten, maar om ingespannen te luisteren. Haar gedachten golden de man, die aan haar wraak was uitgeleverd.

Dicht bij de holleweg, die aan beide zijden door hoge rotsmuren werd geflankeerd, liet Jens halt houden. Toen gierde een schot door de lucht, vlak daarop een tweede - of was het alleen de echo van het eerste geweest? Dan volgde weer een diepe stilte. Allen luisterden gespannen.

Eindelijk vroeg Lanessen: 'Zullen we niet eens gaan kijken, wat er gebeurd is?' Jens schudde zijn hoofd. 'Laten we hier blijven,' zei hij, 'zoals mijn rode vriend het wilde. Ik denk dat hij een spook naar de andere wereld heeft geholpen.'

Er verliepen slechts weinige minuten, dan klonk een fluitje uit het woud.

Jens Jensen knikte Stengel toe. 'Dat fluitje ken ik!'

Even later kwam Olle Hustingx uit het struikgewas. Hij wenkte. Voor Lola Malone bleef hij staan. Hij legde haar de hand op de schouder en zei: 'Voor jou zal gezorgd worden. Ik beloof het je.'

Hoe hij de gemene moordaanslag had afgeslagen, was later in weinige woorden verteld. Het was hem gelukt, volkomen geluidloos op de wegbelagers aan te sluipen. De roodharige Joe Hins was ontzet achteruit getuimeld en met de afbrokkelende steen van de hellingrand naar beneden gestort.

‘Flanningen probeerde mij met een schot te raken. Hij trof me niet en kon me ook niet treffen,’ vervolgde Hustingx zijn verslag.

‘Het schot had zijn eigen geweer uiteen doen springen, omdat er sneeuw in de loop zat. Hij is dood.’

Midden op de holleweg vonden zij het lichaam van Joe Hins, precies op de plaats, waar hij voor anderen de dood bereid hield.

Only, de squawman, had zijn vlucht met de dood moeten bekopen. Zij ontdekten hem eerst de volgende morgen. Luid hinnekend had de grijze schimmel, die aan de schuur was vastgemaakt, de aankomenden begroet. Van de verblijfplaats van het andere paard had ieder spoor ontbroken.

Jens Jensen, die het eerst in de vroege het beschuttende dak verliet, kwam terug en zei: ‘We hoeven niet ver te gaan, om het arme dier te vinden. Het is aan de wolven ten prooi gevallen.’

Daarbij wees hij op een vlakke helling, waar zich niet minder dan tien of twaalf zwartkoppige gieren krijgend en onder heftige vleugelslag om een donker punt verdrongen.

De gieren, pas door de onmiddellijke nadering van de mannen opgejaagd, wickten krijgend omhoog, om zich daarop direct weer bij een ander offer der wolven neer te laten. Het waren de resten van de squawman Only.

De wind blies vanuit de bergflanken en ritselde door de takken der larixen. Het was een andere wind dan die, welke daags tevoren de troep in het nauw had gedreven. De hemel was helder, en wijd-open lag het land.

‘Nu laten wij voor ditmaal de winter achter ons,’ zei Jens. Het geweer over de schouder, een pijp in de mond, zo reed Olle Hustingx vooraan de troep. Zonder verdere gevaren werd nog dezelfde dag het doel van de reis bereikt.

* * *

Ben je een goede detective?

De kasteelheer van het slot ‘Buitenhof’ werd door zijn bediende dood aangetroffen. De man bleek te zijn vermoord. De bediende belde onmiddellijk de politie. Deze was spoedig ter plaatse en kreeg van de bediende het volgende verhaal te horen: ‘Om drie uur vanmiddag liet ik meneer alleen achter bij het haardvuur in de bibliotheek. Toen ik om zes uur terugkwam, keek ik door het raam van de bibliotheek en zag dat meneer in gesprek was met een bezoeker. Ik kon deze niet duidelijk onderscheiden want de ruit was bedekt met ijzel. Om de vreemdeling duidelijker te zien, schrapte ik het ijzel met mijn mes weg. Voor ik één stap kon doen, schoot de bezoeker op meneer en snelde de deur uit. Ik heb U opgebeld zodra ik binnen was en het lijk vond.’ De politie wist direct dat de man loog; weet je waarom?

Feestkoekjes

Hiervoor heb je nodig: ronde of vierkante biskwietjes, één ons poedersuiker, twee eetlepels water, gekleurde borstplaatjes, wat rozijnen en een stukje sukade.

Eerst ga je suikerglazuur maken. Hiervoor vermeng je de poedersuiker met twee eetlepels water en je roert net zo lang tot je een dikke, maar toch vloeibare, massa hebt gekregen. Leg de biskwies op een stuk papier en zorg er voor dat ze vlak liggen. Met een mes strijk je het

glazuur over de bovenkant van de biskwies en je legt een borstplaatje midden op elk koekje. Op het borstplaatje komt weer wat glazuur en daarboven op komt een rozijn. Versier de koekjes nu verder met een zeer dun schijfje sukade en hier en daar een rozijn.

Laat het glazuur droog en hard worden, dan zijn de feestkoekjes klaar om op een mooi schaalte geschikt te worden.

De Zes Zwanen

Door de gebroeders Grimm

Nederlands van Antoon Coolen

Er was eens een koning op jacht in een heel groot bos en hij zette met zoveel vuur een groot hert na, dat geen van zijn jagers hem kon bijhouden. Toen de avond viel hield hij eindelijk stil en keek om zich heen; en nu zag hij, dat hij verdwaald was. Hij zocht rond naar een uitweg, maar kon er geen vinden. Toen zag hij een oude vrouw met een wiegelhoofd, die naar hem toe kwam, maar het was een heks. ‘Beste vrouw,’ zei hij tot haar, ‘kun je mij de weg wijzen door het bos?’ ‘Ja zeker, heer koning,’ zei de oude vrouw, ‘dat kan ik wel, maar daar zit een voorwaarde aan vast, en als je die niet vervult, dan kun je nooit meer uit het bos komen en moet je hier van honger sterven.’ ‘En welke voorwaarde is dat?’ vroeg de koning. ‘Ik heb een dochter,’ zei de vrouw, ‘die is zo mooi als je er geen tweede op de wereld kunt vinden en ze is het waard, dat ze je gemalin wordt. Als je haar tot koningin maakt, dan zal ik je de weg wijzen om weer uit het bos te ko-

men.?’

In de angst van zijn hart stemde de koning toe en de oude vrouw bracht hem naar haar huisje, waar haar dochter bij het vuur zat. Het meisje ontving de koning alsof ze op hem had zitten wachten, en de koning zag wel, dat ze heel mooi was, maar eigenlijk beviel ze hem toch niet, en hij kon een heimelijke afkeer toch niet onderdrukken. Toen hij het meisje bij zich op het paard had gezet wees de oude vrouw hem de weg, de koning kwam weer in zijn koninklijk slot, en daar werd de bruiloft gevierd.

Nu was de koning al eerder getrouwd geweest; zijn eerste gemalin had hem zeven kinderen geschonken, zes jongens en een meisje, en die waren hem liever dan alles ter wereld. Omdat hij bang was, dat de stiefmoeder misschien niet goed voor hen zou zijn en hen kwaad zou doen, bracht hij hen naar een eenzaam kasteel, dat midden in een bos stond. Het lag zó verborgen en de weg er naartoe was zó moeilijk te vinden, dat hij hem zelf ook niet

gevonden zou hebben als niet een wijze vrouw hem een kluwen had gegeven, dat een heel wonderlijke eigenschap had: als hij het voor zich uitgooide wikkelde de draad zich vanzelf los en wees hem de weg. Nu ging de koning zo dikwijls naar zijn lieve kinderen, dat het de koningin opviel; zij was erg nieuwsgierig en wilde weten, wat hij daar in het bos alleen uitvoerde. Zij gaf zijn bedienden veel geld en die verrieden haar het geheim en vertelden haar ook van het kluwen, dat alleen de weg kon wijzen. Nu had de koningin geen rust meer, voor ze er achter was gekomen, waar de koning het kluwen bewaarde, en toen naaide ze withempjes, en omdat ze van haar moeder heksenkunsten had geleerd, naaide ze er een toverij in. En op een dag dat de koning op jacht was gegaan nam zij de hempjes en ging het bos in, en het kluwen wees haar de weg. De kinderen, die in de verte iemand zagen aankomen, dachten, dat het hun vader was en vol vreugde liepen ze hem tegemoet. Toen gooide zij over ieder van hen een hempje en toen dit hun lichaam aanraakte, veranderden ze in zwanen en vlogen weg, hoog over het bos. De koningin ging voldaan naar huis en dacht, dat ze nu van haar stiefkinderen af was. Maar het meisje was niet met haar broers naar buiten gelopen en de koningin wist niets van haar. De volgende dag kwam de koning weer, om zijn kinderen op te zoeken, maar nu vond hij alleen maar zijn dochtertje. ‘Waar zijn je broers?’ vroeg de koning. ‘Ach lieve vader,’ antwoordde het meisje, ‘die zijn weg en hebben mij hier alleen achtergelaten.’ En ze vertelde, hoe ze door haar venstertje had gezien, dat haar broers als zwanen waren weggevlogen, en ze liet hem de veren zien, die ze in de tuin hadden laten vallen en die ze had opgeraapt. De koning was diep bedroefd, maar hij kwam niet op de gedachte, dat de koningin de boze daad kon hebben gedaan, en omdat hij bang was, dat ook het meisje zou worden geroofd, wilde hij haar mee naar huis nemen. Maar ze was bang voor de stiefmoeder en smeekte haar vader, nog die ene nacht in het kasteel in het bos te mogen blijven.

Het arme meisje dacht bij zichzelf: ‘Ik blijf niet langer hier, ik ga weg om mijn broers te zoeken!’ En toen het nacht was geworden, vluchtte ze en liep recht het bos in. Zij liep de hele nacht door en ook de volgende dag, aan één stuk, tot ze van vermoeidheid niet meer verder kon. Daar zag ze een jagershut; ze ging er binnen en kwam in een kamer, waar zes bedjes stonden, ze durfde er niet in gaan liggen maar kroop onder een van de bedjes om daar op de harde vloer de nacht door te brengen. Maar kort voordat de zon zou ondergaan hoorde zij een geruis en daar zag zij zes zwanen, die door het open venster naar binnen kwamen gevlogen. Ze streken neer op de vloer, ze bliezen naar elkaar en bliezen elkaar alle veren af en hun zwanehuid gleed van hun lijf als een hemd. Het meisje keek hen aan en herkende haar broers, zij was gelukkig en kroop onder het bedje uit. De broers waren niet minder gelukkig over het weerzien van hun zusje, maar de vreugde was van korte duur. ‘Je kunt niet blijven,’ zeiden ze tegen het meisje, ‘het is hier een rovershol, als de rovers thuiskomen en je zien loopt het slecht met je af.’ ‘Kunnen jullie mij dan niet beschermen?’ vroeg het zusje. ‘Neen,’ antwoordden ze, ‘want we kunnen elke avond maar een kwartier lang onze zwanehuid afleggen en onze mensengedaante weer terug hebben, maar dan veranderen we weer in zwanen.’ Het zusje schreide en vroeg: ‘Maar kunnen jullie dan niet worden verlost?’ ‘Ach nee,’ antwoordden de broers, ‘waarmee je ons zoudt kunnen verlossen, dat is te zwaar. Je mag zes jaren lang niet praten en niet lachen en in die tijd moet je zes hemden voor ons naaien van sterrebloemen. Komt er in dien tijd ook maar één woord uit je mond, dan is alles

verloren.' Toen de broers dit hadden gezegd, was het kwartier voorbij en ze vlogen weer als zwanen het venster uit.

Maar het meisje was vast besloten haar broers te verlossen, ook al zou zij er zelf het leven bij verliezen. Zij ging weg uit de jagershut en liep diep het bos in; daar kroop ze in een boom en bracht er de nacht in door. De volgende morgen ging ze er op uit, ze verzamelde heel veel sterrebloemen en begon aan haar hempjes te naaien. Praten kon ze met niemand en in lachen had ze geen lust, ze zat daar

maar en had alleen oog voor haar werk. Toen ze daar al een hele tijd had doorgebracht, gebeurde het, dat de koning van dat land op jacht was in het bos en dat zijn jagers bij de boom kwamen, waarin het meisje zat. Ze riepen naar haar en vroegen: 'Wie ben je?' Maar zij gaf geen antwoord. 'Kom uit de boom!' zeiden ze, 'we zullen je geen kwaad doen.' Ze schudde alleen maar het hoofd. Toen ze steeds maar bleven aanhouden gooide ze hun haar gouden halsketting toe en dacht hen daarmee tevreden te stellen. Doch zij gingen niet weg, en daarom gooide zij haar gordel naar beneden; toen ook dat niet hielp gooide ze haar kousebanden en daarna het een na het ander, totdat ze tenslotte alleen nog maar haar hempje over had. Maar ook met dit alles lieten de jagers zich niet afschepen, ze klommen in de boom, haalden het meisje naar beneden en brachten haar naar de koning. De koning vroeg: 'Wie ben je? Wat voer je daar uit in die boom?' Maar zij antwoordde niet. Hij vroeg het haar in alle talen die hij kende, doch zij bleef stom als een vis. Maar omdat zij zo mooi was werd de koning in zijn hart bewogen en hij vatte een grote liefde voor haar op. Hij sloeg zijn mantel om haar heen, zette haar voor zich op zijn paard en bracht haar in zijn slot. Daar liet hij haar prachtige kleren aandoen en zij straalde in haar schoonheid als de klare dag, maar er was geen woord uit haar te krijgen. Hij deed haar aan tafel aan zijn zijde zitten en haar ingetogen houding en haar zedigheid bekoorden hem zo, dat hij zei: 'Met deze wil ik trouwen, en met geen andere ter wereld!' En enige dagen later trouwde hij met haar.

Maar de koning had een boze moeder, zij ergerde zich aan dit huwelijk en sprak kwaad over de jonge koningin. 'Wie weet,' zei ze 'waar die deern vandaan komt, die niet eens praten kan. Zij is een koning onwaardig!' Na een jaar toen de jonge koningin haar eerste kindje ter wereld bracht, nam de oude koningin het weg en toen de moeder sliep bestreek zij haar de mond met bloed. Toen ging ze naar de koning en beschuldigde de jonge koningin ervan, dat zij een menseneetster

was. De koning wilde het niet geloven en hij wilde niet, dat haar kwaad werd gedaan. Zij echter zat maar en naaide onafgebroken aan haar hemden, zonder acht te slaan op iets anders. Het jaar daarop, toen zij weer een mooi knaapje ter wereld bracht,

pleegde haar valse schoonmoeder hetzelfde bedrog, maar de koning kon er niet toe komen, geloof te hechten aan wat zijn moeder beweerde. Hij zei: 'Ze is te vroom en te goed dan dat zij zo iets kan doen, als zij niet stom was en zich kon verdedigen, dan zou haar onschuld wel blijken.' Maar toen ook de derde keer de oude koningin het pasgeboren kindje wegnam en weer de jonge koningin beschuldigde, die geen woord zei om zich te verdedigen, toen kon de koning niet anders, hij moest haar overgeven aan het gerecht, en dat veroordeelde haar tot de dood op de brandstapel.

Toen de dag aanbrak waarop het vonnis zou worden voltrokken, was tegelijk de dag voorbij van de zes jaren, waarin zij niet had mogen spreken en niet had mogen lachen en zij

had haar lieve broers uit de macht

van de betovering bevrijd. De zes hemden waren klaar, alleen ontbrak aan het laatste nog de linkermouw. Toen zij naar de brandstapel werd gevoerd hield zij de zes hemden op de arm, en toen zij boven op het hout stond en het vuur zou worden aangestoken, keek zij omhoog en daar kwamen door de lucht zes zwanen gevlogen. Zij wist, dat het ogenblik van hun verlossing nabij was, en haar hart klopte wild van blijdschap. De zwanen vlogen naar haar toe en zwenkten omlaag, opdat ze de hemden over hun hals kon gooien en toen de hemden hen aanraakten vielen hun zwanehuiden af en vóór haar stonden in levende lijve haar zes broers, jong en schoon; alleen de jongste miste een rechterarm en had inplaats daarvan een vleugel aan de schouder. Ze omhelsden en kusten elkaar en de koningin ging naar de koning, die diep ontsteld was, zij begon te praten en zei: ‘Mijn lieve gemaal, nu mag ik spreken en je duidelijk maken, dat ik onschuldig ben en vals ben aangeklaagd’. En zij vertelde hem van het schandelijke bedrog der oude koningin, die haar drie kinderen van haar had weggenomen en verborgen. Tot grote vreugde van de koning werden de kinderen gehaald en naar hem toegebracht. De boze schoonmoeder werd op de brandstapel gebonden en tot as verbrand. De koning echter en de koningin met haar zes broers leefden nog lange jaren in vrede en geluk.

Speel je mee?

Blaasbal

Hier is nog een leuk spel voor een verjaardagspartijtje. Daarvoor heb je nodig een stoel en twee ballonnen. Het is aan te bevelen een paar ballonnen in voorraad te hebben voor mogelijke ‘ongelukjes.’ De aanwezige jongens en meisjes verdelen zich in twee gelijke groepen en vormen, aan het eene eind van de kamer twee rijen naast elkaar. Aan het andere eind staat de stoel. Nu gaan de eersten op handen en knieën de ballon voortblazen, achter de stoel om, tussen de poten door en terug naar zijn of haar rij. Nummer twee neemt het over, enzovoort. De ballon mag natuurlijk niet met de handen worden aangeraakt. De rij die het eerst klaar is, heeft gewonnen.

Schatzoeken

Hiervoor heb je een aantal kleine voorwerpen nodig die je in huis verstopt, zó, dat ze gemakkelijk kunnen worden gevonden zonder dat een meubelstuk behoeft te worden verplaatst of verschoven. Het spel wordt door twee partijen gespeeld, en aan het hoofd van elk staat een kapitein. Dan zeg je bijvoorbeeld: ‘Zoek een postzegel van tien cent!’ Dan gaan de twee partijen aan het zoeken, maar alleen de kapitein mag het gevraagde voorwerp pakken. Als nu een van de anderen het vindt mag hij dit niet laten blijken, maar hij gaat ongemerkt naar zijn kapitein en vraagt hem het op te rapen. Deze brengt dan het voorwerp bij je en het volgende voorwerp is aan de beurt. De partij die de meeste voorwerpen heeft binnengebracht is de winnaar.

Welk dier ben jij?

Bij dit spel wordt een van de medespelers geblinddoekt de kamer uitgestuurd, terwijl de anderen in een kring op een stoel zitten. Ieder krijgt nu de naam van een dier en de geblinddoekte speler mag binnenkomen. Zonder zijn handen te gebruiken moet hij op de schoot gaan zitten van iemand uit de kring. Dan vraagt hij: ‘Welk dier ben jij?’, waarop de ander het geluid nadoet van het dier dat hij ‘is’. Nu moet de geblinddoekte speler raden wie het geluid maakt en welk dier het is. Hij mag maar één keer raden, maar vóór hij dat doet mag hij het geluid een keer laten herhalen. Vergist hij zich, dan moet hij het bij een volgende proberen; heeft hij het goed geraden dan ruilt hij van plaats met degene die hij heeft herkend. Als de nieuwe ‘rader’ de kamer uit is, kiezen de achterblijvers vlug een andere plaats en dierennaam, anders zouden ze voor de zojuist geblinddoekte speler te gemakkelijk te herkennen zijn.

Moedig Annemieke

Door Anneke Bloemen

De vader van Ellen Vermeer, een vriendin van Annemieke, zit in Amerika en is ernstig ziek. Hij vraagt zijn vrouw dringend, over te komen en nu gaat Ellen enige tijd logeren bij Annemieke, die geen vermoeden heeft welke moeilijkheden haar wachten....

‘Deze dag ook alweer voorbij,’ denkt Annemieke die helemaal alleen op de bank zit te lezen. ‘Als Bobbie eenmaal naar bed is, is de avond zo om.’

Ze hoort moeder boven met hem bezig en legt haar boek neer, want vader heeft gevraagd of ze dadelijk even bij hem in de spreekkamer wil komen, als moeder klaar is. Annemieke is verbaasd over deze ‘uitnodiging’, want vader roept je alleen maar naar de spreekkamer voor iets werkelijk belangrijks.

‘Misschien nog iets over Ellen,’ denkt ze, maar ze vindt het vreemd om daarvoor naar de spreekkamer te moeten komen. Het is stil in huis. Hans en Jan zitten boven en Frits is naar een studentenbal in Leiden, waar hij een paar uur geleden, netjes opgepoetst zoals Hans dat noemt, heen is getogen.

O, daar komt moeder de trap af. Ze steekt haar hoofd om de hoek van de

deur en zegt: 'Zo Annemieke, ga je mee?'

Annemieke kijkt op als ze hoort dat moeders stem vreemd klinkt en ze begrijpt er niets van als ze haar witte gezicht ziet. Pas echt ongerust wordt ze als ze in de spreekkamer vader ziet. Zijn gezicht is grauw. Hij lijkt ineens jaren ouder en Annemieke merkt dat hij nerveus is. Toch heeft hij zijn normale stem als hij zegt: 'Vrouwke-lief, ga jij nu eens hier zitten. Zo.' En hij duwt haar in een gemakkelijke stoel.

Moeder zit achter vaders bureau en speelt nerveus met een briefopener. Vader loopt op en neer door de kamer, maar opeens blijft hij bij de deur stilstaan en schuift het bordje 'Belet' op de buitenkant.

Nu weet Annemieke helemaal dat het iets belangrijks is wat vader en moeder met haar willen bepraten en, aangestoken door hun onrust, voelt ze zich steeds akeliger worden.

'Wat moeder en ik vandaag met jou willen bespreken,' begint vader, 'is heel moeilijk voor ons. We hebben het dan ook

van maand tot maand, nee eigenlijk van jaar tot jaar uitgesteld, tot we opeens beseften dat we niet langer meer konden wachten. We merkten dat heel sterk op de dag dat jij het jongetje redde en daarmee bewees echt zelfstandig te kunnen handelen.'

Vader kucht even en gaat dan door. 'Bij hetgeen we nu aan jou gaan zeggen moet je ook zelfstandig handelen. Moeder en ik kunnen je alleen een helpende hand toesteken.

Je herinnert je nog wel dat ik je een poosje geleden gezegd heb dat we heel veel van je houden en, lief kind, dat wil ik nu nog eens onderstrepen. Moeder en ik houden van jou evenveel als Frits, Hans, Jan en Bobbie en....'

Maar vader wordt onderbroken door Annemieke die heel kalm, zo kalm dat ze het zelf niet begrijpt zegt: 'Ik ben jullie kind niet.' Ze kijkt van vader naar moeder en ze hoopt met alle kracht die in haar is: 'Laten ze het ontkennen. Ik wil alles horen behalve dat.'

Ze heeft weer precies dezelfde gewaarwording als ze had vlak voor ze in het water sprong: ontelbare gedachten gaan door haar heen in een paar seconden tijds. Ze weet niet dat ze haar hand omhooghoudt alsof ze een slag wil afweren.

Door een nevel van tranen ziet ze moeder op zich afkomen en aan haar zachte, troostende gebaren merkt Annemieke dat het 'Ja' is.

Moeder troost je zo altijd als je verdriet hebt en nu hééft ze verdriet en vader en moeder hebben haar dit aangedaan. 'Hadden jullie het me maar nooit verteld,' roept ze ineens en ze schrikt er zelf van, zó hard schreeuwt ze. 'Ik wil het niet weten.'

Annemieke voelt zich radeloos. Ze voelt zich door iedereen in de steek gelaten. 'Dit zijn dus mijn vader en moeder niet,' denkt ze dof. 'En de jongens zijn geen broers van mij. Frits dus ook niet. Nu kan ik nooit meer echt trots op hem zijn. Hij is niets van mij.'

Met een ruk gaat haar hoofd omhoog en ze vraagt schrill: 'Wie....?' en nu voelt ze dat vader haar uit de stoel tilt. Hij gaat er zelf in zitten en neemt haar, alsof ze nog een klein meisje is, op schoot.

'Lieve Annemieke,' zegt hij zachtjes en hij strijkt haar licht over haar hoofd. 'Alles wat ik je ga vertellen is verdrietig. Het is verdrietig voor jou, maar ook voor moeder en mij.

Toen Jan geboren was en wij dus drie zoons hadden verlangden moeder en ik heel erg naar een dochtertje en je begrijpt hoe gelukkig we waren, toen ons na een jaar een meisje geboren werd.

Onze vreugde was zo groot, dat je je wel kunt indenken hoe diep ons verdriet was toen we dit dochtertje na vier dagen levenloos in haar wieg vonden. We waren wanhopig. Onze Mieke, zo hadden we het kindje genoemd, had ons maar een erg korte vreugde geschonken.'

Vader houdt even op met vertellen en kijkt naar moeder die hem met een dapper lachje toeknikt.

'Dit is één verdrietige gebeurtenis. Maar een week later gebeurde ons nog iets vreselijks. Zoals je weet had ik een broer Lex, die jong gestorven is. Hoe hij stierf hebben we jullie nooit verteld, maar dat moet ik nu doen. Mijn broer Lex was, net als ik, dokter en we trokken heel veel samen op. Je begrijpt dat het heerlijk voor ons was om in lange gesprekken onze gedachten en wederwaardigheden uit te wisselen. Lex was ongeveer drie jaar jonger dan ik en hij trouwde een jaar voor ons dochtertje geboren werd.

Moeder en zijn vrouw werden dikke vriendinnen en Annemieke, zelden vind je een vriendschap die zo eerlijk gemeend was als de onze.

Een week voordat ons kindje geboren werd kregen zij een baby, ook een meisje. Ze noemden het Anne en Lex en ik voerden lange telefoongesprekken en schepten verschrikkelijk op over onze dochters.

De kleine Anne groeide goed en toen ze veertien dagen oud was, gingen haar ouders voor het eerst samen uit. Ze lieten de baby bij het dienstmeisje thuis en

vrouwkelief, hoe het gebeurd is weet

niemand, maar de auto is in het water gereden en Lex en zijn vrouw zijn verdronken

Wat er daarna gebeurde begrijp je wel. Wij namen de kleine Anne in huis en dat was jij. We hebben jouw naam en de naam van ons kindje, dat toen pas gestorven was, samengevoegd en zo werd jij Annemieke.'

'Weten de jongens het?' vraagt Annemieke zachtjes.

'Alleen Frits,' antwoordt moeder en Annemieke ziet dat haar tranen over de wangen lopen. 'Frits was vijf jaar toen jij kwam en hij heeft alles meegemaakt. Hij is ook bij jouw vader en moeder geweest om naar hun baby te kijken en alles heeft diepe indruk op hem gemaakt. Vooral toen onze baby stierf.'

'En Frits is juist altijd zo lief voor me,' zegt Annemieke weer, 'terwijl ik toch maar een aangenomen kind ben.' 'Misschien wel omdat,' verbetert vader.

'Hoe heette mijn' even stukt Annemiekes stem en ze kijkt naar moeder. 'Hoe heette mijn moeder?' 'Mieke,' zegt moeder en dan is het weer stil. Annemieke voelt zich ineens weggerukt van haar vertrouwde plaatsje in dit huis. Ze heeft altijd gedacht dat ze gewoon Annemieke van Oven was en dat dit haar eigen vader en moeder waren. Ja natuurlijk, ze blijft Annemieke van Oven, want haar echte vader en deze vader waren broers.

Deze vader.

Wat een akelige gedachte.

Dit is niet gewóón vader.

'Ik ben dus uw nichtje maar,' zegt Annemieke en haar lip trilt alsof ze nog maar klein is. Zo voelt ze zich ook. Klein en hulpeloos.

Grote mensen hebben haar opgevoed alsof ze een kind uit hun gezin was en nu zetten ze haar er weer buiten.

Zó voelt Annemieke het. Ze is netjes buiten het gezin geplaatst.

'Ik geloof nu dat jullie het mij allemaal beter vanaf het begin hadden kunnen vertellen. Dan was het nu niet zo, zo, beroerd geweest.'

Dáár, nu heeft ze precies gezegd wat ze bedoelt.

Ze laat zich van vaders schoot glijden en, verblind door opkomende tranen, rent ze de kamer uit, terwijl ze de deur achter zich dichtmept.

Moeder kijkt vader radeloos aan. ‘Nu hebben we het dus toch verkeerd gedaan,’ en nu de spanning van jaren en jaren is verbroken, snikt ze het uit.

Vader loopt op haar toe en zegt: ‘We hebben Annemieke nu een onbezorgde jeugd gegeven, lieverd. En als we het haar meteen hadden verteld zou ze ons dat nu evengoed kunnen verwijten. We hebben haar bijna veertien jaar gesteund, dit moet ze zelf verwerken. We kunnen haar alleen maar helpen als ze dat zelf wil.’

Boven op haar kamer ligt Annemieke languit op haar bed. Ze heeft zich moe gehuild en ze voelt een barstende hoofdpijn opkomen.

Ze zegt voor de zoveelste keer: ‘Aan-geo-men kind. Aan-geo-men kind.’

Iets dergelijks denken alle kinderen wel eens en zij heeft ook zo'n periode gehad. Ze heeft er toen niet eens over gesproken, zo'n absurd idee vond ze het.

‘Toch had ik het kunnen weten’ en ineens herinnert ze zich talloze gelegenheden die het haar hadden kunnen verraden. Neem bijvoorbeeld maar moeders overdreven (vond ze toen) grote schrik, toen zij in het water was gesprongen om Maarten te redden. Bij die gelegenheid heeft moeder voor het eerst op zo'n vreemde manier gezegd dat ze groot werd en ze is de hele dag van streek gebleven. En op Sinterklaas, toen ze haar foto uitpakte. Wat was moeder toen eigenlijk vreemd ontroerd. O ja, en haar eigen opmerking van: ‘Ik ben hier in huis de enige met kuiltjes in mijn wangen.’

En vaders ernstige toespraak toen ze op weg waren naar de familie de Jong. Dat ze toen niet iets is gaan vermoeden! Steeds meer aanwijzingen vindt ze en ze wordt er steeds ellendiger van.

‘Ik, Annemieke van Oven. Anne van Oven, een aan-ge-no-men-kind. Hadden ze me maar vanaf dat ik kon praten geleerd tante en oom te zeggen,’ piekert ze. ‘Nu is het zo vreselijk. Wie weet hoeveel mensen ervan op de hoogte zijn. Nòg een wonder dat niemand zich versproken heeft. Maar misschien hébben ze dat wel. Ik merkte toch niets. Wie weet hebben de mensen zich wel naar gelachen als ze mij zo zelfverzekerd zagen rondstappen. Ik was ook altijd zo trots op onze familie. Trots op vader die zo knap is. Op moeder die zo lief en verstandig is. Op Frits mijn grote broer. Pfff, mijn nééf. Hans en Jan, mijn neven. En Bobbie, o ik weet nog zo goed toen hij geboren was en ik aan iedereen vertelde dat ik een broertje had gekregen. Dat was dus helemaal verkeerd. Ik had een neefje gekregen.’

Annemieke voelt zich wanhopig alleen op de wereld. ‘Sans familie,’ spot ze, ‘net als het jongetje in dat verhaal. Dat had ook niemand op de wereld, net als ik.’ Hééft zij niemand?

Annemieke weet dat beneden, net zo verdrietig als zij, vader en moeder ernaar hunkeren om haar te helpen. Maar ze is koppig. Ze wil iemand de schuld van haar verdriet geven en ze vindt dat vader en moeder verkeerd gehandeld hebben. Ze kleedt zich vlug uit en gaat naar bed. Doodmoe en suf van het huilen valt ze in slaap.

Vader en moeder hebben ieder een boek genomen, maar van lezen komt niet veel want ze luisteren gespannen of Annemieke soms naar beneden komt. Als de jongens de kamer binnenkomen vertellen ze hen wat ze met Annemieke besproken hebben.

‘Arme Annemieke,’ mompelt Hans en Jan, die verbijsterd is door dit nieuws, weet niet wat hij zeggen moet.

‘Jullie moeten ons beloven er niet met Annemieke over te praten voordat ze er zelf over begint,’ zegt vader. ‘Probeer zo gewoon mogelijk te doen en houdt er op school je mond over.’

Als de jongens, stiller dan anders door het ongelofelijke nieuws, naar bed zijn, loopt moeder naar boven om stilletjes even naar Annemieke te gaan kijken. Het is nog nooit voorgekomen dat Annemieke naar bed is gegaan zonder vader en haar goedenacht te zeggen en moeder hoopt dat ze haar nog wakker zal vinden. Ze staat stil op de slapende Annemieke neer te kijken en ze glimlacht als de deur zachtjes opengaat en vader ook binnenkomt.

Samen, vervuld van zorg, kijken ze naar Annemieke, hun aangenomen kind.

De volgende dag is Annemieke al heel vroeg wakker. Verbaasd kijkt ze de kamer rond. Moeder is hier geweest ziet ze, want haar kleren liggen netjes opgevouwen op haar stoel.

‘Ik heb ze gisterenavond ook neergesméten, want ik had zo'n hoofdpijn’ en ineens houdt ze haar adem in. ‘Een aangenomen kind.’ Alles wat de vorige avond gebeurd is komt haar weer duidelijk voor de geest staan.

‘Wat moet ik doen? Kon ik maar naar school,’ en Annemieke voelt zich zo terneergeslagen dat ze zelfs over deze gedachte niet kan lachen.

Ze begint weer te piekeren en op het laatst houdt ze het in bed niet meer uit. Zachtjes kleedt ze zich aan en behoedzaam sluipt ze de trap af waarbij ze tot haar woede de ‘kraaktree’ vergeet over te slaan.

Ze zet vast wat thee en dan, terwijl ze doodellendig voor het fornuis staat te wachten tot het water kookt, gaat de keukendeur open en komt Frits binnen. ‘Annemieke, ik heb een kater,’ zegt hij.

Ondanks alles schiet Annemieke in de lach. Het is wel een pover lachje, maar ze moet even grinniken om Frits die er potsierlijk uitziet met een slaperig gezicht, verwarde haren en een gekreukelde pyjama.

‘Kan jij niet wat koffie voor me zetten Annemieke, ik lag pas om twee uur in bed.’

‘Om twee uur?’ vraagt Annemieke verbaasd.

‘Ja, ik had nachtpermissie hoor,’ grinnikt Frits ‘en ik kon met Koos Engels meeliften, die had namelijk de auto van zijn vader. Toch wel een strop als je vader dokter is. Heeft hij altijd een excuus om de wagen niet uit te lenen.’ Annemieke maakt een kop koffie klaar en even later zitten ze ieder in een hoekje van de bank.

Frits praat honderd uit tot hij opeens zegt: ‘Wat heb jij? Ben je ziek? Vertel maar eens aan je oudste broertje wat er is.’ Annemieke ademt diep en zegt dan: ‘Er is niets bijzonders, alleen ben jij mijn broertje niet.’

Ze probeert om niet weer te gaan huilen, maar ze voelt de tranen al achter haar ogen prikken.

Frits zit doodstil in zijn hoekje. Hij ziet er zelfverzekerd uit, maar Annemieke weet niet dat hij zich radeloos afvraagt hoe hij haar helpen kan.

Toen hij gisterenavond om één uur thuiskwam, vond hij tot zijn grote verbazing vader en moeder nog op en met z'n

drieën hebben ze toen zitten bedenken op wat voor manier zij Annemieke zouden kunnen helpen.

‘Zou U denken dat, het zou helpen als ik het eens probeerde?’ heeft Frits geaarzeld.
‘We kunnen het zo goed vinden samen.’

En toen hij vanmorgen de traptree zo verdacht vroeg hoorde kraken, is hij ondanks zijn ‘kater’ naar beneden gegaan om eens even poolshoogte te nemen.

‘Vertel eens,’ zegt hij, want hij vindt dat Annemieke praten moet.

En Annemieke begint te vertellen, eerst met horten en stoten, maar steeds beter en als ze klaar is zegt ze: ‘Enfin, jij weet het allemaal allang.’ Ze kijkt Frits aan en verwacht medelijden op zijn gezicht te zien, maar tot haar verbazing lacht hij.

Hij steekt een sigaret op en zegt dan: ‘Weet je wat ik zat te denken toen jij me alles vertelde?’

‘Nee,’ knikte Annemieke.

‘Dat ik toch maar verdraaid blij ben dat jij niet zomaar ons nichtje bent, dan hadden we allemaal veel gemist.’

Per slot van rekening hebben we het met elkaar toch maar wat gezellig en leuk gehad. En dikwijls kwam dat juist door jou. Weet je nog....' en nu haalt hij tal van gebeurtenissen op en hij hamert er maar iedere keer weer op dat ze dat zonder Annemieke nooit zó beleefd zouden hebben.

Kijk, en nu bereikt hij wat hij bereiken wilde. Annemieke gaat de zaak ook van de andere kant bekijken. Eerst aarzelend, want ze wilde zo graag vader en moeder als zondebok beschouwen, maar ze is veel te eerlijk om dit te blijven doen en ze begint zich te schamen voor haar beschuldigende houding van gisteravond.

En dan heeft Frits nog een pijl op zijn boog. 'Weet je wel dat je evengoed bij tante Nel en oom Jan terecht had kunnen komen? Die hebben indertijd ook aangeboden om jou te nemen.'

'O alsjeblieft niet,' schrikt Annemieke nu nog.

'Nou Annemieke, nou. Ben je nu eigenlijk niet dolblij dat je in onze familie terechtkwam?' en hij trekt er zo'n verwaand gezicht bij dat Annemieke weer voor het eerst sinds gisteravond van harte lacht.

'Ik praat niet meer met jou,' plaagt ze, 'daar word jij veel te verwaand van.' Maar ernstig voegt ze er na een ogenblik aan toe: 'Jij hebt me reuze geholpen. Je hebt wel zitten vertellen dat jullie zonder mij al die pret niet gehad zouden hebben, maar ik evenmin zonder jullie. En ik zou niet zijn wat ik nu ben, zonder vader en moeder.'

Stel je voor dat ik bij tante Nel was gekomen. Dan zouden jullie nu niet alleen arme oom Jan zeggen, maar arme oom Jan en Annemieke. Of Anne, want dan was ik natuurlijk Anne gebleven.'

Ze staart even voor zich uit en vervolgt dan: 'Ik denk wel dat alles nu anders voor me wordt en dat ik nog dikwijls verdriet zal hebben omdat ik een aangenomen kind ben, maar toch zie ik alles nu veel beter dan gisteren.'

Eerlijk bekent ze Frits: 'Ik ben afschuwelijk tegen vader en moeder geweest. Ik ben zo maar weggerend en ik heb me gedragen als een akelige egoïst.'

Meteen springt ze op. 'Weet je wat, ik ga vader en moeder thee brengen.' En met een paar vlugge stappen is ze de deur uit en even later ziet Frits haar voorzichtig een vol blad dragend, de trap oplopen.

Heel erg tevreden kruipt hij twee tellen later in zijn bed dat gastvrij nog wat warm is gebleven.

Als Annemieke na een halfuur op haar kamertje komt, moet ze er aan denken dat ze twaalf uur geleden wanhopig ongelukkig was en ze is Frits heel dankbaar dat hij, als een echte van Oven, onmiddellijk geholpen heeft waar dat nodig was.

De dagen die nu volgen zijn wat vreemd voor Annemieke. De eerste keer dat ze Hans en Jan weer ziet, weet ze niet goed hoe ze kijken moet, maar de jongens die zich hebben voorgenomen vooral niets te laten merken, houden zich hier keurig aan en ze praten met haar over alledaagse dingen. Dikwijls, als ze tijdens de maaltijden het kringetje rondkijkt denkt ze: 'Ik ben maar hun nichtje,' maar ze schaamt zich dan ook meteen weer en na een week is ze min of meer gewend aan haar nieuwe 'staat', zoals ze het bij zichzelf noemt. Echt verdriet over het verlies van haar ouders heeft ze niet. Dat kan ze ook niet hebben omdat ze hen niet mist, ze heeft hen immers nooit gekend?

Moeder heeft haar verteld dat Ans alles van nabij heeft meegemaakt, want zij was indertijd het dienstmeisje van haar ouders en ze is tegelijk met baby Anne

meegekomen. Op een middag toen Ans aardappelen zat te schillen is Annemieke bij haar in de keuken komen zitten en ze heeft Ans alle dingen gevraagd die ze zo graag weten wilde. Ans heeft het huis voor haar beschreven, haar verteld waar haar ouders erg van hielden en ze hebben samen gehuild toen Ans verhaalde hoe blij haar ouders met hun kleine dochtertje waren.

Annemieke is de verdere avond toen wel erg stil geweest en vader en moeder hebben met Ans afgesproken om Annemieke voorlopig verdere emoties te besparen.

‘Toch zijn we je erg dankbaar hoor

Ans, voor alles wat je in al deze jaren voor Annemieke hebt gedaan,’ heeft moeder hartelijk gezegd. ‘Dat heeft Annemieke zelf trouwens ook goed in de gaten gehad, want nadat we haar alles vertelden over jou, heeft ze gezegd dat ze nu eindelijk begreep waarom ze altijd een streepje voor bij je heeft gehad.’

Gelukkig raakt Annemiekes geschiedenis wat op de achtergrond als Ellen komt. Die dag zit de hele familie omstreeks theetijd in de zitkamer te wachten op vader die Ellen is gaan halen. Ze verwachten hem ieder ogenblik en er hangt een beetje nerveuze spanning in de kamer. Ze schrikken allemaal op als ze de voordeur horen en Annemieke rent naar de gang waar vader een bleke Ellen uit haar jas helpt.

Ze schrikt van Ellens behuilde gezichtje en ze slaat haar arm om haar heen en troont haar zo mee naar de zitkamer. Daar komt moeder al op haar toegelopen en ze laat haar in een gemakkelijke stoel zitten. Hans en Jan sjouwen gediensig de koffers naar boven en iedereen beijvert zich om iets voor Ellen te doen. En dat maakt haar natuurlijk juist weer aan het huilen.

Met een kreet vliegt dan opeens Bobbie op haar af. Met een miniatuur-zakdoekje veegt hij over haar gezicht en hij prevelt ondertussen alle woordjes die moeder tegen hem zegt als hij gevallen is.

‘Huil maar niet,’ zegt hij ernstig, ‘Bobbie is nu toch bij je? Zal je een grote jongen zijn, dan lees ik je vanavond een mooi verhaaltje voor.’

Vertederd luisteren ze allemaal naar het kleine baasje met zijn gevoelig hartje en wat niemand lukte brengt hij voor elkaar: hij laat Ellen lachen.

Na een poosje glijdt hij weer van haar schoot af en gaat voldaan in zijn hoekje zitten spelen.

Nu haalt moeder een sleutel van haar sleutelbos af en terwijl ze die aan Ellen geeft zegt ze: ‘Dit is de sleutel van jouw kamer, Ellen. Gisteren hebben Ans, Annemieke, Frits en ik hard gezwoegd om hem zo gezellig mogelijk voor je te maken en ik denk dat je het wel prettig zult vinden om er een kijkje te gaan nemen.’

Ze knikt eens naar Annemieke, die de hele dag al aan iedereen heeft gevraagd of ze denken dat Ellen haar kamer leuk zal vinden en ze zegt: 'En als jij niet benieuwd zou zijn, dan weet ik wel iemand anders.'

Ellen loopt naar boven en wat beverig steekt ze de sleutel in het slot, maar als de deur opengaat blijft ze verrast staan. De kamer is opnieuw gewit en behangen en vriendelijk verwelkomend staan daar al haar eigen vertrouwde spullen.

Haar bed met de oude-rose sprei.

Haar bureautje.

Haar boekenkast.

Het wit wollen kleed voor haar bed.

Op haar tafel staat een grote bos bloemen. 'Welkom hier van alle van Oven-

tjes', staat er op een kaartje en als Ellen dat leest, komen weer de tranen. Ze huilt eens flink uit en als er na een poosje zachtjes op haar deur geklopt wordt, kan ze Annemieke die binnenkomt entoesiast alles laten zien.

'Maar je weet het zelf nog haast beter dan ik,' zegt ze ineens. 'Je hebt nota bene meegeholpen om het hier zo knus te maken.'

Maar toch gaat ze even later weer door om Annemieke alles te tonen. 'Kijk vind je mijn schemerlampje niet gezellig als het brandt?' vraagt ze en Annemieke is onuitputtelijk in het bedenken van woorden om haar bewondering te laten blijken. Ze is zo blij dat Ellen niet meer zo verdrietig is!

Ellen trekt Annemieke naast zich op het bed en samen overleggen ze waar ze de schilderijtjes en zo op zullen hangen, want moeder vond dat Ellen daar zelf voor moest zorgen.

'Ik haal vast een hamer,' zegt Annemieke voortvarend en even later hoort iedereen in huis dat Ellen letterlijk hard aan het werk is.

Eigenlijk zou ze zich gelukkig en tevreden moeten voelen nu, maar dat doet ze niet. Nee, Annemieke heeft het moeilijk. Was zij vroeger het enige meisje thuis, nu is Ellen er ook. Schonk zij altijd thee in als moeder even bezig was, nu doet Ellen het ook wel eens en dat vindt Annemieke het ergste van alles, ook de aandacht van Frits die vroeger erg dikwijls voor Annemieke was, wordt nu ook aan Ellen gegeven. En dat vindt Annemieke heel erg. Om het precies te zeggen: Annemieke is jaloers. Vreselijk jaloers.

Ook vandaag, als ze om half vijf de zitkamer binnenkomt, zit Frits naast Ellen op de bank. Ze zijn samen bezig een Latijnse thema te vertalen.

Annemieke geeft moeder die zit te breien een kus, aait Bobbie over zijn krullebol en zegt dan: 'Dag Ellen, dag Frits' en ze probeert haar stem zo hartelijk mogelijk te laten klinken, omdat ze weet dat het onredelijk is om jaloers te zijn.

Ellen kijkt op van het boek en zegt: 'Wil je thee, Annemieke?' en ze schenkt haar vlug een kopje in.

‘Zeg Annemieke,’ zegt ze, terwijl ze haar uitnodigend de koekjestrommel voorhoudt, ‘ik heb de moeilijkheden van thema achtentwintig onder de knie hoor, dank zij Frits.’

Ze merkt niet dat Annemieke moeite doet om niet iets smalends te zeggen en begint uitgebreid te vertellen dat ze maar steeds dezelfde fout maakte, tot Frits haar erop gewezen heeft.

Ze kijkt verbaasd op als Annemieke zich ineens tot moeder wendt en haar iets vraagt. En moeder moet moeite doen om niet te laten merken dat ze de situatie goed doorheeft.

Ze laat Annemieke haar verhalen rustig vertellen, maar intussen bedenkt ze dat Annemieke toch wel erg veel ineens te verwerken krijgt. Moeder heeft echt met haar te doen en ze neemt zich voor, haar af en toe de helpende hand te reiken.

Aan de andere kant is Ellen een vreselijk lief en behulpzaam kind, waar je eenvoudig van houden mòet.

Ja, ja, het zijn echte problemen waar

moeder zich, evenals Annemieke, voor geplaatst ziet, maar ze vertrouwt erop dat Annemieke zich er goed doorheen zal slaan.

‘Nou Mam, en toen hadden we lekker het eerste uur vrij en toen hebben we zalig herrie geschopt tot de baas kwam en ons een opstel liet maken,’ besluit Annemieke een van haar verhalen.

‘En?’ vraagt moeder glimlachend.

‘Nou, ik heb precies beschreven hoe heerlijk we het hadden tòt de baas kwam en ik heb mijn opstel besloten met: en daarom zit ik nu in een vrij uur een opstel te maken, een òpstel, nota bene.’

Frits en Ellen schateren het uit en moeder moet, nadat ze even probeert ernstig te kijken, meedoen.

‘O Annemieke, wat bèn je toch een origineel zusje,’ lacht Frits en hij voegt er aan toe, terwijl hij haar een knipoogje geeft: ‘Wat hebben wij toch geboft met zo’n zusje.’

Ellen kijkt Annemieke bewonderend aan en ze denkt bij zichzelf dat zij nooit op zo’n idee zou zijn gekomen. ‘Ik zou het niet durven,’ bekent ze eerlijk. Ze komt op Annemieke toe en trekt haar met twee handen uit de stoel.

‘Ga je mee vossen, want oom Hans heeft beloofd vanavond een potje scrabble met ons te spelen.’

Vader en moeder hebben haar gevraagd hen tante en oom te noemen en dat klinkt veel gezelliger.

‘Hè enig,’ roept Annemieke en ze is haar jaloerse bui helemaal te boven.

Als Annemieke op een dag in maart de klas inkomt, ziet ze dat er een nieuw meisje bij haar bank staat. Ze kijkt wat verlegen rond en Annemieke stapt vlug op haar af. ‘Dàg,’ zegt ze, ‘moet je bij ons zijn? Dit is II B.’

‘Ja,’ knikt het meisje en ze kijkt schichtig de klas rond als langzaamaan iedereen binnenkomt.

‘Is Kees Blom er al,’ roept Annemieke, want Kees Blom, als klassevertegenwoordiger, moet de nieuwelingen onder zijn hoede nemen.

‘Kees komt toch een uur later,’ roept iemand terug en dan neemt Annemieke de honneurs maar waar.

‘Ik ben Annemieke van Oven,’ zegt ze, ‘en jij?’

‘Jeanet van Asperen,’ zegt de nieuweling en Annemieke gaat nu van bank tot bank en noemt de namen van hun klasgenoten.

‘t Is eigenlijk een rare methode,’ denkt ze, ‘dit kind vergeet zo weer al die namen’ en ze is blij als juffrouw Duyzing de klas binnenstapt en Jeanet van haar overneemt.

‘Dit is dus Jeanet,’ zegt juffrouw Duyzing. ‘Gezellig voor jullie, meisjes, want jullie zijn maar ver in de minderheid hier in deze klas.’

Ze praat nog wat door en ondertussen denkt Annemieke: ‘Dat valt nog te bezien of dat zo gezellig is. We hebben nu een erg leuke klas en als die Jeanet nu eens een vervelend kind is, kan ze de hele sfeer bederven.’

Ze schrikt ineens op uit haar gedachten als ze juffrouw Duyzing hoort zeggen: ‘Zeg, als jij nu eens naast Annemieke van Oven gaat zitten. Dan kan Ellen een bank naar achteren, want er wordt de laatste tijd zoveel afgekletst op die bank.’ Maar èn Annemieke èn Ellen beloven zo nadrukkelijk hun leven te beteren en ze kijken haar zo smekend aan, dat ze toegeeft en zegt: ‘Ik zal het een week proberen. Ga jij clan maar àchter Annemieke zitten, Jeanet!’

‘Gelukkig,’ zucht Annemieke, ‘dat gevaar is tenminste bezworen’ en ze neemt zich voor weer eens een poos te zwijgen ‘als het graf’.

‘Dat is door het oog van de naald hè?’ zegt Ellen, maar ze knikt Jeanet die nu achter hen zit, vriendelijk toe en ze probeert haar uit te leggen dat Annemieke en zij nu eenmaal gewend zijn aan elkaar en zo. Ze komt er niet goed uit, maar het nieuwe meisje trekt alleen even haar wenkbrauwen op en zegt dat het haar niets kan schelen.

In de pauze, als Annemieke en Ellen meestal met de andere meisjes wat op en neer lopen, sluit Jeanet zich bij hen aan en ze zorgt ervoor de hele tijd naast Annemieke te blijven. Dat hindert Annemieke een beetje, maar ze laat er niets van merken omdat ze begrijpt dat Jeanet zich nog wat vreemd voelt. Als de volgende dagen echter blijkt dat Jeanet zich met alle geweld bij haar wil opdringen, toont Annemieke dat ze hier niets voor voelt. Ze is nu eenmaal vreselijk kieskeurig in het uitkiezen van haar vriendinnen en nu ze voor het eerst van haar leven eindelijk een vriendin heeft, voelt ze er niets voor om ook nog met een ander meisje erg ‘dik’ te worden. Als ze wel eens wat met Jeanet oploopt, doet die niets anders dan haar uithoren over thuis en dat lukt haar slecht. Want dan is Annemieke zo gesloten als een oester.

Ellen heeft met Jeanet te doen en als die haar pogingen om Annemieke voor zich te winnen laat varen en contact met haar zoekt, geeft ze zich gauw gewonnen. Zo lopen ze tegenwoordig dikwijls met z’n drieën naar huis en ofschoon Annemieke er geen goede reden voor heeft, kan ze Jeanet niet uitstaan en dat wordt er niet beter op als deze op een dag dat Ellen er niet bij is, probeert dingen over haar te vertellen die niet waar zijn. Ze probeert ook uit te vissen waarom Ellen bij hen woont en ze is er niet tevreden mee als Annemieke kortaf zegt: ‘Door ziekte van haar vader.’

Thuis aan tafel vertelt ze vol verontwaardiging over de flauwe roddelpraatjes van Jeanet, maar moeder zegt dat het haar niets zal verwonderen als dat meisje wat jaloers is en dat Annemieke toch maar moet proberen lief voor haar te zijn. Dat belooft Annemieke dan en ze doet de volgende dagen zichtbaar haar best om wat vriendelijker tegen haar te zijn en niemand weet wat dit haar kost.

Zo glijden de dagen voorbij, tot opeens Jeanet niet meer met hen naar huis gaat. Ze laat Ellen en Annemieke links liggen en Annemieke vindt het allang best en praat er niet met Ellen over uit angst dat die weer met Jeanet zal gaan praten. Als ze wist wat Jeanet in haar schild voert, zou ze niet zo onbezorgd zijn.

De moeder van Jeanet van Asperen was, in de tijd dat Annemieke als baby bij de van Ovens kwam, patiënt van dokter van Oven en door een toeval kwam ze te weten dat het dochttertje van de dokter gestorven was. Vrij kort daarna zag ze mevrouw van Oven met een kinderwagen lopen en door hier en daar eens te informeren kwam ze de hele trieste geschiedenis te weten. Niet lang daarna verhuisden zij en haar man naar een andere stad en ze dacht er verder niet meer aan tot ze, nu een maand geleden, weer in dezelfde stad te wonen kwam en ze Jeanet hoorde vertellen over een Annemieke van Oven die ‘stinkend verwaand’ was. ‘Annemieke van Oven,’ heeft ze gevraagd, ‘is dat de dochter van dokter van Oven?’ ‘Ja,’ heeft Jeanet geknikt ‘En ze is zò vreselijk verwaand.’ ‘Nou, dàt hoeft ze anders niet te zijn,’ heeft Jeanets moeder geantwoord en na lang aandringen heeft ze Jeanet alles verteld over Annemieke. Ze heeft haar moeder moeten beloven er niemand iets over te vertellen en met een vaag, ‘nee hoor’ is ze de kamer uitgelopen.

Dat is het dus met die Annemieke! Vanaf het moment dat zij en Ellen zich zo verzetten tegen de verwisseling van plaats op school, is Jeanets jaloezie gewekt. Ze vond Annemieke meteen al erg leuk om te zien en ze had zich vast voorgenomen dik bevriend met haar te raken.

Toen ze merkte dat Annemieke wel vriendelijk tegen haar was, maar er niets voor voelde om een echte vriendin voor haar te worden, werd ze woedend en ze heeft al dagenlang lopen denken hoe ze haar nu eens een lelijke hak zou kunnen zetten. En hier is nu een prachtgelegenheid!

‘Zo,’ zegt ze langzaam, ‘dus die Annemieke is maar een aangenomen kind. Die opscheperster. Misschien is ze wel het kind van zigeuners.’

En Jeanet doet iets heel lelijks. Ze geniet van het ongeluk van een ander.

Op school bemoeit ze zich druk met de andere meisjes en ze probeert daar om Annemieke zwart te maken. Dat lukt haar niet te best, want Annemieke is gezien bij de hele klas. Ze staat altijd klaar om te helpen.

Op een dag vlak voor de paasvakantie treuzelt Annemieke zo vreselijk met haar ontbijt, dat moeder Ellen vast naar school stuurt, omdat ze bang is dat ze anders door Annemiekes schuld te laat zal komen.

Als deze klaar is loopt ze op een draf naar school en daar ziet ze haar klasgenoten nog rustig op de speelplaats staan.

Ellen komt vlug op haar afgelopen. 'Eerste uur vrij' kondigt ze aan.

'Dat komt me goed van pas, zeg,' roept Annemieke, 'anders was ik er vies bij geweest. Nu kan ik lekker aan Kees vragen of hij mij even die ellendige som wil uitleggen.'

Samen met Kees gaat ze op een muurtje zitten met bengelende benen en luistert aandachtig naar de uitleg van de ingewikkelde som.

Ze gaat hier zo in op dat ze niet in de gaten heeft dat Jeanet aan Ellen vraagt even met haar mee te komen.

'Ik moet je iets vertellen,' zegt ze en aan de toon van haar woorden merkt Ellen dat er iets bijzonders is en ze loopt een eindje met haar mee, van de anderen af. Jeanet valt meteen met de deur in huis en zegt: 'Weet jij dat Annemieke een aangenomen kind is?'

Ze kijkt Ellen triomfantelijk aan.

Verbaasd zegt die: 'Wát zeg je? Kind doe toch niet zo gek. Je weet toch dat ik tijdelijk bij Annemieke woon en ik ben er zeker van dat jij kletst.'

'Zo, weet jij dat zeker,' smaalt Jeanet, 'nou, ik kan het je bewijzen.' Maar terwijl ze dat zegt, schrikt ze toch wat want om met bewijzen te komen zou Ellen er met haar moeder over moeten praten en dan zou er wat zwaaien voor haar. 'Ik heb jouw bewijzen niet nodig,' roept Ellen woedend. 'Annemieke is Annemieke en al was ze dochter van de voddeman dan bleef ze toch mijn vriendin.' Ze stamp met haar voet op de grond en Annemieke die toevallig haar kant uit kijkt, ziet dat er iets aan de hand moet zijn met Ellen.

‘Wacht even,’ zegt ze tegen Kees en vlug laat ze zich van het muurtje glijden. ‘Wat is er?’ vraagt ze, want ze ziet dat er een laaiende ruzie aan de gang is. Ze is verbaasd de anders zó gelijkmatige Ellen zó woedend te zien, maar ze wordt doodsbleek als Jeanet, die geen andere uitweg meer ziet, roept: ‘Nou, vraag haar dan zelf of ze echt de dochter van dokter van Oven is.’

Ze merkt dat haar klasgenoten om haar heen komen staan, verwonderd over het geschreeuw. Ze hebben allemaal gehoord wat Jeanet geroepen heeft en met een ruk draaien ze zich naar Annemieke.

Die ziet geen gezichten meer, alleen maar dansende witte vlekken en ze voelt zich alsof iemand haar heel hard geslagen heeft, maar heel recht staat ze als ze kalm zegt: ‘Jeanet heeft geen gelijk. Ik ben wel de dochter van dokter van Oven. Alleen is dat niet de dokter van Oven waar ik nu bij woon. Ik wist niet dat dit voor jullie zo belangrijk zou zijn,’ en dan loopt ze weg en nog nooit in haar leven heeft ze zich zó eenzaam gevoeld, zelfs niet toen vader en moeder het haar vertelden. Verblind door tranen rent ze de speelplaats af naar buiten en ze blijft rennen tot ze, radeloos snikkend, voor de voordeur staat. Zo gauw Ans de deur opengemaakt heeft, holt ze door naar de zitkamer en gelukkig, daar is moeder die met een paar grote stappen op haar toekomt en haar, zonder iets te vragen, in haar armen sluit.

Zachtjes neemt ze Annemieke mee naar de bank en ze praat tegen haar met lievende troostende woordjes tot het snikken wat zachter wordt en ze eindelijk in staat is om wat te zeggen. Ze kijkt moeder aan en er is zoveel ellende in haar ogen te lezen dat moeder haar weer vlug dicht tegen zich aantrekt en niets anders weet te zeggen dan: ‘Kalm maar vrouwtje, want je bent nu bij moeder.’

Annemieke zucht een paar keer heel diep en dan vertelt ze alles aan moeder. ‘Ik rënd opeens weg, moeder,’ besluit ze haar verhaal. Verschrikt kijkt ze haar aan en de tranen beginnen alweer te komen. ‘Als, als ze nu maar niet denken dat ik me ervoor schaam een aangenomen kind te zijn, want dat is het heus niet. Ik liep alleen maar weg omdat het me ineens te veel werd. Al die gezichten die me zo beschuldigend aankeken, ik voelde me gewoonweg uitgestoten.’

Zachtjes veegt moeder de tranen van haar wangen. Ach, ze begrijpt het verdriet van Annemieke zo goed. Ze heeft nòg eens alle ellende van een paar maanden geleden meegemaakt, maar nu werd alles haar toegeschreeuwd alsof het een schande was.

Ze praat rustig met Annemieke en dat kalmeert haar. Af en toe, alsof ze nog een heel klein meisje is, snikt ze nog even, maar haar verdriet is over. Ze is blindelings naar moeder gerend omdat ze wist dat die haar zou helpen.

Moeder loopt de kamer uit en komt even later terug met twee kopjes koffie. ‘Ziezo, nu blijf jij vanochtend maar gezellig bij mij. Ik doe net alsof jij onverwacht bezoek bent, dan ga ik ook altijd rustig koffiedrinken en laat de boel de boel en zeg maar eens dat jij géén onverwacht bezoek bent.’

‘Onverwacht in ieder geval wel,’ zegt Annemieke.

Moeder trekt een tafeltje vlak bij de bank en dan loopt ze vlug naar vaders boekenkast, waar ze een foto-album uittrekt. Het is een album dat Annemieke nog nooit gezien heeft en ze kijkt er nieuwsgierig naar. Maar moeder legt het naast haar op de bank en zegt: ‘Laten we maar eerst onze koffie opdrinken, want anders komt daar niets meer van. Dit foto-album liefje, is van jou. Er staan foto's in van jouw vader en moeder. Hun trouwfoto's, foto's van jou als heel kleine baby en zelfs is er een foto bij van jouw geboortehuis. Je bent natuurlijk benieuwd hoe wij aan dit album

komen hè?’ vraagt moeder en als Annemieke knikt, vertelt ze: ‘Vader en ik hebben de tantes en ooms geschreven dat we jou verteld hebben over het ongeluk van jouw ouders en naar aanleiding hiervan stuurde tante Nel, ja de tante Nel waar iedereen altijd zoveel nare dingen van zegt, dit album. Ze heeft dit jarenlang stilletjes bewaard tot jij de hele geschiedenis zou weten. Ze dacht dat je de foto's met meer aandacht zou bekijken als je wist dat ze betrekking op jezelf hadden. Vader en ik hebben haar geschreven

dat we het als verjaardagscadeautje

voor je wilden bewaren, maar nu dit vanmorgen is gebeurd vind ik dat je nu maar vast alles eens moet bekijken, dan kan je zien dat je er trots op kunt zijn dat je Annemieke van Oven bent en nu bedoel ik niet vaders naam.' Langzaam bekijkt Annemieke de foto's, waarbij moeder haar allerlei bijzonderheden vertelt en als het album uit is zegt ze: 'Ik zal tante Nel hier altijd dankbaar voor blijven en ik heb ontzaglijk veel spijt over alle lelijke dingen die ik over haar gezegd heb.' Ze kijkt moeder aan en zegt dan: 'Vader heeft toch wel gelijk als hij zegt dat je nooit over iemand anders oordelen mag.'

Moeder knikt haar even toe en dan gaat Annemieke weer van voren af aan in het album beginnen.

'Daar heb je Ellen,' zegt moeder na een poosje, 'en die zal zich ook wel zorgen hebben gemaakt, denk ik.'

Wat verlegen en zich niet goed raad wetend met haar houding, komt Ellen binnen. Ze loopt meteen op Annemieke af en zegt: 'Ik vind het zo ellendig dat ik jou zo helemaal alleen liet weggaan Annemieke, maar ik dacht wel dat je naar huis zou rennen en ik eh.' Ze aarzelt even en zegt dan: 'Ik heb Jeanet geslagen en toen is er een hele rel gekomen, waar zelfs de baas aan te pas kwam.'

Verbaasde kijken moeder en Annemieke haar aan. 'Heb jij Jeanet geslagen?' vraagt moeder eindelijk.

Ellen knikt. Ze durft moeder niet meer aan te kijken. Ze was vanmorgen zo vreselijk driftig geworden dat ze zichzelf niet meer kende en ze is als een dolle op Jeanet afgesprongen. De baas heeft haar gezegd dat ze maar moet proberen haar driftbuien meester te worden en ze heeft hem maar niet verteld dat dit de eerste keer in haar hele leven is dat ze iemand geslagen heeft. Ze denkt dat moeder haar nu ook wel de les zal lezen en ze weet niet hoe ze het heeft als ze opeens door twee armen stevig beetgepakt wordt en ze Annemieke schor hoort zeggen: 'Heb jij iemand geslagen om mij? O Ellen, dank je wel.'

Moeder strijkt haar over haar hoofd en zegt: 'Ik hoef je niet te zéggen dat je eigenlijk verkeerd handelde, hè Ellen? Dat heeft de directeur vast al gedaan en hij heeft groot gelijk, maar ik vind dat je, al was de manier dan niet zo goed, het dapper voor Annemieke hebt opgenomen.' Ze kijkt naar Annemieke en zegt: 'Zou je Ellen nu maar niet meteen je foto's laten zien? Als iemand daar recht op heeft, is zij het wel,' en even later zitten ze samen gezusterlijk over het album gebogen.

Vader en de jongens komen even later thuis en weten niet wat ze horen als Annemieke en Ellen opgewonden verslag uitbrengen over de gebeurtenissen van de ochtend. De jongens beginnen meteen allerlei dreigementen uit te spreken voor het geval ze ooit 'die gemene roddelaarster' tegenkomen en vader en moeder hebben druk werk om hun opgewonden zoons tot bedaren te brengen.

'Waarom denken jullie nu eigenlijk dat die Jeanet zo iets flauws heeft gedaan?' vraagt vader en hij kijkt het kringetje rond.

Allemaal geven ze hun mening te kennen, maar steeds schudt vader zijn hoofd, tot Ellen zachtjes zegt: 'Ik denk dat ze alleen maar afschuwelijk jaloers is' en nu zegt vader: 'Juist. Heel goed opgemerkt Ellen. Maar net zo goed als ik mijn best moet doen om een ziek mens beter te maken, moeten jullie proberen om dit meisje te genezen van haar lelijke kwaal. Want het is een echte kwaal hoor, die vreselijke jaloezie die dikwijls tussen meisjes heerst.'

'Ik zou niet weten hoe ik Jeanet zou moeten genezen,' bromt Annemieke zachtjes, maar vader heeft haar wel verstaan en hij zegt: 'Je bedoelt dat je Jeanet niet wilt genezen. Waar of niet?'

Annemieke kijkt hem verbaasd aan. 'Hoe weet U dat?' vraagt ze. Maar zonder vaders antwoord af te wachten zegt ze: 'Nee, ik heb geen zin om nog ooit een woord tot dat kind te spreken. Ik heb het altijd een vervelend kind gevonden en van nu af aan vind ik het een spook.'

'En tòch moet jij, juist jij, proberen Jeanet van haar jaloezie af te helpen. Nu kunnen jullie er nog iets tegen doen en evengoed als Ellen vanmorgen op haar manier voor jou opkwam, moeten jullie nu vóór Jeanet, tégen de jaloezie opkomen.' 'Maar dat is heel wat anders,' werpt Annemieke tegen, omdat ze zich niet gewonnen wil geven.

'Natuurlijk is het wat anders, maar het is even noodzakelijk,' gaat vader onverbiddeijk door. 'Ik zal je nergens toe dwingen en ik zal zeker niet van je eisen dat je dikke vriendinnen met Jeanet wordt, maar probeer om vriendelijk tegen haar te zijn, dan zal ze inzien hoe lelijk ze deed en misschien is het wel een waarschuwing voor heel haar verdere leven!' Het blijft lang stil na vaders woorden, want iedereen voelt dat hij gelijk heeft en ze moeten het allemaal op hun eigen manier verwerken.

Er gaan een paar dagen voorbij en dan breekt de laatste schooldag vóór de paasvakantie aan. Annemieke en Ellen zijn niet bang voor de cijfers op hun rapport maar zitten toch in spanning als juffrouw Duyzing zegt dat over een kwartier de directeur zal komen om hun puntenlijsten te bespreken. Het is wat rumoerig in de klas en juffrouw Duyzing laat ze hun gang maar gaan, want het hoort er nu eenmaal bij dat de laatste dag voor de vakantie rommelig en roezemoezig is. Annemieke voert weer het hoogste woord, want nadat ze na die akelige ochtend 's middags weer gewoon naar school is gegaan en ze even verlegen was toen ze de klas binnenstapte, eisten de proefwerken en de spanning die nu eenmaal altijd vlak voor een rapport heersen de hele aandacht van de klas op. Voor Jeanet zijn er een paar bar moeilijke dagen gevolgd op de ochtend van de ruzie met. Ellen. want de hele klas trok partij voor Annemieke en niemand voelde nog veel sympathie voor haar. Natuurlijk is Ellen weer begonnen haar weer in de gesprekken te betrekken, dapper bijgestaan door Kees Blom die vindt dat Jeanet door deze domme daad wel geleerd moet hebben.

Daar gaat de deur open en meteen is al het lawaai verstomd. De directeur lacht eens tegen juffrouw Duyzing alsof hij zeggen wil: 't Is in iedere klas hetzelfde vandaag' en dan haalt hij een stapel enveloppen te voorschijn die hij op de lessenaar legt. Hij heeft een groot papier in zijn hand waarop de punten van alle leerlingen staan en hij leest af en toe een naam op en maakt dan enkele opmerkingen. Op Gerrit Oppelaar heeft de directeur veel aan te merken en Annemieke zit te springen, want nu is zij aan de beurt.

O, daar komt het. ‘Annemieke van Oven, goed rapport, alleen het punt voor Frans is lager.’ Verder zegt de directeur niets, maar Annemieke herinnert zich weer ineens die akelige woensdagmiddag, toen ze haar Franse proefwerk vergat voor te bereiden.

‘Ellen Vermeer,’ leest de directeur. Ellens naam is de laatste die opgelezen wordt en de directeur vouwt zijn lijst dicht. Dan kijkt hij de klas rond en zegt nadrukkelijk: ‘Ik geloof dat jullie er met Ellen Vermeer een bèste klasgenoot bij gekregen hebben. Een beste klasgenoot in alle opzichten.’

De Eerste

Door Mies Bouhuys

‘Meisje met je groene hoedje,
zeg, hoe heb ik het met jou,
zeg, wie ben je en wat moet je
in je jurkje in de kou?’

Blaast de wind niet door je rokjes,
beef je niet van top tot teen,
gaan die kleine koude vlokjes
niet als naalden door je heen?

Waarom ben je toch gekomen,
dacht je dat het voorjaar was?
Kijk eens naar die kale bomen,
kijk eens naar het dorre gras.

Kon je dan niet langer wachten?
‘k Zou nog maar wat slapen gaan
tot de tuinen en de grachten
vol met groen en bloemen staan.’

Maar wat zegt die kleine rakker?
‘Eentje, ook al is het klein,
wordt altijd het vroegste wakker,
eentje moet de eerste zijn.

Vraag de zon maar, want hij kent me,
vraag maar aan de zuidenwind
of niet iedre nieuwe lente
met een sneeuwkllokje begint.’

De Verfdozen

Door Marcel Aymé

Op een morgen in de vakantie gingen Delfine en Marinette met hun verfdozen in de wei achter de boerderij zitten. De dozen waren splinternieuw. Oom Alfred had ze de vorige dag meegebracht, omdat Marinette zeven jaar was geworden, en de meisjes hadden hem bedankt en een liedje voor hem gezongen. Oom Alfred was vertrokken, terwijl hij opgewekt dat liedje neuriede, maar vader en moeder waren minder in hun schik geweest. De hele avond waren ze brommerig gebleven. ‘Nou vraag ik je. Verfdozen. Voor die twee zottinnetjes. Ze zullen de hele keuken vol smeren en vlekken op al hun kleren maken. Verfdozen! Verven wij soms? In ieder geval is er morgenochtend geen sprake van kladderen. Als wij op het veld zijn, gaan jullie in de tuin bonen plukken en klaver voor de konijnen snijden.’ Met benauwde hartjes hadden de meisjes moeten beloven, dat ze hun verfdozen zelfs niet aan zouden raken. Toen vader en moeder de volgende ochtend weg waren, gingen ze dus naar de tuin om bonen te plukken. Ze kwamen de eend tegen, die hun sippe gezichten dadelijk zag. Het was een hartelijke eend. ‘Wat hebben jullie, kleintjes?’ vroeg hij.

‘Niets,’ antwoordden de meisjes, maar Marinette snufte en Delfine snufte ook. En omdat de eend vriendelijk aandrong, vertelden ze van de verfdozen, van de

bonen die geplukt moesten worden en van de klaver die gesneden moest. Intussen waren de hond en het varken, die een beetje rondliepen, dichterbij gekomen om mee te luisteren, en ze hadden even veel medelijden met de meisjes als de eend.

‘Wat spijtig voor jullie,’ beweerde die. ‘Wees maar niet ongerust, kleintjes, ga rustig verven. De hond en ik zullen samen de bonen wel plukken.’

‘Nietwaar, hond?’

‘In orde,’ zei de hond.

‘En voor de klaver kunnen jullie op mij rekenen,’ zei het varken. ‘Ik zal flink wat voor jullie snijden.’

De meisjes waren echt in hun schik. Vader en moeder zouden er beslist niets van merken. Ze bedankten hun drie vrienden hartelijk en gingen met hun verfdozen de wei in. Toen ze de bakjes met schoon water vulden, kwam de ezel van het einde van de wei naar hen toe. ‘Dag meisjes, wat doen jullie met die dozen?’

Marinette antwoordde, dat ze zouden gaan schilderen, en ze vertelde hem er alles van.

‘Als je het goed vindt,’ voegde ze er aan toe, ‘zal ik je portret maken.’

‘O ja, graag,’ zei de ezel. ‘Wij dieren hebben zo zelden de gelegenheid om ons zelf te zien.’

De ezel ging staan en Marinette begon hem van opzij te schilderen. En Delfine waagde zich aan het portret van een sprinkhaan, die uitrustte op een grashalm. De meisjes werkten stil en ijverig, met het puntje van hun tong uit hun mond of met hun hoofden scheef.

Na een poosje vroeg de ezel, die zich nog niet had bewogen:

‘Mag ik komen kijken?’

‘Wacht even,’ antwoordde Marinette, ‘ik ben met de oren bezig.’

‘O, goed. Doe het maar kalm aan. Over die oren wou ik trouwens wel wat zeggen. Ze zijn lang, dat is waar, maar weet je, niet zó lang.’

‘Ja, ja, stil maar, ik doe het heus goed.’

Ondertussen had Delfine een teleurstelling ondervonden. Ze had de sprinkhaan en de grasspriet geschilderd en ze zag nu, dat het geheel middenop het grote vel witte papier te nietig was en ze had geprobeerd het op te vullen met een achter-

grond van een stuk wei. Helaas hadden de wei en de sprinkhaan dezelfde groene kleur, zodat de afbeelding van het insect in het groen verloren ging en er niets van overbleef. Dat was jammer.

Toen Marinette haar portret af had, mocht de ezel komen kijken, wat hij meteen deed. Hij was verbaasd van wat hij zag.

‘Wat ken je jezelf toch slecht,’ zei hij een beetje verdrietig. ‘Ik had nooit gedacht, dat ik een kop had als een bulldog.’

Marinette bloosde en de ezel ging door:

‘En mijn oren. Ze hebben me vaak gezegd, dat ze lang zijn, maar dat ze zó lang waren als daar, dat had ik ook nooit gedacht.’

Marinette werd verlegen en bloosde nog dieper. Het was waar. De oren op het portret waren bijna even groot als het lijf. De ezel bleef het schilderij met een sombere blik bekijken. Plotseling ging er een schok door hem heen en hij riep: ‘Wat is dat nou? Ik heb maar twee poten gekregen!’

Nu voelde Marinette zich beter op haar gemak en ze antwoordde:

‘Natuurlijk, ik zag maar twee poten. Meer kon ik er niet maken.’

‘Dat is grappig, maar ik heb toch vier poten.’

‘Nee,’ kwam Delfine er tussen. ‘Van opzij gezien heb je maar twee poten.’ De ezel ging er niet meer tegen in. Hij voelde zich beledigd.

‘Je hebt gelijk, ik heb maar twee poten,’ zei hij en liep weg.

‘Toe, denk nou even na....’

‘Nee, nee, ik heb twee poten en daarmee uit.’

Delfine begon te lachen en Marinette lachte mee, hoewel ze een beetje berouw had. Toen vergaten ze de ezel en ze gingen naar andere modellen zoeken. De twee ossen kwamen voorbij; ze liepen de wei door om te gaan drinken bij de beek. Het waren twee grote, witte ossen, zonder één vlekje.

‘Dag meisjes. Wat doen jullie met die dozen?’

Ze kregen te horen wat verven was en ze vroegen of hun portret niet gemaakt kon worden; maar wijs geworden door de ervaring met de sprinkhaan schudde Delfine het hoofd.

‘Dat gaat niet. Jullie zijn wit, net als het papier. Jullie zouden onzichtbaar zijn. Wit op wit, dat is alsof jullie er niet zijn.’

De ossen keken elkaar aan en de ene zei ijsig:

‘Als we er dan niet zijn, tot ziens.’

De meisjes waren verbluft. Toen hoorden ze harde stemmen achter zich en ze zagen het paard en de haan aankomen, die aan het kabbelen waren.

‘Ja meneer,’ zei de haan woedend, ‘nuttiger dan jij en verstandiger ook. En grijns niet zo alsjeblieft, want ik zou het je wel eens betaald kunnen zetten.’

‘Kleine praatjesmaker!’ liet het paard zich ontvallen.

‘Klein! Verbeeld je maar niet, dat jij zo groot bent! Dat zal ik je nog wel eens laten zien!’

De meisjes wilden tussenbeide komen, maar het kostte moeite om de haan stil te krijgen. Het lukte pas toen Delfine vroeg of ze de portretten van de twee ruziemakers zouden schilderen. Haar zusje maakte de haan en zij het paard. Even leek het of de ruzie uit was. De haan was dolblij, dat hij mocht poseren. Hij stak zijn kop omhoog en zijn kam in de lucht. Hij blies zijn krop op en zette zijn mooie veren uit. Maar hij kon niet lang zwijgen.

‘Het moet prettig zijn om mijn portret te maken,’ zei hij tegen Marinette. ‘Je hebt een goed model gekozen. Ik wil mezelf niet ophemelen, maar mijn veren hebben heerlijke kleuren.’

En hij pochte maar op zijn veren, op zijn kam, op zijn staart en met een blik op het paard zei hij bovendien:

‘Ik ben beslist geschikter voor een schilderij dan sommige zielige dieren met een vervelend, grijs vel.’

‘Het is wel gemakkelijk als kleine dieren schreeuwerige kleuren hebben,’ zei het paard. ‘Dan kun je ze tenminste zien.’

‘Je bent zelf klein!’ riep de haan; hij werd woedend en begon te schelden en te dreigen, waarop het paard alleen maar glimlachte. Ondertussen tekenden de kleine meisjes vol overgave. En al gauw konden de beide modellen hun portretten komen bewonderen. Het paard scheen nogal tevreden met het zijne. Delfine had hem prachtige manen gegeven: ze waren lang en stonden recht overeind als de stekels van een stekelvarken; hij had bovendien een goed gevulde staart van zulke dikke haren, dat ze wel wat op bezemstelen leken. Bovendien had hij zo gestaan, dat hij gelukkig al zijn vier poten gekregen had. De haan had evenmin te klagen. Toch was hij zo onbeleefd om te beweren, dat zijn staart op een versleten boender leek. Totnutoe was het paard in zijn eigen portret verdiept geweest, maar nu wierp hij een blik op dat van de haan en hij deed een ontdekking, die op slag zijn humeur bedierf.

‘Het lijkt wel,’ zei hij, ‘of die haan veel groter is dan ik!’

Inderdaad had Delfine, die misschien door haar ervaring met de sprinkhaan wat van de wijs was geraakt, van het paard een portret gemaakt, dat ternauwernood de helft van het blad in beslag nam, terwijl de afbeelding van de haan, die door Marinette breed was opgezet, de hele bladzij vulde.

‘De haan veel groter dan ik, dat is sterk.’

‘Jazeker, veel groter dan jij, m'n beste,’ juichte de haan. ‘Natuurlijk. Waar verbaas je je over? Ik hoefde die twee portretten niet naast elkaar te zien om dat te weten.’

‘Het is echt waar,’ zei Delfine, toen ze de twee portretten vergeleek, ‘je bent veel kleiner dan de haan. Ik had het niet gemerkt, maar het doet er niet toe.’ Ze begreep te laat, dat het paard beledigd was.

Hij draaide haar zijn rug toe en toen zij hem terugriep, antwoordde hij stug en zelfs zonder om te kijken:

‘Welja. Vanzelfsprekend. Ik ben kleiner dan de haan, en het doet er niet toe.’ Doof voor de uitleg van de meisjes,

liep hij weg, op een afstand gevolgd door de haan, die voortdurend riep: ‘Groter dan jij! Groter dan jij!’

Toen vader en moeder om twaalf uur van het land kwamen, vonden zij hun dochttertjes in de keuken; ze keken dadelijk naar hun schorten. Gelukkig hadden de meisjes goed opgepast, dat er geen verfvlekken op hun kleren waren gekomen. Toen hun gevraagd werd wat ze gedaan hadden, antwoordden ze, dat ze een grote hoop klaver voor de konijnen hadden gesneden en twee volle manden bonen hadden geplukt. Vader en moeder konden zien, dat het waar was, en met een brede glimlach zeiden ze, dat ze heel tevreden waren. Als ze de bonen een beetje nauwkeuriger hadden bekeken, zouden ze zich beslist verbaasd hebben, dat er hondeharen en eendeveren tussen zaten, maar ze kwamen niet op de gedachte. Ze waren nog nooit in zo'n goede stemming geweest als die dag onder het middageten.

‘O, wat zijn we in onze schik,’ zeiden

ze tegen de meisjes. ‘Een mooie partij bonen en minstens voor drie dagen klaver voor de konijnen. Omdat jullie zo flink gewerkt hebt....’

Een gegrom van onder de tafel onderbrak hen en toen ze zich bukten ontdekten ze de hond, die half stikte.

‘Wat heb je?’

‘Niets,’ zei de hond (in werkelijkheid had hij moeten lachen en de meisjes waren dood verschrikt). ‘Helemaal niets. Ik heb me zeker verslikt. U weet hoe dat gaat. je denkt dat het je goede keelgat ingaat....’

‘Houd die uitleg maar voor je,’ zeiden vader en moeder. ‘Waar waren we ook weer? O ja. Jullie hebt goed gewerkt.’

Voor de tweede keer werden ze door een geluid onderbroken, maar het was nu zachter; het scheen van de deur te komen, waar ze met hun rug naar toe zaten. Het was de eend. die zijn kop door de deurkier had gestoken en die evenmin zijn lachen kon houden. Terwijl vader en moeder hun hoofden omdraaiden was de eend al verdwenen, maar de meisjes hadden het benauwd gehad.

‘Het was vast de tocht waar de deur van piepte,’ zei Delfine.

‘Best mogelijk,’ zeiden vader en moeder. ‘Waar waren we? Ja, de klaver en de bonen. We zijn echt trots op jullie. Het is heerlijk om zulke gehoorzame en vlijtige kinderen te hebben. Maar je krijgt een beloning. Je begrijpt zeker wel, dat het niet onze bedoeling is geweest om jullie nooit de verfdozen te laten gebruiken. Vanmorgen wilden we weten of jullie gehoorzaam genoeg waren en jullie hebt ons niet teleurgesteld. Nu mogen jullie de hele middag verven.’

De meisjes zeiden ‘Dank u wel’ met zulke kleine stemmetjes, dat ze niet boven de tafel uit kwamen. Vader en moeder waren zo blij, dat ze daar niet op letten, en tot het eten op was, lachten ze en zongen ze en gaven ze raadsels op.

‘Twee juffrouwen hollen achter twee juffrouwen aan, zonder ze ooit in te halen. Wie zijn dat?’

De meisjes keken heel diepzinnig, maar de gedachte aan die morgen en aan hun berouw belette hen om echt na te denken.

‘Kunnen jullie het niet raden? En toch is het gemakkelijk. Geven jullie het op? Nou dan: het zijn de achterwielen van een wagen, die achter de voorwielen aanhollen. Hahaha!’

En vader en moeder lachten smakelijk. Na tafel, toen de meisjes afruimden, gingen ze naar de stal om de ezel los te maken, die met een vracht pootaardappelen mee naar het land moest.

‘Kom, ezel, het is tijd.’

‘Het spijt me erg,’ zei de ezel, ‘maar ik heb maar twee poten, om u te dienen.’
‘Twee poten? Wat vertel je ons nou?’

‘Echt waar. Twee poten. Het kost me zelfs moeite om te blijven staan. Ik weet niet hoe jullie mensen dat doen.’

Vader en moeder kwamen dichterbij en bekeken de ezel; ze zagen dat hij inderdaad maar twee poten had, één voorpoot en één achterpoot.

‘Nou, dat is raar. Vanmorgen had dat beest zijn vier poten toch nog. Dan nemen we de ossen maar.’

De stal was donker en als je pas binnen was kon je er slecht zien.

‘En, ossen!’ begonnen vader en moeder al van ver, ‘gaan jullie dan met ons mee naar het veld?’

‘Vast niet,’ antwoordden twee stemmen uit het halfdonker. ‘Het spijt ons erg voor u, maar we zijn er niet.’

‘Zijn jullie er niet!’

‘Komt u maar kijken.’

Toen ze dichterbij kwamen zagen vader en moeder, dat de afdeling van de ossen echt leeg was. Er was niets anders te zien of te voelen dan twee paar horens, die op de hoogte van de ruif in de lucht zweefden.

‘Maar wat gebeurt er toch in deze stal? Het is om gek te worden. Ga mee naar het paard.’

Dat stond helemaal achterin de stal, waar het het donkerst was.

‘En, m'n beste paardje, ga jij met ons mee naar het land?’

‘Om u te dienen,’ antwoordde het paard. ‘Maar als ik voor de wagen moet waarschuwen ik liever van tevoren, dat ik heel klein ben.’

‘Goed zo, weer wat nieuws. Heel klein!’

Toen ze achterin de stal kwamen, waren vader en moeder werkelijk verrast. In het halfduister zagen ze op het verse stro een piepklein paardje liggen, dat al met al niet veel groter was dan een halve haan.

‘Ben ik niet snoezig?’ zei hij, een beetje plagend.

‘Wat een strop,’ zuchtten vader en moeder. ‘Zo'n mooi dier, dat zo goed werkte. Hoe is dat gekomen?’

‘Dat weet ik niet, ik begrijp er niets van,’ antwoordde het paard ontwijkend, en dat gaf te denken.

Toen ze ook ondervraagd werden,

gaven de ezel en de ossen hetzelfde antwoord. Vader en moeder begrepen wel, dat er iets achter stak. Ze gingen naar de keuken en keken eens onderzoekend naar de

meisjes. Wanneer er op de boerderij dingen gebeurden, die een beetje ongewoon waren, gingen ze altijd het eerst naar hen toe.

‘Kom, geef antwoord,’ zeiden ze met zware bromstemmen. ‘Wat is er vanmorgen gebeurd, toen we weg waren?’

Daar de angst hun belette iets te zeggen, maakten de meisjes een gebaar van het niet te weten. Toen sloegen vader en moeder met hun vuisten op tafel en riepen:

‘Geven jullie nog antwoord, ondeugende kinderen?’

‘Bonen, bonen geplukt,’ zei Define eindelijk heel zacht.

‘Klaver gesneden,’ fluisterde Marinette.

‘En hoe komt het, dat de ezel nog maar twee poten heeft en dat de ossen er niet zijn en dat dat beste brave paard op het ogenblik niet groter is dan een konijn van drie weken?’

‘Ja, hoe komt dat? Zeg dadelijk de waarheid!’

De kleine meisjes, die het ontzettende nieuws nog niet gehoord hadden, stonden versteld, maar ze begrepen maar al te goed wat er gebeurd was. 's Morgens hadden ze met zo'n overgave geschilderd, dat hun opvatting de diepste indruk op hun modellen had gemaakt; dat gebeurt meer als je voor de eerste keer schildert. De dieren hadden zich alles te veel aangetrokken en ze waren verongelijkt naar de stal teruggegaan. Daar hadden ze de gebeurtenissen van de wei zo goed herkauwd, dat ze al gauw een nieuwe werkelijkheid hadden geschapen. Bovendien begrepen de meisjes best, dat hun ongehoorzaamheid een grote rol bij dit verschrikkelijke avontuur speelde. Ze stonden op het punt om op hun knieën te vallen en alles te bekennen, toen ze de eend zagen, die zijn kop door de kier van de deur stak en hun een teken gaf om het niet te doen. Ze kregen weer een beetje moed en stamelden, dat ze niets begrepen van wat er gebeurd was.

‘Jullie houden je van de domme,’ zeiden vader en moeder. ‘Goed, houd je van de domme. Wij gaan de veearts halen.’

Toen werden de meisjes bang. Die veearts was een buitengewoon bekwaam man. Hij zou beslist de waarheid ontdekken, als hij de dieren in hun ogen had gekeken en hun poten en hun buik had bevoeld. De meisjes hoorden hem al zeggen: ‘Tjonge, dit lijkt op de schildersziekte: heeft er toevallig iemand vanmorgen geschilderd?’ En meer was er niet nodig.

Toen vader en moeder weg waren, vertelde Delfine aan de eend wat er gebeurd was en wat er te vrezen viel van de kunde van de veearts. De eend wist een goede oplossing.

‘We hebben geen tijd te verliezen,’ zei hij. ‘Pak je verfdozen en laat de dieren de wei in. Wat het schilderen heeft gedaan, moet het schilderen ook weer ongedaan kunnen maken.’

De meisjes haalden eerst de ezel en dat ging niet zonder moeite, want het kostte hem grote inspanning om te lopen zonder zijn evenwicht te verliezen; en ze moesten hem in de wei een bankje onder zijn buik schuiven, omdat hij anders zeker gevallen zou zijn. Met de ossen ging het gemakkelijker, daar hoefden ze haast niet bij te blijven. Een man, die juist langs de weg kwam, keek wel een beetje verbaasd toen hij twee paar horens over het erf zag zweven, maar hij had zoveel gezond verstand om te denken dat zijn ogen slecht werden. Toen het paard de stal uit kwam, was hij eerst een beetje bang voor de hond, die hem monsterlijk groot leek, maar hij begon al gauw te lachen.

‘Wat is alles groot om me heen,’ zei hij, ‘en wat is het leuk om zo klein te zijn!’ Maar hij veranderde al gauw van mening, want toen de haan het arme paardje zag, sprong hij woedend op hem af en beet hem in zijn oor:

‘Ha, ha! meneer, we vinden elkaar terug. Ik hoop niet dat je vergeten bent dat ik je een afstraffing heb beloofd.’

Het paardje stond op zijn poten te trillen. De eend wilde tussen beide komen, maar hij kreeg geen kans; en de meisjes slaagden evenmin.

‘Laat maar,’ zei de hond, ‘ik eet hem wel op.’

Met ontblote tanden viel hij op de haan aan; die wachtte zijn portie niet af, maar rende zo ver weg, dat ze hem drie dagen later pas terug zagen; en met hangende kop, die arme haan.

Toen ze allemaal op de wei waren, schraapte de eend zijn keel om beter te kunnen praten en hij zei tegen het paard, de ezel en de ossen:

‘Lieve vrienden, jullie kunt je niet voorstellen hoe ik mij jullie omstandigheden aantrek. Wat is het jammer, dat die prachtige, witte ossen, die zo'n lust voor het oog waren, er nu niet meer zijn; dat de ezel, die zo elegant in zijn bewegingen was, zich nu jammerlijk voort moet slepen op twee poten en dat het mooie grote paard nog maar een arm, nietig gevalletje is. Mijn hart krimpt er bij samen, dat verzeker ik jullie, en dat te meer omdat dit gekke avontuur eenvoudig het gevolg is van een misverstand. De meisjes hebben nooit de bedoeling gehad iemand te

kwetsen. Integendeel. Wat jullie overkomen is, doet hun evenveel verdriet als mij, en ik ben er van overtuigd, dat jullie het ook heel vervelend vindt. Wees dus niet koppig, maar probeer om je gewone uiterlijk weer terug te krijgen.'

Maar de dieren zwegen vijandig. Met neergeslagen ogen keek de ezel strak en wrokkig naar de hoof van zijn enige voorpoot. Hoewel het paard nog hartkloppingen had van angst, scheen hij evenmin naar rede te willen luisteren. Omdat ze er niet waren, kon je aan de ossen niets zien, maar hun horens, het enige zichtbare, bleven verdacht stil. De ezel zei het eerst iets.

'Ik heb twee poten,' zei hij droogjes. 'Goed, ik heb twee poten. Daar blijft het bij.'

'Wij zijn er niet,' zeiden de ossen. 'Het is niet onze schuld.'

'Ik ben heel klein,' zei het paard. 'Ik heb er zelf de last van.'

Zo ging het niet goed en er viel een nare stilte. Maar de hond werd boos over al die onwil en hij gromde tegen de meisjes:

'Jullie zijn veel te goed voor die lelijke beesten. Laat mij mijn gang maar gaan. Ik zal ze eens even in hun poten bijten.'

'Bijten?' zei de ezel. 'O, uitstekend! Als jullie het zó opvatten!'

Daarna lachte hij honend en de ossen en het paard lachten honend mee.

'Kom, dat was maar een grapje,' zei de eend gauw. 'De hond wilde jullie er tussen nemen. Maar jullie weet niet alles. Luister. Vader en moeder zijn de veearts gaan halen. Over een uurtje is hij hier om jullie te onderzoeken en hij zal gauw genoeg begrijpen wat er gebeurd is. Vader en moeder hadden de meisjes vanmorgen verboden te verven. Dat is heel naar voor ze. Omdat jullie koppig bent, zullen zij standjes en straf krijgen.'

De ezel keek naar Marinette, het paard keek naar Delfine en de horens bewogen in de ruimte, alsof ze zich naar de meisjes keerden.

'Het is beslist waar,' mompelde de ezel, 'dat je beter kunt lopen op vier poten dan op twee. Het gaat veel gemakkelijker.'

‘Het heeft niet veel om het lijf om alleen maar een paar horens te zijn,’ gaven de ossen toe.

‘Het was toch wel plezierig om de wereld een beetje van bovenaf te bekijken,’ zuchtte het paard.

De meisjes maakten gebruik van deze zachtere stemming; ze openden hun verfdozen en gingen aan het werk. Marinette schilderde de ezel en paste dit keer goed op, dat ze hem vier poten gaf. Delfine schilderde het paard en zette aan zijn voeten een haan, die tot de juiste afmetingen was teruggebracht. Het werk vorderde snel. De eend vond dat het prachtig ging. Toen hun portretten klaar waren, zeiden beide dieren dat ze volkomen voldaan waren. Toch kreeg de ezel zijn beide ontbrekende poten niet terug en het paard kreeg evenmin een grotere omvang. Het was voor iedereen een diepe teleurstelling en de eend begon ongerust te worden. Hij vroeg aan de ezel of hij zelfs geen jeuk voelde op de plaatsen waar zijn poten ontbraken en aan het paard of zijn vel niet strak stond. Maar nee, ze voelden niets.

‘Een beetje geduld,’ zei de eend tegen de meisjes. ‘Terwijl jullie de ossen schildert, komt alles in orde, ik weet het zeker.’

Delfine en Marinette maakten elk het portret van een os; ze begonnen met de horens en verder tekenden ze uit hun hoofd, wat vrij goed lukte. Ze hadden grijs papier genomen, waartegen de witte kleur van de ossen uitstekend afstak. Ook de ossen waren tevreden over hun portretten, die ze heel gelijkend vonden. Maar toch bleven alleen hun horens zichtbaar. En het paard en de ezel voelden nog altijd niets, wat op een terugkeer tot de gewone stand van zaken wees. Met moeite verborg de eend zijn angst en een paar van zijn mooiste veren verloren hun glans. ‘Geduld,’ zei hij, ‘geduld.’

Een kwartier verliep en er gebeurde niets. De eend zag een duif in de wei scharrelen en hij liep naar hem toe om hem iets te vragen. De duif vloog weg en streek even later neer op de horens van een os.

‘In de bocht bij de hoge populier heb ik een rijtuig gezien,’ zei hij. ‘Vader en moeder zitten er in, met een meneer.’

‘De veearts!’ riepen de meisjes.

Inderdaad kon hij het alleen maar zijn en het rijtuig zou er dadelijk aankomen. Het was een kwestie van een paar minuten. De dieren zagen de angst van de kleine meisjes en toen ze aan de boosheid van vader en moeder dachten, voelden ze zich heel naar.

‘Kom,’ zei de eend, ‘probeer het nog eens. Denk maar dat alles jullie schuld is, omdat jullie zo koppig bent geweest.’

De ezel schudde zich zo goed hij kon, om zijn twee poten te voorschijn te toveren; de ossen zetten zich schrap om weer zichtbaar te worden en het paard ademde heel diep om groter te worden, maar er gebeurde niets. De arme dieren raakten helemaal van streek. Daar hoorden ze het geluid van het rijtuig, dat over de weg rolde, en hun hoop vervloog. De meisjes waren heel bleek geworden en trilden van angst voor de knappe veearts. Dat deed de ezel zo'n verdriet, dat hij op zijn twee poten naar Marinette toehinkte en haar handen begon te likken. Hij wilde haar vergiffenis vragen en haar iets liefs zeggen, maar omdat hij te ontroerd was, kon hij er geen woord uitkrijgen en zijn ogen vulden zich met tranen, die op het portret vielen. Het waren tranen van genegenheid. Zodra ze op het papier gevallen waren, voelde de ezel een flinke pijn in zijn hele rechterflank en hij stond opeens op zijn vier poten. Dat was

voor allen een opluchting en de meisjes kregen weer hoop. Om de waarheid te zeggen: het was op het nippertje, want het rijtuig was nu geen honderd meter meer van de boerderij. Maar de eend had het nu begrepen. Hij nam het portret van het paard in zijn bek en drukte het hem onmiddellijk onder zijn neus en hij had het geluk, dat er een traan op viel. Het resultaat bleef niet uit. Het paard groeide zienderogen en in tien tellen had hij weer zijn gewone omvang. Het rijtuig was nog maar dertig meter van de boerderij verwijderd.

‘Ossen zijn altijd een beetje langzaam in hun bewegingen en nu pas begonnen ze hun krachten op hun portretten te beproeven. Eén slaagde er in een traan uit zijn oog te persen en hij was weer zichtbaar op hetzelfde ogenblik, dat het rijtuig het erf van de boerderij op reed. De meisjes hadden bijna in hun handen geklapt, maar de eend bleef bezorgd. Eén os was nog altijd onzichtbaar. Die os was vol goede wil, maar tranen waren niet zijn sterkste kant; niemand had hem ooit zien huilen. Al was hij nog zo ontroerd en al wilde hij het nog zo graag doen, zijn ooghoeken werden er niet vochtig van.

De tijd drong, want vader en moeder en de veearts stapten al uit het rijtuig. Op bevel van de eend liep de hond naar hen toe om hen op te houden; hij deed zo uitgelaten tegen de veearts en hij werkte zich zo handig tussen zijn benen, dat de man languit in het zand viel. Vader en moeder gingen eerst overal op het erf naar een stok zoeken, om de hond te verjagen. Toen dachten ze er aan om de veearts op de been te helpen en om zijn kleren af te borstelen. Dat alles duurde ongeveer vier of vijf minuten.

In die tijd keek iedereen op de wei angstig naar de horens van de os, die onzichtbaar was. Hoewel hij het met hart en ziel probeerde, slaagde de arme os er niet in te huilen.

‘Het spijt me, maar ik voel wel dat ik het niet kan,’ zei hij tegen de meisjes. Even was bijna iedereen ontmoedigd. Zelfs de eend raakte van streek. Alleen de andere, nu zichtbare os, hield nog een beetje zijn verstand bij elkaar. Hij kwam op de gedachte een liedje te zingen, dat ze vroeger samen gezongen hadden, toen ze nog kalfjes waren. Zijn liedje begon zo:

*Een kalfje klein
Lag heel alleen.
Boe, boe, boe.
De moederkoe
Kwam naar hem toe.
Boe, boe, boe.*

Het was een eentonig wijsje, dat op het gevoel scheen te werken. Inderdaad werd na de eerste regel het gehoopte resultaat merkbaar. Het was of er een rilling door de horens van de onzichtbare os ging. Eerst zuchtte hij een paar keer, en toen kreeg het arme dier een traan in zijn oog; maar het was zo'n klein traantje, dat het niet weg rolde. Gelukkig zag Delfine het blinken; ze nam het op de punt van haar penseel en legde het op het portret. Dadelijk werd de os weer zichtbaar en tastbaar. Het was hoog tijd. Vader en moeder kwamen aan weerskanten van de veearts op de wei. Toen ze de ossen zagen, en de ezel, die stevig op zijn vier poten stond, en het paard, dat zich in zijn volle lengte oprichtte, stonden ze verstomd. De veearts, die door de val op zijn buik uit zijn humeur was, vroeg honend:

‘Zo, zo, zijn dat de onzichtbare ossen, de ezel die twee poten heeft verloren, en het paard, dat nog kleiner dan een konijn is? Ze zien er niet naar uit, dat ze veel last van hun kleine ongemakken hebben, vind ik.’

‘Het is onbegrijpelijk,’ stamelden vader en moeder. ‘Daarnet in de stal....’ ‘Je hebt gedroomd, of je hebt zo uitstekend gegeten, dat je verbeelding je parten speelt. Ik geloof dat je beter de dokter had kunnen roepen. In ieder geval heb ik geen zin om voor niets gehaald te worden. O nee! daar heb ik geen zin in.’

Die arme vader en moeder bogen hun hoofden en maakten zoveel verontschuldigingen, dat de veearts weer vriendelijker gestemd raakte; hij wees op Delfine en Marinette en zei:

‘Nou, dit keer zal ik jullie vergeven, omdat je zulke aardige dochtertjes hebt. Die hoef ik niet lang aan te kijken. Je ziet zo, dat ze zoet en gehoorzaam zijn. Nietwaar meisjes?’

De meisjes hadden vuurrode gezichten, hun monden stonden open en ze durfden geen woord te zeggen; maar de eend antwoordde schaamteloos:

‘O ja, mijnheer, ze zijn altijd bijzonder gehoorzaam!’

Marja Morewna
Door Post Wheeler

Ver achter de blauwe oceaan voorbij de woeste gronden, in een stad te midden van mooie weiden, leefde eens een Tsarewitsj, die Alexei heette en die Tsarewitsj had drie zusters: Tsarewna Anna, Tsarewna Olga en Tsarewna Helena. Hun moeder was jong gestorven en toen hun vader op zijn sterfbed lag, riep hij de Tsarewitsj bij zich en stelde de drie zusters onder zijn hoede.

‘Neem je in acht, lieve zoon, mijn hulp en toeverlaat,’ zei de Tsaar, ‘houd je zusters niet te lang bij je en stel hun huwelijk niet uit, maar wie ook de eerste mag zijn die de hand van een hunner komt vragen, geef haar aan hem tot vrouw als zij toestemt.’

De vader overleed en werd begraven en de Tsarewitsj en zijn zusters rouwden, zoals goed was, tot de tijd de wonden had geheeld. Voor het paleis was een beschutte tuin, waar zij als het goed weer was gezamenlijk plachten te wandelen en dikwijls herhaalden de Tsarewna's tijdens die wandelingen de woorden van hun vader en zeiden tot elkaar: ‘Ik vraag me af wie van

ons het eerst zal trouwen en wat voor soort minnaar haar het hof zal komen maken.'

Op zekere dag, toen zij rondliepen onder de groene bomen en rode papavers plukten, verscheen er plotseling een grote wolk, zwart als inkt en met de vorm van een havik, aan de lucht. 'Laten we gauw naar binnen gaan, zustertjes,' zei Tsarewitsj Alexei, 'want een verschrikkelijke storm zal spoedig losbreken.' Zij verhaastten hun schreden en juist toen ze het paleis binnentraden, weerklonk een donderslag. Het dak spleet in tweeën en een prachtige havik kwam naar binnen gevlogen. Hij daalde op de vloer en veranderde op hetzelfde ogenblik in een bekoorlijke jongeman.

'Goedendag Tsarewitsj Alexei,' zei de jongeman. 'Eens kwam ik in Uw land als bezoeker, maar nu kom ik als aanzoeker. Ik smee U mij Uw zusterje Anna tot vrouw te geven.'

'Wanneer zij bereid is U te trouwen, zal ik mij er niet tegen verzetten,' antwoordde de Tsarewitsj. 'Wat zeg jij er van, mijn zuster?'

De jongeman was zo aardig dat Tsarewna Anna onmiddellijk toestemde en dezelfde dag werden zij in het huwelijk verbonden en vertrokken naar het Tsarenrijk van de havik.

Uren werden dagen en dagen gingen snel achter elkaar voorbij, tot opnieuw een jaar voorbij was, alsof dat er nooit geweest was. Opnieuw wandelde Tsarewitsj Alexei met zijn beide zusters in de tuin en opnieuw verscheen er aan de lucht een wolk, ditmaal in de vorm van een adelaar met helle lichtflitsen er om heen. 'Laten we snel onderdak zoeken, zustertjes,' zei hij, 'want een vreselijke wervelwind steekt op.' Ze renden naar het paleis en zodra ze binnen waren, rommelde de donker, het dak spleet in tweeën en door het gat kwam een adelaar aangevlogen. Hij daalde op de vloer en veranderde op hetzelfde ogenblik in een bekoorlijke jongeman.

'Goedendag Tsarewitsj Alexei,' zei hij. 'Vroeger ben ik eens in Uw rijk geweest als bezoeker, maar nu kom ik om een aanzoek te doen. Geef mij, smee ik U, Uw zusterje Olga tot vrouw.'

'Wanneer zij dat wil, dan zal ik je niet afwijzen,' antwoordde de Tsarewitsj. 'Wat is je mening, mijn zuster?'

De havik was welgeschapen, maar de adelaar was nog knapper en Tsarewna Olga stemde onmiddellijk toe, zodat nog dezelfde dag het huwelijk voltrokken werd en de adelaar nam haar mee naar zijn eigen land.

Opnieuw ging een jaar snel voorbij en op zekere dag zei de Tsarewitsj: ‘Kom zustertje, laten we in de tuin gaan wandelen om ons wat te vertreden.’ Terwijl

ze rondliepen temidden van de bloemen

kwam opnieuw een wolk aan de lucht. Deze wolk had de vorm van een grote zwarte kraai en de Tsarewitsj zei: ‘Laten we, zo hard we kunnen lopen, naar het paleis gaan, want een vreselijke windhoos staat op het punt los te breken.’ Dit deden ze, maar voor ze nog tijd hadden te gaan zitten, weerklonk er een vreselijke donderslag. Het dak spleet open en een kraai kwam de kamer binnengevlogen. Zodra hij neerstreek, veranderde hij in een jongeman van liefelijke gestalte, die zei: ‘Goedendag, Tsarewitsj Alexei. Vroeger ben ik eens in Uw rijk geweest als een bezoeker, maar nu kom ik om een vrouw te zoeken. Schenk mij, zo bid ik U, Uw zusters Helena tot vrouw.’

‘Wanneer zij met Uw keuze ingenomen is, zal ik Uw verzoek niet weigeren,’ antwoordde de Tsarewitsj. ‘Wil je “ja” zeggen, mijn zuster?’ De havik en de adelaar waren knap geweest, maar de kraai was nog schitterender en mooier dan zij en Tsarewna Helena stemde zonder aarzelen toe. Het huwelijk werd onmiddellijk voltrokken en de kraai vertrok met zijn bruid naar zijn eigen rijk.

Tsarewitsj Alexei, die alleen was achtergebleven, voelde zich verdrietig en eenzaam en toen een heel jaar voorbij was gegaan waarin allen taal noch teken hadden gegeven, sprak hij tot zichzelf: ‘Ik zal er op uit trekken om mijn drie zusters te gaan bezoeken.’ Hij beval zijn beste paard te zadelen en reed de wijde wereld in. Hij reed een dag, hij reed twee dagen, hij reed drie dagen, tot hij aan een vlakte kwam, waarop een groot leger met gebroken en vernietigde wapens dood neerlag of stervende was. Luid riep hij uit: ‘Wanneer hier nog een man in leven is, laat hij mij antwoorden. Wie heeft dit grote leger op de vlucht gejaagd?’ En een man, wiens leven nog in hem was, antwoordde vanaf de plaats, waar hij lag: ‘Deze duizend dappere krijgslieden, o Tsarewitsj, werden verslagen door Marja Morewna, dochter van drie moeders, kleindochter van zes grootmoeders, zuster van negen broeders, de schone Tsarendochter,’ en na dit gezegd te hebben, stierf hij.

Tsarewitsj Alexei reed verder tot hij kwam bij een groot aantal witte tenten, die langs de weg opgezet waren. Uit de mooiste van die tenten trad de bekoorlijke Marja Morewna naar buiten om hem te begroeten.

‘Goedendag Tsarewitsj,’ sprak zij. ‘Waarheen is Uw reis? Is die volgens Uw eigen wil, of tegen Uw wil?’

Tsarewitsj Alexei antwoordde: ‘Dappere mannen, Tsarewna, rijden nooit waarheen zij niet willen.’

Dit antwoord beviel de schone Tsarendochter. ‘Goed,’ sprak ze, ‘wanneer Uw zaken niet al te dringend zijn, verzoek ik U een poosje mijn gast te willen zijn.’

Tsarewitsj Alexei ging daar maar al te graag op in, steeg af en bleef als gast van Marja Morewna en voor dat twee dagen voorbij waren, beminden zij elkander zeer. Zij nam hem mee naar haar prinsessenpaleis, waar zij vol vreugde in het huwelijk traden en vele maanden gelukkig leefden.

Nu was Marja Morewna krijgszuchtig en na verloop van deze tijd brak er een opstand uit aan de grenzen van haar rijk. Daarom riep zij haar leger bijeen, liet de Tsarewitsj Alexei achter om op het paleis te passen en reed heen naar het gevecht. ‘Zorgen regel alle dingen,’ vroeg zij hem, ‘maar open onder geen voorwaarde de afgesloten deur van de kast in mijn boudoir.’

De Tsarewitsj beloofde haar bevel te gehoorzamen, maar zij was nog niet ver weg, toen hij door zijn nieuwsgierigheid werd overmand. Hij ging naar het boudoir, draaide de kastdeur van het slot en daar zag hij een oude man van kolossale afmetingen, die aan een balk hing, geketend met twaalf vastgeklonken ijzeren kettingen.

‘Wie ben je?’ vroeg de Tsarewitsj.

‘Ik ben Kosjtsje de Tovenaar,’ antwoordde de oude man, ‘opgesloten door de vader van Marja Morewna, heb ik hier tien jaar vreselijkste beproevingen ondergaan. Heb medelijden met me, goede jongen en geef me een beetje water om mijn verdroogde keel te verkoelen!’

De Tsarewitsj had medelijden met de tovenaar. ‘Een beetje water kan geen kwaad,’ dacht hij, ging heen en haalde een kruik vol. De tovenaar dronk die in één teug leeg. ‘Mijn dorst is te groot om met één dronk te lessen,’ zei hij. ‘Ik smee U, geef mij er nog een en wanneer gevaar U bedreigt zal ik U het leven schenken.’

Tsarewitsj Alexei bracht een tweede kruik vol en deze dronk Kosjtsje ook in één teug leeg. ‘Wees genadig en geef me er nog een,’ smeekte hij, ‘en voor de tweede maal zal ik U het leven schenken, wanneer ge het anders zoudt moeten verliezen.’

De Tsarewitsj bracht hem de derde kruik vol, die Kosjtsje ook weer in één teug leeg dronk, maar zodra hij het water op had, keerde de vroegere kracht van de tovenaar terug; hij rukte aan zijn twaalf kettingen en brak ze in stukken als garendraadjes. ‘Hartelijk dank, Tsarewitsj!’ riep hij. ‘Je zult nu je Marja Morewna even gemakkelijk terug krijgen als dat je je eigen oren kunt zien!’ Hij vloog het raam uit als een wervelwind, haalde de schone Tsarendochter in op haar weg naar de krijg, greep haar uit het midden van haar leger en droeg haar weg door drie maal negen landstreken naar zijn eigen rijk.

Tsarewitsj Alexei beseftte het ongeluk, dat zijn ongehoorzaamheid had veroorzaakt en hij weende bitter en lang. Na verloop van tijd veegde hij de tranen uit zijn ogen en dacht: ‘Wat er ook mag gebeuren, ik zal niet terugkeren, voor ik Marja Morewna heb gevonden.’ Hij besteeg zijn paard en aanvaardde de reis door drie maal negen landstreken.

Hij reed een dag, hij reed twee dagen, hij reed drie dagen en op de middag van de derde dag, kwam hij bij een prachtig paleis van witte steen, waarvan het dak straalde als een regenboog. Voor het paleis stond een eik en op de hoogste tak daarvan zat een havik. Zodra de havik hem zag, vloog hij uit de boom naar beneden, streek neer op de grond en werd een knappe jongeman.

‘Welkom, mijn beste zwager,’ riep hij, ‘hoe heb je het gemaakt in de afgelopen drie jaren?’ Het volgende ogenblik kwam Tsarewna Anna het paleis uitrennen, kuste haar broeder en begon hem vele vragen te stellen en hem te vertellen, wat zij had meegemaakt.

Tsarewitsj Alexei bleef drie dagen bij hen en aan het eind van deze tijd zei hij: ‘Ik kan niet langer blijven, maar moet verder gaan met het zoeken naar mijn vrouw, Marja Morewna.’

Zijn zwager, de havik, antwoordde: ‘Het is een verre reis. Laat je zilveren lepel bij ons achter, dan kunnen we daar naar kijken en zullen aan je herinnerd worden.’

De Tsarewitsj liet zijn zilveren lepel achter en reed weg. Hij reed een dag, hij reed twee dagen, en op de morgen van de derde dag kwam hij aan een paleis van grijs marmer, mooier dan dat van de havik en het dak van het paleis was van paarlemoer. Er voor groeide een denneboom en op de boom zat een adelaar, die

zodra hij de Tsarewitsj zag, naar beneden vloog, op de grond neerstreek en veranderde in een bekoorlijke jongeman. ‘Haast je, vrouw,’ riep de adelaar, ‘daar komt ons broertje aan!’ Tsarewna Olga kwam het paleis uitrennen, kuste en omhelsde haar broer en overlaadde hem met vragen.

Tsarewitsj Alexei bleef drie dagen bij hen en zei toen: ‘Vaarwel, lieve zuster en zwager. Ik ga nu weer verder om mijn vrouw te zoeken, de schone Tsarendochter.’

‘Het is vele mijlen naar het kasteel van Kosjtsje,’ zei de adelaar, ‘en wat zullen we als aandenken van je hebben? Laat je zilveren vork hier.’

Hij liet zijn zilveren vork achter en vertrok. Hij reed een dag, hij reed een tweede dag en op de derde dag bij zonsopgang naderde hij een derde paleis, gebouwd van porfier met een dak van gouden dakpannen en alles was nog mooier en sierlijker dan dat van de havik en de adelaar bij elkaar. Midden voor het paleis stond een berkeboom, waarin een kraai zat. De kraai vloog naar beneden, streek neer op de grond en veranderde in een gracieuze jongeman. ‘Kom gauw, Tsarewna Helena,’ riep hij, ‘daar komt ons broertje!’ Tsarewna Helena kwam het paleis uitrennen, ontmoette haar broeder vol vreugde en stelde hem vele vragen, terwijl ze hem omhelsde.

Bij hen bleef de Tsarewitsj ook drie dagen, tot hij hen vaarwel zei, om het zoeken naar zijn vrouw voort te zetten.

‘Het is mogelijk, dat je zoeken vergeefs is,’ zei de kraai, ‘want de tovenaar Kosjtsje is zeer machtig en slim. We zouden wel graag iets hebben, als aandenken. Laat hier je zilveren snuifdoos achter, dan kunnen we daar naar kijken en weten of je het goed maakt.’ Tsarewitsj Alexei liet zijn zilveren snuifdoos achter en vervolgde zijn reis. Of hij nu langs lange wegen of korte wegen reed, over natte wegen of droge, eindelijk kwam hij bij het kasteel van Kosjtsje en daar in de tuin wandelde zijn lieveling, Marja Morewna. Toen zij hem zag, wierp de schone Tsarendochter zich aan

zijn borst en schreide hete tranen. ‘O, Tsarewitsj Alexei!’ riep zij uit, ‘waarom was je ongehoorzaam? Waarom deed je de kast open en liet de tovenaar lopen, zodat hij ons kwaad kan doen?’

‘Het is inderdaad mijn schuld,’ zei de Tsarewitsj beschaamd. ‘Maar denk niet meer aan het verleden. Kom met me mee en laten we vluchten, want Kosjtsje is nergens te zien. Misschien kan hij ons niet meer inhalen.’ Zonder verder woorden te verspillen, tilde hij haar voor zich in het zadel en zette zijn goede paard aan om zo hard mogelijk te lopen.

Nu was de tovenaars die dag op uit getrokken om te jagen. Tegen de avond reed hij terug naar zijn kasteel, toen plotseling zijn paard onder hem struikelde. Hij rukte ruw aan de teugels en riep: ‘Waarom struikel je, akelige hit? Heb je niet genoeg te eten gehad of voel je ongeluk?’

Het paard antwoordde: ‘Meester, ik voel ongeluk. Tsarewitsj Alexei was hier en heeft Uw Marja Morewna meegenomen.’

‘Kun je ze inhalen?’ vroeg de tovenaar.

‘U kunt een maat tarwe zaaien,’ antwoordde het paard, ‘U kunt wachten tot het rijp is, het maaïen en dorsen, het koren malen, er vijf ovens brood van bakken, het opeten en daarna zou ik nog in staat zijn hen in te halen.’

Kosjtsjeje zette zijn paard aan en haalde Tsarewitsj Alexei gemakkelijk in. ‘Zo,’ zei hij, ‘toen je mij te drinken gaf, beloofde ik je bij gelegenheid je je leven te schenken. Daarom dood ik je ditmaal niet.’ Toen nam hij Marja Morewna van hem, keerde terug naar zijn kasteel en liet de Tsarewitsj wenend achter.

Tsarewitsj Alexei huilde lange tijd, maar wenen had geen nut en na verloop van tijd droogde hij zijn tranen en bij het aanbreken van de morgen reed hij opnieuw naar het kasteel van de tovenaar.

Kosjtsjeje was opnieuw gaan jagen en de Tsarewitsj, die Marja Morewna in de tuin vond, zei: ‘Kom. stijg op en laten we vluchten.’ ‘Dat zou ik graag doen,’ antwoordde zij, ‘maar de tovenaar zal ons inhalen en ik ben bang, dat hij je zal doden.’

‘Op zijn minst zullen we een paar uur bij elkaar zijn,’ zei Tsarewitsj Alexei, zette haar voor zich in het zadel en gaf zijn paard de sporen.

Die avond kwam Kosjtsjeje terug van de jacht en toen hij bij zijn kasteel kwam, wankelde zijn paard. ‘Wat doe je nu, uitgehongerde knol!’ zei hij. ‘Ben je ondervoed of voel je kwaad?’

‘Ik voel kwaad, meester,’ antwoordde het paard. ‘Tsarewitsj Alexei was hier en heeft Uw Marja Morewna meegenomen.’

‘Kun je ze inhalen?’ vroeg de tovenaar.

Het paard antwoordde: ‘U mag gerust een maat gerst uitzaaien, wachten tot het rijp is, het maaïen, dorsen, en van het graan bier brouwen. Dan kunt U het bier drinken tot U dronken bent, slapen tot U nuchter bent en nog steeds zou ik in staat zijn hen in te halen.’ De tovenaar zette zijn paard in galop en haalde Tsarewitsj Alexei spoedig in. ‘Zei ik je niet,’ sprak hij, ‘dat je even gemakkelijk je eigen oren kunt zien, als Marja Morewna opnieuw te bezitten? Toen je me water gaf, beloofde ik twee maal je leven te schenken. Daarom zal ik voor de tweede maal nalaten je te

doden, maar de derde maal. pas op!’ Na dit gezegd te hebben, nam hij Marja Morewna, reed terug naar zijn kasteel en liet de Tsarewitsj achter, die hete tranen schreide.

Tsarewitsj Alexei huilde tot hij niet meer kon en toen de volgende dag aanbrak reed hij voor de derde maal naar Kosjtsje's kasteel. Ook op deze dag was de tovenaars afwezig. Hij vond Marja Morewna en vroeg haar op te stijgen en met hem te vluchten.

‘Dat zou ik graag doen,’ zei ze, ‘maar de tovenaars zal ons inhalen en ditmaal zal hij je niet sparen.’ Maar hij antwoordde: ‘Als ik niet met je kan leven, wil ik ook niet zonder je leven!’ Zo drong hij aan, zette haar voor zich in het zadel en spoedde zich heen.

Toen de avond aanbrak, kwam Kosjtsje van zijn jacht naar huis gereden en toen hij zijn kasteel naderde, begon zijn paard van de ene kant van de weg naar de andere te zwaaien. ‘Hé, hé, akelige kortbenige hit!’ schreeuwde hij. ‘Krijg je niet genoeg te eten, of ontdek je een misdrijf?’

‘Ik ontdek een misdrijf, meester,’ antwoordde het paard. ‘Tsarewitsj Alexei was hier en heeft Uw Marja Morewna meegenomen.’ ‘Kun je ze inhalen?’ vroeg de tovenaar.

Het paard antwoordde: ‘U mag gerust een maat vlaszaad uitstrooien, wachten tot het rijp is, het oogsten, schoonmaken, kaarden. Dan kunt U er draden van spinnen, linnen van weven, een gewaad van naaien, het gewaad afdragen tot lompen en daarna zou ik nog in staat zijn hen in te halen.’

Kosjtsje liet zijn paard draven en haalde de Tsarewitsj in. ‘Twee maal heb ik je je leven geschonken,’ zei hij, ‘maar deze derde keer zul je sterven.’ Hij doodde het paard van de Tsarewitsj met een slag van zijn zwaard, sleurde Alexei naar het kasteel, stopte hem in een vat met hoepels en beslag van ijzer, wierp het vat in de zee en nam Marja Morewna opnieuw bij zich.

Nu plachtten de havik, de adelaar en de kraai dikwijls te kijken naar de zilveren lepel, de vork en de snuifdoos en vroegen zich daarbij af, hoe hun zwager het maakte bij zijn nasporingen. Toen ze op zekere dag weer keken, zagen ze, dat de drie zilveren voorwerpen zwart werden en ze zeiden bij zichzelf: ‘Ons zwagertje verkeert in levensgevaar.’ De havik vloog onmiddellijk naar de adelaar en samen zochten ze de kraai op. Nadat ze besproken hadden wat ze gingen doen, vloog de kraai naar het westen, de adelaar naar het oosten en de havik naar het noorden. Na vele dagen gezocht te hebben, kwamen ze weer bijeen.

‘Ik zag niets opmerkelijks,’ zei de havik, ‘alleen een troep kraaien, die naar het zuiden vloog.’

‘Ik heb ze gezien en ondervraagd,’ zei de kraai, ‘en ze antwoordden, dat ze iets in de oceaan hebben zien drijven.’

‘En ik heb gezien,’ zei de adelaar, ‘wat dat was. Het was een kist met hoepels en beslag van ijzer.’

‘Broeders,’ zei de havik, ‘laten we gaan kijken wat er in de kist zit.’

Ze vlogen naar de drijvende kist en duwden hem naar het strand en met hun scherpe snavels en klauwen pikten ze en scheurden ze de kist open. Tot hun vreugde vonden zij hun zwager, de Tsarewitsj, veilig en wel erin zitten. Hij vertelde hen alles, wat hem was overkomen en vroeg hun raad.

Toen ze samen overlegd hadden, sprak de kraai: ‘Onze raad is deze. Het paard van Kosjtsje is honderdmaal sneller dan elk ander en daarom, probeer het zo dikwijls als je wilt, het zal je zeker inhalen. Tracht te ontdekken, waar het ter wereld kwam, dan kun je misschien zo'n zelfde paard krijgen, dat even snel is.’ Na hen hartelijk bedankt te hebben, ging de Tsarewitsj opnieuw, maar nu te voet, naar het kasteel van de tovenaar, waar Marja Morewna tranen van vreugde schreide, dat hij nog steeds in leven was en tot haar sprak hij: ‘Probeer er achter te komen, waar Kosjtsje zijn goede paard vandaan heeft en vertel me dat dan morgen.’

Die avond zei de schone Tsarendochter tegen Kosjtsje: ‘Voor jouw bestaan geen raadselen, wijze Kosjtsje! Zeg mij toch waar je prachtige paard, dat Tsarewitsj Alexei drie maal inhaalde, geboren werd?’

‘Bij het strand van de blauwe oceaan,’ zei Kosjtsje, ‘in een weiland en op dat weiland loopt een prachtige merrie op en neer. Twaalf hooiers maaien het gras van de weide en nog meer mannen harken het in hopen bijeen. De merrie volgt hen en verslindt al het gras, wat ze verzamelen. Wanneer zij baadt, stijgen er hoge golven uit de zee op en wanneer zij haar flanken langs eikebomen schuurt, vallen die op de grond als korenschoven Elke maand brengt zij een veulen ter wereld en twaalf grote wolven volgen haar om het te verscheuren. Om de drie jaar brengt ze een veulen ter wereld met een witte ster op het voorhoofd en degene die op hetzelfde ogenblik dat het is geboren, dit veulen meesleurt, de

wolven al vechtend wegjaagt, en het veilig wegbrengt, zal een paard bezitten, gelijk aan het mijne.'

'Heb jij, Kosjtsje,' vroeg Marja Morewna, 'je paard op deze manier verkregen?'

'Ik niet,' antwoordde de tovenaars. 'Drie maal negen landstreken verderop in het dertiende Tsarenrijk aan de andere zijde van de Vuurrivier, leeft een oude Baba Jaga. Zij volgt de merrie en sleurt ieder veulen mee, dat een witte ster op het voorhoofd heeft. Zodoende heeft zij vele prachtige paarden. Eens ben ik drie dagen bij haar geweest, om ze op te passen en als beloning gaf ze me een veulentje en dat is opgegroeid tot het goede paard, dat ik nu berijd.' 'Maar hoe kwam je over de Vuurrivier?' vroeg Marja Morewna. 'Wat dat betreft,' antwoordde de tovenaars, 'in mijn vestzak heb ik een fijn zakdoekje. Daarmee behoeft ik alleen maar drie keer aan mijn rechterkant te wuiven en ik heb een sterke brug, zo hoog, dat het vuur me niet kan bereiken.'

Marja Morewna luisterde aandachtig en toen Kosjtje sliep, haalde ze het fijne zakdoekje uit zijn vest, gaf het aan de Tsarewitsj Alexei en vertelde hem alles wat de tovenaars had gezegd.

De Tsarewitsj spoedde zich heen, trok door drie maal negen landstreken, en bereikte in het dertiende Tsarenrijk de Vuurrivier. Door middel van het betoverde zakdoekje trok hij over de rivier en ging op zoek naar de oude Baba Jaga. Hij liep een dag, hij liep twee dagen, hij liep drie dagen zonder eten of drinken. Toen hij bijna stierf van honger, ontdekte hij een vogel met haar jongen. Een daarvan ving hij, maar de moeder-vogel kwam naderbij gevlogen en zei: 'Tsarewitsj, ik smee U, eet mijn kleintje niet op. Wanneer ge het laat gaan, zal ik U eenmaal een dienst bewijzen.'

De Tsarewitsj liet het vogeltje gaan en spoedig daarna vond hij in het bos een

wilde bijenzwerm. Hij stond op het punt hun honing op te eten, toen de bijenkoningin zei: 'Tsarewitsj, neem mijn honing niet, want het is voedsel voor mijn onderdanen. Laat de honing met rust en als beloning zal ik U eenmaal een dienst bewijzen.'

De Tsarewitsj liet de honing met rust en ging verder tot hij aan de zee kwam en daar op het strand ving hij een kreeft. Juist toen hij op het punt stond, hem op te eten, smeekte de kreeft om zijn leven en zei: 'Eet me niet op, Tsarewitsj, dan zal ik U eenmaal een dienst bewijzen.' Hij liet ook de kreeft gaan en ging weer verder, zo vermoeid en hongerig, dat hij nauwelijks meer een been kon verzetten. Of hij nu nog een lange weg of een korte weg ging, eindelijk tegen het aanbreken van de morgen kwam bij de hut van de oude Baba Jaga, een hut, die ronddraaide op kippepoten.

Rond de hut waren twaalf palen neergezet. Op de punt van elf ervan staken mannenhoofden, maar op de twaalfde zat niets. Tsarewitsj Alexei kwam naderbij en zei:

*Huisje klein, huisje klein,
Sta, zoals je moeder zei,
Met je rug naar het bos en je gezicht naar mij!*

Toen de hut met de deur naar hem toestond, klom hij langs een der kippepoten naar boven en trad binnen. Daar lag de oude heks op de oven te snorken.

De Tsarewitsj wekte haar. ‘Goedendag, grootmoedertje!’

‘Goedendag, Tsarewitsj!’ antwoordde ze. ‘Waarom ben je naar me toegekomen? Kom je uit je eigen vrije wil, of omdat je moet?’ ‘Allebei,’ zei Tsarewitsj Alexei. ‘Ik kom om je te dienen als herder, om je merries te weiden en een veulen te verdienen als loon.’ ‘Waarom niet?’ zei de Baba Jaga. ‘Bij mij dienen de knechten geen jaar lang, maar slechts drie dagen. Wanneer je mijn merries goed weidt, zal ik je een ros geven, dat geschikt is voor een held, maar als je een van hen kwijt raakt, zal je hoofd op mijn twaalfde paal gezet worden.’ Tsarewitsj Alexei stemde toe. De oude heks gaf hem eten en drinken en droeg hem op de merries naar het open veld te brengen. Hij opende het hek, maar op hetzelfde ogenblik, dat ze vrij waren gooiden ze hun hoeven in de lucht en galoppeerden weg in verschillende richtingen, zodat ze verdwenen waren voor hij tijd had met zijn ogen te knipperen.

Toen begon de Tsarewitsj te huilen en te klagen. Hij ging op een steen zitten en na lange tijd geweend te hebben, viel hij in slaap. Toen de zon bijna onder was, werd hij gewekt door een vogel, die aan zijn mouw pikte. ‘Sta op, Tsarewitsj Alexei,’ zei de vogel; ‘de merries zijn alle binnen de omheinde ruimte. Ik heb U de dienst bewezen, die ik U beloofd heb, toen U mijn jong liet gaan.’ Hij dankte de vogel en ging terug naar de hut van de heks, waar de Baba Jaga stond te schreeuwen tegen haar merries. ‘Waarom zijn jullie naar huis gekomen?’ riep ze boos uit.

‘Waarom zouden we niet?’ antwoordden ze. ‘We deden zoals U gezegd had. We galoppeerden her en der, maar wolken vogels kwamen aangevlogen vanuit de hele wereld en pikten bijna onze ogen uit!’

‘Goed,’ zei ze, ‘morgen ren je niet de velden in, maar verspreid je in het dichte woud.’

Tsarewitsj Alexei sliep heerlijk die nacht. De volgende morgen zond de oude heks hem er opnieuw op uit en zei: ‘Pas op, dat je er geen een verliest, anders zal je hoofd op mijn paal gezet worden!’ Hij opende het hek, maar zodra ze buiten de omheining waren, wierpen de merries hun hoeven in de lucht en renden weg het dichte woud in. Weer zat de Tsarewitsj op een steen en huilde tot hij in slaap viel.

Nauwelijks begon de zon achter de bomen te verdwijnen, toen een grote bij kwam, die hem al zoemend wekte en zei: ‘Haast U, Tsarewitsj Alexei; de merries zijn allemaal binnen de omheining en ik heb U beloond voor het niet opeten van mijn honing.’

Hij dankte de bij en keerde terug naar de hut, waar hij de Baba Jaga aantrof, die opnieuw tegen haar paarden stond te kijken wegens hun terugkomst.

‘We konden het niet helpen!’ antwoordden ze. ‘We gehoorzaamden Uw bevel en renden diep in het ongebaande woud, maar duizenden bijen kwamen uit de gehele wereld aangevlogen en staken ons tot bloedens toe en achtervolgden ons tot hier toe.’

‘Goed,’ zei de heks, ‘morgen ga je niet naar de velden en ook niet naar de bossen, maar jullie gaan ver de zee in.’

Opnieuw sliep de Tsarewitsj heerlijk en toen de morgen was aangebroken, zond de heks hem er voor de derde keer met de merries op uit en zei: 'Denk er om, dat ik er niet één mis vanavond, anders zal je hoofd zeker op mijn paal gezet worden.'

Hij liet de merries uit de omheining maar nauwelijks waren ze vrij of ze zwaaiden hun staarten en galoppeerden naar de blauwe oceaan, plompten tot hun hals in

het water en zwommen tot ze uit het gezicht verdwenen waren.

En voor de derde maal zat de Tsarewitsj op een steen te huilen en viel in slaap.

Toen de zon laag stond werd hij wakker, doordat een kreeft aan zijn vinger krabde. ‘Kom, Tsarewitsj Alexei,’ zei de kreeft, ‘de merries zijn alle veilig in de stal en ik heb U de dienst bewezen in ruil voor mijn leven. Ga nu terug naar de hut, maar laat uzelf niet aan de oude heks zien. Ga liever in de stal en verberg uzelf achter de voederbak. Daar in de hoek zult U een armzalig veulentje vinden, dat zo zielig is dat het zijn pootjes achter zich aan door de modder sleept. Neem dit veulentje als het middernacht is en vertrek naar uw eigen land.’

De Tsarewitsj dankte de kreeft, ging terug naar de hut en verborg zich achter de voederbak. Spoedig hoorde hij de Baba Jaga tegen haar paarden schelden over hun terugkeer.

‘Hoe konden we in het water blijven?’ antwoordden ze. ‘We zwommen naar het eind van de wereld, maar zwermen kreeften kwamen vanuit de hele oceaan aangezwommen en scheurden met hun scherpe scharen het vlees van onze boten, zodat, om te ontsnappen, we nog verder dan het eind van de wereld hadden moeten zwemmen!’

De oude heks wachtte en wachtte op de thuiskomst van Tsarewitsj Alexei en na verloop van tijd viel ze in slaap. Te middernacht zadelde Alexei het armzalige paardje, leidde het uit de stal en sloeg de richting van de Vuurrivier in. Hij wuifde met de zakdoek van de tovenaars driemaal rechts en een sterke, hoge brug sprong op van oever tot oever. Hij leidde zijn veulen er over en bewoog toen de zakdoek tweemaal links, waarop de brug ineens schrompelde, dun en nauw werd tot hij maar één derde van de hoogte en kracht had. Bij het aanbreken van de morgen ontwaakte de Baba Jaga en miste het veulen in de stal. Ze sprong onmiddellijk in haar ijzeren vijzel en begon een achtervolging, slaande met haar ijzeren stamper, terwijl ze haar spoor uitwiste met haar keukenbezem. Ze kwam aan de Vuurrivier, zag de brug en begon die onmiddellijk over te trekken. Maar nauwelijks was zij tot het midden gekomen,

toen de brug doorzakte en de oude heks viel in de vlamrende stroom en was onmiddellijk dood.

Wat Tsarewitsj Alexei betreft, hij liet zijn veulen twaalf morgens bij zonsopgang op de groene weide grazen en het werd een paard, geschikt om door een held bereden te worden. Toen steeg hij op en galoppeerde terug naar het rijk van Kosjtsje, naar het kasteel van de tovenaer. Hij vond Marja Morewna en sprak: 'Haast je en ga voor me zitten, want nu heb ik een paard, dat even goed is als dat van Kosjtsje!'

Hij trok haar voor zich in het zadel en reed gezwind heen.

Tegen de avond keerde de tovenaer naar zijn kasteel terug en plotseling viel het paard op één knie. 'Wat, jouw akelige hoop beenderen!' zei hij, 'struikel je weer? Ben je zwak van uitputting, of ruik je een ongeluk?'

‘Ik ruik een ongeluk, meester,’ antwoordde het paard, ‘Tsarewitsj Alexei?’ hier geweest en is weggereden met Uw Marja Morewna.’ ‘Kun je ze inhalen is vroeg Kosjtsjej.

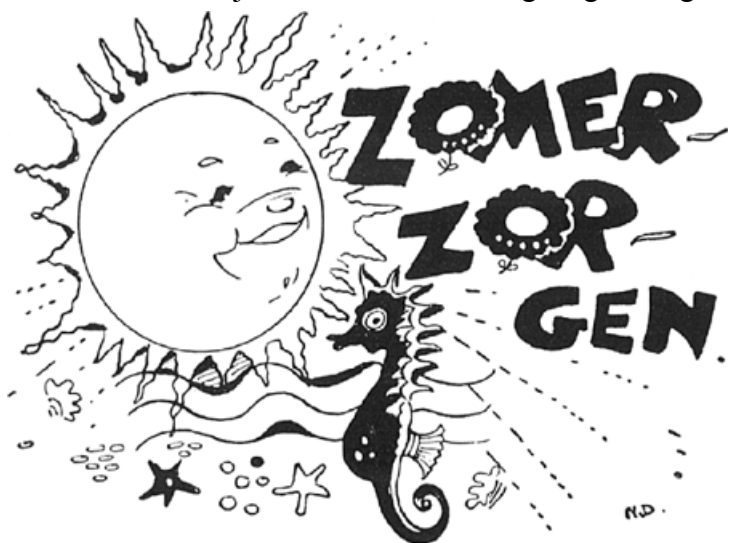
‘Dat kan ik niet zeggen,’ antwoordde het paard, ‘want de Tsarewitsj heeft nu mijn jongste broer als paard.’

De tovenaars zette zijn paard tot zijn grootste snelheid aan en galoppeerde heen ter achtervolging. Of hij nu een lange weg reed of een korte, over ongebaande wegen of gladde, eindelijk haalde hij ze in en trok zijn zwaard om Tsarewitsj Alexei in stukken te houwen. Op dat ogenblik riep het paard, dat de Tsarewitsj bereed tot het andere: ‘O, mijn broeder! Waarom zou je doorgaan een dergelijk lelijk monster te dienen? Werp hem van je rug en schop hem met je scherpe hoeven.’

En het paard van Kosjtsjej luisterde naar de raad van zijn broeder, wierp zijn berijder op de grond en haalde zo vreselijk met zijn hoeven uit, dat de tovenaars verplicht was op handen en voeten naar zijn kasteel terug te kruipen.

Toen steeg Tsarewitsj Alexei op Kosjtsjej's paard, terwijl Marja Morewna het zijne bereed en samen reden zij heen om hun zwagers de havik, de adelaar en de kraai te begroeten. Op elk der drie paleizen werden zij met grote vreugde ontvangen. ‘Dus heb je toch je Marja Morewna gekregen,’ zeiden ze. ‘Nu, je hebt al die moeite niet voor niets gedaan, want al zou iemand de hele wereld afzoeken, dan zou hij geen schoonheid vinden, die met de hare te vergelijken is!’

Toen hun bezoeken en feesten geëindigd waren, reden zij terug naar het eigen rijk van de Tsarewitsj en leefden samen lang en gelukkig.

Misschien lach je als je dit opschrift leest. Nu, dat mag gerust. Lach zo hard en zoveel je kunt, dat is gezond, maar doe het pas als je na een zwempartij in zee of in een zwembad je zwembroek, badpak en badmuts terdege verzorgd hebt. Badgoed heeft nu eenmaal veel te lijden van het zeewater, het scherpe zand en het vuil dat uit zee op het strand spoelt, terwijl in het water van een zwembadsoms chloor is gemengd. Zodra je thuiskomt, is het daarom het beste je bad- of zwemgoed in lauw water uit te spoelen, het daarna tussen twee badhanddoeken droog te knijpen - net zo lang tot er geen water meer in de doek achterblijft -, dan je zwembroek of badpak in model te rekken en het buiten, maar niet in de zon, te drogen te hangen. Een badmuts moet

voorzichtig van binnen en van buiten gedroogd en met een weinig talkpoed er bestoven worden.

Als je je zwemgoed op deze manier behandelt zul je er vast en zeker lang plezier van hebben en je ziet er steeds fris en fleurig mee uit.

Achter het Duin

Achter het duin daar ruist de zee
en op de zee wil ik gaan varen.
Ik neem van verre landen mee
al wat mijn schip maar kan bewaren:
een aapje dat een krulstaart heeft,
een papegaai die ik leer praten,
een zeeleeuw die van vissen leeft
en die een bal kan rollen laten.

Achter het duin daar ruist de zee,
als je goed luistert kan je 't horen.
Mijn scheepje ligt nog op de reê,
met mast en zeil en toebehoren.
Maar als ik groot ben vaar ik uit
naar 't land met altijd groene bomen,
je plukt er handenvol rijp fruit
en ligt in 't zachte gras te dromen.

Achter het duin daar ruist de zee,
daar ligt mijn scheepje stil te wachten.
En wie mijn vriendje is mag mee....
eerst moet je nog een poosje wachten
totdat ik groot ben en zo sterk,
dat ik mijn scheepje zelf kan sturen.
Voor één matroosje heb ik werk,
maar.... 't kan nog honderd dagen duren.

AB VISSER

Circus-Kinderen

Door Fantasio

Veronderstel dat je vader circusclown was, of acrobaat aan de vliegende trapeze!

Zo op het eerste gezicht lijkt dat wel leuk.

Je kon dan de hele dag vrij in het circus en in de stallen ronddartelen, je woonde met vader en moeder in zo'n geheimzinnige wagen, een huisje op wielen, en misschien leerde vader je wel wat van zijn kunstjes, zodat je die dan later aan de mensen kon vertonen!

Net als een slak met zijn huisje bij zich zwierf je dan door de wereld en overal waar je kwam stonden de kinderen van de 'gewone' mensen afgunstig door de hekken naar je te gluren als je daar zo frank en vrij over het circusterrein liep en 'Hallo!' riep tegen de dierentemmer of een hoogstandje aan het oefenen was...

Ja, dat is wel iets om over te dromen en dat is dan een heel plezierige droom! Maar dromen zijn wel eens bedrog...

Want de kinderen van de rondtrekkende artiesten hebben het heus niet zo

plezierig als je zo als buitenstaanders zoudt denken.

Het is nu eenmaal zo, dat je in de wereld niet verder komt als je niet eerst een behoorlijk tijdje op de schoolbanken gezeten hebt. En dat moeten de kinderen van de artiesten óók! De ouders van deze kinderen dénken er niet over om hen zo maar domweg te laten opgroeien. De meeste artiesten hopen dat hun kind de aanleg en de ambitie heeft om later in hun vak te komen. Een goed artiest vindt zijn vak het mooiste van de wereld en welke vader hoopt niet dat zijn kind later het mooiste vak van de wereld gaat uitoefenen?

Maar zo'n vader heeft doorgaans de artiestentijd van vroeger doorgemaakt, toen men nog niet zo nauw keek wat de opvoeding betreft, tenminste wat schoolgaan aangaat. En hij heeft met schade en schande geleerd, dat hij veel tekort was gekomen en nam zich voor, dat zijn kinderen het onderwijs zouden krijgen dat hijzelf had gemist.

Als er dus 's zomers zo'n circustent in je stad of dorp verrijst en je ziet daar kinderen van artiesten tussen de stallen en wagens rondscharrelen, dan... hebben die gewoonweg schoolvakantie, net als jij!

Zo tussen de zeven en de veertien jaar zijn ze bij burgerfamilies ondergebracht, of bij een grootvader die niet meer 'op de reis' is, of ze zijn op een internaat. En dan, met de grote vakantie, reizen ze naar vader en moeder en trekken met het circus mee, tot de vakantie weer om is en de schoolbel gaat luiden. Wel een heerlijke vakantie, zul je zeggen, maar daar staat tegenover, dat ze dikwijls de rest van het jaar hun ouders niet zien.

Misschien geloof je dit niet, want je hebt immers in het circus een jongetje of meisje in een jongleurstroep of acrobatenfamilie zien optreden, dat niet ouder was dan jijzelf en dat kind deed zúlke moeilijke kunsten dat je niet kon geloven dat zo'n kind nog op school was.

Toch is dat kind heus minstens dertien jaar geweest!

Kinderen van artiestenfamilies, vooral uit de zuidelijke landen, zijn dikwijls zó tener, dat ze er veel jonger uitzien dan ze zijn. Maar niet alleen jij kijkt naar zo'n 'nummer' waarin een kind optreedt!

Weet je wie ook kijkt?

De politie!

Het is in ons land streng verboden dat kinderen onder de veertien jaar in het openbaar optreden als beroepsartiest. Zo voor plezier, in een amateurkindercircus of in een amateur-operettevereniging mag wél. Maar niet als er geld mee verdiend wordt.

Er is één hoge uitzondering op: Wanneer zo'n kind op de lagere school een heel knappe leerling is en de vader vraagt het vroeg genoeg aan, dan stoomt het schoolhoofd zo'n knappert zover klaar, dat die leerling op z'n dertiende jaar al alles gehad heeft wat de lagere school hem moet leren.

De vader schrijft dan een brief naar de regering waarin hij uiteenzet dat hij zijn kind graag van school had omdat dit kind in het circusvak moet worden opgeleid. En dan moet er een brief bij van de hoofdonderwijzer die verklaart dat de knappe leerling zonder bezwaar van school kan. Dan wordt er eerst nog eens geïnformeerd of de vader bereid is het kind er nog lessen bij te laten geven en zo...

En na al die rompslomp en schrijverij en als vaststaat dat het kind aan de leerplicht heeft voldaan, dán krijgt de papa een bewijs dat zijn kind in het openbaar mag optreden!

Er waren wel eens artiesten - ook onder de artiesten heb je wel eens dómme ouders - die er de hand mee lichtten en net deden of ze een vergunning hadden. Maar als de politie kwam en er was geen vergunning voor de piepjonge artiest, dan kreeg de vader een bekeuring en de directeur van het circus of van het theater kreeg een schrobbering. En wat het vervelendste was: het kind mocht meteen niet meer optreden, zodat er hals over kop een ander moest worden opgeduikeld.

Je voelt wel, dat de directeur van een circus de risico van al die herrie niet neemt en al beweert de vader bij hoog en bij laag, dat zijn kind mag optreden, dan zegt de directeur: 'Laat eerst je vergunning zien en anders géén contract!' Dus de kinderen die je in het circus hebt zien optreden waren héús minstens dertien!

Wat niet wegneemt, dat er nog wel eens rare dingen gebeuren en dat niet alle artiesten-ouders maar eenzaam door het leven trekken...

Een Nederlands theaterdirecteur had eens - het was aan het eind vóór de oorlog - de drie Rivels voor zijn programma gehuurd. Ze zouden veertien dagen lang het hele programma na de pauze vullen, maar ze kostten dan ook veel geld. De Rivels waren van origine Spanjaarden en de directeur was niet zo best in vreemde talen. Hij vroeg mij of ik mee ging om de drie beroemde clowns van de trein te halen.

‘Ze zullen wel veel bagage hebben,’ zei de directeur. ‘Daarom zullen we maar meteen twee taxi's bestellen.’

De taxi's stonden bij de stationsuitgang en wij stonden bij de trein. De drie beroemde grappenmakers stapten uit, maar ... met hen kwam een stroom mee van stoeiende kinderen, kakelende vrouwen, druk gebarende mannen die met koffers, mandjes en dozen zeulden ... kortom, toen we allen begroet hadden en in deze mierenhoop de neuzen hadden geteld, kwamen we tot één en twintig stuks! En de berg bagage die ze bij zich hadden, vulde alleen al de twee taxi's. Dat was nog maar hándbagage! De eigenlijke bagage, de spullen die ze bij hun optreden gebruikten en de kastkoffers met kleren, stonden nog in de bagagewagen van de trein!

Ik was zo'n beetje tolk en de directeur trachtte middels mij uit te zoeken wie er nu naar het hotel moesten en wie naar het theater. Maar ze wilden allemaal naar het theater! Het hotel interesseerde hen nog niet maar er werd heftig geïnformeerd naar de breedte en de hoogte van het toneel, naar de belichting en naar het aantal kleedkamers.

En toen we bij het theater arriveerden, stortte zich de reeks taxi's leeg en werd het theater stormenderhanp ‘genomen’. Moeders begonnen kinderen schone luiers aan te doen, oudere kinderen maakten op het toneel een reeks radslagen. Mannen verdeelden onder diepgaand meningsverschil de kleedkamers, meisjes sneden brood en worst voor de hele familie en er hing in minder dan géén tijd een doordringende knoflookgeur achter het toneel.

Het probleem met de taal viel nogal mee, want je kon met het drietal clowns in welke taal ook beginnen, ze gaven je er vlot antwoord in ook. En een hunner kon zelfs wat Vlaams klappen.

Wat niet wegnam, dat de directeur over zijn zenuwen raakte van deze invasie. Hij had op drie man gerekend en met de hotels had hij rekening gehouden met de mogelijkheid dat ze hun vrouwen bij zich hadden. Maar nu bleek, dat ze inderdaad alle drie behalve hun vrouwen ook hun talrijke kroost met zich voerden en nog een zwager en een oom en twee neefjes en wat niet al! Eén en twintig stuks!

Toen ik een der clowns voorzichtig vroeg of ze altijd hun hele familie en al hun kinderen met zich meesleepten, schudde hij lachend van neen. Hij noemde diverse kinderen van hem en zijn twee collega's op, die bij familie in Frankrijk en Duitsland waren achtergebleven of die op kostscholen waren geplaatst.

Veronderstel dat die óók waren meegekomen!

Maar al leek het die eerste dag een kakelende warboel, het bleek al spoedig, dai er orde en discipline in de troep zat.

's Morgens tegen tien kwam het drukke troepje voor het merendeel naar het theater en ging men oefenen en studeren.

De Rivels, die als clowns over de hele wereld beroemd waren, stamden uit een oud Spaans acrobatengeslacht. De acrobatiek had voor hen dan ook geen geheimen meer en de jongere telgen, de kinderen en neefjes en nichtjes van de clowns hadden zich op dit gebied geen betere leermeesters kunnen wensen. Maar vooral oude oom Andreu (de eigenlijke naam van de Rivels) was de leermeester van de jeugd. Hij nam de een na de ander onderhanden, leerde hun springen, trapezewerk en bracht hun lenigheidsoefeningen bij. En dat ging wel eens op een hardhandige manier. Vergiste een leerling zich, of stond hij te suffen, dan had hij in minder dan geen tijd een oorvijs te pakken!

En dan zat er achter op het toneel een jongeman op een kist te oefenen met een trombone. En in de kleedkamer kermde een ander op de viool. Op de eerste rij in de zaal zat een meisje en las hardop voor wat er onder de plaatjes stond van een Duits tijdschrift. De mama zat ernaast, verbeterde de uitspraak en vertaalde voor het kind wat er stond in het Frans, haar moedertaal.

Wie zo'n troep een week lang in hun dagelijkse doen en laten bekeek, kreeg de indruk, dat alles wat die kinderen de ganse dag deden, ingesteld was op

hun latere beroep. Echt kinderlijk spelen, zoals andere kinderen, was voor hen niet weggelegd.

Niet dat we denken, dat die kinderen zich ongelukkig voelden, o neen!

We hebben zelden zo'n vrolijke, uitgelaten troep kinderen gezien.

Maar ga nu eens na wat voor leuke, prettige dingen je zelf allemaal hebt en bedenk eens of je dat óók zoudt hebben als je vader kunstenaar was...

Je eigen kamertje, je vriendjes en vriendinnetjes, je school, je voetbalclub, je fiets, je *thuis*!

Altijd maar zwerven, in woonwagens, in pensions en hotels, achter tonelen en in kleedkamers. Steeds als je ergens gewend raakte, weer opbreken en ergens anders heen. Je dagelijkse portie slaag, want oudere artiesten vonden nu eenmaal dat dát bij de studie van het vak zo hoorde. Zo hadden ze het zelf óók geleerd.

Ongetwijfeld heb je wel eens een boek gelezen over een jongen die van huis wegl loopt en met een circus meereist, waar hij dan eerst staljongen is en later een beroemd artiest wordt. Boeken met zulke verhalen zijn er legio. En als je dan zo'n verhaal uithebt, kun je zo heerlijk over je boek heen gaan zitten soezen en je jezelf eens voorstellen in de plaats van zo'n jongen. Fijn, bij die vervelende meester vandaan, geen huiswerk meer, geen boodschappen doen, geen repetities, geen overgang! Nou ... probeer het maar nooit!

Of probeer het maar wel! Want je komt niet verder dan de ingang van het circus en als je aan een circusman zou vertellen dat je mee wilt, dan zou hij je waarschijnlijk in je gezicht uitlachen!

Die verhalen uit boeken zijn allemaal uit de duim gezogen. Of het zijn geschiedenissen van jongens en meisjes uit de vorige eeuw, toen dat nog wél kon! Nu moet je ook weer niet denken dat alle kinderen die je in circussen ziet optreden, zoontjes en dochtertjes van artiesten zijn.

Zo is het óók weer niet.

In de meeste troepen acrobaten, jongleurs, antipodisten, ikariërs en zo hebben ze wel leerlingen erbij.

Waar komen die leerlingen vandaan? En waarom neemt de leider van zo'n troep leerlingen aan?

Als we nu beginnen met de tweede vraag te beantwoorden, kun je zelf wel de eerste vraag oplossen.

Daar waren zo juist een paar moeilijke woorden uit onze pen geglipt: Een *antipodist* is iemand die op zijn rug gaat liggen, met de benen in de hoogte en dan met de voeten b.v. een ton omhoog schopt en die weer opvangt, laat buitelen en draaien en er andere 'handig' heidjes mee laat zien.

Een ikariër is eigenlijk hetzelfde, maar alleen is dan de ton een jongen of een meisje. Hij schopt dan dus die jongen of dat meisje omhoog en die maakt dan de buitelingen!

Wat een antipodist dus met dingen doet, doet een ikariër met mensen. Je

begrijpt dat hij daar niet een volwassen man voor kan gebruiken. Die zou veel te zwaar zijn!

Ikariërs werken bovendien doorgaans in troepen: Er liggen twee of drie mannen met de benen in de lucht en ze schoppen de jongens of meisjes naar elkaar toe. Hebben ze geen kinderen of zijn hun eigen kinderen te oud of ongeschikt voor het vak dan moeten ze wel leerlingen aannemen. Dat uitzoeken van leerlingen is een héél lastig karwei. De vaklieden kijken allereerst naar de lichaamsbouw van ... de ouders! Heb je een vader als een reus of een mama van een paar honderd kilo, dan kom je niet in aanmerking. Want dan zul je als je wat ouder wordt, wellicht ook gauw zwaar worden, té zwaar.

Ze zoeken tengere ouders uit! Die kinderen blijven doorgaans óók tenger en licht. En dan komt er nog véél meer kijken: Je moet een vrolijke toet hebben, je moet voor sport voelen, niet lui zijn en gehoorzaam. Je moet van huis weg kunnen, soms maanden achtereen, je moet dóór en dóór gezond zijn. En je ouders moeten goedvinden dat je met zo'n troep meegaat.

Sommige ouders hebben een vooroordeel tegen dergelijke 'kermisgasten' zoals zij hen noemen.

En dat stamt ook nog uit vroeger dagen, toen er zigeuners met hun spelen rondtrokken en zich bij de circussen en andere 'zaken' allerlei gespuis aansloot.

Maar dat is allemaal al lang afgelopen. Circusdirecteuren betalen tegenwoordig aan hun artiesten een boel geld en zij huren hen voor een heel seizoen. Je begrijpt dat die directies maar niet een kat in de zak kopen en van tevoren overtuigd willen zijn dat ze gedurende de tournee geen last krijgen met hun artiesten. Doorgaans komen de artiesten van een ander circus, waar ze de vorige tournee gewerkt hebben en dan hebben de directies al onder elkaar geïnformeerd hoe die artiesten zich die vorige tournee gedragen hebben.

Bovendien: artiesten die zich willen handhaven, móéten wel nette, sobere en plichtsgetrouwe mensen zijn. Hun werk, wát ze ook doen, stelt hoge eisen aan hun lichaam en aan hun uithoudingsvermogen.

Ze moeten voortdurend ‘fit’ zijn. En dan kun je er maar niet op los leven!

En al verdienen ze veel geld, ze zijn veel vroeger te oud voor hun werk dan b.v. een ambtenaar. En ze krijgen geen pensioen, dus moeten ze sparen voor de oude dag. En als ze ziek worden of een ongeluk krijgen bij hun werk, dan staat ook meteen de verdienste stil. Geen ongevallenwet of ziekteverzekering voor circusartiesten. Wél hoge belasting! Maar daar denken ze niet zo bij als ze in de circuspiste bezig zijn. Daar piekeren ze over als ze in de woonwagen of in het pension zitten...

Artiesten betrekken hun leerlingen meestal uit hun intieme kennissenkring. De ouders weten dan dus, aan wie ze hun kind toevertrouwen. Er wordt dan bovendien een contractje gemaakt, waarin precies beschreven

staat waaraan zowel de artiest als de leerling zich te houden hebben. Die contractjes zijn zeer verschillend, maar in hoofdzaak komt het doorgaans hier op neer, dat de artiest zich verplicht om zijn leerling het vak van acrobaat, springer, jongleur, antipodist, of iets dergelijks bij te brengen. De artiest betaalt het onderhoud van de leerling, ook zijn kleren en zorgt dat hij nog enig onderwijs krijgt, ook al is hij van de lagere school af. Het eerste jaar is proefjaar en de leerling krijgt verder geen vergoeding. Het contract beslaat echter meestal meerdere jaren en dan begint de leerling geleidelijk aan iets te verdienen. De leerling mag niet naar een andere troep of leraar overlopen en verplicht zich, ook als hij al leerling áf is, nog enige jaren bij de troep te blijven.

Menig troepenleider heeft niettemin grijze haren opgedaan door zijn leerlingen. Heb je wel eens een 'schleuderbrett' of 'Trampolin' nummer gezien? Dat is altijd een troepje van vijf of meer personen, jong en oud door elkaar.

Met schleuderbrett of trampolin wordt aangeduid de wip die bij deze acrobatiek gebruikt wordt. Een jongen gaat op het ene uiteinde van de wiplank staan. Aan de andere zijde springt een zwaardere acrobaat van een paar meter hoogte op de wip. Wat gebeurt er dan? Juist! De jongen wordt in de hoogte geslingerd! Hij wordt dan door weer een andere acrobaat, de 'vanger' opgevangen.

Maar bij zo'n simpele toer blijft het niet! De jongen moet leren om een sierlijke draai in de lucht te beschrijven, een salto, of soms twee of drie! Een dubbele salto of een triple-salto. En niet altijd komt hij netjes op de schouders van de vanger te staan! Deze vanger neemt ook wel eens een stoeltje op zijn schouders waarin de jongen komt te zitten. Daarmee begint de reeks oefeningen. En gaat het goed met het stoeltje dan komt er een stok onder, een steeds langere stok, zodat de jongen dan op het laatst hoog en droog boven in het circus op zijn stoeltje terecht komt. En dan zijn er nog allemaal variaties b.v. twee jongens tegelijk omhoog en samen een salto! Hopla! Voila!

Wordt de jongen ouder, dus zwaarder, dan heeft hij intussen geleerd 'tempo te geven', dat is zijn lichaam zodanig te laten 'zwiepen' dat hij ondanks zijn meerdere zwaarte tóch hoger komt. Dat geldt ook voor voltigeurs en ikariërs. Dan komt de ware acrobaat pas boven en wordt hij pas een waardevol medewerker van de troep.

Tot hij weggaat, voor zichzelf begint, of in een andere troep overstapt. En dan kan de leider weer gaan zoeken naar een nieuwe leerling en weer de moeizame leerjaren aanvangen...

Je zult nu bij jezelf denken: 'nou, ik zou niet graag zo'n leerling zijn en maar in de lucht geslingerd worden! Veronderstel dat ik te hoog ga of te ver... dan zou ik een lelijke smak maken!'

Zo erg is het niet. Je begrijpt dat een troepenleider weinig heeft aan een leerling die na de eerste les al een paar weken in het ziekenhuis ligt!

Ieder nummer heeft zijn methodes om zijn leerlingen met weinig of geen risico het vak bij te brengen.

Een acrobaat of springer laat zijn leerling eerst 'boogjes' maken, dat is áchterover met de handen op de grond. Dan moet de jongen omslaan, dat is de benen in de hoogte en aan de andere kant van de handen weer op de voeten neerkomen. Eerst krijgt hij steeds een duwtje, later kan hij het alleen. Steeds vlugger maakt hij zijn serie boogjes en omslagen. Dan krijgt hij een gordel om met opzij een handvat. De leraar houdt het handvat vast en nu moet de jongen proberen de omslag te maken

zónder met zijn handen de grond te raken. Dat is dan al de achterwaartse salto! Op dezelfde wijze leert hij de voorwaartse salto. Bij schleuderbrett-nummers komt ook de gordel te pas, maar de leraar kan die natuurlijk niet bij het handvat houden. Aan de gordel komt dan een dubbele 'longe'. Dat zijn twee stevige koorden aan weerszijden van de gordel, die over twee katrollen hoog boven de knaap lopen en waarvan de leraar de uiteinden stevig vasthoudt. Komt de jongen verkeerd terecht

dan trekt de leraar aan de koorden en zweeft de jongen in de lucht! Heb je wel eens een voltigenummer gezien? Een ongezadeld, meestal breed en zwaar paard, draaft in het rond en van binnen uit de piste springen mannen en vrouwen op zijn rug, blijven erop staan, klimmen op elkaars schouders en verrichten allerlei gevaarlijke en moeilijke trucjes, terwijl het paard maar doorholt. Ook dat wordt ingestudeerd door middel van de 'longe' maar nu is het één koord, dat precies midden boven de piste over een katrol loopt. Het bedienen van zo'n longe is vakwerk, want hou je domweg het koord vast, dan krijgt de jongen die eraan hangt een geweldige schok, een ruk aan zijn gordel, die hem de ribben kan breken! Het is een leuk gezicht om zo'n vakman met de longe bezig te zien: Juist als de jongen in zijn val op zijn 'dode punt' is, trekt de leraar soepel het koord strak en laat het dan ietsje vieren, zodat de val gebroken wordt. Zo lang de longe er bij is, is er dus geen gevaar. Maar de dag komt dat de leerling het zónder longe moet proberen. En dan is er wél gevaar hoewel de vaklieden dan nóg allerlei manieren hebben om zo'n knaap op te vangen als het misgaat. De Ikariërs leren het zónder gordel of longe. Naast de man die op zijn rug ligt staan dan twee helpers ter weerszijden, die bedreven zijn in het opvangen van de knaap als het letterlijk 'scheef' gaat. Trapezenummers oefenen zo, dat hun rekstok anderhalve meter van de grond hangt en dan staat er nog een helper bij die de leerling grijpt als hij eraf schiet. En vliegend trapeze? Tja... dat is wel het moeilijkste wat er is! En je denkt natuurlijk van niet, omdat er zo'n groot net onder is gespannen! Maar dat net is eigenlijk maar larie! Zeker, aan het slot van hun nummer laten de 'vliegers' en de 'vanger' zich met een paar sierlijke duikelingen in het net vallen en dan gebeurt er niets. Maar grijpen ze midden in hun nummer mis, dan komen ze dikwijls zó raar in het net neer, en met zo'n vaart dat ze evengoed armen en benen, ja zelfs de nek kunnen breken! Of ze zijn zo scheef gegaan dat ze buiten het net neerkomen. Wat doorgaans de dood betekent. Een héél moeilijk vak. En daarom zijn er maar zo weinig vliegend trapeze-nummers.

Maar nu drie korte, wáre geschiedenisjes over Nederlandse circuskinderen: Een leerling, een artiestenzootje en een jongen die tóch in het circus terecht kwam, zonder leerling te zijn geweest.

Een leider van een Nederlandse kunstwielrijderstroep had een Rotterdamse jongen gevonden die hij als leerling aannam, het zootje van een kolenhandelaar. Het knaapje was op school een mislukking. Er was hem niets bij te brengen. Maar op acrobatiek was hij dol. Hij was er lichamelijk ook zeer geschikt voor. Zijn vader ging er ten einde raad mee accoord, dat de knaap bij de kunstwielrijder in de leer kwam. En nu leerde de jongen zeer vlug. De kunstwielrijder had ook veel verstand van allerlei andere acrobatiek en het duurde niet lang of de jongen had, met de vrouw van de kunstwielrijder als assistente, een eigen nummer als acrobatische springer. Dit werd nu in de circussen als tweede nummer vertoond. Maar de kunstwielrijder poogde vergeefs om de jongen verder nog enige ontwikkeling bij te brengen. Hij kon ternauwernood een leesbare brief naar huis schrijven...

Op verzoek van de leraar praatte de directeur van het circus eens met de knaap. 'Je hebt toch als artiest méér nodig dan wat je in de piste doet?' probeerde de circusdirecteur: 'Je moet toch later ook een brief naar een directie kunnen schrijven? Je moet toch de bepalingen van een buitenlands contract kunnen lezen als je later voor je zelf bent begonnen?'

De jongen keek hem aan en wees op de kunstwielrijder.

‘Nee meneer,’ zei hij, ‘dat heb ik nooit nodig, want ik blijf tóch mijn heel leven bij ome Arnold!’

De leraar was tot tranen geroerd, maar...

Nog geen twee jaar later had de jongen zich de kop op hol laten brengen door collega's uit andere nummers die tot hem zeiden: ‘Je bent gek als je jouw baas het geld op laat strijken voor het tweede nummer en je zelf maar

een schijntje krijgt (de jongen was nog steeds leerling!). Begin toch voor je zeff!' Ze hielpen hem werk zoeken en op zekere dag was de knaap verdwenen! Men kwam te weten dat hij in België optrad als springer.

De leider had hem kunnen vervolgen wegens contractbreuk, maar liet het er maar bij. Als je op zo'n manier zo'n jongen weer terugkrijgt is hij in de troep tóch niets meer waard...

Acht maanden later dook de knaap weer op bij de troep, volkomen verhongerd en met kapotte kleren. De meegenomen acrobatenkostuums en apparaten had hij moeten verkopen om weer 'thuis' te komen.

De leider nam hem weer op in de troep, maar was niét blij met de terugkeer van deze verloren zoon. 'Die smeert 'm tóch weer over een tijdje,' zei hij. En het kwam precies zo uit. De knaap verdween weer toen het contract was afgelopen. En men heeft nooit meer iets van hem vernomen...

Dat is geen verhaaltje, maar werkelijkheid.

Het gaat ook wel eens anders:

De Rosetti's, man en vrouw, hadden een griezelig nummer: Boven in het circus hing een ladder, die precies in het midden aan een as kon ronddraaien. De man aan het ene uiteinde, staande, rechtop, hield de ladder in evenwicht terwijl aan een korte trapeze aan het andere uiteinde de vrouw allerlei acrobatische toeren verrichtte. Tot slot draaiden ze in vliegende vaart over de kop in de rondte, daar héél hoog.

Ze hadden een zoontje, Jackie.

Het was een pierig jongetje, heel bleek en mager, maar toch nóóit ziek.

'Voor het acrobatenvak deugt ie niet,' zei de vader spijtig. 'Hij moet maar in het burgerleven wat zien te worden.'

De ouders deden hem op een duur internaat en met de vakanties mocht hij meereizen. Hij wou zo graag zo'n éénwielfietsje hebben en dat kreeg hij. Gedurende zijn eerste vakantie leerde een collega van papa de jongen hoe hij

erop moest rijden. Het duurt in doorsnee een maand of zes alvorens dat vlot gaat, maar de jongen had halverwege zijn vakantie al de slag te pakken.

Van een andere collega kreeg hij drie 'keulen', dat zijn de rieten en met linnen overtrokken knotsen waarmee jongleurs werpen en vangen.

Met deze zonderlinge cadeautjes trok hij na de vakantie weer naar het internaat! De volgende zomer kreeg het echtpaar Rosetti zoonlief weer te logeren. Behalve een goed rapport bracht hij ook zijn éénwieler mee en zijn keulen en een menigte ballen en stokjes. En een brief van de hoofdfrater, die beschreef hoeveel succes Jackie had gehad bij zijn medeleerlingen als hij een voorstelling gaf...

Op de repetitie-ochtenden in het circus was Jackie steeds present. Hij was nog even schriel en bleekjes, maar de collega's van papa keken vol bewondering toe over de resultaten die de jongen had weten te behalen door steeds oefenen in vrije uurtjes. Hij kreeg van alle zijden vaktechnische raadgevingen en lessen en Jackie verdween wéér naar het internaat, met nog meer rare spullen bij zich...

Na het eindexamen kwam hij voorgoed bij de Rosetti's. En hij werd meteen in het programma geplaatst als 'Jackie Gordon, jongleur op de éénwieler'. Een Engels impresario zag hem in een Nederlands circus en boekte hem voor Engeland. En vandaar ging hij naar het Ringling-Circus in Amerika!

Papa Rosetti heeft altijd een kleine foto-album in zijn zak met Amerikaanse foto's van zijn zoon, en mama zegt steeds: 'Dat had ik altijd wel gedacht!' Maar dat is niet waar.

Wie had dat trouwens wél gedacht van dat bleke kereltje?

Dat was dus een werkelijk gebeurd geval met een leerling en met een kind van circusartisten.

Maar het komt ook nog wel eens anders voor:

Een raar geval was het met die veertienjarige Utrechtse slagersjongen die Kemme heette. De baas van deze jongen had altijd de circusartiesten tot klant en leverde ook het vlees voor de roofdieren. Met de grote mand vóór op zijn fiets moest de jongen dan aan de woonwagens en in de stallen het vlees afleveren.

Hij was een beetje boerse jongen, met rode konen en warrig blond haar, die met verwonderde blauwe ogen het gedoe van dat circusvolkje aankeek.

Toen hij bij een kameel stond te kijken, maakte een geweldige stalknecht die bekend stond om zijn grote kracht, een grapje met hem. Hij wilde hem optillen en op de kameel zetten.

Maar toen de verschrikte jongen merkte wat de man wilde, rukte hij zich los ... pakte de man op en zette hém op de kameel.

De geweldenaar zat daar wat verwonderd te kijken en de artiesten die erbij waren hadden een geweldige pret!

De reus was niet boos, gelukkig, maar bekeek de jongen eens wat nader en bevoelde zijn armen, die geweldige spierbundels hadden. Acrobaten voelden ook eens en knikten elkaar begrijpend toe.

Men polste hem of hij niet als leerling bij een acrobatentroep wilde komen, maar Kemme wilde niet!

Hij ging aan een turnvereniging en vond daar een vriend, met wie hij een acrobatisch nummer instudeerde. Want hij kreeg van de circussen altijd vrijkaartjes en had goed gekeken hoe de vaklieden het deden. Wat er aan vakkennis ontbrak, vulde Kemme aan door zijn geweldige kracht en het jaar erop kwam hij met zijn

vriend bij het circus en vroeg of ze samen op de repetitie eens wat mochten laten zien.

En ze liéten wat zien!

De directie en de acrobaten stonden verbluft te kijken. De directeur zorgde dat Kemme en zijn vriend een engagement kregen bij een bevriend klein Nederlands circus.

Al zag Kemme er wat boers uit, hij was allerm minst een dom boertje!

Hij zag dat de acrobatentropen, de 'sterke mannen' altijd hetzelfde serietje kunststukken vertoonden en probeerde het eens helemaal anders te doen.

In plaats van met een zware acrobaat als 'bovenman' begon hij met een licht meisje. Door dit verschil in gewicht kon hij met zijn 'bovenvrouw' veel sterkere staaltjes laten zien. Hij reisde met het nummer heel Europa door, breidde zijn nummer eerst uit tot twee man en een vrouw en later tot twee mannen en twee vrouwen. Het werd iets geweldigs en 'De Kemmy's', zoals ze nu heetten, werden in vakkringen legendarische figuren, waarover men met de diepste bewondering sprak. Het werd meer een 'Werpnummer' met de meisjes en als grap werd verteld, dat Kemme zijn bovenvrouw zó hoog opgooide, dat hij even naar de kleedkamer kon gaan om daar te zien hoe laat het was en dan nóg op tijd terug was om de vrouw weer op te vangen...

Kemme ging met zijn troep naar Amerika en bleef er. Hij werd Amerikaan en verdiende véél geld. Met het eerste passagiersschip dat na de oorlog uit Amerika hier arriveerde, kwam hij over, om zijn verkommerde familie weer op de been te helpen en hier en daar nog een oud-collega de hand te drukken. Maar hij ging weer spoedig terug naar Amerika.

Geén circuskind dus, maar als hij destijds niet in het circus zijn kalfslapjes en soepbeentjes had gebracht, als jongen, zou hij misschien nu een forse slager zijn.

En vást geen Amerikaan!

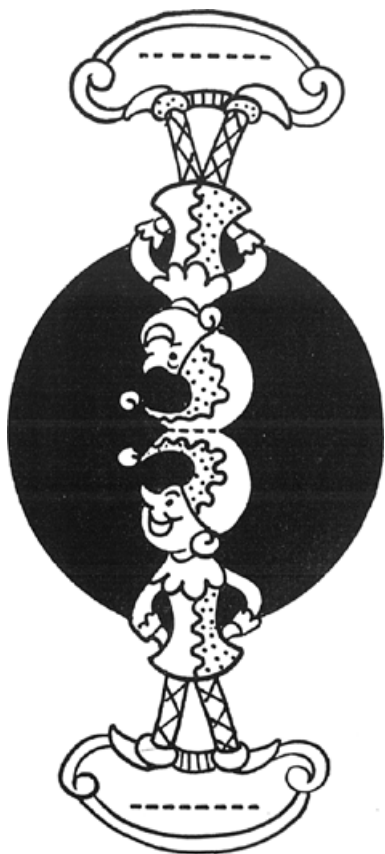

Hobbelmans als naamstandaard

Wanneer er op je verjaardag een paar vriendjes en vriendinnetjes bij je mogen eten, vinden ze het vast leuk als bij hun bord zo'n grappige standaard met hun naam er op, staat. Ze behoeven je dan niet te vragen waar ze moeten gaan zitten, want de naamstandaardjes wijzen de plaatsen aan, die je voor hen hebt uitgekozen.

Op doorschijnend papier trek je de tekening

van de standaard uit het boek over en daarna teken je hem met behulp van karbonpapier over op een stukje stevig wit tekenpapier. Als je hiermee klaar bent, ga je kleuren:

- roze: gezicht en handen,
- rood: helft van de muts, neus, mond, wangen, helft van de jas, de schoenen en de onderste rand van de standaard,
- groen: de andere helft van de muts, randen van de schoen en bovenste rand van de standaard,

geel: andere helft van de jas, de oorbellen, de broek en het belletje aan de muts,
wit: blijven de kraag, de manchetten en het binnenste van de standaard, waarop
de naam geschreven wordt.

Na het kleuren knip je de standaard langs de buitenste lijnen uit en vouwt het
papier tussen de beide mutsen dubbel.

Een Broedertwist

Door C. Joh. Kievit

Op een avond in augustus van het jaar 1195 wordt Graaf Willem, die, begeleid door zijn twee trouwt dienaren, Ocke en Sjaerd, terugkeert uit het Heilige Land, door een zware onweersbui overvallen op de weg tussen Leiden en Haarlem. Bij boer Japik en diens vrouw Geerte vindt het gezelschap een veilig onderdak.

Het was de vriendelijke en gastvrije mensen echter niet gegeven een ongestoorde nachtrust te genieten.

Eerst viel het hun moeilijk, de slaap te vatten. Zij luisterden naar het loeien van de storm door de schoorsteen en naar het kraken van de binten boven hun hoofden. En sluimerden zij soms een ogenblik in, dan schrokken zij spoedig weer wakker door een ratelende donderslag, die het gehele gebouw deed dreunen. De bui woedde nog steeds voort en angstig vroeg Japik zich af, hoe zijn vee het wel maken zou in de weide. Wie weet, waren niet zijn vetste koebeesten door het hemelvuur getroffen,

of zijn mooiste paarden door de schrik in het water geraakt en verdronken. Zoiets gebeurde immers zo menigmaal!

Toch waagde hij zich met dit weer niet buiten. Wat zou zulk een tocht hem ook kunnen baten? Hulp was er niet bij de hand en zelf liep hij gevaar, ook in het water te vallen en te verdrinken, want het was stikdonker buiten. Hij

hoorde tussen het bulderen

van de storm door het angstig geloei van zijn vee, wat hem belette, in slaap te vallen en zijn nachtrust te genieten.

Opeens hoorde hij, hoe zijn beide wachthonden tegelijkertijd aansloegen en zich in de richting van het hek bewogen. Japik richtte zich op en luisterde. Het bassen van de dieren hield aan en 't scheen hem toe, of hij hoefgetrappel hoorde, dat naderbij kwam.

‘Wat is er, Japik?’ vroeg Geerte, die op dit ogenblik ook wakker werd. ‘Hè, wat een licht! De bui is nog niet overgedreven....’

‘Er schijnt volk op het erf te komen,’ zei Japik. -

‘Hoor maar, hoe de honden te keer gaan. - Genadige hemel, wat is dat?’ vervolgde hij opeers op verschrikte toon en met een vlugge beweging sprong hij het bed uit en begon hij zich te kleden. Het geluid, dat de

oorzaak was van zijn schrik, was een angstwekkend huilen van een der honden, dat langzaam overging in een akelig kermen vlak onder het venster van hun kamer, waar het al zwakker werd en eindelijk geheel verstomde.

‘Mijn hond sterft!’ riep Japik uit. ‘Er moet volk op het erf zijn en wel slecht volk! Wacht maar, - ik zal ze leren, mijn honden te mishandelen. Straffen zal ik ze, zowaar ik Japik heet!’

‘Voorzichtig, - wees voorzichtig!’ zei Geerte, die ook opstond en zich haastig aankleedde. Maar nog was ze daarmee niet gereed, of er werd woest op de deur geslagen en men hoorde roepen:

‘Open, - hei daar, doe die deur open, of ik sla haar aan splinters!’

Japik zei niets, maar hij opende een kast en greep daaruit een wel roestig, maar toch sterk zwaard, dat in de stevige vuisten van deze krachtige man ongetwijfeld nog een geducht wapen mocht heten.

‘Wie daar?’ vroeg hij aan de deur.

‘Dat doet er niet toe - doe open!’ klonk het bevelend terug. ‘En wacht niet langer, want het is hondeweer. Doe open!’

‘Voor wie?’ vroeg Japik nogmaals.

‘Woef! Woef! Woef!’ baste de andere hond en hij scheen de man aan de deur dichter bij de benen te komen, dan deze lief was. Opeens werd nogmaals een hevig gejang vernomen, alsof de hond door een zwaardslag getroffen was. Het beest verwijderde zich huilend en kermend.

Dat was Japik te veel. Met een ruk wierp hij de deur open en deed een stap voorwaarts. Zijn vrouw hield de lantaarn omhoog.

‘Wie waagt het mijn dieren te vermoorden!’ riep hij met toornige stem, zijn best doende, iets in de duisternis te onderscheiden.

Een felle lichtstraal deed hem twee mannen ontdekken, met de teugels van hun paarden in de hand.

‘Dat ben ik!’ klonk het op ruwe toon terug. ‘Waarom doe je niet open, lomperd, wanneer je dat gevraagd wordt? Komaan, - wijs ons de stal, opdat wij onze paarden onder dak brengen en verschaf daarna ook ons huisvesting. 't Is geen weer, om verder te reizen.’

‘Maar wie zijt ge dan? Met welk recht eist ge hier huisvesting? Mijn woning is geen taveerne of logement, waar ieder vrije toegang heeft en doen mag wat hij wil. En mijn arme honden....’

‘Zwijg kerel en doe wat ik gebied,’ sprak de voorste man. ‘Met welk recht, vraagt ge? Wel, dat is duidelijk: met het recht van de sterkste. En waar zijt gij, gewone dorpers en hoevenaars, anders voor op de wereld, dan om een edelman ten dienste te staan? Kom, talm niet langer en wijs ons de stal.’

En zich tot zijn dienaar wendende, vervolgde hij:

‘Hier Gerrit, Juie deugniet, neem mijn paard en breng het op stal. Ik zal je hier binnen wel wachten.’

Japik zwichtte voor de grenzeloze brutaliteit en aanmatiging van de edelman, die de daad bij het woord voegde en ongenodigd, Geerte op zij schuivende, het vertrek binnentrad. De paarden werden op stal gebracht.

‘Ei zo,’ zei de man, die wij Gerrit hoorden noemen, ‘daar staan drie flinke rossen. Heb je nog meer bezoek, goede vriend?’

De woorden werden op spottende toon gezegd.

‘Dat gaat u niet aan, zou ik menen,’ klonk Japiks antwoord. En zacht mompelend vervolgde hij: ‘Zo heer, zo knecht!’

‘Wat zegt ge?’ vroeg de andere.

‘Dat we klaar zijn en naar binnen kunnen gaan,’ hernam Japik. ‘Volg mij!’ De deur werd gesloten en zij traden de huiskamer binnen. Japik nam zijn nieuwe bezoekers nu wat nauwkeuriger op. De oudste was een edelman met een ruw voorkomen. Zijn haren slingerden hem woest langs de schouders, zijn kleding hing hem ordeloos om de leden en zijn waterige ogen gaven duidelijk te kennen, dat hij de wijnkroes zeker duchtig had aangesproken. Hij had de beste plaats

aan tafel uitgekozen en keek zijn gastheer spottend aan, toen deze binnentrad.

Japik maakte een lichte buiging. De tijden van de lijfeigenschap waren in die dagen nog niet voorbij en al hadden ook duizenden lijfeigenen de vrijheid verkregen, toch zat de eerbied voor de stand der edelen bij hen nog te diep geworteld, dan dat zij zich daaraan op eenmaal konden ontworstelen. Zo ook onze Japik. Had hij een gewone huisman voor zich gehad, of een onvrije, waarlijk, hij zou niet met zich hebben laten spotten. Zijn verroest zwaard zou wonderen hebben gedaan. Nu hij een edelman tegenover zich had, al was deze ook nog zo brutaal en ruw, boog hij de nek en gehoorzaamde.

‘Komaan, vrouwtje, wij hebben honger,’ zei de edelman, terwijl hij ongeduldig met de knokkels van zijn handen op de tafel trommelde. ‘Breng ons wat te eten, maar iets goeds, hoor je. Het beste wat je hebt, denk daaraan.’

Geerte zag bleek van angst naar de beide ruwe mannen, want ook Gerrit, die blijkbaar de dienaar was, had een hoogst onaangenaam voorkomen. Zijn ogen hadden iets gluiperigs en zijn gehele lichaam iets slangachtigs, dat een eerlijk mens een huivering over de leden joeg.

‘Ik zal geven, wat ik heb, edele Heer,’ stamelde Geerte. ‘Doch 't is slechts grof brood en wat melk. Wij zijn arme lieden, die....’

‘Ik wil ham hoort ge!’ sprak de vreemdeling ruw en kortaf. ‘Dat zal me opfrissen. Ga heen en zorg dat ik krijg, wat ik bevolen heb.’

‘Onmogelijk, edele Heer,’ zei Geerte angstig, ‘ik heb geen ham in huis, al wou uw Edelheid er mij met goud voor betalen.’

‘Betalen, - ben je niet wijs, schepsel? Geen penning zul je van me hebben. Nogmaals, - haal brood en ham. En nu ik toch eenmaal aan het bestellen ben: ik wil er een beker wijn bij hebben. Zorg, dat ik die krijg.’

Geerte zag haarman smekend aan, als om hem te hulp te roepen. Zij zag blijkbaar geen kans, de woesteling tot rede te brengen.

‘Uw Edelheid gelieve te bedenken, dat wij eenvoudige mensen zijn,’ zei Japik zacht, maar op beleefde toon. ‘Wij hebben ham noch wijn in huis en weten niet, hoe aan de bevelen van uw Edelheid te voldoen. Willen wij brood en melk opdienen?’

‘Gerrit!’ gebood de edelman, ‘neem je zwaard en vergezel die vrouw naar de bakkerij.¹ Mocht zij niet spoedig vinden, wat ik verlang, zo zal de punt van uw zwaard haar wel gauw gedwee maken.’

Geerte werd nog bleker en begon over al haar leden te beven. Toen zij zag, dat Gerrit werkelijk zijn zwaard uit de schede trok, riep zij luidkeels om hulp.

‘Ik heb het niet, o, ik heb het niet. Heb toch medelijden, edele Heer, en....’ Gerrit trad met een ruwe lach nader en greep haar bij de mouw.

‘Kom moedertje, geen kuren!’ gebood hij. ‘Haal, wat van u gevraagd wordt, of ik zal je....’

1 Bakkerij was toen de naam voor keuken.

Maar plotseling werd hij in zijn bedreigingen gestuit door Japik, wiens geduld en onderdanigheid als met een toverslag verdwenen, nu hij zijn goede Geerte op zo ruwe wijze bejegend zag. Hij greep met een vlugge beweging het verroeste zwaard en hief het dreigend omhoog.

‘Terug, als je leven je lief is, terug! Laat Geerte los, of ik vermorzel je de kop!’ Zijn ogen schoten vuur van drift en toorn. Nauwelijks had Gerrit hem met een vlugge blik aangezien, of hij bracht zich met een behendige sprong in veiligheid. Geerte vluchtte naast haar dappere Japik, die haar zijn linkerarm om de schouder sloeg, terwijl hij met de rechterarm dreigend zijn zwaard omhoog hief.

‘Wie haar nadert, is een kind des doods,’ zei hij dof en aan de toon van zijn stem, aan het trillen van zijn neusvleugels en aan het fonkelen van zijn ogen kon men duidelijk opmerken, dat deze woorden geen ijdel dreigement waren. Hij zou doen, wat hij zei, dat zag ook Gerrit duidelijk en deze bleef wijselijk op een eerbiedige afstand.

Nu sprong de edelman driftig van zijn stoel op. Hij trok zijn zwaard en riep tot zijn dienaar:

‘Ellendige lafaard, ben je bang voor die roestige spijker? Val aan en sla de dorper dood! Zie, zó moet je doen....’

Geerte gaf een vreselijke gil, want met flonkerend zwaard trad de woeste edelman op Japik toe. Doch deze scheen vast besloten, zijn Geerte en zichzelf tot het uiterste te verdedigen. De kinderen waren wakker geworden en begonnen luidkeels te schreien. Ook Gerrit kreeg nu meer moed en de strijd stond er voor Japik gevaarlijk voor. Reeds drongen zij met geweld op hem aan en....

Maar plotseling werd een deur geopend en een slechts half geklede, maar met een ontzaglijk zwaard gewapende jongeling verscheen in de opening. 't Was Jonker Willem van Holland.

‘Hei daar! Wat is hier te doen? Wie waagt het, deze brave mensen aan te randen en overlast te veroorzaken? Terug man, wie ge ook zijn moogt, want mijn zwaard kent geen medelijden!’

De woeste edelman, die allermint op de verschijning van deze ridder voorbereid kon wezen, liet vol verbazing zijn zwaard, dat hij opgeheven had om Japik een gevoelige slag toe te brengen, weer zakken en staarde de ridder met open mond aan.

‘Wie zijt gij?’ vroeg hij, ‘en wie roept u hier? Waarom bemoeit ge u met zaken, die u niet aangaan? Deze ellendige dorper heeft mij beledigd en zo waar ik de Heer van Kuinre ben en Henric de Crane heet, hij zal zijn gerechte straf niet ontgaan!’

Hij wilde opnieuw op Japik aandringen, maar Geerte vloog op Jonker Willem toe en smeekte hem om hulp.

‘Wij hebben hem niets gedaan, waarlijk niets, Jonker, maar hij behandelt ons, alsof wij zijn lijfeigenen waren, in plaats van vrije mensen, die voor niemand de nek behoeven te buigen. O, edele Heer, help ons; hij zal ons allen vermoorden.’ De Jonker wist nu alles, wat hij weten wilde. Hij plaatste zich vlug naast Japik, die zich met zijn roestig zwaard op uitstekende wijze verdedigde.

‘Welnu, Heer van Kuinre, die Henric de Crane heet, ga naar het land uwer vaderen en doe hier niemand overlast aan!’ riep hij de woesteling toe. ‘Houd je goed, Japik, zorg dat die andere mij van het lijf blijft. Voor deze snaak sta ik je borg.’

't Werd een woest toneel in het kleine vertrek. De kinderen jammerden om het hardst, Geerte stond met gevouwen handen bij de bedstede, om zo dat nodig mocht worden haar kinderen te beschermen en de zwaarden kletterden zonder ophouden.

Bij dat alles loeide daarbuiten de storm en rommelde de donder in de verte, want het onweer begon af te zakken. Maar de regen viel nog bij stromen.

De strijd werd bij elke seconde heter. Toch moest de Heer van Kuinre voor zijn tegenstander in behendigheid onderdoen; langzaam week hij achteruit, hoewel

het ook duidelijk was, dat hij een geducht strijder genoemd kon worden. Het gevecht was nog verre van beslecht, en 't was nog zeer onzeker, aan welke zijde de overwinning zou worden behaald, toen opnieuw de deur opengeworpen werd en Sjaerd en Ocke binnenstormden. Het kletteren van de zwaarden en het huilen der kinderen had hen uit hun gezonde en diepe slaap gewekt en ijlings naar de wapenen doen grijpen.

‘Ha, - daar komen de hulptroepen!’ riep de Jonker op verheugde toon. ‘Valt aan, valt aan en rust niet voor zij het veld geruimd hebben!’

Sjaerd en Ocke hadden dit bevel echter niet nodig. Met onstuimige bewegingen dreven zij de beide indringers naar de deur. Reeds begon er bloed te vloeien, toen Gerrit opeens het hazepad koos en de deur uitsnelde.

Nu werd de strijd voor de ander al te ongelijk. Eerst weifelde hij nog een ogenblik, want de vlucht scheen hem al te schandelijk toe, maar toen Sjaerd hem een geduchte slag op de arm toebracht, die hem een kreet van pijn ontlokte, koos ook hij de wijste partij en volgde zijn dienaar.

I Jlings spoedde hij zich naar de stal, waar zij de paarden losmaakten en naar buiten brachten. Vlug stegen zij op, de zadels in de haast zelfs in de stal achterlatende, waar zij de volgende morgen door Japik gevonden en voor goede buit verklaard werden, en renden te viervoet het heem af. Dat zij achtervolgd werden door een luid gelach, laat zich begrijpen. Niemand deed enige poging om hen in hun vlucht te belemmeren of hen te achterhalen. 't Waren ongenode gasten geweest, die men gaarne zag vertrekken. Weldra waren zij in de duisternis verdwenen; het hoefgetrappel verloor zich in de verte.

Nu nam Japik een lantaarn en ging zien, wat er met zijn trouwe wachthonden gebeurd was. Zijn vermoeden was maar al te juist geweest. Hij vond ze zwaar gewond terug - onbeweeglijk - dood.

‘Die lafaards!’ mompelde hij tussen de tanden.

‘Wij hebben die twee schavuiten veel te genadig behandeld,’ zei Ocke verontwaardigd. ‘Zij hadden er niet heelhuids af moeten komen.’

‘’t Is met de arme dieren gedaan. Zij zijn op het veld van eer gestorven, een benijdenswaardige krijgsmansdood,’ zei Sjaerd.

Japik nam de beide trouwe dieren op en legde ze in de schuur.

‘Zij zullen morgen een eervolle begrafenis hebben,’ zei hij.

‘Kom, vrienden, laten wij thans naar huis gaan en hopen verder niet gestoord te worden. De nacht zal reeds kort genoeg zijn.’

Een kwartier later heerste weer de gewone stilte van de nacht op de hoeve en Japiks hoop werd vervuld, want geen nieuwe stoornis deed zich voor. De nacht ging verder rustig voorbij en allen genoten van een verkwikkende slaap. Toen de Jonker de volgende morgen vroeg in de woonkamer verscheen, waar de vriendelijke Geerte reeds met het ontbijt wachtte, kon hij meedelen, dat de pijn in zijn been aanmerkelijk verminderd was en waarschijnlijk indeloop van dedag geheel verdwijnen zou.

Met een glimlach van tevredenheid zag hij op het erf Sjaerd en Ocke ijverig bezig, de paarden en de wapens van de Jonker op te poetsen, zodat hij in een blinkende wapenrusting zijn intocht in Haarlem en ten hove van zijn broeder, Graaf Dirk, zou kunnen doen. Zij waren trots op hun Jonker, die zij zo vele jaren hadden gediend op zijn tocht naar het Heilige Land en hadden hem innig lief. Gaarne zouden zij hun leven geven voor het zijne, zo dat ooit mocht gevorderd worden. Het ontbijt werd onder gezellige kout genuttigd. Japik en Geerte hadden er eerst niet van willen horen, tegelijk met de hoge gast aan tafel te zitten maar deze gaf met beslistheid te kennen, dat hij stellig geen kruimel zou gebruiken, als zij hem niet gezelschap hielden. Voor zoveel aandrang waren zij bezweken. Het behoeft niet te worden gezegd, dat Henric van Kuinre de hoofdschotel van het gesprek was en dat de drie ruiters zich braaf vrolijk over hem maakten. Menige grap werd ten koste van hem verkocht.

Toen het ontbijt genuttigd was, namen de Jonkeren zijn beide dienaren afscheid van de vriendelijke mensen, onder wier dak zij bescherming hadden gevonden. De Jonker wilde Geerte een beloning in de hand laten glijden, maar nu maakte zij zich in ernst boos.

‘Dat niet, edele Heer, - wij nemen geen geld van u aan voor iets, dat niets was dan onze plicht. ’t Zou immers een schande zijn, indien wij uw Edelheid een schuilplaats hadden geweigerd? Neen, Jonker, een beloning zou een belediging zijn.’

‘Heb dan onze hartelijke dank, goede lieden en vaarwel!’ zei de Jonker met een handdruk.

‘Vaarwel, Jonker! Vaarwel, Heren! Goede reis en behouden aankomst!’

Met een vlugge draf reden de ruiters het erf af. Japik en Geerte keken hen na, tot een kromming van de weg hen aan hun oog ontrok.

Enkele dagen zijn na het hierboven verhaalde voorbijgegaan. Wij bevinden ons thans in het grafelijk hofgebouw te Haarlem, waar Dirk VII met zijn gemalin, de schone maar trotse Adelheide van Cleef, tijdelijk hun verblijf houden.

Treden wij de hoge burchtzaal binnen, dan worden wij getroffen door de prachtige meubelen en kostbare gordijnen, die ons bewonderend oog daar ontmoet. Met welk kunstig snijwerk zijn zowel de tafel als de verschillende zetels versierd! Hoe fijn is

het laken, dat de zetels bedekt, hoe schoon geborduurd de Hollandse liebaard, die daarop is aangebracht!

Doch stil, laten wij onze tegenwoordigheid niet verraden, want het hoge echtpaar is hier aanwezig. Het heeft plaats genomen op de fraaie, houten zitbank bij het hoge boogvenster, met zijn in lood gevatte ruitjes, daar in de diepe nis aan de voorzijde.

Het is duidelijk aan de gelaatstrekken van de Graaf te zien, dat hij de broeder

van Jonker Willem moet zijn. Alleen staan zijn ogen dicht bij elkaar en zijn de lippen dunner. Maar hij heeft dezelfde fiere oogopslag, hetzelfde hoge voorhoofd, dezelfde welwillende gelaatsuitdrukking.

Zijn gemalin ziet er trots, bijna heerszuchtig uit. Haar ogen staan nors en onvriendelijk, haar oogopslag is koel en stug. Alleen wanneer haar mond zich tot een glimlach plooit, zou men dat gelaat innemend kunnen noemen. Nu echter glimlacht zij niet. Integendeel, haar toon klinkt boos en koel, als zij zegt:

‘Zoudt ge dan waarlijk de dwaasheid willen begaan uw broeder te geven, wat hem niet toekomt? Is dan niet Graaf Floris, uw Vader, gestorven zonder een testament na te laten, zodat Willem geen rechten kan doen gelden op enig deel, hoe klein ook, van zijn nalatenschap?’

‘Ge hebt gelijk, lieve,’ antwoordde Graaf Dirk. ‘Rechten kan hij niet doen gelden; zelfs de Keizer, aan wie ik leenhulde heb gedaan, kan hem niets toewijzen als het zijne: Doch - hij is mijn broeder, Adelheide en als zodanig heeft hij recht op een deel van de nalatenschap. Indien mijn Heer Vader niet zo spoedig en onverwacht tot een ander velen was opgeroepen, dan zou hij mijn broeder zeker een bepaald erfdeel hebben toegewezen. Hij heeft daarop een zedelijk recht.’

‘En de edelmoedige Graaf Dirk zal dus zo dwaas zijn, hem te geven, waarop hij geen recht heeft en zodoende zijn eigen Ada, zijn enig kind, ten nadele zijn?’ viel gravin Adelheide op schampere toon in. ‘Zolang ik leef, zal dat niet gebeuren, Graaf!’ ‘Maar Adelheide, is Willem dan niet mijn broeder en heb ik hem als zodanig niet lief? O, mijn hart sprong op van vreugde, toen ik hem na lange jaren van scheiding mocht terugzien en mijn welkom kwam mij uit het hart. 't Was geen veinzerij....’

‘Welnu, toon hem uw liefde; ik heb daar niets tegen. Geef feesten ter ere van zijn terugkomst, zoals gij reeds gedaan hebt; geef hem een ereplaats aan ons hof, waar hij thans uw en mijn welkome

gast is, maar - bega niet de dwaasheid, hem een deel van onze bezittingen af te staan, waarop hij geen recht heeft. Nooit zoudt ge groter dwaasheid kunnen doen.’

‘Nooit groter dwaasheid?’ herhaalde de Graaf, ontevreden het hoofd schuddend. ‘Maar lieve, wat bedoelt ge daarmee toch? Hoe kan het een dwaasheid zijn, te doen wat goed en rechtvaardig is? Ik begrijp u niet, Adelheide.’

‘Dan zal ik duidelijker zijn, Dirk, zie, voor de berooide Jonker Willem, die zelfs geen geld genoeg bezit om zijn eigen paard te onderhouden, die op de wereld niets heeft dan zijn wapenrusting en zijn zwaard, behoeven wij niet te vrezen. Hij is voor ons en onze Ada onschadelijk. - Want zeg mij, Dirk, wat zou er gebeuren, indien gij kwam te sterven? Wie zou dan de meeste rechten op de graafschappen kunnen doen gelden?’

‘Willem natuurlijk. Holland is een zwaard leen, waar geen vrouw in de regering mag opvolgen.’

‘Volkomen juist; wij hebben geen

zoon, maar toch is het onze wens, dat Ada eenmaal gravin wordt, nietwaar?’ ‘Zeker, - ongetwijfeld. En tijdens haar minderjarigheid zou Willem haar voogd kunnen zijn.’

Adelheide lachte smadelijk.

‘Juist, juist. Welnu, heer gemaal, maakt gij nu van de arme, berooide Jonker een rijk man, ge geeft hem daarmee zelf de wapens in handen, om Ada eenmaal de strijd aan te doen en haar in het rustige bezit van het graafschap te bemoeilijken. Want die rechten van hem zijn onbetwistbaar en hij zal ze nooit opgeven. Neen, Dirk, volg mijn raad en weiger hem zelfs het geringste deel van uw vaders nalatenschap. 't Is nodig voor onze rust, wellicht ook nodig voor Ada's verheffing, dat hij een arme Jonker blijft, die afhankelijk is van onze goede gezindheid jegens hem. Houd hem te vriend, heb hem lief zelfs, zoveel ge wilt en doe hem alle mogelijke eerbewijzen aan, maar - sta hem niets af, waarop hij geen recht kan doen gelden. Doch stil - daar komt mijn page, zeker om Willems komst aan te kondigen. Bega nu geen dwaasheid, Dirk en laat uw broederlijk hart u niet verleiden tot iets, waarover ge later spijt zoudt kunnen gevoelen.’

‘Uw Genade, Jonker Willem verlangt u te spreken,’ zei de page, na het doorluchtige echtpaar met een diepe buiging te hebben begroet.

‘Laat Zijn Edelheid binnenkomen,’ zei de gravin. De page opende de hoofddeur van de zaal en weldra trad Jonker Willem binnen. De page schoof een zetel voor hem bij en vertrok.

Willem maakte een hoffelijke buiging voor zijn schoonzuster Adelheide, daarbij naar riddergewoonte een kus op haar toegestoken hand drukkende.

‘Wees welkom, Willem,’ sprak zij met een vriendelijke glimlach. ‘Wij verheugen ons over uw komst.’

‘Ongetwijfeld,’ zei Graaf Dirk, met een krachtige handdruk. ‘Zijt ge uitgerust van het grote feest, dat wij gisteren u ter ere hebben gevierd? 't Was reeds laat,

eer de gasten aan vertrekken dachten.’

‘Geheel uitgerust, broeder,’ antwoordde Willem.

‘En nu komt ge vernemen, wat wij heden zullen doen om onze blijdschap over uw terugkomst uit het Heilige Land den volke kenbaar te maken?’ vroeg de Graaf, wiens altoos gulle toon thans zijn broeder stijf in de oren klonk.

‘Geenszins, Dirk, - ik heb reeds feesten genoeg gevierd en ben overtuigd van uw vreugde over ons weerzien. Wees verzekerd, dat ook mijn hart onstuimig klopte in mijn binnenste, toen ik uw gezicht weer mocht aanschouwen. - Neen Dirk, neen Adelheide, 't is thans niet over feesten, dat ik u wens te spreken. Ik -’ ‘Zoudt ge dan nu reeds zaken willen behandelen, Willem?’ vroeg de Graaf op vrolijke toon, doch met een afwijzend gebaar van de blanke hand. ‘Nu geen zaken, wat ik u bidden mag. Het is mijn voornemen, weldra een groot steekspel te doen houden ter ere van de dappere kruisridder, wiens moed door geheel Europa ver-

maard

is en ik twijfel niet, of Jonker Willem van Holland zal ook de overwinning behalen.'

Willem schudde ontkennend het hoofd.

'Niet?' vroeg de Graaf verbaasd. - 'En sedert wanneer hebben dappere ridders een afkeer van steekspelen gekregen? Zijn ze wellicht bang, uit het zadel te worden gelicht?'

'Volstrekt niet, Heer broeder,' hernam Jonker Willem. 'Ik hoop uw gasten te doen zien, dat de speer in mijn hand een gevaarlijk wapen kan zijn. Doch 't is niet daarover, dat ik thans spreken wil. Zeg mij, broeder, hoe staat het met mijn deel in de nalatenschap van mijn dappere Vader, die in mijn armen gestorven is, - ginds in het verre land.'

En Jonker Willem voelde een traan opwellen in zijn oog bij de herinnering aan dat smartelijk sterfbed.

'Uw erfdeel?' herhaalde Dirk zacht, met een schuwe blik op zijn gemalin, die hem met opgetrokken wenkbrauwen aankeek. 'Hebt gij geld nodig, Willem? Zo spreek; mijn schatkist is tot uw dienst. Hoeveel wenst ge te ontvangen?'

'Niets, - Heer broeder, niets dan mijn wettig erfdeel. Ik verlang geen geschenk. Zeg mij, welke inkomsten zijn mij bij 's Graven testament toegewezen?'

Graaf Dirk zweeg. Ja, hij had zijn broeder werkelijk lief en zou hem zeker een deel van zijn inkomsten hebben afgestaan, als niet zijn gemalin hem had aangezien met een blik, die hem in verwarring en de stem van zijn hart tot zwijgen bracht.

'Uw Heer Vader - heeft u niets toegewezen, Jonker Willem,' viel de gravin op koele en hoge toon in. 'Zoals ge weet, is hij gestorven zonder zijn uiterste wil te hebben beschreven. Zijn nalatenschap behoort dus aan uw broeder, de Graaf.' Willem keek zijn schoonzuster zo ontsteld aan of hem een adder gebeten had en toen hij de blik uit haar ogen ontmoette, zag hij, dat de haat hem daaruit toeflonkerde.

Hij herstelde zich echter spoedig en zich tot graaf Dirk wendende zei hij zacht: 'Is dat waar broeder?'

‘Volkomen waar,’ klonk het dof uit de mond van de Graaf, en diens blik probeerde die van Willem te ontwijken.

‘Maar een testament was niet nodig, nietwaar, broeder?’ vervolgde Willem met nadruk. ‘Zeg mij, Dirk, welke van Vaders bezittingen worden mij toegewezen? Wat kan uw broeder voortaan het zijne noemen?’

Ontroerd keerde Dirk zich tot Willem en reeds strekte hij de hand uit, om hem die toe te steken. Op zijn lippen lagen de woorden: ‘Wat wenst gij het uwe te mogen noemen? Spreek en het zal u gegeven worden.’

‘U zal niets worden toegewezen, Jonker,’ klonk het plotseling koel en hoog uit de mond van de gravin.

‘Heb ik duidelijk gesproken?’ vervolgde zij na een kleine pauze, gedurende welke Willem haar sprakeloos van verbazing had aangestaard.

Hij werd doodsbleek. Van zijn zetel opstaande zag hij de Graaf aan en riep uit: ‘Zeg mij, Dirk, mijn broeder, zijn haar woorden ook de uwe? Is ook uw hart, als het hare, van steen of met een ijskorst overtoegen?’

Graaf Dirk zweeg. Hij stond ook op en zag zijn gemalin aan met een blik, die een zwijgende bede bevatte.

‘Ik herhaal, wat ik gezegd heb,’ klonk het nogmaals uit de mond van de trotse wouw. ‘Wij kunnen niet elke berooide Jonker, die hier aanlandt, de lege handen vullen....’

‘Adelheide!’ riep de Graaf verschrikt uit.

‘Gravin! Dat is een belediging! Ik ben geen bedelaar; ik vraag slechts mijn recht! Nogmaals, broeder, vraag ik u: Zijn haar woorden de uwe? Spreek! Nog heb ik uw antwoord niet vernomen.’

‘Wees niet boos, Willem,’ sprak de Graaf zacht. ‘Werkelijk, ik heb u lief als mijn broeder en wat het mijne is, zal ook....’

‘Houd op, geen woord meer!’ donderde Jonker Willem hem toe. En terwijl zijn ogen van toorn en verontwaardiging fonkelden, vervolgde hij:

‘Gij ontzet mij dus uit mijn vaderlijk erfdeel, omdat zijn ontijdige dood hem belet heeft mij toe te wijzen, wat zijn liefderijk hart mij had toegedacht? Schaam u, Dirk, en sla de ogen neer! En wilt gij mij de handen stoppen met een fooi, alsof ik een bedelaar was? Nog eens, schaam u, Dirk, die ik niet langer mijn broeder wil noemen. O, als ge wist, met hoeveel vreugde ik naar uw hof ben gesneld, hoe ik er naar haakte u weer te zien! Doch nu, - vijandschap zij tussen u en mij. Mijn vaderlijk erfdeel ontzegt ge mij, - welnu, met mijn zwaard in de hand zal ik mij een erfdeel veroveren. Oorlog zal het zijn, broederoorlog! Vaarwel, graaf van Holland, gij zult van mij horen. Mijn zwaard en mijn recht zullen zegevieren!’ Bij die woorden trok hij zijn zwaard uit de schede en hief het omhoog.

Daarna wendde hij zich naar de deur en verliet met fiere houding het grafelijk slot. Zwijgend staarden Graaf Dirk en zijn gemalin hem na, Dirk met een traan in het oog en zelfverwijt in het hart.

Buiten de hoge burchtzaal gekomen ontmoette Jonker Willem een van de pages van de Graaf. Kortaf gebood hij deze:

‘Roep mijn dienaren; dat zij onverwijld bij mij komen.’ Daarna spoedde hij zich naar de vertrekken, die hem door zijn broeder als tijdelijke woning waren afgestaan.

Hij nam zijn harnas en begon dat aan te trekken. Sjaerd en Ocke traden het vertrek binnen.

‘Ocke,’ gebood Jonker Willem, ‘help mij kleden, en gij Sjaerd, zadel onze paarden. Wij gaan onmiddellijk vertrekken.’

Sjaerd en Ocke keken hun meester verbaasd aan, doch waren te zeer gewoon zijn bevelen onvoorwaardelijk op te volgen, dan dat zij hem met een enkele vraag lastig zouden durven vallen.

Ocke gespte zijn heer het harnas om, deed hem de beenstukken aan en zette hem de helm op. Daarna gespte hij hem het zwaard om en zei:

‘Uw Edelheid is gereed.’

‘Zie dan, of Sjaerd de paarden gezadeld heeft.’

Ocke keek door het venster, dat uitzicht gaf op de grote binnenplaats.

‘Zij zijn klaar, Jonker.’

‘Volg mij dan. Wij vertrekken.’

Met fiere tred verliet Jonker Willem het hof van zijn broeder. Zijn dienaren hielpen de zwaar geharnaste ridder op het paard, bestegen daarna het hunne, en - zonder een enkele blik achter zich te werpen, reed Jonker Willem heen. Had hij nog eenmaal het oog naar het hoge boogvenster gericht, dan zou hij het bleke gelaat van Graaf Dirk daar hebben gezien, wie het pijnlijk aandeed, op deze wijze van zijn jongere broeder te moeten scheiden.

Willem gaf zijn paard de sporen.

‘Waarheen gaan we, Heer?’ vroeg Sjaerd.

‘Naar het noorden, - naar West-Friesland! Daar wonen 's Graven vijanden, en ik - ik zal mij aan hun hoofd stellen en mijn broeder de oorlog aandoen. Niet ik, maar hij heeft het gewild. Voorwaarts, mijn getrouwe dienaren. Wij trekken ten strijde!’

De komst van Jonker Willem bracht het grootste deel van West-Friesland in heftige beroering. Alom liet deze de bewoners van dit moerassige land ten strijde oproepen tegen de gehate Hollanders en hun Graaf, voor wie zij niet dan node de halsstarrige nek bogen, - en aan de roepstem werd maar al te gewillig het oor verleend. Van alle zijden kwamen de strijders opdagen. 't Waren ruwe mannen, gehuld in grove wollen kleren en gewapend met zwaarden, bijlen, speren, dorsvlegels, zeisen, zichten en ander dergelijk wapentuig. Harnassen of helmen werden bij hen niet aangetroffen.

Met blijdschap werd de komst van Jonker Willem door hen begroet, en vooral de Drechtlanders waren dadelijk gereed, om hem gewapend ter zijde te staan en hem in de strijd te volgen. Met geestdrift werd hij tot hun aanvoerder gekozen. Ha, hoe stelden zij zich voor, wederom rijke buit te behalen in het schone Kennemerland, wanneer zij het, evenals zovele malen vroeger, rovend en brandend zouden aflopen om zich meester te maken van de goederen en bezittingen der arme bewoners. Hoe zouden zij zich wederom verlustigen in het goed en bloed der gehate Hollanders, hoe hun minachting tonen voor de Hollandse graaf!

Ja, van alle zijden kwamen de strijders opdagen. Daar kwamen zij van Winkel, Nydorp, Hoochtwoude, Barsingerhorn, Oostmanroô, Vronen, Ouddorp, Broec, Zuysterwoude, Noortsterwoude, Outkerspel, Warmenhusen, Nyeland, Duringehorn, Enigebroec, Oterleec, Veenhuisen en tal van andere plaatsen; en allen schaarden zij zich onder de banier van Jonker Willem van Holland, bijgenaamd ‘Willem zonder land.’

Zij trokken op in de richting van Alcmaer en legerden zich ten noorden van die plaats.

Inmiddels had ook Graaf Dirk VII niet stil gezeten. Nauwelijks had hij vernomen, wat zijn broeder Willem in zijn schild voerde, of hij had heirvaart tegen de West-Freizen beschreven en zag dagelijks de krijgslieden Haarlem binnenstromen. Weldra was zijn leger strijdvaardig. Toch kon hij er moeilijk toe besluiten zichzelf aan het hoofd daarvan te plaatsen, want het stuitte hem tegen de borst, tegen zijn broeder ten strijde te trekken en hem wellicht te moeten doden. Toch zou hij er toe besloten hebben, indien niet juist renboden uit Zeeland hem hadden bericht, dat de Vlamingen in Zeeland gevallen waren en dat schone gewest te vuur en te zwaard verwoestten.

Onmiddellijk verdeelde hij zijn leger in twee delen, stelde zijn gemalin Adelheide aan het hoofd van de een helft, om zijn broeder Willem te gaan bestrijden, en trok zelf met de andere helft naar het zuiden, om de Vlamingen te keren.

Ongeveer op dezelfde tijd, dat Jonker Willem met zijn leger bij Alcmaer verscheen, betrok Gravin Adelheide het klooster te Egmond en legerden haar troepen zich ten zuiden van Alcmaer.

Zo lagen de legers enige dagen werkeloos tegenover elkander. Wel grepen af en toe enkele schermutselingen plaats, maar tot een eigenlijke veldslag scheen het niet te kunnen komen. Zulk een beslissend gevecht lag vooralsnog ook niet in de bedoeling der trotse gravin. Want zij was vast besloten de overwinning te behalen, wat haar deze ook mocht kosten.

Eindelijk kon Willem zijn ongeduld niet langer bedwingen. Hij liet de voornaamste aanvoerders van zijn troepen bij zich komen en gaf hun zijn voornemen te kennen, de strijd te openen. Nog drie dagen zou hij wachten of de gravin hem wellicht zou aanvallen, in welk geval hij de meeste kans had de overwinning te zullen behalen, daar zijn leger stelling had genomen in een moerassig land, dat voor zijn vijanden noodlottig kon worden. Doch viel de gravin niet aan, welnu, - dan zou de strijd beginnen.

Gravin Adelheide echter was niet voornemens zich aan de twijfelachtige uitslag van een gevecht te wagen. Zij besloot de list te baat te nemen en haar machtigste vijanden om te kopen.

Op behendige wijze wist zij zich in verbinding te stellen met twee van de voornaamste onderbevelhebbers van Jonker Willem, en wel met die van Winkel en Nydorp. Door het aanbieden van grote geschenken slaagde zij er in, hen aan haar zijde te brengen en tot verraad over te halen. Het gelukte haar evenwel niet, hen bij zich op de abdij te Egmond te krijgen, om de nodige afspraken te maken, want terecht stelden zij niet veel vertrouwen in de eerlijke bedoelingen van de Hollandse gravin en vreesden zij gevangen genomen te worden.

Daarom besloot gravin Adelheide zich in het hol van de leeuw te wagen, en zelf vermomd een tocht naar het vijandelijke kamp te doen.

Een van haar ridders verkleedde zich als een West-Friese boer en zij zelf tooide zich met de eenvoudige kleren van een boerin. Te paard en in het diepste geheim begaven zij zich nu tot dicht bij het kamp, waar zij hun rossen op een veilige plaats vastbonden. Ieder voorzien van een mand met brood en geplukte eendvogels traden zij stoutmoedig het kamp der West-Friezen binnen.

't Was reeds avond geworden en vele krijgers hadden zich ter ruste gelegd. Maar op bepaalde afstanden werd wacht gehouden, en 't was daar, dat de beide vermomde vijanden het grootste gevaar liepen. Doch vermetel als zij waren, wisten zij elk gevaar het hoofd te bieden. Hoe konden de West-Friezen in die koopvrouw en haar geleider ook de Hollandse gravin en een dapper ridder vermoeden? Zij koesterden niet de minste argwaan, kochten voor enkele penningen levensmiddelen, waaraan in het kamp gebrek begon te ontstaan, en lieten hen ongehinderd verder trekken.

Zo bereikten zij de tent van de Winkelse hoofdman. Zonder aarzelen traden zij daar binnen, om hun koopwaar aan te bieden. Zij troffen het gelukkig, want ook de Nydorper verrader bevond zich in

de tent van zijn medestander, en voerde met hem een fluisterend gesprek over de voorstellen van de Hollandse gravin.

Niet weinig schrokken deze beide booswichten op, toen plotseling het gordijn op zij werd geschoven, en de twee kooplieden binnentraden.

‘Onbeschaamden!’ riep de Nydorper, ‘hoe waagt ge het, ongevraagd hier binnen te komen en ons te bespionneren? Wat let me, u gevangen te nemen of aan mijn zwaard te spietsen?’

De boerin scheen echter door deze ruwe woorden volstrekt niet verschrikt. Zij legde de vinger op de mond en zei:

‘Gij zijt van Winkel, nietwaar?’

De beide mannen werden plotseling een en al oor. Dadelijk vermoedden zij, dat de komst van deze boerin in verband zou staan met het te plegen verraad.

‘Ja,’ zei hij, en op zijn gast wijzende vervolgde hij: ‘En deze is de schepen van Nydorp. Wat wilt ge en wie zijt gij?’

‘Wees stil en maak geen gerucht,’ klonk het antwoord. ‘Wanneer gijlieden het niet durft wagen bij gravin Adelheide te komen, dan komt zij tot u. Ik ben de Gravin van Holland!’

Ontsteld stonden de beide verraders op en bogen.

‘Genadige Vrouwe!’ stamelden zij. ‘Hoe durft....’

‘Stil, luister,’ viel de gravin hen in de rede. ‘Gij weet nu, wie ik ben. Noem geen naam, want aan alle zijden bedreigen ons hier gevaren. Morgen zal ik de Jonker aanvallen, want ik ben het wachten moe. Brengt gijlieden zijn leger in verwarring. Hitst uw mannen tegen hem op en zegt hun, dat het zijn doel is, de meester over hen te spelen, zodra hij de macht in handen heeft. Als het leger in verwarring begint te geraken, voegt u dan met uw volgelingen aan mijn zijde, en de overwinning is ons. Als alles afloopt zoals wij dat wensen, zal uw loon groot zijn. Gij kunt zelf bepalen, wat u zal worden verleend, daarop verpand ik mijn woord als gravin. Nu, - wat is uw besluit?’

De beide verraders keken elkaar een ogenblik aan, zonder te spreken. Zij schenen geen besluit te kunnen nemen.

‘Welnu?’ herhaalde de Gravin na een kleine wijle.

‘Ik neem uw voorstel aan,’ sprak de Nydorper.

‘Ik evenzo,’ zei de ander. ‘Gij kunt op ons rekenen.’

‘Vaarwel dan!’ zei de Gravin, en op hetzelfde ogenblik had de stoutmoedige vrouw de tent verlaten. Vlug spoedden zij zich door de vijandelijke wachters heen, na eerst hun manden geleedigd te hebben, om de schijn te wekken, alsof al hun koopwaren in andere handen waren overgegaan. En ongehinderd verlieten zij het legerkamp van Jonker Willem, die niet kon vermoeden, dat een enkel bevel van hem voldoende had kunnen zijn om gravin Adelheide in zijn macht te brengen.

Zij bereikten zonder onheil hun paarden, en zaten weldra in het zadel, om zich te viervoet naar de abdij te spoeden.

De volgende morgen reeds vroeg toonde een grote drukte in het legerkamp van gravin Adelheide aan, dat er iets ongewoons aan de hand was. Overal was men in beweging. Zwaar geharnaste edellieden en ridders reden het kamp op en neer, overal bevelen gevende en tot spoed aanmanende. Zelfs de Gravin reed op haar fier ros door het kamp rond, om toezicht te houden op de handelingen der krijgers. De banieren wapperden in het luchtige koeltje, de wapenen en pantsers flikkerden in het zonlicht. Overal werden de tenten losgemaakt en opgerold en eindelijk stelde het leger zich in gelederen, om zich voor de tocht gereed te maken. Trompetters bliezen met gevulde wangen de nodige bevelen en eindelijk klonk het uit de mond der gravin:

‘Voorwaarts, mannen! Ten strijde! Uw leuze zij: ‘Voor Holland en Adelheide!’ En uit duizend monden klonk het haar na: ‘Voor Holland en Adelheide! Ten strijde!’

Maar ook in het kamp van Jonker Willem maakte men zich strijdvaardig. Reeds vroeg in de morgen hadden verspieters hem geboodschapt, dat het vijandelijk leger in aantocht was, en dadelijk had hij de nodige bevelen gegeven, om zich in staat van tegenweer te stellen. De tenten werden opgerold, de pantsers aangespjt, de zwaarden gewet. Sjaerd en Ocke hadden hun tijd hoog nodig, om te zorgen dat Jonker Willem als ridder van hoge geboorte in de strijd zou kunnen verschijnen, maar - zij hadden eer van hun werk. Toen de Jonker eindelijk te paard steeg, was er geen roestvlekje op zijn harnas te vinden en zijn helm schitterde verblindend in het felle zonlicht.

Nauwelijks echter zat hij te paard, of men boodschapte hem, dat de geest onder zijn krijgslieden min of meer oproerig was. Voornamelijk de Winkelaars en Nydorpers gaven op luide toon hun ongenoegen te kennen over de loop, die de strijd begon te nemen.

‘Waarom wagen wij een veldslag?’ werd onder hen gemompeld. ‘Waarom geen inval in Alcmaer en Kennemerland gedaan, waar wij rijke buit kunnen behalen?’

En anderen lieten er op volgen:

‘Laten wij voorzichtig zijn, mannen! Deze gehele oorlog is niets dan een fijne list, om ons ten onder te brengen en West-Friesland in handen te spelen van graaf Dirk. Zoudt ge dan waarlijk denken, dat die twee broeders elkander in ernst gaan beoorlogen. Verraad is 't, - anders niets.’

Dat zij zelf op dat ogenblik de mannen waren, die verraad begonnen te plegen, begrepen zij niet. Hun aanvoerders hadden hun met grote list deze boze gedachten in het oor gefluisterd, om later, wanneer het juiste ogenblik gekomen was, vrij spel te hebben.

Een stofwolk in de verte kondigde de nadering der Hollanders aan. Het flikkeren van de zonnestralen op de harnassen en helmen deed denken aan een metalen wolk, die langzaam kwam aandrijven.

Willem reed naar zijn oproerige krijgers toe en wekte hen tot de strijd op, doch zijn oog ontmoette niets dan blikken vol wantrouwen en achterdocht. Daarom gebod hij met krachtige stem: ‘De mannen van Winkel en Nydorp zullen de voorhoede vormen; aan hen de eer van de eerste aanval. Voorwaarts, mannen, voor Willem en Friesland!’

Slechts enkele stemmen beantwoordden die krijgskreet. Willems wenkbrauwen fronsten zich. Maar Sjaerd en Ocke herhaalden zijn kreet en nu rolde hij langzaam voort door de gelederen van de West-Friezen.

Thans zette het leger zich in beweging en met een geweldige schok stortte het zich op de Hollanders. Evenwel waren het niet de Winkelaars en Nydorpers, die de voorhoede uitmaakten. Als bij onderlinge afspraak vormden de eersten de rechter- en de anderen de linkervleugel, in schijn, om waar dat nodig mocht zijn, te hulp te kunnen snellen, doch inderdaad om door een onverwachte aanval het leger van Willem in verwarring te brengen. De verraders, verlokten door de rijke geschenken van gravin Adelheide, waren aan de afspraak getrouw.

Schor en verwoed werden de strijdkreten uitgestoten, oorverdovend was het hoefgetrappel en het gekletter der wapens. Het zand, onder de hoeven der paarden opgejaagd, stoof dwarrelend omhoog en drong de strijders in neus en mond. Hollandse ridders, gehuld in de beschermende pantsers en gewapend met de schoonste zwaarden, brachten dood en verderf in de vijandelijke gelederen. Hun wapens drongen diep in de onbeschermd borst der West-Friezen, die zich verwoed verdedigden met de lompe wapentuigen, waarmede zij zich moesten behelpen. Overal zag men verminkten en stervenden, de hoeven der paarden trappelden over de lichamen der zieltogenden. 't Was een afschuwelijk toneel, dat eerder deed denken aan verscheurende dieren, dan aan mensen, de koningen der schepping. Overal en telkens zag men de Hollandse gravin te midden van haar krijgers en waar het gevecht het heetst, het gevaar het grootst was, daar zag men de slanke gestalte op het edele ros. Waar zij verscheen, herleefde de moed in de harten van haar krijgers, daar werd hun aanval onweerstaanbaar, daar volgde hen de overwinning.

Doch ook de West-Friezen streden met grote moed. Met hun korte bijlen vielen zij op de Hollandse ruiters aan, doodden hun paarden en sloegen met geweldige houwen hun grove wapens door rusting of helm. En Jonker Willem werd niet moede hen aan te vuren of opnieuw te bemoedigen. Steeds zag men aan zijn zijde de trouwe dienaren Sjaerd en Ocke, die zich ten doel schenen gesteld te hebben, het leven van hun geliefde Jonker te beschermen. Zwaardslagen, die hem waren toegedacht, werden op hun schilden opgevangen, of door hun zwaard afgeweerd. Overal schenen zij ogen te hebben, want steeds bemerkten zij het onmiddellijk, wanneer de Jonker gevaar dreigde.

De strijd bleef lange tijd onbeslist. Eindelijk besloot de Jonker een poging te doen, om zo mogelijk de gelederen van gravin Adelheide te verbreken. Hij deinsde een weinig terug om zijn mannen te verzamelen en liet toen plotseling het sein tot een algemene aanval geven. Zelf reed hij in het voorste gelid.

‘Voor Willem en Friesland!’ klonk het rondom hem, en dodelijk kwamen de slagen van zijn volgelingen neer. De Hollanders begonnen te wijken en reeds waande hij zich van de overwinning meester, toen het plotseling achter hem klonk: ‘Verraad, Friezen, verraad! Vlucht! Vlucht!’

Ontmoedigd liet Jonker Willem zijn zwaard een ogenblik rusten.

Daar klonk het ook aan de andere kant, als van een echo:

‘Verraad, Friezen! Vlucht! Vlucht!’

‘Valt aan! Valt aan! Voor Willem en Friesland’ dreunde het uit Willems mond, die door het aanheffen van zijn strijdleuze hoopte, de verwarring nog te kunnen bezweren. En met de grootste roekeloosheid wierp hij zich te midden der Hollanders.

Zijn stoutmoedigheid mocht hem echter niet baten, want van beide vleugels vielen de Winkelaars en Nydorpers te midden van hun strijdmakkers, hieuwen met hun dodelijke wapens op hen in en hielden niet op, tot vluchten aan te manen. ‘Verraad! Hij vluchte, die kan! Verraad, Friezen! Weg met de Hollandse Jonker! De dood aan Willem zonder land!’

In korte tijd werd de verwarring in het leger der Friezen algemeen en weldra sloegen zij op de vlucht. Alleen de Nydorpers en Winkelaars trokken het Hollandse leger tegemoet, waarbij zij zich aansloten en het achterblijvende deel van Willems troepen aanvielen.

De Jonker bevond zich te midden van zijn vijanden. Van alle kanten werd hij erdoor omringd. Dreigend flikkerden de zwaarden der Hollanders boven zijn hoofd; reeds had zijn helm menige deuk, zijn borstkuras menige spleet. Maar hij wist van geen wijken en hield de strijd vol, zonder aan vluchten te denken.

Toen kwam gravin Adelheide aangereden en nauwelijks bemerkte zij, dat haar zwager zich in haar macht bevond, of zij riep haar mannen toe:

‘Grijpt hem, mannen en neemt hem gevangen, opdat wij hem in triomf naar Holland voeren!’

Het bevel was echter gemakkelijker gegeven dan volbracht, want Jonker Willem verdedigde zich met leeuwemoed. Al had hij op dit ogenblik willen vluchten, - het zou hem onmogelijk zijn geweest, want hij was door zijn vijanden als door een muur van staal omringd.

‘Voor Willem en Friesland!’ klonk zijn strijdkreet. De vijanden drongen dichter op hem aan, om hem weerloos te maken. Maar op dit ogenblik werd uit twee monden zijn wapenkreet herhaald en twee zwaarden vielen kletterend op de Hollanders neer.

‘t Waren Sjaerd en Ocke, die hun bedreigde meester te hulp snelden.

‘Voor Willem en Friesland!’ dreunde het uit hun mond, en hun aanval was zo krachtig, dat de muur zich opende en zij zich naast de Jonker konden plaatsen. Nu vielen zij met vereende krachten aan en werkelijk gelukte het hun, zich een doortocht te banen. En nauwelijks waren zij aan de enge kring ontkomen, of zij brachten hun paarden in galop en zichzelf in veiligheid. Slechts aan de dapperheid en trouw van zijn dienaren had de Jonker zijn vrijheid te danken.

Zijn leger was totaal verslagen. Gravin Adelheide had, zij het ook door omkoping en verraad, een schitterende overwinning behaald.

Dadelijk zond zij een renbode naar Graaf Dirk in Zeeland, om hem het heuglijk nieuws mede te delen. Die renbode ontmoette hij op het slagveld, waar ook hij een volkomen overwinning op de Vlamingen had behaald.

Jonker Willem doolde nog enige tijd in West-Friesland rond, in de hoop, de Friezen nog eenmaal tot een strijd over te kunnen halen. Zijn pogingen waren echter vergeefs.

Hij bevond zich nog in Drechterland, toen Graaf Dirk, uit Zeeland terugkerende, zich naar de abdij te Egmond begaf, om zijn gemalin met de behaalde overwinning geluk te wensen. Hoe groot echter daarover zijn vreugde ook zijn mocht, toch kon hij zijn gemalin de smart niet verhelen, die deze jammerlijke broederoorlog hem veroorzaakte. Adelheide wilde evenwel van geen verzoening horen. Welkom was hem daarom het bezoek van zijn drie ooms, die met grote plechtigheid in het St.-Albrechtsklooster te Egmond werden ontvangen. Het waren Boudewijn en Dirk, onderscheidenlijk Bisschop en Domproost van Utrecht en Heer Otto, de Graaf van Benthem. Zij kwamen met het goede doel, de beide broeders met elkander te verzoenen en aan de broederoorlog een einde te maken. Veel moeite kostte het hun, gravin Adelheide tot hun plannen over te halen. Deze trotse edelvrouw wilde van geen toegeven weten, maar eindelijk moest zij toch voor de aandrang van de verschillende familieleden bezwijken. Vooral toen ook Gravin Ada van Schotland, de moeder der beide broeders, zich in de zaal mengde en op een verzoening aandrang, viel langer weigeren haar moeilijk. Zo kwam het, dat een renbode naar Jonker Willem werd gezonden, met de uitnodiging, dat hij zich andermaal naar Haarlem zou begeven om zijn broeder te ontmoeten. Voor zijn veiligheid werd borg gestaan, alsmede voor de gunstige voorstellen, die hem zouden worden gedaan.

De grafelijke familie verliet intussen de Egmondse abdij, zeer ten genoegen van de geestelijke heren, wie het niet weinig moeite en nog meer geld had gekost, de gravin zo lang als gast te moeten herbergen. Wel met de betuiging van diepe eerbied, maar toch ook met een zucht van verlichting werd de hoge gasten tot aan de grote poort uitgeleide gedaan.

Jonker Willem liet zich niet lang noden. Ook hem had deze broederoorlog tegen de borst gestuit en hij hunkerde naar de verzoening.

Slechts door zijn getrouwe dienaren Sjaerd en Ocke vergezeld, verliet hij West-Friesland en trok naar Haarlem, waar hij op een vroege morgen aan het hof verscheen. Nauwelijks was men van zijn tegenwoordigheid verwittigd, of hij werd door een page naar de slaapkamer van zijn broeder geleid, waar hij Dirk, die ongesteld was, te bed vond. Naast het ledikant bevonden zich de drie genoemde ooms, die zich zeer over zijn komst verheugden. Met uitgestrekte hand trad Willem op zijn broeder toe.

‘Vergeving, Dirk,’ was alles wat hij zeide.

‘Ook ik had schuld, Willem. Ik heb mij niet als een goed broeder gedragen.’ En zich oprichtende in zijn bed vervolgde hij:

‘Willem, voortaan is er geen twist meer tussen u en mij. Laten wij als goede broeders in liefde met elkander handelen.’

‘Ja, als goede broeders,’ herhaalde Willem met ernst.

‘Kniel neder, Willem,’ vervolgde Dirk.

Jonker Willem knielde.

‘Van nu aan zal u jaarlijks worden uitgekeerd driehonderd ponden uit de opbrengst van de Geervlietse tollén, als uw rechtmatig deel in de nalatenschap van onze Heer Vader.’

‘Mijn dank, broeder.’

‘En van heden af,’ vervolgde Graaf Dirk, ‘zult gij van onze hoogwaardige oom Bisschop Boudewijn en van mij als Graaf van Holland, in leen ontvangen onze bezittingen in Oostergouwe en Westergouwe, dus geheel Oost-Friesland. Willem, Graaf van Friesland, doe ons hulde. Zweer aan onze hoogwaardige oom, de Bisschop van Utrecht en aan mij als Graaf van Holland, dat gij Friesland als een goed vorst zult besturen, dat onze twist vergeven en vergeten zij en dat ge uw beide leenheren, waar dat gevergd wordt, met al uw krachten zult ter zijde staan.’

‘Dat zweer ik; zo waarlijk helpe mij de Almachtige,’ was Willems antwoord. Daarna stond hij op en ontving de gelukwensen van de aanwezigen. Weldra traden ook Gravin Ada van Schotland, zijn moeder en Gravin Adelheide binnen, om hem te ontmoeten. Was de grote van de laatste ook koel en afgemeten en las Willem nog, evenals vroeger, de haat in haar ogen, de ontmoeting met zijn moeder was des te hartelijker. Ontroerd vielen zij elkander in de armen.

Maar niemand verheugde zich meer over de verheffing van de Jonker tot Graaf van Friesland, dan zijn beide getrouwe dienaren. Zelf Friezen van afkomst achtten zij het voor hun vaderland de grootste eer, zulk een dapper ridder tot Graaf te krijgen.

Enkele dagen later volgden zij hun Heer met de grootste vreugde naar zijn nieuwe vaderland.

* * *

Verborgén vruchten

Gaat Oma Atie van school halen?
 Deze olienootjes laat ik die aap pellen
 Hans wil nooit zijn speelgoed opruimen
 Nee, Flip, eerst je huiswerk maken.
 Je hebt het mis, pelterij is bontwerk
 De meester leert me, Loenen ligt aan de Vecht
 Duikers verrichten zwaar werk
 Bescheidenheid is een deugd
 Het is de moeite waard, beide boeken te lezen
 Waar ligt Cubana, Annie?
 Ik zie die Zebra amper
 Hij had erg kort haar, daarom noemde ze hem kale Bastiaan.

Klaas Vaak

Klaas Vaak zat in verlegenheid,
er was geen korrel slaapzand.
Hij zuchtte: 'Vrees'lijk, wat een tijd,
er slaapt geen kind in 't ganse land.
Ze jengelen en dreinen,
de groten en de kleinen.
Zoiets heb ik nog nooit gezien:
dat duurt nu al een dag of tien.'

Hij trok zijn wollen sokken aan
en fietste naar de duinen.
Hij vroeg wat zand, voor 'n arme man.
Ze zeiden: 'Nee hoor, niks er van.'
Toen ging hij naar de heide toe,
maar die stond juist te bloeien.
'Wat zand? 'k Heb geen gelegenheid,
kom maar eens op een andre tijd.'

En alle kinderen jammerden;
'We willen niet naar bed.'
Ze lustten ook geen boterham
met heerlijk frisse bessejam,
die moe had klaar gezet.

Toen nam Klaas Vaak een kloek besluit.
Hij trok zijn wollen sokken uit
en huurde een dromedaris.

Een dromedaris is een dier,
veel groter dan de koeien hier,
met een bult die nog al raar is.

En op die bult nu reed Klaas Vaak,
zijn zandzak aan een bonestaak,
recht toe naar de Sahara.

Sahara, dat weet groot en klein,
noemt men een barre zandwoestijn.
Daar woont het leeuwte Clara.

Dat leeuwte vroeg: 'Wat moet je Klaas?
Zoals je weet ben ik de baas
Van 't allerkostbaarst slaapzand.'

Hij gaf Klaas Vaak een zakje vol.
De dromedaris sloeg op hol
En stopte pas in Holland.

Nu was het leed geleden.
Klaas trok zijn sokken aan
en is, waar kinderen woonden,
de bedden langs gegaan.

Hij mompelde: 'Slaap zacht, slaap zacht,
de dromedaris houdt de wacht.
Hij weet de weg naar Clara,
die woont in de Sahara.'

En als er nu soms iemand is,
die meent, dat dit niet waar is,
die moet dan maar naar Artis gaan,
daai staat de dromedaris.
Het is hetzelfde trouwe beest,
dat eens met Klaas,
Naar Clara is geweest.
S. FRANKE

Eind goed, al goe
Door Jan de Groot

‘Het zal dit jaar niet meevallen,’ sprak Maud Spiker, de aanvoerster van het hockey-elftal van de Maseford school. ‘Onze ploeg heeft flink getraind en is goed voorbereid, maar heel veel zal van jouw spel afhangen. Vergeet dat niet, Jenny! Als jij in topvorm bent, en dat ben je natuurlijk, dan geef ik je de verzekering, hoe sterk het hockey-elftal van de Kempschool ook is, dat ze eraan gaan. En dan zullen we er een gezellige kampioensavond van maken. Dus, Jenny, kind, je weet het hè?’

Jenny Reckill glimlachte. ‘Wij moeten winnen, koste wat het kost,’ zei ze eenvoudig. ‘Je weet toch wel, Maud, dat hockey mijn lust en mijn leven is, al ben ik op dit ogenblik ook volgepropt met onregelmatige Franse werkwoorden. Die nijdas van een Franse juf heeft gisteren een dubbel stel werkwoorden opgegeven, zeker om onze hersens van streek te brengen voor de match. Dat mens voelt nu waarlijk nergens iets voor dan

voor Frans, Frans en daar

tussendoor voor de verandering nog wat Frans!’ En met die ontboezeming, die uit de grond van het hart van de levenslustige Jenny kwam, liep ze het schoolplein op, terwijl ze haar Franse grammatica een vierdubbele buiteling door de lucht liet maken.

Terwijl Maudglimlachend de ‘hoop’ van het Maseford hockeyteam zag verdwijnen kwam een meisje op haar toe, dat al een poosje op een afstand had staan wachten.

‘Maud’, zei ze, ‘dat vind ik met aardig van je. Je had me, laatst toen Joan wegging, zo stellig beloofd, dat ik een plaats zou krijgen in het hockeyteam, en nu geef je aan Jenny Reckill, een kind, dat nog maar net een maand hier op school is, de voorkeur.’

Maud keek even voor zich heen en legde toen haar hand op de arm van het meisje. ‘Ja, dat is zo Mary,’ antwoordde ze. ‘ik vind het zelf ook jammer voor jou, dat het zo gegaan is. Maar Jenny is een eerste klas speel-

ster. Ze was de aanvoerster van het hockeyteam op de school, waar ze vandaan is gekomen, en van haar kan het afhangen, of we winnen of verliezen. Het gaat hier om de eer van de school, en clan moet, wat het zwaarste is, ook het zwaarste wegen. Ik kan me voorstellen, dat het naar is voor je, maar ik heb juist gisteren gehoord dat Grace Howard op het eind van het leerjaar van school gaat, en dan ben jij natuurlijk de eerste, die voor haar in de plaats komt.’ ‘Hm, wie weet, wat er dan weer is,’ was het enige, wat Mary antwoordde, terwijl ze haar arm wegtrok. Ze was erg teleurgesteld, dat ze niet in de grote match kon meespelen, waar ze al zo over opgescheept had. Ze had al haar broers uitgenodigd om te komen kijken.

Ondertussen had in de klas een ware veldslag met stukjes gom plaats. Jenny kwam daar net tussenin binnenvallen en vergat ogenblikkelijk alle Franse onregelmatige werkwoorden. De les was nog niet begonnen, de Franse juf was er nog niet, en dus hadden zij vrij spel.

Maar direct daarna bedacht Jenny, dat ze het werkwoord ‘venir’ toch nog even moest nakijken. ‘Je viens, tu viens, il vient...’ repeteerdeze. ‘Komen. Komen? Ik wou dat die zuurpruim van een juffrouw maar *ging*; dat is nou de enige, met wie ik niet kan opschieten. Ze wordt met de dag zuurder. Ze zal er toch geen poeders voor innemen?’

Plotseling werd het doodstil in de klas. Juf was binnengekomen. Ze keek even naar enkele gometjes, die nog in het middenpad lagen, maar de meisjes zetten hun onschuldige gezichten.

Het was te merken, dat er iets ernstigs in de lucht hing. Iets, dat juf erg had aangegrepen. Ze ging voor de klas staan en sprak:

‘Voordat de les begint, moet ik iets zeggen, dat me buitengewoon onaangenaam heeft getroffen. Een onder jullie, meisjes, schijnt alle begrip van orde en fatsoen te hebben verloren, en ik geef de verzekering dat *dat bewuste kind* het nog lang zal heugen, wat ze heeft gedaan!’

Hier hield ze even op. De meisjes zaten in doodse stilte te wachten wat er komen zou.

‘Ik zei,’ ging juf voort, ‘dat een van jullie alle begrip van fatsoen heeft verloren. Voilà. Hier heb ik mijn boek, waarin ik voor de les de vragen opschrijf, die ik bij het overhoren zal stellen, en waarin de cijfers genoteerd worden. Een van jullie heeft de buitengewone brutaliteit gehad in het spreekkamertje, terwijl ik even weg was, in het boek te kijken en de vragen te lezen om daarop voorbereid te zijn. Dat op zichzelf is al iets wat alle perken van het behoorlijke te buiten gaat. Maar nu komt nog het ergste. Ze heeft zelfs in het boek een grote inktvlek gemaakt, zodat al mijn werk onleesbaar is geworden. En nu vraag ik hier voor de hele klas: laat de schuldige naar voren komen! Ik raad haar in haar eigen belang aan, dat te doen, want als ik haar zelf moet halen zal de straf dubbel zijn. En ik zal haar halen, want ... *ik weet wie het is.*’

Doodse stilte volgde. De verschrikte meisjes keken elkaar aan en daarna naar het woedende gezicht van juf, die het besmeurde boek voor zich uit hield. Niemand kwam naar voren. Nog eens stelde juf de vraag. Geen antwoord. Toen liep de lerares met een woedende blik naar de middelste rij en wees naar ... Jenny Reckill.

‘Als je dan zelf niet zo eerlijk bent om het te bekennen, dan zal ik je voor de hele klas beschaamd maken! Jij hebt het gedaan!’ riep ze uit, terwijl haar hoofd in zenuwachtige trillingen heen en weer schudde. ‘Jij bent degene die alle gevoel voor netheid en behoorlijkheid heeft verloren en nu zelfs ook nog probeert door te zwijgen

de schuld op een ander te schuiven. Waarom kom je er niet eerlijk voor uit. Dan had je je tenminste ook nog een flinke portie straf bespaard.'

Jenny had geen woord gezegd. Alle kleur was van haar gezicht verdwenen. Haar lippen stonden strak. 'Waarom? Waarom? Natuurlijk omdat ik het

niet heb gedaan, juffrouw' riep ze

uit, 'zo iets zou nooit bij mij opkomen. Daar voel ik me ver boven verheven.'

Deze woorden ontlokten een gemompel van bijval in de klas, want Jenny was bij iedereen geliefd. Geen van allen, of tenminste heel weinigen, konden geloven, dat Jenny zo iets kon hebben gedaan. Maar de Franse lerares, wier opwindning bij de minuut groter werd, gebod ogenblikkelijk stilte.

'Dat noem ik brutaal,' riep ze met bijtende spot in haar stem, 'dat "natuurlijk niet" en "te ver boven verheven."' Dat zou op een eergevoel wijzen, dat ik tot mijn spijt niet kan ontdekken. Je begrijpt toch wel, dat ik zo maar de daderes niet uit de lucht grijp. Ik heb daar bewijzen voor, deugdelijke bewijzen. Voilà. Is dat niet jouw potlood? Dat lag naast mijn aantekencahier.'

Ze hield een blauw vulpotlood omhoog. Jenny keek heel verwonderd. 'Ja.... ja,' antwoordde ze, 'dat potlood ben ik gisteren kwijt geraakt. Ik heb er overal naar gezocht.'

'Juist,' sprak Juf scherp, 'en ik moet dat nu toevallig naast mijn cahier vinden. Jenny, je begrijpt, dat ik over deze zaak hier niet verder praat. Alle uitvluchten, die je nog wel zult verzinnen kun je wel voor je houden. Ga de klas uit. Ik zal de directrice zelf van de zaak op de hoogte brengen.'

De andere meisjes waren doodstil gebleven. Aller ogen waren gevestigd op Jenny. En bij de meeste meisjes woedde een strijd, wie ze moesten geloven.

Jenny was roerloos blijven staan. Zo mogelijk nog bleker, maar vastberaden. 'Ik zeg u, juffrouw, dat ik niet bij, noch aan uw schrift ben geweest,' sprak ze langzaam maar op vaste toon. 'Wanneer u werkelijk mijn potlood daar hebt gevonden, dan moet het daar op onverklaarbare wijze zijn gekomen.' 'Jenny Reckill, ik herhaal, ga de klas uit. Ik wil hier geen woorden meer aan verspillen. En dan nog met dat "op onverklaarbare wijze" de schuld op een ander proberen te schuiven. Wie zou het dan anders hebben gedaan dan jij?!'

Ja, wie anders? Jenny vroeg zich vergeefs af, wie tot zo'n laagheid in staat zou zijn. En plotseling, door het gevoel niet geloofd te worden, barstte ze in tranen uit en rende de gang op.

Juf merkte die morgen wel, dat Jenny en het bekladde boek meer in de hersens van de meisjes zaten dan de onregelmatige Franse werkwoorden. Jenny onbetrouwbaar en laf? Jenny's vriendinnen konden het niet geloven. En toch ... en toch... Dat potlood, dat ernaast lag?...

Jenny zat boven op haar kamertje en kon haar gedachten niet van die vreselijke beschuldiging afhouden. Hoe durfde juf denken, dat ze zo gemeen kon zijn. Hoe durfde ze zeggen, dat het blauwe potlood een bewijs was, terwijl Jenny toch zei, het verloren te hebben.

Ze spande haar hersens tot het uiterste in, om na te gaan wie van de meisjes

tot zo'n gemene streek in staat kon zijn, om háár potlood daar naast dat schrift te leggen. En als ze dacht een naam te hebben, schoof ze dit vermoeden direct weer van zich af, vol schaamte dat ze zo iets van dat meisje kon denken. Nog diep in gedachten werd ze geroepen om bij de directrice te komen.

Miss Hilford was een vriendelijke directrice, maar toch ook iemand, die wist wat discipline op een kostschool betekende.

Het werd een langdurig onderhoud en het was buitengewoon hard voor Jenny om voor het eerst in haar schooljaren te moeten ervaren niet te worden geloofd! 'Ik geloof niet wat je zegt. De bewijzen zijn tegen je.'

Dat was het resultaat, en Jenny kon vertrekken, in afwachting van de straf, die ze zou krijgen. Ze kon het niet hebben. De tranen liepen haar over de wangen en ze vermeed zoveel mogelijk de andere meisjes. Maar daar had je Doreen en Ruth, haar beste vriendinnen, die geduldig hadden staan wachten. Wat had Jenny hen graag willen ontlopen. Maar dat was niet meer mogelijk. 'En?', begon Doreen.

'De directrice gelooft het verhaal van juf,' antwoordde Jenny op wanhopige toon, 'net zoals jullie allemaal wel zullen doen. En ... ik zal niet meespelen in de hockeymatch van komende week. Dat is alles.'

Ze wilde doorlopen, maar de twee versperden haar de weg.

'Maar Jenny, je weet toch wel beter, dat wij niet geloven, dat jij het gedaan hebt. Pearl en Berry zijn woedend op juf, dat zij jou ervan durft beschuldigen. En we hebben besloten ons aaneen te sluiten als een bond van detectives om het raadsel van het blauwe potlood op te helderen. Maar zeg, dat is toch niet waar, dat je niet meespeelt. Nee, dat kan toch niet? Dan kan Maud zich wel opschrijven. Het gaat toch om de eer van de school!'

'Maar op het ogenblik gaat het om mijn eigen eer,' sprak Jenny bitter, 'en daar is mij nog veel meer aan gelegen. O, wat een nare, wat een ellendig nare dag. Het is alsof er nooit meer een zon voor me door zal breken. Laat me maar. Ik ben het liefst maar alleen.'

De meisjes lieten haar zwijgend door. Ze begrepen de druk die op haar, de sportieve Jenny, rustte.

Wat Maud betreft, die was woedend toen ze hoorde, wat er die morgen was gebeurd. Ze kon zich wel de haren uit het hoofd trekken.

'Ja, dan kunnen we ons wel opschrijven,' riep ze uit, 'Jenny onze hoop. Niemand kan haar vervangen. Maar ik ga naar de directrice en naar juf. Daar moet wat aan gedaan worden.'

Ze stapte naar de spreekkamer, maar kwam er zo mogelijk nog opgewondener uit. Het had niets mogen baten. Juf was nog steeds spinnijdig, en de zaak bleef zoals ze was. Als Jenny maar wilde bekennen, dan was er misschien nog een kleine kans, dat juf haar zou vergeven en ze kon meespelen. Maar Jenny bleef volhouden, dat ze het niet had gedaan. Het was een hopeloze geschiedenis. Maar Jenny voelde tenminste de sympathie van Maud.

'Ik ben er zeker van, dat je het niet hebt gedaan,' zei de aanvoerster van het hockeyteam met overtuiging, 'want als je het had gedaan, dan zou je ook sportief genoeg zijn geweest om het ruiterlijk te bekennen, al was het alleen maar om onze match niet te laten verliezen.'

Dat beurde Jenny tenminste weer een beetje op.

'Mary zal nu je plaats innemen. Ik weet, dat ze er erg op gesteld is.'

Heel even schoot er een flits van een vreemde gedachte door het hoofd van Jenny. Het was haar opgevallen, hoe Mary haar de laatste tijd ontliep en iets tegen haar scheen te hebben. Vanmiddag nog had ze haar ogen neergeslagen, toen ze Jenny tegenkwam. Maar nee, Mary kon toch niets van dat blauwe potlood afweten. Mary, die altijd zo groots ging op haar sportiviteit. Nee, dat kon niet.

Maar toch, toen Jenny Mary feliciteerde met de keuze die op haar gevallen was, en haar veel succes wenste, was het net of Mary plotseling in de war

raakte. Ze werd beurtelings rood en bleek en mompelde toen zoiets, dat ze er niet zo heel zeker van was, inderdaad te zullen meespelen, en dat ze liever had, dat Jenny zelf speelde.

‘Dat vind ik aardig van je,’ antwoordde Jenny, voor zichzelf overtuigd, Mary verkeerd beoordeeld te hebben.

Het was daags voor de match. Jenny en wel twintig anderen zochten bloemen bij elkaar voor het vlechten van de grote overwinningskrans, toen ze plotseling een luide angstkreet hoorden, gevolgd door het woedend blaffen van een hond. Jenny, die het dichtst bij het hek stond, liet direct haar bloemen vallen en rende naar de plaats, waar ze de schreeuw had gehoord. En, net op tijd! Een Deense dog met bloed belopen ogen stond woedend tegenover... de Franse lerares en haar zuster, gereed om juf aan te vallen. Een stuk van een ketting hing aan zijn halsband. Hij was zeker losgebroken. Met zwiepende staart volgde hij de geringste beweging van de twee dames. Die wisten niet, waar ze het zoeken moesten.

Ze waren nog wel niet aangevallen, maar dat kon nu elk ogenblik gebeuren want juf was zo onhandig om haar ouderwetse parasol open te doen en zich daarachter te verbergen. Dit prikkelde de hond tot woede. Een nijdig gegrom weerklonk. De dog sprong naar voren, terwijl zijn ogen vuur schoten en met één beet van zijn vreselijke tanden scheurde hij de parasol aan flarden. Hij zou zeker de lerares hebben aangevallen, als niet juist Jenny was komen aanhollen. Die overzag direct de benarde situatie, en zonder enig nadenken greep ze de ketting en trok de hond achteruit. Ze was nooit bang geweest voor beesten en schreeuwde tegen de hond:

‘Wat is dat nou. Bul, ben jij losgebroken. Stoute hond. Jij mag toch niet alleen lopen. Dat weet je toch wel. Ga maar eens gauw met me mee.’

En Bul, onder invloed van die stem, die hij zo goed kende, werd direct kalmer. Hij gromde nog wel even tegen de twee dames, maar liet zich toch veilig overgeven aan de snel toegeschoten boer. Jenny's schoolmakkers waren ook op het toneel van de strijd verschenen. Juf stond zenuwachtig te huilen, terwijl haar zuster opspeelde tegen de boer, dat die zo'n hond, zo'n moordenaar toch stevig moest vastleggen. En het mooiste was nog, dat juf plotseling Jenny om haar hals vloog om haar te bedanken voor haar hulp. De geschiedenis met het potlood scheen bij toverslag vergeten!

De boer maakte zijn excuus, dat de hond was losgebroken en nodigde de twee dames uit even binnen te komen om wat te kalmeren en een kopje thee te drinken.

‘Maar nu is de zaak toch in orde!’ sprak Ruth die avond tegen Jenny. ‘Je begrijpt toch wel, nu je jufs leven gered hebt, dat ze die straf tegen je zal intrekken. En dan speel je toch mee! Hoera! Sjonge, wat zal Maud blij zijn. Ik ga 't haar direct vertellen!’

‘Dat wil ik niet hebben,’ antwoordde Jenny beslist. ‘Je begrijpt toch zelf wel, dat ik niet kàn meespelen. Ten eerste zou het een grote teleurstelling zijn voor Mary Allington, die er toch al zo op gevestigd had en ten tweede begrijp je wel dat alleen om die “levensredding”, die het noemen niet eens waard is, ik niet wil meespelen. Ik heb geen blik in dat optekencahier geworpen en geen vinger naar dat boek uitgestoken. Voordat ik dus meespeel, moet 't bewezen zijn, dat *ik* daar geen schuld aan heb gehad. Ik moet geloofd worden, in mijn eer hersteld en alleen dan speel ik mee! Laten we hopen, dat Mary mij goed vervangt!’ En met deze woorden rende Jenny de trap af. De eerste, die ze tegen het lijf liep, was... juf! Die greep Jenny's beide handen en drukte ze stevig.

‘Jenny, kind,’ zei ze ontroerd. ‘Je bent vandaag een ware heldin geweest. Je hebt mijn leven en dat van mijn zuster gered. Ik ben je heel erg dankbaar. Ik heb al lopen denken, hoe ik mijn dankbaarheid tot uiting kan brengen. En daarbij dacht ik aan de grote wedstrijd van morgen en je verlangen daaraan mee te doen. Ik heb besloten zelf naar de directrice te gaan om te vragen 't verbod in te trekken, als het tenminste mogelijk is. Want - helaas - het is eigenlijk niet in orde zo'n verzoek te doen. Want de discipline...’

‘Doet u geen moeite,’ viel Jenny haar in de rede. ‘Ik begrijp dat en wil ook niet op die wijze in staat worden gesteld mee te doen. En dan daarbij: Mary Allington is al in mijn plaats gekozen.’

‘Maar ik speel morgen niet mee, ik doe 't niet, ik kan 't niet!’ klonk plotseling een zenuwachtige stem achter hen. Mary Allington kwam vanachter een half geopende deur, waar ze 't hele gesprek scheen te hebben gevolgd, te voorschijn. ‘Ik speel niet mee! Jenny, Jenny, wat ben jij toch edel, vergeleken bij mij! Ik heb gehoord, dat je boven tegen Ruth zei, dat je me niet wilde teleurstellen, mij, die jou zoveel verdriet heeft bezorgd! Want *ik, ik* ben 't geweest, die jouw potlood bij jufs boek heeft gelegd, met opzet om de verdenking op jou te werpen, omdat - omdat ik de stille hoop had - die ook is uitgekomen - dat jij dan niet mee mocht spelen! Ik kreeg m'n zin! De opzet slaagde! Jij, Jenny, werd onschuldig verdacht. *Mij* vroegen ze mee te spelen en ik - ik heb sindsdien geen rustig ogenblik meer gehad. Ik stond elk ogenblik op het punt te bekennen; goed te maken wat ik heb gedaan - maar had er de moed niet toe. En ik zou 't misschien nòg niet gezegd hebben, zelfs na dat geval met die hond van vanmiddag, als ik jou dat niet over mij tegen Ruth had horen vertellen... Jenny, wil je me vergeven?’

Dat alles was één woordenstroom geweest. Jenny en juf stonden perplex, zo plotseling was die bekentenis gekomen. Vooral juf kon haar oren niet geloven. Zo'n slecht, doortrapt gedrag, nee, daar kon ze niet bij. Maar ze had geen tijd om een woord te zeggen, want Jenny was haar voor en nam Mary's hand in de hare.

‘Ik - ik vergeef je Mary, al is het niet mooi, wat je gedaan hebt. Beloof me, dat je nooit - nooit meer aan zoiets zult denken! En juffrouw Dubois, zou 'k een gunst willen vragen en ik vertrouw dat u mij die niet zult weigeren! Weest u niet boos op Mary. Ik begrijp, hoe dolgraag ze mee had willen spelen. Dat moet een verzachtende omstandigheid voor haar zijn.’

Mary stond met haar handen voor haar ogen. De edelmoedige houding van Jenny had haar diep aangegrepen...

Jenny en juf gingen naar de kamer van de directrice, waar de zaak ernstig werd besproken. Ofschoon de directrice er in 't begin niets voor voelde, de zaak te laten lopen, wist Jenny 't toch gedaan te krijgen, dat er alleen zou bekend worden gemaakt, dat de zaak met het bevlekte boek van juffrouw Dubois was opgehelderd en Jénny 't niet had gedaan. Meer zou er niet worden gezegd. Ook de directrice begreep ten slotte, dat Mary in die dagen al meer had geleden, dan enige straf haar nog zou kunnen aandoen...

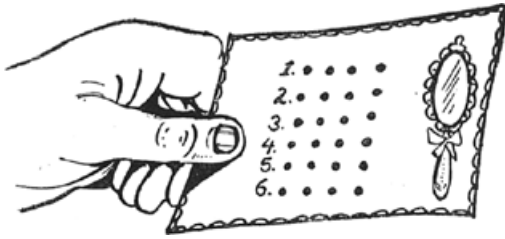
Mary kon haar oren niet geloven! Vergeven! Helemaal van die drukkende last af! Maar van 't verzwijgen van de zaak wilde ze toch niets weten en de volgende dag bekende ze zelf voor de hele klas, wat ze gedaan had. Openlijk wilde ze ervoor uitkomen. Maar weer was het Jenny, die partij voor haar trok. Ze schreef alles uitsluitend toe aan het verlangen van Mary om in het schoolteam mee te mogen spelen en kreeg ten slotte zelfs gedaan, dat ook de anderen Mary vergaven en beloofden niet meer over de zaak te zullen spreken. En Maud?! Die sprong een huis hoog, en voelde zich gelukkig van het ogenblik, dat ze hoorde, dat Jenny toch zou meespelen tot de laatste minuut van de spannende wedstrijd tegen de Kempschool, die eindigde in de glansrijkste, maar ook zwaarst bevochte overwinning van het Maseford team.

Jenny was natuurlijk de heldin van de dag. Ze liet weer staaltjes van spel zien, waaraan de Kempers niet konden tippen. En overal langs de lijnen vuurden de meisjes haar aan, tot ze geen geluid meer konden geven. En toen begonnen ze maar te ratelen met de ratelaars, die ze meegebracht hadden. Jenny wierp zo af en toe een schuinse blik en wuifde in de richting, waar Mary haar luid stond aan te vuren en het hardst stond te zwaaien van allemaal. En wie het eerste het veld opvloog, om Jenny op de schouders te nemen, kunnen jullie wel begrijpen.

Tweemaal hetzelfde beroep

Van links naar rechts invullen en op iedere stip een letter plaatsen:

1. geeft de tijd aan,
2. zangstuk,
3. blijft over als uit suikerbieten de suiker is gehaald,
4. werktuig, waarmee men bijv. water wegzuigt,
5. landbouwwerktuig met pennen er aan,
6. wordt een schip mee bestuurd.

Als de juiste woorden zijn ingevuld vormen de eerste zowel als de laatste letters van de woorden van boven naar beneden gelezen de naam van het zelfde beroep.

* * * * *

Wist je dit al?

Smakelijk eten

Het is bekend dat vele Abessiniërs rauw vlees heerlijk vinden. Het is daar in verschillende kringen heel gewoon, wanneer er tijdens een groot feest de bedienden rondgaan met inplaats van zoete versnaperingen, rauwe vissen aan stokken vastgebonden. De gasten kunnen er naar hartelust stukken van afsnijden en oppeuzelen.

Op deftige Japanse diners gingen vroeger de bedienden zelfs wel met rauwe schapen rond, waarvan de gasten bijzonder smulden zodat de stemming meestal op zulke rauw-vlees diners niets te wensen overliet....

Pas op voor de zon

Je zult het misschien niet willen geloven, maar het is toch zo dat onze vriend de zon met zijn prachtige gouden stralen, die onmisbaar voor het leven van mens, dier en plant zijn, niet helemaal te vertrouwen is.

De ultra-violette zonnestralen, die de zon naar onze aarde zendt, kunnen ons, als we te lang in de zon zitten, meer kwaad doen dan goed. Ons lichaam heeft behoefte aan vitamine D, maar bij een teveel van deze vitamine, die de zon ons schenkt, kunnen er in ons lichaam vergiftigingsverschijnselen optreden, waardoor we erg ziek kunnen worden. Het lezen in het volle zonlicht is erg slecht voor je ogen. Al draag je misschien niet graag een zonnebril, bescherm er toch je kostbare ogen mee als je een poosje in de zon gaat zitten en het dan bijvoorbeeld niet kunt laten dit mooie en gezellige vakantieboek in één stuk uit te lezen.

Zo begon het....

Uit twee parallel lopende geulen, waarin de wielen van een wagen reden, werd vele eeuwen geleden de rails van hout geboren. Het hout werd later vervangen door ijzer en op deze ijzeren rails reed in het jaar 1795 de eerste paardetram. In 1814 bouwde Stephenson zijn eerste stoomlokomotief, maar pas in 1825 verscheen het 'ijzeren paard', zoals men toen een lokomotief noemde, officieel op de rails. De eerste stoomtrein reed in 1826 in Engeland in de buurt van Liverpool.... Dat was het begin! Nu denderen elke minuut van de dag duizenden elektrische en diesel elektrische treinen met een enorme snelheid over de rails en doorkruisen alle delen van de wereld.

De Dansende Koe

Door P.L. Travers

Maria Poppins was een heel zonderlinge, maar ook heel goede kinderjuffrouw. Jannie en Michiel hielden veel van haar, want vertellen dat ze kon! Enfin, dat kun je nu gaan lezen.

Jannie had oorpijn en lag in bed met de zijden nopjeszakdoek van Maria Poppins om haar hoofd gebonden.

‘Wat is het voor een gevoel?’ wilde Michiel weten.

‘Alsof ze binnen in mijn hoofd aan het schieten zijn,’ zei Jannie.

‘Met kanonnen?’

‘Nee, met propeschietters.’

‘O,’ zei Michiel. En hij had bijna zelf ook oorpijn willen hebben. Het klonk zo opwindend.

‘Zal ik je een verhaal vertellen uit een van de boeken?’ zei Michiel en hij liep naar de boekenplank.

‘Nee. Daar kan ik helemaal niet tegen,’ zei Jannie, terwijl ze haar hand tegen haar oor hield.

‘Zal ik dan maar bij het raam gaan zitten en je vertellen wat er buiten gebeurt?’

‘Ja, graag,’ zei Jannie.

Michiel bleef dus de hele middag in de vensterbank zitten en vertelde haar alles wat er in de laan gebeurde. En soms waren zijn vertelsels erg vervelend en soms erg opwindend.

‘Daar is admiraal Boem!’ zei hij op een keer. ‘Hij is zijn hek uitgekomen en loopt vlug de laan af. Daar komt hij aan. Zijn neus is roder dan ooit en hij draagt een hoge hoed. Nu gaat hij langs het huis hiernaast...’

‘Zegt hij “Duizend bommen en granaten!”?’ vroeg Jannie.

‘Dat kan ik niet horen. Ik denk van wel. Daar is het tweede dienstmeisje van juffrouw Leeuwerik in de tuin van juffrouw Leeuwerik. En Jan Ziezo is in onze tuin en veegt de bladeren op en kijkt naar haar over de schutting. En nu gaat hij zitten om uit te rusten.’

‘Hij heeft een zwak hart,’ zei Jannie.

‘Hoe weet je dat?’

‘Hij heeft het me verteld. Hij zei dat zijn dokter zei, dat hij zo weinig mogelijk moest doen. En ik hoorde Pa zeggen, dat wanneer Jan Ziezo doet wat zijn dokter hem gezegd heeft, hij hem de laan zal uitsturen. O, wat bonst het en bónst het!’ zei Jannie, terwijl ze weer naar haar oor greep.

‘Héla!’ zei Michiel opgewonden vanaf het raam.

‘Wat is er?’ riep Jannie, en ze ging rechtop zitten. ‘Zeg het me alsjeblieft.’ ‘Tets heel vreemds. Er loopt een koe in de laan,’ zei Michiel, die op en neer wipte op de vensterbank.

‘Een koe? Een echte koe... zo maar middenin de stad? Wat gek! Maria Poppins,’ zei Jannie, ‘er loopt een koe in de laan. zegt Michiel.’

‘Ja, en ze loopt heel langzaam, en ze steekt haar kop over ieder hek en kijkt om zich heen alsof ze iets verloren heeft.’

‘Ik wou, dat ik het kon zien,’ zei Jannie spijtig.

‘Kijk!’ zei Michiel, die naar beneden wees toen Maria Poppins bij het raam kwam. ‘Een koe. Is dat niet gek?’

Maria Poppins wierp een vlugge, scherpe blik de laan af. Ze maakte een gebaar van verrassing.

‘Helemaal niet,’ zei ze, terwijl ze zich naar Jannie en Michiel keerde. ‘Dat is helemaal niet gek. Ik ken die koe. Ze was een heel goede vriendin van mijn moeder en ik raad je aan om beleefd over haar te spreken.’ Ze streek haar schort glad en keek hen allebei heel streng aan.

‘Kent u haar al lang?’ vroeg Michiel lief, in de hoop dat wanneer hij heel beleefd was hij iets meer over de koe zou horen.

‘Al van vóór de tijd dat ze naar de koning ging.’

‘En wanneer was dat?’ vroeg Jannie met een zachte en aanmoedigende stem. Maria Poppins staarde voor zich uit, haar ogen gericht op iets, dat ze niet konden zien. Jannie en Michiel hielden hun adem in en wachtten.

‘Het was lang geleden,’ zei Maria Poppins met een peinzende vertelstem. Ze zweeg even alsof ze zich de gebeurtenissen voor de geest haalde die honderden jaren geleden gebeurd waren. Toen ging ze dromerig verder, terwijl ze voortdurend naar het midden van de kamer staarde, maar zonder dat ze iets zag.

‘De rode koe ... zo werd ze genoemd. Ze was iemand van gewicht en bovendien was ze gelukkig (dat zei mijn moeder tenminste). Ze sleet haar leven op

de beste weide van de hele streek ... een grote wei vol boterbloemen zo groot als tafelborden en paardebloemen die heel wat groter dan bezems waren. De wei was helemaal geel en goud van de boterbloemen en paardebloemen die kaarsrecht overeind stonden, net soldaten. Telkens wanneer ze het hoofd van een soldaat opat, groeide er een ander voor in de plaats, met een groene soldatenjas en een gele kolbak.

Ze had daar altijd gewoond ... ze vertelde mijn moeder vaak dat ze zich niet de tijd kon heugen dat ze niet in die wei gewoond had. Haar wereld werd begrensd door groene heggen en de hemel, en van wat daar buiten was kende ze niets.

De rode koe was een heel deftige koe, ze gedroeg zich altijd als een volmaakte dame en ze wist wat hoorde en wat niet. Bij haar was iets òf zwart òf wit ... er was geen sprake van dat het grijs of misschien rose kon zijn. Mensen waren goed of slecht ... daartussen was niets. Paardebloemen waren òf zoet òf zuur ... er waren nooit halflekkere.

Ze had een heel druk leven. Haar ochtenden waren bezet met lesgeven aan het rode kalf, haar dochter, en 's middags leerde ze het kleintje manieren en loeien en alles wat een zeer welopgevoed kalf behoort te weten. Daarna gingen ze middagetten, en de rode koe liet het rode kalf zien hoe het een goed grashalm van een slechte kon onderscheiden; en wanneer haar kind 's avonds was gaan slapen, ging ze naar een hoek van de wei om te herkauwen en haar eigen kalme gedachten te denken.

Al haar dagen waren precies hetzelfde. Het ene rode kalf groeide op en ging weg, en een ander kwam er voor in de plaats. En het was begrijpelijk dat de rode koe ging denken dat haar leven altijd net zo zou blijven als het geweest was ... eigenlijk vond ze dat ze niets beters kon verlangen dan dat alle dagen eender zouden zijn tot het eind van haar leven.

Maar net op het ogenblik dat ze die

gedachten dacht, werd ze, zoals ze later aan mijn moeder vertelde, beslopen door het avontuur. Het overviel haar op een avond dat de sterren zelf er uitzagen als paardebloemen aan de hemel en dat de maan een grote madelief tussen de sterren leek.

Die avond, lang nadat het rode kalf was gaan slapen, stond de rode koe plotseling op en begon te dansen. Ze danste onstuimig en mooi en precies in de maat, ofschoon ze niet op muziek danste. Soms was het een polka, soms een schotse drie en soms een speciale dans die ze zelf bedacht. En tussen die dansen door maakte ze reverences en diepe buigingen en sloeg met haar kop door de paardebloemen.

‘Tjonge jonge!’ zei de rode koe bij zichzelf toen ze aan een horlepijp begon. ‘Wat raar! Ik heb dansen altijd niet netjes gevonden, maar dat kan toch niet nu ik zelf dans. Want ik ben een modelkoe.’

En ze ging door met dansen en had ontzettend veel plezier. Maar op het

laatst werd ze moe en ze vond, dat ze genoeg gedanst had en wilde gaan slapen. Maar tot haar grote verbazing merkte ze dat ze niet met dansen kon ophouden. Wanneer ze naast het rode kalf wilde gaan liggen, wilden haar poten dat niet. Die bleven huppelen en springen en namen haar vanzelfsprekend mee. Steeds maar de wei rond, springen en walsen en op haar tenen lopen.

‘Lieve help!’ mompelde ze af en toe opeen damesachtige toon. ‘Wat buitengewoon wonderlijk!’ Maar ze kon niet ophouden.

’s Morgens danste ze nog en het rode kalf moest zijn ontbijt van paardebloemen helemaal alleen verorberen, want de rode koe kon niet stil genoeg staan om te kunnen eten.

De hele dag danste ze door, de weide op en neer en de weide rond, met het rode kalf jammerlijk loeiend achter haar aan. Toen de tweede avond viel, en ze nog altijd danste en nog altijd niet kon ophouden, werd ze erg ongerust. En tegen het einde van een week van dansen was ze bijna gek. ‘Ik moet naar de koning om er over te spreken,’ besloot ze, terwijl ze met haar kop schudde.

Ze kuste dus het rode kalf en zei dat het zich netjes moest gedragen. Daarna keerde ze zich om en danste de wei uit om het de koning te gaan vertellen.

De hele weg legde ze dansend af en ze rukte onderweg van de heggen groene spruitjes die ze opat, en iedereen die haar zag bleef haar vol verbazing aanstaren. Maar niemand was verbaasder dan de rode koe zelf.

Eindelijk kwam ze bij het paleis van de koning. Zo trok met haar bek aan de bel, en toen de poort open ging, danste ze naar binnen het brede tuinpad af, tot ze bij het bordes kwam, dat naar de troon van de koning leidde.

Op de troon zat de koning, druk bezig met het maken van een nieuw stel wetten. Zijn secretaris schreef ze één voor één op in een rood notitieboekje, zodra de koning ze bedacht had. Er waren overal hovelingen en hofdames, allemaal heel kostelijk uitgedost en ze praatten allemaal tegelijk.

‘Hoeveel heb ik er vandaag gemaakt?’ vroeg de koning, en hij wendde zich tot zijn secretaris. De secretaris telde de wetten, die hij in het rode notitieboekje geschreven had.

‘Twee en zeventig, Majesteit,’ zei hij met een diepe buiging, waarbij hij moest oppassen niet te struikelen over zijn ganzeveer, die uitzonderlijk groot was. ‘Hm. Niet slecht voor een uur werk,’ zei de koning met een gezicht alsof hij erg met zichzelf ingenomen was. ‘Dat is genoeg voor vandaag.’ Hij stond op en schikte zijn hermelijnen mantel netjes in de plooï.

‘Laat mijn rijtuig voor komen. Ik moet naar de kapper,’ zei hij majesteitelijk. Op dat ogenblik zag hij dat de rode koe er aan kwam. Hij ging weer zitten en pakte zijn scepter.

‘Hé, wat is dat daar?’ vroeg hij toen de rode koe naar het bordes danste.

‘Een koe, Majesteit!’ antwoordde ze eenvoudigweg.

‘Dàt kan ik wel zien,’ zei de koning. ‘Ik heb nog altijd twee ogen. Maar wat wilt u? Vlug een beetje, want ik heb een afspraak met de kapper om tien uur. Hij wacht niet op me na die tijd en ik móét mijn haren laten knippen. En houd in vredesnaam op met dat gewiegel en gewaggel!’ vervolgde hij geprikkeld ‘Ik word er helemaal draaierig van.’

‘Helemaal draaierig!’ echoden alle starende hovelingen.

‘Dat is het nu juist wat mij mankeert, Majesteit. Ik kàn niet ophouden!’ zei de rode koe treurig.

‘Niet ophouden? Onzin!’ zei de koning woedend. ‘Houd dadelijk op! Ik, de koning, beveel het u!’

‘Houd dadelijk op! De koning beveelt het u!’ riepen alle hovelingen.

De rode koe deed een machtige poging. Ze probeerde zo hevig om met dansen op te houden, dat iedere spier en iedere rib op haar hele lichaam als gebergten overeind kwamen. Maar het gaf niets. Ze ging gewoon door met dansen aan de voet van het bordes van de koning.

‘Ik heb het geprobeerd, Majesteit. En ik kan het niet. Ik heb nu onafgebroken zeven dagen achter elkaar gedanst. En ik heb niet geslapen. En heel weinig gegeten. Een paar meidoornspruitjes ... dat is alles. Daarom ben ik hier gekomen om u om raad te vragen.’

‘Hm ... zeer eigenaardig,’ zei de koning en hij duwde zijn kroon naar een kant en krabde zich op z'n hoofd.

‘Zeer eigenaardig,’ zeiden de hovelingen, en ze krabden zich ook op hun hoofden.

‘Wat is het voor een gevoel?’ vroeg de koning.

‘Het is een raar gevoel,’ zei de rode koe. ‘En toch,’ ze zweeg even alsof ze naar woorden zocht, ‘is het ook een tamelijk prettig gevoel. Alsof er een schaterlach binnen in mij heen en weer schiet.’

‘Merkwáárdig,’ zei de koning en hij

legde zijn kin in zijn hand, staarde de rode koe aan, en dacht na over het beste geneesmiddel.

Plotseling sprong hij overeind en zei: ‘Lieve help!’

‘Wat is er?’ riepen alle hovelingen. ‘Maar zien jullie het dan niet?’ zei de koning, die heel opgewonden werd en zijn scepter liet vallen. ‘Wat dom van me dat ik het niet eerder heb gezien. En wat zijn jullie een domkoppen!’ Hij richtte zich woedend tot de hovelingen. ‘Zien jullie niet dat er een ster op haar horen zit?’

‘Dat is waar ook!’ riepen de hovelingen, die nu plotseling allemaal de ster zagen. En terwijl ze er naar keken leek het hun alsof de ster helderder werd.

‘Daar zit de fout!’ zei de koning. ‘Ik geloof dat jullie hovelingen die ster er beter af kunnen halen, zodat die ... eh ... dame met dansen kan ophouden om wat te kunnen eten. Het is de ster, mevrouw, die u aan het dansen maakt,’ zei hij tegen de rode koe. ‘Kom hier jij!’

En hij wenkte de hoofdhoveling, die zich zwierig aan de rode koe voorstelde en aan de ster begon te trekken. Ze wilde er niet af. De een na de ander kwamen de hovelingen de hoofdhoveling helpen, totdat er op het laatst een lange rij was. Elk hield z'n voorman bij z'n middel vast, en toen begon de krachtmeting tussen de hovelingen en de ster.

‘Denk om mijn kop!’ smeekte de rode koe.

‘Harder trekken!’ bulderde de koning.

Ze trokken harder. Ze trokken tot hun gezichten zo rood waren als frambozen. Ze trokken tot ze niet meer konden trekken en ze allemaal achterover vielen, de een bovenop de ander. De ster bewoog niet. Ze bleef muurvast aan de horen zitten.

‘Tjonge-jonge-jonge!’ zei de koning. ‘Secretaris, ga eens even in de encyclopedie opzoeken wat er staat over koeien met sterren op hun horens.’

De secretaris ging op z'n knieën liggen en kroop onder de troon. Al gauw kwam hij weer te voorschijn met een groot groen boek, dat hij daar altijd had liggen voor het geval de koning iets wilde weten.

Hij sloeg de bladzijden om.

‘Er staat helemaal niets, Majesteit, behalve de geschiedenis van de koe die over de maan sprong, en daar weet u alles van.’

De koning wreef langs zijn kin, want dat hielp hem bij het denken.

Hij zuchtte geprikkeld en keek naar de rode koe.

‘Het enige wat ik kan zeggen,’ zei hij, ‘is dat het het beste is dat u dat ook probeert.’

‘Wat probeert?’ zei de rode koe.

‘Over de maan springen. Misschien helpt het. In ieder geval is het de moeite waard om het te proberen.’

‘Ik?’ zei de rode koe met een beledigde blik.

‘Ja, u... wie anders?’ zei de koning ongeduldig. Hij wilde graag naar de kapper.

‘Sire,’ zei de rode koe, ‘ik verzoek u te bedenken dat ik een fatsoenlijk, deftig dier ben, en dat mij tijdens mijn jeugd geleerd is dat springen geen bezigheid voor een dame is.’

De koning stond op en zwaaide met zijn scepter naar haar.

‘Mevrouw,’ zei hij, ‘u bent hier bij mij gekomen om raad, en die heb ik u gegeven. Wilt u eeuwig door blijven dansen? Wilt u eeuwig honger hebben? Wilt u nooit meer slapen?’

De rode koe dacht aan de malse heerlijke smaak van paardebloemen. Ze dacht aan het gras in de weide en hoe zacht het was om er op te liggen. Ze dacht aan haar vermoeide huppelende poten en hoe heerlijk het zou zijn om ze te laten uitrusten. En ze zei bij zichzelf: ‘Misschien zou het voor één keer niet hinderen en niemand - behalve de koning - hoeft het te weten.’

‘Hoe hoog denkt u dat het is?’ zei ze hardop onder het dansen.

De koning keek omhoog naar de maan.

‘Minstens een kilometer, zou ik denken,’ zei hij.

De rode koe knikte. Dat dacht zij ook. Ze overlegde een ogenblik en nam toen een besluit.

‘Ik had nooit gedacht dat ik zover zou komen, Majesteit. Springen... en nog wel over de maan. Maar... ik zal het proberen,’ zei ze en ze maakte een sierlijke reverentie naar de troon.

‘Goed,’ zei de koning opgeruimd, want hij bedacht dat hij toch nog op tijd bij de kapper zou zijn. ‘Volg mij!’

Hij liep vooruit het park in, en de rode koe en de hovelingen volgden hem. Toen hij op het open grasveld was gekomen, zei de koning: ‘Dus wanneer ik fluit... dan springt u!’

Hij haalde een grote gouden fluit uit zijn vestzak en blies er zachtjes in om zich er van te overtuigen dat er geen stof in zat.

De rode koe danste en hield zich gereed.

‘Klaar... één!’ zei de koning.

‘Twee!’

‘Drie!’

Toen blies hij op zijn fluit.

De rode koe haalde diep adem, maakte een geweldige sprong, en de aarde zakte onder haar weg. Ze zag de gestalten van de koning en de hovelingen kleiner en kleiner worden totdat ze in de diepte verdwenen. Zijzelf schoot omhoog langs de hemel, terwijl de sterren als grote gouden schalen om haar heen draaiden, en toen voelde ze de koude stralen van de maan als een verblindend licht op haar vallen. Ze deed haar ogen dicht toen ze er over heen zweefde, en terwijl de stralende glans achter haar langs schoof en ze haar kop weer naar de aarde boog, voelde ze de ster van haar horen glijden. Ze viel er af in snelle vaart en rolde langs de hemel. En toen de ster in de duisternis verdween, leek het alsof er luide muziekakkoorden uit opklonken, waarvan de echo door de lucht schalde.

Na een kort poosje belandde de rode koe weer op de aarde. Tot haar grote verrassing zag ze dat ze niet in de tuin van de koning was, maar in haar eigen weide met paardebloemen.

En ze danste niet meer! Haar poten stonden zo stevig alsof ze van steen waren en ze liep even bezadigd als elke deftige koe. Rustig en kalm stapte ze door de weide om het rode kalf te gaan begroeten, en onderweg onthoofdde ze haar gouden soldaten.

‘Ik ben zo blij dat u terug bent!’ zei het rode kalf. ‘Ik ben zo alléén geweest.’ De rode koe kustte het kalf en viel aan op de weide. Het was haar eerste goede maaltijd na een week. En toen haar honger gestild was, had ze verscheidene regimenten opgegeten. Daarna voelde ze zich beter. En al gauw ging ze haar leven weer net zo leven als ze het vroeger geleefd had.

In het begin was ze erg ingenomen met haar rustige regelmatige gewoonten, en ze was blij dat ze eten kon zonder te dansen, en op het gras liggen en 's nachts slapen inplaats van buigingen te maken tegen de maan tot zonsopgang.

Maar na een poosje begon ze zich onprettig en teleurgesteld te voelen. Haar paardebloemenwei en haar rode kalf waren allemaal heel mooi, maar ze wilde iets anders en ze wist niet wat. Tenslotte besepte ze dat ze haar ster miste. Ze was zo aan dansen gewend geraakt en aan het gelukkige gevoel dat de ster haar geschonken had, dat ze er naar verlangde om weer een horlepijp te dansen met haar ster weer op haar horens.

Ze kniesde, ze had geen trek meer, haar humeur was afschuwelijk. En ze barstte vaak zonder enige reden in tranen uit. Eindelijk ging ze naar mijn moeder en vertelde haar de hele geschiedenis en vroeg haar om raad.

‘Tjonge, m'n beste!’ zei mijn moeder tegen haar. ‘Je denkt toch niet dat er maar één ster uit de hemel gevallen is! Iedere nacht vallen er miljarden, hebben ze mij verteld. Maar ze vallen natuurlijk op verschillende plaatsen. Je kunt niet verwachten dat er in een dierenleven twee sterren in dezelfde wei vallen.’

‘Dus, u denkt... dat wanneer ik een beetje op reis ging...?’ begon de rode koe, terwijl er een gelukkige en verlangende uitdrukking in haar ogen kwam. ‘Als ik jou was,’ zei mijn moeder, ‘dan zou ik er een gaan zoeken.’

‘Dat zal ik,’ zei de rode koe blij, ‘dat zal ik zeker.’

Maria Poppins zweeg.

‘En daarom loopt ze door de Kerseboomlaan, denk ik,’ vervolgde Jannie zachtjes haar verhaal.

‘Ja,’ fluisterde Michiel, ‘ze zocht haar ster.’

Maria Poppins ging met een schok rechtop zitten. De starende blik van haar ogen en de onbewegelijkheid van haar lichaam waren verdwenen.

‘Kom dadelijk van dat raam af, meneer!’ zei ze boos. ‘Ik ga de lampen aansteken.’ En ze liep vlug over de overloop naar de elektrische schakelaar. ‘Michiel!’ zei Jannie fluisterend. ‘Kijk gauw even of de koe er nog is.’

Haastig gluurde Michiel naar buiten in de vallende schemering.

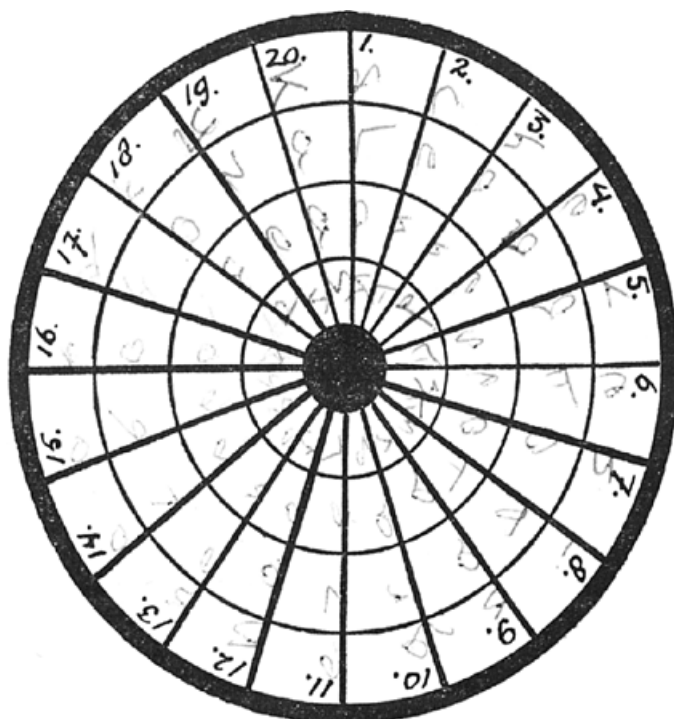
‘Vlug!’ zei Jannie. ‘Maria Poppins is binnen een minuut terug. Zie je haar?’

‘Nee-ee-ee,’ zei Michiel die naar buiten keek. ‘Geen spoor. Ze is weg.’

‘Ik hoop dat ze de ster vindt!’ zei Jannie, terwijl ze dacht aan de rode koe die rondzwierf op zoek naar een ster om op haar horen te steken.

‘Ik ook,’ zei Michiel, die op het geluid van de terugkerende voetstappen van Maria Poppins haastig het rolgordijn omlaag trok...

Rad-Puzzel

Van buiten naar binnen invullen:

1. dier, dat zijn huis op de rug meedraagt,
2. geldstuk,
3. deel van de arm,
4. dier met stekels,
5. tegenovergestelde van los,
6. voedsel tot je nemen,
7. vrucht met harde schaal,
8. klein beetje,
9. akelig,
10. groeit in de wei, en is het voedsel van de koe,
11. dier, dat een balkend geluid laat horen,
12. inwoner van Noorwegen,
13. daarmee ruik je,
14. hierin bakt men brood,
15. bediende in een restaurant,
16. kleur,
17. vogel (symbool van de vrede),

18. groot bos,
19. metaal (de ij is één letter),
20. zuivelprodukt.

Heb je de juiste woorden ingevuld, dan lees je in de buitenste rij hokjes van 1 t/m 20 de namen van twee bekende badplaatsen.

Het Geheim van Stradivarius

Door J.W. van der Klei

De Italiaanse stad Cremona stond door de eeuwen heen reeds bekend als een centrum van uiterst bekwame makers van strijkinstrumenten. De ontwikkeling van de zeer oude vedel tot de meesterviool vond wel hoofdzakelijk daar plaats. Omstreeks 1730 werden er in Cremona violen gemaakt die de bouwers er van wereldfaam bezorgden. Daar was dan Girolamo Amati, zoon van de destijds allergrootste Nicolo, wiens instrumenten lange tijd als de beste werden

erkend. Er was een jongere generatie en wel Guarnerie, wiens instrumenten ook reeds een weg vonden tot ver over de grenzen.

Onbetwistbaar werd echter thans als de allergrootste erkend, Antonio Stradivarius, eens een talentvol leerling van Nicolo Amati, die uitnemend van zijn leertijd gebruik had gemaakt en in staat was gebleken na jarenlange proefnemingen, waarbij hij aan zijn vakmanschap, kunstzin en -gevoel de allerhoogste eisen stelde, instrumenten te bouwen die beschikten over het toon-ideaal, dat hij zich had voorgesteld.

Grote violisten uit die tijd, als een Corelli, een Mossi en anderen hadden het gaarne erkend en er was een voortdurende vraag naar de instrumenten van de beroemde bouwer.

Daar aan de Piazza Dominico in het grote stille huis werden wonderen verricht door de reeds negentigjarige meester en zijn zoons Omobono en Francesco, die ook reeds mannen van boven de vijftig waren.

Antonio Stradivarius was een zeer rijk man geworden en aangezien zijn kunstenaarshart ook warm klopte voor de medemens, was hij velen tot hulp.

Op zekere dag, toen de klokken van de oeroude Campanilla de Torazza juist het middaguur luidden en de familie Stradivarius aan tafel wilde gaan, kwam er bezoek. Het was Padre Benedict van het klooster, dat achter de Piazza was gelegen, en met hem kwam een jongen mee, die zo op het oog achttien jaren moest tellen.

‘Wel broeder Benedict, dat is een aangename verrassing u eens hier te zien,’ riep Stradivarius uit, en met een veerkracht die men van een negentigjarige niet zou verwachten, stond hij kaarsrecht overeind om de Padre de hand te drukken. ‘Zet u neder en gebruik dit eenvoudige maal met ons. Wat zie ik, ge brengt een gast mede? Laat die jongeman ook plaats nemen.’

Terwijl de Padre de jongen wees om te gaan zitten nam hij het woord: ‘Ik zal uw uitnodiging gaarne aannemen beste Maestro. Met genoeg zie ik, dat uw dis welvoorzien is en het komt mij voor, dat we tijdens de maaltijd heel geschikt ons gesprek kunnen houden.’

De disgenoten namen tersluiks de jongen op, die bedeesd voor zich uitkeek. Hij had een knap donker uiterlijk en hoewel hij niet groot van stuk was, zag hij er toch stevig gebouwd uit.

Catharina, de dochter van Stradivarius, had de leiding aan tafel en zorgde er voor, dat ieder ruimschoots van de lekkere spijzen werd voorzien door een jonge dienstmaagd.

Tijdens de maaltijd vertelde de Padre, dat de jongen uit Frankrijk kwam. Hij was van een goede en kunstzinnige familie, tekende heel goed en was een uitstekend houtbewerker voor fijne voorwerpen. Zijn naam was Marcel Desplantes, dat bewezen uitstekende papieren van het gemeentebestuur van Nancy en bovendien had de jongen een prachtige aanbeveling van de bisschop van Nancy, voorzien van handtekening en het bisschoppelijk zegel, waarvan de echtheid door Padre Benedictus was geconstateerd en werd gegarandeerd.

De jongen had slechts één verlangen: een goed vioolbouwer te worden. Dat was zijn levenswens en hij had zich vele offers en grote ontberingen getroost om naar Cremona te reizen, waar hij wist, dat de grootmeesters in de vioolbouwkunst waren te vinden.

‘De rest begrijpt gij wel m'n beste Stradivarius,’ meende de Padre. ‘Ik meende, dat hij bij u het beste weg zou zijn, het klooster wil hem herbergen en voor zijn

onderhoud zorgen en zo hij het verdient, geeft gij hem een zakduit. Gaarne zal ik persoonlijk voor hem instaan.'

Stradivarius richtte zijn doordringende donkere ogen even op de jongen en sprak hem aan: 'Zo, dus je wilt een viool leren bouwen? Dat is lang niet gemakkelijk jongeman, tenminste.... als het een goede viool moet zijn. Op verzoek van de Padre zul je hier mogen werken en mijn zoon Francesco zal onderzoeken, of je een viool zult leren bouwen, of dat je daartoe ongeschikt bent.'

‘Gracias milles,’ mompelde de jongen en z'n ogen lichtten op, ‘Signore, ikke spreken niet veel uw taal. Très petit peu, hele klein beetje.’

‘Dat zal wel wennen,’ lachte de Maestro. ‘Ik hoop, dat je je handen, ogen en hersens meer zult gebruiken dan je tong, daar worden geen violen mee gebouwd.’ Zo deed een nieuwe leerling zijn intrede bij de beroemde vioolbouwer, die tevens had besloten, dat Marcel een kamertje in het huis zou krijgen en dus niet in het klooster behoefde te verblijven. Hij maakte kennis met de gehele familie en Anna Maria het meisje, en ieder vond hem een echt aardige jongen. Het uitspreken van zijn naam scheen een beetje lastig en dat leidde ertoe, dat hij Marco werd genoemd.

Nooit had Stradivarius een ijveriger leerling gehad, en daarbij kwam nog, dat Marco uitstekend met de gereedschappen als fijne mesjes, gutsen, schaafjes en tangen kon omgaan. Zijn kunstzin bewees hij, toen hem opgedragen was een vioolkist af te werken.

Het was een gewoonte, dat om het sleutelgat heen een versiering werd ingelegd, van verschillende kleuren paarlmoer. Dat was een uiterst precies werkje. Toen de Maestro zag, hoe fijntjes Marco een paar roosjes had gevormd en zo nauwkeurig had ingelegd, dat het met de hand niet was te voelen, gaf hij zijn leerling lof, waarmee hij anders uiterst karig was.

De enigszins stille en stroeve Francesco Stradivarius had in het grote atelier de leiding van de dagelijkse werkzaamheden. Hij was zelf een begenadigd vioolbouwer waar het precisie en afwerking betrof, echter zonder de gevoelvolle kunstzin van zijn beroemde vader. Francesco kon een boven- of een onderblad van een gelijk laagje hout ontdoen tot in gedeelten van millimeters. Een kam, een snarenhouder of een tap, die uit zijn handen kwam, was een toonbeeld van nauwkeurigheid. Alles paste zelfs zó, dat een viool in elkaar kon worden gezet en de delen bijeen bleven, zonder dat er een lijmpot aan te pas kwam.

Menigmaal toonde Francesco dat aan Marco, die zijn ogen uitkeek en nog meer ijver aan de dag legde dan hij al deed. De jongen was zeldzaam leergierig. Hij was ook

heel erg behulpzaam en als de knecht Battista tezamen met Anna Maria het grote atelier ging opruimen of schoonmaken, dan bood Marco altijd zijn hulp aan, hetgeen natuurlijk graag werd aangenomen.

Dat grote atelier, waar zoveel kostbare instrumenten werden gemaakt, was doorgaans een toonbeeld van orde en netheid. Het was een gebiedende eis van de oude Maestro, dat alle gereedschap op tafels werd gelegd waarover een groen laken was gespreid. Alles op zijn plaats, zodat alles dadelijk was te vinden. Spanen, fijn zaagsel of stof werden terstond weggeveegd.

Op een enorm fornuis stonden smeltkroezen, retorten en flessen met allerlei inhoud. In een muurkast lagen, achter glas geborgen, alle mogelijke soorten hars, dozen met geheimzin-

nige poeders, zalven en petten met goud-en gele olie. Uit al deze grondstoffen brouwde de meester zelf de geheimzinnige vernissen, waarvan de werking een zo grote invloed had op de kwaliteit van de nobele violen, en die door de eeuwen hun werking zouden behouden.

De zoon Omobono verzorgde voornamelijk de aankoop en het onderhoud van de zeer uitgezochte houtsoorten, die geschikt waren om bij de bouw van de violen te worden gebruikt. Overwegend was het ahornen dennehout. Omobono trok hier en daar de bossen in om geschikte bomen te ontdekken. Alle hout was hier nog lang geen timmerhout. Ook kwam het voor, dat hij zeer oude, zware balken kocht uit huizen of torens, waar een of ander moest worden vernieuwd. Hij had de gewoonte om er zijn oor tegen te leggen. Hout is een eigenaardige substantie, wil het goed zijn dan moet het leven. Omobono scheen een van die mensen te zijn, die dat met hand en oor konden constateren. Als het hout eenmaal was aangekocht, werd het nog jaren in de zon gelegd en dan veel later pas aan handige blokken gezaagd.

Marco leerde heel wat en iedere avond als hij op z'n bovenkamertje was en de blinden gesloten waren, dan zat hij in alle stilte alles nauwkeurig op te schrijven.

Stradivarius was bezig eigenhandig een gereedgekomen viool in elkaar te zetten. De meester was omringd door tangetjes en klemmetjes, hamertjes en vijltjes, terwijl een lijmpot op een testje stond te pruttelen. Marco gaf de gereedschapjes aan. Het was de eerste maal, dat hij een viool in elkaar zag zetten. Stradivarius gaf hem nu persoonlijk les.

‘En nu heb ik een apart karweitje voor je Marco,’ zei de Maestro. ‘Open die glazenkast eens, dan zie je een groene houten doos staan. Daar vind je een stapeltje gele kaartjes in en een houten stempel, dat ik zelf heb uitgesneden. Nu moet je op een der kaartjes het stempel afdrukken. Daarop is te lezen, de naam van deze goede stad, mijn naam en de woorden ‘faciebat anno.’ Daarachter schilder je keurig netjes het jaartal. Je tekent uitstekend, dus zul je die paar letters ook wel netjes kunnen zetten. Ga daar maar zitten.’

Marco voldeed heel zorgvuldig aan de opdracht en toen hij even later de drukproef aan Stradivarius liet zien, was deze heel tevreden. ‘Deze kaartjes plak ik binnen in mijn violen,’ sprak de meester. ‘Het is mijn garantie voor echtheid, dat de viool werkelijk door mij is vervaardigd.’ Iedere viool wordt in een register genoteerd. Ik houd aantekening van alle violen die ik in mijn leven heb gemaakt, met alle bijzonderheden en de tekeningen van de modellen waarnaar ze gemaakt zijn.’

‘Ikke heb wel eens gehoord, dat u hebben geheimen,’ was Marco zo vrij om te zeggen. ‘Als u er niet meer zijn, niemand kan dan deze violen maken?’

Stradivarius lachte eens hartelijk: ‘Je bedoelt het geheim volgens welke ik mijn violen maak? Ik zal je eens wat vertellen Marco. Reeds zestig jaar maak ik zelf-

standig violen. In Nicolo Amati had ik een uitstekende leermeester. Steeds heb ik echter gezocht naar middelen om een volmaakt toon-ideaal te bereiken. Altijd heb ik getracht verbeteringen aan te brengen en in de loop van de jaren is het bewijs geleverd, dat mijn instrumenten steeds beter zijn geworden. Mijn geheimen, dat zijn de modellen, tekeningen en notities waar alles in te vinden is, van het gebruikte hout, de bewerking er van, tot het afwerken van de viool toe. Natuurlijk ben ik er erg zuinig op en heb ik dat alles goed verstopt. Kijk maar eens.'

De Maestro stond op en nam uit zijn vest een eigenaardige sleutel waarmee hij een deur opende die op een kast geleek. De kast was echter leeg! Lachend stak Stradivarius zijn hand in de kast en morrelde even aan de rechterzij wand. Een licht geruis ontstond en er zakte een tweede kast naar beneden. Marco stond met grote ogen toe te zien. De grote vioolbouwer nam nu een andere sleutel en opende de kast. Stapels papieren en boeken, keurig gerangschikt, werden zichtbaar.

'Ziedaar mijn geheimen jongeman, maar nu moet je niet denken, dat het alles is. De natuur en haar produkten spelen een grote rol bij het bouwen van mijn violen. Zo is het met de vernissen, die ik gebruik, en de manier waarop die worden aangebracht. Een beetje te dun of te week, dan krijgt de viool een voze toon, een beetje te dik en de toon wordt hard. Je ziet dat er nog al wat komt kijken.' Terwijl de meester de kast weer sloot en dus met zijn rug naar de jongen stond toegekeerd, veranderde deze helemaal. Zijn ogen werden hard en wreed en zijn hele wezen drukte begeerte uit, om de inhoud van de kast te willen grijpen.

'Zie zo, en nu kun je me straks helpen om nieuwe vernis aan te maken. In die pot waar nummer drie op staat zit nog een beetje, je kunt beginnen met dat eens duchtig om te roeren, zodat de massa weer gelijk vloeibaar is.' Stradivarius verwijderde zich even en met koortsachtige haast goot Marco een beetje vernis in een kleine porseleinen zalfpot, die hij stevigsloot en in z'n zak stak.

Toen de volgende dag de knecht van de schipper van Piacenza een paar blokken perehout aan het atelier van Stradivarius kwam bezorgen, wierpen Marco en hij elkaar een veelbetekenende blik toe.

Bij het vertrek stopte Marco de man een pakje in de hand.

De stad Piacenza ligt 60 km ten westen van Cremona, eveneens aan de rivier de Po. Destijds was het een bekend knooppunt in het Toscaanse land, waar vele wegen samenkwamen, die het verkeer in de Po-vlakte mogelijk maakten voor reizigers, die van karos of wagen gebruik maakten. Dit was een van de redenen, waarom Piacenza rijk was aan hotels en stalhouderijen. Lange reizen vorderden in die dagen veel tijd en waar de paarden zo nu en dan een flinke rust moesten genieten, brachten de reizigers die dagen in een Albergo door om het er eens goed van te nemen en daarna uitgerust de reis weer te vervolgen. Evenals andere aan de rivier gelegen steden, had Piacenza een grote kade, waaraan de barken van de rivier,

schippers meerden, waar gelost en geladen werd, hetgeen een hele drukte voor de stad met zich meebracht. Het gevolg van een en ander was, dat er altijd veel vreemdelingen in Piacenza waren, die men er gaarne zag, want er werd flink aan verdiend.

Zo gebeurde het, dat een fraaie karos bespannen met twee uitstekende paarden voorreed bij de Albergo 'Luna Rossa.' Het was een deftige bedoening en de herbergier Giovanni ging persoonlijk naar buiten om de voornamen gasten te begroeten, terwijl de stalknecht met de donker-gekleurde koetsier karos en paarden naar de stal brachten.

Onder een hele reeks diepe buigingen van Giovanni vertelde een van de heren, dat dit de koets was van le Comte de Tours, een van de oudste geslachten uit de Franse adel. Monsieur le Comte dan, was vergezeld van zijn secretaris, zijn lijfarts, een valet de chambre en zijn Algerijnse koetsier, die tevens als lijfwacht dienst deed. Monsieur le Comte wenste drie kamers, een heel grote voor zichzelf, die meteen als ontvangkamer dienst kon doen, een kamer die door de lijfarts en de secretaris zou worden gebruikt en nog een voor de valet de chambre en de koetsier. De kamers moesten naast elkaar liggen, liefst met tussendeuren, Monsieur le Comte had belangrijke zaken te regelen en dat diende volkomen ongestoord te kunnen geschieden.

'Si, si Signore,' verzekerde Giovanni met nadruk. 'Ik heb uitstekende kamers voor u. Ge krijgt de gehele eerste verdieping. Niemand zal u storen, zelfs geen muisje. Monsieur zal hier met veel genoegen zijn, en.... heerlijk eten. Mijn keuken staat wijd en zijd bekend om haar heerlijke schotels, en mijn kelder bevat de beste wijnen.'

'Het is goed, het is goed,' brak de secretaris af. 'Laat deze koffers zo spoedig mogelijk boven brengen. Er dient heel voorzichtig mee te worden omgesprongen.'

Des avonds zat de Comte de Tours in hemdsmouwen tezamen met zijn getrouwen in zijn grote kamer. Er brandde een vuurtje in de haard; op de tafel stonden, behalve een stel flakkerende kaarsen, verschillende flessen wijn, waarvan de heren zich vlot bedienden en er hing een dikke walm van de pijpen en Algerijnse sigaretten, die er werden gerookt.

De heren waren in de beste stemming; Monsieur le Comte had het woord en grinnikte: 'Daar zitten we dan brave makkers, Monsieur le Comte de Tours, die bij de gendarmes in Marseille beter bekend is als Jean Padoux, de zwendelaar, die de gevangenis van binnen uitstekend kent, mijn secretaris Monsieur Renard, beter bekend als Linke Louis de insluiper, mijn lijfarts en alchimist Monsieur Goulard, valse munter en schriftvervalser eerste klasse, in zijn fatsoenlijke dagen was hij een uitstekend apotheker en chemicus, dan mijn geëerde valet de chambre Jean, die zich kan opvouwen en desnoods door een lampegas kruipen, waarmee hij de naam Le Serpent volkomen heeft verdiend; voor hem kan geen enkele deur gesloten blijven. Natuurlijk zal ik ons bruine gevaar Ali Barouda niet vergeten te noemen, die zo vaardig met mes en pistool kan omgaan, dat hij de naam 'de Bloedvlek' met ere mag dragen. Ha, ha.... Als de gendarmerie van Marseille hier was, zouden ze veel belangstelling voor ons tonen. Maar.... Marseille is heel ver weg. Ge weet allen waarvoor we ons hier in dit nare land van macaroni en olijfolie bevinden en dat we moeten slagen. Van onze hele laatste buit zijn nog ongeveer achthonderd dukaten over, een schone som waar we nog een poosje de gebraden haan van kunnen uithangen, doch als ik bij mijn opdrachtgevers kan aankomen en de geheimen van die ellendige Stradivarius op tafel kan leggen, dan zullen we zoveel geld krijgen

mijne heren, dat ge er van duizelt. En nu Goulard, gij zijt het intellect van de troep, wat denkt gij van de te ondernemen stappen?’

Goulard kuchte eens en zei dan: ‘Ge weet hoe ons plan is ontstaan. Ik heb in de gevangenis kennis gemaakt met die Italiaan, die een poosje knecht was bij

Stradivarius. De man was een boerenjongen uit die streek en nog al een beetje dom. In de vele uren, die we werkeloos in de cel doorbrachten, vertelde hij mij wel zoveel, dat we tot ons plan kwamen om de geheimen van Stradivarius te pakken te krijgen. Ge weet, dat ik Luigi Moretti, die wij beter kennen als ‘het Kind’ voorzien heb van fraaie papieren van de bisschop van Nancy, met handtekening en zegels, die zijn Hoogerwaarde zelf niet beter kan vervaardigen. Het is om je een stuip te lachen, ‘het Kind’ is omgedoopt in Marcel Desplantes, oud achttien jaar, zoon van vermogende ouders, kunstzinnig en bekwaam houtbewerker, die violen wil gaan bouwen. Wat een bof, dat die jongen er met zijn bijna dertig jaar zo jong en onschuldig uitziet. Een nog grotere bof is, dat hij vloeiend Frans spreekt. Hij zal zijn rol meesterlijk weten te spelen. Ik hoor al hoe hij zijn moedertaal, het Italiaans, stottert en stamelt, en niemand er ergin heeft, dat hij een pure Italiaan is, die alles verstaat.’

Jean Padoux merkte op: ‘Maar intussen weten we nog helemaal niet, of ‘het Kind’ bij die Stradivarius terecht is gekomen. Misschien heeft hij een of andere streek uitgehaald, zodat hij ergens in de petoet zit.’

Goulard vervolgde: ‘We zullen het gauw genoeg weten. Een knecht van schipper Enrico, die veel naar Cremona vaart zal er ons bericht van brengen.’

‘Wat voor een knecht!’ stoof Padoux op. ‘Heb jij de hele wereld al op de hoogte gebracht van onze plannen? Straks pakken de carabinieri ons al op voordat we een sleutel in een slot hebben gestoken!’

‘Kalm aan Jean, voor zo stom moet je mij niet aanzien. Die knecht Guiseppa is er doodsbenauwd voor, dat ‘het Kind’ of ik hier zullen vertellen, dat hij in de gevangenis heeft gezeten. Die houdt zijn mond wel potdicht. Bovendien hebben we hem even verteld, dat onze vriend Ali in de buurt is, wiens mes nog wel eens uit kan glijden.’ De grinnikende Algerijn trok zijn gevaarlijke stiletto te voorschijn en streek liefkozend met zijn duim langs het vlijmscherpe lemmet. ‘Dus het wachten is op bericht van Guiseppa?’ wilde Padoux weten. Goulard

knikte: ‘We zullen morgen wel eens poolshoogte gaan nemen aan de kade.’ ‘Nu, dan zullen we het buigende knipmes van een hotelier nog maar een paar flessen boven laten brengen,’ stelde Padoux voor.’ ‘Ali, ga jij hem dat eens even zeggen, en dan let je zo nu en dan op, of we hier niet beluisterd worden. Nieuwsgierigheid kunnen we in onze zaken niet hebben.’

Er waren reeds vier dagen verstreken, zonder dat de samenzweerders enig bericht uit Cremona hadden vernomen. Ze hadden zelfs het plan al opgevat om Le Serpent er te paard naar toe te sturen, om eens te verkennen, wat er van ‘het Kind’ was geworden.

Giovanni had juist het diner voor de heren boven laten brengen en kwam, zoals hij altijd deed, zich persoonlijk overtuigen, of alles in orde was. Dat moest je nu eenmaal wel doen als er zulke voorname gasten in het hotel waren. Nadat hij was verdwenen werd er al spoedig weer geklopt en was het de huisknecht, met de boodschap, dat er iemand was, die een pakje voor Monsieur Goulard kwam brengen en dit persoonlijk wenste te overhandigen.

‘Laat de man bover komen,’ besliste Goulard, nadat hij had uitgehoord, hoe de bewuste man er uitzag. Het moest Guiseppe zijn.

‘Voor alle zekerheid ga jij op de gang om te zien of er niets achter steekt Ali!’ zei Padoux. De Algerijn stak zijn gevaarlijke mes in z'n linkermouw en trok een onheilspellend gezicht toen hij door de tussendeur verdween. Zo zou hij uit de andere kamer achter de bezoeker kunnen komen, zonder dat deze het bemerkte. Als er onraad was, zouden er doden vallen, dat was Ali aan te zien.

Op een schuchter kloppen riep Goulard: ‘Binnen!’ Zachtjes werd de deur open gedaan. De handen van de mannen die aan tafel zaten gleden naar hun pistolen die ze in de gordel droegen. ‘Zo, Guiseppe!’ ried Goulard bijna verheugd uit. ‘Kom binnen man en ga zitten. Dit zijn allemaal goede vrienden. Zeg maar wat je op je hart hebt, dan zal ik je een fiks glas wijn inschenken.’ Guiseppe keek van de een naar de ander en ging toen zitten. De anderen knikten even en staarden naar de schippersknecht terwijl ze afwachtten wat Goulard verder zou zeggen.

‘Ik kom juist uit Cremona,’ zei Guiseppe. ‘We hebben veel tegenwind gehad, daarom duurde de reis extra lang. Alles wat ik voor u heb is een pakje en een brief.’

‘Geef maar hier, vrind!’ zei Goulard gretig en hij pakte een en ander aan. ‘Je hebt dus je oude vriend gezien en gesproken, hè? Nou hij zal daar bij die oude fidelaar wel beter zitten dan in de gevangenis van Genua. Daar kun jij ook over meepraten hè, Guiseppe?’ Guiseppe knikte en keek verschrikt naar de andere mannen. ‘Geneer je niet jongen,’ lachte Padoux. ‘Wij zijn daar allemaal een tijd lang vaste klanten geweest. Nu zijn we in de adel gegaan, en dat bevalt ons beter. Wat jou Goulard?’

Deze ging er niet op in en zei tot de schippersknecht: ‘Als ik jou morgenochtend een brief breng op je schip, dan zorg jij er voor, dat ‘het Kind’ die zo gauw mogelijk in handen krijgt, hè?’

Guiseppe knikte en stond op om te vertrekken, hij voelde zich zichtbaar niets op z'n gemak.

‘Hier heb je drie dukaten,’ zei Padoux. Guiseppe stak ze vlug op zak. Op dat moment kwam Ali weer binnen en hij keek de schippersknecht zo doordringend met z'n bloeddooraderde ogen aan, dat deze een pas achteruit week.

‘Dat is onze goede vriend Ali,’ grinnikte Goulard. ‘Hij is zagezegd onze gewapende macht, voor aanval en verdediging. Hij is ook ons gerecht bij tijd en wijle en het is vreemd, dat de mensen die hij veroordeelt altijd spoorloos verdwijnen. Gewoonlijk met een gaatje in hun rug. Vooral mensen die onze bevelen niet opvolgen, ondervinden dat nog al gauw.’

Guiseppe maakte de indruk, dat hij doodsbang was en riep uit: ‘Ik zal niet vergeten de brief direct te brengen en er voor zorgen, dat niemand het ziet.’

Goulard die de brief van 'het Kind' eerst zelf had gelezen, las deze nu hardop voor: *Deze brief wordt jullie door Guiseppe gebracht. Ik heb hem goed onder druk gezet, hij is doodsbang, dat het zal uitkomen, wat hij allemaal in Genua heeft uitgespookt. Hij komt wel meer bij Stradivarius om hout of andere zaken te brengen, die de schipper meebrengt. Zoals afgesproken ben ik hier in huis gekomen door een padre van het klooster. Hij was weg van de mooie papieren die ik had, het ging allemaal van een leien dakje. Stradivarius is nog een flinke kerel al is hij negentig jaar, de beide zoons, die hier in huis zijn kunnen ook best meedoen. Verder zijn er een paar vrouwen waar we geen rekening mee behoeven te houden. Er is ook een hond en die is niet mis. Ik heb er voor gezorgd om goede vrienden met hem te worden, maar voor vreemden is het een tijger. Als de slag hier geslagen moet worden, zal ik er wel iets op vinden. Ik ben al heel wat te weten gekomen. Natuurlijk zijn er geheimen waar Stradivarius of de anderen niet mee te koop lopen. Het zijn de tekeningen en notities, vele boeken vol, die in een geheime kast gesloten zijn. Deze kast is leeg als je hem opendoet, maar dan zit ergens in een zijwand een handgreep of zoiets en die laat een tweede kast zakken. Ik heb nog geen gelegenheid gehad om het beter te onderzoeken, maar zal mijn best doen. Het zal nodig zijn, dat jullie hier naar toekomt en de beste dag is drie weken na de dagtekening van deze brief. In die tijd vaart Guiseppe nog tweemaal heen en weer en kan berichten meenemen. Hierbij zend ik een geel kaartje dat Stradivarius in zijn violen plakt als garantie voor echtheid. Goulard kan het stempel vast uil hout snijden en zien, dat hij aan het goede papier komt. Dan stuur ik ook nog wat houtsoorten en een beetje vernis. Goulard kan er zijn best eens op doen, om te zien hoe het is samengesteld. Misschien is dat een belangrijk deel van het geheim. Ik verwacht zo spoedig mogelijk duidelijk antwoord. We moeten de inhoud van die kast hebben en de samenstelling van het vernis, dan maken wij onze eigen Stradivarius-violen en verkopen ze bij dozijnen overal naar toe. Allemaal de groeten van 'het Kind'.*

'Tjonge, die knaap kun je om een boodschap sturen. Maar hoe knappen we dat zaakje handig op, zonder veel risico?' riep Padoux.

'Het wordt een gewoon inbraakje,' meende Le Serpent. 'Hoogstens komen er een paar eindjes touw aan te pas om de mensen even te binden en een propje in de mond om ze te laten zwijgen. In die tijd halen wij die kast leeg, al moeten we het hele huis ook afbreken. Dan die jengelende violentroep en die kleverige rommel die jullie het kostbare vernis noemen in de koets, de zweep over de paarden en weg.... naar de milde gevers van de centen!'

'We zullen er nog wel een nachtje over slapen,' vond Linke Louis.

'Ik schrijf in ieder geval, dat we er over drie weken zijn,' zei Goulard. 'En ik zal er ook inzetten, dat we een dag van te voren een bezoek zullen brengen als de Comte de Tours met zijn gevolg, die er prijs op stellen eens met de grote Stradivarius kennis te maken.'

'Uitstekend!' viel Padoux in. 'Op die manier zijn we daar dan allemaal met de koets.'

Nadat de volgende morgen Goulard de brief aan Guiseppe had gegeven, die hem direct aan 'het Kind' zou ter hand stellen, zo gauw hij weer in Cremona was, veranderde de salon van de Comte de Tours in een soort laboratorium. Uit een van de koffers had Goulard potjes, retorten en een kleine smeltkroes gehaald. De hele kamer was vol van geuren.

‘Je vergaat hier boven van de stank die jij maakt,’ mopperde Padoux. ‘Wat moet die macaronikop van een Giovanni daar wel van denken?’

Goulard lachte eens: ‘Vergeet niet mijnheer de graaf, dat ik uw lijfarts ben, en nu gij een lichte aanval van astma hebt, brouw ik het enige geneesmiddel, dat redding kan brengen. De dokters en de apothekers van Piacenza vertrouw ik dat niet toe. Het is dan ook de reden, dat wij onze maaltijden voortaan in mijn kamer gebruiken. Dan steken de olijfolieslikkers hun neus ook niet in ons laboratorium.’ Padoux grinnikte: ‘Jij bent een slimme vogel Goulard, ik zal zo nu en dan maar eens doen, of ik de kinkhoest heb.’

Naar mate de dagen verstreken, was Goulard er helemaal niet van overtuigd, dat het hem langs chemische weg zou gelukken het geheim van het vernis te ontdekken. Wel kon hij een nagemaakt exemplaar tonen van de houten stempel met het merk van Stradivarius; het was zo precies nagebootst, dat er geen verschil met het echte was te zien.

‘Daar alleen worden we rijk mee!’ riep Padoux. ‘Als we een beetje goede vioolmaker op de kop tikken en we plakken die dingen er in voordat de viool dicht gelijmd wordt, verkopen we elke viool voor een echte Stradivarius.’ Goulard knipoogde eens, deze mannen wisten overal iets uit te slaan, al konden hun praktijken dan ook nooit het daglicht verdragen.

Als de klokken van de grote Torazza negen dreunende slagen over Cremona lieten galmen, was het in huize Stradivarius tijd om naar bed te gaan. De slaapvertrekken waren allemaal op de bovenverdieping gelegen, en op een tweede verdieping huisden Marco en Battista de knecht. De laatste was een echte slaapmachine, die al sliep op het moment, dat hij in zijn bed rolde. Op de kamer van Marco brandde de kaars soms nog lange tijd. Nadat Francesco en Omobono de buitendeuren hadden gesloten, maakte de vader altijd nog een rondgang door het huis om te zien, of alles netjes en in orde was. Gewoonlijk bleef hij dan nog enige tijd in het atelier, dat hem zeer dierbaar was. Daar lag toch eigenlijk zijn hele leven. Als alles stil was, ging de oude meester naar boven, vergezeld van Diablo, die voor de nacht zijn plaats innam voor de deur van de kamer waar de grote vioolbouwer sliep. Voor het raam van deze slaapkamer was een klein balkon, zoals dat bij de meeste huizen in Italië het geval is. Voordat hij de blinden sloot, trad Stradivarius altijd enige ogenblikken naar buiten en staarde even over erf en tuin.

Het sluiten van de balkondeur maakte altijd enig gerucht, en op een avond, kort nadat dat geluid had geklonken,

daalde er een donkere gedaante langs een touw uit de dakgoot, om op het balkon terecht te komen. Katachtig waren de bewegingen van de gedaante en alles ging volkomen geruisloos. Ergens viel een kleine lichtstraal door de blinden. De schim

klom op een zijkant van het balkonhek, en kon toen juist naar binnen gluren. De manier waarop de gedaante zich in evenwicht wist te houden, wees er op, dat daar een uitstekend akrobaat aan het werk moest zijn.

Na enige tijd siste de gedaante zacht: ‘Zo, leg je daar je sleutels neer. Bij je horloge en je bril. En wat is dat? Een pistool? Zo ouwe jongen, dat had ik niet gedacht. In jouw schrandere kop spookt dus ook de mening rond, dat er wel eens onraad kan zijn. Nu enfin, ik weet nu waar ik de sleutels weg moet halen, als het zover is. Kom, nu zal ik nog eens proberen om door de keuken naar binnen te komen.’

Zo stil als hij gekomen was, gleed de gedaante over de rand van het balkon en belandde achter het huis. Ja.... het kleine bovenraam van de keuken-

deur stond open. Een sprongetje op de vensterbank ernaast was voldoende om met één hand het kozijn boven de deur te grijpen. Nu volgde een akrobatische toer, die in een circus zeker luide zou worden toegejuicht. Alsof het lichaam geen gewicht had, werd het als het ware door het bovenlicht geschoven. Daar stond de gedaante op de keukenvloer. Met een lichte handbeweging ging de schuif geruisloos van de keukendeur. Ziezo, de weg om te vluchten was open, als het eens nodig mocht blijken.

Op de tast volgden stappen door de keuken. Zonder enig gerucht ging de binnendeur open. Een stuk gang, en dan werd de deur van het atelier geopend. Het fornuis brandde nog zacht. Een spaantje hout vlamde op en een kaars werd aangestoken. Spookachtig vielen flauwe schaduwen in het rond. Bij de geheime kast haalde de gedaante een voorwerpje uit zijn zak en probeerde dat vele malen op het slot. Met een gesmoorde verwensing werden de pogingen ten slotte gestaakt. Het slot wilde niet open. Wat was dat? Voetstappen op de trap? De gedaante greep een grote scherpe bijtel van een der werkbanken en liep naar de deur, waar hij het oor luisterend tegen aanlegde. Een licht gesnuffel werd gehoord. De gedaante opende zachtjes de deur en legde zijn hand op een grote hondekop, fluisterend bevelend: 'Naar boven Diablo, naar de baas.' De hond gehoorzaamde onmiddellijk en de trap kraakte licht onder zijn zware gewicht. Als een schim verdween het sprekende spook weer in de keuken, en als iemand het had kunnen zien, zweefde hij het volgende ogenblik weer aan het lange touw, om de dakgoot te bereiken. Op z'n kamertje aangekomen, schuurde Marco nog geruime tijd aan een steeksleutel van bijzondere vorm. Dan kwam er nog een klein vijltje aan te pas, en ging hij naar bed, mompelend: 'Morgen maar weer proberen.'

Stormwind waaide over de gehele Po-vlakte. De rivier was veranderd in een woeste stroom, waarvan de wilde golven venijnige, witte koppen droegen. De regen viel met bakken uit de hemel, en dat kon in deze streek nog een hele tijd duren. In de hele stad Cremona was niemand op straat te zien. Eén man waagde het echter de Piazza Dominico over te steken, behoedzaam stappend om de grote plassen te vermijden en van boven gedekt door een enorme paraplu, die hij echter met beide handen extra stijf moest vasthouden, om te voorkomen, dat het nuttige voorwerp naar de hemel zou worden gevoerd door de sterke wind. Mopperend liet de man de klopper vallen op de deur van het Stradivariushuis. Het raampje in de deur ging open en een vrouwenhoofd verscheen, de man riep: 'In vredesnaam, Signora Catherina, laat me even binnen, een mens zou hier wegspoelen van al dat water.'

Snel ging de deur open en de dochter van de vioolbouwer zei: 'Kom binnen, Signor Paoli, wat is de reden, dat ge in dit slechte weer uw veilige hotel verlaat?' De man zette zijn doornatte paraplu in een daarvoor bestemde stenen goot, en terwijl hij de vrouw naar binnen volgde, verklaarde hij: 'Sinds gisteren heb ik zeer voorname gasten van Franse adel. Le Comte de Tours met een gevolg. Ze zijn op doorreis naar Verona, doch in dit beestenweer is het reizen onmogelijk. De gasten, die reeds lang onderweg zijn, vervelen zich hier in Cremona, hetgeen niet te verwonderen is, want er is niets te koop voor mensen, die gewend zijn zich aan de Europese hoven te bewegen. De secretaris van de graaf vroeg mij, of er geen plaatselijke bezienswaardigheden waren, musea of dergelijke. Nu die hebben we hier niet. Toen noemde ik de naam van uw vader en terstond waren de gasten hevig belangstellend. Zij schijnen echte muziekliefhebbers en de graaf is een persoonlijke vriend van onze grote violist Corelli, die ook een instrument van uw vader bespeelt. Waar ik het mijn

gasten naar de zin moet maken, heb ik beloofd persoonlijk naar uw vader te gaan om te vragen, of een bezoek door de graaf en zijn lijfarts, mogelijk ook de secretaris in de middag gebracht kan worden.'

'Zet u even,' zei Catharina. 'Ik zal het vader vragen.'

‘Zeg hem ook vooral,’ drong Signor Paoli aan, ‘dat het lang niet uitgesloten is, dat ze een of meer instrumenten kopen of bestellen. Ze zijn uit de zeer grote wereld, vergeet dat niet. En mocht het zo zijn, laat uw vader dan enige procenten voor mij reserveren. De ene dienst is de andere waard nietwaar?’

Catharina knikte lachend en verdween naar het atelier. Ze kwam met haar vader terug, die lachend zei: ‘Laat uw graaf maar komen Paoli, ik zal hem violen laten zien en horen zoveel hij wil. Mocht hij willen kopen, nu dan zal ik u niet vergeten.’ Die middag reed de fraaie karos voor en le Comte de Tours stapte snel naar binnen, gevolgd door lijfarts en secretaris, welke laatste de koetsier opdracht gaf, om over ongeveer anderhalf uur terug te komen. De donkere koetsier knikte en gaf zonder dat iemand het kon zien een zeer gemeenzaam knipoogje aan de deftige secretaris.

Met veel hoffelijkheid werden de zwierig geklede hoge gasten in de huiskamer ontvangen en daar door de grijze Maestro begroet. Een glas uitgezochte fonkelende wijn werd geschonken en al spoedig was er een vlot gesprek gaande waarbij bleek, dat vooral de lijfarts uitstekend met muziek en instrumenten op de hoogte was. ‘Machtig interessant,’ merkte Monsieur le Comte op. ‘Maar zal het ons ook vergund zijn een blik te werpen in het paradijs van de vioolmakers? Ik meen het atelier, waar al uw beroemde violen tot stand komen?’

‘Vanzelfsprekend heer Graaf,’ zei Stradivarius en hij ging het gezelschap voor. Omobono en Francesco zaten ieder aan een werktafel en werden voorgesteld. Marco zat aan een andere tafel en toen Stradivarius hem voorstelde met een: ‘En dit, mijne Heren, is een verrassing voor u. Mijn leerling Marco is namelijk een landgenoot van u.’ Hetgeen er nu allemaal werd geveinsd zou niet door beroepstoneelspelers kunnen worden verbeterd. ‘Laat jij nu de heer Graaf met zijn gevolg nu alles maar eens zien Marco,’ vond Stradivarius. ‘Het zal hun aangenaam zijn om hun landstaal te kunnen spreken.’ Een waterval van rad Frans,

doorspekt met hele zinnen in dialect en jargon ratelde door het atelier. Iedereen sprak tegelijk, hetgeen zo verwarrend werkte, dat Stradivarius lachend opmerkte: 'Hier schiet mijn beetje Frans volkomen te kort, ik kan u niet volgen, doch gaat uw gang.'

Toen er weer aanstalten werden gemaakt om in de huiskamer nog een glas tot afscheid te drinken, waren er tussen de bezoekers en de leerling al heel wat woorden gewisseld, die goed waren begrepen. Bovendien was aan de lijfarts nog een briefje in handen gespeeld.

Bij het heengaan zei de graaf nog tegen Marco: 'Ziehier jongeman, daar is een dukaat voor u. Ge hebt ons alles goed uitgelegd, doch als ik u weer eens ontmoet, hoop ik, dat ge in staat zult zijn om even goede violen te bouwen als uw beroemde leermeester Antonio Stradivarius. Ziet, dat ge achter zijn geheimen komt.'

Schaterend van de lach ging het hele gezelschap naar de huiskamer.

Pikdonker was het en de wind gierde rond de huizen. Overal waren de lichten reeds gedoofd en schijnbaar was heel Cremona in diepe rust. Behalve bij een tuinmuur achter de Piazza Dominico, waar een viertal mannen zich tegenaan drukten.

'Die ellendige muur is voorzien van glasscherven,' bromde een man die een poging had gedaan er over te klimmen, nadat een van de anderen hem omhoog had getild. 'Geef me die oude zakken, ik zal het glas zoveel mogelijk wegbreken, zodat we er over kunnen komen.' Hij klauterde weer naar boven, was even bezig en fluisterde dan: 'Kom maar. Laat Ali jullie even helpen, dan maak ik hier het touw vast, zodat westraks van de binnenkant af gemakkelijker over kunnen klimmen.' In alle stilte hadden de mannen spoedig de andere kant van de muur bereikt. Een zacht sissen bewees, dat er iemand op ze wachtte. Een gedaante kwam achter een houtstapel weg: 'Kom hier opaan.'

Even later waren de mannen in gesprek. 'Goulard is in het hotel gebleven en houdt de kamers op slot,' legde Padoux uit. 'Hij kan ons aan de achterzijde binnenlaten, zonder dat iemand het bemerkt. We hebben zakken meegebracht om de buit in te doen. Ali helpt jou om die zakken naar het schip van Giuseppe te dragen en komt dan naar het hotel terug, waar hij tot morgenochtend bij de paarden blijft. We vertrekken voor dag en dauw. Giuseppe kan jou ook zo lang aan boord verbergen. Morgen vertrekken ze weer naar Piacenza en daar vind jij ons in de Albergo 'Luna Rossa'.

'Goed,' fluisterde 'het Kind', want dat was de gedaante. 'Ik heb de keukendeur al geopend. Maak geen enkel gerucht, die hond is er aan gewend, dat ik des nachts wel eens rondspook, ik geef hem dan wel eens wat en zal hem daar nu ook mee stil houden.'

'Niet goed, niet goed,' bromde Ali. 'Jij halen hond, ik maken dood, dat beter.' 'Staan jullie nou niet om die stomme hond te bekvechten,' zei Linke Louis. 'Kom we gaan er in en halen de buit.'

Alles verliep zonder dat er iets van de hond was te vernemen.

Ali stond met het mes in de hand achter de deur, terwijl le Serpent, die de beste vakman was, zijn krachten op het slot van de geheime kast probeerde. 'Het gaat zo niet,' mompelde hij, terwijl het zweet van zijn voorhoofd liep. 'Ik moet er een klein breekijzertje tussen zetten. Als deze ellendige deur maar eenmaal open is, dan komt dat andere ding ook wel naar beneden.'

‘Kan het niet anders?’ vroeg Padoux. ‘Het zal een boel lawaai maken, en wie weet gaat die beroerde hond te keer.’

‘Het gebeurt!’ besliste Linke Louis. ‘We hebben maling aan die hond en aan de hele bende hier, desnoods brengen we ze allemaal om zeep.’

‘Zo?.... de hele stad op stelten zetten?.... en hoe wil meneer hier dan wegkomen? Het is hier geen Genua of Marseille. We kunnen niet anders weg dan met de wagen. Ik zie het al, we zijn juist ingestapt, of daar is een heel leger gendarmerie,’ brieste Padoux.

‘Geen gebekvecht!’ zei ‘het Kind’. ‘Ik zal naar boven gaan en de hond stil houden. Jean maakt die kast open, jullie gooit alles in de zakken, en dan er van door. Ali wacht buiten bij de muur op mij, en dan is het lopen geblazen. De rest volgens het door jullie gemaakte plan.’

‘Vooruit dan,’ bromde le Serpent, die zijn gereedschap al pakte.

Het Kind gleed de deur uit en was spoedig bij de hond, die al onrustig op het portaal stond te snuiven. Hij legde snel zijn hand op de hondekop en gaf hem met de andere hand een stukje vlees, juist op tijd om een diep gegrom te onderdrukken, dat reeds uit de hondekeel wilde opstijgen.

‘Braaf Diablo,’ fluisterde de jonge boef en hij drukte de hond tegen zich aan. De seconden die verliepen, schenen hem uren toe. Hij had steeds meer moeite om de hond, die nu duidelijk liet blijken onraad te bespeuren, rustig te houden. Ineens was er een harde klap hoorbaar, die door het hele huis dreunde. De hond rukte zich los en liet zich luid blaffend bijna van de trap vallen. Deuren vlogen open. Er werd luid op een hoorn geblazen en daar klonken een paar schoten. Het Kind realiseerde zich snel, dat dit alles in huis geschiedde. Daar ging de deur open van Stradivarius' kamer. Hij ving nog juist een glimp op van de hoog opgerichte gestalte van de grijsaard, en dan stortte hij zich de trap af. De deur van het atelier vloog open en vier mannen sprongen de gang op. Ali schoot de hond neer en het Kind moest over het gevelde dier heenspringen om de anderen te kunnen volgen. Het werd een wilde ren naar de tuinmuur, bemoeilijkt door twee zware zakken, die moesten worden getorst.

Deze mannen, wier leven uit misdaad had bestaan, waren niet voor een klein geruchtje vervaard. In een ogenblik waren ze over de muur en Ali zag nog kans om te schieten op iemand die uit een raam vuurde.

‘Vooruit, vlug wat!’ commandeerde Padoux. ‘Jullie naar de haven!’

Terwijl het Kind en Ali ieder met een zak voortrenden, hoorden ze hoe overal alarm werd gemaakt. Het Kind vergiste zich in een straat, en nu moesten ze een eind omlopen, om de haven te bereiken. Alarmhoorns klonken en daar luidde al een klok. ‘Gauw naar die boot,’ siste de Algerijn. Ze zetten er nog eens een snelle ren in en daardoor hadden ze er geen erg in, dat overal ramen werden geopend, en verbaasde ogen hen volgden. Iedereen was nu wel wakker in Cremona, en vele mannen waagden zich op straat om te vernemen, wat er eigenlijk aan de hand was.

Zo verging het ook Beniamino Foletta, een klerk aan het stadhuis en hij was het, die de twee mannen met de volle zakken rakelings langs zich zag draven. ‘Dat is niet in orde,’ mompelde hij bij zichzelf en opeen afstand volgde hij de mannen. Aan de haven gekomen, zag hij nog juist, dat de mannen aan boord sprongen van een bark, waar een derde man hen scheen te verwachten. Als bij toverslag waren ze verdwenen. ‘Het is de bark van Enrico,’ bromde Foletta. ‘Ik zal het aan de gendarmes gaan melden.’

In alle straten stonden nu mensen voor de deuren te praten. Men wist het al, er was ingebroken bij Stradivarius. Er werd zelfs verteld, dat men de Maestro had vermoord en ook een van zijn zoons. Voor het hotel ‘Toscane’ van Signor Paoli, stonden alle gasten, onder wie le Comte de Tours en zijn gevolg, in halve nachtkleding bijeengegroept. Een gendarme vertelde wat er gebeurd was en ieder sprak er schande van. Terwijl dit alles plaats vond, sloop een donkere figuur langs achterstraten naar de stal van het hotel en zocht een schuilplaats bij de paarden. Terwijl de gasten naar binnen gingen, luid klagend over het slechte volk, dat steeds maar weer z'n slag

probeerde te slaan, stelde de Comte de Tours voor om nog een goed glas te drinken. ‘Morgen vroeg vertrekken wij naar Verona,’ merkte hij op, ‘en dan zullen de meesten uwer nog wel in diepe rust zijn.’

De gendarmerie die al druk aan het onderzoek bezig was, kwam ook aan het hotel, om Signor Paoli uit te vragen, wie zijn gasten waren, je kon nooit weten, wat daar onder zou schuilen. De officier vond alle gasten in de

conversatiezaal aan een glas wijn, en Signor Paoli verzekerde vol verontwaardiging, dat zijn gasten de gehele avond thuis en te bed geweest waren, tot het alarm was geslagen. ‘Het is een schande mijnheer, dat gij mij zulke vragen durft stellen.’

De Comte de Tours bemoeide zich er ook nog mede, en zei, zo Signor Paoli hem dat zou verzoeken, hij bereid was om in Verona bij de prefect een ernstige klacht in te dienen omtrent het slechte gedrag van de gendarmerie in Cremona. De officier verschoot van kleur en riep uit: ‘In vredesnaam, ik maak duizendmaal excuus edele heer. Het was slechts voor de vorm.’

‘In het vervolg zorgt ge maar voor een betere vorm!’ brieste de zo beledigde Comte de Tours, die echter tegelijkertijd naar buiten hadgekeken en zag, dat het daglicht spoedig zou aanbreken. Met een glimlach zei hij tot de anderen: ‘De dag zal spoedig aanbreken, en dan moeten wij vertrekken. Ik hoop zeer, dat ik op de terugreis hier in Cremona een betere nachtrust zal genieten.’ Begeleid door een buigende Signor Paoli ging het gezelschap naar de kamers, waar tevens de rekening tot volle tevredenheid van de hotelier werd betaald.

Hij hield ook persoonlijk toezicht toen de koffers naar beneden werden gebracht en boven op de koets geladen, waar de bruine koetsier, zichtbaar niet helemaal op zijn gemak, al op de bok zat. De paarden zetten aan en draafden de straat uit. Aan de andere kant van de Piazza Dominico stond de gendarmerie-officier met enige manschappen heftig te spreken. Toen de koets passeerde, presenteerde hij zijn sabel, zo keurig, of het saluut een vorst betrof.

Eerst heel ver buiten Cremona gelastte Padoux aan Ali, om de paarden wat kalmer te laten lopen, zo zouden de dieren binnen een half uur volkomen zijn uitgeput.

‘En dan met een grote boog om de stad heen in de richting Piacenza, begrepen?’

De heer Beniamino Foletta was zo vervuld met het grote nieuws dat hij had gezien en wilde daarvan zo met volle handen uitdelen aan ieder die hij maar tegenkwam, dat hij de eerste de beste Albergo binnenstapte om het te vertellen. De herbergiers hadden hun zaken geopend in de hoop een extra stuivertje te verdienen. Er werd druk gebruik van gemaakt, want de mensen waren wel een beetje angstig om deze nacht

op straat te lopen. Je kon nooit weten hoeveel moordenaars er nog rondslopen. Het verhaal van Beniamino vond gretig aftrek, ieder bood hem een glas wijn aan, en naar mate hij meer wijn binnenkreeg, werd het verhaal verschrikkelijker. Met dat al vergat hij helemaal zijn plan om een en ander zo gauw mogelijk aan de gendarmerie te vertellen. Toen er dan eindelijk een gendarme de Albergo binnentrad om zich met een glas wijn te verkwikken, kreeg hij een verward verhaal te horen van mannen, die met een bebloed mes tussen de tanden op de bark van Enrico waren gesprongen. De

schipper hadden doorstoken en in het water geworpen en er toen met de bark van door waren gegaan.

‘Vent, je bent dronken,’ riep de gendarme uit, toen Beniamino het verhaal als waar bevestigde. ‘En toch is.... het zo.... hik!’ bracht de klerk moeizaam uit. ‘Ik.... zal met je.... hik.... meegaan en de bu, bu.... bark aanwijzen.’ Even later toen hij zag, dat niemand hem meer geloofde, sprong hij overeind en schreeuwde: ‘Ik zweer bij alles wat me lief is, dat ik de kerels aan boord zag springen, ze hadden zakken bij zich.’ Zijn drift maakte hem blijkbaar nuchter. ‘Mee naar de haven,’ beval de gendarme, en nu er een gewapende man meeinging, vatte iedereen moed. Het werd een hele optocht, die in alle straten die ze passeerden groter werd.

Toen ze aan de Po kwamen, waren er vijf gendarmes bij elkaar en wel honderd nieuwsgierigen. Twee jongere gendarmes sprongen aan boord op hetzelfde ogenblik, dat schipper Enrico uit zijn kleine kajuit kwam om een akertje water te scheppen voor zijn ochtend-waspartij. De man zette grote ogen op toen de gendarmes hem ondervroegen, hij wist inderdaad van de prins geen kwaad en stond buitendien gunstig bekend.

‘Vraag het mijn knecht Guiseppe of die er iets van weet, ik heb zelfs geen geruchtje vernomen wat verdacht zou kunnen zijn.’

‘Waar vinden wij je knecht?’ vroegen de gendarmes.

‘Kom maar mee, hij slaapt in het vooronder,’ zei de schipper, die het schot van de ingang wegschoof en riep: ‘Hé, Guiseppe, kom er eens uit!’

De knecht verscheen uit het luik, hij uitte een luide schreeuwen werd doodsbleek, toen hij de gendarmes zag staan. ‘Ik heb niets gedaan, ik heb niets gedaan!’, schreeuwde hij, zonder dat er iets gezegd was, en gilte het uit: ‘Hij zit daar onder die zeilen, en de zakken liggen daar ook!’

Alle ogen vlogen naar de stapel zeildoek, die op het achterste deel van het schip lag. Er was een snelle beweging en het volgende ogenblik een plons, van iemand die in het water sprong, dan klonken er snelle zwemslagen.

‘De moordenaar is overboord gesprongen!’ werd opgewonden geschreeuwd. Een tweede plons werd gehoord. Enrico, de schipper, was de vluchteling nagesprongen. Zijn zwemslagen waren nog veel sneller dan die van de achtervolgde. ‘Voorzichtig Enrico!’ schreeuwde een gendarme, die met z'n geweer als een heel lange vinger naar de vluchteling wees en van plan scheen te zijn om te schieten. ‘Niet schieten!’ wist Enrico te schreeuwen. ‘Ik haal hem er uit.’ De schipper, die zwom als een otter en zo sterk was als een stier haalde de vluchteling zienderogen in. Nog enkele slagen en hij zou hem bereiken. Het Kind, ziende, dat hij de zwempartij zou verliezen dook onder, om zo te trachten te ontkomen aan de terrier die hem op de hielen zat. Het werd hem evenwel noodlottig, de schipper dook nog onder hem door, greep hem vast en snoerde hem de keel toe, zodat hij met een reeds half bewusteloze man boven kwam.

‘Hij heeft hem!’ werd er van het schip af geschreeuwd. Het kostte Enrico niet veel moeite om met zijn last terug te zwemmen, en vele behulpzame handen hesen hem aan boord.

Guiseppe stond reeds geboeid tussen de gendarmes, hij had al van allerlei verteld, en de mannen van de Wet wisten reeds heel wat. Het Kind, half versuft, werd ook geboeid en dan werd het een sensationele tocht door Cremona, waarbij de gehele bevolking op de been raakte. Beniamino Foletta liep als een groot triomfator aan het

hoofd van de stoet en hield zeer gewichtig het toezicht opeen paar mannen, die de zakken droegen, welke het geheim van Stradivarius moesten bevatten.

Op het stadhuis waren alle hoogwaardigheidsbekleders aanwezig en een energieke officier had spoedig zoveel uit Guiseppe gehaald, dat men zeker wist, wie de daders van de overval waren, en waar men ze zou kunnen vinden. Het Kind was tot geen enkel woord te bewegen, laat staan een bekentenis.

‘Dit moet een verstokt misdadiger zijn, hoe jong of hij er ook nog uitziet,’ vond

de officier. Stradivarius was met zijn zoons ook ten stadhuize, de gestolen papieren en andere zaken werden nagezien en gesorteerd, en het bleek, dat er geen papieren werden vermist.

De jonge misdadiger werd voor Stradivarius geleid, die hem door half dicht geknepen ogen doordringend aankeek: 'Ik zal jou eens wat zeggen jongen. Het leven is vol muziek, die edele en nobele gevoelens opwekt, en waar een warm mensenhart graag naar luistert. Eens zal alle muziek die jij hoort een schrijnend gevoel van schuld brengen, al ben je nu ook nog zo verdorven. Onthoud dat: op het ogenblik, dat je die schuld voelt, begint je bekering tot een beter mens.'

Een zeer snelle koets, getrokken door de beste paarden van Cremona vloog langs de weg naar Piacenza. De mensen bleven staan als de karos passeerde. Waar moest dat heen in zo'n waanzinnige draf? Een voor hen onbekende koetsier zat op de bok. Van de reizigers was niets te zien, de gordijntjes waren gesloten. Achter die gordijntjes zaten echter grimmige en machtige mannen. Officieren van de gendarmerie, die een gevaarlijk karweitje gingen opknappen. Ze waren tot de tanden gewapend, want ze wisten met wie ze te doen zouden krijgen. Bij de Albergo Luna Rossa hoorden ze van de stalknecht, dat le Comte de Tours juist weer was aangekomen. 'Zie de paarden zijn nog bezweet,' en hij toonde de dieren. Een van de officieren had de gendarmerie van Piacenza gewaarschuwd, en de knecht keek vreemd op, toen hij onder de hoede van een dezer mannen in de stal moest blijven.

Herbergier Giovanni en het verdere personeel was een zelfde lot beschoren, ze werden eenvoudig in een kamer onder toezicht gesteld. Dan slopen er een aantal mannen naar boven, het pistool in de vuist. Een der officieren luisterde aan de deur van de kamer van de vermeende graaf en hoorde luid lachen, terwijl een der kerels riep: 'Jullie had dat gezicht van die officier moeten zien toen hij voor ons op de Piazza Dominico salueerde met zijn sabel! Het was gewoon om te gieren, zo'n stomme boerenkop. Enfin, die boot zal wel gauw aankomen, en dan halen we 'het Kind' met de koets af, de zakken in de koets en.... er vandoor. Mannen, wat zullen we die bende laten dokken voor het geheim van Stradivarius.... En dan te weten, dat de gendarmes ons met onderscheiding behandelden ha.... ha.... ha... nergens hebben ze erg op, we zijn zo vrij als een vogeltje in de lucht....' Deze zin werd niet beëindigd; de deur werd opengeworpen en de gendarmes sprongen de kamer in. Stoelen werden omgeworpen, pistolen afgevuurd en er ontstond een heftige worsteling. Flessen en glazen werden verbrijzeld, armen ontwricht er werd geschreeuwd en gekermd. Steeds meer gendarmes mengden zich in de strijd en ten slotte waren de misdadigers overmeesterd en geboeid.

Bebloed en met gescheurde kleren stonden ze naast elkaar, met knarsende tanden en woeste blikken.

'Wat bezielt u onverlaten, om ons hier te overvallen of wij misdadigers zijn!' brieste de pseudo-graaf. 'Ik zal mij bij de prefect van de koning over u beklagen en ge kunt er zeker van zijn, zo ge ons niet terstond vrijlaat en duizend excuses maakt, dat ge gehangen zult worden!'

'De prefect van de koning stelt zeer zeker veel belang in u,' kwam een van de officieren fijntjes voor de dag. 'Vooral als hem alles bekend is, wat er ten huize van Stradivarius te Cremona is voorgevallen. Uw vriend, die gij 'het Kind' noemt en de schippersknecht Guiseppe hebben ons reeds zo een en ander medegedeeld. Buitendien

zijt gij door zoveel bange burgers vanuit de ramen gadegeslagen, dat er getuigen genoeg zijn. Om u niet in het onzekere te laten, kan ik u ook nog vertellen, dat de zakken met de gestolen geheimen weer in het bezit zijn van de rechtmatige eigenaar, die er voortaan beter op zal passen. En nu kan ik u nog vertellen, dat ge onmiddellijk naar het cachot gaat. Mannen, voert de boeven weg!’

Dat was het einde van de sluwe en slechte vogels, die het op de geheimen van

de eminente grootmeester Stradivarius hadden voorzien. De grijze Maestro, die zeer treurde over het verlies van zijn trouwe hond Diablo, ging evenwel voort met het bouwen van zijn meesterviolen, die de schoonste klanken konden voortbrengen in handen van begenadigde violisten. Omringd door duizend zorgen worden de nog aanwezige instrumenten voor de komende eeuwen bewaard, en daardoor ook de naam Stradivarius, die onsterfelijk zal blijken, zolang als er nog viool zal worden gespeeld.

Eerlijk duurt het langst

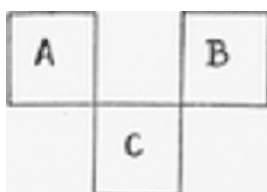
Een winkelier in een bekend vakantiecentrum in Amerika kreeg medelijden met de vele mensen, die in hun vakantieweken onverwachts door een regenbui werden overvallen en dan vaak druipnat thuiskwamen. Hij besloot daarom zijn klanten paraplu's ter beschikking te gaan stellen. Dit uitlenen deed hij zonder er betaling voor te verlangen. Hij vroeg zelfs niet naar het adres van de klant. Alleen moest men op erewoord beloven de paraplu zo spoedig mogelijk te zullen terugbrengen.

Aan het eind van de zomer bleek dat er van de 100 uitleenparaplu's maar één niet was teruggekomen en die arriveerde toen enkele dagen later met een verontschuldigend briefje er bij voor de late terugzending.

De winkelier was enorm ingenomen met dit resultaat. Hij had al zijn paraplu's terug en zijn omzet was die zomer niet onbelangrijk gestegen omdat er heel veel mensen in zijn winkel waren geweest om er wat te kopen en meteen een paraplu te lenen.

De slimme winkelier heeft dan ook besloten deze zomer tweehonderd uitleenparaplu's voor zijn klanten gereed te zetten. Laat het nu maar gaan regenen, zegt hij.

Schuif probleempje

In de tekening hiernaast zijn twaalf lucifers zo gerangschikt dat zij drie vierkanten vormen. Kun jij, door drie lucifers te verschuiven, vijf vierkanten maken?

Dominostenen om van te smullen

Van roggebrood en jonge kaas kun je heerlijk smakende dominostenen maken. Smalle repen roggebrood worden met boter besmeerd en met kaas belegd. Daarna strijk je wat boter over de kaas heen en snijd roggebrood en kaas met een scherp mes in vorm en grootte van een echte dominosteen. Van zeer smalle reepjes en stukjes roggebrood maak je de bovenkanten van de dominostenen.

Schik de dominostenen op een schaalte en presenteer ze bijvoorbeeld bij een kop groentesoep.

Alpenjagerslied

Door *Paul van Ostaijen*

Een heer die de straat afdaalt
 een heer die de straat opklimt
 twee heren die dalen en klimmen
 dat is de ene heer daalt
 en de andere heer klimt
 Vlak vóór de winkel van Hinderickx en Winderickx van de beroemde hoedemakers

treffen zij elkaar
 de ene heer neemt zijn hoge hoed in de rechterhand
 de andere heer neemt zijn hoge hoed in de linkerhand
 dan gaan de ene en de andere heer
 de rechtse en de linkse de klimmende en de dalende
 de rechtse die daalt
 de linkse die klimt
 dan gaan beide heren
 elk met zijn hoge hoed zijn eigen hoge hoed zijn bloedeigen hoge hoed

elkaar voorbij
 vlak vóór de deur
 van de winkel
 van Hinderickx en Winderickx
 van de beroemde hoedemakers
 dan zetten beide heren
 de rechtse en de linkse de klimmende en de dalende
 eenmaal elkaar voorbij
 hun hoge hoeden weer op het hoofd
 men versta mij wel
 elk zet zijn eigen hoed op het eigen hoofd
 dat is hun recht
 dat is het recht van deze beide heren

Puk en Muk naar de Maan

Door Frans Fransen

O een mooie avond zat Klaas Vaak met heel zijn stel jongens voor de deur. Dat deed hij wel eens meer, als het niet al te fris was. De kinderen konden dan nog wat spelen en hij zelf rustte uit in zijn luie stoel en genoot dan van zijn kleine robbedoezen. Soms vertelde hij ook wel de een of andere leuke geschiedenis en een heel enkele keer las hij voor uit de krant.

Of hij vertelde, wat hij door de dag gelezen had, dingen die zijn jongens konden begrijpen. Van dwaze mensen die meer van katten en honden houden dan van hun medemensen; van bedelaars die heel hun leven geschooid hadden en bij hun dood heel veel geld nalieten; van ongelukken die gebeurd waren bij onbewaakte overwegen; van vliegeniers die over grote zeeën vlogen; van kinderen die een geldstuk hadden ingeslikt; van mensen die genezen waren door Pinkpillen; van grote uitvindingen die de mensen hadden gedaan of die ze nog wilden doen, en nog wel honderd dingen meer.

En zo zaten op die mooie avond de jongens rond oom Klaas te wachten, wat hij weer zou weten te vertellen.

Maar oom zei niet veel. Hij lachte maar in zichzelf. Nu en dan keek hij eens naar boven, naar de grote gele maan, en dan lachte hij weer. Toen de jongens dat bemerkten, keken ze ook eens naar boven en eentje zei er:

‘Oom Klaas, zie de maan toch eens lief kijken. Het is net, of ze aldoor tegen ons lacht.’

‘Ja, jongens, dat goeie Hanneke-maan! Ze is nu toch al zo lang Hanneke-maan en toch houdt ze maar altijd goeie zin. En nu moet je horen, wat de mensen met haar willen gaan aanvangen.’

Het kleine volkje drong op. Dat wilden ze horen. Sommigen zaten bij oom Klaas bijna op zijn knie.

Moortje zei: ‘Ze willen zeker iets gaan aanvangen met het manneke in de maan.’ ‘Stil nou, stil nou, Moortje; die geschiedenis heeft oom al lang verteld’, werd er van verschillende kanten geroepen.

En toen het stil was, doodstil, begon Klaas Vaak.

‘De mensen kijken ook dikwijls naar de maan, net zo goed als wij. En de mensen weten er veel van, er staat tenminste heel wat van in de kranten die meneer de Vlieger me gestuurd heeft. Zo zeggen de mensen, dat er op de maan heel veel bergen zijn.’

‘Zijn er dan ooit mensen geweest, oom?’

‘Dat weet ik niet jongen, maar er zijn er zeker nooit van teruggekomen.’

‘Hoe weten ze dat dan?’

‘De mensen hebben heel grote verrekijkers, veel mooier en groter dan de onze; die noemen ze sterrekijkers. En daar kunnen ze heel de hemel mee afkijken.’ ‘Dat is gemakkelijk, dan kunnen ze hun plaats vast uitkiezen.’

‘Hola baasje, ze kunnen er niet mee *in* de hemel kijken. Zo ver hebben de mensen het nog niet gebracht. Maar ze zien met zo'n sterrekijker de maan en de sterren en hoe die bewegen. En nu hebben ze gezien, dat er op de maan bergen zijn. Je weet wel, daar zijn altijd mensen die van uitstapjes houden - hier keek Klaas Vaak Puk en Muk en Moortje aan, die stilletjes zaten te genieten - vooral naar plaatsen waar nog niemand of bijna niemand is geweest, zoals de noordpool en de zuidpool.

En nu zijn er natuurlijk ook weer enkelen, die naar de maan willen.’

‘Hè,’ zuchtte Puk, net of hij al zin kreeg.

‘En hoe zullen ze dat aanleggen, oom?’ vroeg een achterdochtig luisteraartje. ‘Ja jongens, ze willen er naar toe met een vliegmachine. Maar niet met zo'n gewone vliegmachine zoals meneer de Vlieger heeft. Ze willen er zich met een vliegmachine naar toe schieten.’

‘Met een kanon zeker?’

‘Stil nou, niet zo dikwijls tussenpraten! De mensen die het eerst naar de maan vliegen, bouwen een vliegtuig dat van achteren kan schieten. Hoe harder het van achteren dan schiet, hoe vlugger liet de hoogte ingaat. Zo'n vliegtuig noemen ze: rakettevliegtuig. Maar ik snap niet, dat ze ons goeie Hanneke niet met rust laten. Ik geloof toch niet dat ze er ooit komen. Want nu moeten ze eerst eens uitrekenen, hoe dikwijls dat vliegtuig moet schieten, om juist op de maan te komen. Schieten ze te weinig keren, dan komen ze er niet en vallen terug. Schieten ze te veel keren, dan schieten ze voorbij. Dan hebben ze wel kans dat ze de maan van dichtbij te zien krijgen, maar ik geloof niet, dat ze er ons dan veel van terug zullen vertellen, want

heel de kast zal wel op de aarde te pletter vallen of misschien helemaal niet meer terugkomen. Maar waaghalzen zijn er altijd geweest en die zullen wel zolang proberen, tot er een honderd mee verongelukt zijn, en dan zullen ze pas zien, dat ze bij Hanneke uit de buurt moeten blijven. En als ze er ooit komen, valt het misschien erg tegen, want er zijn op de wereld heel veel dingen die van verre gezien heel mooi zijn, maar die van dichtbij bekeken, vreselijk tegenvallen. Ik geloof, dat O.L. Heer de zon, de maan en de sterren

heeft gemaakt om ze op afstand te bekijken; dan zie je er veel, miljoenen en miljoenen. En als je er dichtbij bent, zie je er maar één tegelijk. Of misschien nog niet. Want als je die kranten moet geloven, dan zijn er sterren, die nog groter zijn dan heel de aarde. Dan zul je, als je er vlak bij bent, nog maar een klein stukje van kunnen zien.'

Klaas Vaak hoorde vlak bij zich een kereltje tellen. Die wilde zowaar wel eens kijken, of er echt miljoenen en miljoenen waren, zoals oom daar juist zei.

De goeie oude man keek hem eens lachend aan. 'Hou maar op, jongen, daar kom je niet mee klaar, al word je honderd jaar!'

'Nee,' zei Puk, 'van tellen hebben Muk en ik ook verstand.'

En nu begon Klaas Vaak aan te wijzen.

'Daar heb je de Grote Beer, en daar de Tweelingen; die staan altijd mooi bij elkaar als broertje en zusje. En daar, dat licht dat je daar ziet, dat noemen de mensen de melkweg, en daar en daar' Zo kon Klaas wel aan het opnoemen blijven. Maar het werd bedtijd voor het jonge volkje.

Het had vanavond al lang genoeg geduurd. Het was toch al veel later geworden dan anders. Oom klapte en heel het troepje trok naar binnen.

Dat was goed afgesproken. Puk en Muk en Moortje waren juist op tijd aanwezig voor de grote reis naar Sterrenland. De grote raket, die hen het luchtruim in zou voeren, konden ze amper met twee dragen. Het was een geweldig stuk vuurwerk. 'Zeg jongens,' kommandeerde Puk, 'laat ons nu goed ons verstand gebruiken voor we beginnen. Er hangt te veel van af.'

'Ja Puk, want als we nu nooit meer hier terugkomen dan dan dan komen we nooit meer hier terug.'

'Bravo Muk!' riep Moortje. 'Je hebt weer het grootste gelijk van de wereld. Als je niet meer terugkomt, dan kom je niet meer terug, ha, ha, ha! die is goed! Maar we moeten zorgen dat we daarboven goed aankomen, dan komen we ook wel terug. En als ik nu eens goed nadenk, dan zal er eentje van ons thuis moeten blijven.'

'Hé?? Waarom???'

'Wel, een van ons zal toch de lont moeten aansteken. Je snapt toch wel, dat de raket schuin moet staan. Anders schiet ze vooruit, in plaats van omhoog. En ik denk, dat je je beide handen wel nodig zult hebben, om je op zo'n schuine raket vast te houden.'

'Ja Moortje,' zei Puk, 'dat is verstandige praat van jou. Dan zal er eentje van ons thuis moeten blijven, dat is eeuwig jammer. We zullen dan spiertje trekken wie dat zijn zal.'

'Niet nodig, Puk. Jullie met je tweeën hoort nu eenmaal bij elkaar: Puk en Muk is één. Dan blijf ik maar hier.'

Mooi, mooi, Moortje!’ juichte Muk, die al bang was geweest dat hij niet van de partij zou kunnen zijn. ‘Laten we dan maar gauw beginnen.’

‘Puk en Muk, jullie met tweetjes zoeken nu eerst een mooi plaatsje uit, waar de raket goed schuin kan staan, dan ga ik even een pan zoeken.’

‘Een pan?’

Maar Puk en Muk kregen geen tijd om aan Moortje te vragen, wat in vredesnaam een pan had uit te staan met de reis naar de maan, want het kleine zwartje was al verdwenen.

Ze gingen dus met hun tweeën maar op zoek naar een geschikte plaats om op te stijgen. Dat was zwaar werk, want de rakte moest overal meegedragen worden. Muk, die voorop liep, zei opeens:

‘Puk, wat dunkt je daarvan?’ en wees daarbij naar een klein zandhoopje.

‘Een fijnere startplaats bestaat er niet, Muk.’

‘Wat? wat? wat? startplaats?’

‘Ja, zo noemen de vliegers dat. Als ze willen zeggen dat ze opstijgen, dan zeggen ze “starten”. Wat dacht jij?’

‘Denken? Eigenlijk dacht ik niets. Maar wie heeft ooit zo iets op een gramfoon horen spelen: starten. Jij weet toch ook alles, Puk, maar nu vergeet ik het ook niet meer.’

Daar kwam Moortje aandragen met een grote dekselpan. Hij had er genoeg aan te dragen. Zijn zwart gezichtje glom van inspanning. Toen hij bij hen kwam, begon Muk dadelijk:

‘Zeg Moortje, vind jij dit geen fijne startplaats?’

‘Startplaats? Wat startplaats?’

‘Maar Moortje, heb jij nog nooit van starten gehoord?’

‘Ikke niet, nog nooit van gehoord!’

‘Nou dat noemen de vliegeniers zo; die praten niet van opstijgen, maar van starten.’

‘O, is het anders niet!’

Puk stond schuddebollend zijn broertje Muk aan te kijken en dacht: Muk, Muk, wat ben jij een rakkerd!

‘En nu die pan, Moor, waar dient dat meubel voor? Je zult toch zeker geen erwtensoep gaan koken voor we vertrekken?’

‘Je valt me weer tegen, Muk. Daar juist liet je zien, dat je zo'n knappe bolleboos bent, en nu doe je zo'n domme vraag. Je snapt toch zeker wel dat ik er mijn leven niet bij wil inschieten. Die lont aansteken is zeer gevaarlijk werk, en ik heb mijn hachie nog te lief. Kijk eens, daar kruip ik dadelijk in, zo gauw de lont begint te branden.’

‘Jammer!’ kwam Puk nu voor de dag, ‘dan zul je ons niet zien vertrekken!’

‘Dat is waar. Maar als ik dood achterover sla van de knal, dan zal ik er ook niet veel van zien. Dan zou ik je niet eens zien terugkomen.’

‘Je hebt nog gelijk, Moortje. Kom laat ons nu maar voortmaken.’

De raket werd in goede stand gezet.

‘Ik zal maar voorop gaan zitten, Puk.’

‘O jongens, je bent zeker bang, dat je je broek zult branden. Kruip jij maar gerust in de top, hoor. Dat zal je nog zo heel hard niet meevallen. Ik zit tenminste liever achter jouw dikke rug. Dan hebben we alle twee onze liefste plaats.’

Moortje kroop in de pan, gewapend

met een volle doos lucifers. Het ventje verdween er helemaal in. Een veiliger plaats had hij zich niet kunnen uitdenken. De twee op de raket zaten al nieuwsgierig om te kijken, wanneer het spel zou gaan beginnen.

Daar ging het deksel van de pan omhoog en voorzichtig kwam Moortje er uit gepiept met zijn rechterhand, waar hij een brandende lucifer in had. ‘Jongens, nu zal je het gaan krijgen!’ ‘Nu komt het startschot, Muk!’ lachte Moortje. ‘Opgepast! daar gaat ie!!’

De lont pakte vuur en smeulde snel op. Moortje was weer in zijn pan verdwenen.

Boem! Boem! Boem!

Drie harde knallen, kort op elkaar. En daar vlogen de luchtreizigers de hoogte in.

Boem! Boem!!

Bij elke knal schoten ze sneller omhoog.

Moortje voelde de grond nog dreunen. Eerst toen het knallen slechts zacht meer hoorbaar was, kwam de kleine

kanonnier weer te voorschijn. Hij begreep, dat alle gevaar nu geweken was en dat Puk en Muk al een grote hoogte hadden bereikt.

Dat was ook zo, want toen hij opkeek, zag hij heel hoog iets, wat nog maar steeds kleiner werd. Als hij niet geweten had wat daar zo pas was gebeurd, dan zou hij niet hebben kunnen uitmaken, dat dat zwarte stipje zijn twee broertjes waren op weg naar de maan en naar Sterrenland. Die twee hielden zich kranig.

Door het lawaai, dat het geknal maakte, konden ze elkaar niet verstaan. Heel veel zin in praten hadden ze ook niet. Muk kon bijna geen adem halen door de sterke druk van de lucht. En Puk dacht wel een beetje aan zijn broek. Langs de rug van Muk weg, loerde hij of de maan nog niet in het zicht kwam. Het werd zo bedenkelijk warm op zijn zitplaats.

Het werd hoog tijd dat er een eindje kwam aan de reis. Het was net of Puk de schroeilucht al rook van zijn broek. Misschien was dat wel wat verbeelding. Maar het werd toch in elk geval hoe langer hoe heter.

Voor Puk was het een grote geruststelling, toen ze bij de laatste knallen in de wolken waren.

Ze moesten het er maar op wagen.

Bleven ze nog langer zitten, dan sprongen ze misschien zelf ook nog in stukken zoals de hele raket.

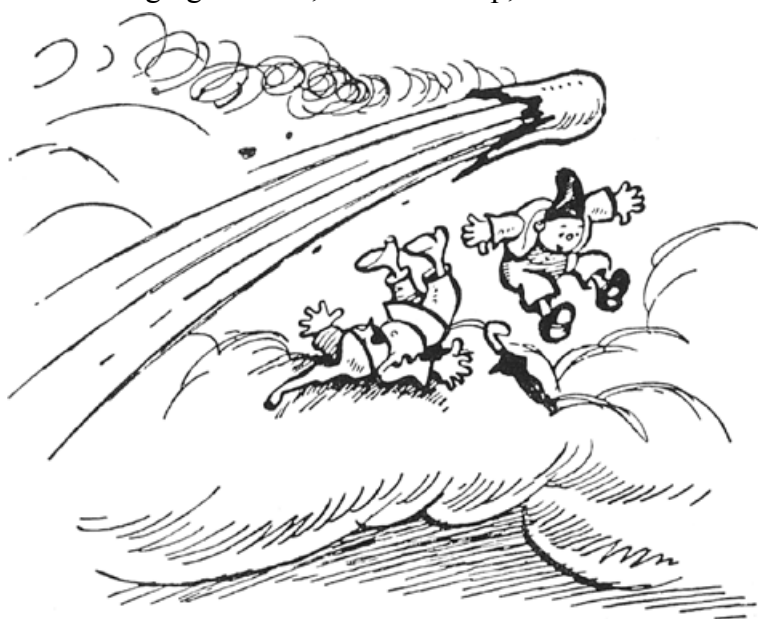
‘Muk, nu opgelet hoor! Als ik drie zeg, moeten we allebei tegelijk in die wolk springen. We moeten nu de kans waarnemen.’

Muk knikte, dat hij begrepen had. Praten kon de toberd niet.

Voor alle zekerheid pakte Puk de slip van Muk zijn jas vast. Zo zouden ze in ieder geval bij elkaar blijven. Verbeeld je, dat Muk een paar seconden later sprong; misschien zou hij dan kilometers ver van zijn broertje te recht komen. En ga iemand maar zoeken, die zo ver van je af zit, en dan nog wel boven in de wolken.

Het was dus heel wijs van Puk, dat hij Muk stevig vasthield.

En daar ging het: één, twee let op, Muk!! drie!

Ze wipten van de raket af, waarvan het laatste eindje met een razende snelheid verdween. Onder het springen had Puk zijn broertje toch nog losgelaten. Ze kregen bij hun sprong ook een rare draai mee. Het was ook geen hapje, zo maar te springen van een voertuig, dat zich bliksemsnel door het luchtruim voortbewoog. Maar gelukkig, ze vielen vlak bij elkaar neer in de zachte wolken.

Dat was pas vallen!

Zoiets zou je voor de pure pret honderd keer achtereen gaan doen.

Eerst zakten ze half weg, dan veerden ze weer op en werden een eindje de hoogte in geworpen. Het was net een springveren matras, maar dan wel tien keer zo fijn. Toen ze zowat uitgeveerd waren, en Muk eens gelegenheid had flink adem te scheppen, en Puk zijn paraplu die hij bij al die trubbel was kwijtgeraakt, in een grote wolk zag steken, konden ze pas eerst gaan genieten van hun reis. Alle gevaar was nu voorbij.

Ze keken elkaar eens aan en wensten toen elkaar proficiat om de gelukkig volbrachte tocht.

‘Proficiat Muk, jij bent de eerste die deze reis met de raket gelukkig hebt volbracht. Je naam zal komen in alle kranten en de luchtreizigers zullen hem met gouden letters schrijven met gouden letters schrijven in in in hun notitieboekje!’

‘Puk, jij niet minder proficiat, jongen. Jij hebt eigenlijk heel de zaak voor elkaar gebokst. Jij bent de uitvinder. En jij bent ook de eerste....’

‘Doe nu niet flauw, Muk, jij bent en blijft de eerste, die eer komt jou toe, en jou alleen.’

‘Laat me dan ook uitspreken, broer! Jij bent de eerste, die deze reis hebt gemaakt met een paraplu bij zich.’

En toen vielen ze van het lachen achterover.

‘Och, wat kunnen ons al die kranten schelen, en alle gouden letters in een notitieboekje, en alle eer en alle roem. We zijn er, Muk, en we zijn bij elkaar, wat willen we dan nog meer hebben. Maar nu denk ik er aan: Kijk eens naar mijn broek, hoe die zich gehouden heeft. Onderweg rook ik zo'n schroeilucht.’

‘Niets aan te zien Puk. Die schroeilucht zal maar van de schrik zijn geweest.’ ‘Dat valt dus ook weer mee. Ik had al het voornemen gemaakt, als we zo'n reis nog eens doen, om dan een broek aan te trekken met dubbel plafond.’

‘Dubbel plafond?!’

‘Ja, versterkt zitvlak noemen ze dat.’

Lui en zo lang als ze waren, lagen ze op het wolkenbed. Het veerde zo zacht bij de minste beweging.

Het is hier fijn om kopje te duikelen, Puk. Nog fijner dan 's morgens in bed.’ En Muk was al aan de gang. Plaats was er genoeg. Hij hoefde helemaal niet bang te zijn er af te rollen.

Puk stak zijn paraplu in de wolken en ging zijn broertje nadoen.

Van kopje duikelen hadden die twee verstand. Dat was 's morgens thuis ook bijna elke dag te doen.

‘Kijk,’ riep Puk opeens, ‘daar komt Hanneke Maan aan.’

Die was eerst helemaal niet te zien geweest en kwam nu van achter de wolken voor de dag met haar lachend tevreden gezicht.

Toch kwam Hanneke Maan niet naar Puk en Muk kijken, zoals de twee guiten dachten, maar ze dreven naar Hanneke Maan toe. De wolken waren in beweging, maar daar merkten ze niets van.

Hoe meer de wolken de maan naderden, hoe groter de gele schijf werd. En het was zoals oom Klaas had gezegd, hoe dichter ze bij de maan kwamen, hoe meer het hun tegenviel.

‘Hanneke wordt er ook niet knapper op,’ zei Muk. ‘Kijk toch eens wat een bulten in haar gezicht!’

Haar lach ging zelfs helemaal weg. En wat ze voor ogen, mond en neus hadden aangezien, bleken slechts grote bulten te zijn, bulten die zo groot werden als bergen.

‘Nu hebben de kranten, die oom Klaas van meneer de Vlieger heeft gekregen, nog gelijk. Er zijn bergen op de maan, Muk. We zullen daar toch ook eens een kijkje moeten gaan nemen.’

‘Ja, dat is goed, Puk. We hebben het toch voor hetzelfde geld. Laat ons dan maar zoveel mogelijk mooie dingen zien. We zullen dadelijk de sprong maar wagen. Je hebt nogal niet veel kans om mis te springen, dat is een heel groot geluk.’ Puk zette zich al gereed om te springen.

Hoep! daar ging ie.

Hij werd ogenblikkelijk gevolgd door Muk. Zo zacht als ze de eerste keer aan waren gekomen in de wolken, zo hard botsten ze nu op de harde maan.

‘Proficiat Puk, jij bent de eerste die aankomt op de maan met een raketten-vliegtuig. Jouw naam zal...’

‘Hou maar op, ik weet 't al. En jij Muk bent de eerste....’

‘Nee, jij bent de eerste.’

‘Laat me nu uitpraten. Jij bent de eerste, die hier aankomt zonder paraplu.’ Ze lachten weer, maar niet zo hartelijk en zo lang als bij hun aankomst in de wolken. En dat kwam enkel en alleen, omdat ze hun broek zo zeer hadden gedaan.

De bulten op de maan waren echte bergen.

Puk en Muk zagen er honderden, bergen en bergjes. Maar het leukste was, boven in al die bergen was een groot gat, een mooie ronde diepe kuil.

Daar hadden de twee maanbezoekers ook niet zo dadelijk erg in. De kleine bazen zouden het misschien nooit geweten hebben als ze niet gedwongen waren geweest sommige van die bergen te bestijgen.

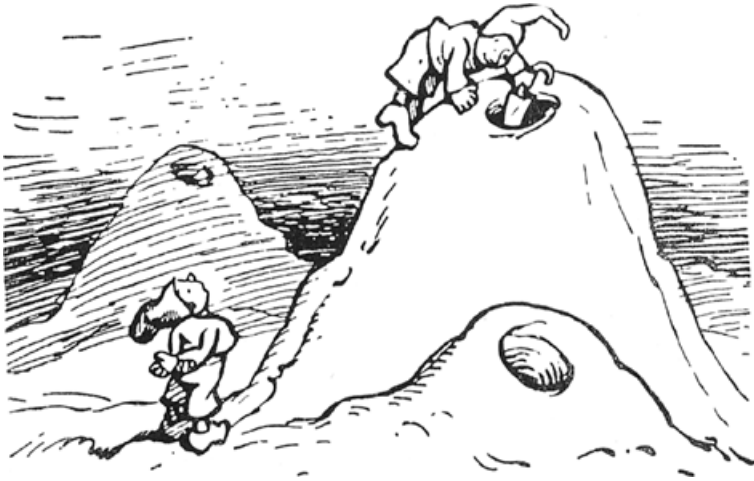
Zo gemakkelijk ze zich op de wolken bewogen hadden, zo moeilijk ging het nu. Nergens wegen of paadjes, alles ruwe grond, overal ongelijk.

Soms moesten ze op handen en voeten verder. Op het eerste gezicht van die diepe ronde kuilen schrokken ze niet weinig. Als je daar in kwam te vallen, was je ook nog niet gelukkig.

‘Zouden dat misschien de ogen van de maan zijn?’ vroeg Muk.

‘Het kan zijn! maar dan heeft ze toch nog al veel ogen. Als Hanneke Maan dan oud wordt en een bril moet gaan dragen, dan zou ik dat meubel wel eens willen zien. Ik denk Muk, dat dat geen gewone bergen zijn. We hebben op onze grote reis naar het land van de mensen zo veel bergen gezien, je weet nog wel, bergen met sneeuw, en bergen helemaal kaal, en bergen mooi groen met gras en bossen. Maar zulke mutsen met boven een groot gat er in, zagen we nog nooit. Dat zullen misschien die bergen zijn, waarvan Oom Klaas heeft verteld, van die bergen die wel eens roken en waar vuur uit komt, vuurspuwende bergen.’

Muk ging al een eindje achteruit. Van zulke verschrikkelijke bergen was hij bang. ‘Zo bang hoef je niet te zijn, Muk,’ stelde zijn broer gerust. ‘Je ziet er immers geen enkele roken en ze zijn ook niet warm. Het vuurtje zal binnen niet aan zijn. Ze zullen nooit geen vuur meer spuwen, omdat ze al hun vuur kwijt zijn. En wat je niet meer hebt, kun je niet meer geven.’

Puk wou er toch het zijne van hebben. Hij klauterde boven op zo'n berg en ging meten met zijn paraplu, boven hoe diep het gat was. Maar hij voelde geen grond. Muk, die onder stond te wachten, riep:

‘Hoe is het? Voel je iets?’

‘Niks hoor!’ was het antwoord. ‘Die kuilen schijnen vreselijk diep te zijn. Mijn paraplu gaat er helemaal in.’

‘Weet je wat ik denk, Puk?’

‘Nu, laat eens horen!’

‘Ik denk, dat die kuilen zo diep zijn, dat je in het middelpunt van de aarde uitkomt.’

Puk moest zo om die gedachten lachen, dat hij tjoep! van de berg afschoof en bij zijn broertje aan de voeten kwam gerold.

Muk keek hem wantrouwend aan.

Was dat nu iets om zo te lachen?

‘Waarom lig je daar nu zo te giechelen. Kan dat niet?’

‘Muk, Muk, jij doet ook altijd even slim. Hoe willen die kuilen nu in het middelpunt van de aarde uitkomen. We zijn immers op de maan.’

‘O ja, dat is waar ook,’ en Muk beet op zijn vinger. ‘Sjonges, dat was ik helemaal vergeten. Nu dan, in het middelpunt van de maan. Jij zoekt alles ook altijd zo fijn uit!’

Ze hoorden voetstappen

Angstig keken ze elkaar aan

Was hier nog meer volk op de maan?

‘Hoor je dat, Muk?’

‘Ja, we schijnen nog niet de eerste bezoekers te zijn hier. Maar het lijken geen kindervoetjes. Hoor dat geklos maar eens aan.’

‘Lieve help! Muk, het mannetje van de maan! Daar hebben we niet meer aan gedacht. Je weet, wat oom Klaas daarvan vertelde. Hou je kranig hoor, als we hem te zien krijgen. Misschien is het wel een oude brompot, die met ons bezoek hier helemaal niet gediend is. En praat je mond nu niet voorbij.’

Lang hoefden ze niet te wachten, eer ze het mannetje van de maan te zien kregen. Achter de bergen uit zagen ze hem komen, een oud, heel oud mannetje met een baard tot zijn tenen en beladen met een bos hout. In zijn handen had hij een vreselijke knuppel. Maar die schrikte de twee niet af. Nee, het scheen wel, dat bij die onverwachte ontmoeting het oudje meer schrok dan de twee dwergen.

De twee begroetten hem heel hartelijk.

‘Hé, kijk, mannetje van de maan. Hoe maak jij het nog?’

Het oude gezicht zette zich in een vriendelijke plooi.

‘Zeg me eerst eens, kleine hummels, met wie ik te doen heb.’

‘Wij zijn Puk en Muk.’

‘Puk en Muk! Puk en Muk! Nooit van gehoord.’

‘Ja, Puk en Muk van Klaas Vaak.’

Nu toonde de man kennis.

‘Kijk, kijk! Klaas Vaak! Ja, die ken ik wel. Dat was al een oude man, toen ik nog maar een dreumes was net als jullie. En leeft die ouwe heer nog altijd? En zijn jullie twee kereltjes van hem? Nou, aangenaam kennis met je te maken. Ik maak het nog buitengewoon goed. Zover als je het tenminste goed kunt maken hier op de maan. Maar gaat er bij zitten. Ik ben moe, een hele tocht achter de rug vandaag, en ik ben ook niet meer van vandaag of gisteren. En laat dan maar eens wat horen. Ik ben erg nieuwsgierig iets van je te vernemen.’

Ze zochten alle drie een goed zitplaatsje uit. Er waren veel kleine heuveltjes. ‘Weet je, waar je nu op zit, jongens?’

‘Neen, Mannetje,’ was het antwoord.

‘Nu zit je op een wrat van de maan.’

Puk en Muk moesten even lachen.

Maar het Mannetje had verwacht, dat ze harder zouden lachen.

‘Je lijkt me echte flinke jongens, en je kijkt zo pienter uit je ogen maar toch doe je net of je een beetje bang van me bent.’

Toen zag hij Muk naar de grote dikke knuppel kijken.

‘Ooooh! Maakt die dikke stok jullie bang? Geen nood, hoor! Die is niet voor jullie. Dat is mijn wandelstok. Als je op zulke oude voeten, als ik heb, dagelijks op dat hobbelige gezicht van de maan moet lopen, dan heb je zo'n stevige helper wel nodig. Maar hij heeft nog wel eens voor andere dingen dienst gedaan ook. Dat mogen jullie ook wel weten.

Ja, daar komen hier wel eens meer bezoekers aan, vooral 's nachts als daar op aarde alle mensen slapen, net als jullie dat ook hebben gedaan. En dan is gewoonlijk het eerste wat ze weten, als ze mij zien: Zo! ben jij nu het Mannetje-van-de-Maan, dat op zondag hout ging sprokkelen en nu voor straf hier altijd met zo'n bos hout moet rondlopen op de maan! En dat heb ik nu al zo dikwijls moeten horen, dat het me de keel gaat uithangen. Dat zijn ook geen manieren hé, om een mens zo maar dadelijk bij de eerste kennismaking het kwaad dat hij gedaan heeft, voor de voeten te gooien. Ik vind het erg onbeleefd van die kinderen. En daarom vond ik het zo mooi van jullie, dat jullie dat nu eens niet deed, maar me eens hartelijk vroeg naar mijn gezondheid. Ik kan wel zien, dat Klaas Vaak jullie goed opgevoed heeft.’

Wat waren Puk en Muk toch blij dat ze geen domme dingen hadden gezegd. Het was toch eigenlijk een goed Mannetje. Al had hij vroeger dan eens verkeerd gedaan, dan hoeft iedereen hem daar nog niet om lastig te vallen.

Nee, het mannetje had groot gelijk, dat hij zulke kinderen wegjoeg.

‘Maar, dat is waar ook jongens, nu ben ik zelf heel de tijd aan het woord geweest, en jullie zoudt me een en ander vertellen. Nu is aan jullie de beurt. Ik luister.’ Het mannetje ging er op zijn gemak bij zitten en luisterde naar het gebabbel van zijn twee kleine vriendjes; want zijn twee kleine vriendjes waren het al.

‘Ja, ziet u meneer’ begon Puk.

‘Jongens, niets te menen hier. Ik ben het Mannetje-in-de-Maan. Toen ik klein

was, noemde mijn moeder me Kristje. Ik heette eigenlijk Kristoffel en daarom noemden de mensen me later nooit anders dan Stoffeltje, En omdat jullie nu mijn twee logeetjes bent, mogen jullie ook gerust Stoffeltje tegen me zeggen. En nu vooruit koetsier! vertel maar op!’

Puk en Muk moesten lachen om dat goede mannetje.

‘Ja ziet u, Stoffeltje,’ begon Puk weer, - maar hij kon zijn lach bijna niet inhouden, - ‘onze ome Klaas had verteld uit de krant, dat de mensen van plan waren naar de maan te vliegen met een vliegmaschine.

Wablief??’ onderbrak Stoffeltje. ‘Met een vliegmaschine? Wat zijn dat voor dingen? Die bestonden er in mijn tijd nog niet. Hoe zien die er uit?’

‘Die hebben een staart, en twee vleugels en en....’

‘Een schroef!’ viel Muk in.

‘Ja, ze hebben ook een schroef.’

Het mannetje keek, of hij het in Keulen had horen donderen. Daar snapte hij geen laars van. ‘De mensen prakkezeren toch van alles!’ zei hij, toen hij van zijn verwondering zowat bekomen was. ‘In mijn tijd konden de mensen lopen. En wie een fiets had, was een hele piet. Daarvoor nam iedereen zijn pet af. En voor een auto liep heel ons dorp uit, om zo'n wonder te zien. En nu vertellen jullie me daar maar ijskoud, dat de mensen tegenwoordig vliegen. Met die vleugels slaan ze dan zeker net als een vogel? En gaan ze dan ook in de bomen wonen?’ Puk en Muk vielen van het lachen bijna achterover. Wat een dom Stoffeltje toch. ‘Nee, Stoffeltje, in zo'n vliegmaschine zit een motor en die doet de schroef vooraan heel hard draaien, en dan gaat het vliegtuig van zelf omhoog, en kun je heen vliegen waar je wilt. Wij hebben er ook in gezeten, hé Muk!’

Muk knikte.

‘En komen de mensen nu met zo'n vliegtuig bij mij op bezoek?’

‘Nee Stoffeltje. De mensen hebben een nieuwe vliegmaschine uitgevonden. Dat zegt van achteren allemaal poeffff!! poeffff!! poeffff!! en dan schiet het zo snel vooruit als de bliksem.’

‘Toe maar! poeffff! poeffff! poeffff!’ lachte Stoffeltje. ‘Het is interessant! Dan komen de mensen zeker met zo'n poeftuig hierheen. Want zo'n ding kun je toch geen vliegtuig meer noemen.’

Wat hadden die twee toch pret!

Een poeftuig! Het was mooi gevonden van dat oud mannetje.

‘En nu wilden wij de mensen vóór zijn, ziet u! Daarom zijn we met ons poeftuig gekomen.’

‘En waar is dat monster nou?’

Toen vertelden Puk en Muk wijd en breed hoe ze met een zwaar stuk vuurwerk opgestegen waren. Hoe hun broertje Moortje hen daarbij geholpen had en honderd op een hoop. Ten slotte kwam ook, dat de kop van hun poeftuig doorgepoefd was, en dat ze tot hun spijt Stoffeltje er niets meer van konden laten zien.

‘Dat is allemaal heel mooi, jongens, maar nu zitten jullie hier op de maan. En hoe kom je nu weer beneden, Van der Putten? Of is het jullie bedoeling, hier te blijven wonen? Ik vind het zeer best. Een beetje gezelschap kort de avond, zei mijn vader altijd.’

Aan de bedrukte snoetjes van Puk en Muk zag Stoffeltje wel, dat ze niet van plan waren, om hem daar in eeuwigheid gezelschap te houden. En omdat hij geen tranen

kon zien in kinderogen, en zeker niet in die van zijn twee kleine baasjes, zei hij er maar gauw bij: 'Ik weet er misschien wel iets op. Deze stok hier, zal jullie verder brengen. Dan kun je hier boven eerst de boel zowat afkijken. Dan heb je wat te vertellen als je bij Klaas Vaak terugkomt.'

Puk en Muk keken maar ongelovig.

Zou dat goede oude mannetje hen voor het lapje willen houden?

'Je hoeft zo ongelovig niet te kijken, jongens. De mensen op de aarde halen tegenwoordig sterke stukken uit, dat kan ik wel aan jullie zien, maar hier op de maan zijn de wonderen ook nog niet de wereld uit.

Deze stok, die mij al zo lang voor stut en steun gediend heeft, is niet van gewoon hout. Dat is er eentje van waaibomenhout. Waaibomen groeien er op de aarde niet, maar wel hier op de maan, aan haar achterhoofd, een heel bos. Dat zijn zoveel als haar haren. En als nu de mensen op de aarde geen licht van die maan zien, dan moet je maar denken, dat ze tegen dat donkere bos kijken, en dat noemen ze ‘nieuwe maan.’

Ja, knikten Puk en Muk. Ze kregen weer vertrouwen in Stoffeltje.

‘En om je te laten zien dat ik de waarheid spreek, hier!’ en het mannetje lei zijn stok zo maar in de lucht, en die viel niet omlaag.

Nu waren Puk en Muk helemaal overtuigd. Ze juichten en riepen: ‘Hoera! voor Stoffeltje!’

‘Hola, jongens, we zijn er nog niet.’

Wat zou er dan nog meer komen?

‘Als jullie daar nu door de lucht rijden op mijn wandelstok, en de mensen zouden je zo te zien krijgen, dan zouden ze je voor heksen houden, want die reden in de goeie ouwe tijd ook altijd op een bezemsteel door de lucht. Dat zul je wel eens hebben horen vertellen.’

Ja, daar hadden ze wel eens van gehoord in de vertelseltjes, maar dat waren maar vertelseltjes, omdat er geen heksen en spoken waren.

‘Nu zal ik je mijn kunst eens tonen, jongens. Ik kan ook nog wel iets. In al die tijd dat ik me hier zo gruwelijk verveeld heb, had ik gelegenheid genoeg om me te oefenen in het knutselen. Ja, je doet al iets om je tijd door te komen, zei juffrouw Koffiemans altijd, als je geen centen hebt om koffiebonen te kopen.

Maar gelukkig had ik mijn mes bij me. En dat heeft me de tijd helpen korten. Ik heb heel wat hout versneden, maar nu ben ik meester in het vak, al zeg ik het zelf.’

Terwijl hij zo druk aan het vertellen was, sneed zijn mes kris-kras langs de kruk van de wandelstok, en tot hun grote verbazing zagen Puk en Muk een mooie sierlijke paardekop voor de dag komen.

Och, och wat was dat Stoffeltje toch een lief mannetje! Dat daar de mensen nog maar steeds zoveel kwaad van bleven vertellen!

Toen de kop fijn was afgewerkt, zei Stoffeltje: ‘Wat dunkt je nu?’

‘Prachtig, prachtig!’ kraaiden Puk en Muk.

‘Dat is toch heel wat anders dan rijden op een bezemsteel, hé! Zulke ferme jon-

gens als jullie moeten te paard rijden. Dat past voor zulke dappere kerels. En nu eerst proberen of het beestje mak is.'

Hij pakte Muk met zijn jas en tilde hem in de hoogte. Dat was zo'n hele toer niet. Het kereltje woog zo goed als niets.

'Tegen jou zou ik nog durven worstelen,' lachte Stoffeltje.

Toen kwam Puk aan de beurt.

'Hij houdt je goed, het beestje zakt helemaal niet door zijn poten.'

Stoffeltje kneep het paardje eens in zijn staart, en steigeren dat het deed! De twee ruiters hadden de grootste moeite om te blijven zitten.

'Het zal best gaan, hoor! Maar kom er nu weer af. Ik laat je nu nog niet vertrekken. Eerst moeten we samen nog wat buurten. En als je dan tegen de avond op reis gaat, als de sterren komen, dan heb je nog volop licht op de koop toe. Dan zal je geen enkele luchtagent een proces maken, als je er soms hier of daar een van de luchtpolitie zoudt tegenkomen.'

Samen brachten ze toen nog een hele tijd in de grootste vreugde door.

'En wat denk je nou van het Mannetje-in-de-Maan?'

'Dat je een goei Stoffeltje bent!' riepen Puk en Muk tegelijk.

'Dat wou ik ook maar hebben. Jullie hadden dat niet van me verwacht, hé. Ik zag het daar straks wel aan je kijken. Maar dat moet je onthouden, jongens: de mensen vallen in het gebruik gewoonlijk nog al mee, al wordt er dan ook veel kwaad van verteld, net als van mij. Maar nu hoop ik, dat jullie ook eens iets goeds van me zult vertellen, tegen je oom en broertjes en tegen alle mensen waarmee je in aanraking komt.'

'Ja, ja, ja zeker!' stemden Puk en Muk in. 'We zullen aan heel de wereld vertellen, dat je ons schitterend hebt onthaald op de maan. Dan zullen de mensen geen schrik meer hebben om hier naar toe te vliegen.'

'Dat is mooi van je, jongens. Daar wil ik mijn trouwe wandelstok wel voor missen. Ik zal dezer dagen wel eens een nieuwe gaan snijden in het waaibomenbos. En dan hoop ik maar, dat ik binnenkort bezoek krijg van de mensen. Je moet

ze maar vertellen, dat het hier erg rustig leven is. Je loopt hier helemaal geen kans, dat je door een auto wordt overreden. In al de tijd, dat ik nu hier zit, heb ik nog geen woordje ruzie met mijn burens gehad. En als je vertelt, dat hier de lui geen belasting hoeven te betalen, dan zal het storm gaan lopen, denk ik, en dan zal ik nog een gezellige oude dag krijgen.'

Puk en Muk zaten weer te lachen. Hoe kon dat Stoffeltje nu ruzie krijgen met buurlui, die hij niet eens had! En hoe wilde hij overreden worden door auto's die er niet waren! En aan wie zou hij daar in vredesnaam belasting moeten betalen?!

Maar de twee guiten zagen de droeve ogen van Stoffeltje niet, toen hij dat alles zat te vertellen. Hij geloofde er nog geen sikkepit van, dat hij wel ooit gezelschap zou krijgen. En die twee die het gelukt was, op de maan te belanden, zouden dadelijk weer gaan vertrekken. Maar hij wilde die twee leuke jochies niet tegenhouden. Dat mocht hij niet, al had hij het nog zo graag gedaan.

Puk en Muk vertelden op hun beurt van Klaas Vaak, hun goede oom. En hoe het bij hun thuis toeging. Ze vertelden van hun wondere reizen naar het midden der aarde, en naar het land van de mensen. Stoffeltje luisterde aandachtig toe. Hij moest alles weten van draadje tot beetje.

Sjonges, sjonges, wat hadden die twee veel meegemaakt! Hij voelde zich bij het horen van die geschiedenissen weer helemaal jongen worden, en dacht weer terug aan de tijd dat hij zelf nog zo'n kleine rakker was, bij zijn moeder thuis.

De sterretjes kwamen al voor de dag.

Hier een, daar een tien twintig.... honderd en ten laatste stond heel de hemel vol, miljoenen en miljoenen. En schitterend als het was! Zoiets moois hadden de twee baasjes zich nooit kunnen denken. De kleine lichtpuntjes die je 's avonds op de aarde zag, waren hier grote, lichte bollen. Die wentelden door elkaar en verschoten daarbij van kleur. Het was een groot reusachtig vuurwerk.

Verlangend keken hun lachende oogjes uit naar al dat heerlijk.

'Jongens, het wordt jullie tijd. De mijne is het nog lang niet. Ik wou zo nog wel

honderd jaar samen blijven zitten vertellen. Maar jullie moeten verder. Kom sta eens op!’

Stoffeltje stond op.

Hoe graag Puk en Muk hun luchtreis gingen voortzetten, ze voelden toch iets droevigs in hun hartje, nu ze bij Stoffeltje zouden weg gaan. Die man was ook zo goed voor hen geweest.

Het Maanmannetje hield zijn paard gereed en hij liet Puk en Muk weer opstijgen, zoals hij dat had gedaan voor de proefrit.

Toen het paard de ruitertjes op zijn rug voelde, wilde het ook van stal. Maar zijn oude baas hield hem stevig bij de staart, zodat hij er pas vandoor kon, als die het goed vond.

‘Nou jongens, houdt er de moed maar in, hoor! Ik wens jullie een plezierige reis en een gelukkige thuiskomst. Weest goed voor je paardje, dan zal dat je overal heen brengen waar je naar toe wil. Daar gaat ie dan!’

Het paardje kreeg een duwtje en het reed het onbekende tegemoet.

Puk en Muk lachten van top tot teen.

Dat zette het paardje nog meer aan, een goed gangetje er in te houden.

Op de maan stond Stoffeltje nog lang te bonzjoeren met zijn punthoed en te roepen van: Goeie reis! Goeie reis!

Puk die achteraan zat en niet zo op het paard behoefde te letten als Muk, zwaaide zo lang met zijn paraplu: vaarwel en riep zolang: dank je wel, Stoffeltje! tot dat hun grote weldoener uit het gezicht verdwenen was.

Het Regent

Door Ab Visser

Het regent en de wind waait buiten,
de straatgoot kabbelt als een beek.
De bomen staan met natte snuiten,
verkouden en geheel van streek.

Wij mogen op de zolder spelen
en rommelen naar hartelust.
Denk heus niet dat we ons vervelen,
we nemen geen minuutje rust.

We bouwen van een tafellaken,
een wasrek en een oud gordijn
een fijne tent en daarin maken
we dan een feest dat er mag zijn.

We spelen dat we echt kamperen
en zetten thee op Jet's fornuis.
Als grote dames en als heren
voelen we ons hier heerlijk thuis.

En als een leger bange muizen
trippelt de regen over 't dak.
Wij luisteren knusjes naar het suizen
van 't water in de afvoerbak

Speel je mee?

Langs het lijntje

Hierbij trek je met krijt een strakke, lange lijn over de vloer of je legt een smalle witte band over het vloerkleed. Elke medespeler neemt op zijn beurt een verrekijker en zet die omgekeerd aan de ogen, zodat het voor hem lijkt of alles ver weg is. Nu moet hij op de lijn of de band lopen en daarbij door de verrekijker naar zijn voeten kijken. Dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Probeer het maar eens!

Standbeeldenspel

Dit is een leuk spel voor je verjaardag. Op de muziek van radio, grammofoon of piano springen en dansen jullie de kamer rond, terwijl een van jullie op een stoel of bankje gaat staan. Nu moet de muziek plotseling ophouden en op dat moment neemt degene op de stoel een bepaalde houding aan. Bijvoorbeeld die van een geweer afschieten, appels plukken of viool spelen. De speler die het *laatst* volkomen stil staat in de gevraagde houding, verliest. Is hij drie keer de laatste geweest, dan mag hij niet meer meedoen. Degeen die meteen de goede houding heeft en doodstil blijft staan is de winnaar. Het is moeilijk hoor, want je maakt elkaar steeds aan het lachen.

Knopenjacht

Je verstopt een aantal gekleurde knopen, maar zó, dat ze kunnen worden gezien zonder dat het meubilair wordt verplaatst. Je laat je gasten die knopen opzoeken en na verloop van tijd tellen de ‘zoekers’ de door hen gevonden knopen op. Zo telt bijv. een zwarte voor 5 punten, een blauwe voor 4. een rode voor 3. Niet het hoogste aantal knopen, maar het hoogste aantal punten bepalen de winnaar. Dit zeg je natuurlijk van te voren!

Woordzoeken

Je bedenkt een niet te moeilijk woord van vijf of meer verschillende letters. Bijvoorbeeld: worst, tafel, ganserik, mantel, bijzonder. Dan maak je een stel kleine kaartjes en zet op elk kaartje een letter van dit woord. Bijvoorbeeld, voor elke letter vier kaartjes. Die kaartjes verberg je in de kamer op verschillende plaatsen. Dan roep

je je vriendjes binnen, geef ze potlood en papier en zeg hun, dat ze het gevraagde aantal letters moeten opzoeken. Je noemt de letters natuurlijk niet! Wie het eerst alle letters heeft en het woord kan maken, is de winnaar.

De Grote Verandering

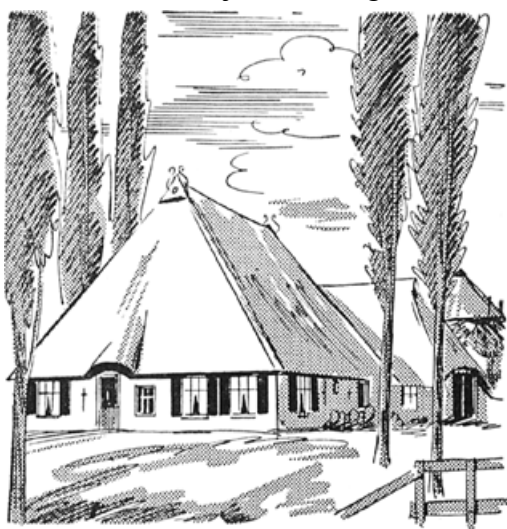
Door Nida Voerman

Vader Duynstee is onlangs tot burgemeester benoemd van Limperen. Na een drukke verhuizing is de hele familie te gast bij de plaatsvervangend burgemeester, boer Vermaak. Vooral Toby Duynstee valt de overgang van Delft naar het kleine Limperen erg moeilijk....

De boerderij 'De Volharding' onderscheidde zich in niets van andere grote boerderijen in de omgeving. De hoeve lag temidden van een groep hoge peppels in het weiland, dicht achter de rivierdijk en bestond uit een ruim engeriefelijk woonhuis met aangebouwde stallen. Achter de boerderij stonden nog een paar kleinere schuren en een hooiberg tot in de nok van de kap gevuld.

Vrouw Vermaak was een kleine pezige vrouw, heel anders dan ze zich hadden voorgesteld. Ze ontving hen hartelijk en toch met een zeker respect. Aan alles was te merken, dat ze het als een eer beschouwden, dat de brugemeester met zijn gezin met hen de maaltijd wilde delen.

Ze zaten aan een ovale uitschuiftafel in de gezellige grote woonkeuken en voelden zich wel een beetje onwennig. Maar de boerin stelde hen al gauw op hun gemak.

‘t Is wel een groot verschil met de stad, hè?’ zei ze tegen Ineke, die naast haar zat. ‘Op zo'n dorp gaat alles veel gewoner en gemoedelijker, maar daar zul je wel aan wennen. Jullie moeten maar eens gauw terugkomen als onze kinderen ook thuis zijn.’

‘We hebben er ook vier,’ vertelde de boer hun. ‘Net zo'n beetje van jullie leeftijden. Maar ze komen in 't middaguur nooit thuis. Ze gaan alle vier in Waaldam op de h.b.s.’

‘Daar moeten wij ook heen,’ zei Tom verrast. ‘Morgen al, is 't niet, paps?’ Dit laatste klonk hoopvol. Hij verwachtte

blijkbaar, dat paps hun

nog een paar dagen respijt zou geven. Maar dan kwam hij toch bedrogen uit.

‘O ja, morgen al,’ bevestigde paps. ‘Misschien kunnen jullie met de kinderen van meneer Vermaak opfietsen. Dan weet je meteen de weg.’

‘Natuurlijk,’ knikte de laatste. ‘Ze gaan trouwens altijd met een heel troepje. Dat is wel zo gezellig, ‘t Is een hele rit, zie je.’

Mams keek een beetje bezorgd. Ineke wist wel, dat ze hen liever met de bus naar school zag gaan, maar daar hadden ze zich alle drie tegen verzet. Ze hielden van fietsen en zagen er tegenop iedere dag met de bus heen en weer te moeten.

De warme maaltijd smaakte hun heerlijk. Ze merkten nu pas hoe hongerig ze wel waren. Nu, dat was zo'n wonder niet. Ze waren die morgen al heel vroeg uit de veren geweest en hadden hard gewerkt. Na het eten liet de boer hun de hele boerderij zien. Hij was er geweldig trots op, dat konden ze goed merken. Hij had liefde voor zijn dieren.

Maar toen ze een uurtje later weer thuis kwamen, zei Toby toch bezorgd: ‘Ik zie ons straks ook nog allemaal op klompen en in een blauwe kiel of met een wit schort voor rondlopen’.

Tom moest er om lachen. Hij was ineens met Limperen verzoend. Al het nieuwe, waar hij al zo lang tegenop had gezien, oefende opeens een grote aantrekkingskracht

op hem uit. Hij ontdekte allerlei nieuwe mogelijkheden, sprak al van zeilen en roeien op de rivier, van vissen en kievitseieren zoeken in 't voorjaar en stak met zijn geestdrift ook Bert aan.

Maar de meisjes waren minder enthousiast. Ineke moest telkens aan haar vriendinnen van school denken. Ze was in Delft klassevertegenwoordigster geweest en voorzitter van hun meisjesclub. Nu stond ze natuurlijk overal buiten. Ze voelde zich op en top een stadsmeisje en geloofde nooit aan het dorp te kunnen wennen. Een boerderij mocht heel interessant zijn ze voelde zich er als een kat in een vreemd pakhuis, zo was ze met de stad vergroeid.

Ze had die middag echter geen gelegenheid er nog over na te denken. Er viel in huis zo veel te doen. Om twee uur kwamen de gemeentewerklieden, de gasfitter en de elektricien terug en daverde het huis weer van het gehamer. Maar de kamers begonnen er toch al meer bewoonbaar uit te zien. De lege kisten werden in de tuin opgestapeld. En toen paps om half zeven thuis kwam, stond hij er verbaasd van zoveel als ze al gedaan hadden.

Ze werkten die avond tot tien uur door. Toen waren de slaapkamers alle aan kant. Alleen in de huiskamer en de keuken heerste nog een volslagen chaos. Hoewel ze het er allen over eens waren, dat het nieuwe huis nooit die gezellige sfeer zou hebben van het oude in Delft, waren ze er toch ieder op z'n eigen manier mee ingenomen. Ineke en Toby voelden zich rijk met hun eigen kamertjes. Ze hadden altijd een grote kamer moeten delen en dat had tot heel wat ongenoegen aanleiding gegeven.

Ze dronken met z'n allen nog een kopje chocola in de keuken. En Tom lachte: 't Is maar goed, dat uw gemeentenaren u niet zo zien, paps, in uw overhemd mot los boord en opgestroopte mouwen....'

'En waarom niet, Tom?' vroeg paps. 'We zijn hier niet in de stad, m'n jongen. De mensen hier vinden het doodgewoon en zien het niet eens. Hoe is de kennismaking met de "loco" jullie bevallen?'

Het bleef heel even stil. Toen antwoordde Toby:

'Wel een aardige man, maar helemaal geen type voor burgemeester.'

'Nee, een echte boer,' vond Tom ook.

Er verscheen een fijn glimlachje op vaders gezicht.

'Maar dan toch een boer met heel wat in z'n mars, jongens,' zei hij. 'Weten jullie wel dat hij de h.b.s. afgelopen heeft en nog twee jaar op de landbouwhogeschool heeft gestudeerd? Z'n vader wilde dat hij landbouwkundig ingenieur zou worden, maar toen de oude baas stierf gaf hij de brui aan de studie en volgde z'n vader op de boerderij op.'

Daar stonden ze toch allemaal even paf van. Het was dan ook wel moeilijk te aanvaarden, dat deze stoere boer op z'n klompen en met de blauwe kiel onder z'n manchester jasje ooit geworsteld had met vierkantsvergelijkingen, de imparfait du subjonctif. Duitse voorzetsels die de derde naamval regeren, Punische oorlogen en koolwaterstofverbindingen. En tegelijkertijd voelden ze een diep respect voor deze geleerde boer, die desondanks zo eenvoudig was gebleven. Ze hadden zich een boer altijd heel anders voorgesteld en zagen zich genoodzaakt hun mening grondig te herzien.

'Iedere boer is op zijn manier een koning,' zei paps. 'Zijn grond, zijn vee, zijn gewas is hem alles.'

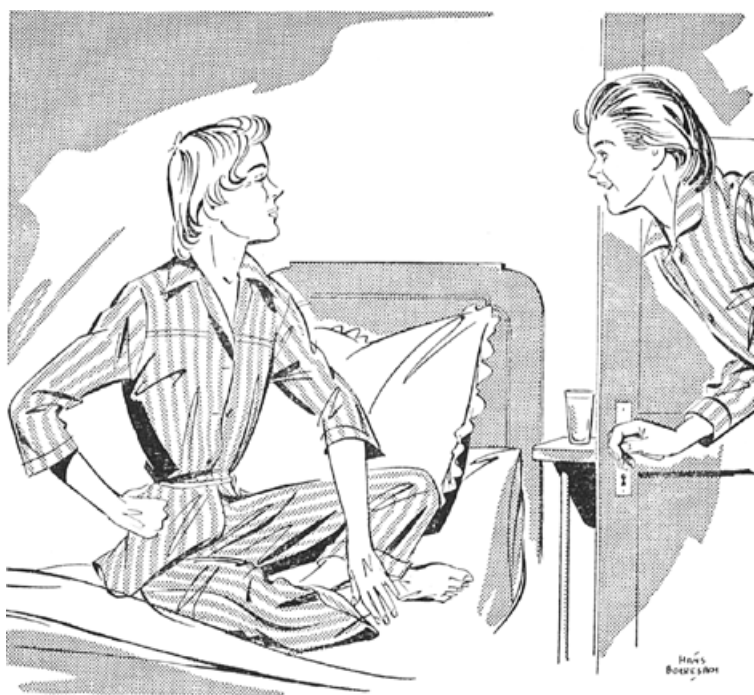
Mams geeuwde achter haar hand. Ze stond ineens resoluut op. 'En nou naar bed allemaal!' commandeerde ze. 'Bert had al lang moeten slapen. En jullie trouwens ook. 't Is warempel al kwart voor elf. En morgen moeten jullie naar school.' 'Moeten

we u in deze rommel alleen achterlaten?’ waagde Tom nog een kansje. Maar ditmaal was het mams zelf, die zijn hoop op nog 'n vrije dag de bodem insloeg.

‘Ik krijg morgen weer hulp,’ zei ze. ‘Jullie zouden me maar voor de voeten lopen. Allez, naar boven allemaal, 't Is morgen weer vroeg dag!’

Ze stommelden in optocht de trap op. De meisjes en paps en mams hadden hun kamers op de eerste verdieping, de jongens sliepen elk in een zolderkamer.

Ineke vond het toch wel even vreemd, toen ze de deur van haar kamertje achter haar sloot. Dat kwartiertje voor het naar bed gaan was altijd zo gezellig geweest.

Al hadden Toby en zij tien keer op een dag gekibbeld, vóór het slapen gaan hadden ze het toch altijd weer goed gemaakt en elkaar van alles te vertellen gehad. Ze voelde zich opeens een beetje eenzaam. Het raam stond op een kier. Ze deed het wijd open en stak haar hoofd naar buiten, 't Was een milde avond voor oktober. Buiten heerste een diepe rust, die slechts werd verstoord door het geblaf van een hond heel in de verte. Onwillekeurig vlogen Inekes gedachten terug naar Delft, waar het 's avonds om deze tijd nog druk kon zijn op straat, vooral wanneer de studenten feest vierden.

Toch deed de stilte haar weldadig aan. Maar toen de kille wind naar binnen woei en haar deed huiveren, trok ze gauw het raam dicht en sloot de gordijnen.

Ze kleepte zich snel uit en wilde juist in bed stappen, toen de deur zachtjes open ging en Toby op blote voeten en in haar pyjama naar binnen sloop.

‘Dag,’ zei ze zacht, ‘mag ik nog even. 't Is zo saai om alleen te gaan slapen.’ Ineke was haar er dankbaar voor. Hoe zeer Toby en zij ook in karakter verschilden en hoe slecht ze elkaar dikwijls ook konden verdragen, ze voelde toch een diepe genegenheid voor haar jongere zuster. Ze scheidden maar een jaar en zaten op school in dezelfde klas. In de vijfde klas van de lagere school had Toby haar ingehaald, doordat ze wegens ziekte een jaar had verspeeld. Nu werkten ze op de h.b.s. gelijk op, wat dikwijls erg gezellig was. Het vervelende was alleen, dat de leraren hen er altijd van verdachten het huiswerk van elkaar te hebben overgeschreven, wat nooit het geval was geweest. Wel overhoorden ze elkaar gewoonlijk en het gebeurde bijna dagelijks, dat ze elkaar met moeilijke thema's hielpen. Maar vraagstukken of thema's van elkaar over te schrijven, achtten ze beneden hun waardigheid. Daarvoor waren ze allebei te trots.

Ze kropen samen in Inekes bed en babbelden nog een poosje, zij het ook fluisterend.

‘Brrr, morgen naar school,’ zei Toby. ‘Zie jij er ook zo tegenop?’

‘Afschuwelijk gewoonweg,’ bekende Ineke. ‘Ze gebruiken daar natuurlijk allemaal andere boeken. Vervelend hoor! Je zult zien, dat we in een boel vakken achterop zijn.’

‘Mij een biet!’ vond Toby zorgeloos, ‘t Leren kan me zoveel niet schelen. Maar al die nieuwe gezichten, 't Zullen natuurlijk wel allemaal van die flauwe dorpskinderen zijn. Prettig vooruitzicht, hoor!’

Ineke zweeg een ogenblik. Ze lag met haar ogen wijd open naar de zoldering te staren, waarop het maanlicht door een kier van de gordijnen een smalle zilveren streep tekende.

‘We zullen nooit meer zo'n pret hebben als we in Delft vaak hadden,’ geloofde ze. ‘Voor mijn part hadden ze paps nooit tot burgemeester benoemd, 't Is hier een akelig klein gat, hoor...’

‘Je kunt de huizen tellen,’ beaamde Toby. ‘En heb je die kleine winkeltjes gezien? Nergens een mooie etalage.’

‘Waaldam is ook niet veel zaaks,’ nam Ineke het van haar over. ‘Dat heb ik wel gezien toen we er met paps doorheen reden, 't Zal mij benieuwen in wat voor gebouw we terecht komen.’

‘Natuurlijk zo'n ouderwetse school met 'n hoge muur er omheen en kleine raampjes met matglas er in,’ fantaseerde Toby er op los. Ze werden hoe langer hoe somberder in hun voorspellingen. Totdat Ineke kramp in haar schouder kreeg van het op de rand liggen. Ze werkte Toby er uit. 't Werd trouwens hoog tijd. De kerkklok had al elf uur geslagen en mams zou hen om half zeven wekken. Maar toen ze eenmaal alleen in bed lag, kon Ineke nog niet slapen. Haar gedachten gingen maar door. De stilte buiten hinderde haar zelfs. Ze betrapte zichzelf er op, dat ze lag te wachten op het voorbijkomen van de tram, of op de claxon van een late autobus.

Toen mams haar de volgende morgen kwam roepen, had ze het gevoel een kwartiertje geleden te zijn ingeslapen. Over het algemeen had Ineke nooit last met opstaan. Ze was geen langslaapster zoals Toby, die iedere morgen zo lang mogelijk in bed bleef en zich dan in vliegende vaart moest wassen en aankleden. Ineke nam er graag de tijd voor. Maar deze morgen viel het haar toch erg zwaar uit haar warme bed te komen. Ze hoorde mams naar de badkamer gaan. Op zolder klonk gestommel. Dat zou Bert wel zijn. Die was meestal het eerst van allemaal op. Maar in Toby's kamertje heerste nog doodse stilte.

Plotseling drong het tot Ineke door, dat ze al een heel poosje een ander geluid had gehoord, zonder dat het tot haar was doorgedrongen. Het was een eentonig geruis. Nu beseftte ze pas dat het regende. En hoe!

Ze wierp de dekens van zich af en sprong uit bed. In drie stappen was ze bij het raam en rukte het gordijn open. De regen stroomde langs het vensterglas. Dat was geen erg opwekkend begin van de eerste nieuwe schooldag! Het vooruitzicht een half uur in de stromende regen over een dijk te moeten fietsen was niet bepaald aantrekkelijk. Met tegenzin ging ze zich wassen en aankleden. Mams kwam in haar kimono nog even om het hoekje kijken of ze al op was. ‘Naar weer, hè kind?’ zei ze. ‘Jullie moeten toch maar met de bus gaan, hoor! Je zult anders door en door nat op school komen en misschien nog ziek worden.’

‘Welnee, mams,’ stelde Ineke haar gerust. ‘Ik trek m'n lange broek aan en doe m'n plastic regenjas over m'n gewone regenmantel heen aan, dan kan ik er best tegen.’ Voor de bus voelde ze nog veel minder. Ze koesterde een heimelijke vrees, dat die

nog eens van die hoge, bochtige dijk af in een sloot zou rijden. De weg was maar zo akelig smal. Twee auto's konden elkaar niet eens passeren, behalve op de uitwijkplaatsen.

‘Is Toby al op?’ vroeg mams.

Ineke haalde de schouders op. ‘Ik heb haar nog niet gehoord, mams,’ antwoordde ze. En ze dacht er bij: ‘Nu ze alleen slaapt, komt ze natuurlijk helemaal niet haar bed uit....’ Ze zag Toby pas aan de ontbijttafel in de kille keuken waar

alles nog rommelig was. Ze waren allemaal even zwijgzaam, behalve Bert, die voortdurend het woord voerde, maar op geen van z'n vragen antwoord kreeg. Mams was druk bezig de boterhammen klaar te maken, die ze moesten meenemen. Er stonden drie opvouwbare trommeltjes gereed.

‘Bah, wat ongezellig,’ mopperde Toby. ‘Overblijven op school.... Dat heb ik altijd het ergste gevonden, dat er bestaat....’

‘Wees dan maar blij, dat je al in de derde zit,’ zei mams. ‘Je hebt het al die jaren niet hoeven te doen. Dat is dus winst.’

Ineke zag de humor er van in en glimlachte, maar Toby keek stuurs voor zich uit.

‘Nu moeten jullie werkelijk opschieten,’ zei mams, toen de torenklok half acht sloeg, ‘t Is toch zeker wel een uur rijden?’

‘Welnee, een half uur maar, mams,’ antwoordde Tom. ‘Als we nu weggaan, zijn we om acht uur op school, dat is toch heus een beetje te gek.’

‘Maar niet later dan kwart voor acht!’ besliste mams. ‘Jullie kennen de weg nog niet. De afstand kon wel eens tegenvallen.’

Om tien over half acht schrokken ze echter op van een heftig gebel op straat. Bert draafde naar de voordeur en kwam opgewonden terug met de mededeling, dat er wel acht of tien jongens en meisjes met fietsen voor de deur stonden. ‘Is 't heus? Die komen ons natuurlijk halen!’ riep Toby zenuwachtig uit. ‘O, waar heb ik m'n tas nou gelaten? Heeft iemand m'n tas gezien? Ach, Bert, help me even zoeken.... Jij hebt toch niks te doen....’

't Was het oude liedje weer. Toby was op het kritieke ogenblik altijd alles kwijt. Tom was al in de garage om z'n fiets te halen. Ineke wurmde zich in haar twee jassen. Even later volgde ze Tom naar de garage. Ze voelde zich vreemd opgewonden en belachelijk verlegen, nu ze kennis moest maken met haar dorpsgenoten en nieuwe medeleerlingen. Ze miste alle zelfvertrouwen en daaraan had

het haar toch nooit ontbroken.

Toen ze met haar fiets buiten kwam, vond ze vijf meisjes en drie jongens voor het hek van de tuin op hen wachten. De jongens hadden oliejasen aan en een van hen

droeg een soort zuidwester op het hoofd. De meisjes hadden zich ook al ingebakerd tegen de regen met capes om en plastic schortjes voor, om het inslaan van de regen te voorkomen.

Veel plichtplegingen maakten ze niet. Ze keken alleen even nieuwsgierig naar de nieuwelingen en spoorden hen aan op te schieten.

‘Zijn jullie niet met je drieën?’ vroeg de grootste van de jongens. Hij was blootshoofds. Zijn blonde haar stond piekerig overeind en de regen stroomde langs zijn bolle rode wangen. Hij blaakte van gezondheid en zijn donkere ogen, die helemaal niet bij z'n haar leken te passen, keken strijdlustig de wereld in.

‘M'n zus komt nog,’ vertelde Ineke hem. ‘Die is altijd te laat. Moeten jullie allemaal naar Waaldam?’

‘Allemaal,’ verzekerde de leider van 't troepje haar. ‘O, daar is je zus al.

Kom op, jij! We moeten weg! Ik zal eerst de hele troep aan jullie voorstellen. Die kleine daar met die kaboutermuts op is m'n jongste broer, Aatje Vermaak. Die zit in de eerste klas. Die twee gichelbekjes zijn m'n dierbare zussen. Gertje en Trudy, allebei in de derde. Dan volgen Coby Burg en Clara Lekkerbek, allebei in de tweede klas, en Corry Sprik uit de derde....'

'Niet, vierde!' verbeterde het meisje hem, 'Best, vierde dan. Ik kijk niet op 'n jaartje! Dit hier is m'n beste vriend, Frans Westphal, en ik ben Freek, 'k Hoop dat jullie 't allemaal onthouden kunnen, anders leer je 't gauw genoeg. En nou jullie?' Hij keek afwachting naar Tom, die warempel met z'n mond vol tanden stond. Maar Ineke had haar zelfvertrouwen plotseling teruggevonden.

'O, dat is gauw verteld,' antwoordde ze. 'Tom is de oudste. Die zit in de vijfde, Toby is de jongste van ons drieën en zit net als ik in de derde.'

'Dan ben jij Ineke,' zei een van de meisjes Vermaak, Gertje of Trudy. Ineke kon ze niet uit elkaar houden. Ze waren precies even groot en leken op elkaar als twee druppels water, zodat het niet moeilijk te raden viel dat ze tweelingen waren. 'Klopt,' lachte Ineke. 'Zullen we dan maar gaan?'

De hele troep steeg op en Ineke wilde al met Toby de rij sluiten, toen de zusjes Vermaak hen wenkten dat ze naast hen moesten komen rijden. Frans Westphal sloot met Aatje de rij en Tom ging naast Freek rijden.

Niemand mopperde op de regen. Ineke merkte niet eens meer dat het regende. Ze was al meteen in een gesprek gewikkeld met Gertje. Het ging natuurlijk over de school en de leraren. Wonderlijk genoeg voelde ze zich dadelijk op haar gemak met de meisjes. Eigenlijk verschilden ze in niets van de meisjes in Delft stelde ze bij zichzelf vast. En dat verzoende haar alweer een beetje met de school.

Toen ze Waaldam binnen reden, kon ze haast met geloven, dat ze ruim een half uur gefietst hadden. De tijd was omgevlogen. Tot haar grote verrassing bleek de school helemaal niet aan hun voorstelling te beantwoorden. Het was een nieuw gebouw, aan de rand van het stadje, met grote, vriendelijke ramen en een indrukwekkende hal. Er was een ruime, betegelde plaats, die om het gehele gebouw heen liep en door een hoge heg van de straat gescheiden was. Zodra ze met de fietsen aan de hand de plaats overstaken, op weg naar de fietsenloods, zagen ze zich omringd door wel een dozijn klasgenoten, die al van hun komst op de hoogte waren.

'Leuke school, hè?' fluisterde Toby haar in de fietsenloods opgewonden toe. 'Die Vermaakjes zijn ook erg aardig, vind je niet?'

Ineke knikte. Ze zag Toby's ogen opgewonden glinsteren en vroeg zich af of ze er zelf ook zo stralend uitzag. Het had er tot nog toe alle schijn van, dat de nieuwe school honderd procent zou meevallen. En naar wat ze over de leraren gehoord hadden, waren hun verwachtingen hoog gespannen.

Die werden niet beschaamd. Ze hadden die eerste schooldag alle gelegenheid om te constateren, dat ze er zeker niet op achteruit waren gegaan. Natuurlijk voelden ze zich nog een beetje onwennig, maar er heerste een prettige sfeer in de school. Het middaguur vloog om. Bijna de helft van de leerlingen bleef over, omdat ze van ver buiten het stadje kwamen. Ze zaten in groepjes bijeen in de lokalen, overhoorden elkaar, schreven brieven of maakten achterstallige thema's en vraagstukken en amuseerden zich best.

In dat middaguur hoorden ze ook, dat er op de zaterdag voor de kerstvakantie een schoolavond zou worden gehouden in een zaal in het stadje. De repetities waren al

in volle gang. De vierde klas zou een groot toneelstuk opvoeren, de meisjes van de derde vormden een balletgroepje, dat vier dansjes instudeerde onder leiding van juffrouw Krayendonk, de gymnastieklerares.

‘We zullen vragen of jullie ook mee kunnen doen,’ beloofden Gertje en Trudy. ‘We hebben pas twee keer gerepeteerd, dus zal 't heus wel gaan. We moeten vier verschillende jurken dragen, omdat we de lente, zomer, herfst en winter moeten uitbeelden. Het hele programma wordt een soort krant, zie je. Wij zijn het weerbericht....’

‘Vier jurken?’ schrok Toby. Ze keek

Ineke vluchtig aan. Maar Trudy stelde haar gerust.

‘Eigenlijk zijn 't er twee. hoor,’ zei ze. Een wit jurkje met een wijde rok met stroken en een glad lijfje en een soort boleroetje er bij met vleugeltjes op de rug. Dat moeten sneeuwvlokken voorstellen. De winter wordt uitgebeeld door dansende sneeuwvlokjes, begrijp je? In de zomer zijn we bloemen. Dan dragen we dezelfde jurken, maar zonder het boleroetje en met een grote bloem op het lijfje vastgespeld.’

‘En die andere jurk?’ vroeg Toby nieuwsgierig.

‘O. die is heel eenvoudig. Een jurkje van groene zijde met een kort plooirokje. De lente is een elfendansje, die vol blijdschap de terugkeer van de zon verkondigen. We krijgen allemaal een stralend zonnetje op de borst en weer vleugeltjes op onze rug dat boleroetje van de andere jurk, weet je wel? En de herfst wordt uitgebeeld door dwarrelende dorre blaadjes....’ Toby was een en al geestdrift. ‘Hebben jullie je jurken al?’ vroeg ze. ‘Of moeten ze nog gemaakt worden?’

‘Juffrouw Krayendonk heeft ons de patronen gegeven,’ vertelde Gertje. ‘Moeder maakt onze jurken. Ze kan het wat goed. 't Hoeft maar goedkope stof te zijn. Kraai zal binnenkort de stof voor ons allemaal kopen.’

Toen ze om vier uur gezamenlijk naar Limperen terugreden, begon Toby weer over het balletgroepje. Ze was er vol van en stak met haar enthousiasme ook Ineke aan.

Ze kwamen in een heel wat betere stemming thuis dan waarin ze 's morgens naar school waren gegaan.

Thuis wachtte hun eveneens een verrassing. De keuken en de huiskamer waren kant en klaar en zagen er erg gezellig uit.

‘De mensen hier in 't dorp zijn schatten,’ zei moeder met een zucht. ‘Zoals ze me vandaag allemaal geholpen hebben.... En kijk eens wat we gekregen hebben....’

Ze deed de deur van de provisiekast open. Daar stond op een van de planken een grote taart, waarop in sierlijke letters van chocolade het woord ‘Welkom’ was gespoten.

‘Vader heeft beloofd bijtijds thuis te komen voor de thee,’ zei mams, toen ze de taart allemaal bewonderd hadden. ‘Dan zullen we hem met zijn allen keuren. En vertellen jullie me nu eens van jullie school. Ik brand van nieuwsgierigheid. Is de kennismaking goed bevallen?’

Ze keken elkaar even aan. En toen begonnen ze alle drie tegelijk te praten, zodat zelfs Bert er geen woord tussen kon krijgen....

De weken gingen voorbij. Ineke voelde zich in Limperen en op school al helemaal ingeburgerd. Maar dat kon van Toby niet gezegd worden. In het begin was Toby juist de meest geestdriftige van hen beiden geweest. Ze had de school veel leuker

gevonden dan de h.b.s. in Delft, ze had vriendschap gesloten met Trudy en was op vrije middagen en in de avonduren vaker op 'De Volharding' dan thuis te vinden geweest.

Maar dat had niet lang geduurd. Toby was een meisje van bevliegingen, dat wist Ineke uit ervaring. De ommekeer was dan ook al gauw gekomen. Het was begonnen met gemopper op de lange fietstocht. Toby was van nature een beetje traag. Niet voor niets schold Tom haar dikwijls voor 'slome'. Misschien kwam dat ook wel een beetje door haar lichaamsbouw, want Toby was veel te dik voor een meisje van vijftien. Daardoor was ze dan ook niet in aanmerking gekomen voor het balletgroepje, hoewel juffrouw Krayendonk het toch met haar geprobeerd had.

Die dikte was echter haar eigen schuld. En ook wel een beetje de schuld van mams, die het blijkbaar helemaal niet erg vond en er zelfs wel prat op ging, dat Toby zo'n dikkertje was. 'Hollands Welvaren,' noemde ze haar vaak. Toby zou 's morgens nooit de deur uitgaan zonder twee borden dikke havermoutpap en drie of vier boterhammen te hebben gegeten. In haar trommeltje nam ze dagelijks acht boterhammen mee naar school en aan het avondmaal wedijverde ze met Tom wie het meest kon eten.

Als het daar alleen bij was gebleven zou het misschien nog niet zo'n vaart gelopen zijn. Maar Toby was bovendien een snoepster, die haar hele zakgeld in chocola en zuurtjes omzette, tot grote ergernis van Ineke, die zelf juist heel matig was en niet van snoep hield.

Sedert enkele dagen had ze het nu ook met Trudy aan de stok. Waar de ruzie eigenlijk om ontstaan was, wist Ineke niet. Het kon haar niet schelen. Toby had een paar keer geprobeerd het haar te vertellen, maar ze had haar niet laten uitpraten.

'Jij altijd met je gezeur!' had ze gezegd. 'Jij hebt altijd wat. 't Ligt natuurlijk

aan jou. Trudy is geen ruziemaakster.'

Daarop had Toby zich beledigd teruggetrokken in zwijgzaamheid. Ze vertikte het eenvoudig om met de anderen op te fietsen, maar zorgde er steeds voor een paar

minuten later te zijn. Erg verstandig was dat niet van haar, want 't kon licht gebeuren, dat ze onderweg een lekke band of andere pech aan haar fiets kreeg en dat zou betekenen, dat ze het hele eind in haar eentje moest lopen. De anderen hadden het wel vreemd gevonden. En Freek, die zich een beetje verantwoordelijk voelde voor de hele troep, had er al een paar maal wat van gezegd, maar hij kon even goed tegen een lantaarnpaal praten. Toby deed eenvoudig alsof ze hem niet hoorde. De enige die er aandacht aan schonk was mams. Maar veel wijzer werd ze niet van Toby. En Tom zei kalmpjes: 'Laat haar toch in haar vet gaar smoren, mams. Ze zal vanzelf wel bijdraaien, 't Zijn alleen maar kuren.' Toch hinderde het Ineke. Ze was er zo aan gewend samen met Toby haar huiswerk te maken. Maar nu sloot de

laatste zich in haar eigen kamertje op. Ze kwam zelfs voor het naar bed gaan niet meer een babbeltje maken. En toen Ineke dan maar naar haar toe wilde gaan, vond ze de deur op slot.

Vanmorgen was het weer net zo gegaan als de afgelopen week steeds het geval was geweest. Toby kwam pas beneden, toen de anderen van de ontbijttafel opstonden en aanstalten maakten hun boekentas te gaan inpakken.

Mams liep hoofdschuddend naar de keuken om haar pap op te doen. ‘Je moet de boterhammen maar meenemen, kind,’ zei ze bezorgd. ‘Anders kom je veel te laat.’

Maar Toby haalde alleen haar schouders op en at zwijgend haar twee borden pap en drie boterhammen op. Ze dronk er twee glazen melk bij en haastte zich niet in het minst. Ze zat nog aan de ontbijttafel, toen de anderen al wegreden.

Onder het rijden tobde Ineke er toch over. Het was een onhoudbare toestand. Toby bedierf de hele stemming in huis. Dat moest haar maar eens aan 't verstand gebracht worden. Jammer genoeg had paps het veel te druk om zich met dergelijke kleinigheden in te laten. Hij was altijd gehaast, verscheen soms helemaal niet aan de maal tijden en was meestal ook nog de hele avond druk bezig in z'n studeerkamer of op het raadhuis.

‘Wat is er toch aan de hand met Toby?’ vroeg Gertje, die naast Ineke fietste. ‘We zien haar niet meer op de boerderij. Trudy begrijpt er ook niks van.’

‘Hebben ze dan niet gekibbeld?’ vroeg Ineke.

‘Trudy zegt van niet. Ze denkt dat het alleen om het balletgroepje is. Dat schijnt ze zich erg te hebben aangetrokken. Trudy gelooft, dat ze verwachtte, dat zij zich ook terug zou trekken. Maar dat is natuurlijk...’

‘Wat een onzin!’ viel Ineke haar in de rede. ‘Trudy was er van 't begin af bij. 't Is haar eigen schuld, dat ze niet mee kan doen.’

‘Och, dat moet je niet zeggen,’ kwam Gertje daar vergoelijkend tegenop. ‘Zij kan het niet helpen, dat ze dik is.’

‘Dat kan ze wel,’ hield Ineke vol. ‘Ze eet te veel en ze kan 't snoepen niet laten. En mams stijft haar daarin. Maar ik zou niet zo dik willen zijn op m'n vijftiende jaar. Als we hard tegen de wind in moeten trappen, zit ze op de fiets te hijgen als een trekpaard. Dat komt er van als je niet zorgt dat je slank blijft.’

Gertje stapte maar gauw van het pijnlijke onderwerp af. Ze merkte wel dat Ineke er zelf ook verdriet van had, dat haar zusje zo vreemd deed, al probeer deze net te doen alsof het haar niet kon schelen. Ze zat telkens om te kijken of ze Toby al in de verte zag aankomen. Maar die was nog in geen velden of wegen te ontdekken. Toen ze op school kwamen, was Toby er nog niet. En ze hadden toch heus niet zo hard gereden. Met de wind in de rug had Toby hen makkelijk kunnen inhalen, geloofde Ineke.

Ze wandelde met haar vriendinnen de plaats op en neer, maar hield daarbij toch voortdurend de poort in het oog. Toen de bel ging was Toby er nog niet.

‘Misschien komt ze wel te laat,’ zei Gertje.

‘Eigen schuld,’ vond Ineke. ‘Voor mijn part stuurt Blonk haar naar de baas. Dan mag ik lijden, dat ze een flinke schrobbering krijgt. Misschien geeft ze die idiote houding dan wel op.’

Van die woorden kreeg ze echter al spoedig spijt. Meneer Blonk, de geschiedenisleraar, was al lang klaar met overhoren en aan de bespreking van de

nieuwe les begonnen: een uitvoerige uiteenzetting van de wijze, waarop de Akte van Navigatie tot stand was gekomen, en nog was Toby niet komen opdagen.

Ineke hoorde niets van de les. Ze voelde zich helemaal niet op haar gemak zo lang de plaats naast haar leeg bleef. Telkens weer betrapte ze zichzelf er op, dat haar blik naar buiten zwierf. Ze kon juist een hoekje van de plaats overzien, met de ingang van de fietsenloods. Ze luisterde scherp naar ieder gerucht in de gang en keek telkens op haar horloge.

Nu was ze al een kwartier te laat. Ineke begon ongeduldig in haar bank te schuifelen. Achter haar fluisterde Gertje: 'Waar blijft ze?'

Ineke haalde de schouders op. Ze begon nu toch wel ongerust te worden. Zo ver kon Toby onmogelijk achterop geraakt zijn.

De zeurderige stem van de leraar drong van heel ver tot haar door. Meneer Blonk verstond niet de kunst boeiend les te geven. De klas zat van verveling te geeuwen. Sommigen waren stilletjes bezig hun Frans na te kijken. Het tweede uur stond er een Franse repetitie op het programma.

De wijzers van de klok draaiden onverstoord door. Het werd half tien en nog geen Toby. Ineke hield het niet langer uit. Ze was er nu zeker van, dat er iets gebeurd moest zijn. Als Toby in zo'n opstandige bui was, kon je alles van haar verwachten, 't Was natuurlijk mogelijk, dat ze een leuke band had gekregen, of dat de ketting van haar fiets was gelopen. Maar ze kon even goed een ongeluk hebben gekregen op de bochtige dijk. De bussen reden zo hard. Ze lieten je soms ternauwernood genoeg ruimte, zodat je drommels goed moest uitkijken niet in de berm te belanden en het steile talud van de dijk af te tuimelen. In gedachten maakte ze zich al de akeligste voorstellingen. Opeens ging haar vinger met een ruk omhoog.

Meneer Blonk onderbrak zijn verhandeling.

‘Wat is er, Ineke?’ vroeg hij.

Het bloed vloog Ineke naar de wangen. Ze vond het ineens gek van zichzelf, dat ze zich zo ongerust maakte en was bang te worden uitgelachen. Haar stem haperde een beetje, toen ze antwoordde: ‘Toby is er nog niet, meneer.... Vindt u 't goed, dat ik haar ga zoeken?’

Ze zag de wenkbrauwen van de leraar omhoog gaan. Hij staarde haar een beetje verbouwereerd aan.

‘Jullie komen uit Limperen, hè? Zijn jullie dan niet samen gekomen?’

Er klonk een onderdrukt gegrinnik in de jongenshoek en Inekes kleur verdiepte zich.

‘Ze was een beetje te laat vanmorgen, meneer. Ik heb niet op haar gewacht, maar ben met de anderen meegereden. Maar ze had er nu al lang moeten zijn.’

‘Zo. Mmm.... Nou, dat is voor de verantwoording van de jongedame zelf. Blijf jij maar rustig zitten. Ze zal wel boven water komen.’

Ineke leunde teleurgesteld achterover in haar bank. Inwendig was ze boos op de leraar. Nou ja, die voelde het tenslotte niet. begreep ze wel. Een leerlinge die te laat kwam. Ze kon moeilijk van hem verwachten, dat hij zich daar iets van zou aantrekken.

Toch hinderde het haar, dat hij er zo geringschattend over deed en zijn les gewoon voortzette alsof er niets aan de hand was. Ze kon haar gedachten er nu helemaal niet meer bijhouden, maar snakte naar het einde.

De bel was nauwelijks gegaan of Ineke stond al overeind. Meneer Blonk klapte zijn boek dicht en deed het in z'n tas. Hij merkte niet eens, dat Ineke de klas uitliep.

Ze draafde regelrecht naar buiten en ging in de fietsenloods kijken. Maar de fiets van Toby was er niet. Toen ze weer binnen kwam, zag ze juist juffrouw Planten de trap op gaan. Het was de Franse lerares, van wie ze het tweede uur een repetitie hadden.

‘Zo, Ineke,’ zei ze vriendelijk, toen de laatste haar hijgend halverwege de trap inhaalde. ‘Had je iets vergeten?’

‘Nee, juffrouw. Maar Toby is er nog niet,’ flapte Ineke er dadelijk uit. ‘Ik begrijp er niets van. Ze was een beetje te laat vanmorgen, maar ze is helemaal niet komen

opdagen. Mag ik haar gaan zoeken? Ik heb 't ook al aan meneer Blonk gevraagd, maar die zei....'

Juffrouw Planten keek glimlachend op haar neer. 'Gaan zoeken?' herhaalde ze verbaasd. 'Maar dat is toch wel een beetje overdreven, Ineke? Vind je dat nu zelf ook niet?' Ineke schudde heftig het hoofd, 't Is zo'n nare weg juffrouw,' ging ze haastig verder. 'Ik ben bang dat er een ongelukje is gebeurd.'

'Kom, kom, heb je je fantasie niet een beetje te veel de vrije teugel gelaten?

Zo'n vaart zal 't heus niet lopen. Misschien is ze nog wel thuis. Niet lekker geworden of zo.'

Nu schudde Ineke heftig het hoofd. 'O, nee, dat zeker niet, juffrouw,' antwoordde ze dadelijk. 'Ze heeft gewoon ontbeten, zoals altijd. Maar ze is niet met ons allemaal opgefietst.... Ik begrijp er niets van.'

'We zouden even je huis kunnen opbellen. Dan is het raadsel opgelost,' stelde juffrouw Planten voor. Ze was nog betrekkelijk jong en had een vriendelijke, zachte stem. Ze kon niet zo erg goed orde houden en werd vooral in de hogere klassen dikwijls geplaagd, maar Ineke vond haar toch wel aardig.

Ze wachtte buiten de kamer van de directeur tot juffrouw Planten terugkwam. Dat duurde maar een minuutje.

'Ik krijg geen gehoor,' zei ze. 'Er schijnt niemand thuis te zijn.'

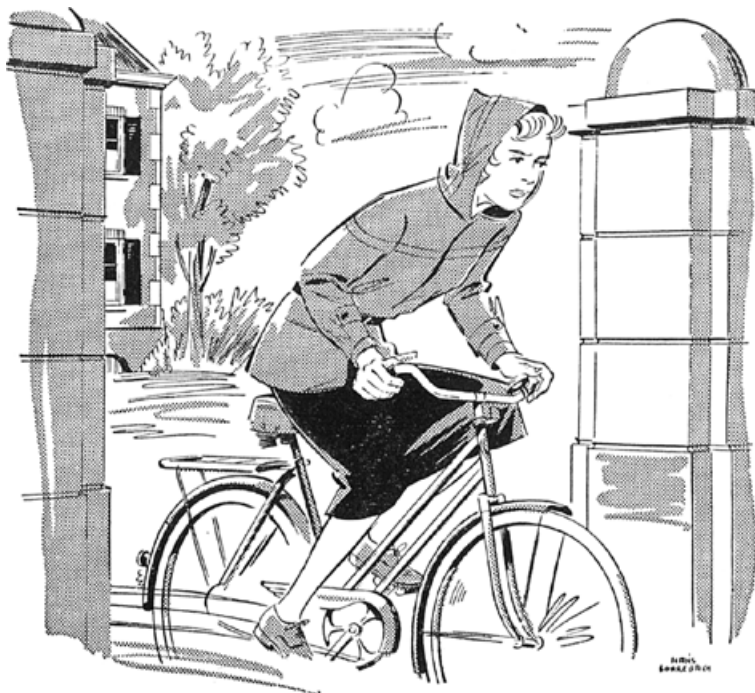
Nu was Ineke helemaal gealarmeerd. Ze staarde juffrouw Planten met grote, bange ogen aan.

'O, maar dan moet ik haar dadelijk gaan zoeken,' zei ze. 'Ik wist wel, dat ze niet thuis zou zijn. Er is iets gebeurd, dat weet ik zeker.'

'Vooruit dan maar,' gaf juffrouw Planten zich gewonnen. 'Nu missen jullie allebei de repetitie.'

Die laatste woorden hoorde Ineke al niet meer. Jachtig trok ze haar jopper aan en knoopte haar das om. Nog voordat juffrouw Planten het lokaal van de derde betrad, was Ineke de trap al af. Haar hart bonsde, toen ze even later de poort uit fietste en uit alle macht begon te spurten. Ze maakte zichzelf verwijten, dat ze Toby in de steek had gelaten. Toby maakte het zichzelf dikwijls zo moeilijk. Ze had haar niet in de steek moeten laten. Het was niet eerlijk. Ze hadden altijd alles samen gedaan. Als ze zich meer van haar had aangetrokken, zou dit nare vast niet gebeurd zijn.

Waaruit dat nare bestond, wist ze niet. Maar ze was er zeker van, dat er een ongeluk

gebeurd was. Verder durfde ze niet te denken.

Binnen een paar minuten was ze het stadje uit. Ze wipte over de hoge ophaalbrug aan het begin van de smalle dijkweg naar Limperen en zette zich schrap tegen de wind, die venijnig uit het noordoosten blies. De lucht was egaal grijs. De hoge peppels langs de dijk waren al kaal en zwiepten in de wind.

Verbeten vocht Ineke tegen de wind. Ze kwam lang niet vlug genoeg naar haar zin vooruit. Haar ogen zochten speurend de verte en het dijktaalud af. Het was natuurlijk mogelijk, dat Toby werkelijk een lekke band of andere fietsenpech had gekregen en lopen moest. Maar zelfs in dat geval had ze haar dan nu toch al tegen moeten komen. Hoe ze echter ook keek, nergens viel het rode jack van Toby te ontdekken. Ze naderde Limperen al. De stompe toren van de hervormde kerk was duidelijk te onderscheiden in het landschap. Met iedere pedaaltroep nam Inekes ongerustheid toe. Ze vond het vreemd, dat juffrouw Planten geen gehoor had gekregen, toen ze mams opbelde, al was het natuurlijk mogelijk dat mams juist om een boodschap was geweest. En Stien, het dagmeisje, was natuurlijk boven bezig, waar je de telefoon niet kon horen. Het toestel stond in de huiskamer.

Tien minuten later reed Ineke het dorp binnen. Buiten adem en trillend op haar benen van de grote inspanning kwam ze thuis. Ze ging door de achterdeur naar binnen. Boven hoorde ze Stien met lange uithalen zingen. Mams was niet in huis. Ze draafde meteen naar boven, waar Stien vreemd opkeek. 'Ben je nou al terug?' vroeg ze verbaasd. 'Je moeder is op "De Volharding".'

'Waar is Toby?' bracht Ineke er ademloos uit.

'Toby? Dat weet ik niet, hoor. Ik dacht dat jullie allebei op school waren.'

'Heb je haar vanmorgen nog gezien?' drong Ineke aan.

Toen pas merkte Stien op dat Ineke er opgewonden uitzag. 'Wat is er?' vroeg ze. 'Nee, toen ik hier kwam waren jullie allemaal al naar school.'

'Ben je haar onderweg ook niet tegengekomen?' Ineke staarde met spanning naar het gezicht van Stien.

Die schudde nu langzaam het hoofd. 'Nee, ik was 'n beetje aan de late kant. 't Was ook 'n hele trap tegen de wind in. Wat is er met Toby? Zijn jullie dan niet tegelijk weggegaan?'

Ineke slaakte een diepe zucht van verslagenheid. Ze begreep er nu niets meer van. Het was duidelijk, dat Toby gewoon naar school was gegaan. Maar waarom was ze daar dan niet aangekomen? En waarom was ze haar niet onderweg tegengekomen, als ze werkelijk pech had gehad. Hoe kon Toby zo raadselachtig en spoorloos verdwijnen? Ze was er nu absoluut zeker van, dat er een ongeluk gebeurd moest zijn. Ze dacht aan de gevaarlijke bochten in de weg, aan de diepe, brede sloten ter weerszijden langs de dijk, aan het steile talud. Haar hart kromp ineen.

Ze had geen zin het Stien allemaal uit te leggen. Paps moest hier van weten, be-

sefte ze. Het kon geen uitstel lijden. Ze moest dadelijk naar hem toe. Hij zou wel weten wat er gedaan moest worden....

Even later zat ze weer op de fiets en haastte zich naar het raadhuis. Ze smeedde de fiets tegen de kettingpaaltjes voor het bordes van het raadhuis, draafde de uitgesleten hardstenen treden op en liep de kille, marmeren gang in.

Ze was nog maar enkele malen op het gemeentehuis geweest, maar wist de werkkamer van paps toch te vinden. Zonder te kloppen holde ze zijn kamer binnen. Vader zat aan zijn bureau en keek verstoord op, maar toen hij Ineke herkende kwam er een verbaasde uitdrukking in zijn ogen. Met een ruk stond hij op van z'n stoel.

‘Ineke!’ riep hij uit. ‘Is er iets? Wat doe je hier?’

‘Toby is weg,’ antwoordde ze. En plotseling was het met haar zelfbeheersing gedaan. Ze snikte het uit en de tranen stroomden haar over de wangen.

Paps was in een paar stappen bij haar en sloeg beschermend een arm om haar heen.

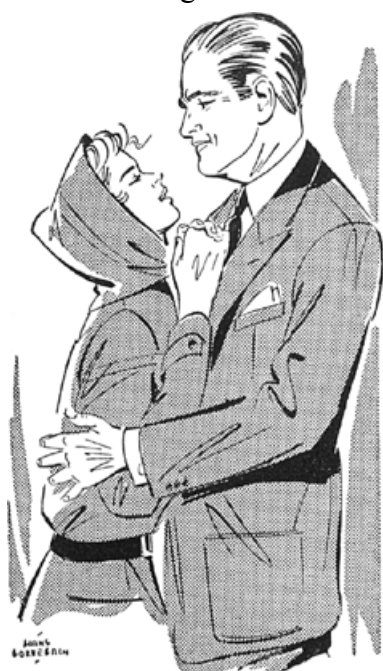
‘Wat vertel je me nu?’ vroeg hij ongerust. ‘Toby weg? Wat is er dan gebeurd?’

Maar Ineke was de eerste minuten niet in staat om verslag uit te brengen. Pas toen paps haar kalmerend had toegesproken, wist ze zichzelf weer enigszins te bedwingen. En nu kwam met horten en stoten het verhaal er uit.

‘O, maar kindje, maak je je daarover zo van streek?’ vroeg paps. ‘Je moet je niet dadelijk zulke gekke dingen in je bol halen. Als er een ongeluk gebeurd zou zijn, had ik het immers al lang gehoord.’

‘Maar 't is toch niet gewoon, paps! Ze is niet thuis en niet op school. En onderweg heb ik haar nergens gezien. Ze kan toch niet zo maar verdwenen zijn....’

‘Nee, gewoon is het natuurlijk niet,’ antwoordde paps. ‘Maar er kan zoveel gebeurd zijn. Een ongelukje met haar fiets.... Misschien is ze er mee een boerderij binnen gestapt. Of ze is in Waaldam een beetje gaan rondfietsen, omdat ze te laat was en niet halverwege de

les wilde binnenkomen, 't Is niet in orde, natuurlijk, maar 't lijkt me lang niet onmogelijk.’

Zijn woorden stelden haar toch een beetje gerust.

‘Weet mams het al?’ vroeg paps. Ineke schudde het hoofd. ‘Mams is niet thuis,’ berichtte ze. ‘Stien zegt, dat ze op ‘De Volharding’ is. Zal ik 't haar gaan vertellen?’

‘Kom maar mee,’ zei paps, ‘dan doen we dat samen. En dan rijden we meteen even met de auto naar Waaldam. Of wacht, ik bel eerst de directeur van de h.b.s. even op. Misschien zit ze al hoog en breed op school....’ Maar toen hij even later de hoorn op het toestel legde, was hij nog even wijs als tevoren. Toby was nog niet verschenen. De directeur had beloofd hem dadelijk te zullen opbellen, wanneer ze op school mocht komen.

Als paps ook ongerust mocht zijn, dan liet hij het toch niet merken. Hij nam Ineke mee naar buiten en ze stapten samen in de auto. Ze vonden mams op de boerderij, waar vrouw Vermaak haar hielp met het knippen van de

stof voor de balletjurkjes van Ineke. Onder andere omstandigheden zou Ineke er opgetogen over geweest zijn, maar nu had ze er niet de minste aandacht voor. Ondanks de kalmte van paps en diens geruststellende woorden kon ze toch de beklemmende gedachte niet van zich afzetten, dat er een ongeluk gebeurd moest zijn en dat het ten dele haar schuld was. Ze had Toby niet in de steek mogen laten. Ze had niet genoeg geduld met haar jongere zusje gehad, niet genoeg begrip getoond voor haar teleurstelling, dat ze niet aan het ballet mocht meedoen. Zoals ze wel verwacht had, was mams ook dadelijk gealarmeerd. Die geloofde net als zij in een ongeluk. Maar vrouw Vermaak bleef even kalm als paps.

‘Er is natuurlijk niets bijzonders aan de hand,’ zei ze. ‘De oplossing zal wel heel eenvoudig blijken te zijn. Dat gaat meestal zo in dergelijke gevallen. Straks horen we wel wat er precies gebeurd is en kunnen we er om lachen.’

Ineke wilde wel, dat ze er net zo licht over kon denken, maar dat lukte haar toch niet.

Ze reden met z'n drieën naar Waaldam, doorzochten het hele stadje en keerden langs dezelfde weg terug. Paps stopte bij iedere boerderij. Dan wipte Ineke de wagen uit, om te gaan vragen of men Toby misschien ook had gezien. Maar alle nasporingen bleken vergeefs. Om twaalf uur was ze nog niet gevonden. Toen begon ook paps zich werkelijk ongerust te maken. Er verscheen een diepe frons in z'n voorhoofd. Mams moest er telkens om huilen. Dan snikte Ineke dapper mee. Paps bracht hen thuis.

‘We kunnen toch niets doen,’ zei hij. ‘Bewaren jullie alsjeblieft je kalmte. Ik zal maatregelen treffen op het gemeentehuis. Mocht Toby intussen boven water komen, laat 't me dan dadelijk weten.’

Met die belofte verdwenen mams en Ineke in huis.

Lang hield Ineke het in huis niet uit. Het gelaten afwachten maakte haar dol. Ze dwaalde door het dorp en klampte iedereen aan, En daarbij deed ze een verrassende ontdekking. Slager Vording had Toby die ochtend aan de andere kant van het dorp gezien. Ze fietste in de richting van de binnenweg naar Ellendaal en had blijkbaar grote haast.

‘Weet u het zeker?’ vroeg Ineke verwonderd. ‘Is 't niet een ander geweest?’ Maar de slager schudde pertinent het hoofd.

‘Ze had zo'n rood jasje aan, met wit bont gevoerd.... En haar schooltas was op de bagagedrager gebonden.’

‘Ja, dat komt wel uit,’ moest Ineke toegeven. ‘Hebt u haar niet terug zien komen?’

‘Nee, ik denk dat ze doorgereden is naar Ellendaal. Ik vond het wel vreemd en zei nog tegen m'n vrouw: die moet zeker een boodschap doen voor de burgemeester....’

Terwijl Ineke naar huis terugkeerde, werkten haar gedachten koortsachtig. Ze twijfelde er niet aan dat de slager Toby gezien had. Maar wat had Toby bewogen om de andere kant uit te fietsen? Waaldam lag ten zuidoosten van Limperen, maar Ellendaal in het noordwesten.

Plotseling schoot haar iets in gedachten. Toby zou toch niet van huis weggelopen zijn? Gisteren nog had ze woedend uitgeroepen: ‘Niemand trekt zich iets van me aan. Ik kon er net zo goed niet meer zijn....’

Onwillekeurig begon Ineke te hollen, zodat ze buiten adem thuis kwam.

‘Wat is er? Wat is er? Weet je iets?’ vroeg mams verschrikt. Haar ogen hadden rode randjes en ze snuffelde verdacht in een zakdoekje.

Maar Ineke schudde kortaf het hoofd. Ze liep regelrecht door naar boven en ging Toby's kamertje binnen. Het zag er keurig opgeruimd uit. Stien werkte vlug en netjes. Maar toen Ineke Toby's pyjama zocht, bleek deze onvindbaar te zijn. Met een strakke trek op haar gezicht liep Ineke naar de badkamer. Het was zoals ze verwachtte: Toby's tandenborstel was verdwenen. Tien tellen later was ze beneden.

‘Toby is naar Delft,’ verklaarde ze vol overtuiging.

‘Naar Delft? Maar kind.... Hoe kom je aan die onzin?’ Mams keek haar verbouwereerd aan.

Ineke knikte heftig. ‘Naar Delft,’ herhaalde ze. ‘Ik weet 't zeker, mams. Ze heeft haar pyjama en tandenborstel meegenomen en wie weet wat nog meer. De slager heeft haar de weg naar Ellendaal op zien fietsen.’

‘O, lieve help, wat nou?’ riep mams uit. Ze sloeg de handen voor haar gezicht. Maar Ineke had even plotseling haar kalmte terug. Het was een grote geruststelling voor haar, te weten, dat Toby nu waarschijnlijk veilig en wel op de fiets zat en reed wat ze kon om voor de avond in Delft te kunnen zijn. Ze was er zeker van, dat Toby van plan was naar oma en opa te gaan. Vooral oma had haar altijd erg verwend.

‘Ik kan het niet geloven,’ verzuchtte mams. ‘Waarom zou ze dat doen? Dan zou ze het ons toch wel gezegd hebben? Er is geen enkele reden om zo maar stilletjes te verdwijnen? Naar Delft.... Nee. dat wil er bij mij niet in....’

Maar toen Ineke paps opbelde en hem vertelde wat ze ontdekt had, was deze het dadelijk met haar zienswijze eens.

‘Ik kom meteen naar huis,’ beloofde hij. ‘Zo heel ver kan ze nog niet zijn. We moeten haar gemakkelijk kunnen inhalen.’

Nog geen vijf minuten later stond hij met de auto voor de deur. Mams en Ineke hadden hun mantels aangetrokken en stapten meteen in.

‘t Is te gek om los te lopen,’ zei mams. ‘Ik geloof er nog niets van. 't Is niks voor Toby. Die is nooit zo ondernemend. En waarom zou ze het doen? Er is niets gebeurd.’

‘Jawel, mams,’ antwoordde Ineke. ‘Ze mag niet met het ballet meedoen en heeft ruzie gemaakt met Trudy. Ze vindt dat wij ons niets van haar aantrekken. Heus, ze deed de laatste dagen erg vreemd.’

‘Ik heb er niets van gemerkt.’ verweet mams zichzelf. ‘Ik vond haar vanmorgen nog heel gewoon. Alleen treuzelde ze meer dan anders. Ze ging wel bijna tien minuten na jullie weg.’

Al pratende reden ze het dorp al uit en de smalle weg naar Ellendaal op.

Het dorp lag dicht bij de grote weg naar Utrecht. Even later stormden ze met grote snelheid in de richting van de stad, die ze een half uur later bereikten. Mams en Ineke hadden voortdurend het fietspad langs de weg afgespeurd, echter zonder resultaat.

Dat was trouwens niet zo verwonderlijk. Als Toby werkelijk van plan mocht zijn naar Delft te fietsen, zou ze zeker al voorbij Utrecht zijn. Ze was immers al uren en uren onderweg.

‘t Wordt nu uitkijken,’ zei paps. ‘Voor Gouda moeten we haar inhalen. We zullen de oude weg moeten rijden, want de nieuwe is verboden voor wielrijders.’ Hij minderde zijn vaart om mams en Ineke gelegenheid te geven beter uit te kijken. Gemakkelijk werd het hun niet gemaakt, want het fietspad week op sommige plaatsen een eind van de grote weg af en werd op andere plaatsen door struikgewas of een rij bomen gedeeltelijk aan het oog onttrokken. Hoe verder ze kwamen, hoe meer hun hoop afnam. Het zag er naar uit, dat ze onverrichterzake naar huis terug zouden moeten keren.

‘Ik wist het wel,’ zei mams wanhopig. ‘Die malligheid van jullie! Wat zou 't kind in Delft moeten doen?’

‘En haar pyjama dan?’ vroeg Ineke. ‘Die heeft ze toch op school niet nodig....’ Tegen dat argument viel niets in te brengen. Zelfs mams moest toegeven, dat ze er geen verklaring voor wist te bedenken.

Even later reden ze een tankstation binnen. De benzine begon op te raken. Ineke maakte van de gelegenheid gebruik om uit te stappen en naar het fietspad te lopen, dat achter het gebouwtje om voerde. Ze tuurde het brede tegelpad af, totdat paps haar riep. Juist op dat ogenblik schemerde er voorbij een bocht in de verte iets roods door de struiken.

Ineke draalde nog even.

‘Kom, kind, we moeten verder!’ riep paps weer.

Maar ze hoorde het niet eens, zo gespannen staarde ze naar de bocht. Opeens kwam een meisje op de fiets de hoek om. Ze had een vuurrood jack aan en een witte das fladderde achter haar aan. Ineke zou haar zelfs op een twee keer zo grote afstand zonder moeite herkend hebben.

‘Daar is ze!’ schreeuwde ze opgewonden. Tegelijkertijd begon ze Toby tegemoet te hollen. Toen ze elkaar bereikten en Toby haar herkende, werd ze krijtwit. Ze zou bijna van haar fiets gevallen zijn, als Ineke het stuur niet snel had gegrepen. Nu staarde ze Ineke aan alsof ze een spookverschuiving zag. ‘Wat doe jij hier?’ wist ze eindelijk uit te brengen met een stem die schor klonk van emotie.

De tranen stroomden Ineke opeens over de wangen. Ze zou Toby regelrecht om de hals gevallen zijn, als die niet juist aan de andere kant van haar fiets was gestapt. Toby hilde nu ook. Ze trilde op haar benen van vermoeidheid en dat was geen wonder, want de wind was nog meer aangewakkerd en blies nu met kracht uit het noordwesten.

‘Kom mee,’ zei Ineke, die het eerst haar bezinning terugkreeg. ‘Kom gauw mee, To.... Mams en paps zijn er ook.... We zijn je met de auto achterna gegaan....’

Maar de moed zonk Toby opeens in de schoenen. Ze liet haar fiets naast het pad in het gras vallen en wierp zichzelf plat op de grond. Met het hoofd op de armen snikte ze het uit met lange, gierende uithalen.

Ineke knielde dadelijk naast haar neer en veegde tersluiks haar eigen tranen weg. Ze sloeg een arm om de hals van haar zusje en zei troostend: ‘Toe, Toby.... Huil nou niet.... Niemand is kwaad op je. We zijn allemaal veel te blij, dat we je hebben teruggevonden.... Kom nou.... Daar zijn ze al.... Droog je tranen af....’

Maar Toby was niet tot bedaren te brengen. Ze snikte wild en drukte haar gezicht in het gras.

Paps kwam op een holletje naderbij. Mams volgde hem op geruime afstand. Maar toen Toby zijn stem hoorde, begon ze nog heftiger te snikken.

‘Pak haar fiets op, Ineke,’ beval paps. Dan boog hij zich over Toby heen, pakte haar bij de schokkende schouders en trok haar overeind. Het volgende ogenblik verborg ze haar gezicht aan zijn schouder. Paps sloeg de armen om haar heen en liet haar kalmpjes uithuilen. Dat had een merkwaardige, kalmerende uitwerking op Toby. Nog voordat mams hen bereikt had, hield ze op met huilen en begon haar gezicht droog te boenen.

Het werd een vreugdevolle terugtocht. Paps had de fiets zo goed en zo kwaad als het ging dwars onder de klep van de kofferruimte geklemd en met touwen vastgebonden. Mams en Toby zaten achterin, Ineke had zich naast paps genesteld. Er werd onderweg niet veel gesproken, maar ze voelden zich allemaal gelukkig, Toby nog wel het meest. Dat was wel te merken aan de manier, waarop ze telkens naar hen keek.

Gelukkig waren paps en mams zo verstandig niets te vragen. Toby zou uit zichzelf alles wel vertellen, zodra ze geheel tot kalmte gekomen zou zijn. Nu was ze nog veel te zenuwachtig en te moe bovendien. Het was een zware fietstocht geweest tegen de storm in.

Pas toen ze eenmaal veilig en wel thuis kwamen, kwam het verhaal er bij horten en stoten uit. Het plan was pas op het allerlaatste ogenblik bij haar opgekomen, toen ze al met de tas onder haar arm klaar stond om naar school te gaan. Ze had er hevig tegenop gezien weer alleen naar school te moeten fietsen over die akelige bochtige weg. Ze was boos op alles en iedereen geweest en had ineens het besluit genomen naar Delft te gaan. Opa en oma zouden haar vast wel begrijpen en haar misschien wel in huis willen nemen. Dan had ze naar haar oude school terug kunnen gaan. Daarom was ze op het laatste ogenblik nog naar boven gegaan, had haar pyjama en tandenborstel in haar tas gefrommeld en was het dorp uit gefietst.

Ineke kon het niet begrijpen. Ze wist zeker, dat zij nooit iets dergelijks zou doen. Misschien was ze er te nuchter voor. Maar Toby was nu eenmaal heel anders. Daar zou ze nooit aan wennen.

Niemand maakte Toby echter een verwijt. Ze waren trouwens veel te verheugd, dat het avontuur tenslotte nog zo goed was afgelopen.

Een leuke Janboel!

Welke Jan vind je op elk groot zeeschip?
 Met welke Jan is het leuk uit rijden gaan?
 Welke Jan is een flauw, suf manspersoon?
 Van welke Jan kun je geld lenen?
 Welke Jan is de hoofdbewoner van de poppenkast?
 Welke Jan is nooit zonder zijn maat?
 Met welke Jan begint elk nieuw jaar?

's Nachts

Door Ab Visser

's Nachts als alle mensen slapen,
wekt de volle lichte maan
tal van levenloze dingen
die rond Wouters bedje staan.

Want de grote mensen denken
dat een tafel, stoel of kast,
niet, als zij, óók kunnen praten,
maar zij hebben 't mis, dat's vast.

Kleine Wouter weet wel beter
en hij praat eens met de stoel.
Elk die op haar heeft gezeten,
leert zij kennen op 't gevoel.

Zijn de mensen lui of vlijtig,
zijn ze goedig of wel slecht,
O, van hoeveel grote mensen
heeft de stoel al iets gezegd.

En zo ook de kast, de tafel,
in het helder manelicht
is het of ze langzaam krijgen
een gestalte, een gezicht.

Wouter vraagt en Wouter luistert
naar het fluisterend gepraat,
tot de maan, in zilvren wolkjes
eindelijk te ruste gaat.

Wouter heeft zo zijn geheimpjes
met de nacht en met de maan.
En wat hem zo al verteld wordt,
gaat geen sterveling wat aan.

Wij gaan kamperen

Wie zin heeft om te gaan

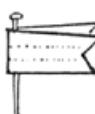

kamperen, moet maar vlug alle spullen bij elkaar zoeken voor het maken van deze tent. Je hebt nodig: een stukje stevig tekenpapier, wat lijm en een paar spelden.

Tekening no. 1 trek je uit dit boek over op doorschijnend papier. Met behulp van carbonpapier druk je nu de tekening - door de lijnen met een niet te scherp gepunt potlood over te trekken - van het doorschijnend papier over op het tekenpapier.

Daarna ga je de tekening kleuren. De vakjes 1 t/m 7 kleur je: geel, rood, groen, rood, groen, rood, geel; het gedeelte rondom vakje 4: geel; het grote, witte vlak: rood.

Vervolgens knip je de tekening langs de buitenste lijnen uit en je knipt de lijnen, die bij C en D beginnen tot aan de stippellijn in. Nu vouw je het papier langs alle stippellijnen dubbel. De strookjes A plak je tegen de binnenzijde bij B. De voorkant van de tent vouw je langs de stippellijn naar buiten om. Door de stippen steek je een speld. Tevens komt er een speld door de beide hoeken boven in de tent. Aan deze spelden plak je een klein roodwit-blauw vlaggetje, dat je van dun papier knipt en daarna kleurt.

Hazelnootje

Een Armeens sprookje bewerkt

Door Antoon Coolen

‘Er waren eens een man en een vrouw, die tot hun groot verdriet geen kinderen hadden, iedere dag baden zij tot God, dat Hij hun toch een kind zou schenken, maar hun gebed werd niet verhoord. De vrouw schreide dikwijls, en als ze uitgeschreid was, had zij een droevige glimlach, want dan zat zij eraan te denken, hoe het zou zijn als zij een klein kindje had, dat zij kon liefkozen en dat zij zou zien opgroeien in huis, maar dan zuchtte zij diep, want zij had geen kind. Toen kwam er een vriendelijk oud vrouwtje aan, en dat zei:

“Waarom heb je tranen op je gezicht en waarom zucht je zo?”

“O,” zei de vrouw, “ik zou zo graag een kindje hebben, je weet niet, hoe gelukkig ik zou zijn, al had ik maar een kindje, dat niet groter was dan een hazelnoot.” “Is het anders niet?” zei het oude vrouwtje. “Daar is wel iets op te vinden. Kijk eens, hier heb ik een zaadje, en nou moet je niet denken, dat dat maar een gewoon zaadje is, plant het maar eens in een pot verse aarde, dan zul je wel eens wat zien. Goejendag.”

En het oude vrouwtje was weg.

De vrouw deed verse, mooie zwarte aarde in een pot en stopte daar het zaadje in, de pot zette zij op de vensterbank, daar had hij zon, de zonneschijn gleed over

die zwarte aarde. De vrouw was in de war gebracht door de verwachtingen, die het oude vrouwtje bij haar had gewekt, zij kwam telkens kijken, zij voelde zich overstelpt en schreide tranen, waarmee zij de aarde in de pot bevochtigde. Toen brak de zwarte aarde open, een scheutje kwam voor de dag, het groeide, het rees tot een takje, aan dat takje zwol een knop, van die knop openden zich de schutbladeren, daar viel een wonderlijk bloempje open en midden in die bloem lag een kindje, rein als het licht, maar zo nietig, dat

men niet kan zeggen, hoe

nietig het was. De vrouw nam het kindje in haar handen, zij jubelde: ik heb een kindje! ik heb een kindje, en omdat zij zo riep kwam haar man toegelopen en nu zag hij het ook. Nu hadden zij een kindje, het werd in een notedop gelegd, dat was zijn wiegje, de moeder dekte het met rozebladen toe, dat waren zijn dekentjes, zij voedde het met morgendauw en met bloemenhoning. Het was een allerliefst kindje, het groeide, voor zijn doen kwam het aan in gewicht, maar het werd niet groter dan een hazelnoot, en daarom noemden ze het Hazelnootje. Toen het uit de wieg was gegroeid kreeg het een eierschaal tot ledikant, dat was een prachtig wit ledikant en het kon schommelen ook. De vader en de moeder hadden veel plezier van het kleine jongetje, van dag tot dag werd het verstandiger en opgewekter, het was een lust naar hem te luisteren, hij kon zo vrolijk voor de dag komen dat men soms tranen om hem moest lachen. Toen hij vijftien jaar oud was, zat zijn moeder eens te naaien en Hazelnootje speelde huisje in moeders pantoffel. Toen zei zijn moeder:

“Hazelnootje, je bent nu vijftien jaar en je speelt nog maar steeds. Je zult toch onderdehand eens wat moeten leren.”

“O, ik maak vader en u nog eens rijk.” zei Hazelnootje.

De moeder lachte luid, en vroeg toen:

“Maar wat wil je worden?”

“Hardloper,” zei Hazelnootje.

De moeder moest weer luid lachen.

“Ach, jongetje,” zei zij, “jij een hardloper, waar denk je aan! Jij met je kleine voetjes doet een uur over een weg, die een ander in een kwartier loopt.”

Maar Hazelnootje wipte uit de pantoffel, en zei:

“Toch wil ik hardloper worden, laat mij maar eens een boodschap doen, dan zul je eens zien, hoe gauw ik terug ben.”

Toen zei zijn moeder:

‘Goed, ga dan naar je tante in het buurdorp en haal daar haar haarkam.’

Hazelnootje pakte gauw een naald uit het speldenkussen van zijn moeder, hij stak die als een sabel in het riempje dat hij om zijn buisje droeg, en was de deur uit. Buiten kwam een ruiter voorbij, die in de richting van het naburige dorp reed. Hazelnootje sprong tegen een van de achterbenen van het paard, klemde zich vast in de haren boven de hoof, kroop omhoog en wist een haar uit de staart te pakken te krijgen. Hij hing aan dat haar, zwaaide heen en weer en gooide zich zo op de rug van het paard. Vliegensvlug kroop hij onder het zadel, nam zijn naald en begon het paard daarmee stevig te prikken. Het paard was in zijn rug voor die naald gevoeliger dan het in zijn flanken voor de sporen was, het begon plotseling te rennen wat het kon, alsof het op hol was geslagen, de ruiter kon het met geen mogelijkheid meer bedwingen, het vloog over de weg en in een oogwenk waren het naburige dorp en het huis van de tante bereikt. Nu gaf Hazelnootje het paard geen prikken meer, het begon daarom langzamer te lopen het hijgde en was afgemat, de ruiter, blij dat de wilde rit zo goed was afgelopen, klopte het in de nek en liet het stapvoets gaan. Hazelnootje kroop langs de rug naar de staart, greep zich vast en gleed naar beneden langs de weg, waarlangs hij naar boven was geklommen. Bij zijn tante sloop hij door de kier tussen dorpel en deur en vroeg om de haarkam voor zijn moeder. Zijn tante had plezier in de boodschap die hij kwam doen, zij gaf hem de kam, hij had er veel moeite mee voor hij hom op de rug had, maar ondanks die vracht was hij in een wip weer buiten. Hij wachtte tot hij een boer met een kar voorbij zag komen, die naar zijn dorp reed, toen kroop hij langs een der achterbenen van het paard weer omhoog, verstopte zich onder het zadel en begon ook dit paard flink te prikken. Het gevolg was hetzelfde als bij het paard op de heenweg. Tot schrik van de boer, die, op de kar staande, plotseling een felle ruk aan de leidsels voelde, begon het paard voor de kar te rennen, de boer kon het met al zijn geroep en met zijn zweep niet kalmeren, hij moest zich bovendien aan de kar vast grijpen om er niet van te worden afgeslingerd, het paard holde, de boer was nog nooit zo vlug thuis geweest. Toen het paard het dorp bereikt had, prikte Hazelnootje het dier niet meer, hij stak de naald in zijn kleren, het paard, dat doodmoe was, liep stapvoets en Hazelnootje maakte van de gelegenheid gebruik om gauw langs het achterbeen naar beneden te glijden. Het volgende ogenblik stond hij voor zijn moeder, en zei:

‘Hier is de kam.’

En hij wees op de kam aan zijn voeten.

De moeder raapte de kam op. Zij was een en al verbazing.

‘Maar jongen,’ zei ze, ‘je bent maar een paar ogenblikken weg geweest, hoe is dat mogelijk?’

‘Ja, moeder,’ zei Hazelnootje, ‘ik hoef niet meer te leren om een hardloper te worden, ik ben het al!’

Maar de naald hield hij bij zich, die kon hem nog wel eens van pas komen.

De moeder vertelde het aan haar man, zij waren beiden gelukkig, dat Hazelnootje zo flink en zo kranig was, de volgende dagen nam de vader Hazelnootje mee als hij zijn paard naar de weide bracht. Eens zou de vader gaan ploegen, ook nu had hij Hazelnootje meegenomen naar de akker, maar toen hij het paard voor de ploeg had gespannen viel hem in, dat hij thuis iets vergeten had, en hij zei tegen Hazelnootje: 'Ik moet nog even naar huis terug, blijf jij zo lang hier en pas op het paard.'

‘Dat is goed, vader,’ zei Hazelnootje.

Hazelnootje liep over de aardkluiten van de akker, langs de kant van een aardkluit gleed hij in het ravijn van een voor, hij gebruikte zijn naald als bergstok en dwaalde langs bergen en dalen. Zo kwam hij aan de akkerberm, daar verdronk hij in het gras, hij zag de halmen wiegen hoog boven zijn hoofd en voelde de wind er door heen suizen; het waren voor hem hier grootse taferelen, als het gras uit elkaar woei zag hij het paard van zijn vader geduldig staan wachten, hij zorgde nu dat hij dicht in de buurt bleef, want hij moest er op passen. Toen kwam er een paardendief aan, die zag hoe dat paard daar alleen stond en dat er niemand bij was, want Hazelnootje, die helemaal door het hoge gras verborgen werd, kon hij niet zien. Behoedzaam en naar alle richtingen uitkijkend kwam de paardendief dichterbij, hij maakte het paard voor de ploeg los, maar Hazelnootje had hem in de gaten. Haastig rende hij door het hoge gras, dat wild om hem heen sloeg, als hij een sprongetje moest doen gebruikte hij zijn naald als polsstok, en net toen de paardendief op het paard was gesprongen hing Hazelnootje aan de staart. Hij klauterde omhoog en, eenmaal op de rug van het dier, gaf hij het met zijn naald een geduchte steek. Het paard voelde de ongewone berijder, het voelde de pijnlijke prik, het steigerde, in zijn verwarring en angst zocht het een veilig heenkomen en, wild geworden, rende het in de richting van zijn stal. De paardendief was het hollende dier niet meester, met armen en benen hield hij het krampachtig omklemd om er niet af te vallen, hij moest zich laten meesleuren in die stormende vaart. De vader, die naar buiten kwam om weer naar de akker te gaan, begreep er niets van, toen hij daar zijn paard zag komen aanhollen met een vreemde berijder op de rug. Het paard hield vlak voor de staldeur stil, de paardendief wilde er gauw afspringen om er vandoor te gaan, maar Hazelnootje riep met zijn fijne stemmetje:

‘Vader, houdt de dief!’

De vader greep de dief in zijn kraag en vroeg:

‘Wat betekent dat?’

Hazelnootje was langs het achterbeen van het paard naar beneden gegleden, en zei:

‘Dat ik u het paard thuisbreng, dat men wil stelen, en de dief erbij.’

De vader kon zijn oren en zijn ogen niet geloven. Maar de dief werd vastgehouden, Hazelnootje's moeder ging de veldwachter waarschuwen en die zette hem achter slot en grendel. De vader en de moeder van Hazelnootje waren vol trots over hun zoontje, hij kon dan zo nietig en zo klein zijn als een hazelnootje, maar een paardendief was niet tegen hem opgewassen. In het dorp spraken alle mensen er over, en ze zeiden:

‘Voor dat Hazelnootje moet je oppassen.’

En daar hadden ze gelijk in.

Maar nu was de ooievaar op zijn nest teruggekeerd, hij stond er overeind in en klepperde, trots en blij, en dat deed hij niet voor niets, want daar kwam de ooievaarsvrouw aangevlogen, streek met klapperende vleugels naast hem neer en vouwde de vleugels dicht over de rug. Daar stonden zij, alle kinderen kwamen toegelopen en zongen: ooievaar, lepelaar, takkediëf! Nu werd het de goede tijd van zomer en zon. Hazelnootje klom dikwijls boven op een nestkastje, dat tegen een boom hing, en zat daar te kijken naar de ooievaars, niets was prachtiger dan hun vlucht en het werd nog prachtiger toen zij hun jongen leerden vliegen en het honderden keren voordeden, dicht bij het nest blijvend, tot de kleintjes het ook probeerden, eerst maar zo'n beetje boven het nest en er omheen, en toen in kringvluchten, die iedere dag groter werden. En toen kwam de tijd, dat ze naar het zuiden zouden gaan. En nu wilde Hazelnootje ook vertrekken.

‘Vader en moeder,’ zei hij, ‘vaarwel, ik trek de wijde wereld in, en als ik rijk ben kom ik terug.’

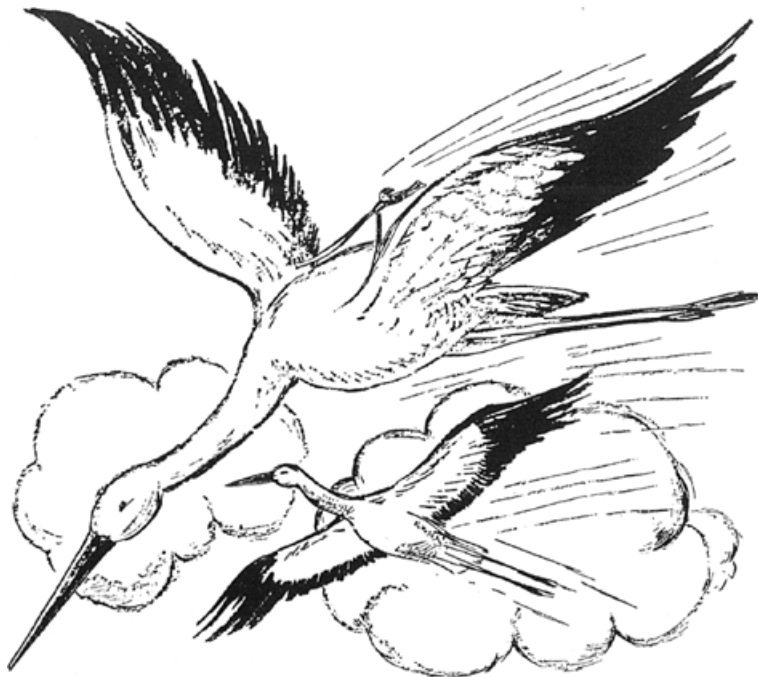
Vader en moeder moesten hartelijk lachen, dat moesten ze dikwijls, omdat Hazelnootje altijd zo kranig voor de dag kon komen, maar zijn namen het niet ernstig, wat Hazelnootje gezegd had, en dat was voor Hazelnootje maar goed ook, want anders hadden ze hem zeker tegengehouden en dan had hij zijn grote reis niet kunnen maken. Zijn naald, die blanke sabel, had hij nu niet meer nodig, maar hij had iets anders nodig, uit zijn moeders naaimand had hij een heel lang blauw zijden lint gehaald, het was zó lang, dat hij er bijna in verstrikt en verward geraakte, maar hij sloeg het een keer om zijn middel en toen draaide hij net zo lang als een klosje in de rondte tot het om zijn middel heen helemaal was opgewonden, nu was hij wel driemaal zo dik. En 's nachts kroop hij naar de zolder, en van de zolder naar het dakgebint en van het dakgebint naar het dakraam, en toen naar buiten. Hoepla, langs de geul van de dakpannen liet hij zich naar de goot glijden en door de goot waadde hij naar de gevel en toen begon de moeilijke klimtocht naar de geveltop, en toen hees hij zich in het ooievaarsnest.

Hij rolde er in, het was een hele toer om hier vaste bodem onder de voeten te krijgen, hij voelde zich wegglijden in een warwinkel van takkenbossen, maar hij klom en kroop net zo lang tot hij bij vader ooievaar was aangekomen, die rees daar voor hem op als een berg veren. De ooievaars sliepen allemaal, en vader ooievaar werd helemaal niet wakker toen Hazelnootje zich een weg tussen zijn veren baande en langs hem begon op te klimmen, daar werd hij net zo min wakker van als hij wakker werd van de wind die zijn veren beroerde en ze openpluisde. Hazelnootje wikkeld nu het blauwzijden lint los en toen hij het helemaal los had bond hij het ene einde aan het ene vleugelbeen, daarop kroop hij naar de anderen kant en bond het andere einde vast aan het andere vleugelbeen, toen sloop hij langs het lint naar het midden, en, het middenstuk van het lint in zijn handen, vlijde hij zich neer in een verennest op de stevige rug van de ooievaar. De warmte van de veren en de ademhaling van de ooievaar soesden en wiegden hem in slaap, de sterren reisden hoog over hem heen door de donkere lucht, maar daar zag hij niets van, en de maansikkel dreef sneller dan de sterren reizen hoog boven hem, en daar zag hij ook niets van. En ook zag hij niets van de dageraad en van het morgenlicht dat als een vuur blonk op de borst van de ooievaar toen de vogel oprees in de nieuwe dag. Wel voelde hij de schok, alsof hij omhoog geworpen werd, en daar werd hij wakker van. Wat klepperden die ooievaars, ze waren verschrikkelijk opgewonden, ze stapten rond

tussen de brekende takken van hun nest, ze hadden die onrust die wij allemaal hebben als wij op reis gaan en voor lange tijd ons huis gaan verlaten. De oude ooievaars deden alsof zij zichzelf goed beheersten, zij hadden dit al zo dikwijls meegemaakt, ze wisten waar ze heen gingen, hoe lang de reis was, en dat ze zouden terugkeren. De kleine ooievaars wisten dit laatste ook wel, al begrepen ze er hoegenaamd niets van hóé ze dat wisten, en ze wisten ook, dat ze naar het zuiden gingen, dat voelden ze op de een of andere manier aan een trek in hun vleugels en in hun bloed, maar wat dat zuiden was en hoe lang de reis was, daarvan wisten ze niets. Ze waren

er zó vol van, dat ze helemaal niet begrepen hoe hun ouders nog aarzelden en nog eens rondkeken over dat landschap beneden hen. Ze rekten de halzen en keken nieuwsgierig mee, maar daar was volgens hen niets te zien. En toen kwam dat ogenblik waarop ze zouden vertrekken, ze klepperden allemaal, ze trappelden allemaal, daar zette vader ooievaar af en daar ging het. Hazelnootje voelde het vieren van het lint in zijn handjes, toen werd hij de luchtstroom gewaar, nog nooit had hij iets zo heerlijk gevoeld. Hij zag het op en naar slaan van de gespreide en ineengetrokken pennen aan de zoom der vleugels, het lint maakte de beweging mee in een flauwe boog, toen woei het, door zijn handen vastgehouden, in twee bogen naar achter, maar toen Hazelnootje omkeek voelde hij zich duizelig worden en hij voelde nog wat anders, van twee kanten sprong iedere keer een suizende luchtslag op hem af, koud als water, het drong tot merg en gebeente door. Zijn hart werd er koud van als een dauwdruppel en hij dacht dat hij stikte, want hij kon geen adem meer halen en boven zich zag hij het ernstige blauw van de hemel en dat gaf hem de angstige indruk dat hij erin zou bevriezen of verdrinken. Daarom kroop hij helemaal in de veren terug, hij maakte er een holletje in, waarin hij beschermd lag, vlak bij zijn handjes ratelde het klapperende lint en boven zijn hoofd sidderden de wapperende waaiers van de veren. En zo maakte hij de reis naar het zuiden.

Natuurlijk maakten ze de reis niet ineens, ze maakten ze in gedeelten, de ooievaars daalden soms, dan trok Hazelnootje de beide linthelften naar zich toe en kon de ooievaar zijn vleugels niet meer zo ver uitslaan, zijn vlucht werd dan korter, hij moest dalen en als hij op de grond stond had Hazelnootje het lint aan beide kanten helemaal ingehaald, en de vleugels van de ooievaar lagen dan helemaal dicht op zijn rug. Hazelnootje legde een knoop en een strik in het lint, dan kon de ooievaar niet onverwachts wegvliegen, en omdat de hele ooievaarsfamilie op vader ooievaar moest wachten, was er geen gevaar, dat hij achter zou raken.

Iedere keer als ze daalden troffen ze nieuwe ooievaars aan, die nadien tegelijk met hen opstegen, het gezelschap werd hoe langer hoe groter en luidruchtiger. Op de grond overnachtten zij samen, in de lucht vlogen ze in gesloten formaties, en toen kwamen ze in het zuiden. Hazelnootje waagde het uit zijn holletje van veren te kijken. Hij zag een piramide en de sfinx erbij, als ge op de grond staat is dat indrukwekkend, de piramide is zó hoog dat ge uw hand boven het hoofd moet houden om de top te zien, iedere steen is zo groot als een hele kamer, en in de sfinx is geen vorm te herkennen, alleen, als ge veraf gaat staan, een kop met ogen, die raadselachtig de woestijn in staren. Maar Hazelnootje was zo hoog als de wolken, die zag de piramide alleen maar als een heel klein verhoginkje en daar lag de sfinx als een andere kleine verhoging bij en de palmbomen waren maar nietige kruintjes aan een scheef stammetje. Toen zag hij een witte stad liggen, met platte daken en kleine dunne torentjes en middenin lag een groot wit paleis en de torens daarvan fonkelden in de zon, want ze waren van goud. Hazelnootje trok snel de linten samen, hij haalde de vleugels binnen en de ooievaar was toen gedwongen te dalen, vrouw en kinderen daalden achter hem. Ze kwamen neer vlak voor de stad, er stroomde een blauwe rivier, palmen stonden langs haar zoom en kraanvogels en ibissen stapten rond. Maar Hazelnootje had het blauwe lint te samen gebonden, hij gebruikte het nu als leidsel en leidde zijn ooievaar de stad in, recht naar het paleis, dat hij van uit de lucht had gezien. Dat was nu nog eens wat anders, nu hij het op de grond naderde, het was lang en hoog, de torens waren inderdaad van goud, de muren waren van marmer, er waren lange rijen ramen in, en voor elk raam was halverhoogte een sierlijk hekwerk van het zuiverste goud. Het was het paleis van de koning, boven op de trappen voor de brede ingang stonden schildwachten, die zagen daar over het plein een ooievaar parmantig komen aanstappen. Hazelnootje zagen ze natuurlijk niet, die was te klein en zat te zeer verborgen. De schildwachten wisten niet wat hun overkwam, de ooievaar wipte snel de trappen op, de schildwachten moesten lachen, maar toen ze zagen, dat het de ooievaar ernst was en dat hij binnen wilde, hielden ze hem met hun lansen tegen, en zeiden:

‘Hé daar, wat heeft dat te betekenen, wat wil je?’

Een klein, glasdun stemmetje zei:

‘Ik wil naar de koning, laat me door.’

De schildwachten proestten het uit, ze dachten dat het de ooievaar was die gesproken had en ze vonden het gek, dat zo'n grote vogel zo'n piepstemmetje had. Ze zeiden:

‘Hier komt niemand onaangediend binnen, zelfs geen ooievaar.’

‘Maar ik wel,’ zei Hazelnootje. Hij trok aan het lint, en de ooievaar wipte over de lansen heen, die de schildwachten zo gestrekt hielden, dat de punten elkaar raakten. Verrast keken de schildwachten om, ze zagen de ooievaar binnenstappen en daar, op zijn rug, met de ene hand, waarin hij ook het lint had, de veren van zijn holletje neergedrukt houdend, het nietige Hazelnootje, dat met de andere hand een lange neus tegen hen maakte. Hazelnootje leidde de ooievaar regelrecht naar de koning, die in de troonzaal zat op zijn zetel van goud en juwelen.

‘Goedendag, koning!’ riep Hazelnootje.

De koning zette grote ogen op, maar antwoordde:

‘Goedendag ooievaar.’

‘Ik ben de ooievaar niet,’ riep Hazelnootje, en ook de ooievaar schudde nee met zijn kop, om de koning te beduiden, dat hij zich vergiste, toen klepperde hij, de koning schrok en hield met beide handen zijn oren dicht, maar toen, als langs een mast, gleed Hazelnootje langs de rode poot van de ooievaar omlaag, trad voor de troon van de koning, boog, en zei:

‘Ik ben Hazelnootje, ik kom vragen of ik bij u niet in dienst kan komen?’

Nu zette de koning niet alleen grote ogen op, ook zijn mond ging wijd open, hij schaterde het uit, hij hield zijn buik vast van het lachen. ‘Neem me niet kwalijk!’ riep hij, zijn kroon viel af en rolde op de vloer. ‘Neem me niet kwalijk!’ riep

hij en hij raapte zijn kroon weer op en

zette hem weer op het hoofd. Nu, hij had zoveel plezier in Hazelnootje, dat hij hem graag in dienst nam. Hazelnootje maakte het lint van de vleugels van de ooievaar los, maar een klein strikje liet hij zitten.

‘Dan herken ik je later,’ zei hij tegen de ooievaar.

En toen zond hij hem weg, naar zijn gezin.

Van nu af aan was Hazelnootje bij de koning in dienst. Hij kon natuurlijk geen zwaar en moeilijk werk verrichten, maar dat hinderde niet, daar had de koning weer andere mensen voor. De koning ging zich zeer hechten aan Hazelnootje, hij had hem altijd bij zich, als de koning in zijn kabinet zat te werken liep Hazelnootje over de schrijftafel rond. Eens miste de koning hem plotseling, Hazelnootje riep: ‘Hier! Hier!’

De koning keek, maar zag niets, dat gebeurt koningen wel meer, en dat gebeurt ons allen ook.

‘Hier, hier!’ riep Hazelnootje met zijn glasklaar stemmetje.

De koning keek in de inktpot, daar zat Hazelnootje niet in, de koning keek in de zandloper, daar zat Hazelnootje ook niet in, maar plotseling langs een hoekje keek hij achter de pen van de koning om, hij was met het schrift meegelopen. Toen werd het een krijgertjesspel tussen de pen van de koning en Hazelnootje, het staatsstuk, dat de koning aan het schrijven was, was daarmee bedorven, Hazelnootje zette er inktvoeten op, maar dat was niet erg, de koning had nog goede staatsstukken genoeg. Wat hier een spelletje was, werd later ernst. Hazelnootje sloop in de portefeuille van de ministers en woonde hun vergaderingen bij, hij berichtte de koning, dat de ministers niets afmaakten, ze gaven de verzoeken van het volk aan elkander, om raad en voorlichting, ze voerden niets uit, maar één keer hadden ze haast, toen hadden ze in het geheim een generaal ontvangen en die smeedde een boos plan tegen de koning. Hazelnootje had alles gehoord wat ze hadden besproken en vertelde het de koning. Toen werden de ministers en de generaal gevangen gezet, een buitenlands gezant werd weggestuurd, en het volk prees de waakzaamheid van de koning, maar die waakzaamheid was Hazelnootje. Hij was zó watervlug, hij had zulke scherpe oortjes,

hij was overal bij. Achter de pollepel van de kok verborgen hoorde hij, wie er betrouwbaar was in de keuken en wie niet, de getrouwen bracht hij tot eer en aanzien, de valsaards ontmaskerde hij. De omgeving van de koning werd gezuiverd en klaarder werd het in het land, dag aan dag voelde het volk meer, hoe het gerust kon zijn met zijn koning en diens regering. Zo diende Hazelnootje de koning vele jaren, maar toen kreeg Hazelnootje heimwee en hij zei tegen de koning, dat hij nu naar huis toe wilde. Het ging de koning erg aan het hart, maar hij wilde Hazelnootje niet tegenhouden, hij verleende hem de hoogste onderscheiding die hij maar verlenen kon, en schonk hem de zeldzaamste diamant uit zijn schatkamer en die diamant was viermaal zo groot als Hazelnootje. Hazelnootje wachtte tot de dag, waarop de ooievaars weer zouden vertrekken, de diamant kon hij niet dragen, maar een bediende van de koning droeg de steen

voor hem uit naar de blauwe rivier. Daar had Hazelnootje zijn ooievaar gauw gevonden, het strikje zat nog in de vleugel, maar het was verkleurd door de zon en de regen. Hazelnootje bond de diamant vast aan de hals van de ooievaar, het blauwe lint bond hij weer aan de vleugels, toen kroop hij op de rug van de ooievaar, de andere ooievaars kwamen aangetreden, alles was gereed voor het vertrek, daar stegen ze in de lucht. Voor het laatst zag Hazelnootje de witte stad en het witte paleis van de koning, de blauwe rivier, toen kwamen de piramide en de sfinx, toen de zee, toen bergen, maar Hazelnootje kon weer niet ademen van de luchtstroom en kroop in zijn verenholletje terug. Zo dreef hij, door zon en blauwe lucht, soms gleed de schaduw over hem heen van een wolk, het lint klapperde vrolijk als een zeil in de wind op het water, het was een heerlijke tocht, en het allerheerlijkste was, toen na een lange, lange reis, Hazelnootje, uit zijn holletje kijkend, zijn dorp in de verte zag liggen en het kleine, ouderlijke huis, met het ooievaarsnest op de geveltop. Hij nam de linten samen, vader ooievaar, die nu al grootvader was, daalde en de hele familie daalde mee. Ze kwamen neer op een weiland. Hazelnootje maakte de diamant los en liet hem vallen, hij bond ook het lint weer los en gleed langs de poot van de ooievaar omlaag. Over de diamant heen spreidde hij wat zand en blaren om hem te verbergen, hij sleepte een takje aan en stak er dat bij, om de plaats terug te kunnen vinden, toen zond hij de ooievaar weg, en die steeg op en daalde met de ooievaarsvrouw weer op het nest.

‘Ziezo,’ dacht Hazelnootje, ‘nu zullen vader en moeder wel buiten komen.’ En ze kwamen buiten. Ze stonden nog buiten en tuurden omhoog naar het weergekeerde ooievaarspaar, toen daar plotseling Hazelnootje het erf kwam opstappen en hen riep met zijn fijne stemmetje, dat hun zo verrassend en zo vertrouwd in de oren klonk. Ge kunt u voorstellen, hoe gelukkig het wederzien was, de moeder schreide tranen en de vader lachte tranen van vreugde. Toen over en weer het wedervaren was verteld nam Hazelnootje zijn ouders mee naar het weiland en bracht hen bij de plaats, waar hij het takje gestoken had. Ze namen het zand en de blaren weg, en voor hun verbaasde ogen fonkelde daar, met een licht als van de zon zelf, de diamant, die viermaal zo groot als Hazelnootje was. De vader en de moeder van Hazelnootje wreven hun ogen uit en toen wreven ze nòg eens hun ogen uit, ze namen de prachtige steen mee naar huis, er was grote feestvreugde de gehele avond over de gelukkige wederkeer van Hazelnootje en over de rijkdom, die hij had meegebracht en ze begrepen niet eens, hoe groot die rijkdom was. Dat begrepen ze eerst de volgende dag, toen Hazelnootje's vader de steen in de stad had verkocht. Nu waren ze rijk, Hazelnootje's vader kon een nieuwe boerderij bouwen met grote stallen voor paarden en koeien, hij kocht landerijen en vee, het werd het grootste en schoonste bedrijf van de hele streek, op alle akkers werkten knechten, de meiden gingen met de melkimmers naar het weiland. De oogsten waren overvloedig, er was welvaart voor allen, de diamant was een zegen geweest, en Hazelnootje had die zegen gebracht. Hazelnootje zei tegen zijn moeder:

‘Ik heb het u wel gezegd!’

Zijn moeder was trots op hem, zoals zijn vader trots op hem was, zij waren gelukkig met hem. Dat kleine Hazelnootje was de troost en de kroon van hun leven.

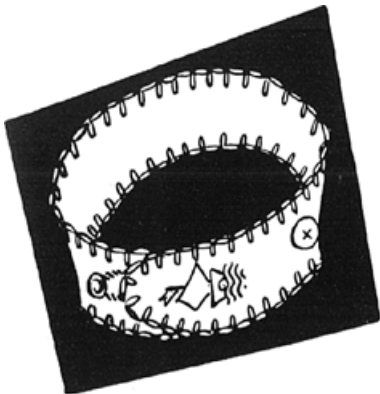
* * *

Handwerkje voor meisjes

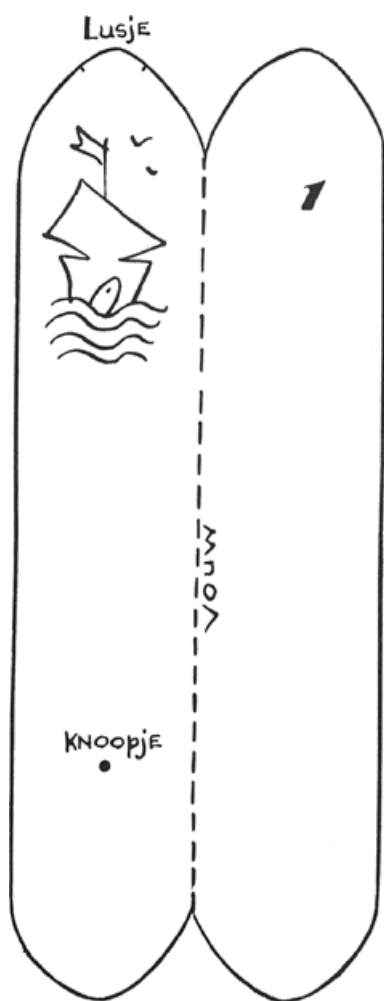
Deze servetring, die voor je kleine broer of zus bestemd is, kun je van een stukje gekleurd vilt maken. Afbeelding I trek je uit dit boek op doorschijnend papier over en je knipt het model daarna uit. Met een paar spelden zet je het op het vilt vast, trekt het met een kleermakerskrijtje of een wit potlood na en knipt het van het vilt.

Het bootje knip je van een stukje wit of geel vilt en je naait het met een paar fijne steekjes op de bovenkant van de servetring vast. De stof wordt langs de stippellijn dubbelgevouwen en de open kanten dicht genaaid. Tenslotte

versier je het geheel met een kleurige festonsteek.

Nadat je er een lusje van vilt hebt aangenaaid en er een knoopje hebt opgezet, is de leuke servetring klaar.

Die Boecprinterij van Haarlem

Door J.W. van der Klei

‘De klok heit negen! Negen heit de klok!’, zo riep de nachtwacht Geert Jansz op zijn ronde door de binnenstad van Haarlem. Hij was vergezeld van zijn onafscheidelijke hond Polle, en gewapend met zijn hoorn, die bij onraad schetterende klanken kon voortbrengen. De knoestige stok in handen van Geert was iets, waar schelmen en rabauwen, die desnachts langs de weg schuimden, veel respect voor hadden. Die er eens kennis mee had gemaakt, verlangde niet naar de tweede keer.

Geert keek altijd uit naar kwaad volk en alle dingen die desnachts niet gewoon waren. Reeds dikwijls had hij tijdig kunnen waarschuwen, als er brand was ontstaan. Zag hij op een laat uur ergens nog licht branden, dan ging Geert er op af. Zo was het ook toen de nachtwacht over de Markt liep, en uit een der onderhuizen licht door de blinden zag vallen. Dat huis kende hij maar al te goed. Daar woonde Laurens Jansz, die koster was en Boec-

printer. Laurens Jansz

was een zeer geacht burger van Haarlem, niet alleen omdat hij koster was van de Grote Kerk, doch ook om zijn vinding, die het mogelijk had gemaakt om boeken te drukken met losse, gegoten letters. Geert Jansz tikte een paar maal met zijn stok tegen het raam waardoor het licht zichtbaar was. Er was enig gerucht, en dan werd een der blinden geopend. De bewoner van het huis verscheen in het licht en schoof het raam een eindje op terwijl hij zei: 'Het is goed volk Geert, maar ik dien te zeggen dat gij een nauwgezet man zijt. Wat denkt ge er van een glas goede Portugese wijn te drinken?'

'Wel heer Coster, de avonden zijn nog kil en de nachten koud. Met uw welnemen sla ik uw aanbod niet af,' was het antwoord.

'Ga naar de deur, dan zal ik u opendoen. Doch maak vooral geen gerucht, al het volk is reeds ter bedde,' verzocht de koster.

Als op kousevoeten ging

de nachtwacht naar de deur na zijn hond nog een zacht 'koest' te hebben bevolen. Even later was de nachtwacht in het vertrek, waar Laurens Jansz nog aan het werk scheen te zijn. Hij keek zijn ogen uit. De muren gingen schuil achter stellingen vol boeken en papieren; ook waren er veel prenten aan de wand geprikt. In het vertrek stond een schrijftafel en een zeer grote tafel, waarvan het blad getuigde, dat er veel werk aan werd verricht.

Toen de koster hem een kroes wijn overhandigde, vroeg de nachtwacht: 'Voor een eenvoudig man als ik is het onbegrijpelijk, dat er zovele boeken zijn. En maakt gij die allemaal?'

'De meeste boeken die ge hier ziet, heb ik inderdaad vervaardigd,' bevestigde Laurens Jansz. Hij streek met zijn hand langs de banden en ging verder: 'Dit zijn allemaal delen van de "Spieghel der Behoudenis," waarin ons onze zwakheden worden voorgehouden.' Hij nam een boek uit het rek en toonde Geert de vele platen waarmede het boek was versierd.

'En maakt gij die prenten ook zelf?' vroeg de nachtwacht verbaasd.

'Neen vrind, dat doet Jan Ouwater, de schilder, ge kent hem wel, hij woont daar buiten aan de Leidse Vaart. Hij is een zeer kunstig tekenaar en houtgraveur. Al deze figuren snijdt hij in een houten blok. De letters die erbij staan worden door mij eveneens op het blok bevestigd en zo gaat het onder de pers. Kijk, hier hebt ge nog meer boeken. Dit is een boekje dat veel voor de scholen wordt gebruikt, het is een eenvoudige spraakkunst die men Abecedaria noemt. Hier ziet ge de Biblia Pauperum, de bijbel voor de eenvoudigen die zowel het Nieuwe als het Oude Testament bevat, doch hoofdzakelijk uit prenten bestaat. Deze kleinere boeken worden de Ars Memorandi genoemd. De evangeliën zijn er in afgebeeld. Dan komen de Ars Moriendi, bij het bezien waarvan men zich op het sterven kan voorbereiden.'

De koster liet een paar platen uit het laatste boek zien en dat ontlokte de nachtwacht de woorden: 'Ik zou deze sinjeurs niet graag in het donker tegenkomen. Brrr!!' Het waren dan ook allemaal ware monsters die stonden afgebeeld.

'Hier zijn boeken voor aanstaande geleerden,' ging Coster verder.

'Dit zijn Donaten, de Latijnse Spraakkunst door Aelius Donatus en daarnaast staan de geleerde Doctrinalen van Alexander de Villa Dei, die geheel op rijm zijn gemaakt.'

Geert nam een ferme slok voor hij zijn grote bewondering uitdrukte: 'Ge zijt als een groot tovenaer.' Indien het u uitkomt, wilt ge me dan wellicht iets vertellen van uw vinding? Men hoort zo verschillend praten en het is u bekend heer Coster, dat de mensen zo weinig weten. Ze maken er maar iets van.'

Laurens Jansz die maar al te graag op zijn stokpaardje reed, schonk de nachtwacht eerst nog een kroes vol. 'Ik zal u zeer in het kort de geschiedenis van het boek vertellen. De eerste boeken werden alle uit de hand geschreven, op perkament, want dat was het duurzaamste. Er bestond een soort genootschap van geestelijken, zich noemende Clerici Vitae Communis of Broeders des gemeenen Levens, dat zich in de verschillende kloosters bezighield om boeken met de hand te schrijven en te versieren met tekeningen. Steeds meer kwam er vraag naar boeken en omdat het schrijven met de hand veel tijd kostte en heel duur was, zocht men al gauw naar andere middelen. Knappe houtsnijders deden er hun best op, om op harde planken, eerst de letters te tekenen en daarna uit te snijden en te steken. Met een mengsel van zwartsel en water werden dan de letters ingesmeerd, men legde het papier er op en ging er overheen met een wrijver, dat was een soort kussentje van paardehaar. Zo

werden ook de houtgravures behandeld en thans nòg wel. Het drukken ging op deze wijze vrij goed, doch men kon maar één zijde van het papier bedrukken, want de zijde waar overheen gewreven was, nam veel vuil aan en men zou een druk daar niet kunnen lezen.' Geert Jansz die er helemaal inraakte, schudde en knikte onder het vertellen heftig met zijn hoofd. Even viel hij de koster in de rede door te vragen: 'Hebt gij inderdaad uw manier van drukken door het toeval gevonden? Was het niet in

de Hout, dat ge letters sneed uit beukeschors en daar later iets van ging drukken?’

‘Zeker is dat het begin geweest,’ beaamde Laurens Jansz, ‘doch al spoedig ondervond ik, dat letters van schors en van hout maar korte tijd gebruikt konden worden. Toen ben ik er toe over gegaan om in zandvormen letters te gieten uit lood. En nu ben ik zover, dat ik ze uit tin giet,’ voegde hij er een beetje trots aan toe.

‘Het is niet te geloven!’ meende de nachtwacht en daarna nam hij stok en hoorn op zeggende, ‘een andermaal zal ik gaarne meer van u horen, voort zal de klokke tien hebben en ik heb te waken voor de burgerij. Neemt gij het mij niet kwalijk heer koster als ik nu ga. Hartelijk dank voor uw verkwikkende dronk en de leerzame woorden.’

Laurens Jansz liet de man uit, sloot daarna de blinden weer en toefde nog even bij zijn boeken en papieren. Daar lag het kostbare perkament, daar het uitgezochte leer, waarvan Cornelis de banden sneed. Met een haast liefkozende blik keek hij naar de bakjes met loden en tinnen letters. Wat had dat allemaal een hoofdbrekens gekost! Nog even moest hij de pas ontvangen pakken papier openmaken. Had de handelaar uit Amsterdam zich misschien vergist? Dit was het Franse papier uit Troyes. Even hield de koster een vel voor een kaars. Daar was het watermerk, een Eenhoorn, het Duitse papier uit Augsburg had een Ossekop en het Lombardijse papier een Druiventros. Gelukkig, alles was in orde en er zou een begin gemaakt kunnen worden met de uitvoering van belangrijke opdrachten van de boekhandelaren.

Des anderen daags, reeds om zeven uur in de morgen, ging de klopper aan de deur van Laurens Jansz. Dan verschenen zowat tegelijk zijn zwager Thomas Pietersz, die belangen bij de zaak had en danig medewerkte, Cornelis de boekbinder, die de gehele zolder voor zijn binderij gebruikte, de oudste leerling Johannes, die ook al iets van het vak wist en de jongste Jeroen. De laatste was een heel handige jongen, die al aardig de handen uit de mouw kon steken en veel aardigheid in het vak had, dat door hem gekozen was.

‘Maak ras het vuur in de kelder aan,’ beval Laurens Jansz Jeroen, en tot zijn zwager: ‘We zullen ijlings de nieuwe kapitalen* gaan gieten voor de Abecedaria, die te Leiden geleverd moeten worden. De vormen die Ouwater heeft uitgestoken zijn uitstekend, ik ben verlangend het resultaat te zien.’

Johannes moest in de drukkerij volgedrukte katernen van bepaalde boeken in volgorde leggen en ze dan naar de zolder brengen, waar Cornelis de vellen ging vouwen en gereed maken om tot een boek te worden gebonden. In de kelder maakte Jeroen onder het geopende achterluik vuur in een kleine ijzeren vuurmand, waar straks de smeltkroes met de gietspijs in zou hangen. Snel schuurde hij nog even de tuit glad, opdat de gloeiende massa vlot zou kunnen vloeien. Met de blaasbalg deed hij het vuurtje oplaaien. In die tussentijd mengde Laurens Jansz het Brusselse zand met een bindmiddel, totdat een fijne vaste laag was verkregen in een gietraam. Uiterst voorzichtig werden toen de lettervormen in de natte massa gedrukt. De vormen bestonden niet alleen uit de uitgestoken letter, doch ook de vorm van het blokje waarop de letter vast dient te zitten. Laurens Jansz vatte het lange handvat van de smeltkroes en bewoog die voorzichtig heen en weer om te zien, of het gesmolten metaal vloeibaar genoeg was. Dan goot hij het in de holten van het natte zand, het ene gat na het andere vullend. Ziezo, dat was dan weer gedaan. Hij gaf opdracht

* hoofdletters

Jeroen de afgekoelde, gegoten letters met een tang uit het natte zand te halen en ze bij te vijlen en begaf zich naar de drukkerij.

Thomas Pietersz was reeds druk in de weer om van losse letters regels te zetten op een platte steen, die in een houten raam lag. Dat raam kon worden versteld en de letters werden er dan in vastgeklemd of zoals de vakman zegt, ingekooïd.

‘Hoever zijt ge al gevorderd Thomas?’, vroeg Coster.

‘Help me slechts even om dit zaakje recht te zetten en we kunnen een proefdruk maken,’ was het antwoord. Nu diende nog het verschet te worden aangebracht, latten die er voor zorgden, dat de kantruimte rondom het te drukken deel vrij van de vette drukinkt zou blijven.

Johannes was nu ook in de drukkerij gekomen en zijn taak was, om een inktkussen in te smeren. Daarmede bracht hij de inkt op de letters. Met een tampon verdeelde hij daarna de verf zo gelijk mogelijk.

Nu werd alles onder de pers gelegd, die door handbeweging werkte. De pers was een heel zware tafel, gesteund door sterke balken. Daarboven was een tweede blad, eveneens sterk en glad en boven op dat blad was een zware houten schroef of zegel bevestigd. Deze ronde zegel had aan de kanten verschillende gaten, waar een sterke houten roe in werd gestoken waaraan de zegel kon worden rondgedraaid, zowel naar beneden als weer naar boven.

‘Gelijkmatig draaien Johannes,’ beval Thomas. Piepend en krakend kwam het zware bovenblad naar beneden en drukte stevig op het raam waarin de letters waren geklemd.

Met een handbeweging gaf Thomas aan of de pers naar boven of naar beneden gedraaid moest worden.

Nu haalde Laurens Jansz het eerste vel eruit. ‘Wel heb ik van mijn leven,’ bromde hij. ‘Kijk eens de helft staat er niet op. Hebt gij het raam dan niet goed ingelegd?’ Hij liet de misdruk zien en Thomas zowel als Johannes begrepen er niets van.

Er werd wat aan het raam veranderd en opnieuw een proef genomen, die geen beter resultaat opleverde.

‘Draait gij eens!’, zei de drukker kort. ‘Ik zal zien, of er wellicht iets aan de schoorbalken in de zoldering schort.’

Thomas werkte met de zegel en al gauw riep Laurens Jansz: ‘Houdt maar op! Een van de bovenbalken zit los en staat gans niet in het lood.’ De mannen klommen op de perstafel om alles goed te zien, en het was hoofdschuddend dat ze er weer afklommen. Daar was werk voor een timmerman en zelfs een bekwaam timmerman.

‘Wie moeten we daarvoor nu vragen?’ wilde Thomas weten. ‘Gijsbert Gertsz heeft de pers gemaakt en zo ge ziet gans niet goed. Een zo nieuwe pers, die nu al niet kan werken. Het is een schande om daar zoveel duur geld voor te vragen. Had mijn zin gedaan en Aert Fortuyn genomen. Ge had dan de beste vakman van heel Haarlem gehad.’

‘Het mopperen helpt u niets,’ kwam de baas. ‘Wel, ge zult uw zin hebben. Ik zal Aert Fortuyn laten roepen. Weet gij waar die woont, Johannes?’

‘Ik weet zo niet de weg in de stad heer, gij weet ik ben van Spaarnwoude en woon bij mijn moei juist achter de kerk,’ zei de jongen.

Jeroen werd uit de kelder geroepen. Ja hij wist heel goed, waar Aert wel woonde. Het was daar aan de Raamvest in de drie huizen die een beetje in de diepte lagen. ‘Ge gaat die Aert terstond roepen om hier te komen en na te zien, wat er aan de pers gedaan dient te worden,’ droeg de baas hem op.

Jeroen, verheugd dat hij er eens tussen uit kon, deed vliegensvlug zijn voorschoot af, streek eens door zijn haren en stapte naar de deur. Thomas riep hem nog na: ‘Mocht de timmerman niet thuis zijn, ga hem dan zoeken, waar hij te werk is en vraag hem terstond te komen.’

Fluitend sprong de jongen de Markt op, en zette er meteen de draf in om het plein over te steken. Het was marktdag en overal waren mensen bezig om een kraampje te plaatsen, waarin straks de koopwaar zou worden uitgesteld.

Jeroen sprong tussen de kramen in aanbouw door, wipte kweek over planken en latten, zoals een rechtgeaarde jongen dat doet, of neusde even in een kist of krat om te zien wat daar wel in verborgen was.

‘Blijf er af met je smerige handen!’ schreeuwde een ongunstig uitziende man, toen Jeroen alleen uit pure nieuwsgierigheid even aan een op linnen geschilderd plakkaat voelde, waar ijselijke tonelen op waren uitgebeeld. Hij wist, dat later op de dag de een of ander liederen zou zingen, en met een stok op het plakkaat zou aanwijzen welke voorstelling bij het lied behoorde. Oh, hij hoopte, dat de baas in de middag even vrij zou geven om over de markt te gaan. Voort draafde hij en kwam zowat buiten adem aan de Raamvest. Gelukkig trof hij de meester timmerman Aert Fortuyn in zijn werkplaats, waar hij met een grote schaaf lange krullen van een plank schaafde. Een klein knechtje veegde met een bezem krullen en zaagsel naar een hoek van de werkplaats. Toen Jeroen binnenkwam, legde de timmerman de schaaf neer en zei: ‘Wel zeun, jij hebt nogal hard gelopen dacht ik zo. Er is toch nergens brand?’

Jeroen bracht zijn boodschap over en aan het eind daarvan krabde baas Aert eens achter zijn oor: ‘Ja, van die pers

heb ik gehoord, die is door Gijsbert Gertsz gemaakt. Zeg tegen je baas, dat ik na de noen kom.’

Zoals hij gekomen was, zo hard rende Jeroen weer weg. Als hij heel vlug op de markt was, zou hij daar even kunnen rondkijken, zonder dat het in de gaten liep. Misschien gaf de baas niet vrijaf en dan had hij er tenminste toch iets van gezien. Ha, hij was er al. Het geschetter van een toeter en een geschreeuwd gesprek deed hem naar de wonderdokter snellen. Gauw kijken, of er niet iemand een tand of een kies getrokken moest worden. Daar was dikwijls heel wat aan te zien. De wonderdokter, een raar uitgedost man, stond voor zijn windscherm, dat aan drie kanten gesloten was en een los zeildoek had, waarmee de vierde kant kon worden gesloten. Dat gebeurde alleen, als er tand of kies werd getrokken. Mensen met allerlei echte of vermeende kwalen stonden om de kwakzalver heen die luid riep: 'Geachte burgers, boeren en buitenlui. Hier ben ik dan weer met mijn wondermiddelen. Laat u niet pijnigen of

opensnijden door de chirurgijns. Voor scheuten in de rug, zinkings, maagzuur en hartwater en alle andere kwalen helpt u alleen mijn wonderdrank. Zie hier, inde ze potjes zit het wondermiddel, dat door mij aan alle vorsten, graven en andere edellieden wordt verkocht!’

Ineens verloor de man zijn stem blijkbaar en kon geen geluid uitbrengen. Met zachte hese stem ging hij voort: ‘Voor de keel mijn honingdrank uit het Atlasgebergte, ziet slechts toe, en goed!’ Hij nam een flesje, dronk er een slokje uit en gorgelde even. Dan barstte hij los met een stem als een torenklok: ‘Ge ziet hoe dit middel helpt!’ Een eenvoudig man die vlak naast hem stond sprong dodelijk verschrikt opzij tegen een paar anderen aan. De mensen raakten blijkbaar onder de indruk van het prachtige middel en begonnen te kopen. Met veel praatjes nam de dokter het geld in ontvangst. Hij keek om zich heen en zag een man met een doek om zijn hoofd, die echt keek of hij kiespijn had. Direct stapte de wonderdokter er op af: ‘Wel vriend, wat zet gij een angstig gezicht. Kom eens hier, ik help u er af.’

Of de man wilde of niet, de wonderdokter duwde hem op een bank en ging zelf naast hem staan: ‘Doe open die mond!’ schreeuwde hij zo hard of de man honderd meter van hem verwijderd was. De patiënt was helemaal verbluft en sperde zijn mond zo wijd open, of de hele Grote Kerk er in verdwijnen moest. De dokter keek in de mond en stak er een vinger in om de kiezen te bevoelen. ‘Aai! Aai!!’ kreunde de patiënt en wilde de benen nemen, maar hij had niet op de helper van de dokter gerekend, die hem zo muurvast greep, dat hij geen vin kon verroeren. Deze helper was dan ook Joost, bijgenaamd de Beul. Hij was eigenlijk niet zo'n kwade man, maar hij dronk teveel, iedere keer als hij er de kans toe kreeg, en dan scheen hij in een soort razernij te verkeren. Het was dan maar beter om hem uit de weg te gaan, want Joost was zo ontzettend sterk dat geen tien man hem konden overmeesteren. Dat drinken was dan ook de reden, dat hij nooit vast werk kon krijgen. Alleen als er bijzonder zwaar werk viel te doen, dan wisten de bazen Joost te vinden. Eén ding pleitte voor hem, hij was niet oneerlijk. Als de wonderdokter in de stad was, dan was Joost zijn vaste hulp als er tanden of kiezen moesten worden getrokken.

Niet dat Joost dat trekken verrichtte, neen hij hield alleen de patiënten vast, zodat de dokter zijn gang kon gaan. Een bankschroef kon niet harder klemmen dan de ijzeren vuist van Joost.

‘Laat me los!’ schreeuwde de patiënt, die nog steeds worstelde om los te komen....

Jeroen had het tafereel graag tot het einde toe gadeslagen, maar hij moest onderdehand maken, dat hij op de drukkerij kwam.

‘Waar heb je zolang gezeten kwajongen!’ had Thomas Pietersz gemopperd toen Jeroen terug was. ‘Vooruit ga naar de kelder en help Johannes met het aanwrijven van zwartsel in olie. De inkt is bijna op.’

Even later was Jeroen al met dat vieze werkje bezig, de brokken zwartsel met een zandsteen tot poeder te wrijven op een brede plank met opstaande randen. Op de poeder werd dan olie gedruppeld, totdat de gewenste vloeibaarheid was verkregen. Het was nogal een secuur werkje; er mochten geen kluitjes of brokjes in de inkt voorkomen, dan gingen de bazen danig te keer. Het bezorgde het drukwerk een slordig en vuil aanzien, zodat het bedrukte papier kon worden weggegooid, en papier was duur!

Aert Fortuyn hield woord en kwam prompt op tijd vergezeld van de leerling. De mannen gingen kijken, wat er wel aan de drukpers mankeerde en Jeroen nam de gelegenheid waar om eens met het kleine knechtje kennis te maken. De jongen was maar tener gebouwd voor een aanstaande timmerman vond Jeroen, maar hij had een heel aardig gezicht en grote verstandige blauwe ogen. Blijkbaar vond hij alles in de drukkerij even interessant. Hij keek zijn ogen uit als Jeroen hem een en ander liet zien. Prachtig vond hij de blokken, waarin Jan Ouwater alle

mogelijke voorstellingen had uitgesneden. Hij streek er met zijn vingers over en zei met schuchtere stem: 'Dat zou ik ook graag willen doen.' Jeroen lachte eens: 'Het is niet zo gemakkelijk. Kun je tekenen?'

'Een beetje,' zei de jongen die Quirijn heette.

'Teken dan hier eens wat op,' hield Jeroen aan en hij gaf hem een plankje en een stuk zwart krijt.

Even keek Quirijn om zich heen, en dan zette zijn hand vlug enige lijnen. Hier en daar een paar extra streepjes en wat krabbels. Quirijn werkte vol aandacht en zag niet, hoe Jeroen met stijgende verbazing over z'n schouder keek, toen hij ontdekte, dat Quirijn het groepje mannen, dat bij de pers stond te praten keurig uitbeeldde.

Ze merkten niet, dat de mannen naar hen toekwamen.

'Wat staan jullie daar te knoeien?' vroeg Laurens Jansz Coster. 'Het lijkt wel of hout en krijt geen geld kosten.'

'Het gaat er gemakkelijk weer af,' haastte Jeroen te zeggen.

'Maar jongen waar haalt ge dat vandaan!' riep nu de baas uit, het plankje in de hand. De anderen moesten het ook bewonderen en Aert Fortuyn lachte: 'Bij mij smeert hij ook de heleboel vol, al moet ik zeggen, dat hij het aardig doet.'

'Daar steekt een kunstenaar in je,' kwam Thomas Pietersz vol bewondering, en Laurens Jansz merkte op terwijl hij de knaap monsterde: 'Ge ziet er niet erg sterk uit jongen, maar je ogen spreken van een goed verstand. Ge zoudt beter een tekenaar en een drukker kunnen worden dan een timmerman.'

Fortuyn schaterde: 'Het is niet mooi van u om mijn knechten weg te troggelen, heer Coster.'

Quirijn had een hoge bloes op de wangen omdat er zoveel aandacht aan zijn krabbels werd besteed. Daar kwam nog iemand de drukkerij binnen. Hij zag er uit als een jolig heerschap, zwierig gekleed en met lachende ogen. 'Te deksel, moet er hier niet gewerkt worden?' vroeg hij gekscherend. 'Ge staat er allemaal maar zo gemakkelijk te praten.'

'Welkom meester Jan Ouwater,' zei Laurens Jansz. 'Gij zijt juist de man die wij moeten hebben. Kijk eens wat me deze jonge tekenaar zo maar even heeft gemaakt,' en hij gaf Ouwater het plankje, die het even aandachtig bekeek.

'Wel, wel, dat is zeer schoon gedaan. Daar zit wat in dat ventje,' vond de bekende schilder en houtgraveur en hij vroeg Quirijn: 'Wilt ge schilder gaan worden?'

De jongen antwoordde zacht: 'Graag zou ik van die schone plankjes leren betekenen en uitsnijden, dat meester Laurens Jansz er prenten van kan drukken.' 'Het is goed, ge moogt het hier gaan leren,' zei de drukker. 'Als ge uw best doet, gaat ge zaterdags met tien stuivers naar uw moeder.'

'Hoort eens even beste vriend,' kwam nu Aert en hij nam de drukker bij de arm mee naar een andere hoek van de werkplaats: 'Quirijn is een goede, brave jongen, zo eerlijk als goud. Ik heb hem bij me genomen uit medelijden. Hij is een zoon van Joost, de Beul. Daar kan de stakker niets aan doen. Ge kent Joost, het is de kwaadste niet, maar ge weet ook, dat het zo nu en dan niet pluis met hem is, de mensen denken niet vriendelijk over hem en zelfs zijn kinderen worden er op aangekeken. Thuis zijn er nog twee dochters, de moeder is reeds lang overleden en Quirijn is het enige zoontje. Het is er gewoonlijk erg arm, zodat een paar stuivers daar heel wat betekenen. Ik vind het prettig, dat ge de jongen wilt nemen. Hij zal u niet beschamen. Denk er om, dat ge hem nooit iets zegt over zijn tehuis, het doet hem leed.'

‘Baas Aert staat je aan mij af,’ zei de drukker. ‘Jeroen zal je tonen wat hier allemaal te koop is.’

‘Ik dank u,’ stamelde Quirijn. ‘Ik zal goed m'n best doen.’

‘En ik zal je lessen geven maatje,’ kwam Ouwater. ‘Het lijkt me zo toe, dat het aan je besteed zal zijn.’

Een dolgelukkige Quirijn ging met Jeroen rond om alles te bekijken wat de

drukkerij maar had te laten zien. Van de kelder waar gegoten werd tot de boekbinderij op zolder, waar Cornelis druk in de weer was de bedrukte katernen te vouwen en te snoeien, zoals het rechtsnijden van het papier werd genoemd. Er lagen ingenaaide delen, die later van een leren band zouden worden voorzien. Alles vond Quirijn even mooi.

Samen met Jeroen pakte hij boeken in, die ze later op de dag naar de beurtschipper op Amsterdam zouden brengen.

Beneden in de drukkerij zei Aert Fortuyn: 'Ik heb het nu gezien, morgen kom ik met schoorpalen en een dommekracht. Die ene dwarsbalk moet helemaal verlegd worden anders krijg ik die pers bovenaan niet goed vast. Ik zal Joost meenemen, hij is twee man waard en ik denk dan in een halve dag klaar te zijn.' 'Ge kunt ook op al onze hulp rekenen,' bood de drukker aan. 'Wij kunnen niet voort zonder pers.'

De volgende morgen vroeg was de timmerman present. Joost droeg de schoorpalen naar binnen, of het lucifershoutjes waren. Laurens Jansz en Thomas konden er samen ternauwernood één dragen.

Op aanwijzing van Aert maakte Joost nu de schoren van de pers los. Hij had er een breekijzer bij nodig, doch deed het meeste werk met blote handen. Even wrikte hij aan de balken, dan zwol de stierennek op en de aderen op hoofd en handen werden dik. Als taaie koorden waren de spierenbundels op de onderarmen zichtbaar en heel het machtige lichaam zag er gespannen uit als een toonbeeld van onverzettelijke kracht.

Zo voorzichtig als hanteerde hij glas, werd een van de zware balken opzij gezet. De mannen keken met grote ogen toe bij zoveel vertoon van macht. 'Voorzichtig met u zelf, Joost,' kon Coster niet nalaten te zeggen.

Joost, die gewoonlijk niet veel woorden gebruikte, grijnsde alleen even. Met

beitel en schaaf veranderde Aert nu iets aan de zolderbalk zeggende: 'Voorlopig zal ik de schoor nu stellen door er een wigge tussen te slaan, en aan de werkplaats maak ik u een nieuwe balk, die is er nodig. Ge kunt over een half uurtje de pers gebruiken. Ze zal het uithouden tot de nieuwe balk is aangebracht.'

Nog éénmaal spande Joost zich in met de zware balken, dreef de zware eiken wigge op haar plaats en dreef die vast aan de balk met een paar enorme nagels, waarvoor hij slechts een gewone hamer gebruikte.

Terwijl Joost de schoorpalen en het andere materiaal de drukkerij uitdroeg zei Coster: 'Wat een kerel! Hoe jammer, dat hij zich zelf zo slecht meester is.'

De kleine Quirijn, die binnen was gekomen zonder dat de anderen er erg in hadden, hoorde wat Coster zeide en kleurde hevig. Niemand zou begrijpen, hoezeer de jongen begreep waar over gesproken werd en hoeveel pijn het hem deed. Niemand wist, hoeveel hij en z'n zusters toch van vader hielden, die altijd vriendelijk en behulpzaam voor hen was, ook wanneer hij gedronken had. Hoe verlegen Quirijn ook was, hij klemde de tanden op elkaar, slikte eens en zei dan: 'Vader is altijd heel aardig voor ons.'

'Het is schoon van je, dat je van je vader houdt,' haastte Coster zich te zeggen en keek de anderen aan omdat hij niet wist, wat hij meer moest zeggen. Juist kwam Joost weer binnen en Quirijn riep hem toe: 'Vader als gij het goed vindt, mag ik voortaan bij Meester Coster werken.'

De grote Joost die hoog boven zijn kleine zoon uitstak moest naar beneden kijken om Quirijn aan te zien: 'Het is goed jongen, doe je best,' en dan tot Coster: 'Veel dank meester, dat gij de jongen wilt leren.'

Nadat Coster de timmerman en zijn helper had bedankt voor de spoedige hulp, en de pers even werd geprobeerd, ging het werk in de drukkerij voort.

Quirijn, opgewonden van al het nieuwe in zijn leven, vertelde aan Jeroen allerlei goeds over zijn vader, toen de jongens samen bezig waren om de boeken verder in te pakken.

Dat schoot Jeroen allemaal weer te binnen toen hij bij het naar huis gaan langs de taveerne 'De Liggende Os' kwam. Deze herberg, die in een heel slecht blaadje stond omdat daar alleen drinkebroers en nogal duistere figuren kwamen, lag in een nauwe steeg, waar de burgerij na donker zich niet in waagde. Doch iedere jongen die in de buurt was, draafde er eens langs in de hoop wat bijzonders te zien. Gewoonlijk klonk er gezang of geschreeuw naar buiten, maar het kon ook gebeuren, dat er gescholden en gevochten werd en de herrie buiten in de steeg werd beslecht, zodat de schout er aan te pas kwam en met zijn helpers de vechtersbazen te lijf ging om ze later in te rekenen.

Het was al schemerig, toen Jeroen door de steeg kwam. Voor de herberg stonden een paar mannen te praten. De nieuwsgierige jongen drukte zich helemaal tegen de huizen aan en stapte heel voorzichtig vooruit, in de hoop, dat hij zou kunnen horen, wat de mannen zeiden. Hij was al dicht genoeg bij om te zien, dat de ene man Joost was. Die grote gestalte zou iedereen gemakkelijk genoeg herkennen, maar wie was de ander? 'Kom mee naar binnen man,' klonk een schorre stem. 'Zo'n sterke kerel als jij moet toch op tijd zijn pint bier hebben.' Ineens wist Jeroen, wie die man was, hij mompelde in zichzelf: 'Dat is die vent van de markt, die me afblafte, toen ik aan zijn plakATEN kwam!' De jongen bleef stil staan om te zien of Joost zich zou laten overhalen. 'Kom nou,' bromde de man. 'Ik heb zelf ook dorst en daar binnen is het

beste bier en de fijnste brandewijn te krijgen.' Joost keek even om zich heen en stapte dan haastig met de man de kroeg binnen. Jeroen keek het spijtig aan, hoe kon die Joost dat nou doen. Quirijn had nog wel zoveel goeds van hem verteld. Misschien kwam hij er wel gauw weer uit, als hij zag wat een slecht volk daar binnen was.

De jongen wachtte nog even en draafde dan maar gauw door naar huis, hij had honger, en hoopte, dat moeder een flinke portie voor hem klaar zou hebben.

In de drukkerij van Coster werd al dagenlang onder hoogspanning gewerkt. Er

waren zoveel nieuwe bestellingen binnen gekomen, dat men het werk haast niet aankon. Thomas Pietersz en Johannes stonden de gehele dag aan de pers. Het ene vel na het andere werd bedrukt. Quirijn moest de vellen uitleggen om ze te laten drogen en bracht ze dan naar de binderij, waar Cornelis handen te kort kwam om al die boeken te binden. Jeroen hielp overal waar hij geroepen werd. Nu eens moest hij Coster helpen met het gieten van nieuwe letters, dan weer moest er inkt worden gemaakt of papier gesneden.

Op een ochtend, toen er zwartsel met olie moest worden aangewreven en Quirijn hem daarbij moest helpen zei Jeroen, die de kleine leerling heel graag mocht lijden: 'Wat zie je toch bleek Quirijn, en je bent de laatste tijd zo stil. Scheelt je iets?'

Quirijn keek Jeroen eens bedroefd aan en schudde heftig met z'n hoofd.

'Of is er iets naars thuis?' vroeg Jeroen zachtjes. 'Je kunt mij alles vertellen, ik zeg aan niemand iets.'

Grote tranen liepen nu Quirijn over de wangen en zijn kameraad ging verder: 'Is het over je vader?' De kleine jongen snikte en knikte ja. Dan begon hij stamelend en stotterend te vertellen, dat zijn vader nu meer dan anders dronken was. Er kwamen vreemde, nare mannen bij hem thuis, die sterke drank meebrachten. Quirijn en zijn zusters Geertruid en Aegjen moesten de kamer uit, en zaten soms tot diep in de nacht in de keuken, tot de mannen weg waren. Quirijn had al eens aan de deur van de enige kamer geluisterd en hoorde hoe de mannen aan het dobbelen waren. Ze lalden en schreeuwden als ze eenmaal dronken waren, en soms sliepen ze in de kleine schuur hun roes uit. Daar stond ook een klein wagentje met allerlei rommel. Er waren hele rare platen bij, op linnen geschilderd, waarbij op de markten werd gezongen.

Jeroen ging een licht op: 'Heeft een van die kerels een grote wrat op zijn neus en van die rare ogen?'

Quirijn knikte. 'Maar wat moet je vader dan met die lui?' wilde Jeroen weten. 'Vader duwt dat wagentje en gaat mee de markten af. Oh, ik wou, dat hij maar altijd bij Aert Fortuyn mocht werken,' zuchtte de jongen.

Nu was het de beurt aan Jeroen om eens ernstig te knikken en na te denken.

De kelderdeur ging open en Laurens Jansz riep: 'Jullie moet terstond boven komen als je klaar bent en alle houtsneden opnieuw op regel zetten. Ze zijn gans door elkaar gevallen uit de stelling. Ik begrijp niet hoe dat mogelijk is.'

Zo vlug ze konden maakten de jongens de pot inkt klaar en renden dan de trap op. Aan de stem van Coster hadden ze gehoord, dat deze zeer ontstemd moest zijn, en dan was hij heel kort aangebonden.

Inderdaad was er in het magazijn een hele rommel. Alle plankjes, waarin Jan Ouwater de fraaie afbeeldingen had gesneden, waren van hun plaats gevallen en lagen over de vloer verspreid.

'Jij kent de houtsneden en weet in welke volgorde ze moeten liggen Jeroen,' bromde Coster. 'En denk erom: niet weer zo slordig wegzetten, dat de heleboel door elkaar valt!'

Met koortsachtige haast begonnen de jongens aan het opgedragen werk en plaatsten de houtsneden in de volgorde zoals ze in de boeken moesten worden gedrukt.

De knapen werkten ernstig en nauwgezet en controleerden voortdurend. Het was aan het eind echter zo, dat er maar liefst veertien houtsneden ontbraken. Hoe kon dat nu? Ze keken overal rond, of de houten blokken misschien nog niet hier of daar waren neergelegd. Er was echter niets te zien, en er zat niets anders op, dan naar de drukkerij

te gaan en daar rond te kijken. Alle hoeken en gaten, werkbanken en kasten werden nagesnuffeld.

‘Wat lopen jullie toch te zoeken?’ bromde Laurens Jansz, die aan het letterzetten was, een erg precies werkje.

Jeroen vertelde van de veertien houtsneden, die ze niet konden vinden.

‘Jullie hebt het natuurlijk verkeerd gedaan,’ zuchtte de drukker en hij ging

met de jongens mee. Hoe er ook gezocht

werd, de houtsneden bleven zoek. Jeroen moest naar boven om Cornelis te vragen of die er ook van wist. Niemand wist iets.

‘Te deksel! Die dingen lopen toch niet vanzelf weg!’ riep Thomas. ‘En er zijn naar ik hoop hier toch geen dieven?’ Dit laatste werd zo hard gezegd, dat Quirijn er danig van schrok en begon te huilen.

Coster en Thomas keken elkaar eens aan en de baas zei tot de huilende jongen: ‘Als je er niets mee te maken hebt, behoef je toch ook niet zo te schrikken en te huilen? Kom vertel eens, heb je ze soms maar even meegenomen om ze thuis eens goed te bekijken of na te tekenen?’

Quirijn hilde al langer hoe harder en snikte uit: ‘Ik ik heb ze niet.’ ‘Lieg er nu niet om!’ zei Thomas, ‘dan maak je het maar erger.’ ‘Hij heeft er laatst wel een hele tijd naar zitten kijken,’ kwam nu Johannes.

‘Dat hebben we allemaal wel gedaan!’ riep Jeroen. ‘Jij zelf ook Johannes. Daarom hoeft Quirijn ze nog niet te hebben weggenomen!’

‘Kom jongen, zeg wat!’ kwam Coster nu ongeduldig. ‘Onze tijd is kostbaar.’ Quirijn was zó ontgaan, dat hij het uitgierde en tenslotte zei Thomas: ‘Jij gaat naar huis en komt niet terug, voordat je de houtsneden meebrengt.’ Meteen duwde hij de jongen naar de deur. ‘Ik heb het niet gedaan niet gedaan!’ hoorde Jeroen nog roepen en dan was Quirijn de deur uit.

Het hele huis werd nu zowat ondersteboven gekeerd en geen hoekje overgeslagen. ‘We zullen terstond Ouwater een boodschap moeten geven,’ zei Coster. ‘Hij zal nieuwe afbeeldingen moeten snijden. Dat kost weer veel geld en tijd.’

‘Ouwater komt nog vanmiddag hier,’ kwam Thomas. ‘Misschien hebben we voordien geluk en komen die dingen terecht.’

Een paar uur later kwam plotseling Joost de drukkerij binnenstappen. Hij liep recht op Coster aan en bromde: ‘Gij hebt mijn zoon voor een dief gescholden! Trek dat in, of ik breek u allen de nek!’ De man die blijkbaar niet geheel nuchter was, keek zo vervaarlijk van de een naar de ander, dat allen er van schrokken. Snel wisselde Coster een blik met Thomas, die de drukkerij verliet, en dan sprak Coster tot

Joost: 'Geen van ons heeft Quirijn voor een dief gescholden. De jongen wilde heel geen antwoord geven en deed zo raar, dat hij de verdenking op zich laadde. Hebt gij hem thuis niet met houten platen zien spelen of tekenen. Jeroen haal eens zo'n afbeelding.' Jeroen snelde weg en kwam met een houtsnede terug. Coster hield Joost duidelijk aan de praat. Deze schudde alleen zijn hoofd en beweerde steeds: 'Wij stelen niet, geen van ons!'

Dan was er ineens een heel rumoer en de schout kwam binnen met wel zes man. Er werden pistolen op Joost gericht en de schout brulde: 'Gij zijt mijn arrestant, wegens bedreiging van Meester Coster en de zijnen. Ik vermaan u, gaat rustig mede, anders ziet het er slecht voor u uit.'

'Wat denkt ge wel!' brieste Joost. 'Dat ge mij in het kot kunt sluiten op klachte

van deze bangbroeken die een kleine jongen voor dief durven te schelden?’ ‘Het is anders, heer schout,’ kwam Coster geschrokken....

‘Nu beveel ik!’ brak de schout af. ‘Joost blijft hier onder bewaking, en wij gaan huiszoeking bij hem doen. Mannen doe je plicht!’

Twee mannen met getrokken pistool bleven Joost bewaken en de schout ging met de anderen weg.

‘Houdt u bedaard Joost,’ zei een van de mannen. ‘Wij weten wel, dat gij niets zult stelen, en als de schout daarvan overtuigd is, zult ge vrij-uit gaan.’

‘Wat ge zegt!’ bromde Joost. ‘En eerst gaat hij nu naar mijn huis om de kinderen doodsangst aan te jagen voor niets en dan het hele huis onderste boven te keren. Het zal niet gebeuren hoort ge!’ brulde hij ineens.

Voordat de helpers van de schout iets konden doen, had Joost de pistolen te pakken, die hij in tweeën brak of ze van hout waren. Hij rende naar de deur en de mannen die hem van achteren besprongen werden eenvoudig afgeschud of ze lastige vliegen waren. Bonkend dreunden zijn voetstappen door de gang.

De mannen in de drukkerij keken elkaar dodelijk verschrikt aan, Jeroen stond op trillende benen en Johannes maakte dat hij wegwam. Wat zou er nu gaan gebeuren?

‘Er achter aan!’ riep Coster uit en de mannen van de Wet deden dat dan maar, hoewel ze buiten eerst goed uitkeken, of Joost nog te zien was.

De grote man rende door de stad naar de armelijke buurt waar hij woonde. De hele steeg was vol mensen, men had de schout met vier helpers het huis van Joost zien binnengaan. Wat had die wel uitgespookt? Misschien een moord begaan? Huh, die Joost was tot alles in staat als hij gedronken had. ‘Daar is ie!’ werd er geroepen en vrouwen begonnen te gillen, terwijl de mannen ineens schuchter opzij gingen, om de reus door te laten.

Dat kon wat worden! Joost smakte de deur open en stond meteen in de kleine woonkamer. De schout stond bij de wankle tafel en toonde de kinderen een aantal houten plankjes, die op een zeildoek lagen, terwijl hij zei: ‘Vertel eens, hebben jullie dit al eens gezien?’ De huilende kinderen schudden het hoofd en sidderden van angst voor de barre mannen.

‘Wat is dat hier!’ bulderde Joost, en hij plaatste zich tussen de kinderen en de schout.

‘Vader! Vader!’ riepen de kinderen en Quirijn klemde zich aan hem vast.

‘Te deksel Joost, hoe komt gij hier!’ schreeuwde de schout. ‘Mannen grijpt hem, het bewijs van zijn diefstal ligt hier voor mij.’

De helpers renden de kamer binnen en wilden zich op Joost werpen, die hen met een machtige zwaai van z'n arm van zich afduwde en tot de schout riep: ‘Ge zijt zot schout en ik zeg u, haal geen verdere dwaasheden uit. Indien ge redelijk wilt zijn, zal ik om der wille van de kinderen kalm blijven.’

De schout en z'n mannen, die wisten, dat Joost heel wat te doen zou maken, en zij hem misschien zelfs zouden moeten neerschieten, aarzelden even.

‘Wat beduidt die rommel?’ schreeuwde Joost en hij wees naar de plankjes.

‘Doe niet of ge er niet van weet,’ zei de schout, terwijl hij Joost scherp opnam. ‘Het is in uw eigen schuur gevonden. In dat wagentje, dat ge tegenwoordig voortduwt.’

‘In dat wagentje?’ mompelde Joost. ‘Ik zweer u dat ik er niet van weet. Het wagentje is niet van mij. Heer schout, geloof me, als die dingen uit dat wagentje

gekomen zijn, dan zal een ander ze er in gestopt hebben. Ik zal met u meegaan en ge zult spoedig weten hoe die plankjes in mijn schuur zijn geraakt.'

'Wat wilt ge dan wel doen?' vroeg de schout sarcastisch. 'Ge denkt toch niet, dat meester Laurens Jansz ze zelf hier heeft gebracht?'

'Laurens Jansz? Zijn dat die dingen die zoek waren?' mompelde Joost en dan heel bars tot Quirijn: 'Heb jij die dingen gestolen en verstoppt? Vooruit geef antwoord!' De jongen sloeg zijn grote sprekende ogen naar z'n vader op en zei: 'Neen vader. Ik weet er niet van. Geloof me.'

Het was zo oprecht en ook de houding van de vader was zo ongekunsteld, dat de schout zei: ‘Als gij mij aantoon, dat een ander verantwoordelijk is, gaat ge natuurlijk terstond vrij uit, en ook de jongen.’

‘Kom mee schout, ik ben tot uw dienst, we gaan naar ‘De Liggende Os’, zei Joost en stapte meteen naar buiten.

De mensen die daar stonden, weken verschrikt uiteen. Men had Joost niet eens geboeid om tussen de rakkers te worden voortgesleept. Hij liep gewoon naast de schout, of het zijn beste vriend was en de helpers liepen er achter aan. Dat was me ook een mooie boel!

‘Uit de weg, nietsnutters en kletskousen!’ riep een van de mannen, die het pakje met de houtsneden onder de arm droeg.

Een zwijgende, grimmige Joost beende zo hard, dat de anderen hem bijna niet konden bijhouden. De mensen op straat bleven staan kijken, en anderen sloten zich op veilige afstand bij de stoet aan. De wonderlijkste verhalen werden verteld. Achter de stoet aan, liepen twee meisjes en een kleine jongen, die vast hadden besloten te gaan waar vader ook ging.

Daar was de beruchte steeg en twee helpers kregen opdracht er de mensen vandaan te houden. De schout en de andere twee gingen met Joost ‘De Liggende Os’ binnen. Het was er tamelijk donker, want de twee kleine ramen waren zo vuil, dat het daglicht er niet meer doorkwam. Twee mannen zaten aan een tafel te fluisteren, de waard dommelde met z'n hoofd op een andere.

Bij het binnenkomen van de mannen, schrok de herbergier op, toen hij zag, dat een van zijn bezoekers de heer schout in eigen persoon was. Lucas de Vos had wellicht heel wat te verbergen.

Joost was doorgestapt naar de twee mannen, die in de hoek zaten.

‘Hebt ge een pakje met houten plankjes in uw wagentje verstopt?’ vroeg Joost. ‘Ik heb niets te verstoppen,’ zei de man, maar hij zag er niet erg gerust uit. De andere schoof een pakje van zich af, maar juist iets te ver zodat het kletterend op de grond viel en opensprong. Een van de helpers van de schout raapte het op en zie er waren drie plankjes in, gelijk aan die welke in het wagentje waren gevonden.

‘O, dat zijn de plankjes, die wij van u gekocht hebben,’ kwam nu de man met de wrat op de neus tegen Joost, en zijn helper knikte wel heftig maar niet overtuigend.

‘Wat?’ bulderde Joost en deed een stap naar voren. De wrattenneus sprong op en riep: ‘Wis en zeker, ge waart dronken, zodat ge het u misschien niet kunt herinneren.’

‘Tuig!’ siste Joost en greep de man met één hand in de borst. Het volgende ogenblik zweefde deze hoog in de lucht en de machtige arm hield hem daar: ‘Zeg de waarheid, of ik smak je zo tegen de grond, dat je niet meer opstaat!’ ‘Niet doen, niet doen!’ kermde de kerel. ‘Oh, ik heb ze gevonden. Nee, Nee! Ik heb ze gekregen van een jongen. Laat me los, laat me los, ik stik.’

Tamelijk onzacht zette Joost de man op z'n benen en toen hij zich naar de andere man keerde, wilde deze er tussen uit rennen.

Joost zette de man na en sleurde hem bij zijn kraag in de gelagkamer terug. ‘Reken ze in mannen, en boeit ze,’ beval de schout en zijdelings op de waard wijzend. ‘Neem die vent ook eens mee, ik heb zo'n idee, dat er wel wat los zal komen.’

‘Genade, heer Schout!’ jammerde de herbergier. ‘Ik ben een rustig en fatsoenlijk man en heb niets op m'n geweten!’

‘Zwijg, ellendeling!’ beet de schout hem toen en dan: ‘Joost, houdt gij deze vent vast en breng hem naar de poort.’

Er konden geen boeien zo sterk zijn als de knuisten van Joost de Beul.

Voor het bureau van de schout stond een menigte vrouwen en mannen en ook binnen was het een drukte van belang.

In de kamer van de schout had de man met de wrat op de neus al gauw alles bekend omtrent de houtsneden. Iedere keer als hij even aarzelde, greep Joost hem even vast, en dan kwam alles er uit wat de schout wilde weten.

Het bleek, dat de man de vader van Johannes was, nooit had willen oppassen, en al meermalen in de gevangenis had gezeten. Van de moei van Johannes had hij geld afgeperst onder bedreiging, dat hij zich anders bekend zou maken. Toen dat geld was opgedronken, had hij z'n ongelukkige zoon aangezet om de plankjes weg te nemen, waarmede hij zelf prenten wilde drukken.

In z'n doodsangst had de jongen de houtsneden stiekum meegenomen, eerst vijf, en later nog eens negen, in de hoop, dat zijn ontaarde vader uit Haarlem zou verdwijnen. De man bekende nog andere misdaden, die hij en z'n helper hadden bedreven, en het was voor de schout voldoende om hen te laten opsluiten. De herbergier kreeg een geweldige schrobbering en ging met hangende pootjes weer naar huis, nagejouwd door jong en oud.

Laurens Jansz was geroepen en Johannes werd bij zijn moei weggehaald, waar hij zich op de zolder had verstopt, uit angst voor wat hem te wachten zou staan. Coster sprak met de schout, en er werd besloten, dat de jongen geen straf zou krijgen en bij zijn baas mocht blijven. De schout hield hem ernstig voor, dat men eerlijk moet zijn onder alle omstandigheden, zelfs als het veel leed brengt.

'Niemand zal dit te weten komen,' zei Coster en de jongen was daar heel dankbaar voor. Hij droeg zelf de plankjes toen hij met Laurens Jansz naar huis ging, maar het was of ze in zijn handen gloeiden.

'En nu wij, Joost,' zei de schout, toen de anderen weg waren. Hij keek de grote man eens ernstig aan en ging verder: 'Ik behoef je niet te zeggen, waar ik aan denk, maar ik kan je wel verzekeren, dat ik het verschrikkelijk vond, toen ik in je huis was en daar je drie goede kinderen zag in al hun leed, en armoede.'

De krachtmens Joost stond daar in al zijn macht als een geslagen hond.

De schout stond op en liep naar Joost toe: 'Kerel, als jij anders wilt, dan zal ik je helpen. Als je mij belooft geen druppel sterke drank meer te drinken, dan zal ik er

voor zorgen dat je aangesteld wordt bij het onderhoud van de wallen. Daar kunnen ze zo'n sterke buffel als jij bent heel goed gebruiken. Nu, wat zal het zijn Joost?’

‘Ik.... eh.... ik beloof het, heer schout! Nooit zal ik meer iets drinken! Werken heb ik altijd wel gewild, maar de mensen hadden een hekel aan me. Vandaag is me duidelijk geworden, hoe diep ik al was gezonken. Dank u heer schout, ge zult in mij niet beschaamd worden.’

‘Hier is m'n hand kerel,’ zei de schout, en de mannen keken elkaar even vast in de ogen. Op dat zelfde moment kwam de bode binnen en zei: ‘Heer schout, daar zijn drie huilende kinderen voor de deur, die doodsbenuwd zijn omtrent Joost. Wat moet ik doen?’

‘Direct binnen laten!’ commandeerde de machtige man.

Geertruid, Aegjen en Quirijn wisten

niet hoe ze zich moesten houden, toen ze voor de schout moesten komen. Ze waren al opgelucht toen ze vader zagen lachen.

‘Zo zijn jullie daar,’ glimlachte de schout. ‘Nu, vader en ik hebben een plan gemaakt; hij gaat voortaan de goede stad Haarlem helpen en zorgen, dat de wallen sterk blijven. En omdat ik jullie zo bang heb gemaakt, wil ik daar wat tegenover stellen. Joost, hier zijn vijf dukaten om de tijd door te komen tot je aangesteld bent.’

Of Joost wilde of niet, hij moest het geld aannemen en dan gingen vier heel gelukkige mensen naar huis.

Zomerfeest

De zomer viert haar vreugdefeest
En ieder is genood-
Want plaats is er voor iedereen,
De wereld is zo groot!

Naar rang of stand wordt niet gevraagd,
Ook niet naar eer of geld -
Alleen een frisse, blijde zin,
Daar is men op gesteld.

De leeuw'rik en de nachtegaal
Die zingen blij een lied
En hun gekweel wordt begeleid
door 't fluis'trend, ruisend riet.

Hier ligt een kleurig bloemtapijt,
Daar 'n gouden duinenrand -
De golven vormen 'n fraai ballet
Langs heel het brede strand.

De zoele wind die fluistert zacht
Iets liefs in ieders oor....
Maar velen, ach, verstaan het niet,
Voor hen gaat veel teloor.

Doch wie gevoel voor 't schone heeft
Geniet daarvan het meest
En neemt met dankbare vreugde deel
Aan 't blijde zomerfeest!

ANNIE DE HOOG - NOOY

Bru de Grizzly-beer
Door C. Bernard Rutley

Bru ontdekt de wereld

Bru werd geboren op een donkere februari-ochtend in een hol, dat gelegen was hoog op de helling van de Sneeuwschoen Berg in Brits Columbia. Oude Scheeuwschoen, zo noemden de vallenzetters en jagers de berg. Het hol keek op het noorden uit, en was juist om die reden door Bru's moeder gekozen, omdat het aan de noordelijke zijde kouder was, en er daardoor geringer kans bestond, dat het hol door de smeltende sneeuw overstroomd zou worden. Niet dat Bru

op dat moment bepaald iets afwist omtrent hopen of bergen of sneeuw. Bru was blind geboren, zoals dat met alle andere kleine beren het geval is en zelfs indien hij in staat was geweest om te zien, zou hij daardoor niet veel wijzer zijn geworden. Want voordat moeder Beer zich in oktober voor haar lange winterslaap had teruggetrokken, had ze zorgvuldig de opening van het hol met takken en andere rommel dichtgestopt, terwijl aan de buitenkant de sneeuw zich daartegen aangezet had, waardoor het hol aan de binnenkant donker en gezellig bleef.

En zo kwam het, dat Bru niets afwist van de bijtende koude en de verschrikkelijke sneeuwstormen, die om zijn huis raasden. Het allereerste waarvan zijn berenzuigelingen hersens zich bewust werden, was dat van een zacht en harig lichaam, dat hem aan alle zijden omvatten hield, en waar hij zich met een gevoel van grote tevredenheid tegenaan drukte. Het was het lichaam van moeder Beer, en het was maar een geluk voor Bru, dat het er was om hem warm te houden, want behalve dat hij blind en tandeloos geboren werd, was Bru ook nog naakt, zonder zelfs maar een spoor van haar op zijn kleine blote lijf.

De daarop volgende gewaarwording, waar Bru zich van bewust werd, was die van melk - zware voedzame melk, die zijn zuigelingenhonger bevredigde, en die wonder

boven wonder uit hetzelfde grote harige lichaam kwam, dat hem warm hield. Niet dat hij bepaald daarover nadacht. De melk was er, en op de één of andere manier wist hij precies, waar hij het voedsel, dat hij nodig had, kon vinden; maar wat Bru in de war bracht was de ontdekking, dat er nog andere wezens dan hijzelf achter de melk aanzaten. In het begin liet Bru, omdat hij een goedhartige kleine knaap was, toe, dat hij opzij geduwd werd, maar toen hij merkte, dat hij niet zijn rechtmatig deel van het voedsel kreeg, begon hij op zijn beurt te duwen. En op die manier duwden en slieden en dronken Bru en zijn broer en zuster, Sna en Wen, zich door de allereerste paar weken van hun leven.

Toen Bru geboren werd, was hij 25 cm lang en woog ongeveer twee pond; maar tegen de tijd, dat ze vijf weken oud waren, waren hij en zijn broer en zuster ontzaglijk gegroeid, hun lichamen waren met fijne, zachte haren overdekt, en bovendien konden zij zien. Maar ze bevonden zich nog steeds in het hol, hoewel moeder Beer zich toen een weg naar buiten had gebaad en korte tochten in de buurt maakte op zoek naar voedsel. Bru keek heel dikwijls naar de opening van het hol, en verbaasde zich over het licht en de koude briesjes, die naar binnen dansten, maar tot nu toe hadden hij en zijn broer en zuster nog geen lust gevoeld om op ontdekking uit te gaan. Hun eerste oefening bestond uit het kruipen over moeder's grote harige lichaam, dat nu mager en leeg was na haar lange wintervasten; toen, met het toenemen van hun kracht, begonnen zij al spelend met elkaar te worstelen en over elkaar heen te buitelen.

Zelfs bij deze eerste spelletjes gaf Bru aan Wen boven Sna als speelkameraad de voorkeur. Wen was een goedaardig jonkie. Nooit klauwde zij Bru in zijn ogen, of stompde zij hem op zijn gevoelige neus, terwijl Sna, die het wispelturige humeur van de meeste grizzly-beren bezat, veel te vlug met zijn klauwen was als Bru hem om de een of andere reden hinderde. Wanneer dat gebeurde, had Bru de gewoonte om Sna aan te kijken alsof hij zeggen wou: 'Ik ben goedhartig, waarom kun jij dat nou ook niet zijn? Vooruit, laten we een ander spelletje doen en er plezier bij hebben.' Daarop wierp hij zich op Sna, en daar hij groter dan Sna was, gooide hij hem omver en ondersteboven. Dan stond Sna met moeite op en sloeg met zijn klauw naar hem en rende weg om achter moeder Beer's flank beschutting te zoeken, van waar hij boos met zijn baby-ogen naar Bru bleef staan kijken.

Tot aan dat ogenblik toe, bestond er, voor zover Bru en Sna en Wen wisten, niets niemendal in de hele wereld behalve hun moeder, zij zelf en het vreemde heldere licht, dat kwam en ging buiten hun hol. Maar op een morgen ongeveer twee maanden nadat de jongen geboren waren, verscheen er een zonnestraal buiten het hol en op zijn onzekere babypoten galoppeerde Bru erop los om te gaan onderzoeken of hij daar prettig mee zou kunnen spelen.

'Woef,' zei moeder Beer, en ze bedoelde: 'Kom terug. Je mag niet zonder mij naar buiten.'

Maar voor deze keer lette Bru niet op zijn moeder's bevel. Hij was opgewonden over dat gele ding; bovendien was hij zich plotseling van opwindende geuren bewust geworden, die van buiten het hol tot hem kwamen en zijn jonge berehersens met trillende verrukking vervulden.

'Woef,' zei moeder Beer opnieuw.

Dit keer hoorde Bru het niet eens. Een kleine stem was plotseling in zijn binnenste gaan spreken. Het was de stem van het instinct, dat hem vertelde, dat iets wonderbaarlijks op het punt stond te gebeuren. Iets wonderbaarlijks! Wat kon het zijn? Het volgende ogenblik bereikte Bru de opening van het hol, en terwijl hij van opwinding omrolde, vloog hij kopje over pardoos het hol uit en kwam op een plek vochtig groen gras terecht.

'Woef! Woef!'

Bru keek op. Moeder Beer stond met haar kop en schouders uit het hol angstig op hem neer te kijken, maar hij was veel te opgewonden om zich om haar gevoel te bekommeren. Er was werkelijk iets wonderbaarlijks gebeurd. Hij begroef zijn neus in het gras en maakte die helemaal nat van de dauw. Hij was zich bewust van iets heel lichts daar hoog boven hem, iets zo licht, dat hij er niet naar kon kijken, maar

dat hem met een heerlijke warmte vervulde. Daarna ging hij onvast op zijn hurken zitten en keek om zich heen.

‘Woef! Woef!’

Weer vroeg moeder Beer of hij zich goed voelde, en weer gaf Bru geen antwoord.

Hoe zou hij dat gekund hebben? Hij kreeg immers zijn eerste kijk op de grote prachtige aarde.

Bru ontmoet zijn vader

Bru was erg opgewonden door alles wat hij zag. Als hij tot spreken in staat was geweest, zou hij je verteld hebben, dat de Oude Sneeuwschoen achter hem oprees met glooiende hellingen van zwarte of met sneeuw overdekte rotsen tot aan zijn glinsterende top honderden meters daar boven. Aan de voorkant en wat lager bevond zich een donkere rij bomen, waartussen nog iets lager een bergmeer lag, dat als een turkoois glinsterde te midden van het groen. Het was een prachtig meer en aan de overzijde strekte zich zo ver als Bru's oog reikte, een wonderbaarlijk landschap uit van heuvels en valleien, van schitterende rivieren, van beboste berghellingen en besneeuwde toppen. Dat alles zou Bru je verteld hebben, als hij dat gekund had. Maar nu wist hij zelf niet, waar hij naar keek. Hij wist alleen maar dat het leven plotseling verrukkelijk was geworden, en dat zijn hele lichaam, vanaf de zolen van zijn kleine berenvoeten tot aan de top van zijn kleine berekop trilde van opwinding. En toen kwamen Wen en Sna de helling afrollen, en een ogenblik later buitelden ze alle drie over elkaar heen in het zachte bedauwde gras.

Nu kregen Bru en zijn broer en zuster een erg druk leven. Er was zoveel te zien en te leren. Moeder Beer moest hard werken om haar honger te kunnen stillen en melk voor haar jongen op te brengen, want in die april-maand was voedsel bijzonder schaars. Zelfs moest zij zich dikwijls tevreden stellen met het opgraven van wortels van de sneeuw-lelie of van andere planten, of met de lichamen van kleine dieren, die door de één of andere lawine gedood waren.

De eerste keer, dat Bru moeder Beer een steen zag omkeren, werd hij bijkans gek van opwinding. Het was veel groter dan een steen, het was eigenlijk een grote rolsteen, en daaronder bevond zich een groot gat vol met mieren en andere insecten. Van verlangen om die kruipende dingen te pakken te krijgen viel Bru bijna in het gat, maar moeder Beer duwde hem met een grote klauw opzij, en likte met een hongerige tong de bewoners van het hol op.

En toen kwam de dag dat Bru zijn eerste grond-eekhoorn te zien kreeg. Eigenlijk zag moeder Beer hem eerst, en met een snelle klap, buitengewoon vlug voor zulk een groot dier - moeder Beer was bijna anderhalve meter lang en woog ongeveer vijfhonderd pond - probeerde zij hem onder haar grote klauw te vangen. Maar de eekhoorn was haar te vlug af, waarop moeder Beer het hol met haar voorpoten aanviel, terwijl ze ondertussen een waakzaam oog hield op de ingang van het gat. Het was ontzaglijk opwindend! Sna en Wen zaten vadsig op hun hurken naar die voorstelling te kijken, maar Bru danste in het rond en vroeg zich af, wat er nu wel ging gebeuren. Toen schoot de eekhoorn plotseling uit het hol te voorschijn, en ontsnapte tussen moeder Beer's achterpoten door. Bru zag 't en sloeg uit alle macht met zijn babypoten, maar het enige, dat hij bereikte, was, dat hij over zijn kop buitelde en zijn moeder in de weg stond, zodat de eekhoorn ontsnapte.

‘Woef!’ Moeder Beer grauwde verontwaardigd en keek naar Bru alsof ze hardop zei: ‘Waarom deed je dat nou eigenlijk? Nu is de eekhoorn ontsnapt, en moet ik weer helemaal opnieuw met de jacht beginnen.’

En toen gaf ze Bru een stomp, waardoor hij een paar keer om en om buitelde, en de volgende keer, dat moeder Beer een grond-eekhoorn zou uitgraven, zou Bru er wel voor zorgen, dat hij uit haar buurt bleef.

En ondertussen groeiden de jongen snel. Sna en Wen waren donkergeel van kleur, maar Bru's pels was warm bruin getint, en daar was hij heimelijk maar wat trots op. Ook was Bru een erg nieuwsgierige kleine beer. Sna wantrouwde de dingen, die hij niet begreep. Wen was meer verlegen, maar Bru wilde van alles het naadje van de kous weten. Bru was inderdaad, zoals de meeste veelbelovende jongeren, tamelijk lastig, en moeder Beer, die goed op haar familie paste, moest hem aldoor bij zich roepen. Eigenlijk vond Bru haar in zijn hart een oude zeurpiet. Waarom wilde zij hem ook niet door de frisse groene bosjes laten rondzwerven en onder

de stenen en de afgevalen takken laten graven, zoals hij dat zo graag zou willen? Wat voor naars zou een kleine beer in deze prachtige boswereld dan toch kunnen overkomen? Wat dan eigenlijk? Op een dag ondervond Bru het.

Het gebeurde op deze wijze. Het was op een zonnige julidag, en de berenfamilie was aan het uitrusten in een bosje, dat niet ver van een rivier verwijderd lag. De rivier boeide Bru. De dag daarvoor had hij iets, dat op een zilveren lichtstraal leek, door het water zien flitsen, en vanaf dat ogenblik had hij zich afgevraagd, wat het was, en hij wilde er naar teruggaan om het nog eens te bekijken. Bru hief zijn kop op en keek om zich heen. Sna sliep, moeder Beer was met Wen aan het spelen, en op dat ogenblik scheen niemand op Bru te letten. Nu kreeg hij de kans. Bru ging staan en kroop stilletjes weg, terwijl hij ieder ogenblik verwachtte moeder Beer's snauwerige 'Woef' te horen, om hem terug te roepen. Maar deze keer had ze hem niet zien weggaan, en een ogenblik later was hij uit het gezicht verdwenen en draafde hij op zijn onderzoekingstocht in de richting van de rivier.

Bru slaakte een zucht van verlichting. Eindelijk was hij alleen. Moeder Beer was heus een echt goed soort, maar ze moest toch werkelijk een jongen eens een keer er alleen op uit laten trekken. Nu kon hij het geluid van stromend water horen; en een paar minuten daarna stond Bru aan de oever van de rivier in de kristalheldere diepte te staren.

Bijna ogenblikkelijk zag Bru weer één van die zilveren dingen. Het bewoog zich stroomopwaarts, en daar achter kwam er nog een en nog een. Het waren dwaze hulpeloos-uitziende dingen, en ze leken helemaal niet op beren. Bru vroeg zich af, wat 't toch waren. Hij wist niet, dat het zalmen waren, de voorhoede van de

miljoenen zalmen, die in zwermen de rivieren van die bos-wereld zouden komen opzwellen, om daar kuit te schieten, vóódat ze naar zee terugkeerden. Hij wist alleen maar, dat ze er lekker uitzagen, en hij vroeg zich juist af, of hij in het water durfde gaan om te proberen er eentje te vangen, toen een kwaadaardig gebrul in zijn oren klonk.

Het was een verschrikkelijk, bloed-verstijvend gebrul, en het maakte, dat Bru zich met een sprong omdraaide, terwijl elk haartje op zijn kleine bruine lichaam van schrik stijf en recht overeind stond. En dat was niet te verwonderen. Want een paar stappen van hem af stond een beer naar hem te kijken; maar wat voor een beer! Hij was wel twee keer zo groot als Bru's moeder, van een vuil-gele kleur, en zijn woeste, rode ogen staarden Bru aan met een blik die zei:

‘Ik heb honger, en het kan me niet schelen, of je werkelijk een beer bent. Ik zal je opeten; ik lust graag kleine beren.’

Bru begreep het, hij begreep 't zonder dat hij er ook maar een ogenblik aan twijfelde. Wat hij niet wist, was, dat de reusachtige grizzly-beer, die daar tegenover hem stond, inderdaad zijn eigen vader was, en dat vaderberen de nare gewoonte hebben, hun eigen jongen op te eten, als ze die vangen kunnen.

‘Grrrrrrrrrrrrrrrrrrrr!’

Een hongerig gebrul rommelde uit de keel van de grote beer, en Bru deinsde terug. Hij was bang, bang tot in het diepst van zijn kleine bereziel, zó bang, dat hij zelfs niet tot zijn moeder om hulp kon gillen.

‘Grrrrrrrrrrrrrrrrrrrr!’

De grote beer kwam naderbij, en Bru deed nog een stap achterwaarts. Hij kon zien hoe zijn vijand met zijn rode tong over zijn wrede kaken likte, en toen wierp het zware lichaam zich naar voren, en met een gil van ontzettende angst sprong Bru ruggelings het water in.

Het water was Bru's redding. Als de rivier er niet geweest was, zou dit verhaal nooit geschreven zijn. Maar zoals de zaak er nu voor stond, sloeg de klauw van de enorme grizzly-beer alleen maar in de lucht, en met een teleurgesteld gegrom bleef hij op de oever van de rivier staan, en staarde in het water. Maar Bru was verdwenen. Op die plek stond een snelle stroom, en de kleine beer was al buiten het bereik van zijn vijand weggevoerd. ‘Grrr!’ De grote grizzly-beer keek om zich heen, maar nog vóódat hij ontdekken kon, waar Bru gebleven was, klonk er een hevig gekraak in het kreupelhout, en uit de struiken raasde een woedende, grijnzende furie van wel vijfhonderd pond.

‘Woef!’

Bru liet een gilletje van plezier horen, terwijl hij druipend op een boomstam kroop, die half in en half uit het water stak. Moeder was kwaad, daar viel niet aan te twijfelen.

‘Woef! Woef!’ schreeuwde hij opnieuw, en hij wilde daarmee zeggen: ‘Geef hem er flink van langs, moeder!’

Maar de grote grizzly-beer wachtte er niet op dat hij geslagen zou worden. Hij was geen lafaard, maar hij was er niet op voorbereid weerstand te moeten bieden aan een moederbeer, die haar jongen verdedigde, zelfs al was hij ook tweemaal zo groot en met een verwonderd gebrom draaide hij zich om en wierp zich in de struiken, terwijl hij nog een eind door Bru's woedende moeder achtervolgd werd. ‘Grrrrrrrrrr!’

En nu was het de beurt van Bru om te grommen. Nadat zijn reusachtige vijand gevlucht was, voelde hij zich erg dapper. Maar toen moeder Beer een paar minuten

later terugkeerde, en hem zonder omhaal, en dat in tegenwoordigheid van Sna en Wen, op zijn gezicht omdraaide, was hij weer een erg verschrikte kleine beer. Wat was moeder van plan te doen? Bru kwam het al heel gauw te weten. Hij had al dikwijls een klap gekregen, maar tot nu toe had hij nog nooit een pak slaag gehad, en nu gaf moeder Beer hem zulk een pak slaag, dat hij van pijn jankte en gilde, en nog vele dagen daarna kon hij niet zonder pijn gaan zitten. ‘Grrrrrrrr!’

Moeder Beer liet haar poot vallen en duwde een jankende Bru opzij.

‘Nu weet je wat er gebeurt als je een ongehoorzame kleine beer bent,’ zei ze. ‘Laat het niet weer gebeuren.’

Bru gaat naar school

De volgende dag kreeg Bru zijn tweede les. Hij was nog steeds een erg pijnlijke kleine beer, maar toen hij zag hoe moeder Beer de rivier inwaadde, waar die zilveren dingen zich ophielden, keek hij met belangstelling toe. Was ze van plan die zilveren dingen te gaan vangen? Hij ging naast Sna en Wen op zijn hurken zitten om toe te zien hoe dat in zijn werk zou gaan. De zilveren dingen waren talrijker dan de vorige dag. ‘Grrrrrr!’ Een baby-grom ontsnapte Bru's keel, toen moeder Beer plotseling op het water sloeg; het volgende ogenblik vochten de jongen om bij een grote, vette zalm te komen, wiens kop met één klap van moeder's machtige klauw verbrijzeld was.

Die dag had de familie een koninklijk maal, en daarna bleven ze maar hoogst zelden ver van een rivier verwijderd, en een tijd lang maakte zalm het voornaamste voedsel uit. Nu werd het leven inderdaad één verrukkelijke vakantie. De dagorder luidde: eet en wordt dik. Niet dat moeder Beer de opvoeding van de jongen verwaarloosde. Ze leerde hun ook op jacht naar voedsel te gaan, en nog vele andere dingen, die kleine beren dienen te weten. En bovendien bracht ze tot twee keer toe, toen er een vreemd tweebeenig wezen in de verte aankwam, haastig de jongen weg en gaf ze onderwijl te verstaan, dat al zag het vreemde beest er ook hulpeloos uit, het in werkelijkheid heel gevaarlijk was en het daarom maar beter was 't met rust te laten.

Waarom was het gevaarlijk? Dat vroeg Bru zich af, toen hij naar de man omkeek, die verder wandelde, terwijl hij rechts en links om zich heen speurde. Het wezen zag er uit, alsof één klap van moeder's klauw het plat zou kunnen drukken; en toch rende moeder, die nergens bang voor was, weg. Het was heel vreemd en toen Bru er zich rekenschap van gaf hoe vreemd het wel was, kreeg zijn nieuwsgierigheid de overhand, en hij bleef midden op een open plek stilstaan om er een beter gezicht op te hebben. Het volgende ogenblik zag de man hem en hief zijn armen op, en plotseling voelde Bru een stekende pijn in zijn dikke kleine lijf, gevolgd door een luide, verschrikkelijke plof. Bru gaf een gil en vloog zijn moeder achterna de struiken in. Dus *dat* was de reden waarom het tweebeenige wezen gevaarlijk was: het kon je op een afstand pijn doen. Bru draaide zijn hoofd om en probeerde, of hij de plek kon zien, die hem pijn deed. Gelukkig had de kogel alleen maar zijn vlees geschramd, maar de les was er eentje, die hij nooit meer vergat. Moeder Beer had gelijk. Tweebeenige wezens waren gevaarlijk en 't was maar beter ze uit de weg te gaan.

En zo ging de zomer voorbij. Een lievelingsplek der berenfamilie op warme dagen was een breed terras hoog op de noordelijke helling van de Oude Sneeuwschoen. Er waaide altijd een koele bries, en moeder Beer had de gewoonte daar uren te liggen uitkijken over dat onmetelijke panorama van vallei en woud, meer en berg. In het begin verveelde dat Bru, maar al gauw werd ook hij door dat uitzicht betoverd. Waarom het hem zo betoverde, wist hij niet. Misschien bevond er zich ergens in zijn

berehoofd de gedachte, dat hij eens op een dag dat wonderbaarlijke land zou kunnen gaan ontdekken. Misschien hield hij er echt van over grote ruimten uit te kijken, want vreemd genoeg, brengen beren uren door op hooggelegen plekken en dat met geen enkel ander doel dan daar te zitten en over grote uitgestrektheden heen te turen.

Natuurlijk bleven zij niet steeds op hooggelegen plaatsen. Dikwijls gingen zij naar beneden aan de voet van de bergen op zoek naar voedsel en honing. Moeder Beer hield erg veel van honing en hetzelfde gold voor Bru en Sna en Wen. Ze waren er zo dol op, dat ze nog liever de pijn verdroegen van door de boze bijen gestoken

te worden, dan die geliefde lekkernij op te geven. Altijd weer als moeder beer een wilde-bijennest vond, drongen de jongen om haar heen en smeekten om een hap van dat zoete goed en het was zijn verlangen naar honing, dat Bru voor de derde keer in zijn korte bestaan op de rand van de afgrond bracht en hem nog een andere heel belangrijke les leerde.

Het was september geworden. Moeder Beer was dik en loom van het goeie leventje, zodat ze niet zoveel aandacht aan de jongen besteedde als gewoonlijk. En zo kon het op een middag gebeuren, dat Bru, nu zelf een dikke kranige jonge beer met zijn bruine vacht, op zijn eentje wegwandelde. Maar de zintuigen van een beer zijn niet bijzonder scherp. Geheel volwassen, is hij zulk een enorm grote knaap, dat hij niet de bescherming behoeft van een scherp gezicht of gehoor, terwijl de reuk zijn meest ontwikkelde zintuig is. Zo gebeurde het, dat Bru hèt ding rook lang voordat hij het zag, en de geur, die zijn neus bereikte was de geur van honing.

Honing! Bru haalde zijn neus op. Honing! En dat allemaal voor hem alleen. Geen grote moeder, geen Sna of Wen, die hun deel er van wilden hebben. Bru begon zo vlug als zijn dikke ronde lichaam het hem toeliet door het zonnige bos te draven, en al gauw kwam hij bij een kleine open plek, waar aan het ene uiteinde een vreemd houten bouwsel stond.

Bru staaarde naar het ding, en vroeg zich af, wat het wel zijn kon. Het was wis en zeker geen bijennest, al kwam daar van binnen uit ook de geur van honing. Hij liep er voorzichtig naar toe. Het ding herinnerde hem vaag aan een hol. Aan de ene kant was een opening, maar de muren zagen er anders uit. In werkelijkheid waren de muren van gespleten boomstammen gemaakt, die in de grond waren geslagen en vervolgens samen waren gebonden, en het dak bestond uit hetzelfde materiaal. Maar Bru wist niets van dit alles. Het enige, wat hij met zekerheid wist, was, dat die vreemde plek als een hol de bron was van die verrukkelijke honinglucht.

Bru kroop naderbij en gluurde door de opening. Er hing een stuk vlees aan de zoldering, en het vlees droop van de honing. Honing! Bru's tong likte van verlangen

langs zijn bek. Daar was honing juist binnen zijn bereik, en toch....

Was het instinct, of was het de bewuste knapheid van zijn kleine berehersen? Hoe dan ook, Bru vertrouwde dat vreemde houten hol niet helemaal. Het
'Grrrrrrrrr!'

Bru draaide zich fluks om en slaakte een grom van angst. De reusachtige grizzlybeer, die hem enkele weken geleden bijna verslonden had, kwam de helling afbenen, maar nu was hij niet meer uitgehongerd, en hij lette niet op de kleine beer, toen Bru in de struiken wegkroop. Toen hij zag, dat hij niet achtervolgd werd, bleef Bru staan en keek achterom. Wat zou er nu gaan gebeuren? De grote grijze beer snoof met heftige begerige snuiven rondom de opening van het hol. Bru keek verlangend toe. Zou zijn vijand dat stuk lekker, met honing overdekt, vlees ga an oppeuzelen? Zou - Plotseling knapten Bru's gedachten af, en hij uitte een 'Grrrr-

kreet!' van verontwaardiging, want plotseling was het grote dier door de opening gevlogen, had het vlees tussen zijn kaken vastgegrepen, en liep haastig achteruit. Maar al was de grote grizzly-beer vlug, toch was hij nog niet vlug genoeg. Terwijl zijn kaken zich om het vlees heensloten en hij achteruit liep, weerklonk er een luide klap, en het volgende ogenblik was een zware houten deur met een plof op de grond neergevallen, die zodoende elke uitgang van het vreemde hol afsloot.

Na een ogenblik kreeg de grizzly-beer een wilde woede-aanval. Hij gromde en gromde, hij beet in de stevige tralies en sloeg er met zijn machtige klauwen tegenaan, totdat het leek alsof het hele bouwsel wel in gruzelementen zou moeten vallen. Bru rende weg alsof zijn leven ervan afhing, en hij hield niet op, voordat hij weer veilig bij zijn moeder was aangeland. Maar hij had een heel nuttige les geleerd. En wel: geen rare plekken te vertrouwen, die er als hollen uitzagen en waar binnen stukken mals vlees met honing overdekt hingen. Als zo'n plek een grote volwassen grizzly-beer kon vangen en hem in zulk een toestand van razernij kon brengen, dan was het wel degelijk een plek, die door kleine beren vermeden moest worden. Dat was tenminste de gevolgtrekking, die zich in Bru's kleine hersenen vastzette, en het was bovendien een bijzonder verstandige gevolgtrekking.

Bru ontmoet zijn vijand

Die winter hield de berenfamilie haar winterslaap in het hol, waar de jongen geboren waren. Alle vier waren ze dik en weldoorvoed, en de jongen hielpen moeder Beer met het afsluiten van de ingang met behulp van afgevalen takken en mos tegen de koude en de sneeuw, die reeds de hellingen van Oude Sneeuwschoen overdekte. Vervolgens rolden zij zich op en vielen in hun warm en geriefelijk hol in slaap.

Het was een heel lichte slaap en zo nu en dan openden zij hun slaperige ogen, maar ze verlieten nooit het hol en nooit gingen ze op jacht. Gedurende al die

lange wintermaanden, terwijl de sneeuwstormen rondom Sneeuwschoen raasden en de sneeuw in grote hopen zich opstapelde, lagen de beren veilig binnen in het hol, en teerden op de vetlagen, die het overvloedige voedsel van de voorafgaande zomer op hun lichaam had verzameld.

Op deze wijze ging de winter voorbij. Het werd lente, en de vier beren kwamen mager en hongerig uit hun winterverblijf te voorschijn. Nu kwamen Bru en zijn broer en zuster te weten, wat honger werkelijk betekende. Dit jaar was er geen warme moedermelk om hen te voeden. Inderdaad kostte het hun de eerste weken veel inspanning om in leven te blijven door het opgraven van wortels en het vangen van kleine dieren, terwijl ze tegen de dorst sneeuw aten.

Maar langzamerhand werd het leven gemakkelijker. De sneeuw smolt van de hellingen van Oude Sneeuwschoen weg, en van alle kanten weerklonk het gezang van murmelende beekjes. De bomen begonnen fris groen aan te trekken, bloemen kwamen te voorschijn en openden haar bloesems naar de zon. De lente was naar Sneeuwschoen en het omringende land gekomen.

Ondertussen groeiden de jongen snel, en vooral Bru met zijn warmbruin gekleurde vacht, beloofde een mooie beer te worden. Dit jaar waren zij veel minder afhankelijk van moeder Beer, en ze scheen haar belangstelling voor hen verloren te hebben, en

op een dag in midden juli wandelde ze weg, en Bru en zijn broer en zuster zagen haar nooit weer.

Hoe dan ook, ze tobden daar niet al te erg over. In het begin had Sna de neiging om Bru het leiderschap te betwisten, maar na een paar hevige krachtmetingen overtuigde Bru hem, dat hij de sterkste was. Daarna was Sna tevreden met de

tweede plaats, de drie jongen leefden gelukkig met elkander en onder aanvoering van de grote, goedgehartige Bru dwaalden zij in de streek rondom Oude Sneeuwschoen.

Dat was een gelukkige zomer. De jongen aten en sliepen en speelden samen. Op een keer zag Bru de man, die het vorige jaar op hem geschoten had. De drie jonge beren lagen in een bosje te rusten. Sna en Wen sliepen, maar Bru was wakker, en de man kwam vlak langs het bosje kreupelhout, waar de beren zich verborgen hielden.

Hij was een halfbloed, een gemeen individu, lang, mager, met donker haar, een wreed, sluw gezicht en ogen, die *te* dicht bij elkaar stonden. Onder zijn makkers werd hij Zwarte Piet genoemd, en hij woonde in een kleine houten hut aan de voet van de westkant van Oude Sneeuwschoen. Daar hield hij een paar varkens en bebouwde een klein maïsveld, maar voornamelijk hield hij zich bezig met vallen zetten, het schieten van wilde dieren en het verkopen van hun huiden. Natuurlijk wist Bru niets van dit alles. Hij wist alleen maar, dat hij een hekel aan de man had en bang voor hem was, want de herinnering aan de heftige pijn was hem bijgebleven en toen Zwarte Piet langs het bosje kwam, krulden Bru's lippen zich tot een kwaadaardige grijns.

Maar Zwarte Piet had er geen begrip van, dat de kleine bruine grizzly-beer, van wiens bestaan in het gebied van Sneeuwschoen hij al op de hoogte was en die hij als zijn toekomstige prooi beschouwde, zich zo dicht in zijn buurt bevond, en hij liep met zijn geweer over de schouder onverschillig langs hem. Bru keek hem na. Wat was dat voor een ding, daar op de man zijn schouder? Bru was er nieuwsgierig naar. Had het iets uit te staan met de pijn, die hij toen gevoeld had? Zijn instinct fluisterde van ja, en Bru tekende weer een waarschuwing in zijn jonge berehersenen op. En die luidde: 'Wacht je voorde dingen over mannenschouders.' Een week later vond Wen een bijennest. Zij was er alleen op uit getrokken, en nadat zij het nest met behulp van haar scherpe neus ontdekt had, begon ze de bijen van hun zoete voorraad te beroven. 'Woef,' het was lekker! Wen stak een poot in het nest, en schepte er een flinke hoeveelheid honing uit, en ze was juist bezig die gulzig naar binnen te slobberen, toen een grote beer op het toneel verscheen. 'Grr!' Wen liet een waarschuwend gebrom horen, maar het hielp haar niets. De grote beer was ook dol op honing, en met één klap van zijn enorme voorpoot wierp hij kleine Wen omver, en nam bezit van de verrukkelijke lekkernij. 'Grr! Grrrr!' Wen gilde van woede. Het was meer dan ze verdragen kon, zo maar van haar heerlijke honing beroofd te worden. 'Grrrr!' Wen liet haar witte tanden zien, en ze dacht er juist over om op haar eentje de rover aan te vallen, toen Bru en Sna, afgaande op haar geschreeuw, uit het bosje te voorschijn stoven en zich op de indringer wierpen.

Het gevecht was kort en hevig. Eén voor één zou de bruine beer elk van de jongen met gemak gedood hebben, maar nu zijn snuit met honing overdekt was, en zijn ogen, oren en bek vol met kwaadaardige bijen zaten, kon hij niet op tegen drie stevige beertjes, die hem tezamen aanvielen. Wen zette haar scherpe tanden in zijn romp; Sna sprong op zijn rug en sloeg met zijn klauwen naar zijn ogen en oren; terwijl Bru hem dapper aan de voorkant aanviel, naar zijn kop sloeg en met zijn scherpe nagels zijn neus bewerkte.

'Grrrrrrrrrr! Grrrrrr! Grrrrrrrrrr!'

De grote beer rolde zich over de grond en gilde en vocht, maar halfverblind door de bijen, kon hij niets tegen zijn aanvallers uitrichten. Drie tegen één was te veel voor hem, en plotseling worstelde hij zich met een angstig 'Auw!' vrij, en waggelde

weg het bos in, terwijl hij met zijn kop heen en weer slingerde om zich van de razende bijen, die zich nog steeds aan zijn gezicht vastklampten, te ontdoen. ‘Grrrrrrrrrr! Grrrrrrrrrr!’

Wen's bloed kookte, en ze was wild van verlangen om het grote beest, die haar zo slecht getraakteerd had, te achtervolgen. Maar Bru gaf haar een speelse broederlijke tik.

‘Woef, woef,’ zei hij en hij wilde daarmee zeggen: ‘Wees niet dwaas. We zijn goed en wel van die woesteling af. Laten we de honing oppeuzelen. Dat is heus heel wat plezieriger dan vechten.’

Die zomer leerden Bru, Sna en Wen een massa wetenswaardigheden, want mensen en dieren leren het meest, wanneer zij op eigen vindingrijkheid aangewezen zijn. Ze werden uitzonderlijk knap in het vissen. Ze leerden het spoor en de geur onderscheiden van de verschillende dieren, die evenals zij in de bossen rondom Sneeuwschoen woonden. Zij ontdekten de beste plekken, waar zij de lekkerste wortels vonden, en tegen de tijd, dat het koude weer inviel, waren ze ontzaglijk gegroeid en waren ze zo vet geworden als een verstandige beer zich dat maar kon wensen.

Nu begonnen de bomen hun bladeren te laten vallen en op een dag, vroeg voor de tijd van 't jaar, viel er sneeuw. Bru keek naar de lucht. Hij voelde zich dommelig van de dikte, en plotseling kreeg hij een groot verlangen naar een plek, waar hij zou kunnen slapen, en slapen en nog eens slapen. Hij wreef zijn harige schouder tegen Wen's flank aan.

‘Woef,’ zei hij.

‘Woef,’ antwoordde Wen.

Bru keek naar Sna, die lui op een wortel kauwde.

‘Woef, woef, woef,’ bromde hij maar door, waarmee hij zeggen wilde: ‘Laat dat, jij gulzige eter. Je hebt alles al gegeten, wat je maar nodig had. De winter is in aantocht, en het zal koud worden, o! zo koud, en het is tijd, dat we slapen gaan.’ Sna keek op, en ging vadsig op zijn poten staan, terwijl hij de wortel liet vallen. ‘Woef, ik kom,’ antwoordde hij.

Bru liep weg, en met Sna en Wen achter zich aan, sjouwde hij langzaam de helling van Oude Sneeuwschoen op naar een hol, dat hij drie weken tevoren ontdekt had. Het was een klein hol, maar toen ze de ingang afgesloten hadden, was het een erg gezellig hol, en nadat ze er makkelijk bij waren gaan liggen, vielen ze al spoedig in die vreemde slaap, die winterslaap genoemd wordt.

Bru verklaart de oorlog

Bru was de eerste, die de daarop volgende lente wakker werd. Hij rekte zich, hief zijn snoet op en snoof. Ja, het was tijd om wakker te worden, een grote knagende honger daar binnen in zijn magere lichaam vertelde hem dat. Bru ging staan, en keek naar Sna en Wen, die nog sluimerden. Op de één of andere manier was tijdens de winter zijn belangstelling in hen verdwenen. Hij wilde niet langer met hen samen zijn of hun aanvoerder blijven. Hij wilde alleen zijn - ja, dat was het, waarnaar hij verlangde, alleen te zijn. Bru liet een zacht ‘Woef’ horen, wat waarschijnlijk betekende: ‘Vaarwel, broer en zuster,’ en kuierde naar de ingang. Daar baande hij zich met een paar duwen van zijn machtige schouders en na wat geschraap met zijn sterke voorpoten zijn weg en door die opening duwde hij zijn hoofd en keek weer opnieuw uit in de buitenwereld.

Bru haalde van voldoening diep adem. De winter was zo goed als voorbij, en de lente was in aantocht. Hij kon die al ruiken. De jonge beer duwde nogmaals en nu bevond hij zich met zijn hele lichaam in de buitenlucht, waar hij gaapte, zich rekte

en vervolgens naar de dichtstbijzijnde boom toeliep. Daar ging hij op zijn achterpoten staan, zette zijn voorpoten zo hoog als hij maar reiken kon er tegen aan en krabde uit alle macht aan de bast. Het was een boom, waaraan hij de vorige zomer gekrabd had, en zijn klauwensporen tekenden zich nu al 15 cm hoger af dan die hij eerst gemaakt had. Bru keek met voldoening naar de ruimte daar tussen. Hij groeide snel. Krab, krab. Bru liet zich op de grond vallen, en rolde zich in de sneeuw, en daarna schudde hij zich flink. ‘Woef!’ Zo voelde hij zich beter. Bru draaide zijn kop om, en keek naar het hol, waar Sna en Wen nog lagen te slapen; en toen sjokte hij met een tevreden zucht op zoek naar voedsel de berg af. Eindelijk was hij dan toch alleen, eindelijk was hij zijn eigen heer en

meester met die hele wonderbaarlijke wereld van bossen en rivieren, bergen en meren, die er op wachtte om door hem ontdekt te worden. Wat kon een schrandere beer nog meer verlangen?

Nu moeten we wel bedenken, dat Bru inderdaad schrandere was, en bij die schrandereheid kwam dan nog een alles overheersende nieuwsgierigheid. Hij wilde graag het naadje van de kous weten. Toen hij dus een veertien dagen later Zwarte Piet's spoor in de sneeuw ontdekte, bleef hij staan om dat te onderzoeken. Allereerst snoof hij aan de afdrucken van Zwarte Piet zijn laarzen; daarna keek hij naar alle kanten, en tenslotte zette hij het op een vlug slingerdraf je in de richting, waarvan Zwarte Piet gekomen was. Zoals je ziet, volgde Bru niet Zwarte Piet's spoor, hij volgde zijn spoor terug; hij was nieuwsgierig om te weten te komen, waar zijn vijand woonde.

Het was een lang spoor. Het leidde Bru door het bos heen, waar hier en daar op de grond nog plekken vol sneeuw lagen, helemaal om de Oude Sneeuwschoen tot op zijn westelijke helling. Daarbij kwam nog, dat het Bru veel tijd nam, omdat hij zijn eigen spoor in de struiken verborgen hield, en na zijn eerste vondst paste hij er wel voor op zijn eigen voetafdrucken niet naast die van de man achter te laten. En zo kwam het, dat Bru pas laat in de middag Zwarte Piet's huis in het oog kreeg, en Zwarte Piet, die in zijn eigen spoor terugkeerde, had er geen notie van dat er een beer voor hem uitliep.

Bru stond plotseling op de open plek. Deze lag daar omringd door een cirkel van donkere woudbomen, en Bru liep er voorzichtig om heen, voordat hij de gebouwen, die aan het uiteinde stonden, naderde. Het was er heel stil met uitzondering van een voor hem vreemd dierlijk geluid, dat opklonk vanuit een groep lage schuren naast de voornaamste hut. Dat geluid joeg Bru geen schrik aan. Als het ook iets bij hem opwekte, dan was het een verscherpen van zijn honger, want voedsel was nog schaars, en nadat hij de oorsprong ervan had onderzocht, en met een warm varkensluchtje beloond was geworden, liep Bru door naar Zwarte Piet's hut.

Daar gekomen, stapte Bru met een grom achteruit. De deur stond half open, en daar hij niet wist, dat Zwarte Piet dat per ongeluk had gedaan, herinnerde het donkere interieur van de hut Bru aan de houten val, waarin hij zijn eigen vader had zien vangen. Maar was dit wel hetzelfde? Bru snoof en gluurde in het rond. Er was geen honinglucht, en er hing niet een verleidelijk stuk vlees aan de zoldering. Bru hief een klauw op en duwde tegen de half-geopende deur. Die draaide open en hij stapte al brommend snel achteruit. Maar er gebeurde niets, en al gauw liep Bru er weer naar toe. De plek leek veilig genoeg. Er hing een mensenlucht, maar er was geen mens te bekennen, en plotseling stapte Bru met een voldaan 'Woef!' over de drempel, en het volgende ogenblik bevond hij zich in de donkere hut.

Eigenlijk was Zwarte Piet een vuilpoets, die zijn hut niet goed schoon hield, maar volgens Bru was hij vol met aantrekkelijke geuren, en binnen een paar minuten had Bru's neus hem gebracht bij een zij spek en een grote homp vlees van een eland, die kort tevoren gedood was. Maar er was nog iets anders. Die dingen waren lekkere kost voor een hongerige beer, maar Bru's neus vertelde hem, dat er in die hut nog iets veel verleidelijkers was. Hij gluurde in het donker rond; hief vervolgens zijn kop op en snoof. De verrukkelijke lucht kwam uit de verste hoek, en met een grom van verwachting waggelde hij over de vloer en stootte regelrecht tegen een vat stroop aan.

Het vat was driekwart leeg, maar dat leverde Bru geen moeilijkheden op. Met één klap van zijn ene voorpoot keerde hij 't op zijn kant en het volgende ogenblik bevond zijn kop zich binnen in het vat en was hij, terwijl hij van gulzige tevredenheid zuchtte, bezig de dikke stroperige vloeistof op te likken.

Zo gingen vijf minuten voorbij. Het stroopvat was leeg, en Bru's aandacht ging nu naar het stuk eland-vlees uit, toen hij plotseling al luisterend zijn kop ophief. Hij had iets gehoord. Daar had je 't weer, het gekraak van voetstappen in de

sneeuw, gevolgd door een woedende reeks vloeken geuit door Zwarte Piet, die, toen hij koud en hongerig thuiskwam, de deur van zijn hut open vond en de sporen van berepoten bij de deur in het oog kreeg. Bij die geluiden draaide Bru zich snel om met het stuk eland-vlees tussen zijn kaken. Hij zat gevangen en zijn vijand stond buiten! Plotseling werd de jonge beer door doodsangst bevangen, en het volgende ogenblik wierp hij zich met alle macht door de deur-opening, terwijl hij met zijn schouder Zwarte Piet aanstiet, juist op het ogenblik, dat de man zijn geweer van zijn schouder slingerde. De man viel verdoofd en totaal in de war in de sneeuw. En zo begon de oorlog tussen Zwarte Piet en Bru de Grizzly-beer, een oorlog, die in de streek rondom Oude Sneeuwschoen geschiedenis zou maken.

Bru verminderde zijn vaart niet voordat hij heel wat mijlen ver weg was. Zijn instinct zei hem, dat Zwarte Piet nu niet bepaald tevreden over hem was, alhoewel hij erg tevreden was over zichzelf, en zijn stroopmaaltijd nog steeds een wonderheerlijke herinnering bleef. Maar al gauw hield hij halt en at het stuk vlees op, dat hij al die tijd meegedragen had, waarna hij, aardig opgeknapt, nog heel wat mijlen voortkuierde, voordat hij zich tenslotte in een bosje struiken voor de nacht oprolde.

Gedurende de daarop volgende dagen, zag Bru drie keer Zwarte Piet, en de derde keer kreeg Zwarte Piet Bru in het oog, en vuurde van grote afstand een schot op hem af, dat hem niet raakte. Maar, hoewel de kogel zijn doel miste, bereikte het geluid ervan Bru's oor en wekte een herinnering bij hem op. Dus het menswezen maakte jacht op hem. Bru liet een daverend gebrul horen en lette van toen af op het spoor, dat hij achterliet, en als hij zich te slapen legde, koos hij zich een bosje, waar het kreupelhout zo dicht opeen stond, dat het geheel uitgesloten was hem onverhoeds te overvallen.

Ondanks Zwarte Piet genoot Bru van die eerste zomer van onbegrensde vrijheid. Voedsel was er in overvloed, en als hij niet op jacht was, was er ongelooflijk veel wat hem interesseerde en waarmede hij zich vermaakte. Bru hield ervan om

geamuseerd te worden. Hij vond het prettig, naar de vliegende eenden te zitten kijken, of toe te zien hoe de bevers in hun poel aan het werk waren met het bouwen van hun huizen of het herstellen van hun dam. Bij die gelegenheid schenen die kleine wezens

te weten, dat hun grote buur niet hongerig was, en behalve dat zij uit zijn buurt bleven, schenen ze door zijn aanwezigheid niet verontrust te worden. Bru werd altijd sterk door water aangetrokken. Hij zwom uitstekend en bij warm weer ging er maar zelden een dag voorbij, dat hij niet in de één of andere bosrivier een bad nam, of zwom in één van de meren, die als blauwe edelstenen in de bergen verborgen lagen. Ook bracht hij heel wat tijd door op hooggelegen plaatsen boven op de heuvels of op bergterrassen. Nog steeds werd Bru aangetrokken door het terras op de noordelijke helling van Oude Sneeuwschoen en hij kreeg er nooit genoeg van om naar het wonderlijke vergezicht te kijken, en in enkele van die hoogge-

leggen plekken groef hij diepe nesten, ronde hollen met een diepte van drie à vier meter, waarin hij zich op kon rollen om te gaan slapen.

Ja, het leven was heerlijk, ondanks Zwarte Piet; en eigenlijk kruidde Zwarte Piet Bru's bestaan. Gedurende die zomer bezocht hij verscheidene keren de westelijke helling van Oude Sneeuwschoen en keek vanuit de bosjes, die de open plek insloten, hoe Zwarte Piet aan het werk was. Hij zag hem de varkens voeren. Bru had veel belangstelling voor die varkens. Ze betekenden gemakkelijk te veroveren voedsel, als hij in de toekomst eens hongerig mocht zijn. Ook werd zijn aandacht geboeid door de maïs, en op een herfstnacht toen de maïskolven er uitgegroeid en dik bijstonden, bracht hij, terwijl Zwarte Piet sliep, een bezoek aan het veld, en deed er zich zodanig aan te goed, dat Zwarte Piet 's ochtends toen hij wakker werd, zijn hele oogst vernietigd vond.

En toen volgde een week, waarin Bru en zijn vijand hun tijd zoek brachten met elkaar op Oude Sneeuwschoen en in de bossen, die zijn hellingen overdekten, achterna te jagen en elkaar te ontlopen. Tot twee keer toe zag de woedende halfbloed de beer, die zijn domein geplunderd had, en die hij gezworen had te doden, en beide keren was Bru te ver weg om op te schieten. Maar hoewel Zwarte Piet in die week Bru slechts tweemaal te zien kreeg, zag Bru hem daarentegen verscheidene keren. Inderdaad werd het echt een sport van de jonge beer, om op zijn sporen terug te komen, en zich in de struiken te verstoppen en toe te kijken hoe zijn achtervolger, enkele meters van hem af, langs hem liep. De meeste beren zouden bij die gelegenheden de man aangevallen hebben, maar Bru was meer nieuwsgierig dan boos, en eindelijk gaf Zwarte Piet de achtervolging op en keerde naar zijn hut terug, terwijl hij zwoer, dat hij zich de daaropvolgende lente zou wreken. Maar Bru wist daar niets van af, en al spoedig trok hij zich voor zijn winterslaap terug, en indien het geblaf van honden zijn slaap niet verstoorde, kwam dat, omdat er tot nu toe nog geen hond in zijn leven was voorgekomen.

Bru behaalt een overwinning en verliest een gevecht

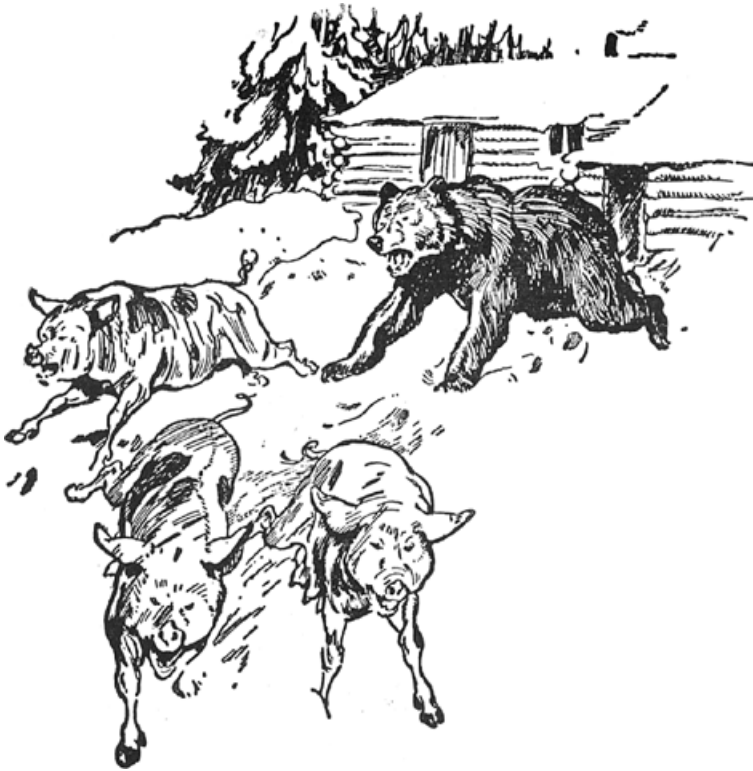
Bru aarzelde. Het was de daarop volgende lente, en hij was nu een halfvolwassen, goed gebouwde jonge beer, en hij woog reeds meer dan vierhonderd pond. Maar op dat ogenblik dacht Bru niet over zijn veelbelovende groei na. Hij was hongerig - erg, erg hongerig! Die lente bleef de sneeuw langer dan gewoonlijk liggen en daardoor was voedsel schaars, en Bru met een knagende honger daar binnen in zijn maag herinnerde zich de warme varkenslucht, die uit het varkenshok naast de hut van Zwarte Piet was opgestegen. Waarom zou hij er niet heengaan en één van die dwaze knorrende wezens bemachtigen? Een kleine beweging in de sneeuw trok zijn aandacht en hij sloeg toe. Maar het kleine wezen, wat het dan ook geweest was, was al weer verdwenen, en met een grom van verontwaardiging keerde Bru zich om en liep op hoge poten de berghelling af. Zwarte Piet of geen Zwarte Piet, hij moest eten, en het varkenshok was wel de meest belovende voorraadschuur.

Zo vreemd als het klinkt, ook Zwarte Piet dacht op dat ogenblik aan Bru. Dit jaar had hij twee honden gekocht, twee grote, kwaadaardige, blaffende, spijtige mormels, en dat wel met het enige doel om Bru op te jagen en hem te doden. En zo gebeurde

het, dat, toen Bru een paar uur later bij de hut van Zwarte Piet aankwam, hij juist op tijd was om de eigenaar met zijn twee metgezellen op een korte onderzoekingsjacht te zien uittrekken.

Bru zag toe, hoe ze vertrokken. De bries woei in zijn richting, en de vreemde lucht van de honden, die zijn neus bereikte, wekte bij Bru een onbewuste vijandschap op, zó, dat zijn lippen kwaadaardig omkrulden en het haar op zijn hals wat rechtop ging staan.

Maar toch bewoog Bru zich niet. Hij zou later wel met de honden kunnen afrekenen. Voedsel was de voornaamste noodzakelijkheid, en het varkensluchtje, dat hem vanuit het varkenskot tegemoet kwam, was erg verleidelijk voor een

hongerige beer. Maar hij was verstandig genoeg om zijn ongeduld te beteugelen, en er ging na Zwarte Piet's vertrek nog een half uur voorbij, voordat Bru op het varkenshok toeliep.

Een schel gegil begroette hem, en Bru vond al gauw de deur door de afval, die de grond daaromheen overdekte. Hij snoof gulzig. Daarbinnen was voedsel, maar hoe zou hij er bij kunnen komen? Hij hief een grote voorpoot op, en drukte tegen de deur. 'Woef!' Het ding was niet zo sterk als het er uitzag. Weer duwde hij en harder dit keer; en toen, terwijl hij op zijn achterpoten ging staan en met zijn hele gewicht van vierhonderd pond duwde, bezweek de deur onder zijn zwaarte en vloog met een klap open.

Bru ging achteruit. De opening was te nauw voor hem om er doorheen te komen en de varkens waren daar binnen. Wat zou hij nu beginnen? Hij dacht een ogenblik over de toestand na; vervolgens kroop hij naar de achterkant van het varkenshok en begon op een verschrikkelijke manier te brommen en te grommen, en het volgende ogenblik schoten de verschrikte varkens, een jong varken en twee zeugen, door de deur naar buiten. Dat was nu precies waarop Bru gehoopt had, en ogenblikkelijk ging hij ze achterna, galoppeerde met grote sprongen door de sneeuw, waardoor hij al spoedig het verschrikte varken inhaalde. Pats! Bru's rechtersvoorpoot raakte het ongelukkige varken precies achter zijn kop, en sloeg zo zijn hals als een lucifer door, en na op die manier zijn prooi afgemaakt te hebben, wendde Bru zich snel om, om te zien wat er met de zeugen gebeurd was. Maar die waren al in het bos verdwenen, en met een grom van afkeer bukte Bru zich, greep het dode varken met zijn kaken beet en wandelde er mee weg.

Bru had erge honger, maar toch ging hij niet dadelijk eten. Het varken was een arm mager beest - Zwarte Piet had die winter moeite gehad om aan voer voor zijn varkens te komen; en inderdaad had geen van zijn medewerkers kunnen begrijpen,

waarom hij ze hield - maar desondanks wist Bru, dat Zwarte Piet erg boos zou zijn als hij ontdekte, wat er gebeurd was. Daarom besteedde hij er tamelijk veel tijd aan met in de sneeuw rond te stappen om zijn spoor onduidelijk

te maken, en toen hij eindelijk de open ruimte verliet, liep hij achterwaarts weg. Dat was een list, die Bru de vorige herfst een oude beer had zien uitvoeren, en met die vreemde manier van lopen hoopte hij Zwarte Piet te laten denken, dat hij in een andere richting verdwenen was. Zoals je ziet was Bru een slimme jonge beer, die zijn lessen goed leerde, en een heel tijdje lang liep hij zo achteruit, voordat hij zich toestond om te gaan ontbijten.

Het magere varken was het verrukkelijkste maal, dat Bru nog ooit had genuttigd. Maar hij wachtte er zich wel voor, dat zijn genot zijn voorzichtigheid in het gedrang bracht, en zo gauw hij zijn honger gestild had, vervolgde hij zijn tocht, zodat tegen de tijd, dat Zwarte Piet terugkeerde, Bru heel wat mijlen ver weg was. Met te zeggen, dat Zwarte Piet kwaad was, toen hij ontdekte, wat Bru gedaan had, zou men een al heel zwakke beschrijving geven van zijn wilde woede. Hij werd bijna krankzinnig van woede. Hij had op die varkens gerekend voor zijn zomerse spekvoorziening, en hij bracht het grootste deel van de avond door met wraakgeloften tegen Bru te uiten, en met zich voor te bereiden op een achtervolging, die hem voor altijd van zijn vijand zou ontdoen. En zo gebeurde het, dat Bru twee dagen later woedende blafgeluiden beneden zich hoorde. Op dat ogenblik lag hij in een bosje struiken op de zuidelijke helling van Oude Sneeuwschoen uit te rusten, en al glurende vanuit zijn schuilplaats, zag hij hoe Zwarte Piet's honden zijn spoor gevonden hadden, en dat zij op enige afstand door de donkere silhouet van hun meester werden gevolgd.

Bru had de toestand in een oogwenk overzien, en na snel om zich heen gekeken te hebben, verdween hij op een flinke draf. Die blaffende honden ergerden hem, ze hinderden hem bijna even erg als Zwarte Piet zelf, en als ze er mee door zouden gaan hem op te jagen, dan zou hij zich van hen moeten ontdoen. Bru wist heel goed hoe hij dat leveren zou. Instinct, dat van generatie op generatie van grizzlyberen tot hem was gekomen, tezamen met zijn eigen verstand, vertelden hem hoe hij te werk moest gaan om zijn vijanden te vernietigen. Inderdaad was het een heel eenvoudig plan. Allereerst maakte hij een gewoon spoor en dat mijlen ver door het land; daarna keerde hij zich een hele slag om en terwijl hij langs zijn vroegere weg terugliep, kwam hij op zijn eigen spoor terug, ongeveer een mijl verwijderd van de plek, waar hij omgekeerd was.

Van achter een dicht kreupelbosje overzag Bru het toneel. Alles was in orde. Zijn vijanden waren nog niet voorbij gekomen, en de wind waaide uit hun richting, zodat zij hem niet ruiken konden.

Grrrrrr! Een geblaf op een afstand bereikte zijn oren, en Bru ontblootte zijn tanden. Hij was nog steeds hongerig, en dat maakte, dat hij wild was, en daarbij kwam nog het gevoel, dat hij niet veilig was zolang die honden leefden. En zo gebeurde het, dat toen de blaffende jachthonden langs Bru's schuilplaats galoppeerden, hij plotseling uit de struiken schoot en zich op hen wierp als een windhoos van knarsende tanden en als dorsvlegels toeslaande klauwen van voorpoten. In tien seconden was de hele geschiedenis afgelopen. Eén enkele slag van Bru's voorpoot brak de rug van de eerste hond; en toen de andere zich omdraaide en op hem toesprong, greep Bru hem tussen zijn twee grote voorpoten beet en kraakte zijn ribben, als een noot in een notekraker gekraakt wordt.

‘Rrrrrrrrrrr!’

Bru wierp het gekraakte lichaam weg en keek het spoor af. Zou hij wachten en met het man-wezen afrekenen? Misschien maar beter van niet. Het zou makkelijk

zijn om het man-wezen zonder de honden om de tuin te leiden, en dan was er altijd nog dat ding op zijn schouder, dat op een afstand pijn kon doen. Bru liet zich op zijn vier poten terugvallen en draafde het bos in en toen Zwarte Piet drie minuten later op de lichamen van zijn verminkte jachthonden stootte, was er niemand meer om de uitbarsting van woede en spijt aan te horen, die van zijn lippen stroomde.

Al wist hij het niet, toch waren Bru's dagen van alleenheerschappij geteld. Dit keer was het geen vijand in mensen-gedaante. Zijn vijand was er één van zijn

eigen soort, een enorme grizzly-beer, die over de duizend pond woog, die door voedselgebrek in zuidwaartse richting gedreven werd, en zich meester maakte van de hellingen van Oude Sneeuwschoen, waar Bru woonde en rondtrok.

De nieuweling was een oud en slecht gehumeurd dier. Ook was hij dat jaar nog dubbel zo woest van de honger, en op een morgen, een week na Bru's ontmoeting met de honden, stootte hij op Bru, die bezig was met het opgraven van wortels, en terwijl hij nauwelijks ook maar een waarschuwende grom liet horen, stortte hij zich op de kleinere beer.

‘Grrrrrrrrrr!’

Bru bood dapper tegenstand. Hij wist wat dit betekende. Oude grizzly-beren, van het soort van dit enorme monster duldden geen mededingers in het gebied, waar zij woonden, en als hij dit gevecht verloor, zou hij genoodzaakt zijn Oude Sneeuwschoen en omgeving te ontvluchten.

‘Grrrrrrrrrr!’

De nieuweling wierp zich op Bru. Waarschijnlijk was hij van plan Bru's tegenstand door zijn verpletterend gewicht te breken, maar door een plotselinge draai ontkwam deze aan het zware lichaam van de ander, en gaf een mep op de neus van zijn vijand, waardoor die reus van een beer loeide van de pijn.

‘Grrrrrrrrrr! Grrrrrrrrrr! Grrrrrrrrrr!’

Die klap maakte Bru's enige triomf uit tijdens deze ontmoeting. Een volwassen grizzly staat makkelijk de meest woeste, grootste tijger, dus wat kon een jonge halfvolwassen beer, al was hij ook nog zo dapper, tegen zulk een monster uitrichten? Pang! Ping! Pang! Ping! Bru had het gevoel alsof er een lawine van rotsen op hem viel, terwijl hij door zijn grote tegenstander gekrabd en gebeten en omver geslagen werd. Pang! Ping! Pang! Er was niets aan te doen, hij kon er niet tegenop, en eindelijk, terwijl het bloed hem uit een dozijn wonden stroomde en zijn hoofd hem duizelde, besloot Bru plotseling: beter een levende hond dan een dode leeuw, en hij vluchtte het bos in.

‘Grrrrrrrrrr! Grrrrrrrrrr! Grrrrrrrrrr! Daar, jij jonge dwaas, en heb het lef niet om me ooit nog onder de ogen te komen,’ grauwde de enorme grizzly, terwijl hij Bru nog een poos door de struiken achtervolgde.

‘Grrr! Waf! Grrr! Waf!’ antwoordde Bru, die zich vreselijk ellendig voelde. ‘Wacht maar tot ik groter ben, jij grote beul; dan kom ik terug en dan zal ik je zo'n pak rammel geven, dat je niet eens meer zult weten, of je op je kop of op je poten staat.’

En zo werd Bru van zijn geboortegrond verdreven en drie jaren lang zag de Oude Sneeuwschoen hem niet meer. Vreemd genoeg was Zwarte Piet eveneens gedurende diezelfde periode afwezig, want hij was veroordeeld geworden omdat hij het bont uit andermans vallen had gestolen, en de volgende drie jaren bracht hij in de gevangenis door.

Bru zoekt het beloofde land

Drie jaren later was Bru bijna een volwassen grizzly-beer. Hij woog reeds meer dan duizend pond en zijn schouders staken anderhalve meter boven de grond uit, terwijl zijn lichaam een lengte had van meer dan twee meter. Inderdaad was hij een prachtige

beer, onmetelijk sterk, en in staat om het dode lichaam van een koe in zijn kaken mee te dragen, terwijl hij daarbij verwonderlijk vaardig en snel in zijn bewegingen was. Bru was feitelijk een eerste klas goedaardig soort van vechtmachine, en als andere beren zijn bruine pels tussen de struiken in het oog kregen, maakten ze een grote omweg.

Op die bepaalde zomermorgen voelde Bru zich op een vreemde manier onrustig. Herinneringen spookten in zijn kop rond. In zijn hart welde een verlangen op naar oude bekende plekken, en plotseling zette hij het met een diep ‘Woef’ op een draf, het bos in. Bru ondernam een lange tocht. Hij ging terug naar Oude Sneeuwschoen en de bossen en meren temidden waarvan hij geboren was, en waar hij gewend was geweest rond te dwalen en te zwemmen.

Bru had drie dagen nodig om het bekende terrein te bereiken. De grote grizzly was dood, als slachtoffer gevallen door het geweer van een jager, maar Zwarte Piet was uit de gevangenis teruggekomen en hij had zijn varkens met zich meegebracht, en ook zijn haat, en een vriend al even zwart en slecht als hijzelf. Maar hij wilde Bru niet meer doden. Hij vermoedde, dat Bru nu een prachtige beer geworden was, en hij was van plan hem in een kooi te vangen en hem dan aan een circus in de een of andere stad in het oosten te verkopen, waar Bru in ellendige gevangenschap verkommeren zou.

Dat was het noodlot, dat Zwarte Piet in zijn haat tegen Bru uitgedacht had, maar terwijl Bru tevreden verder kuierde en langs bekende plaatsen kwam, wist hij niets af van het gevaar, dat hem wachtte. Al spoedig kwam hij aan bij het brede terras, dat zich hoog op de helling van Oude Sneeuwschoen bevond en van waar hij een breed uitzicht had in noordelijke richting. Dat uitzicht had altijd een betoverende uitwerking op Bru gehad. Hij was naar het zuiden, het oosten en het westen getrokken, maar tot nu toe was hij nog nooit in noordelijke richting er op uit gegaan. Daar was het nest, dat hij jaren geleden gemaakt had. Nu was het te klein voor hem geworden; maar toch zag 't er uit alsof het gebruikt werd. Bru snuffelde er in rond. Er hing een bereluchtje om het hol, maar het was een geur, die bij Bru geen boosheid opwekte. Eigenlijk wekte het gevoelens van verlangen en verlatenheid bij hem op, en ineens werd Bru er zich van bewust, dat hij er genoeg van had om alleen te zijn, en dat hij er naar verlangde een kameraad te hebben met wie hij door de bossen en over de heuvels zou kunnen dwalen.

Het leek inderdaad op een wonder, hoewel het er in werkelijkheid helemaal geen was. Het geval was, dat een mooie jonge vrouwtjes-grizzly het nest in gebruik had genomen, dat Bru drie jaar tevoren gemaakt had en op die dag van plan was om daar te gaan slapen, en precies op het moment, dat Bru ontdekt had, dat hij maar een eenzame beer was, keek hij op en daar stond ze op een afstand van maar nauwelijks twee meter. Als Bru in staat was geweest om zijn ogen uit te wrijven, zou hij dat zeker gedaan hebben, zo verrast als hij daardoor was. Maar inplaats daarvan, vermande hij zich na een ogenblik van verwondering en liet een stormachtige welkomstzucht horen.

‘Woef, woef, w-o-e-f!’ zuchtte hij diep, en daarmee wilde hij zoveel zeggen als: ‘Zeg, dat is nog eens een plezierige verrassing! Ik ben erg blij je te ontmoeten!’ ‘Woef!’ antwoordde Juffrouw Beer. Haar naam was Su en dus zullen wij haar in het vervolg zo noemen. ‘Woef!’ herhaalde Su tamelijk neerbuigend, en ze draaide haar kop om. Bru zeilde naar haar toe en wreef met zijn grote schouder tegen haar flank.

‘Woef! W-o-e-oef, w-o-e-f, w-o-e-f,’ bromde hij op vleierige toon, en ging daar een tijdje mee door, waarmee hij zo duidelijk als hij maar kon, zeggen wou: ‘Och, vooruit nou, wees niet zo op een afstand. Wees nou een beetje aanmoedigend tegen een beer. Su, gebruik je ogen. Ik ben een echte prachtvent, is 't soms niet zo?’

Su gebruikte haar ogen en terwijl ze het deed, begonnen die van nieuw leven te schitteren. Ja, Bru was een prachtige kerel, de prachtigste beer, die ze zich maar wensen kon te ontmoeten. Ze hief haar kop op en wreef met haar snoet tegen hem aan.

‘W-o-e-f,’ antwoordde ze.

Ze zei het maar één keer en dat nog heel zachtjes, maar daarmee bedoelde ze, o! ze bedoelde daarmee allerlei wonderbaarlijke dingen te zeggen. Het betekende, dat

ze op Bru gesteld was, dat zij hem een prachtige kerel vond, en dat ze heel graag zijn vrouw wilde worden, en Bru, die dit alles volkomen begrepen had, slaakte een grote zucht van tevredenheid. Hij zei tot zich zelf, dat Su werkelijk verrukkelijk was, en hij was de gelukkigste beer van de wereld.

En toen volgden weken van heerlijke tevredenheid voor Bru en Su. Ze wandelden tezamen door de bossen, ze gingen samen op jacht, en ze zwommen en namen

baden in de meren. Eens op een keer dat Su een klein tijdje alleen was, probeerde een grote bruine beer haar haar prooi af te nemen. Maar Bru hoorde haar geschreeuw en kwam door het kreupelhout aanstormen, en na een onstuimig gevecht van vijf minuten droop de bruine beer met zijn staart tussen zijn poten en met angst-gegil af, en prees zich gelukkig, dat hij er het leven afbracht.

Maar er lagen heel wat gevaarlijker vijanden dan bruine beren in dat bos op de loer. Zwarte Piet en zijn metgezel waren bezig een sterke houten val op te richten in de open ruimte, waar de varkens waren ondergebracht, want Piet had bij zich zelf uitgemaakt, dat Bru zich de varkens herinneren zou, en dat hij op een dag terug zou komen om te zien of ze er nog waren. Als die dag aangebroken zou zijn, hoopte Piet Bru in die val te vangen en wanneer hij er over nadacht, wat hij de grote beer aan zou doen, voordat hij hem in gevangenschap zou verkopen, glinsterden zijn wrede ogen van wraakzucht.

Nu had Piet inderdaad gelijk met te denken, dat Bru zich de varkens herinneren zou. Hij dacht er werkelijk heel dikwijls aan, en op een zonnige dag zo tegen de herfst, dat hij en Su dik en tevreden waren, liet Bru een 'Woef' horen, en kuierde, gevolgd door Su, op zijn gemak tussen de bomen door. Bru dacht, dat er werkelijk niets anders te doen viel, en het zou toch van belang zijn om te gaan kijken of die varkensbeesten er nog waren. Hij en Su zouden als ze de kans kregen zelfs hun middagmaal met een varken kunnen doen. En zo gebeurde het, dat tegen het eind van een warme namiddag Bru en Su de open ruimte in 't zicht kregen, en het eerste dat Bru in het oog sprong, was de val, die gereed stond met een stuk vers, sappig vlees er in.

'Grrrrrrrr!' bromde hij als waarschuwing.

Maar Su was al halverwege de val. Het vlees rook lekker, en bovendien had ze nog nooit tevoren een val gezien, en nog vóórdat Bru haar kon tegenhouden, was ze door de opening naar binnen gestapt, en was de zware deur achter haar

dicht gevallen. Op hetzelfde ogenblik

kwamen Zwarte Piet en zijn kameraad, die binnen in de hut hadden zitten luieren, naar buiten en renden naar de val toe om te zien wat ze gevangen hadden.

‘Grrrrrrrrrrrr!’ gromde Bru wild woedend.

Zwarte Piet hoorde dat geluid en keerde zich haastig om om zijn geweer te gaan halen, maar hij was al te laat. Parende beren laten elkaar nimmer in de steek, en op het gezicht van Su in de val en de man die hem zijn hele leven achtervolgd had, werd de grote goedgehartige Bru plotseling gek van woede. Nu viel het manwezen hem niet aan, maar zijn wijfje, en het daarop volgende ogenblik wierp Bru zich met een grauw van onbeschrijfelijke woede met zijn gehele geweldig zware lichaam voorwaarts vanuit het kreupelhout. Nu is het een feit, dat een beer in de aanval zich al even vlug verplaatsen kan als een paard, en Bru legde de afstand tussen zichzelf en zijn vijand af in grote sprongen van elk vijf meter lengte. Zwarte Piet zag hem aankomen en gilte van angst. Nu had de man de hut bereikt, maar Bru zat vlak achter hem aan. Er was geen tijd om de deur te sluiten of een wapen te grijpen. Bru's grote kop bevond zich al aan de binnenkant van de deur, en een seconde later drukten zijn schouders met ongelooflijke kracht tegen de deurpost en de hele hut, die na vier jaren verwaarlozing al heel bouwvallig was geworden, klapte plotseling als een kaartenhuis in elkaar.

‘Grrrrrrrrrr!’

Bru deed een stap naar achteren. Wat was er gebeurd? Was dit nog weer een andere val? Als dat het geval was, dan had deze zijn vijand gevangen. Plotseling herinnerde hij zich het andere man-wezen, en hij draaide zich vliegensvlug op zijn achterpoten om. Maar de kameraad van Zwarte Piet had zich uit de voeten gemaakt, toen hij er nog kans toe zag, en daar hij niets anders vond om zijn woede op te kunnen koelen, wierp Bru zich met zijn reusachtige lichaam tegen de houten val aan, waarbinnen zijn wijfje, onmachtig als ze was, woedend tegen de stevige tralies te keer ging.

Pang! Krak! De val was sterk, maar niet sterk genoeg om weerstand te kunnen bieden aan de aanval van een woedende beer, die ten naaste bij een halve ton woog, en na de vierde stoot kraakte één van de opstaande palen doormidden. Daarna was het kinderspel. Met zijn grote voorpoten rukte Bru met belachelijk gemak het hele

ding uit elkaar, en in een paar minuten was Su vrij en hij wreef zijn neus met grote tevredenheid tegen de hare.

‘Woef! W-o-e-f!’

Wat Su tegen Bru zei zou iedere bescheiden beer aan het blozen gebracht hebben, maar op dat ogenblik voelde Bru zich verre van bescheiden. Hij voelde zich inderdaad nog erg vechtlustig, en na nog een laatste verachtelijke blik in het rond geworpen te hebben, beende hij plechtstatig weg, terwijl Su hem gedwee volgde. Onderwijl ze wegliepen, bewoog er iets tussen de puinhopen van de hut, en uit die ruïne kwam Zwarte Piet te voorschijn met een gezicht dat door woede en wraaklust vertrokken was.

‘Ik zal je wel krijgen, jij grote woesteling!’ gilde hij en hij schudde zijn vuist

tegen Bru. ‘Deze keer heb jij 't gewonnen, maar krijgen zal ik je, daar kun je op rekenen!’

De woedende man trapte tegen de puinhopen van zijn hut; daarna, want de nacht zou weldra invallen, ging hij door het bos op weg met het plan beschutting te zoeken in de schuur van een vallenzetter op enige mijlen afstand. Maar die nacht zouden er vreemde, verschrikkelijke dingen in het bos gaan gebeuren. Er had een vuurtje gebrand in de kachel van de hut van Zwarte Piet, toen die in elkaar zakte, en al gauw werd de donkere verlaten plek verlicht door een zwakke, kleine vuurtong tussen de puinhopen. Langzamerhand werd de vlam groter en verspreidde zich. De houten ruïne vatte vlam en vandaar uit verspreidden de vlammen zich over het droge gras, waar zij als kronkelende slangen van vuur doorheen renden. Zij bereikten het kreupelhout en sprongen omhoog, en opgezweept door de opstekende wind grepen zij de bomen aan en slingerden zich de lucht in. Een gevreesde en verschrikkelijke gebeurtenis had plaats gevonden. Het bos brandde.

Bliksemsnel verspreidde het vuur zich, totdat iets, dat als een heel klein vlammetje, dat een kind had kunnen uitblazen, begonnen was, aangezwollen was tot een woedende zee van vuur, die zich mijlen ver uitstreckte, en met een vreselijke snelheid door het bos stormde. Daar in de hoogte op de helling van Oude Sneeuwschoen zag Bru de vlammen opspringen, die de donkerte van de nacht veranderden in een felle rode gloed. Naast hem jankte Su onrustig, maar Bru stelde haar met een nors ‘Woef’ gerust. Hij had geen angst, want zijn instinct zei hem, dat ze daar veilig zaten op die kale rots-achtige helling boven de boomgrens, maar hij was erg verdrietig. Weer zou hij een zwerver worden. Het vuur, dat ding, bij alle dieren gehaat, was bezig de bossen, die hij lief had, te vernietigen, en hij zou ergens anders een tehuis en jachtgebied moeten gaan zoeken. Van uit het noorden kwam een windzucht aan waaien, en voerde de prikkelende geur van dennenwouden met zich mee. Bru draaide zich om. Het vuur raasde in zuidelijke richting, maar naar het noorden was het al koele, veilige donkerte. Langzaam en verdrietig sukkelde hij weg, totdat hij en Su eindelijk het terras bereikten, waar hij in het verleden op warme dagen zo dikwijls gelegen had en uitgekeken over het grote onbekende. Nu was het er volkomen donker, maar er streek een koele bries uit het noorden overheen, een bries onbezwoerd met vuurstank en die allerlei aanlokkelijke geuren inhield. Bru hief zijn grote kop en snoof op goedkeurende wijze.

‘Woef!’ bromde Su, terwijl ze zich dicht tegen zijn grote harige flank aanwreef. Bru keek op haar neer.

‘Woef,’ antwoordde hij.

Hij voelde zich al weer gelukkiger. Die dag had hij bewezen een flinke mannetjesbeer te zijn, en had zijn wijfje uit levensgevaar gered. Nog eenmaal keek hij achter zich; daarna ging hij vastberaden de toekomst tegemoet.

‘Woef!’ bromde hij weer, maar deze keer bedoelde hij alleen ‘Voorwaarts!’ Bru liep een meter voor. De weg daar voor hem was steil, maar grizzly-beren, hoewel ze niet in bomen kunnen klimmen, staan zeker op hun poten, en zo begaf Bru de grizzly-beer zich in de duisternis van de nacht, terwijl het vuur achter hem raasde, en Su hem vol vertrouwen op zijn hielen volgde, op weg om het beloofde land te vinden.

Raadsel

Je bent heel slim, dus zeg mij even
Welke pop nog eens zal leven.

Roetje, Zoetje en de Dagpauwoog

Hoe zouden vlinders heten,
die niets dan honing eten uit bloemen?
De witte mag je Zoetje,
de wit met zwarte Roetje noemen.

‘Zeg, Zoetje,’ zei laatst Roetje,
‘k verstop me, en dan moet je mij zoeken!
Ik laat wat stuifmeel vallen,
kijk goed - het ligt bij alle hoeken!’

Hij vloog naar een jasmijn en
streek toen neer op een kleine papaver;
ook ging hij even zitten
op bloemen van de witte klaver.

En op de margrietten
legden zijn dunne sprietten
twee stippen.
Het zoeken ging beginnen.
Een roos - nu vlug naar binnen glippen...

't Was wel een kleine woning,
maar 't rook er fijn naar honing,
en 't glom er.
En wie zat daar te likken
aan 't honingvat? Een dikke brommer!

Die gromde: 'Al weer zo'n vlinder!
 Hoe meer jij eet, hoe minder blijft over!
 't Heeft mij al lang verdrotten,
 vlinder, jij bent een grote rover!'

Roetje was eerst geschrokken.
 Toen lachte hij: 'Goed jokken,
 dat kan je!
 Al kijk je eerbiedwaardig,
 je jukt - dat is niet aardig van je!'

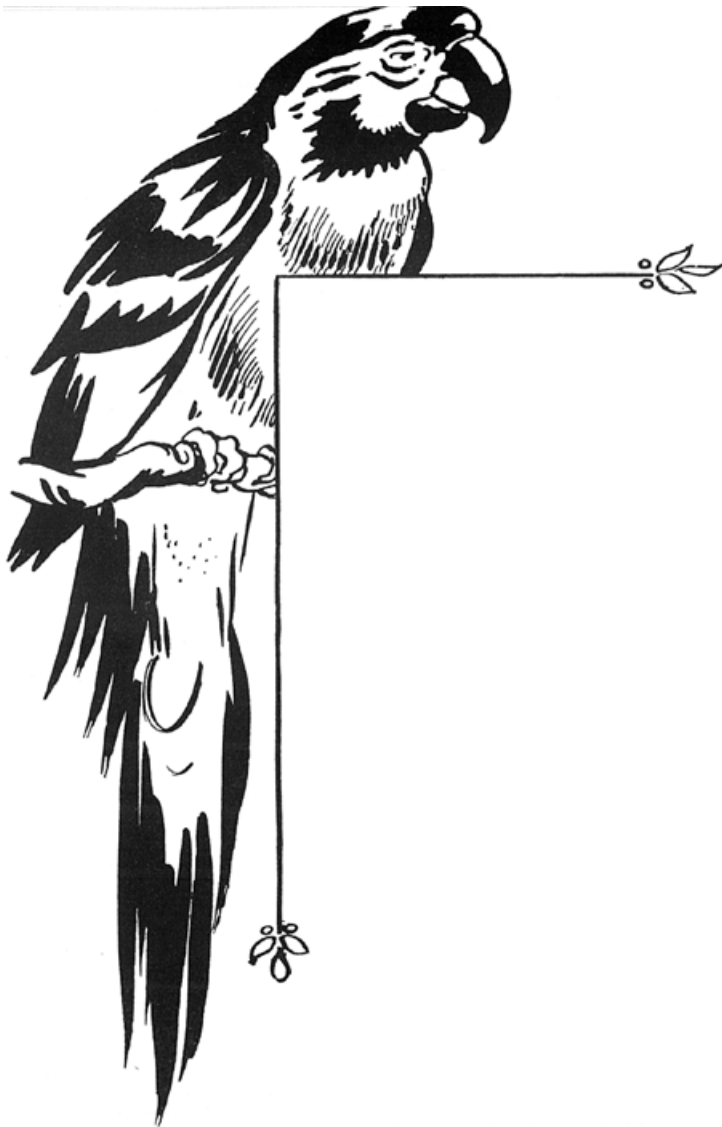
Toch vloog hij gauw de roos uit:
 de brommer zag er boos uit,
 't oog git-zwart.
 Een prachtig dagpauwoog
 riep: 'Nee - wat vlieg *jij* gauw hoog,
 Witzwart!'

Zij vlogen even samen
 en gingen op een bramenstruik zitten.
 De dagpauwoog riep: 'Boven
 die roos vliegt iets - 'k geloof een witte!'

't Is Zoetje, sssst, niet praten!
 zei Roetje, en zij zaten
 zo roerloos,
 dat Zoetje niets vermoedde
 en daarom niet de goede koers koos!

Maar voor zij zich omdraaide
 was 't Roetje, die plots kraaide:
 'Hier, bramen!'
 Toen lachten ze allemaal en
 gingen weer verder dwalen, samen.

ERIC VAN DER STEEN

Dierentuin puzzel

Hieronder staan de namen van drieëntwintig dieren. Alle woorden hebben twee lettergrepen, maar de tweede lettergrepen staan door elkaar. Als je ze in de goede volgorde zet, lees je de drieëntwintig namen zo op!

aas	guin
bi	beer
co	ster
din	domp
ek	sent
fo	gier
gib	vis

ha
inkt
jak
kar
lui
man
neus
ot
pin
roer
schild
tij
vleer
wi
ijs
zee

ger
dril
son
pad
per
muis
paard
bra
leeuw
hals
vik
ter
go
bon
hoorn
rel

De Bende van de onzichtbare hand

Door Felix Timmermans

Het was op een donderdag, als 't na de noon geen school is.

Gommaarken en drie van zijn vrienden trokken de stad uit, om op den buiten te gaan spelen.

Ze waren aan een beek aan 't viskens vangen, als er daar een koopman met een grote valies kwam aangestapt.

‘Halte la!’ riep de koopman, ‘wie van u wil mijn valiesje eens dragen. Ik zal er hem goed voor betalen!’

Gommaarken dacht ineens op de kermis van toekomende zondag. Een cirk met wilde beesten, een galoppeerdenmolen, smoutebollenkramen. En vóór de anderen boe of ba konden zeggen, liep hij naar de koopman, nam de valies over en volgde hem.

De koopman ging wel twintig stappen voor, zei geen woord en zag niet om.

Als Gommaarken hem probeerde in te halen, zette de koopman zijnen passer wat meer open, zodat het toch altijd twintig stappen bleven.

De valies was wel niet al te zwaar, maar veel te groot voor zo een klein jongeske,

als Gommaar, zodat hij ze alle vijf minuten van d'ene hand in d'andere moest overnemen.

Als ze lang gegaan waren, zag Gommaar in de verte de kerktoren van een dorp. 'Daar zal het zijn!' zuchtte hij blij, hij kreeg van her moed, en begon een liedje te fluiten.

Maar de koopman ging het dorp door, zonder om te zien en zonder één woord te zeggen.

En nu was het een lange, lange steenweg, waar geen eind was aan te zien.

Gommaar wierd moe, bleef al eens staan om op asem te komen, maar moest dan weer harder lopen om de koopman in te halen en bij te houden.

'Meneer, is 't nog ver?' riep Gommaar.

De koopman antwoordde niet, ging zonder omzien voort, altijd twintig stappen vooruit.

Gommaar zei in zijn eigen: 'Als ik op 't einde van de steenweg nog verder moet, dan vraag ik mijn geld, en ik keer terug.'

Als ze dan eindelijk aan 't einde van de steenweg gekomen waren, ging de koopman nog maar altijd verder door.

'Is 't nog ver, meneer?' vroeg Gommaar. Geen antwoord of geen blik.

Gommaar kreeg goesting om de valies in de gracht te gooien; maar voor niemendal dan al die moeite? Dat kon er ook niet door. 't Was maar dat het zondag grote kermis was en wat is zo'n kermis als ge overal moet buiten blijven staan? Welaan dan met nieuwe moed de baan op. Hij kon bijna niet meer. Hoeveel uren was hij al aan 't gaan? Zijn voeten deden pijn, zijn armen verloren hun kracht. Hij wist met die grote valies geen verblijf, dan droeg hij ze weer op zijn schouder, dan op de rug, dan voor de borst. En honger dat hij kreeg, het rommelde in zijn maag.

Toen zag hij ginder boven de bomen de torens van een grote stad.

Daar móest het zijn. 'En als 't daar niet is, ga ik toch terug naar huis, al gaf hij mij geen enkele cent!' dacht Gommaarken.

Ze kwamen dan in de grote stad, waar er veel beweging was van mensen en gerij. Gommaarken moest goed opletten, om de koopman tussen al dit gewoel niet uit het oog te verliezen.

Hij zag, tot zijn grote schrik, dat er hier en daar al lampen werden aangestoken. De koopman ging door straten en stegen, over pleinen en over bruggen, nevens muren en schutsels, kerken en kloosters. En Gommaar sukkelde maar achteraan met het 'valiesje'.

Eindelijk bleef de koopman dan staan aan een huis, dat alleen stond in een straat zonder huizen.

Hij nam de valies over en zei: 'Ze zullen u seffens komen betalen' en alvorens binnen te gaan zei hij er nog bij: 'En zorg maar dat ge rap thuis zijt, want de Bende van de Onzichtbare Hand is weer fel aan 't werk.' Dan sloeg hij de deur voor Gommaar zijn neus toe.

De schrik sloeg in het manneke zijn benen.

Hu! de Bende van de Onzichtbare Hand! Die geheimzinnige moordenaarsbende, die bijna elke nacht uit stelen ging en mensen vermoordde. De spraak ging dat die mannen zich door toverij onzichtbaar wisten te maken. 't Was daardoor dat de slimste gendarmen nooit iemand van die bende konden klissen. Ook kan niemand achterhalen waar ze bijeen kwamen en het gestolen goed hielden verborgen. En of Gommaar

bang was van die Onzichtbare Hand! Als hij 's nachts wakker werd, moest hij er aan denken, en trok dan van schrik de lakens over zijn hoofd. Maar bij klare dag dacht hij er niet aan, anders zou hij zeker met die koopman niet zo ver zijn meegegaan, en de avond was zo onvoorziens gekomen!

En nu moest hij door den donkeren terug naar huis, wel een weg van drie uren te voet!

Hij raapte al zijn moed tezamen. Hij had nog nooit gehoord dat de Onzichtbare Hand kinderen vermoordde. Zij stal en moordde enkel bij rijke boeren en bij

renteniers en op kastelen, en randde op de wegen slechts kooplieden aan, die geld en kostelijke dingen bij hadden. En hij zou hard lopen en misschien met een wagen kunnen meerijden, die nog op de baan was. Op de slagen die hij thuis zou krijgen, dacht hij niet, die kwamen toch van zelf.

De deur van het huis ging open, en daar kwam een oude vrouw te voorschijn, die hem drie stukken geld gaf.

‘Van harte bedankt, madam!’ zei Gommaar. Drie frank! Feest! Feest! Koeken en chocolade! Daar moest vader en moeder een ganse dag voor werken! Hij liep onder het licht van een lantaarn om de franken eens goed te bezien. Het waren enkel drie centen, één goede en twee slechte.

‘Dat is zeker een abuis’, dacht Gommaar, en hij ging terug en klopte op de deur. Maar hoe hij ook klopte, en door het sleutelgat riep, de deur was toe en bleef toe. Hij is dan triestig voortgegaan, triestig maar haastig, om rap t’huis te zijn, en scheel van de honger.

Hij kwam voorbij een bakkerswinkel, en daar lagen zulke schone, verse van suiker-blinkende korentenkoeken, dat het water uit zijn mond liep door er naar te zien.

Maar wie koopt er iets goeds voor één goede en twee kwade centen?

Toch trok Gommaarke zijn stoute schoenen aan, en ging de winkel binnen.

‘Meneer de bakker, geef mij eens vier van die korentenkoeken’, en hij lei zijn geld flink op de toog.

De bakker deed vier koeken in een papierenzak, doch in het overhandigen zag hij het geld liggen en riep: ‘Gij zijt zeker niet fijn wijs, dat ge voor slechte centen van dees goede korentenkoeken zult eten! Als ge niet rap weg zijt roep ik de politie!’

Toen kwam het verdriet van Gommaar zijn hart, en hij zei tegen de bakker, dat hij zo ver een grote valies gedragen had, ze hem zo weinig geld hadden gegeven, en dat hij haast ineenvouwde van de honger.

‘Omdat gij zo een honger, en ik een medelijdend hart heb!’ en hij gaf Gommaar een roggebroodje, en stak de drie centen in de schuif.

‘Veel eten aan, in elk geval’, dacht Gommaar en spoedde zich om de stad uit te zijn. Onderwegen meende hij een flinke beet te doen, maar ay! zijn tanden! Het broodje was zo hard als een steen, er moest beitel en hamer bij te pas komen om er een stuk af te krijgen.

Als hij buiten de poorten kwam, was het daar zo stikdonker dat hij al heel voorzichtig moest zijn om niet in een gracht terecht te komen.

Al zijn moeheid was verdwenen en hij liep zo hard hij kon.

De ene tegenslag op de andere. Hij kwam ergens waar de baan een tweesprong maakte.

Wat nu gedaan? Welke weg moest hij kiezen? Rechts of links?

Ach, zo een klein jongskens, zo 's nachts alleen op de baan!

Met te blijven treuzelen was hij niets genaderd. Hij meende te gaan wenen, maar toen zag hij in de verte een lichtje branden. Hij daar op af. Hij kwam aan een boerenhuis, hoorde kinderen daarbinnen en klopte vol vertrouwen op de deur. ‘Wie is daar?’ vroeg een zware stem.

‘Een jongeske dat verloren gelopen is, en zwart ziet van de honger’, riep Gommaar.

De deur werd opengedaan en hij mocht binnen komen. Rond de tafel zat er een grote familie botermelkse pap te eten. Hij vertelde in 't kort zijn geval.

‘Goed en wel’, zei de boer, die eens pinkte tot zijn vrouw, maar ze zijn hier juist aan 't ruzie maken voor de laatste telloor pap. Wel, diegene die het verste kan springen, die mag ze hebben. Ik geef u ook een kans.’

De boer zette de deur open; een van de zonen sprong wel drie meter ver naar buiten en ging terug binnen. Dan sprong een andere zoon, en ging terug binnen. Dan sprong een van de dochters, dan weer een zoon, en zo het ene kind na het andere, en na elke sprong gingen ze terug binnen.

Nu was 't de beurt aan Gommaarken. Hij lei zijn broodje op de tafel, zijn klak op een stoel, deed zijn blokken uit, nam een loop, en wip! hij sprong veel verder dan diegene die het verst gesprongen was.

‘Gewonnen!’ riep Gommaar. Hij had het woord nog niet uitgesproken, of bonk! de deur viel met een harde slag toe; 't licht ging uit, en hoe dat hij ook riep en kloeg, daar binnen was er geen kik meer te horen.

Ten langen leste is Gommaarke dan maar voortgesukkeld in den pikkendonkeren, zonder klak, zonder blokken en zonder broodje.

Nu was hij helemaal de weg kwijt, schoof voetje voor voetje vooruit, en ging voort op de tast.

Nu eens struikelde hij, botste tegen een boom, trapte in 't slijk.

En 't was stil, stil; nergens was er iets te horen, van ver noch van dicht bij.

Ginder weer een lichtje! Het zullen toch overal geen schelmen zijn, zoals die boer met zijn botermelkse pap. En hij daar weer op af.

Hij kwam aan een strooienhutteken, en klopte.

Na een beetje wachters, klonk er van binnen een stem, zo schraal en bibberend, als van een geitje dat men had leren spreken.

‘Wie is daar zo laat in de avond?’

Gommaar, die bij dit geluid al meer goesting kreeg om te gaan lopen, dan om te blijven staan zei: ‘Het is maar om te vragen hoe ik op de steenweg kan komen.’ De

deur ging open, en daar kwam een oud meken open doen met een zwarte kat op de schouder.

‘Zou dat soms de toverheks van de Boskant zijn?’ dacht Gommaar.

Hij meende te gaan lopen, maar het meken nam zijn hand en trok hem binnen. ‘Kom, lief ventje,’ bleette ze, ‘mijn schranulleken, zit maar op dat stoeltje. Het is seffens gedaan.’ Ze deed de deur op slot, en ging aan 't vuur staan, waar ze vetkeerskens aan 't maken was. Het waren eigenaardige keerskens, dubbele keerskens, lijk twee vingers die omhoog steken.

Gommaar zag rond. Heel de zoldering hing vol gedroogde kruiden, op een kastje stonden er wel honderd potjes, aan de balken hingen opgevulde vogels en vleermuizen.

‘Dat is hier zeker bij de toverheks’, dacht Gommaar. Hij rilde van schrik en begon de ene weesgegroet na de andere te bidden.

Het meken scheidde er uit met keerskens te maken, en zong als een gebed, een liedje, dat de haren van Gommaar er recht van kwamen.

‘Vet van kinderen, vet van kinderen,
en daarbij wat paddebloed
maakt onzichtbaar,
en brengt geld en goed.’

‘We zullen nu maar gaan slapen, mijn fluwelen oogske. 't Is buiten voor u te gevaarlijk. Kleet u maar uit, ge kunt bij mij liggen, mijn bloemeken fijn.’

Gommaarken gruwelde er van bij zo'n oud schabernak te moeten in bed liggen; maar hij was als betoverd, kon geen woord tegenspreken, en deed wat ze zeide, en kroop bij haar in 't bed. Hij trok zijn voeten in om haar mager lijf niet aan te raken.

Seffens snorkte het meken. Hij bleef wakker liggen vol schrik en verdriet. Want hij voelde het wel, als hij sliep, zou het meken hem dood nijpen, en vetkeerskens van hem maken.

Ineens schoot het meken wakker: ‘Mijn kraai! Mijn kraai! Nu heb ik mijn kraai vergeten binnen te halen en ik mag na zonsondergang niet meer buiten....’ ‘Zal ik ze wel halen!’ zei Gommaarken, reeds blij van te kunnen gaan vluchten....

‘Nooit,’ zei het meken, ‘na twaalf uur mag mijn deur niet meer open....’ Dus was ze toch de toverheks! Hij rilde als een blad.

‘Ik heb een gedacht’, zei het meken. ‘Boven het bed is een vensterken, en onder dat vensterken hangt de kevie van de kraai. Ik zal u opheffen, en dan kunt gij de kevie van de muur nemen. Ach, ik word zwaar, zwaar gestraft, als ze buiten blijft!.... Helpt mijn schaapken, helpt!....’ ‘Goed’, zei Gommaar, blij in 't hart. ‘Hef mij maar op.’

Zij hief Gommaarken omhoog, die half door het vensterken kroop en naar de kevie tastte. Hij kon hem zo van de muur nemen. Maar hij was slimmer dan dat.

‘Nog een stootje, meken, nog een beetje!’

Zij stootte tegen zijn billekens, en wip! hij liet zich naar buiten vallen en schoot op de loop. Hij hoorde daarbinnen de toverheks permitteren, doch hij lachte.

Hij stond wel in zijn hemd, doch beter een Gommaar in zijn hemd, dan een Gommaar in toverkeerskens veranderd. Het zal toch eens morgen worden!

En nu ging hij er maar op los, en voel-

de dat hij in een bos kwam. Liever in een bos dan bij de heks. Hij ging maar door. Ineens hoorde hij stemmen en bleef stokstijf staan van schrik.

In het licht van een stallantaarn, rond een ton waarop een boek lag en een doodskop, stonden enige mannen met grote messen gewapend. Een was erbij met een doek vóór zijn ogen; die doek werd hem afgedaan, en toen sprak een man, waarschijnlijk het opperhoofd van 't gezelschap: ‘Gij zijt goed bevonden om lid van de Onzichtbare Hand te zijn. Gij hebt alle proeven doorstaan. Nu zullen wij u uitleggen hoe wij werken. Wij kunnen ons onzichtbaar maken, door het in brand steken van de dubbele kaarsen, die de toverheks van de Boskant voor ons bereidt, uit kindervet en paddebloed, en met bijzondere beleving. Wie zulke kaars brandend draagt, is onzichtbaar en de kaars is het ook. Maar het is ons enkel gegund van slechts twee uur lang onzichtbaar te zijn, van een tot drie uur in de nacht. Al de schatten en de gelden worden hier bij die boom gebracht waaronder zij verborgen worden. Om deze boom goed te herkennen, heeft men maar de bomen te volgen, als men van aan 't kapelleken begint, die aan hunne voet een grauw steentje hebben liggen. Zo komt men aan deze boom, die men herkennen kan aan zijn onderste tak, die in twee gesplitst is. Hier onder is de schatkamer, doch daar zult gij eerst mogen inkomen als gij uw zevende moord volbracht hebt. Bij elke nieuwe maan verdelen wij. En nu zeg ik u nog eens, indien gij ooit iets verradt van wat gij nu weet, wordt gij levend het vel afgestroopt, dat dienen zal om zakken te maken, waarin ons goud verborgen wordt. Nu gaat gij seffens met mij de notaris uit de stad vermoorden, de anderen moeten het kasteel gaan plunderen! Vóór drie uur hier allen terug!’

De mannen kwamen in beweging, en nu zag Gommaar iets, waarbij het angstzweet als beken over zijn lijf liep. Het opperhoofd van de bende was niemand anders dan de koopman, voor wie hij die valies gedragen had!

‘Ons Lieven Heerke sta bij mij!’ Hij probeerde er stil van onder te muizen, maar hij trapte op een droge tak. Krak! En hij de gaten uit. Eer hij vijf meter verder was, hadden z'hem bij zijn hemdslip en sleurden hem naar het opperhoofd.

Gommaarken viel op zijn knieën, en smeekte zo erbarmelijk, en riep dat het een abuis was. Hij was verloren gelopen, hij was.... Daar was lezen noch bidden voor. ‘Een spion’, zei het opperhoofd. ‘Hei, daarom waart gij zo rap om mijn valies te dragen. Uw straf zal geweldig zijn, ventje! Morgen snijdt de toverheks u in duizend stukjes, om vet voor haar kaarsen te maken. Gelukkig, want zij kloeg dat haar vet bijna op was. Straks zullen wij u met gloeiende priemen besteken, u onderhoren wie u gezonden heeft. Nu hebben wij geen tijd. 't Is bijna al een uur. Steek hem zolang in de ton.’

Voor Gommaarken nog iets kon gezegd krijgen, pakten z'hem vast, duwden hem in de ton. en sloegen er den boom weer op. Dan trokken de mannen weg.

Daar lag hij nu gevangen in een ton. om straks met gloeiende priemen gemarteld en daarna in duizend stukjes gesneden te worden. Hij riep op zijn moeder en O.L. Heer, verwenste alle cirken met wilde beesten en alle galop-peerdenmolens naar het diepste der aarde. Maar al dat geschreeuw was een plaaster op een houten been.

Dan zat hij maar stil te snikken en zijn rampzalige dood af te wachten.

Hij tastte tegen de wanden van de ton. Alles was tonvast, gelijk een echte ton moet zijn. Ha! Gelukkig was het vierkant van de tap niet toe; zo zag hij nog iets van de wereld, of beter gezegd van de hemel. Hij zag de sterren. En hij dacht heel triestig:

‘Morgen ben ik een engeltje in de hemel, en dan eet ik alle dagen rijstpap.’ Magere troost.

Daar verroerde iets! Een lichte stap op de afgeval­len blaren. Hij probeerde te zien, zijn ogen waren al gewend aan den donkeren. Hij zag een beest voorzichtig naar de ton komen. Het was een vos. Dat wist Gommaarken niet, en toch was het er een.

Die vos besnuffelde de ton, terwijl Gommaar zijne adem inhield, door een nieuwe schrik gepakt. ‘Morgen zal mijn haar grijs zijn als een duif’, dacht hij. En als

die vos goed gesnuffeld had, hief hij onbeleefd zijn achterpoot op, en deed wat hij niet laten kon. En alsof de vos beschaamd was, om hetgeen hij had gedaan, wou hij naar vossenaard het met zijne staart weer alles propertjes afvegen. Het einde van de staart kwam elke keer in 't vierkant gat te nauwe.

Gommaar kreeg ineens een goede ingeving. Die komen in de ergste ogenblikken.

En als de staart de derde keer in 't gat te nauwe kwam, pakte Gommaar hem met allebei zijn handen vast, stevig vast, en kajiet! kajiet! riep de vos, en schoot op de loop, maar Gommaar liet de staart niet los, en de ton rolde mee.

Bots, knots, bonk! Ah, dat was me een rijden in een karretje zonder wielen. Krak tegen een boom, knots over een steen, geschud over de voren van het veld.

Gommaarke wierd geschud als een beurs met lotjes. Maar niet lossen! Hij kreeg builen van hier en van ginder. Ay mijn kop, ay mijn ribben! Maar liever op zeven krukken lopen dan in duizend stukskens gesneden te worden! En Gommaar lachte, lachte dat zijn lege buik er van kermde. Maar hij loste niet, daar kwam het op aan.

En de vos kajiete en jankte en liep hoe langer hoe harder met die ton aan zijn staart.

En als dat zo lang geduurd had, ineens een hevige bonk, krakkedekrak, en de ton vloog tegen een boom in honderd splinters vaneen.

Toen liet Gommaar van zelf los. En de vos er van onder met een staart, die drie keer zo lang geworden was.

De dag kwam in de lucht, en zie! Gommaar stond nog geen twintig meter van de beek, waar hij gisteren met zijn vrienden, viskens had gevangen!

Hij danste van geluk. Doch zo in zijn hemdslip kon Gommaarken niet door de stad gaan. Hij meende zich al in een bosken te versteken om de hulp van de ene of de andere boer af te wachten, als hij ginder een mussenschrik zag!

Van de nood een deugd maken. Hij trok die mussenschrik aan, en hij op weg naar huis, met de handen op zijn achterste, dat zich al introk voor de slagen. 'Dat is niets,' zei hij, 'ik blijf toch uit den hele.'

Hij kwam de nog slapende stad binnen, geen mens te zien, maar op een muur plakte een plakaat, waarop, God zij dank, zijn oog viel. Daar stond op te lezen: 'Duizend frank beloning aan diegene, die het gerecht op het spoor kan brengen van de Onzichtbare Hand....'

Gommaarken heeft in zijn jeugd hard gelopen, maar nooit zo hard als nu, om t'huis bij zijn ouders te zijn.

En ginder stond de vader met een stok in zijn hand aan de deur te wachten, en de moeder stond nevens hem te wenen.

Ze kenden hem eerst niet, toen hij daar lachend kwam aangelopen in dat belachelijk mussenschrikkostuum. Maar toen z'hem kenden riep de vader: 'Hoe durft gij, en dan nog als een zot gekleed, nog onder mijn ogen komen. Kom hier, schelm, dat ik u bont en blauw sla!'

De moeder meende ook van alles te zeggen, maar zij kon niet beginnen, want Gommaar begon te lachen en riep: 'Sla maar, vader, sla maar, moeder. Het kan er op af! Want nu zijn wij rijk. Laat mij eerst spreken, en geef mij de rammeling daarna!'

Ze lieten hem het dan eerst vertellen. Maar hoe verschoten die mensen, hoe wierden ze weldra anders gezind!....

Een uur daarna stonden zij met hem reeds bij de burgemeester. Die trommelde al de gendarmen op van zeven uur in de ronde.

Dezelfde dag werd heel de bende gevangen, met het opperhoofd er bij; de schat werd gevonden, en de heks had zich van schrik verhangen.

En 't was een schone kermis voor Gommaar; een nieuw klederpak, veel bezoek aan de cirk met de wilde beesten, gedraai op de galop-peerdenmolen, smoutebollen, en dan ook rijstap, rijstap waarvan hij gedroomd had, toen hij door de tap naar de hemel zag. Neen, hij moest er geen engeltje voor worden!

De Kaap in zicht!

Door Jan Helder

Een gure donkere maandagmiddag in begin december. In een hoge, stemmige kamer op de tweede verdieping van het Oostindische Huis aan de Hoogstraat - het hoofdkwartier van de Verenigde Oostindische Compagnie - waren de kaarskronen ontstoken. Achter de met groen saai overtrokken tafel zat een groep deftige heren. Eén van hen, een welgedane vijftiger, had het woord. De spreker was juist aan het einde van een tirade gekomen. Hij hield een ogenblik op en wiste zich nek en voorhoofd af. Nadat hij een teug wijn had genomen, richtte hij zich tot een kleine slanke man met donker haar: 'Tot slot, sinjeur van Riebeeck, nog enkele woorden tot u afzonderlijk. De onderneming waarvoor de Compagnie u uitstuurt, is zoals u weet van het grootste belang. Nu Sint-Helena als tussenstation op de lange zeeweg naar Oost-Indië steeds minder bruikbaar blijkt, hebben onze schepen dringend behoefte aan een ander rustpunt. Welnu - het is uw taak aan de zuidpunt van Afrika, aan de Kaap de Goede Hoop dus, een nederzetting te slichten, die onze schepen geregeld kunnen aandoen, waar ze water, vlees, groente en vruchten kunnen innemen, waar ze hersteld kunnen worden van eventuele averij. U zult er een fort dienen te bouwen - want vooral voor de Portugezen moet u op uw hoede zijn. Wij vertrouwen er op, dat u deze taak als een getrouw compagniesdienaar zult vervullen.'

Jan van Riebeecks huis stond aan de Egelantiersgracht, een nieuwe en betrekkelijk smalle gracht, waar gegoede burgers woonden. Hij wilde juist de stoep opgaan, toen hij zacht zijn naam hoorde roepen. Hij keek om en zag uit de schaduw van een poort een onbekende jongen te voorschijn treden: 'Sinjeur van Riebeeck?'

De aangesprokene trok de wenkbrauwen op. 'Wat is er van je dienst?' vroeg hij kortaf, terwijl hij de jongen opnam. Deze droeg een armoedig wambuis en een ruige muts. Het regenwater droop hem uit de kleren; zijn

gezicht stond bedrukt. ‘Ik wilde u graag spreken, sinjeur. Ik ben Steven, Steven van Culemborgh. Mijn moeder....’ ‘Alles goed en wel, jongeman, zei Van Riebeeck, ‘maar dit is geen uur en geen plaats om een gesprek te voeren. Kom liever morgenochtend terug. Ik heb nu geen tijd!’ En hij legde zijn hand op de deurklink om naar binnen te gaan.

‘Maar sinjeur....’ zei de jongen en de toon waarop die twee woorden gezegd werden, was zo dringend, dat Van Riebeeck medelijden kreeg en vroeg: ‘Waar woon je?’

‘In Culemborgh, sinjeur. Of liever, daar woonde ik....’

‘Nu woon je in Amsterdam?’

‘Ik woon nergens, sinjeur.’

‘Nergens?’ Van Riebeeck dacht een ogenblik na. ‘Kom maar binnen,’ zei hij dan. De jongen volgde hem. In huize Van Riebeeck lag alles overhoop. In de gang stonden kisten en koffers, volgepropt met kleren en klein huisraad. De meubelen waren met witte hoezen overtrokken. Van Riebeeck nam de jongen mee naar een klein zijkamertje en zei hem plaats te nemen.

‘Vertel op, jongeman. Hoe heette je ook weer?’

‘Steven van Culemborgh, sinjeur.’

‘En je komt ook uit Culemborgh. Een mooie stad. Ik ben er zelf geboren. Verder?’

‘Mijn moeder was in dienst bij uw grootvader, burgemeester Van Gaasbeek.’

‘Heette je moeder soms Antje?’

‘Ja, sinjeur.’

In gedachten zag Van Riebeeck een blozend meisjesgezicht, omlijst door donker springerig haar. Vaak had hij als kleine jongen aan Antjes hand langs de Lek gewandeld. Zij had hem sprookjes verteld, met hem gespeeld, hem leren klokkijken. Aan het sombere huis van zijn grootvader, waar hij een gedeelte van zijn jeugd had doorgebracht, omdat zijn vader op zee en zijn moeder ziekelijk was,

had het vrolijke goedhartige Antje wat kleur gegeven.

‘Hoe gaat het je moeder, jongen?’ De jongen slikte. ‘Moeder is gestorven. Vorige winter. Ik moest naar het weeshuis....’

‘Is je vader ook....?’

‘Mijn vader voer op Indië. Hij is vandaar nooit teruggekeerd.’ De jongen aarzelde even, maar toen hij Van Riebeeck aanmoedigend zag knikken, vervolgde hij sneller: ‘Ik moest dus naar het weeshuis. Daarvóór had ik op moeders aandringen de school bezocht, leren schrijven en rekenen en een beetje Latijn. Maar de weesvader vond dat leren allemaal onzin. Ik moest werken voor de kost, zei hij en hij haalde me van school en deed me in de leer bij de stadstuinier. Ik moest daar erg hard werken, dat was niet erg, maar het weeshuis was wel erg. Ik kreeg meer slaag dan eten... Moeder had altijd gezegd, dat als ik eens in moeilijkheden kwam, ik naar u moest gaan. U zou mij wel helpen, zei ze. En... en vorige week ben ik uit het weeshuis weggelopen....’

Van Riebeeck plukte aan zijn kneveltje. ‘En nu ben je hier,’ zei hij langzaam. ‘Hoe oud ben je?’

‘Bijna zestien, sinjeur,’ zei de jongen en ging rechtop staan.

‘Wat moeten we met jou beginnen?’ merkte Van Riebeeck peinzend op.

‘Ik wil alles doen, sinjeur,’ antwoordde Steven haastig. ‘Ik wil graag hard werken. Als ik maar niet weer naar het weeshuis hoef. U stuurt mij toch niet terug?’ De ogen van de jongen werden een ogenblik groot van angst.

Van Riebeeck stelde hem gerust en begon de kamer op en neer te lopen. ‘Luister eens, Steven,’ zei hij. ‘Je komt op een moeilijk moment. Ik sta zelf op het punt naar Kaapland te vertrekken. Ik zou je misschien een baantje op een schip kunnen bezorgen, maar dat is een hard leven, jongen, daar is een weeshuis nog niets bij. Wil je graag naar zee?’

‘Ik weet niet, sinjeur. Moeder waarschuwde mij altijd. Ze wees mij op vader.... Ze zei, dat ik te goed was om als het aas te dienen, waarmee de Compagnie zijn gouden vissen vangt....’

Van Riebeeck gaf geen antwoord. Hij keek Steven aan, het eerlijke open jongensgezicht onder de springerige kuif, de levenslustige ogen, de armelijke kleding. ‘Daar zijn we eigenlijk allemaal te goed voor, Steven,’ zei hij ernstig, terwijl hij aan de woorden van schipper Coninck dacht. Daarna lachte hij, zette zijn handen energiek in de zijden en vroeg: ‘Je was bij de stadstuinier in dienst. Weet je iets van dat vak af?’

‘Wel iets, sinjeur.’

‘Goed. Je moeder heeft altijd veel voor mij gedaan toen ik nog jong was. En ik acht het mijn plicht nu iets voor haar zoon te doen Als je genegen bent met mijn expeditie naar Zuid-Afrika te gaan, zal ik proberen je de post van leerjongen bij tuinier Boom te bezorgen, die met mij meegaat. Maar ik zeg je vooruit: de reis en het leven daar zijn geen peuleschilletje. We vertrekken aanstaande donderdag. Wat zeg je ervan?’

Vooreerst wist Steven niets te zeggen. Hij werd beurtelings rood en wit. ‘Dank u, sinjeur van Riebeeck,’ was alles wat hij tenslotte wist uit te brengen.

‘Morgen kun je je melden bij tuinier Boom. Ik zal je een brief meegeven. Boom zal het wel verder voor elkaar brengen. Je kunt vannacht hier slapen.... En nu zullen we eens kijken of er nog wat op tafel staat. Je zult ook wel honger hebben!’

De Oude Kerk had twee slagen laten horen. Het was donderdagmiddag, 12 december 1651. Van de Schreierstoren vertrok een jacht met bestemming het Tesselse Gat. Aan boord bevonden zich de opperkoopman en commandeur Jan van Riebeeck, zijn vrouw Maria de la Queillerie, zijn één-jarig zoontje Lambertus en zijn nichtjes Betje en Sebastiana Opdorp, over wie hij voogd was. Verder de hovenier Hendrik Boom met zijn vrouw Annetje van Amsterdam, hun kinderen en de tuiniersleerling Steven van Culemborgh.

Snel en sierlijk doorkliefde het scheepje het grauwe IJ. Het regende en er stond een stevige westenwind. De wolken hingen laag op het water. Langzaam werd het profiel van de stad met zijn torens en kerken ijler en kleiner. Het scheen te zweven op een kim van mist en grijs water. Het laatst vertoonde zich de Westertoren in een eensklaps door de wolken brekende zonnestraal.

Jan van Riebeeck, die aan de plecht stond geleund, sloeg zijn mantel dicht om zich heen. Adieu, Amsterdam, dacht hij, je bent een mooie stad, ik hoop nog eens binnen jouw muren mijn oude dag te mogen slijten, maar zover is het nog lang niet....

Het duurde nog tot de zondag voor Kerstmis eer de kleine vloot het Tesselse Gat uitzeilde. Voorop ging de ‘Drommedaris’, een trotse driemaster met aan ieder boord zes stukken geschut en met de commandeursvlag in top. Hij werd in het zog gevolgd door de ‘Reyger’ en het

zeewaardige jacht ‘De Hope’. De twee andere schepen, de ‘Walvis’ en de ‘Olifant’, die aanvankelijk ook onder Van Riebeecks commando zouden uitzeilen, moesten wegens te laag water verstek laten gaan; zij zouden zo spoedig mogelijk volgen.

Het leven aan boord was voor Steven, wiens ervaringen met het water zich beperkten tot roeitochtjes op de Lek, vol verrassingen. Alles was nieuw voor hem. Als tuiniersmaat had hij aan boord uiteraard weinig te doen, dus werd hij belast met alle mogelijke karweitjes: hij hielp de kok en de bottelier, diende het eten op van de scheepsofficieren en verzorgde de meegenomen varkens. Van Riebeeck bekeek de jongen goedkeurend. Het was een flinke schrandere knaap, die het werk niet schuwde. Als commandeur kon Van Riebeeck zich echter maar weinig met de jongen bemoeien, daar hij niet de indruk wilde wekken één van zijn ondergeschikten voor te trekken boven zovele anderen. Doch de vrouw van baas Boom, moeder Annetje, ontfermde zich over hem.

Zij stopte hem nu en dan lekkere hapjes toe, iets dat bij de eentonige scheepskost, die hoofdzakelijk uit bonen, grutten en zout vlees bestond, dankbaar door Steven aanvaard werd. Toch voelde hij zich dikwijls eenzaam. Hij had een bespiegeland, gesloten karakter en was de jongste aan boord. Hij leek uit ander hout gesneden dan het merendeel van het scheepsvolk en de kolonisten.

Als hij 's nachts wakker in zijn hangmat lag, in het bedompte matrozenverblijf en hij het schip hoorde kraken en zuchten en de golven tegen de scheepswand hoorde beuken, dacht hij vaak aan het steeds verder wijkende Holland, aan zijn jeugd in Culemborgh, aan het kleine huisje, aan zijn moeder, die gestorven was, aan zijn vader, die niet uit de Oost was teruggekeerd....

De reis verliep voorspoedig, het weer was soms ruw, maar over het algemeen niet onwelwillend. Ze schoten goed op. Ze passeerden alleen schepen van bevriende naties, als Engelsen, Duitsers en Denen; piraten en Portugezen werden niet gesignaleerd. Het begon nu ook warmer te worden. Het scheepsvolk wierp de wollen Hollandse winterkleden uit en werkte met ontbloot bovenlijf in de weldadige zon. Van Riebeeck en schipper Coninck hadden alle reden om tevreden te zijn - hoe sneller de reis verliep, hoe beter de stemming onder de manschappen zou blijven; slecht weer, storm en tegenwind, betekenden oponthoud, dus kans op scheurbuik en gemor en met strenge hand een schip te moeten regeren was geen benijdenswaardige taak. Wel kwamen nu en dan de gebruikelijke vechtpartijen voor, soms werden er een paar gesnapt bij het dobbelen, een spel, dat verboden was. Maar Van Riebeeck zag er van af de daders met lijfstraffen te tuchtigen: ze kwamen er meestal met een schrobbering, een week geen oorlam of een halve maand geen gage van af. Van ernstiger aard was het vergrijp, dat de scheepskok onder vier ogen aan de commandeur meldde. De kok had in de gaten gekregen, dat er regelmatig levensmiddelen uit de voorraadkamers verdwenen; het kon niet anders, hier moest sprake van diefstal zijn. Weliswaar ging het slechts om kleine hoeveelheden, maar wat er gestolen werd was voornamelijk ziekenkost als ham, vruchtegelei en appels - dingen, die schaars waren aan boord en uitsluitend voor ernstige scheurbuiklijders bestemd waren. De commandeur vaardigde een plakkaat uit, waarbij de diefstal werd bekend gemaakt; hij beloofde er verder geen werk van te zullen maken als de dader zich van nu af aan zou beteren. Een tijdlang leek het alsof het plakkaat er de schrik had ingejaagd, maar daarna werden opnieuw diefstallen gemeld.

Eind januari, dus een maand na vertrek, kwam men reeds in de buurt van de Kaap Verdische Eilanden. De Brede Raad, bestaande uit Van Riebeeck en zijn drie schippers, kwam bijeen om te beraadslagen of men hier zou aanleggen om water en groente in te nemen. Maar daar het volk op de drie schepen nog gezond was, besloot men maar direct door te zeilen.

Ze waren de eilandengroep goed en wel gepasseerd, toen er zwaar weer begon te dreigen. In de namiddag vertoonden zich boven de horizon kleine donkere strepen: de eerste voortekenen van een storm. Het volk keek er naar met sombere blikken. De schipper gaf bevel alle deklasten nog eens extra goed vast te sjoeren. Van Riebeeck liet de bottelier een extra oorlam brandewijn schenken - een puik middel tegen benauwdheid en zeeziekte. Het was drukkend warm. De wind ging liggen. De zeilen hingen slap van de raas en werden gedeeltelijk gestreken; de bevelen der bootslieden klonken schril en onwerkelijk. De zee was onbewogen. Eerst werd de lucht lichtgeel,

daarna snel roze-oranje, toen werd het donker. Er viel een dreigende, onwerkelijke stilte.

Steven kon het niet in het vooronder uithouden. Hij voelde zich vreemd gespannen. Hij zwierf rond over het schip, maar niemand had zin in een praatje. Elk moment kon het noodweer losbarsten. ‘Steven!’ klonk een stem. Het was de bottelier, die riep. De dikke man stond lusteloos tegen de deur van de bottelarij geleund, het zweet droop hem over de ronde wangen. ‘Heb je m'n maat Theun ook gezien? Die dekselse jongen is weer nergens te vinden!’

Steven antwoordde ontkennend. De bottelier zuchtte: ‘Wees dan een brave

knaap en breng jij deze kruik wijn even naar de schipper. En kijk daarna eens waar Theun uithangt!’ Steven nam bereidwillig de tinnen kruik in ontvangst en zocht zich over het donkere dek een weg naar de kajuit van schipper Coninck. In de verte, aan de oostelijke horizon, schichtte weerlicht.

Schipper Coninck stond gebogen over zijn tafel, waarop een zeekaart en verschillende meetinstrumenten lagen. Zijn gezicht stond strak. ‘Dank je, jongen,’ mompelde hij, zonder op te zien. ‘Weer gesnoept onderweg?’ Hij grinnikte even, ‘Nee. schipper,’ antwoordde Steven, ietwat bedeesd. Bij het horen van zijn stem keek Coninck op. ‘Ach,’ zei hij, ‘ik dacht dat ik de botteliersmaat voorhad....’

‘Ik ben de maat van tuinier Boom,’ zei Steven.

‘Zo,’ zei Coninck afwezig, zich weer over de kaart buigend. Steven wachtte of er meer zou volgen. Maar de schipper zei: ‘t Is goed zo, jongen.’

Steven verliet de kajuit, denkend: zo, die Theun heeft dus een handje van snoepen. Theun was een opgeschoten slungel van een jaar of achttien. Steven mocht hem niet; al van het eerste ogenblik, dat hij hem ontmoet had, was hij de jongen uit de weg gegaan. En deze antipathie scheen wederzijds.

Er was nu een vreemd ruisen in de lucht gekomen, alsof een grote groep breedgeveugelde vogels om het schip cirkelde. Nu en dan stoof er een rukwind om de masten en flapperden de gereefde zeilen. Steven, die het schip van boeg tot spiegel doorkruist had zonder een spoor van de botteliersmaat te kunnen ontdekken, kon een huivering niet onderdrukken.

‘t Wordt ernst,’ merkte een soldaat op, die aan de reling een pijpje stond te roken, ‘we kunnen nu beter naar beneden gaan.’

Steven wilde al aan dit voorstel gevolg geven, toen hij door de luchtgaten van de provisieruimte een zwak licht zag glanzen. En op hetzelfde moment kwam er een vreemde gedachte bij hem op. Hij wachtte tot de soldaat verdwenen was en sloop toen op zijn tenen naar de zwakke lichtschijn. Zachtjes opende hij de deur en keek naar binnen.

Hetgeen hij zag, deed hem bijna in de lach schieten. Want half verborgen achter de opgetaste balen en zakken zat daar de botteliersmaat. Een kandelaar stond naast hem. In zijn ene hand hield hij een groot stuk ham, in de andere een half afgekloven appel, waarvan hij beurtelings grote happen nam. Zijn kaken kauwden snel en automatisch en zijn ogen hadden een glazige uitdrukking. Doch hoe potsierlijk het schouwspel van de snoepende botteliersmaat op zichzelf ook was, Steven begreep onmiddellijk de ernst van de toestand. Hij besepte, dat Theun zich hier schuldig maakte aan een van de ernstige vergrijpen tegen de scheepstucht. Wat moest hij doen? De provoost erbij halen, de jongen dus uitleveren, verraden? Neen, dat ging niet. Maar wat dan? Hem waarschuwen? Dat was even belachelijk.... Dit alles schoot hem in enkele seconden door het hoofd. De botteliersmaat kauwde inmiddels rustig door en scheen zich van geen kwaad bewust. Vóór Steven echter tot een besluit had kunnen komen, gebeurde er iets volstrekt onverwachts. Een oorverdovende donderslag deed het hele schip trillen. De botteliersmaat sprong geschrokken overeind, stootte zijn hoofd aan een appelkist, vloekte. Toen zag hij in de deuropening het doodsbleke gezicht van Steven. Eén kort ogenblik staarden de twee jongens elkaar aan.

Theun, die scheen te beseffen welk een gevaar hij liep, klemde de tanden opeen, zijn tot spleten geknepen ogen schoten heen en weer als van een dier in de val. Zijn hand tastte naar zijn gordel, een mes glinsterde, en met een katachtige sprong schoot

hij op Steven af. Deze was hier echter op verdacht geweest. Hij dook bliksemsnel opzij - net op tijd: Theuns mes bleef trillend in het hout van de deurpost steken. Van deze gelegenheid maakte Steven gebruik om vooruit te springen. Met een goed gemikte kaakslag deed hij de lange slungel op de grond tuimelen. De kaars ging uit. Volstrekte duisternis. Steven draaide zich om en liep tastend naar het dek. Die knaap heeft zijn bekomst, dacht hij, die zal het stelen voorlopig wel laten. Maar tijd om verder over het voorval na te denken, had hij niet. Het noodweer was in alle hevigheid losgebarsten.

De 'Drommedaris' danste als een bezetene op de torenhoge golven; stortzeeën stoven over de boorden met een oorverdovend geraas. Onafgebroken schoot de bliksem rond de masten. Druipnatte glimmende schimmen strompelden over het dek. Soms lag het schip op één oor, dan weer scheen het loodrecht op de boeg te balanceren. In aller ijl was het ene marszeil na het andere aangeslagen en het vaarttuig vloog, enkel met gereefde fok en stormstafzeilen door poorten van inktzwart water.

Steven begreep, dat er aan dek niets voor hem te doen was. Maar misschien had men zijn hulp in de verblijven nodig. Hij voelde niet de minste vrees en een opkomend gevoel van onpasselijkheid verbeet hij. Nu de storm eenmaal was losgebarsten, voelde hij zich haast opgelucht.

In de kajuit hielp hij de scheepschirurgijn met het ronddelen van medicijnen. Later waagde hij zich buiten om de zwoegende manschappen een hartversterking te brengen. Hij werkte de hele nacht en Van Riebeeck, ofschoon zelf niet gezond, klopte hem goedkeurend op de schouder. De botteliersmaat lag met een groenachtig, vertrokken gezicht in het vooronder. Steven bracht hem een medicijn en dacht grimmig: veel plezier heeft hij in ieder geval niet van die gegapte rommel! Tegen de ochtend ging de wind liggen en hoewel de zee voorlopig niet tot rust kwam, was het grootste gevaar geweken. Steven betrad het dek. Hij had dringend frisse lucht nodig. Er was heel wat schade aangericht. Er was hier en daar wat deklust weggeslagen en er was een aanzienlijke hoeveelheid tuigage vernield. Schipper Coninck stond op de campagne. Hij stond er rustig, wijdbeens. Zijn kleren waren doornat en verfomfaaid. Hij rookte een pijpje en scheen in een goed humeur.

Na deze storm bleef het weer vrij bestendig. De toestand op de drie schepen bleef bevredigend, scheurbuik kwam weinig voor. Slechts één keer werd er een piraat waargenomen, die echter voor de drie goed bewapende Hollandse koopvaarders

ijlings aan de haal ging. Steven had na kort beraad besloten over Theuns diefstal maar te zwijgen. Waarschijnlijk zou de botteliersmaat wel geen verdere pogingen aanwenden. De eerste paar weken ontweek Theun hem zoveel mogelijk. Maar toen hij bemerkte, dat de jongen kennelijk zijn mond had gehouden, werd hij weer even brutaal als vroeger; nu en dan trachtte hij een knokpartijtje uit te lokken, maar Steven was zo verstandig daar nooit op in te gaan!

Begin april werden de eerste voorboden van de Kaap gesignaleerd; op een vroege morgen werd de stilte verbroken door een bekend, vertrouwd geluid: het gekrijs van meeuwen! Er ging een siddering van vreugde door de reizigers. Nu kon de plaats van bestemming niet meer veraf zijn. Later op de dag wees men elkaar op lange, trompetvormige plantestengels, die in grote getale in het water dreven en van Kaapland afkomstig waren.

Enkele dagen later, op de 5e april 1652, kreeg de opperstuurman de Tafelberg in het vizier. Hij gaf een kreet van vreugde en zwaaide met zijn muts. De Kaap in zicht! De Kaap in zicht! Weldra verdrong een ieder zich aan de reling en de matrozen klommen zingend in het want. Héél in de verte, aan de zuid-oostelijke kim, verhief zich de platte berg uit het blauwe water. De vlaggen werden gehesen en met een kanonschot werden de andere schepen gewaarschuwd. Na drie en een halve maand varen had Jan van Riebeecks vloot haar doel bereikt!

De volgende dag ging een sloep op verkenning uit en bevond dat het veilig was in de Tafelbaai: nergens viel een vijandelijk schip te bekennen. Kort daarop lieten de schepen hun ankers vallen voor de monding van de Verse Rivier.

Het was een zwoele avond, die avond van de 7e april, toen Jan van Riebeeck, vergezeld van Coninck en enkele gewapende soldaten, voet aan land zette. Het strand was smetteloos lichtgeel en liep geleidelijk over in groene, glooiende velden, hier en daar door struikgewas, groepjes bomen en rotspartijen onderbroken. Daarachter rees plomp het massief van de Tafelberg omhoog, wat blauw en mistig in de eerste schemer, geflankeerd door de puntige Leeuwenberg en de Duivelspiek.

‘Ziehier dan die toekomstige gezegende plaats van u, commandeur,’ zei Coninck, niet zonder ironie. Van Riebeeck gaf geen antwoord. Hij was met energieke stappen het strand opgelopen. Het deed hem goed weer vaste grond onder de voeten te hebben. De avond was kalm, er kwetterden vogels, het gras geurde. ‘Ik ben benieuwd waar die Hottentotten uithangen,’ merkte Coninck op, terwijl hij naast Van Riebeeck voortliep in de richting van de Tafelberg. ‘Al is onze reis voorspoedig geweest - we raken nu toch zo langzamerhand aan het eind van ons Latijn: we hebben dringend vers vlees nodig en als er geen Hottentotten zijn, kunnen we daar naar fluiten....’

‘Ze zullen wel komen,’ antwoordde Van Riebeeck opgeruimd. ‘Een paar matrozen hebben vanmiddag al een stelletje van die zwartjes op het strand menen te zien. Het moet anders een raar volkje zijn, onbeschaafd, lui en onbetrouwbaar!’

‘Ach,’ zei Coninck, ‘wat is lui, wat is onbetrouwbaar en onbeschaafd? Ze zijn in wezen niets slechter of beter dan wij, blanke christenmensen. Je kunt het toch een kind niet kwalijk nemen, dat het niet het verstand van een volwassene heeft? De Hottentotten zijn over het algemeen vriendelijke luitjes. En ze zijn niet onverstandig....’

Al pratend waren ze bij een hoog, vlak stuk land gekomen. Van Riebeeck bleef staan en keek aandachtig om zich heen. Niet ver af zag hij een riviertje blinken, de oevers waren met riet bedekt. ‘De Zoete Rivier,’ lichtte Coninck in. Van Riebeeck knikte. ‘Het dunkt mij hier een uitstekende plaats voor het fort,’ zei hij nadenkend. ‘De ligging is schitterend, je kunt van hier de hele omtrek en de Tafelbaai bestrijken.’ Coninck kraste met zijn schoen over de grond. ‘De aarde is steenhard,’ zei hij.

‘Het zal een hele toer zijn hier wallen op te werpen en grachten te graven. Maar het punt is heel goed, inderdaad.’

De duisternis begon te vallen en snel werd de terugtocht naar de sloep aanvaard. De volgende morgen kwam de Brede Raad op de ‘Drommedaris’ bijeen. Besloten werd onmiddellijk met de bouw van het fort te beginnen op de door Van Riebeeck uitgekozen plaats. Tegelijkertijd moesten timmerlieden een aanvang maken met het optrekken van woon- en pakhuizen binnen de afgestoken ruimte. Er zou gelijkheid zijn in voedsel en werk om ontevredenheid en afgunst te voorkomen.

Dit laatste was een voorstel van de voorzichtige Coninck. En het bleek al gauw, dat hij een vooruitziende blik had gehad. Want zo snel en voorspoedig als de reis was verlopen, zo moeilijk was de eerste tijd van de jonge nederzetting. Een tegenvaller was al dadelijk, dat het hout, bestemd voor de huizenbouw, onderin de schepen bleek geladen, zodat het bijna drie weken duurde éér de eerste houten loods gereed was en Van Riebeeck met familie en bagage aan land kon worden gebracht. Wat betreft de bouw van het fort: inderdaad leverde de steenharde aarde grote moeilijkheden op; met houwelen moesten de grachten worden uitgehakt. Het werkvolk morde en werkte met weinig animo. Scheurbuik en buikloop begonnen de kop op te steken. Bij het meenemen van proviand uit Amsterdam, was er immers op gerekend, dat er aan de Kaap vee kon worden geruild en dat bleek bitter tegen te vallen.

Reeds een der eerste dagen waren er Hottentotten aan de landingsplaats verschenen. Nieuwsgierig bekeken ze de wonderlijke zaken, die uit de schepen naar land werden geroeid. Het waren lange lenige kerels; sommigen hadden een boog in de hand, anderen waren gewapend met primitieve assagaaien. Eén van hen, die naar zijn overvloedige tatouages te oordelen het opperhoofd moest zijn, trad naar voren, grinnikte breed en klopte zich op de borst, terwijl hij in gebroken

Engels zei: ‘Harry, king Harry.’ Van Riebeeck drukte de man vriendelijk de hand en bood hem een doosje met kralen en enkele stukjes koper ten geschenke aan. Hij bleek het opperhoofd te zijn van een stam, die zich de Goringhaikona's noemde. Hij sprak een beetje Engels omdat hij een paar jaar geleden met een Engels schip naar Java was geweest. Van Riebeeck vroeg hem naar vee, waarop de man met een

wanhopig gebaar zijn lange armen ophief en heftig het hoofd schudde, zeggend: ‘No, no, no, no!’ ‘Waarom niet?’ vroeg Van Riebeeck. Na enig heen en weer gepraat werd het de commandeur duidelijk, dat de stam van king Harry praktisch geen vee bezat; zij hadden in gevechten met andere stammen hun runderen en schapen verloren en daar zij slechte jagers waren, waren zij naar de kust getrokken, waar zij leefden van schelpdieren, vis en gestrande robben en walvissen. Dit was een grote tegenvaller voor de Hollanders. Wèl vertelde Harry, dat er in het binnenland stammen woonden, die grote kudden bezaten en soms naar

de kust afzakten, maar dat kon nog

wel enige tijd duren.

Het zag er niet bijster opwekkend uit. Het werk schoot maar langzaam op. Daarbij kwam nog, dat de schepen zo snel mogelijk naar Java moesten worden gestuurd. Op de Kaap zou slechts een kleine vaste bezetting van ruim honderd man achterblijven en het was zaak van het nu nog aanwezige scheepsvolk gebruik te maken bij de zwaarste karweien. Tot overmaat van ramp vielen enkele weken later de ‘Walvis’ en de ‘Olifant’, zwaar gehavend en vol zieken, de Tafelbaai binnen: ze hadden een erg zware reis gehad en meer dan honderd doden te betreuren. Het weinige verse voedsel ging nu naar de zieken. De stemming van de bezetting werd met de dag slechter.

Soms kon het zelfs ook Van Riebeeck, die eeuwige optimist, te machtig worden. Daar zat hij nu aan het zuidpuntje van Afrika, ver van de bewoonde wereld, omgeven door onwillig werkvolk en door inboorlingen, die niets te bieden hadden dan hun nieuwsgierigheid. Hij had er vast op gerekend hier snel zijn opdrachten te kunnen vervullen om dan aan de Heren Bewindhebbers een eervoller werkkring in Indië te kunnen vragen. Hij begon nu te beseffen, dat het daar voorlopig wel niet van zou komen: zolang hij hier niet een bloeiende nederzetting met een vette veestapel, met welige tuinderijen uit de grond had gestampt, zou hij aan de Tafelbaai dienen te blijven. Toch wachtte hij zich er wel voor zijn sombere gedachten uit te spreken. Uiterlijk bleef hij de opgewekte, voorkomende en energieke man van steeds. Vergezeld van Coninck maakte hij inspectietochten, deelde hij schouderklopjes uit, bekeek hij de vorderingen aan de bouw van het fort. Onder de brandende zon stonden de mannen te hakken en te spitten, trachtend er met een eentonig liedje de moed in te houden. Groepjes Hottentotten sloegen hen van een afstandje gade en schenen zich vol verbazing af te vragen waarom die blanke mannen zich toch zo in het zweet werkten.

Het werd eind augustus voor het fort enigermate bewoonbaar was. Het werd plechtig ‘*De goede hope*’ gedoopt. Het had een oppervlakte van een paar honderd vierkante meter en was omgeven door een wal en een gracht, waarin het water van

de Zoete Rivier was geleid. Het huis van de commandeur was gebouwd van platte klipstenen en bevatte een grote zaal, een kelder, een kantoor, een slaapkamer, een eetzaal en nog enkele vertrekken. Aan de open plaats verrezen in de loop der tijd de kombuis, de bottelarij, een pakhuis en verder kleine woningen voor de assistent, de ziekentrouster, de sergeant en voor hovenier Boom.

Boom was een breed gebouwd en zwijgzaam man. Hij hield het midden tussen een professor en een boer: hij kon even goed overweg met de ploeg als met het kruidenboek. Al een der eerste dagen was hij er met Steven op uitgetrokken om een geschikte plaats voor de aan te leggen moestuin te zoeken. Hij liet zijn oog vallen op een lap grond niet ver van het fort aan de oevers van de Zoete Rivier. De grond leek hier minder droog dan elders. Er werd geploegd, gespit, gezaaid,

water aangedragen. Het was zwaar, eentonig werk. Steven had onderdak gekregen in het huisje van de tuiniersfamilie in een klein opkamertje vlak onder het planken dak.

Op een julimorgen werd hij al vroeg wakker door een machtig ruisend geluid. Verwonderd richtte hij zich op en staarde uit het venstertje. Een grijs regengordijn belemmerde het uitzicht. De natte tijd was aangebroken. En daarmee doemde meteen een nieuwe serie narigheden op. Het jonge zaaisel in de tuin spoelde grotendeels weg. In allerijl moesten er sloten gegraven worden. Tot op het hemd doorweekt stonden de mannen te werken in de breiïge grond, die hen nog kort geleden door zijn hardheid had dwars gezeten. Het weer was kil en het brandhout schaars. Hier en daar begonnen er een paar mensen ziek te worden: koorts, rode loop. Al gauw kon de ziekentrooster het werk alleen niet af. Sterfgevallen bleven niet uit. En nog steeds was de veehoudende Hottentotstam niet aan de kust verschenen. Op zekere dag werd meer dan de helft van de bezetting ziek gemeld.

Zo stonden de zaken er voor toen Van Riebeeck op een koude druilerige morgen schipper Coninck uitgeleide deed; de ‘Drommedaris’ had al tè lang aan de Kaap gelegen en moest nu eindelijk naar Indië vertrekken. Zwijgend liepen de beide mannen door de regen naar de landingsplaats. Van Riebeecks gezicht stond strak. Eindelijk zei Coninck: ‘Toen wij vorig jaar in Amsterdam samen door de regen liepen, keek u heel wat opgewekter, commandeur!’

Van Riebeeck hief het hoofd op. ‘Daar hebt u gelijk in, schipper,’ antwoordde hij met een diepe zucht. ‘De toestand is niet bepaald opwekkend Maar ik zit hier nu eenmaal en ik zal blijven volhouden tot het bittere eind! De Heren Bewindhebbers hebben mij deze post toevertrouwd en ik zal het vertrouwen, dat zij in mij gesteld hebben, niet beschamen!’

Ik ben nog niet vergeten wat ik vorig jaar december tot u zei, schipper. En ik wil het hier herhalen: ik zal Kaapland tot een gezegende plaats maken, een welvarend stuk land, een brokje Nederland in Afrika-het mogelangof kort duren!’ Ze waren inmiddels het strand genaderd. Coninck schudde het hoofd. ‘U bent een onverbeterlijke optimist, commandeur - nog altijd. Om uw taak benijd ik u thans nog minder dan ooit. Maar wèl benijd ik u om uw optimisme!’ De mannen schudden elkaar hartelijk de hand. ‘Veel succes, commandeur!’

‘Vaarwel, schipper. En behouden vaart!’

Kokoshoorntje

Je hebt hiervoor nodig een plakje kokosbrood,

wat roomboter, wat chocolade hagelslag en een half borstplaatje. Besmeer het plakje kokosbrood (afb. 1) met wat boter en maak er daarna een hoorntje van (afb. 2). De zijkanten plak je met wat boter op elkaar. Strooi chocolade hagelslag in het hoorntje (afb. 3), houd het daarna ondersteboven en schud de hagelslag, die niet aan de boter is blijven vastkleven, er weer uit. Nu versier je het hoorntje aan de buitenkant door de punt met wat boter te besmeren en er hagelslag op te strooien (afb. 4). Tenslotte nog een beetje boter en wat hagelslag er midden op, waarna je het halve borstplaatje in het hoorntje legt.

Het Spookeiland

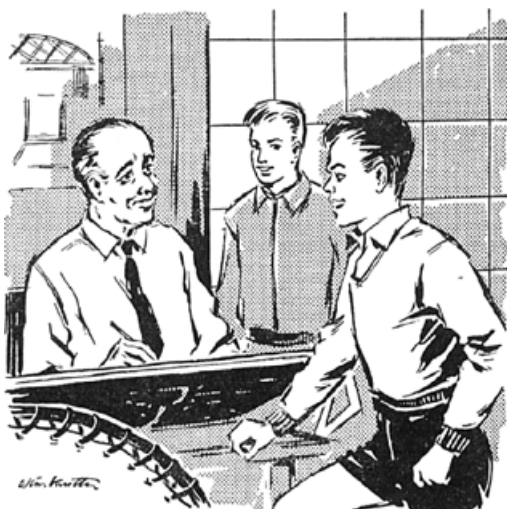
Door Jan de Groot

‘Toe nou, oom, wat is er nu eigenlijk op tegen. Het is toch niet zo ver van land, en u geeft zelf toe, dat u nog nooit iemand anders op het eiland hebt ontmoet. Al is het dan maar voor één week. Een enkel weekje, zo helemaal alleen met ons tweeën op een onbewoond eiland te zijn! En u hoeft zich niet ongerust te maken, dat ons een ongeluk zal overkomen.’

‘Ja, dat weet ik nou wel allemaal, maar ik vraag me af, of ik het tegenover jullie vader en moeder kan verantwoorden, om jullie daar een week lang alleen op zo'n eiland te laten kamperen!’

‘Maar oom, u kunt toch zo af en toe eens komen kijken, als u ongerust over ons wordt. Met uw kano bent u er in een half uur. Maar nogmaals, oom, u hoeft nergens bang voor te zijn. In Nederland hebben we ook zo dikwijls gekampeerd. We zijn van alles op de hoogte. Heus, er kan ons niets overkomen.’ ‘Nou, vooruit dan maar. Jullie zijn toch ook een paar flinke jongens, en ik begrijp, dat het leven zo in de eenzaamheid op dat Noorse eiland aantrekkelijk voor jullie is.’

Dit gesprek vond plaats in de werkkamer van ingenieur Jørrensen in een van de grote plaatsen in Noorwegen. Ingenieur Jørrensen was getrouwd met een Nederlandse vrouw

en de twee jongens, met wie hij dat gesprek voerde, waren Jan en Henk Steenman, zoons van de broer van zijn vrouw. De jongens hadden er al wel een jaar op gevestigd. Met de grote vakantie mochten zij naar oom Arne in Noorwegen! Het was wel een lange, kostbare reis, maar oom Arne zou alles betalen. Hij hield veel van die twee Nederlandse knapen, met wie hij het vorig jaar bij zijn verblijf in Nederland had kennis gemaakt. Hij had die uitgave dolgraag voor hen over.

Oom Arne kon het trouwens

best missen. Hij was een heel bekwaam ingenieur, verbonden aan een wereldberoemd ingenieursbureau, en zat er warmpjes bij. Heel zijn leven wijdde hij aan zijn werk... Hij had trouwens niets anders meer... Drie jaar, nadat hij zijn vrouw uit Nederland naar Noorwegen had gebracht was ze gestorven. Zij rustte nu in de vreemde omgeving op een Noors kerkhof...

Jullie kunt dus nu wel begrijpen, wat een leuke afleiding het voor oom Arne was, toen hij zijn twee Nederlandse neefjes, die hij tot aan de Duitse grens tegemoet was gereisd, drie volle weken bij zich kreeg! Hij had al weken van tevoren allerlei plannen gemaakt. Van alles, wat Noorwegen aan schoons bood, zou hij de jongens laten genieten! Hij had gezorgd, dat hij die weken van het bureau weg kon blijven om zich geheel aan de jongens te kunnen geven.

Maar daar was nu wat tussen gekomen. Er was een grote order bij het ingenieursbureau binnen gekomen voor een reusachtige brug, en daar moesten nu op stel en sprong tekeningen en berekeningen voor worden gemaakt. En daarbij kon oom Arne onmogelijk worden gemist. Hierdoor zou hij zijn vakantie minstens een week moeten onderbreken. Dat was natuurlijk voor de jongens een lelijke streep door de rekening. Oom Arne zou 's avonds vroeg wel weer thuis zijn, maar overdag moesten de jongens zich toch maar zien te vermaken. En toen was Jan met zijn plan naar voren gekomen.

Hij had van oom vorig jaar al gehoord, dat die een klein eilandje bezat on-

geveer een half uur roeien van de Noorse kust verwijderd. Het was niet erg groot, maar dat kon ook niet, anders had oom, al was hij dan ook tamelijk rijk, het niet helemaal kunnen kopen. Oom Arne was destijds van plan geweest om daar op dat eilandje een mooi landhuis te laten bouwen, met een pracht van een tuin, een tuinhuisje, een serre, kortom alles wat daar een verblijf tot iets heerlijks kon maken. Dat huis zou hij 's zomers in de vakantie gaan bewonen, om in die tijd weg te zijn van het geroezemoes van de wereld en zijn drukke werkkring, en helemaal op rust te komen. De tekening van het huis was al klaar, de funderingen waren al gelegd, toen tante Liesbeth, oom Arne's vrouw ziek werd en reeds na enkele dagen stierf...

Jullie begrijpt, dat oom Arne er toen geen plezier meer in had daar 's zomers alleen te gaan wonen. En zodoende werd het werk gestaakt. De toestand bleef, zoals ze was, zodat alleen de funderingen van het huis, waarin oom Arne zoveel gelukkige dagen had hopen te beleven, de getuigen van de prachtige plannen waren...

Oom Arne was er alleen nog geweest om toezicht te houden, dat alle bouwmaterialen, die al aangevoerd waren voor het gebouw, weer werden weggehaald. Daarna had hij niet meer naar het eiland omgekeken, zodat in die drie jaar de weelderige plantengroei zeker alles wel overwoekerd zou hebben... En dát was nu het eiland, waar de jongens de week, dat oom Arne toch niet met hen mee kon gaan, wilden doorbrengen. En zoals we gezien hebben, na enige tegenstand had oom zich gewonnen gegeven.

Jullie begrijpt, hoe fijn de jongens dat vonden. De laatste vrije dag, die oom nog had, werd besteed om alle kampeerbenodigdheden in te kopen, want de jongens hadden natuurlijk al hun kampeerspullen in Nederland gelaten. Jan en Henk merkten al gauw, dat oom Arne nog wel van meer dingen verstand had dan alleen van bruggen bouwen. Van alles wist hij het beste uit te zoeken, en toen ze de winkel uitgingen, zouden de jongens niets kunnen opnoemen of oom had eraan gedacht. De flinke kano's, waarmee ze naar het eilandje zouden roeien lagen al klaar. Er werd afgesproken, dat oom hen de volgende morgen vroeg met zijn eigen kano weg zou brengen. En toen gingen de jongens naar bed met het heerlijke gevoel de volgende nachten geheel aan zichzelf overgelaten op een onbewoond eiland te slapen.

De volgende morgen waren de jongens al om zeven uur present. Oom had een pijp opgestoken. De drie kano's lagen gepakt en gezakt en met een korte stoot kozen de drie ranke bootjes zee. De zee was spiegelglad en de tocht naar het eilandje was op zichzelf al iets heerlijks. Wel bemerkten de jongens, dat oom stiller werd naarmate ze het eiland naderden. Jan en Henk begrepen, dat oom nu dacht aan tante, met wie hij anders deze maand daar gewoond zou hebben, en zeiden niet veel... Maar na een poosje scheen oom zelf te bemerken, dat hij stil was, en dat dat misschien de pret voor de jongens zou kunnen verminderen. En met een glimlach zei hij:

‘Dus jullie zijn helemaal niet bang, om daar een dag of vijf op dat eiland door te brengen.’

‘Welnee oom,’ lachte Jan. ‘Dat hier Noormannen zouden komen met die grote Vikingschepen om ons gevangen te nemen of Bosjesmensen, die ons in de pan braden? Nee hoor! We zullen het best naar ons zin hebben. Zit u daar maar niet over in.’

Precies na een half uur peddelen waren ze op het eiland aangekomen. Zoals ze al hadden gedacht, was alles begroeid. Toch was er van de fundamenteen en stukken

muur, die er al opgetrokken waren, nog wat te zien. Die staken boven de plantengroei uit. Oom hielp de jongens met uitladen en een geschikte plaats op te zoeken voor de tent. Hij keek nog even, of alles in orde was. Maar toen moest hij weer terug, want om negen uur moest hij voor een bespreking op kantoor zijn. En oom Arne was een man van de klok!

Hij beloofde de jongens de volgende dag 's morgens eens een kijkje te komen nemen hoe ze het gemaakt hadden. Daarna stootte hij zijn kano van het eilandje af, en, nagewuifd door de jongens, verdween hij in de richting van de kust...

‘Ziezo Henk,’ zei Jan, terwijl hij enthousiast zijn armen in de lucht sloeg, ‘nu zijn we op een onbewoond eiland, net als Robinson Crusoe!’

‘Alleen met dit verschil,’ voegde Jan er droogjes aan toe, ‘dat wij goed in de kleren zitten en voldoende voorraad van alles hebben, terwijl die knaap zelf voor alles moest zorgen.’

Het liefst hadden ook zij niet veel meegenomen en hadden zelf op het eiland naar wat eetbaars willen zoeken, maar oom Arne had ze al heel gauw van dat plan afgebracht. Vis, ja, die konden ze genoeg vangen, maar daar hield alles mee op. En bij een prettige vakantie hoort ook altijd een goedgevulde maag, vond oom Arne.

De eerste morgen werd doorgebracht met een geschikte plek te zoeken voor het opslaan van de tent en het onderbrengen van de voorraden. Ze sleepten wat stenen bij elkaar om een goed trekkend vuur te maken. Al heel gauw begon het water voor de thee te razen. De tocht met de kano had hen hongerig gemaakt. Ze hadden bij oom thuis niet veel gegeten, omdat ze hun eerste ontbijt zelf op hun ‘onbewoonde’ eiland wilden gebruiken met eigengezette thee. Tegen de middag begon de eerste inspectietocht. Natuurlijk werden eerst de stukken muur en de funderingen van het huis bekeken. Je kon goed zien, hoe de inrichting zou zijn geworden. Hier zou zeker de huiskamer zijn gekomen, daar de serre, hier de gang met de trap, daarnaast een klein vertrekje zeker een zijkamertje. De jongens begrepen, dat het een ideaal huis zou zijn geworden. En dan natuurlijk niet te vergeten de prachtige rotstuin, die er gekomen zou zijn. Nu was er niets anders dan een wilde, woeste plantengroei. Het ene woekerde over het andere. Misschien zou daar boven op dat stuk rots een zitje zijn gekomen, waar men over de zee kon kijken naar de schepen die zo af en toe met gebolde zeilen of rokende schoorstenen verweg voorbijvoeren. En daarachter die prachtige Noorse kust met zijn vele inhammen en fjorden. Ja, oom wist wel, wat hij had uitgezocht! Jammer, dat daar niets van was gekomen.

Maar daarover niet meer gedacht. Ze waren er nu met hun tweeën, konden doen en laten wat ze wilden, en namen zich vast voor hun hart op te halen. Een eindje verder stond het tuinhuisje, dat wil zeggen, ook enkele brokstukken van muren, en ook daaraan was goed te zien, dat dit op een mooi plekje was neergezet. Vanaf dit tuinhuisje, of liever vanaf de plek, waar dit tuinhuisje had moeten komen, liepen de jongens nu een flink eind de andere kant van het eiland op. Na een minuut of tien kwamen ze aan de andere oever, die dus uitzicht bood op de wijde, oneindige vlakte van de Noordzee, met heel in de verte als een stipje een of ander eilandje, of misschien wel een eiland, dat nog veel groter was dan het hunne, maar op die afstand zo heel klein leek. Henk bracht de kijker, die oom hun had meegegeven voor zijn ogen en tuurde de horizon af. Heel veraf zag hij een klein rookpluimpje van een of andere stoomboot, die misschien wel op weg was naar Nederland. Verder was er niet veel meer te zien dan een strakke, blauwgroene effen vlakte, waarin de zon zich koket spiegelde.

Hierna besloten de jongens naar hun kamp terug te gaan, want het was inmiddels al bij twaalf geworden en hun gezonde magen begonnen te knagen. Jan zou die dag koken. Henk was daar niet rouwig om, want als er iemand was, die koken kon,

dan was Jan dat wel. In de kampen, die ze vroeger al hadden gehad met de jongens van het lyceum, waren ze er altijd smoor op, als Jan kookte. Die scheen een heel kookboek in zijn hoofd te hebben, van de kleinste tot de grootste schotel toe.

Jan wist ook nu weer een lekker maaltje samen te stellen, zodat de jongens na een uur weer helemaal gesterkt hun inspectietocht voortzetten. Ze gingen nu langs de andere oever van het eiland. Daarbij bleek hun, dat er nog al wat konijnen op het eiland waren. Hoe die er gekomen waren was hun een raadsel. Een van de werklieden had zeker destijds een paar van die beestjes meegenomen.

Opeens, toen Jan al weer verder gelopen was, stond Henk stil. Achter een dichte struik, waarvan hij toevallig met zijn hand een paar takken opzij schoof, ontdekte hij, dat in de steil oplopende rots een opening was gehakt. Een eindje verder bleek die opening uit te komen op een ... stevige eiken deur. Henk duwde er met zijn schouders eens tegenaan, maar de deur gaf niet mee. Hij bleek stevig te zijn gesloten. Na enig turen in de halve duisternis, die daar heerste zag Henk, dat er een stevig slot in de deur was aangebracht. Direct floot hij Jan terug, die al om zich heen had staan kijken, waar Henk gebleven was.

‘Hé Jan, kom eens kijken, wat ik hier ontdekt heb. Een houten deur. Misschien wel de toegang tot een onderaards hol.’

Jan kwam aanhollen en stond nu ook voor de deur. De jongens begrepen er niet veel van. Dat oom Arne dat hol had laten maken kwam hun heel onwaarschijnlijk voor. Dan had hij het wel tegen de jongens gezegd. En bovendien, waar zou het voor moeten dienen? En het was nogal goed verborgen ook. Vanuit de zee zou men het niet gemakkelijk ontdekken. Het was alleen, dat Henk die takken opzij had geschoven, anders waren de jongens er ook ongemerkt voorbijgelopen.

Met hun tweeën probeerden ze beweging in de deur te krijgen. Maar ook dat lukte niet. Zo stevig zat ze gesloten.

Onwillekeurig maakte er zich van de jongens toch een beetje onprettig gevoel meester. Ze vonden het wel interessant, de eerste dag al zo'n ontdekking te doen, maar het was toch ook een vreemd idee, dat op dat eiland zich een hol, of wat het dan ook was, bevond, waar ze niet in konden en waar ze ook nog nooit over gehoord hadden...

Henk en Jan probeerden nog te ontdekken, of die ‘onderaardse gang’ ergens anders op het eiland uitkwam, vanwaar ze dan misschien daar binnen konden gaan, maar nergens was iets van die aard te ontdekken.

Het had de jongens wat stiller gemaakt. Ieder van hen had zo zijn eigen gedachten over de ontdekking. Dat het hol er al heel lang zou zijn, was te betwijfelen, want het hout was nog helemaal niet verweerd. Maar wie kon dat daar dan hebben gemaakt? En waar diende zo'n hol op zo'n onbewoond eiland voor? Wie kon daar nut van hebben? Deze en andere vragen woelden in de hoofden van de jongens rond, toon ze 's avonds na te hebben gegeten bij het vuur zaten.

Julie begrijpt, dat het gesprek enkel en alleen over die vreemde ontdekking ging en de jongens besloten de volgende morgen direct alles over die deur aan oom Arne te vertellen.

Ze bespraken verder nog even wat ze de volgende dag zouden gaan doen. Tegen een uur of negen werd besloten de tent op te zoeken om de volgende morgen weer vroeg van de fijne zomerochtend te genieten.

De lucht was wat gaan betrekken. Er was een koud windje op komen zetten alsof er hier of daar onweer was gevallen. De duisternis viel hierdoor wat vroeger in dan anders, zodat het tegen de tijd, dat de jongens de tent wilden opzoeken om te gaan slapen, al zo goed als donker was...

Henk haalde het een en ander bij elkaar, dat buiten verspreid lag, om in de tenten te bergen voor het geval het die nacht zou gaan regenen, toen hij plotseling als door een bliksemstraal getroffen, stil bleef staan... Hij keek naar de kant, waar ze die middag het hol hadden ontdekt. Een vreselijke schreeuw, als van iemand in doodstrijd had door de stille avond gesneden... Ook Jan sprong met een lijkbalek gezicht door de opening van de tent en staarde Henk verschrikt aan...

‘W ... wat was dat? Hoorde je dat ook?’

‘Ja,’ antwoordde Henk, die toch anders niet voor een klein geruchtje vervaard was, ‘d ... dat was als een schreeuw van iemand die in levensgevaar verkeert. En ... het kwam van de kant van het hol... Wat zullen we doen?’

‘Ja, wat zullen we doen. Misschien is daar wel iemand vermoord. Ik vind, dat we in elk geval moeten proberen zo dicht mogelijk bij de plek te komen. Misschien is onze hulp daar wel nodig!’

‘Dat vind ik ook,’ hernam Henk, die de moed weer terug begon te krijgen. ‘Blijkt er daar iemand op sterven te liggen, dan moeten wij koste wat het kost hulp brengen.’

De jongens namen, om op alles voorbereid

te zijn, een paar stevige knuppels mee, en begonnen toen behoedzaam naar de plaats te sluipen, vanwaar de vreselijke gil was gehoord. Het feit, dat er niet opnieuw was geschreeuwd, gaf hun wat meer moed. Na een kwartiertje, bijgelicht door een

zaklantaarn, waren ze bij de plek, waar de gil had geklonken. Maar hoe ze ook zochten en speurden, ze ontdekten niets. En ook was er niets meer te horen.

‘Nou, wat zeg je dáárvan,’ begon Henk. ‘Zou dat misschien een of andere vogel zijn geweest, die die schreeuw heeft gegeven, zoals bijvoorbeeld een pauw kan doen.’

‘Dat kan ik niet aannemen,’ antwoordde Jan, ‘daar klonk hij veel te menselijk voor. En bovendien...’ Hij beëindigde zijn zin niet, want weer werd de stilte verscheurd door een gil, maar nu veel vreselijker en angstwekkender, en nu van de plaats waar hun tent stond...

Niemand zal het de jongens kwalijk nemen, dat zij lijkbleek werden en zich aan elkaar vastgrepen.

Dát was toch geen schreeuw van een vogel. Ze hadden zuiver een menselijke gil gehoord die langzaam wegstierf...

En toch liet Henk het er niet bij zitten. Hij was een te nuchtere Hollandse jongen, om aan vreemde verschijnselen als spoken te geloven. Hij greep Jan bij zijn arm en trok hem mee.

Maar het vreemde was... In hun kamp was precies alles, zoals het geweest was... Nee, toch niet... Daar boven hun tent, wat was dat?...

Henk liep ernaar toe en zag toen ... dat er een paar doodsbeenderen kruiselings over elkaar hingen...

Tegelijk werden ze weer opgeschrikt nu door een langgerekt gefluit, dat weer van de andere kant van het eiland kwam. Toen ze hun ogen daarheen wendden, ontdekten ze ... een witte gedaante, die zich langzaam van de zee scheen los te maken, enige minuten heen en weer zweefde, en zich toen omdraaide, zodat vanuit het kamp een paar vurige ogen te zien waren. Enige ogenblikken keken die ogen in hun richting ... en toen verdween de gestalte even geheimzinnig als ze gekomen was...

De jongens hadden geen woord kunnen zeggen. Ze waren heus geen lafaards maar dat, dat was ... ja ... je mocht niet aan spoken geloven ... maar dat was toch in elk geval iets, wat er heel veel op leek... En dan die beenderen... Hoe kwamen die aan hun tent... En die gillen?...

Hun eerste gedachte was, om het eiland direct te verlaten, maar dat zou in die donkere nacht - de maan was inmiddels geheel schuil gegaan achter de wolken en er stond een stevige bries - in hun ranke kano's een veel te gevaarlijke tocht worden. Maar wat dan te doen? Dat het op dat eiland niet pluis was, was nu zeker dubbel en dwars gebleken ... al had zich gelukkig na die laatste witte gedaante niets meer voorgedaan. De jongens waren dus wel gedwongen op het eiland te blijven en het vuur flink aan te houden, en om de beurt wakker te blijven. Ze zouden trouwens geen van beiden de hele nacht een oog dicht kunnen doen...

Gelukkig deed zich na die ontmoeting verder niets meer voor. De jongens hadden afgesproken, dat, mocht er die nacht verder nog wat gebeuren, ze het zekere voor het onzekere zouden kiezen en dan maar in hun kano de levensgevaarlijke tocht zouden gaan maken.

Men begrijpt, hoe de jongens het eerste morgengluren begroetten, dat de beangstigende duisternis van de nacht wegnam. Nu kwam ook hun moed weer terug, want overdag kon je toch allicht niet zo veel overkomen als 's nachts. De jongens wachtten met spanning op oom Arne. Die moest nu verder maar beslissen, wat er gedaan moest worden.

Prompt om zeven uur zag Henk, die met zijn kijker op de uitkijk stond, het kleine bootje van oom Arne. Die zwaaide vrolijk en dacht natuurlijk niet anders dan daar twee flinke jongens te vinden, die na een heerlijke dag in de buitenlucht te hebben doorgebracht, van een verkwikkende nachtrust hadden genoten. Hoe heel anders was het geweest...

Toen oom in het gezicht kwam, sprong Henk direct in zijn kano. Hij gunde zich geen tijd af te wachten tot oom Arne het eiland genaderd zou zijn, maar peddelde hem zo vlug als hij kon tegemoet.

Na een minuut of vijf waren de twee kano's bij elkaar.

‘En Henk. Fijn geslapen? En hoe is het onbewoonde eiland?’

Oom keek wat scherper toe, en zag toen aan de kringen om Henk zijn ogen dat die niet veel nachtrust had gehad. Oom vond hem wat zenuwachtig en gejaagd.

‘Zeg Henk, wat mankeert eraan jongen. Je ziet zo bleek en je doet zo zenuwachtig. Je ziet er helemaal niet uit, of je voor je plezier een dag en nacht op een onbewoond eiland hebt doorgebracht. Er is toch niets gebeurd?’

‘Zeker is er iets gebeurd, oom. En iets heel eigenaardigs ook,’ antwoordde Henk met een ernst, die oom niet van hem gewend was. ‘Maar laten we eerst

even flink doorpeddelen. Dan zijn we er zo. En dan kunnen Jan en ik het samen vertellen.'

Het eiland was nu vlug bereikt. Jan stond al op hen te wachten. De kano's werden gemeerd, en toen oom bij de jongens aan de thee zat, begon Henk:

'Ja oom, u zult er misschien raar van opkijken, maar het spookt hier op het eiland.'

Oom keek Henk eens eventjes aan, of hij wel in ernst sprak. Toen begon hij te lachen.

'Maar jongens, dat had ik toch niet van jullie gedacht. Wie gelooft er nu in deze moderne tijd aan spoken?'

En daarna op een toon, alsof hij te kennen wilde geven, dat de jongens hem erg tegenvielen: 'Nee, dat had ik niet van jullie gedacht.'

Maar Jan viel Henk meteen bij.

'Nee oom, wij geloven ook niet aan spoken. Maar wat ons hier gisteren avond is overkomen, dat is toch wel op zijn zachtst uitgedrukt raadselachtig. Hoort u eerst eens, wat er gebeurd is, en dan moet u maar eens zeggen, wat u ervan denkt.'

En toen deed Jan, telkens door Henk in de rede gevallen, het verhaal van de gillen en de verschijning van de vorige avond. Bijna waren ze vergeten te vertellen, wat ze het éérst hadden ontdekt, namelijk het hol met de zware eiken deur.

Toen ze uitgesproken waren, bleef oom Arne wel een minuut lang met een ernstig gezicht en zijn pijp uit zijn mond voor zich uit zitten staren.

'Jonge, jonge,' begon hij toen. 'Nu kan ik me voorstellen dat dat jullie heeft aangegrepen. Het is ook erg geheimzinnig en raadselachtig. Ik kan voor die gebeurtenissen nu direct ook geen redelijke verklaring geven.

Heb je die doodsbeenderen nog hier?'

Nee, die hadden ze niet meer. Die had Henk al direct, toen hij ze ontdekt had, van zich weg geslingerd. Maar na een paar minuten zoeken had hij ze weer gevonden.

'Ik ben niet zo'n kenner', sprak oom nadenkend, nadat hij de beenderen had bekeken. 'Maar ik geloof toch wel, dat dit *mensenbeenderen* zijn. Maar hoe komen die in vredesnaam aan jullie tent? Die moeten daar toch door iemand zijn vastgemaakt.'

'Het spook,' riep Henk tot antwoord, 'want toen we in de buurt van het hol waren hoorden we de tweede gil vlak bij ons kamp, en even later vonden we die beenderen.'

Oom Arne stond voor een raadsel. De geschiedenis beviel hem helemaal niet. Vooral niet die gesloten zware eiken deur. Die was er nooit geweest. Dat wist hij zeker. Die had ook nooit in het bouwplan gestaan. Waar zou hij die trouwens ook voor nodig gehad hebben? Die spokerij, nou ja, misschien was dat door de jongens wat overdreven, maar die deur ... die geheimzinnige deur...

'Weet je wat, jongens,' zei hij, 'we moesten eerst maar eens bij die deur in dat hol gaan kijken. Als jullie daar tenminste nog heen durven na die nacht,' voegde hij er met een ondeugend lachje aan toe. Maar de jongens gingen hem al voor.

'Kijk oom, hier is het.'

Oom was hen achterna gegaan, en was de opening van het hol al voorbij gelopen. Zo goed was die verborgen.

'Hm ... flink stevig... Die kan tegen een stootje. Zeker geen jaar oud. Hebben jullie al geprobeerd haar open te drukken?'

'Nogal wies oom,' haastte Henk zich te antwoorden, 'dat was ons eerste werk, maar met geen twee man is er beweging in te krijgen.'

‘Als we het dan eens met ons drieën probeerden,’ sprak oom, en drie stevige schouders bonkten tegen de deur. Maar die week geen haarbreed.

‘Solide, dat moet ik zeggen,’ bromde oom. ‘Maar ik zal toch zo zijn vrij die

onderaardse geschiedenis op *mijn* eiland eens te onderzoeken. Voor het ogenblik kunnen wij echter hier met ons drieën zonder gereedschap niets uitrichten, maar vanmiddag - ik wilde toch vanmiddag bij jullie komen, want we moeten een dag met de plannen voor de brug wachten - vanmiddag breng ik een paar werklui mee, en dan zullen we dat zaakje daar eens openbreken.'

Zwijgend werd de terugtocht naar het kamp aanvaard. Oom moest weer gauw vertrekken, wilde hij die morgen nog op tijd op kantoor zijn. Hij nam met een 'nou, tot vanmiddag dan' afscheid van de jongens.

Hij had ze eerst nog gevraagd, of ze niet liever mee wilden gaan, maar daar wilden zij niets van weten. Overdag zou 'het spook' wel niets van zich laten horen, meenden ze.

Die morgen werd verder doorgebracht met vissen, een van de grote liefhebberijen van de jongens. De vangst was buitengewoon goed en zo vlogen de uren om.

Tegen half twee kwamen drie bootjes in het gezicht. En de ene zat oom en in de andere twee werklieden met spaden en houwelen. Die schenen nogal wat van plan te zijn.

Die mannen waren kennelijk al door oom Arne over de werkzaamheden ingelicht. Want direct, toen ze op het eiland kwamen, gingen ze met oom naar de eiken deur.

Een van de twee mannen bleek een smid te zijn. Die haalde een grote bos sleutels te voorschijn.

'Ja, ik had gedacht,' sprak oom Arne, dat we eerst maar eens moesten proberen, of we een sleutel kunnen vinden, die op dat slot past. Dan hoeven we de boel niet direct te vernielen.'

Nadat een minuut of vijf was geprobeerd, bleek een van de sleutels inderdaad te passen. Het slot klikte en de deur kon worden geopend.

De jongens gingen onwillekeurig wat achteruit. Hun gedachten waren nog vol over die vreselijke gebeurtenissen van de afgelopen nacht. Oom Arne was de eerste, die binnentrad. Na hem volgden de twee mannen en daarna de jongens.

Al bij het eerste binnentreden kwam hun een eigenaardige lucht tegemoet. Net als ze altijd roken in het scheikundelokaal van de school. En inderdaad, alles wees erop, dat het hier iets dergelijks was. Aan de wand hingen allerlei flessen met scheikundige opschriften. In het midden van de ruimte stond een grote werktafel, die bezaaid was met allerlei instrumenten, waarvan de jongens de aard slechts konden vermoeden. Kortom, alles wees erop, dat ze zich in een geheim onderaards laboratorium bevonden. Henk wilde een van de instrumenten aanraken, maar oom tikte hem op zijn vingers.

‘Stil,’ zei hij kortaf. ‘Absoluut niets aanraken. Alles laten, zoals het is.’

In de hoek van het vertrek hing een biljet, waarop in rood iets stond gedrukt. Omdat de jongens geen Noors kenden, of althans niet voldoende, om te kunnen lezen, wat erop stond, bleef dit voor hen een geheim. Niet echter voor oom Arne. Die stond het plakkaat met een ernstig gezicht te lezen. Er lagen ook stapels strooibiljetten, waarvan oom één exemplaar in zijn zak stak.

Henk wilde wat vragen, maar oom legde hem het zwijgen op. Met samengeperste lippen bekeek hij alles, wat zich in dat geheimzinnige vertrek bevond. De twee werklieden waren wat achteraf gebleven en wisselden fluisterend enkele woorden.

Ze bleven ongeveer een kwartier in het vertrek. Oom keek nog even rond, of alles nog was, zoals ze het gevonden hadden, en toen sloot hij zelf de eiken deur met de sleutel van de smid af en liet daarna de sleutel in zijn eigen zak glijden.

Het geheimzinnige had zo zijn stempel op allen gedrukt, dat niemand durfde spreken. Dat gebeurde pas toen ze weer bij het kamp waren.

‘Jongens,’ sprak oom ernstig, ‘het is een heel bijzondere ontdekking, die jullie gedaan hebben. Ik wil er nu nog niets over zeggen. Maar ik keer direct naar het vasteland terug. De twee werklieden blijven bij jullie, en ik keer vanavond of liever gezegd, tegen donker terug met ... nog een paar mannen... misschien wel met vijf, of zes geen gewone mannen ... maar politiemannen...’

‘P ... politie, oom?’ hakkelde Henk, ‘w waarom politie?’

‘Vraag nu niets, jongen,’ antwoordde oom ernstig, ‘Wat ik daar in dat hol heb ontdekt houd ik liever nog even voor me. Maar het zal me niet verwonderen, of dat bezoek van jullie aan dit eiland zal verstrekkende gevolgen hebben!’ Oom nam daarna de twee werklieden even terzijde. De jongens konden niet horen, wat er besproken werd. Trouwens dat was toch in het Noors. Oom gaf de jongens nu een hand en liep naar zijn kano. Alleen zei hij nog, dat ze heel gewoon moesten doen, net alsof er niets bijzonders was gebeurd. Maar ze mochten vooral niet meer bij het hol komen.

Henk en Jan vroegen zich vergeefs af, wat dat alles toch betekende. Die nacht was al zo geheimzinnig geweest, en nu deed oom er nog een schepje bovenop. Die scheen heel ernstige vermoedens te hebben. Henk had al gedacht aan een of andere abnormale professor, die daar op dat eiland een laboratorium voor zich had laten bouwen en daar nu, afgezonderd van de wereld, aan het experimenteren was. Maar oom Arne had blijkbaar heel andere gedachten.

Henk en Jan besloten maar weer hun tijd zoek te brengen met vissen. Zo verliep de middag en het eerste deel van de avond. Zo langzamerhand begon het al te schemeren. De jongens zaten in spanning, en om de plannen van oom, en in

afwachting, of het spook die avond weer van zich zou laten horen en zien... Maar voorlopig gebeurde er niets.

Tegen half tien, toen het al helemaal donker was, hoorden de jongens heel voorzichtig een boot meren aan de kant van het eiland. Het bleek een zeilboot te zijn waaruit oom Arne met vijf mannen in het tenue van de Noorse politie

stapten. Een van die politiemannen bleek een tijdje in Nederland te hebben gewoond. Met hem konden de jongens dus een woordje praten.

De gezichten van de politiemannen stonden strak. Er werd heel weinig, en dan nog fluisterend gesproken. Het viel Henk en Jan op, dat oom en de mannen zich buiten het licht van het vuur hielden.

Na een minuut of vijf riep oom Arne de twee jongens bij zich in de duisternis en sprak:

‘Jongens, ik wil je nu wel vertellen, waar het vanavond om gaat. Dit eiland blijkt 's avonds en 's nachts het werkterrein te zijn van een anarchistisch genootschap. Ik heb dat kunnen constateren aan de pamfletten, die ik vanmorgen in dat hol heb gevonden. Dat genootschap heeft het erop gemunt, de Noorse troon omver te stoten en zich van de macht meester te maken. In die geheime schuilplaats worden allerlei springstoffen, handgranaten enz. vervaardigd, die hen bij hun helse plannen moeten helpen. Al heel lang is de Noorse politie die bende op het spoor, maar ze heeft nooit kunnen ontdekken, waar de schuilplaats was. Dat blijkt nu hier op dit eiland te zijn. En ik heb in de proclamatie, die aan de muur hing, gelezen, dat er vanavond een vergadering zal worden gehouden van de meest vooraanstaande leiders voor het bespreken van de laatste voorbereidingen voor de bloedige omwenteling. Nu heb ik enkelen van de sterkste politiemannen meegenomen en we zullen proberen de zaak daar deze avond te overheersen. Nu hangt het verder helemaal van jullie af, of dat zal lukken. Jullie blijft gewoon bij het vuur zitten, alsof er niets is gebeurd. Je gaat om tien uur je tent in, en wacht verder af, wat er gebeurt. De bandieten mogen aan niets merken, dat er wat bijzonders op het eiland is, en dat jullie niet meer alleen bent. Begrepen?’

De twee jongens begrepen de ernst van het geval. Maar toch begon er zo iets van een zekere trots bij hen op te komen, dat zij mee konden helpen om die bende onschadelijk te maken. Zij beloofden zich precies aan ooms aanwijzingen te zullen houden en daarop verdween oom weer in de duisternis, om zich bij de andere mannen te voegen.

Toen de mannen zich verwijderd hadden en de jongens weer alleen zaten, begon hetzelfde spelletje van de vorige avond. Al spoedig klonk weer het afschuwelijke gegil, nu van wel drie, vier plaatsen achter elkaar ... Ofschoon de jongens wisten, dat oom met de mannen op het eiland waren, greep het hun toch weer opnieuw aan. En ze waren blij, dat oom nu ook zelf kon constateren dat zij zich niet om niets bang hadden gemaakt. Nadat het gegil was uitgestorven begon ook de witte schim zijn werk weer... Maar nee... Eén witte schim?... Dat kon niet... Driemaal achtereen zagen de jongens de schim opdoemen en een seconde later op een heel andere plek van het eiland. Steeds als de schim verdween, alsof hij door de grond zonk, ging dit gepaard met een akelig, onheilspellend gelach...

Ongeveer op dezelfde tijd als de vorige avond hielden de verschijningen plotseling op...

Maar nu zullen we even terugkeren naar oom Arne, nadat die van de jongens weg was gegaan. Sluipend, en zo min mogelijk gerucht makend, waren de mannen naar de plek gegaan, waar ze het dichtst bij het hol waren, zonder evenwel zelf bemerkt te kunnen worden.... Oom Arne had speciaal die plek gekozen, omdat hij vandaar uit het hol kon afsluiten. En daar op die plek waren oom Arne en de politiemannen

ook getuige van de vreemde spook-gebeurtenissen. Al waren ze dan ook mannen, het feit, dat ze er geen redelijke verklaring voor konden geven, deed hen bij dat griezelige lachen toch ook wel wat huiveren... En het was alsof er een loden stilte viel, toen de schim was verdwenen... Het bleef een kwartier rustig. Niets werd gehoord dan het suizen van de wind in de bomen. Het eiland leek geheel uitgestorven te zijn. Plotseling tikte een

van de politiemannen, die naast oom Arne op zijn knieën lag, oom zacht op zijn arm. Hij stak zijn vinger omhoog om te beduiden, dat hij iets hoorde. Oom luisterde scherp toe. Ja, nu hoorde hij ook heel zachtjes het geklots van riemen in het water. Het moest van een flinke, grote roeiboort zijn, die in de richting van het eiland naderde. De mannen hielden hun adem in... Dichter en dichter naderde de boot... Het slaan van de riemen in het water werd steeds duidelijker. Na een minuut of vijf hoorden de mannen het schuren van een boot langs de rotsachtige oever van het eiland, vlak bij 'het hol'. Er werd gedempt gefluisterd. Zes of zeven personen kwamen uit de boot en verdwenen snel in de richting van het hol. Even werd gewacht, tot een van de mannen de deur geopend had, en toen verdwenen allen in de onderaardse ruimte. Een lichtkroon wierp van boven een gedempt licht, waaruit bleek, dat de schurken het zelfs hadden klaargespeeld daar elektrisch licht aan te leggen. Daarna werd de deur gesloten. Dat was het afgesproken moment voor oom Arne en de politiemannen om zacht naar de deur te sluipen en daar allen post te vatten. Ze hadden gewacht, totdat allen binnen waren.

Toen ze er zeker van waren, dat het juiste moment was gekomen, haalde oom Arna de sleutel te voorschijn. Alle mannen stonden klaar, ieder op zijn eigen post, en met een snel gebaar opende oom Arne de deur. Alle politiemannen stormden met opgeheven revolvers het onderaardse vertrek in.

Hun plotselinge verschijning veroorzaakte onder de bandieten een ware paniek. Enkelen hunner wilden naar de kasten aan de muur snellen, waar de handgranaten lagen, maar daar had oom Arne op gerekend. Drie politiemannen liepen snel naar de kasten en sneden de bandieten de weg af. Toen zagen de samenzweerders, die op zo'n overval helemaal niet hadden gerekend, en ongewapend waren, dat alle tegenstand nutteloos was. Ze werden een voor een door de politiemannen stevig geboeid... Alles, wat tegen hen kon getuigen werd meegenomen. Maar oom Arne, noch de politiemannen waagden het een hand uit te steken naar die geheimzinnige produkten van de bandieten in de kasten tegen de muur. Je kon nooit weten of zo'n bom of iets dergelijks, aangeraakt door ondeskundige handen, niet plotseling af kon gaan... Nee, dat liet oom Arne liever over aan de heren van het gerecht, die wel spoedig zouden komen met specialisten, die de hele zaak mee zouden nemen.

De geboeide schurken werden in een hoek van het onderaardse vertrek naast elkaar gelegd. Drie politiemannen zouden er de wacht bij houden... Oom Arne met de andere mannen vertrokken in de richting van het kamp van de jongens.

Het was intussen twaalf uur geworden, maar geen van de twee jongens had nog een oog dicht gedaan. En dat was wel te begrijpen. Toen ze voetstappen hoorden, en de stem van oom Arne herkenden, vlogen ze naar buiten.

'En, oom Arne?' vroegen ze beiden tegelijk.

't Is gebeurd jongens, de bandieten zijn gevangen... Het was inderdaad een anarchistisch complot, dat zich tegen de Noorse regering wilde richten.

Dit was de laatste vergadering op het eiland. Morgen zou in de nacht de hele voorraad springstoffen worden weggehaald, om hun bloedige opstand te helpen slagen... De Noorse staat heeft veel aan jullie te danken.'

'Ja zeker,' prees de enige politiemann, die Nederlands sprak, 'jullie hebben je kranig gedragen. Menige andere jongen was al lang van het eiland weggevlucht. En wat was er dan gebeurd? Als op het vasteland was verteld, dat het hier spookte, dan

zouden jullie uitgelachen zijn en zou de hele zaak voor de bandieten met een sisser zijn afgelopen.’

‘Maar, nu wilt u toch zeker ook wel geloven, dat het inderdaad hier spookt oom?’ kwam Jan nu.

‘Spookt?... Spookt?... Dat durf ik nog niet zo te zeggen, maar geheimzinnig was het wel. Het zal me echter niet verwonderen, als we daarover

dezer dagen ook nog wel iets te horen krijgen,’ antwoordde oom Arne op raadselachtige toon.

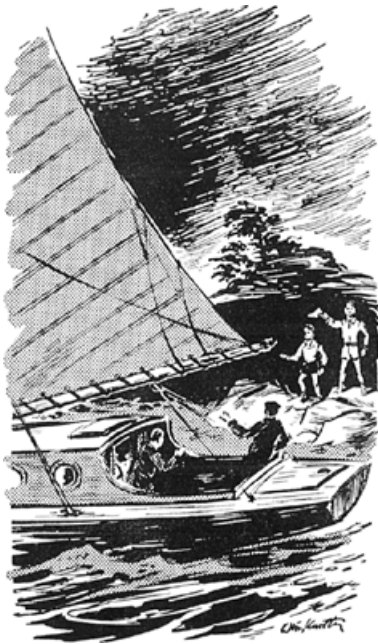
‘Maar nu jongens,’ vervolgde hij, ‘moeten we weer naar de wal. Willen jullie hier blijven, dan heb ik daar geen enkel bezwaar tegen. Je kunt ook meegaan. We moeten direct verslag gaan uitbrengen bij de politie, opdat morgen en misschien zelfs vannacht nog verdere maatregelen kunnen worden genomen. Dus wat willen jullie?’

‘Nu oom, laten we maar blijven,’ vonden de jongens, ‘we hebben vorige nacht al zo goed als niet geslapen. Als we nu meegaan, dan komt er vannacht ook weer niet veel van. We moesten maar hier blijven. Laten we hopen, dat het spook niet meer komt.’

‘Daar hoef je niet bang meer voor te zijn. Dat spook zal jullie niet meer komen plagen... vannacht niet... de volgende nacht niet... geen enkele nacht meer!’ antwoordde oom weer met datzelfde raadselachtige lachje.

Hierna werd afscheid genomen. De politiemannen met oom Arne stootten de zeilboot van de oever en verdwenen in de duisternis, terwijl de jongens spoedig hun slaapplekken opzochten en de hele nacht en de volgende morgen tot tien uur als marmotten bleven doorslapen...

De volgende dag werd alles van het eiland weggehaald en toen *moesten* de twee jongens ook mee naar het vasteland. Ze moesten aan de commissaris komen vertellen, hoe ze de zaak daar het eerst hadden ontdekt. En ze kregen een pluimpje voor hun kordate optreden om niet van het eiland weg te gaan maar oom en de politiemannen gelegenheid te geven het komplot te ontdekken. Alles was nu opgehelderd, alle geheimzinnigheid was verdwenen, alleen nog die spookhistorie... Maar ook die werd opgehelderd. Toen de bandieten eenmaal zagen, dat hun plan mislukt was, kwam langzamerhand bij stukjes en beetjes de hele waarheid te voorschijn.

Ze hadden de eerste avond, tegen donker, toen ze op het eiland kwamen, ontdekt, dat de jongens er waren. Dat was natuurlijk een lelijke streep door hun rekening, want ze hadden het laatste jaar daar ongestoord kunnen werken. En toen, om de jongens van het eiland te laten verdwijnen, hadden ze die spookverschijningen op

touw gezet. Een paar van de bandieten hadden zich's avonds tegen donker op het eiland verborgen en begonnen toen met hun spookachtige experimenten. Doordat het gegil op verschillende plaatsen klonk, gaf dat de indruk, dat het 'spook' zich bliksemsnel verplaatste. Ook de doodsbeenderen waren door een van de bandieten aan de tent vastgemaakt, toen de twee jongens op het eerste gegil in de richting van het hol waren gelopen. Daarna hadden ze de witte gedaanten zien verschijnen, die niets anders waren dan witte hemden op stokken met daar bovenop een uitgeholde koolraap met een elektrisch lichtje voor de ogen. Andere jongens zouden waarschijnlijk al de

eerste avond de beste zijn verdwenen, en daar hadden ze dan geen last meer van gehad. Dat echter door oom Arne, die de volgende morgen kwam kijken, die zaak zo'n vaart zou lopen hadden ze niet kunnen vermoeden. Vandaar ook, dat oom Arne met de politiemannen zich die avond buiten de lichtkring van het vuur hadden gehouden om door de bandieten niet gezien te worden...

Nu was inderdaad alles opgehelderd. Het duurde niet lang, of het proces nam een aanvang. Al de bandieten, die op het eiland gevangen waren genomen, en nog veel anderen, die op het vasteland allerlei diensten voor hen hadden verricht en de opstand hadden voorbereid werden tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. En voor Jan en Henk had dit avontuur nog een bijzonder aardig slot. Voordat ze tegen het einde van hun vakantie naar Nederland teruggingen, ontving oom Arne voor hen een brief van de Noorse koning, waarin deze dank bracht aan die twee kordate Nederlandse jongens voor hun hulp, waardoor de bende onschadelijk kon worden gemaakt. Die brief was in het Noors geschreven, maar met een Nederlandse vertaling. En bij die brief waren twee prachtige polshorloges, de nieuwste, schokvrij en waterdicht als geschenk van de koninklijke familie.

Dat Jan en Henk met september, toen de school weer begon, die brief aan ieder, die maar wilde lieten lezen en trots waren op hun polshorloge, maar meer nog op het Noorse avontuur, zal ieder kunnen begrijpen.

Roger als detective

Een Ierse vertelling

In 't Noorden van Ierland woonde in overoude tijd een arme man, die Roger heette.

't Was hem erg tegengelopen in de wereld, en eindelijk was hij zelfs genoodzaakt, de enige koe, die hij bezat, te verkopen. Treurig gestemd begaf hij zich daartoe met het beest naar een naburige markt, 't Was een verre reis en de arme man was doodmoe, toen hij eindelijk de plaats van bestemming bereikt had.

't Liep Roger gelukkig nogal mee. 't Goed gevoede dier vond spoedig een liefhebber, die er een behoorlijke prijs voor gaf. Roger was er blij om en hij besloot eerst in een herberg wat rust te nemen en zich te verkwikken, om daarna met de welgevulde beurs naar huis te gaan.

Zo gezegd, zo gedaan.

De eerste herberg de beste stapte hij binnen en bestelde een stevige maaltijd. Weldra smulde hij naar hartelust. Had hij geweten, dat die herberg niet al te best bekend stond, hij zou zeker niet met zoveel smaak zijn eetlust bevredigd hebben, maar omdat hij 't niet wist, had hij er niet de minste last van.

Nu Roger eenmaal tot rust kwam, begon de vermoeidheid zich eerst terdege te doen gelden. Hij zat er zo heerlijk, dat hij er niet toe komen kon, spoedig op te

stappen. Hij begon slaperig te worden en al gauw zakte zijn hoofd voorover op de borst. Hij sliep een half uur, een uur, twee uur, nog langer, tot hij eindelijk met schrik wakker werd. Hij wreef zijn ogen eens uit, zag om zich heen, en bemerkte, dat het al begon te schemeren. Dat was nu juist geen aangename gewaarwording voor hem, want nu had hij 't vooruitzicht, de gehele lange weg in 't donker te moeten gaan. Hij had daar, weliswaar, nog die gehele nacht kunnen blijven, maar dit zou slechts nieuwe uitgaven veroorzaken, wat met het

oog op de nood van 't gezin

niet verantwoord was. Ook zouden zijn vrouw en kinderen zeker verlangen naar zijn terugkomst en ongerust worden over zijn lang uitblijven.

Hij besloot dus dadelijk de herberg te verlaten en riep de waard om af te rekenen. Maar wat schrok hij, toen hij in zijn zak de portefeuille niet vond, die hij daar toch zorgvuldig ingestoken had. Ook het onderzoek in de andere zakken leverde niets op. De waard wachtte zwijgend de uitslag af van zijn zenuwachtig en gejaagd onderzoek.

Zijn kleine grijze ogen hadden daarbij iets vreemds in hun blik en een goed opmerker zou van tijd tot tijd een ietwat spottende trek om zijn lippen hebben zien spelen. Maar de gast merkte daar niets van.

Daartoe was hij veel te onrustig.

‘Zoekt u iets?’ vroeg de waard op onverschillige toon, alsof 't hem eigenlijk weinig aanging.

‘Mijn portefeuille! Ik had hem nog toen ik hier kwam. Ik ben bestolen!’ stamelde de arme boer.

Meteen veranderde de herbergier van houding. Hij sloeg met de vuist op tafel, zodat alles erop rammelde en schreeuwde kwaad: ‘Je wilt toch niet zeggen, dat het hier gebeurd is! Mijn huis is een fatsoenlijke herberg, waar nooit iets onbehoorlijks voorvalt. Je zult zeker dronken geweest zijn en de portefeuille hebben verloren,

voordat je hier kwam. Ja, ik denk, dat je helemaal geen geld hebt gehad en nu denkt op zo'n manier van me af te komen!’

En weer sloeg hij met de vuist op de tafel.

De boer hield vol, dat hij 't geld in de herberg kwijt geraakt was, wat de boosheid van de herbergier maar vermeerderde. Hij slingerde een vloed van beschuldigingen naar de arme man, tot eindelijk van achter uit het vertrek een paar ongunstig uitziende mannen verschenen en Roger door het waardige drietal op onzachte wijze het huis uitgeworpen werd.

Daar stond hij nu. De avond was stikdonker en hij kende in de vreemde stad de weg niet zo nauwkeurig. Maar blijven staan ging ook niet en zo begon hij dan een paar straten af te lopen, om daarna tot de onaangename ontdekking te komen, dat hij verdwaald was.

Goede raad was duur of liever in 't geheel niet te krijgen.

Maar zie, daar ontdekte Roger aan 't einde van de stad een oude, vervallen leegstaande woning. Met weinig moeite raakte hij binnen en, blij, omdat hij in ieder geval toch die nacht een dak boven zijn hoofd zou hebben, legde hij zich in een hoek van het vertrek neer, waar hij eindelijk in slaap viel.

Opeens werd hij wakker door het geluid van stemmen in zijn nabijheid. Hij sloeg zijn ogen op en bemerkte drie mannen, die bij 't licht van een lantaarn bezig waren een gat in de grond te graven, waar ze vervolgens iets in verborgen. Toen dit gebeurd was, maakten ze het gat weer dicht en bedekten het zorgvuldig met de weggenomen vloertegels. Op geheimzinnige wijze verdwenen ze daarop, tot blijdschap van Roger, die onbekend met de bedoelingen van de bezoekers, voortdurend gevreesd had, dat ze hem zouden ontdekken.

De nacht ging verder ongestoord voorbij; hoewel Roger nog lang had liggen nadenken over 't vreemde geval, waardoor hij uit zijn slaap gewekt was.

De volgende morgen, toen hij op weg naar zijn woonplaats was, hoorde hij, dat in de afgelopen nacht ingebroken was in een linnenwinkel en dat de eigenaar een beloning van 30 Pond Sterling beloofde aan ieder, die inlichtingen over de daders kon verschaffen.

De ontmoeting in de lege woning was onze Roger nu ineens duidelijk en hij begreep, dat de dieven daar de goederen hadden verborgen met het doel deze zo spoedig mogelijk naar een veiliger bergplaats te brengen.

Onmiddellijk begaf hij zich naar de bestolen winkelier en deelde deze mede, dat hij hem de goederen zou weten terug te bezorgen en de dieven in handen van 't gerecht zou overleveren. Als voorwaarde stelde hij, dat zes stevige mannen tot zijn beschikking zouden worden gesteld, wat natuurlijk onmiddellijk werd toegestaan.

Bij 't invallen van de nacht verborgen Roger en de zes mannen zich in 't oude, lege huis. Wat Roger verwacht had gebeurde, weldra verscheen hetzelfde drietal van de vorige nacht, om nu de buit naar een betere schuilplaats te gaan overbrengen.

Maar zover kwam het natuurlijk niet. Voor 't zover was, hadden ze het drietal reeds in verzekerde bewaring gezet. Binnen de vier muren van hun gevangeniscel konden ze nu treuren over hun verloren vrijheid.

Alle gestolen goederen waren weldra in 't bezit van hun rechtmatige eigenaar, die met blijdschap de uitgelofde beloning Roger ter hand stelde, blij, dat hij er nog zo goed afgekomen was.

Zo keerde onze vriend opgewekt naar zijn woning terug, met een beurs, nog gevulder dan die hem ontstolen was.

Maar: de geschiedenis had nog andere gevolgen. Roger had wel gezorgd, aan niemand te vertellen, hoe hij tot het opsporen der daders was gekomen en hoe een toevallige omstandigheid hem dit zo gemakkelijk had gemaakt. Nu schreef men het algemeen aan zijn schranderheid toe.

De faam van zijn knapheid in 't opsporen van misdadigers was weldra 't gehele land doorgedrongen. Zoals gewoonlijk bij zulke gelegenheden, overdreef de een

nog harder dan de ander, zodat Roger ten laatste voor een wonder van slimheid doorging. Een edelman uit een der graafschappen in de buurt had ook van de roem van Roger gehoord. Voor zo'n man, meende hij, had hij ook nog wat te doen. Immers herhaaldelijk werden er diefstallen in zijn huis gepleegd. Nu eens miste men dit, dan weer dat, en nooit gelukte het de dader te ontdekken. Ongetwijfeld zou een man van Rogers knapheid in staat zijn ook hier uitkomst te brengen. Daarom deed de edelman zijn best om Roger te vinden en ten laatste ontdekte hij dan ook de nederige woning van de held. Hij deelde hem de reden van zijn bezoek mede en beloofde hem een flinke beloning, als 't hem zou lukken de daders van de herhaalde diefstallen te ontdekken.

Roger was hier wel wat verlegen mee en daarom weigerde hij. Hij wist maar al te goed dat hij niet de minste kennis had van 't vak van detective.

Na enige tijd nagedacht te hebben en op aandringen van de edelman, die de weigering aan geheel andere beweegredenen toeschreef, besloot Roger de zaak maar als een grap te beschouwen en als zodanig te handelen. Hij dacht bij zichzelf

‘Allicht loop ik er een stevige maaltijd mee op en die kan ik wel gebruiken’. Hij zei dus aan de edelman, bereid te zijn met hem mee te gaan.

Als eis stelde hij, dat hem gedurende drie uren een afzonderlijke kamer zou worden gegeven en dat men vooraf een middagmaal voor hem moest klaar maken.

Verder moest hem ieder uur een fles krachtig bier worden gebracht, in 't geheel dus drie flessen, 't Is onnodig te zeggen dat de heer al zijn eisen gaarne inwilligde en hem daarenboven een flinke beloning in het vooruitzicht stelde, als het hem lukte de daders van de herhaalde diefstallen aan te wijzen.

Toen Roger op 't kasteel van de edelman aankwam, werd hem een overvloed van de heerlijkste spijszen voorgezet, die hij zich wel liet smaken, ofschoon de gedachte, hoe hij 't er verder zou af brengen, hem wel dwars zat.

Nauwelijks hadden de bedienden vernomen, dat Roger in 't huis was gekomen, of ze begonnen ongerust te worden, want ieder was zich bijna een of ander gepleegde oneerlijkheid bewust en vreesde dat nu 't uur der ontdekking had geslagen.

Daar verscheen de schenker van de edelman met de eerste fles bier. Roger was blij hem te zien, want de maaltijd had hem dorstig gemaakt.

‘Daar heb je de eerste,’ nep hij. Hij bedoelde natuurlijk de fles. De schenker liet van schrik bijna het blad, waarop hij het droeg, vallen, want hij herinnerde zich verscheidene oneerlijkheden, en twijfelde geen ogenblik, of de gesproken woorden waren voor hem bedoeld. In grote onrust en verwarring verliet hij 't vertrek en vertelde zijn vrouw, wat hem overkomen was en hoe Roger hem reeds had doorzien.

‘Wat ben je toch 'n dwaas’, zei de vrouw. ‘De vrees doet je denken dat hij jou bedoelt. Ik zal zelf hem de tweede brengen en eens zien wat hij mij te vertellen heeft.’

De schenker had er niets op tegen en zo ging de vrouw dus met het bier naar Roger.

‘Daar hebben we nummer twee’, zei Roger opgeruimd, want zijn dorst scheen nog niet gelest.

Vol verbazing hoorde de vrouw die woorden. Haar man had dus wel gelijk gehad en ook zij was schuldig bevonden aan diefstal.

‘Wat zal er van ons worden?’ vroeg haar man angstig. ‘We worden zeker opgehangen’. En bij dit onaangenaam vooruitzicht begon hij te rillen en te beven. ‘Hoor eens’, zei zijn vrouw, ‘ik weet wat we moeten doen. Laten we de staljongen sturen met de derde fles en als hij deze ook herkent, moeten we die Roger een grote soms gelds beloven, als hij ons niet aanklaagt.’

Zo trok dan William, die ook niet van de eerlijksten was, met de derde fles uit. Als die gevaarlijke man ook hem zou ontmaskeren moest William in elk geval gedaan zien te krijgen, dat hij niets zou zeggen.

Zo kwam hij dus bij Roger. Maar pas had deze hem gezien, of hij riep, natuurlijk met het oog op het bier, uit: ‘En daar hebben we nummer drie!’

William meende hieruit duidelijk te kunnen opmaken, dat de man inderdaad alles wist. Hij viel voor hem op de knieën en smeekte, toch geen van hen te verraden. Ze zouden hem de plaats aanwijzen, waar alle gestolen voorwerpen verborgen waren en bovendien 5 Pond Sterling, als hij hen niet ongelukkig maakte. Roger hoorde met innerlijk welgevallen de onverwachte bekentenis aan, maar zette een erg streng gezicht, alsof hij niet van plan was, enige toegevendheid te betonen.

Eerlijk gezegd was hij al blij, dat de zaak zo'n uitstekende wending had genomen. Op voortdurend aandringen van de staljongen beloofde hij te zullen zwijgen, als ze hem de bergplaats van de gestolen goederen toonden.

Toen de drie uren om waren, kwam de edelman de kamer binnen, brandend van nieuwsgierigheid, of 't aan Roger ook gelukken zou, hem de gewenste aanwijzingen te geven.

‘Hoe is het? Weet u al iets?’ vroeg hij.

‘De gestolen goederen kan ik u terugbezorgen’, antwoordde Roger, ‘maar de dieven aan u overleveren kan ik niet’.

De edelman zei dat hij al tevreden was, als hij het gestolene terug kreeg en dat de daders wat hem aanging onbekend konden blijven.

‘Laat dan de schenker met me meegaan’, zei Roger, ‘en we zullen u alles terug bezorgen’.

Zo gebeurde het en de schenker bracht onze vriend achter in de stal, waar een groot aantal voorwerpen werd opgegraven: zilveren koppen, lepels, bekers, messen, vorken en nog vele andere voorwerpen van grote waarde.

Toen Roger dit alles aan de eigenaar terugbracht, was deze daarover zo in de wolken en hij was zo overtuigd van de weergaloze knapheid van zijn gast, dat hij deze een grote beloning schonk en hem dringend verzocht, altijd bij hem te blijven.

Onze boer, die tot dan toe nooit in tel was geweest, had er niets op tegen en spoedig verhuisde hij voor goed met vrouw en kinderen naar het landgoed van de dankbare edelman, waar hij een mooie woning met een flink stuk grond kreeg. Zijn beroemdheid was nu voor goed gevestigd.

Alleen bekreep hem soms de vrees, dat die roem mogelijk op een goede dag wel eens plotseling zou kunnen verbleken, zodra aan 't licht kwam, dat zijn vermaardheid op geen enkele goede grond berustte. En dan weer tot zijn vroegere nietigheid terug te moeten keren, dat zou niet zo prettig zijn. Aanhoudend kwelde hem die vrees en dit vergalde wel een weinig zijn genot, dat hij anders zo onvermengd had kunnen smaken.

Er bestond alle reden voor die vrees en op een keer zag hij 't gevaar plotseling in vaste vorm naderen.

Op een dag, dat de edelman een aanzienlijk gezelschap op bezoek had, kwam 't gesprek ook op Roger.

De gastheer deelde de geschiedenis van de diefstallen mede en verklaarde, dat de schranderheid van zijn dienaar aan het ongelooflijke grensde. Ja, hij hield strak en stijf vol, dat Roger alle dingen wist te vertellen, die voor anderen verborgen waren.

Er waren enkelen die de schouders ophaalden, en nu kwam de edelman op het noodlottig denkbeeld, de proef er van te nemen. Ieder kon zich dan zelf overtuigen, dat, wat hij gezegd had, geen grootspraak was.

‘Ik wil wedden’, zei een der gasten, ‘dat die man nu niet kan vertellen, wat voor vlees er in deze schotel is, zelfs als ik hem toesta het te proeven. Vijftig pond als ik het mis heb!’

De gastheer nam de weddenschap aan. Na wat hij gezegd had, was hij hiertoe wel genooddaakt en hij twijfelde geen ogenblik of de uitkomst zou in zijn voordeel zijn.

Roger werd binnengeropen. Ze wezen hem op de schotel en deelde hem mee, wat ze van hem verlangden.

‘Daar hebben we 't al’, dacht Roger, en hij zette een heel zuinig gezicht, terwijl hij nu juist geen al te liefderijke blik wierp op de schotel.

‘Maar kom’, dacht hij verder, ‘met moed en gelatenheid alles maar onder ogen zien en dan maar stilletjes naar mijn vergeten hoekje van vroeger teruggekeerd’.

Hij ging naar de schotel, nam er een stukje vlees uit en proefde het nauwkeurig. Maar hij was nog even wijs als voor die tijd en wist met geen mogelijkheid te vertellen, van welk dier dat vlees afkomstig was.

Aller ogen waren op hem gevestigd en uit die van zijn meester sprak het volste vertrouwen in zijn knapheid.

't Was doodstil.

Eindelijk schraapte Roger zich de keel eens, vast besloten maar ridderlijk zijn onvermogen te bekennen, er mocht dan van komen wat wilde.

‘Heren’, zei hij, ‘t is nutteloos langer hierover te praten. De vos mag nóg zo slim zijn en de dans lang ontspringen, tenlaatste wordt hij toch gevangen’. Hiermede bedoelde hij natuurlijk dat hij zelf nu eindelijk in de val gelopen was.

Een daverend gelach ging op in de zaal. Voetgetrappel vermengde er zich mee en overstemde het. Roger zag voor zich: want hij durfde bij dit hoongelach niet op te zien.

't Was ook hard, zo aan de kaak gesteld te worden.

Daar stond de heer op, die de weddenschap had uitgelokt.

‘Heren’, zei hij, ‘ik moet ronduit bekennen, ongelijk te hebben gehad, toen ik de knapheid van deze man betwijfelde, want het vlees is werkelijk van een vos. Ik heb de weddenschap verloren’.

Roger wist niet wat hij hoorde. Hij richtte het hoofd weer op om te zien of 't ernst of spot was, maar hij zei niets, toen hij bemerkte, dat alles werkelijk als ernst bedoeld was.

Van deze tijd af kon niets meer de beroemde man zijn naam ontnemen. Ieder was zo bang voor hem, dat niemand in zijn nabijheid zich aan diefstal durfde schuldig te maken.

Raadsel

Als je knap bent, zeg dan ras,
Hoeveel druppels water kunnen
in een ledig glas?

volgt gaat kleuren: roze - tong en stippen op de das, rood - wanggedeelte, geel -rand van de muts, groen-versiering op de muts.

Een echte clown

Trek de beide tekeningen (1 en 2) op doorschijnend papier na en druk ze dan met behulp van karbonpapier over op stevig wit tekenpapier. Knip daarna fig. 1 en 2 langs de buitenste lijnen uit. Van nummer 1 worden de ogen en de mond langs de stippellijnen uitgeknipt, terwijl de lijntjes van de wimpers ingeknipt worden.

Je lijmt nu fig. 1 zo op een stuk karton dat fig. 2 er van onderen nog juist tussengeschoven kan worden. De tong van afb. 2 knip je langs de stippellijn in. Nadat je 2 achter het gezicht 1 hebt geschoven, haal je de tong door de mondopening heen, zoals afb. 3 laat zien en je kunt dan 2 naar omhoog en omlaag schuiven.

Als je er aan de bovenzijde twee gaatjes in maakt en daar een koordje doorheen haalt, heb je behalve een stukje grappig speelgoed, ook een leuke tekening, die je in je kamertje kunt ophangen. Deze tekening wordt een schilderij als je de clown als

Het haantje van de toren

M. Mok

Het haantje van de toren was
 een tikje ontevreden:
 nooit dartelde het in het gras,
 nooit kon het naar beneden;
 bij het geringste zuchtje wind
 moest het zijn kop bewegen,
 en kwam daarboven nooit een kind,
 laat staan een kipje tegen.

't Had eigenlijk een triest bestaan,
 zo in zijn dooie eentje.
 Nee, het was werkelijk géén baan,
 dat draaien op één beentje,
 en bovendien wat al te koud:
 geen dak om eens te schuilen.
 De haan had, alles welbeschouwd,
 een deuntje willen huilen.

Maar toen is in zijn hanekop
 een plan omhooggekomen:
 hij bleef niet langer op zijn top
 staan piekeren en dromen!
 De stang, waarop hij stond, was sterk,
 maar dat kon hem niet deren.
 Op slag ging onze haan aan 't werk.
 Wild wapperden zijn veren!

Hij wrikte, trok en op een nacht -
 krak! klonk het op de toren.
 Daar schoot de haan in heel zijn pracht
 omlaag, de kop naar voren!
 Kijk! kijk eens hoe ik vlieg! dacht hij.
 Maar 't duurde twee seconden.
 toen lag hij in de modderbrij,
 zijn hele lijf geschonden.

De dag daarop vond hem een heer,
 die heeft hem opgenomen,
 en in een werkplaats is hij weer
 op zijn verhaal gekomen.
 Hij kreeg een nieuwe kop en staart
 en draait weer op de toren.
 Nu voelt hij, hoog boven de aard,
 zich trots en uitverkoren!

Vevi op reis

Door Erica Lillegg

Vevi woont mei haar broer Christiaan bij haar tante, want haar ouders leven niet meer. Op een dag vertrekt Christiaan naar Parijs om daar te studeren. Vevi kan het zonder hem niet uithouden en gnat heimelijk op stap naar de Franse hoofdstad. Onderweg vindt zij onderdak bij een boer en zijn vrouw. Doodmoe valt zij in een diepe slaap....

Vevi droomt. Ze droomt van Parijs, van Christiaan, van allemaal heerlijke dingen. Ze hoort een klap en voelt een duw. Het bed begint te bewegen, te rijden als een auto. Weg suist het. Ze voelt de tocht om neus en oren.

O, zou dat heus nog een droom zijn? Vevi spalkt de ogen open, zover ze kan. Maar ze ziet geen kamer, geen muren, geen bed, geen stoel. Alleen ziet ze een flauwe schemering en voelt de lucht om haar gezichtje fluiten. Daarna merkt ze, dat ze op iets bolronds zit dat beweegt.

Ze durft niet in de diepte kijken die onder haar moet zijn. Langzaamaan wordt het lichter en eensklaps verheft zich boven de rand van de aarde de zon.

‘Ik hoop maar, dat we niet midden in de zon ploffen!’ Vevi vindt het zo griezelig, dat ze hardop jammert.

‘Nee, dat doen we beslist niet,’ schreeuwt iemand onder haar. ‘Maar we vliegen en vliegen. Is het niet heerlijk?’

Vevi heeft een poosje nodig om uit te maken waar die stem wel vandaan komt.

Opeens ontdekt ze, dat de kogel waarop ze zit, heeft gesproken. O, wat fijn! Dan is ze tenminste niet alleen. En dadelijk staat ze voor een praatje klaar. Nu hoeft ze er gelukkig niet aan te denken, dat ze zo hoog boven de aarde zweeft. Maar de kogel heeft geen zin in praten. Hij wil alleen maar zingen.

‘Eerst het kogellied!’ zegt de kogel en begint met schelle stem een gek liedje over de gewichtigheid van alles wat rond is.

Als het lied uit is, zegt de kogel: ‘En nu jij.’

Vevi voelt zich al heel wat opgeluchter en heeft nu zelf ook best zin in zingen. Daarom stelt ze voor: ‘He, toe, laten we samen zingen. Maar wat? Misschien.... Weet je hoeveel mugjes....?’

‘We kunnen wel samen zingen, maar dan ieder iets anders. Want ik ken jouw liedjes niet, jij kent de mijne niet. Misschien dat het toch wel mooi klinkt. Vooruit dus maar.’

Met haar dunne stemmetje zingt Vevi: ‘Weet je hoeveel mugjes....’ Maar de kogel brult zo hard en maakt zo'n kabaal, dat er van Vevi's gezang niets is te horen. Daarom laat ze de kogel maar alleen verder zingen en begint om zich heen te kijken, want ondertussen is ze al veel moediger geworden. Ze kijkt naar beneden op de aarde, die er als een groen schaakbord uitziet, naar de zon, die al een heel eind verder is geklommen en haar prettig verwarmt. En de vogels moet ze antwoord geven, die om haar heen vliegen en nieuwsgierig vragen: ‘Wat is dat nou? Wie zijn jullie? Hoe kunnen jullie zomaar zonder vleugels vliegen?’ ‘Wat is zo'n vlucht toch mooi! Prachtig mooi!’ roept ze.

‘Ja, is het niet geweldig?’ roept de kogel terug en wordt gloeiend heet van geestdrift. ‘Jammer genoeg zijn we er al gauw.... in jouw Parijs. Weet je, wat we doen? We maken een klein ommetje.’

‘Ommetje? Waarheen dan?’

‘Wel, naar mijn huis! Heel eventjes maar.’

‘Nee, nee, beter van niet!’ sputtert Vevi tegen. Wie weet, denkt ze, hoe lang eventjes maar bij een kogel duurt!

‘Alleen maar,’ schreeuwt de kogel haar toe, ‘omdat ik mijn moeder zo graag gedag wil zeggen. Wij, kogels, zijn allemaal heel brave kinderen, véél braver dan jullie, mensenkinderen. En het zou helemaal geen kwaad kunnen, wanneer je eens een land leerde kennen waar alles mooi effen is, zoals het op aarde nooit kan zijn. Reizen maakt wijs. Dat weet je toch?’

Waar één wijs is, zijn twee gelukkig, denkt Vevi. Dat staat ook in haar prentenboek. En op een kogel door het luchtruim te suizen die uit zijn hum is, nee, daar voelt Vevi niets voor.

‘Nu, vooruit dan maar,’ zegt ze, erg inschikkelijk voor haar doen.

‘Let dan goed op!’ brult de kogel. ‘Het is nu zaak je ogen stijf dicht te knijpen. We stijgen snel en anders wordt de luchtdruk te sterk. Maar je hoeft niet bang te wezen, want ik pas goed op je. Het kanon waar ik uit kom heeft me nadrukkelijk gezegd, dat ik je gezond en wel naar Parijs moet brengen.’

Met deze verklaring is Vevi erg ingenomen, want wat er nu gaat gebeuren, is heus geen pretje. Ze krijgt de razende snelheid waarmee ze zich voortbeweegt, duchtig te voelen. Het heeft wel wat van een duiksprong. Nu ook draait haar maag zich om en om. Het wordt rondom donkerblauw en ze kan niet meer zo best ademen. Ze probeert te gillen, maar hoort haar eigen stem niet. Daarna wordt het lichtgroen,

eindelijk heel licht en ze stormen op iets af dat er als een brede, kaarsrechte, geasfalteerde straat uitziet. Ze knijpt de ogen weer steviger dicht, want nu - lieve help, nu zullen ze tegen de bodem te pletter slaan en in duizenden splinters uit elkaar spatten.

De beweging houdt op. Langzaam dringt het tot Vevi door, dat ze vaste grond onder de voeten heeft. Leef ik nog of ben ik dood? vraagt ze zich af. Opeens hoort ze hardop lachen. Ze verroert zich een beetje, alleen om te zien, of niet al haar ledematen aan diggelen zijn en ze tuurt voorzichtig door haar oogharen. Voor haar staat de kogel en zegt plagerig:

‘Jullie mensen zijn ook niet bepaald dapper! Ik heb best gemerkt, dat je een angst van belang hebt gehad. En er is niet eens iets met je gebeurd.’

Vevi voelt zich nog helemaal niet lekker. Ze is zo blij, dat ze er goed is afgekomen, dat ze niet eens de moeite neemt om te antwoorden.

Maar verderop lacht toch nóg iemand? Ze kijkt om zich heen. Wat een vreemde boel is het hier! Om haar heen verdringen zich allerlei kogels, heel kleine en heel grote. Ze lachen zo om Vevi's verstoorde gezichtje, dat ze er haast van barsten en ze zien er zo grappig bij uit, dat Vevi van de weeromstuit moet meelachen. Daarover moeten de kogels nog meer en nog harder lachen, waardoor Vevi ook harder moet lachen en zo wordt al gekker en gekker, totdat Vevi overal pijn van het vele lachen krijgt. Maar opeens verstommen de kogels. Als op bevel trekken ze allemaal tegelijk een heel ernstige gezicht, alsof ze nooit anders hadden gekeken. Een bijzonder dikke kogel, die zo even precies zo vrolijk als de rest heeft gelachen, rolt voor Vevi's voeten en vraagt allesbehalve vriendelijk: ‘Zeg, wat kom jij hier doen? Hebben jullie misschien al wéér oorlog en kom je ons halen?’

Vevi is zo onthutst over deze plotselinge ommekeer, dat ze met moeite haar laatste lach inslikt en alleen maar stom op de kogel kan wijzen die haar hier naar toe heeft gebracht. Die legt zijn makkertjes het hoezo en waarom van Vevi's komst uitvoerig uit. De kogels nemen wel genoeg met deze uitleg, maar om Vevi bekommeren ze zich niet meer. Ze doen net, of ze lucht is. Zo kan Vevi ze stuk voor stuk op haar gemak bekijken. De heel kleine lemen en glazen kogeltjes bevallen haar het best. Het zijn dezelfde kogeltjes waarmee de kinderen op aarde knikkeren. Ze fonkelen in bonte kleuren en rollen druk heen en weer. Denken doen ze zeker niet veel, want het schijnt, dat ze niets anders kunnen dan rollen en met heldere stemmetjes eventjes giechelen, wanneer ze tegen elkaar botsen. De grote, die bruine en groene of ook wel gele en rode pakjes aanhebben, zijn iets ernstiger van aard. Maar ook zij kunnen niet stilstaan en als ze met elkaar praten, rollen ze aldoor om elkander heen. Alleen al

van het toekijken wordt Vevi zo duizelig als wat. Toch lijken de kogels nogal gemoedelijk en ze denkt: nu, ieder diertje zijn pleziertje. Zelf gaat ze languit op de grond liggen, want ze is moe. Ze zou een slaapje willen doen, totdat haar eigen kogel terugkomt, die weggerold is om zijn kogelmama goeiendag te zeggen. Maar van een dutje komt niets. Wel zijn de grote kogels nu uit de buurt, maar de kleintjes die zonder toezicht zijn achtergebleven, krioelen om Vevi heen, kijken haar nieuwsgierig aan en een dapper knikkertje vraagt eindelijk:

‘Hoe spelen jullie eigenl ijk met ons?’ ‘Aha!’ zegt Vevi. ‘Wil je dat zo graag weten? Wacht, dan zal ik het jullie voordoen.’

Ze staat op, graaft een mooi rond kuiltje in de effen grond en zet de kogeltjes op een rijtje er voor.

‘Nu moeten jullie goed opletten! We spelen altijd zo, dat dat kind de knikker mag houden, die hem in het kuiltje mikt.’ Vevi heeft nog niet uitgesproken, of met veel gejuich en gegiechel rollen de kogels zelf in het

kuiltje. Als ze er allemaal in zijn, wordt het heel stil, want.... O, wat verschrikkelijk, ze kunnen er niet meer uit! Ze jammeren zachtjes.

‘Wat zijn jullie dom!’ zegt Vevi. ‘Zó gaat dat niet. Jullie moeten wachten, totdat ik jullie een zetje geef. Anders is het niet eerlijk.’

Ze haalt ze uit het kuiltje, zet ze nog eens keurig op een rijtje en met een duwtje van haar wijsvinger schiet ze achter elkaar elk kogeltje afzonderlijk in het holletje.

‘Zo, nu zijn jullie allemaal van mij!’ zegt ze doodgewoon en steekt de kogeltjes in de zak van haar boezelaar. Die zijn er zo van overstuurd, dat ze geen kik meer geven.

Vevi kijkt om zich heen. Nergens is er iets te zien dat ze wel eens nader zou willen onderzoeken. Wat een saai, vlak land!

Niets kan ik hier voor mijn ontwikkeling opsteken! denkt ze. Nu ze de kogeltjes zover heeft, dat ze zich rustig houden en zwijgen, besluit ze toch nog gauw een hazeslaapje te doen. Ze gaat weer op de grond liggen, omdat ze niets anders ontdekt dat geschikt is om er op te liggen. En wat doet het er ook toe? Haar kleren zijn toch al vuil en gekreukt.

‘Ik zou me wel eens een beetje willen wassen. Nu, misschien straks, als ik wakker word.’

Maar weer kan er van slapen niets komen, want haar eigen kogel komt aanrollen en roept: ‘Vooruit! Vooruit! We vliegen naar Parijs!’

Dat laat Vevi zich geen twee keer zeggen. In een wip zit ze boven op de kogel en maakt het zich daar gemakkelijk. De kogel huft een beetje de hoogte in, maar laat zich dadelijk weer op de grond zakken.

‘Hoe kom je opeens zo zwaar?’

‘Zwaar? Hoezo?’ vraagt Vevi, ‘Niet zwaarder dan zoëven.’

‘Welles! Je bent zwaarder. Wat heb je in je zak?’

‘O....’ Vevi wordt zo rood als een biet. ‘Ik heb een paar kindertjes meegenomen.’

Nu is de kogel werkelijk boos.

‘Maar dat gaat niet!’ roept hij verontwaardigd uit. ‘Jullie mensen denken altijd, dat alles van jullie is en dat jullie alles kunt meenemen. Geef op! En gauw wat.’

‘Nou, stil maar,’ sust Vevi. ‘Ik kan ze immers zelf kopen, wanneer ik eerst maar geld heb.’

Ze legt de kogeltjes op de grond. Angstig piepend rollen ze meteen naar alle kanten weg.

‘Zie je nu wel, hoe je ze aan het schrikken hebt gemaakt! En wie heeft dat kuiltje daar gegraven? Dat kan alleen jij zijn geweest. Maak het dadelijk weer dicht! Wanneer de kleintjes er in duikelen, wie moet ze er dan uithalen, zeg? Kijk liever hoe heerlijk glad en effen ons land is. Geen uitsteeksels, geen gaten, geen sloten, alles effen, alsof het gepolijst was. Heb je ooit zo'n mooi land gezien? Maar jullie, mensen, komen nog niet opdagen of dadelijk moeten jullie kuilen graven. Dacht je nu heus, dat er één kogel is die zoiets leuk vindt? Hieraan zie je nu weer, dat jullie, al is jullie hoofd ook rond, er toch niet het kleinste beetje verstand in hebben. Jullie mensen....’

‘Ik maak het toch al weer dicht, dat kuiltje van niks!’ onderbreekt Vevi de lange preek. Kogels schijnen erg gevoelig te zijn. Echt Kogeltje-roer-me-niet!

‘En wat doen jullie niet allemaal!’ Vevi flapt het er uit, terwijl ze de grond netjes plat drukt en glad strijkt. ‘Jullie vernielen huizen, doodt mensen en maken overal

nog véél grotere gaten. Jullie, kogels, moeten nodig wat van anderen zeggen! Is dat misschien netjes?’

‘Dat doen we niet vrijwillig! Dat doen we alleen, wanneer we door jullie worden weggeschoten. En zwijg nu. Anders laat ik je een week lang tussen zon en maan hangen.’

Allemensen! Dat is me ook een vinnige! denkt Vevi. Ja, ja, voor dikkerds kun je niet genoeg op je hoede zijn.

Ze slikt haar ergernis in en als ze met haar karweitje klaar is, gaat ze zwijgend op de kogel zitten, die zich dit keer zo licht als een veertje van de grond afzet. Nauwelijks hebben ze wat hoogte gehaald, of de kogel schijnt over zijn kwade bui heen te zijn, want hij vraagt: 'Zijn we weer goeie maatjes?'

Vevi kan het niet goed hebben, dat iemand boos op haar is. En daarom schreeuwt ze opgelucht terug: 'Natuurlijk!'

Hierna ruist het zo om haar oren, dat ze niets meer kan verstaan. Ze vliegen door het groene licht. Dan wordt alles weer donkerblauw. Vevi's maag begint opnieuw op te spelen. Ze sluit haar ogen en houdt haar oren dicht. Grutjes, nee! Zo'n snelheid is niet leuk meer, wanneer je gewend bent, je met het tempo van je twee benen op aarde voort te bewegen. En net op het ogenblik dat Vevi aan haar eigen planeet denkt, roept de kogel al:

'Kijk eens, daar heb je de aarde!'

Een reusachtige schijf met blauwe, grijze en groene plekken verheft zich voor Vevi's ogen. 'Dat blauw is allemaal water. En dat groen en grijs zijn bossen en bergen,' legt de kogel uit en voegt er aan toe, dat al die oneffenheden helemaal overbodig zijn. Hoe nader ze komen, des te groter wordt de schijf en eindelijk dalen ze, als een meteoriet die uit de hemel komt duikelen. Vevi weet nu al, dat ze niet te pletter zullen vallen, maar toch knijpt ze nog gauw eventjes de ogen dicht. Misselijk is ze en erg ook. Nee, zo'n vlucht wil ze niet nog eens meemaken, zo los op een kogel door de lucht. Afschuwelijk! Nu zwenkt de kogel. Ze vallen niet langer, maar glijden vlak langs het aardoppervlak. Vevi kan weer huizen en kerken onderscheiden en met de vogels praten, die opgewonden kwetteren, omdat er hier iets vliegt dat geen vleugels heeft.

'Parijs! Parijs!' roept de kogel.

Een grauwe vlakke doemt op, die Vevi eerst voor een groot meer houdt. Maar rijzen daar niet fabrieksschoorstenen en kerktorens uit die donkere massa op?

‘Daar is de Eiffeltoren!’ roept de kogel. En meteen begint hij langzamer te vliegen en koerst naar beneden.

Op een grasveld raken ze de grond. Plof, daar zitten ze eindelijk. Vevi wil opstaan, maar ze is zo draaierig, dat ze allesbehalve zacht naast de kogel weer neervalt. Ze steunt haar hoofd in haar handen en brokstukken van een lange redevoering die de kogel tegen haar houdt, dringen maar vaag tot haar door: ‘.... en let op, dat je niet onder een auto komt.... En neem nergens iets weg, dat doe je niet.... En graaf geen kuultjes.... dat hoort niet..’

Er is niet eens zo'n groot verschil tussen tantes en kogels, denkt Vevi. Alleen, dat je kogels kunt wegschieten en tantes niet. Hardop zegt ze:

‘Ik zal er om denken, hoor. Ik zal alles doen wat je zegt....’

‘Tot ziens dan,’ zegt de kogel tevreden.

‘Tot ziens,’ antwoordt Vevi.

‘En zou je niet eens bedanken?’ vraagt de kogel ontstemd.

‘Dat is waar ook! Heel, heel veel dank,’ brabbelt Vevi haastig. ‘Maar, je moet bedenken, dat ik zo misselijk ben als een kat....’

‘Dat knapt wel weer op. Jullie mensen verbeelden je een heleboel en toch kunnen jullie nergens tegen!’ Met deze woorden verheft de kogel zich in de lucht en nog napruttelend over de mensen verdwijnt hij uit het gezicht.

Vevi blijft zitten. Ze is blij, dat ze eindelijk alleen is. Afwisselend drukt ze de handen tegen haar hoofd en tegen haar maag.

‘O, O, wat ben ik er naar aan toe! Ik noop, dat ik niet hoef....’

Maar langzamerhand voelt ze zich wat beter en nu dringt het tot haar door, dat er ergens in de buurt iemand met een vervaarlijke stem al een heel poosje staat te schreeuwen. Ze tilt het hoofd op en kijkt om zich heen. Aan de rand van het grasveld staat een oude man met een dikke stok en brult: ‘Wil je er wel eens uit komen, vernielal van een kind! Weet je niet, dat daar boete op staat?’

Tegen wie zou hij het hebben? denkt Vevi. Maar ze kan er zich met dat bonkende hoofd niet druk over maken. Ze houdt het maar liever stevig vast, dan het nog eens om te draaien.

Lang zit ze nog niet zo, of ze wordt bij haar armen gepakt, omhoog gehesen en danig heen en weer geschud. Voor haar staat de oude man met een nijdig rood hoofd.

‘Zoiets heb ik nog nooit meegemaakt!’ tiert hij. ‘Je zit midden in de bloemen, alsof je bij je thuis op het kleed zit!’

En werkelijk, Vevi zit midden in een tulpenbed. Een paar van de bloemen waar ze tussenin heeft gezeten, zijn zelfs geknakt.

‘Weet je dan niet, dat het streng verboden is in de perken te stappen, lelijke meid?’

‘Ik ben er toch helemaal niet in gestapt! Dat zou ik nooit doen. Ik zou nooit tulpen knakken.’

‘Hoe ben je hier dan wel gekomen, als je er niet in bent gestapt?’

‘Door de lucht!’ antwoordt Vevi prompt. En omdat de oude man zo verbluft is, dat hij niet dadelijk een antwoord vindt, vraagt ze beleefd: ‘En hoe komt het, dat u er in stapt, als het verboden is?’

De oude man wordt nog roder en zegt nog nijdiger: ‘Nu nog brutaal ook. Jij zult wat beleven!’

Hij pakt haar bij de arm en wil haar meentrekken. Maar Vevi zet in de zachte aarde haar voeten schrap en zegt:

‘Een ogenblikje, asjeblieft. Geknakte tulpen moet je plukken en in een vaasje zetten. Anders zijn ze meteen verlept.’

De oude man zou het kleine meisje best een draai om de oren willen geven. Maar in Parijs doe je zo iets niet. En al helemaal niet in een plantsoen. Een paar van de omgevallen tulpen kan ze met een beetje aarde nog wel stutten. Van een paar andere moet ze de steel afbreken en die moet ze meenemen. Wanneer ze met alles

klaar is, gaat Vevi zonder tegenstribbelen met de oude man mee over het grasveld. Ze probeert aan zijn linkerkant te komen, omdat het beleefder is hem rechts te laten lopen. Maar juist dat gedraai om hem heen brengt hem op de gedachte, dat ze wil weglopen en dat maakt de zaak er niet beter op. Hij foetert haar uit en belooft nog meer straf. Vevi let er al niet meer op. Pas als ze bij het grintpad zijn aangekomen, is hij een beetje gekalmeerd en vraagt: 'En.... waar is je moeder?'

'Heb ik niet,' antwoordt ze.

'Wat betekent dat: heb ik niet?'

'Heb ik niet betekent: heb ik niet!' Vevi weet heel goed, dat ze snibbig is. Maar die oude bemoeial maakt haar ook zo kribbig. Ze weet ook, dat je niet snibbig mag zijn, zelfs niet wanneer je erg kribbig bent. En vooral niet, wanneer je in een vreemde stad ronddwaalt en naar Christiaan toe wilt. Dus probeert ze het gauw goed te maken en, alsof ze de oude parkwachter het prettigste nieuws van de wereld gaat vertellen, zegt ze opeens heel vriendelijk: 'Christiaan en ik zijn namelijk dubbele wezen.'

'Nou, zo zie je er ook uit,' bromt de oude man. 'Net een baal vodden! En wie moet er dan voor de boete opkomen?'

'Ik niet!' roept Vevi met veel nadruk uit.

'Dan moet ik je naar de politie meenemen.'

Vevi heeft het woord politie nog niet gehoord, of ze neemt de grootste sprong die ze ooit in haar leven heeft genomen en rent als een haas het grintpad af. Achter haar begint de oude man op een fluitje te blazen en brult: 'Stop! Stop!' Maar Vevi is hem te vlug af. Ze rent door een poortje en nu is ze in een brede straat tussen drommen mensen. Ze maakt zich heel klein en verstopt zich achter de voorbijgangers. Knap, als die oude haar nu nog kan vinden! Ze haalt eens diep adem en bekijkt vertederd de heerlijke tulpen, die ze tijdens haar vlucht krampachtig

heeft vastgehouden.

'We zijn gered,' fluistert ze. 'En nu heb ik tenminste iets om voor Christiaan mee te brengen. Hij zal wel verwonderd zijn, waar ik die zo gauw vandaan heb. Bijna zo mooi, als bij ons....'

Eerst moet ze nu naar Christiaan. Waar is ze ergens? Ze ziet een brede straat, hoge huizen, auto's, bussen, fietsen en mensen. Mensen, mensen, mensen! Waar zouden die toch allemaal vandaan komen?

Vevi kent Christiaans adres uit het hoofd en ze vraagt de voorbijgangers: 'Alsjeblieft, kunt u me ook zeggen, waar....?' Maar de mensen schudden het hoofd. Ze blijven niet eens staan. De meesten luisteren zelfs niet. Eindelijk zegt een mevrouw: 'Maar dat is erg ver, kind. Dat stuk kun je onmogelijk lopen. Je moet een bus nemen.'

'Dat kan ik niet. Ik heb geen geld.' 'O, is dat de bedoeling? Je wou dus eigenlijk bedelen?' zegt de mevrouw bits en loopt door.

Aan deze kant van de straat heeft Vevi geen geluk. Misschien gaat het

aan de overzij beter? Ze probeert

over te steken, maar nee, ze durft niet. Nog nooit heeft ze zoveel auto's bij elkaar gezien. Er wentelen hier op zijn minst wel duizend wielen en onder al die wielen kun je komen, als je niet uit je ogen kijkt. Verschrikkelijk.... blijven die auto's dan nooit eens een ogenblikje staan? Hoe moet ze maken, dat iemand haar helpt? Maar die mensen hebben net zoveel haast als de auto's. Ze jachten maar voort. Niemand bekommert zich om een ander, ook niet om haar. Verdrietig gaat ze voetje voor voetje verder. Als ze even blijft staan, wordt ze voortgeduwd, totdat ze er moe en moedeloos van wordt. Het is zeker al laat, want de grote lampen branden. Wat een schel licht! Het verblindt haar helemaal. Zoveel licht, zoveel haast, zoveel lawaai! Wat zou Vevi er niet voor overhebben om nu thuis in haar bedje te kunnen zijn! Ze gaat op een bank zitten die op een donker plekje staat. Ze wil alleen maar een poosje uitrusten en er over nadenken hoe het nu verder moet. Eventjes laat ze haar ogen dichtvallen. Hè, wie schudt er nu weer aan haar schouder? 'Hier mag je niet slapen!' klinkt een stem boven haar.

Heeft ze dan geslapen? Ze is zo moe, dat ze haar hoofd bijna niet kan optillen. 'Waarom niet?' mompelt ze.

'Ben je soms verdwaald?' vraagt de stem vriendelijk.

Vevi knikt. Wat is haar hoofd zwaar!

'Kom dan maar met me mee.'

De man moet haar haast dragen, want haar benen zijn net stokken. Ze kan ze helemaal niet meer echt bewegen.

Eindelijk duwt de man een deur open. Ze zijn in een kamer.

Aan een tafel zitten een paar mannen te roken.

Dat zal hier wel net zo iets zijn, als de keuken van tante, denkt Vevi.

'Ga zitten, meiske,' zegt haar begeleider.

'Zou ik asjeblieft een glas water mogen hebben?' vraagt Vevi.

De mannen mompelen iets tegen elkaar dat Vevi niet verstaat. Daarna gaat er eentje naar buiten en komt met een volle beker terug, die hij voor Vevi neerzet. Vevi steekt er de tulpen in.

‘Maar dat is toch melk!’ roepen alle mannen tegelijk uit.

Vevi schrikt. Ze haalt de tulpen er weer uit en zegt beleefd: ‘Ik dacht, dat ik om water had gevraagd, maar ik suf ook zo....’

‘En wij hebben gedacht, dat je honger had,’ zegt haar begeleider.

‘Ja, honger heb ik ook. Maar eerst komen de tulpen.’

‘Geven jullie haar dan toch water, als ze dat zo graag wil,’ zegt een ander.

En een tweede beker wordt voor haar neergezet. Eindelijk kunnen de arme tulpen drinken. De stakkers! Ze laten hun koppen al helemaal hangen.

Vevi kijkt van haar bloemen op. Nu merkt ze pas, dat ze haar met ze allen zwijgend zitten aan te kijken. Maar niet onvriendelijk. Daarom schept ze moed en vraagt: ‘En wie zijn jullie eigenlijk?’

‘Wij zijn de politie,’ antwoordt haar begeleider.

Vevi springt van haar stoel op en wil de deur uitvliegen. Een van de agenten kan haar nog net bij de arm pakken. Vevi krabt en bijt als een klein dier. Maar hij is helemaal niet ruw tegen haar. Hij houdt alleen haar handen vast en zegt: ‘Nou, jij bent me ook een wildebras! Heb je iets uitgespookt, dat je zo bang voor ons bent?’

Vevi slikt en slikt om niet in tranen uit te barsten en schudt het hoofd.

‘Nu, wanneer je niets hebt uitgespookt, hoef je toch ook niet bang voor ons te zijn? Misschien kunnen we iets voor je doen. Vertel maar eens, kleintje, wat mankeert er aan?’

Nadat Vevi nog vele keren heeft geslikt, komt ze eindelijk met haar verhaal voor de dag. Ze wil naar Christiaan en die woont daar en daar....

‘Als het waar is wat je vertelt, is de zaak heel eenvoudig,’ zegt haar begeleider. ‘Het is nu veel te laat om nog op stap te gaan, maar morgenochtend zullen we je naar je broer brengen. Eerst ga je fijn slapen.’

Vevi wordt op een brits neergelegd en met een jas toegedekt. Voor het inslapen hoort ze nog: ‘Als ze maar niet zo vuil was, het schaap....’

In de ochtend komt haar begeleider van gisteren haar wakker maken. Nu ziet ze pas goed, dat hij een politie-agent is, want hij heeft een uniform aan: een kort jasje met glimmende knopen. Op zijn witte gummistok laat hij zijn pet als een parasolletje ronddraaien.

‘Sta vlug op, kleintje,’ zegt hij. ‘Het is vandaag mijn vrije dag. Op mijn weg naar huis zal ik je naar je broer brengen. De straat die je hebt genoemd, is vlak bij mij in de buurt. Ik mag lijden, dat het klopt wat je hebt verteld.’

Vevi springt blij van haar brits op en probeert haar haren een beetje met haar vingers te kammen. Van wassen kon al deze dagen niets komen en daarom denkt ze er al helemaal niet meer aan. Maar van binnen heeft ze een vreemd leeg gevoel. Voorzichtig zegt ze:

‘Zou ik nu de melk van gisteravond mogen hebben? De tulpen konden ze toch niet drinken.’ Ze drukt zich zo voorzichtig uit om niet weer voor een bedelkind aangezien te worden. Maar de agent zegt alleen kortaf: ‘Die is zuur.’

‘Beter dan helemaal niets. Ik ben toch al van streek van dat lange niet-eten, moet u weten.’

‘Waarom zeg je dat dan niet dadelijk?’ En de agent tovert ergens een kop koffie en een paar heerlijk knappende broodjes vandaan. Zodra ze alles op heeft, begeven ze zich op weg. Met de ene hand houdt Vevi de agent vast. Of eigenlijk is het omgekeerd: de politie-agent houdt Vevi stevig aan de hand. In de andere klemmt Vevi haar tulpen.

Ze lopen een heleboel treden naar beneden en stappen in een trein die door tunnels raast.

‘Dat is de ondergrondse. We noemen hem de Métro,’ zegt de agent, nu hij Vevi's verbaasde gezichtje ziet. ‘Ben je nog nooit in Parijs geweest?’

Vevi schudt van nee en vraagt angstig: ‘We rijden toch niet weer uit Parijs weg?’ ‘Nee, nee, wees maar gerust. Parijs is zo groot, dat je hele tijden in zo'n trein kunt rijden en nog aldoor in de stad bent, al is het onder de grond. Kom, hier moeten we overstappen.’

Ze springen uit de trein en de agent brengt Vevi naar een trap die naar boven rolt. 'Hop!' zegt hij. Vevi verroert zich niet. 'Stap gauw op!' zegt de agent. 'O, nee, dat doe ik niet!' roept Vevi uit. 'Dan val ik om!'

'Geen sprake van!' Hij tilt haar bij de ellebogen omhoog en stapt met haar op de roltrap. Vevi is verrukt. Zoiets bestaat er in haar kleine stadje niet.

'He, toe, nog een keertje!' smeekt ze, nadat ze boven zijn aangekomen.

'Dat doen we!'

Ze rennen een trap naar beneden en laten zich door de trap weer naar boven brengen.

'Dat zou ik de hele dag kunnen doen!' kraait Vevi. De politie-agent en de voor-

bijgangers hebben plezier in het kleine meisje, dat zo luidkeels moet juichen. Dan lopen alle mensen door, Vevi en de agent midden in het gedrang. Ze komen boven de grond op een groot, zonnig plein uit en Vevi ziet een heel hoog gevaarte met ijzeren spaken en sporten. Het ziet er uit als een brug die ze rechtop hebben gezet. Of als een doorzichtige reus met dikke voeten en een heel klein hoofdje. 'Dat is de Eiffeltoren!' zegt de agent trots. 'Wil je naar boven?'

'O, dolgraag!' roept Vevi uit. 'Kan dat dan?'

Met nog meer mensen samen gaan ze in een lift staan die langzaam naar boven klimt. Dan stappen ze over in een tweede lift. Die gaat nog hoger. Vevi krijgt net zo'n gevoel in haar maag als toen ze op de kogel zat. Eventjes later hebben ze het hoogste punt van de toren bereikt. Onder hen ligt de grote stad Parijs, de stad waar haar moeder werd geboren. Vevi kijkt neer op de daken en in de straten ziet ze heel klein de mensen krioelen.

'En wat een massa schoorstenen!' zegt Vevi echt onder de indruk.

'En of!' zegt de agent. Hij zet een stem op, alsof ze allemaal van hem waren. 'En daar stroomt de Seine.... En daar.... En daar.... En daar....' Hij legt Vevi alles uit en noemt vele namen op die ze op geen stukken na verstaat. Maar ze heeft groot vertrouwen in haar nieuwe vriend en vraagt hem honderduit. Opeens krijgt hij een inval. Hij zegt:

'Nu gaan we naar beneden en nemen een boot en dan laat ik je alle bruggen van onderen zien.'

Vevi vindt dat een schitterend idee. Eigenlijk moet ze naar Christiaan, schiet haar te binnen. Maar ze zou toch eerst graag nog een beetje met die boot willen varen. Ze wil tegen de agent ook niet nee zeggen, nu hij zo iets leuks heeft bedacht. Daarom vraagt ze voorzichtig: 'Moet je niet naar huis?'

'Och, nu doet het er niet meer toe,' antwoordt hij. 'Ik heb vandaag toch vrij. Laten we het er maar eens saampjes van nemen.'

Dus varen ze met een boot. Die knettert stroomop- en stroomafwaarts en tuft onder alle bruggen door. De agent kent één voor één de namen, alsof het oude, goede kennissen van hem waren. Als ze aan de brug komen die Nieuwe Brug heet, zegt hij, dat dit de oudste brug van Parijs is. En Vevi denkt: nieuw-oud? Grote mensen zijn zelfs dan vreemd, wanneer ze agent van politie zijn!

Opeens roept haar begeleider: 'Uitstappen! Ik heb honger. We gaan ergens een stukje eten.'

Ze gaan naar een klein restaurant. Maar ze gaan niet naar binnen. Midden op het trottoir gaan ze op kleurige stoelen aan een klein tafeltje zitten. De kelner komt de politie-agent goeiendag zeggen, wijst op Vevi en zegt: 'Wat heb je daar voor een vreemd vogeltje meegebracht? Heb je deze assepoes op de vlooiemarkt opgescharreld?'

'Ja, in de puntjes ziet ze er niet uit,' geeft de agent toe. 'Maar het is een dapper meisje. Ik heb haar gisteren van de straat opgeraapt. Een snugger is ze ook. Ze heeft dadelijk gezien, dat er zoveel schoorstenen in Parijs zijn. Breng haar een extra lekker hapje....'

Vevi laat het zich best smaken en ze heeft eindeloos veel met haar agent te praten. Af en toe praten ze tegelijk, maar dat stoort geen mens. Ze zijn beste maatjes. 'Zo. En nu gaan we naar de kermis!'

Ze komen bij een groot plein vol kraampjes. Schiettenten, schommels, draaimolens, poppenkast, rad van fortuin, alles is er waarnaar een klein menskenkind kan verlangen. Ze trekken van de ene vermakelijkheid naar de andere. De agent schiet op bewegende figuurtjes en wint een pop, die hij Vevi in de arm drukt. Hij schiet op vliegende ballen en wint een teddybeer, die hij Vevi in de andere arm drukt. In de hand houdt ze nog altijd haar tulpen.

Ze maken een toertje in de mallemolen en in een hoog, door de lucht suizende schommel. Vevi is nergens meer bang voor. Wat zou haar na die vlucht op de kogel ook nog kunnen gebeuren? Maar ze vergaat van de dorst.

‘We gaan iets drinken!’ zegt de agent en hij is bijna net zo uitgelaten als Vevi.

Hij bestelt een rode en een groene drank. In allebei zwemmen stukjes ijs. En omdat Vevi zo'n verschrikkelijke dorst heeft, drinkt ze alle twee achter elkaar leeg. Brrr, wat was dat groene scherp! Maar wel heerlijk koud.

'Olala!' roept de agent uit. 'Je had het verkeerde te pakken. Dat was mijn glas! Nou, het is te hopen....' Maar hij zegt niet wat hij met dat hopen bedoelt. Wel schiet hem te binnen, dat het gauw donker gaat worden.

'Lieve help, ik moet je nog wegbrengen! Hoe was ook alweer dat adres van je broer?'

Maar Vevi heeft een gevoel, zoals ze nog nooit heeft gehad. Alles tolt. En waar Christiaan woont, heeft ze glad vergeten.

'Het heeft er veel van....' De agent slikt de rest in en zegt alleen: 'Je had dat goedje niet moeten drinken. Denk eens goed na! Hoe heet nu toch die straat van je broer?'

Vevi heeft er geen idee van.

'Och, och, och!' steunt de agent. 'Wat moeten we nu beginnen?'

Vevi heeft groot meelij met hem. Maar ze weet ook niet wat ze moeten beginnen. Tenslotte neemt de politie-agent het kleine meisje bij de arm en loopt met haar de straat op en neer.

'Probeer nog eens goed na te denken,' dringt hij bij Vevi aan. 'Begon het met A? Of met een B of een C?'

'Met een A!' roept Vevi uit, alsof ze opeens helemaal zeker van haar zaak is. 'N-n-nee, toch niet met een A. Misschien was 't....?' Maar een andere letter schiet haar niet te binnen.

Op de hoek ontdekt de agent een straatkraan. Hij houdt Vevi er onder en laat een dikke straal over haar hoofd spuiten.

'Hou op!' gilt ze. 'Ik geloof, dat ik het al weer weet.'

En na veel geproest en gejammer komt dan eindelijk toch nog het adres voor de dag.

‘Wat zie je er uit! Helemaal vol scheuren en vuil. En druipnat ben je ook nog...’
 ‘Dat moet jij zeggen!’ moppert Vevi verontwaardigd. ‘Alsof je me niet zelf onder de kraan had gehouden!’

‘Nou ja. Maar zoals je nu bent toegetakeld, kan ik onmogelijk met je in de Métro. Zelfs met een taxichauffeur wordt het lastig.’

De agent probeert Vevi met zijn zakdoek droog te wrijven, maar het geeft niet veel. Als een natgeregende poes ziet ze er uit. Ze stappen vlug in een auto en rijden door de donker wordende avond. Vevi heeft pop en beer ergens verloren. Alleen de tulpen, die er al helemaal niet meer als bloemen uitzien, houdt ze nog altijd stevig vast.

De politie-agent is nu heel stil en zegt niets.

‘Ben je boos?’ vraagt ze zachtjes. Och, wat is ze moe! ‘Het was een fijne, fijne dag!’ zegt ze.

En de agent kijkt weer vrolijk en zegt: ‘Nou, als het jou maar plezier heeft gedaan!’

De taxi staat stil. ‘We zijn er,’ zegt de agent en ze stappen uit.

Opeens begint Vevi te trillen, want....

Ze staan voor een tuinhek en de agent belt aan. Een meisje komt de huisdeur opendoen en vraagt uit de hoogte:

‘Wat wenst u?’

‘Juffrouw,’ zegt hij, ‘ik breng het zusje van een jonge mijnheer die Christiaan heet.’

‘We hebben geen zusje,’ zegt de juffrouw nog meer uit de hoogte. ‘En als we er al een hadden, dan toch zeker niet zo'n haveloos wicht!’

De politie-agent draait zich naar Vevi om en kijkt haar doordringend aan. Vevi moet zich aan het hek vasthouden, zo trilt ze.

‘Maar Christiaan woont toch hier, niet?’ fluistert ze.

‘Ik versta geen woord van dat gepruttel,’ antwoordt dat nest nog onvriendelijker en ze verschikt iets aan haar witte mutsje waarop ze erg trots schijnt te zijn.

Maar opeens wordt de agent verschrikkelijk kwaad. Vevi had nooit gedacht, dat hij zo kwaad zou kunnen worden. Hij snauwt woedend:

‘En nu één, twee, drie: woont hier een Christiaan, ja of nee?’

‘Ja, hier woont een jonge mijnheer die zo heet,’ geeft ze eindelijk toe. ‘Maar we hebben geen....’

‘Dat heb je al één keer gezegd!’ De agent wordt nog woedender. ‘Roep die jonge meneer hier of een ander verstandig mens.’

Het kamermeisje gaat met een nors gezicht en erg onwillig weer naar binnen. Dadelijk daarop verschijnt Christiaan aan de deur.

‘Chris!’ roept Vevi.

Hij kijkt een ogenblik met grote ogen naar het smerige bundeltje met de natte haren dat hem door het hek verlepte bloemen toesteekt. Plotseling maakt hij een luchtsprong, rukt het hek open en tilt het kleine hoopje ellende, dat daar buiten staat te trillen, in zijn armen. ‘Vevi,’ zegt hij, ‘klein zusje! Niet huilen! Toe, niet huilen!’

Hemzelf stromen de tranen over de wangen en de politie-agent haalt zijn nog vochtige zakdoek voor de dag en snuit zijn neus zo luidruchtig, dat de bomen er van zwiepen.

* *

De laatste rit der Comanches

door J.W. van der Klei

Het was een warme juninacht daar in het zuidwesten van Arizona. De gehele dag had de zon meedogenloos gebrand en de nogal dorre omgeving van de cavalerie-post Fort Williams verhit, zodat cavalerist Duane, die de wacht had, zo nu en dan een extra slok water uit zijn veldfles nam. 'Kwam er maar een beetje wind,' verzuchtte hij op zijn ronde om het sterke blokhuis en de bijgebouwde stallen waaruit de post bestond. Hij zou echter nog drie uur in zijn eentje zoek moeten brengen voor hij werd afgelost. Duane was een sterke, jonge kerel van amper twintig jaar, uitstekend ruiter en een voorbeeldig cavalerist, die zich graag als vrijwilliger had gemeld, toen die gevraagd werden, omdat de Comanches steeds weer rooftochten hielden. Hij was geboren op een kleine ranch en toen hij nog een heel kleine jongen was, viel zijn vader als slachtoffer van een Indianenoverval. Zijn moeder had er wel veel bezwaar tegen gehad, maar Ian William

Duane, had nu eenmaal

vast in zijn hoofd gezet, om te helpen zorgen, dat de Comanches hun gevreesde rooftochten niet meer zouden kunnen houden, en zo werd hij dan cavalerist. Zijn commandant, luitenant Callahan was zeer tevreden over hem en het stond voor hem vast, dat de jongen het in het leger ver zou kunnen brengen, daar had hij alle kwaliteiten voor. Een helder verstand, een sterke body, onversaagd en koelbloedig. Altijd was hij behulpzaam en bereid om de zwaarste karweitjes op te knappen, hetgeen hem bij oversten en kameraden zeer gezien maakte.

Met welgevallen zag Ian nu, dat de lucht betrok en hij gnuifde: 'Ha, zou er nu eindelijk een buitje regen op dit uitgedroogde land gaan vallen?' Fort Williams was een ver vooruit geschoven post van het garnizoen in Tucson, waar evenals in Yuma en Phoenix sterke afdelingen cavalerie waren gelegerd. Immers, deze steden lagen vrij dicht aan de rand van de Gilawoestijn, en dat was het

gebied, waar de Comanches thans waren teruggedrongen. Het was een woest gebied met veel gebergte, droge zandvlakten en talloze ravijnen, waar de Indianen slechts de weg schenen te kunnen vinden. Op zeer verborgen plaatsen waren echter ook vruchtbare valleien en water-bronnen. Dat was voor de Comanches wel nodig, want zij waren het ruitervolk bij uitstek onder de Indianen en leefden als het ware op de rug van hun paarden. Een Comanche zonder zijn paard was niet denkbaar. Het moet gezegd worden, dat ze uitstekende, snelle paarden hadden, en dat was voor hun vele rooftochten van het grootste belang. Op de meest onverwachte tijden verschenen de rooflustige rode ruiters op plaatsen, waar men dacht, dat ze honderd mijl vandaan waren en sloegen hun slag. Het was hun vooral om vee te doen, want de Gila-woestijn was een slecht jachtgebied en leverde lang niet voldoende vlees op om de Comanches in leven te houden.

Voordurend zat de cavalerie de Indianen op de hielen, doch als deze eenmaal hun gebied hadden bereikt, verdwenen ze in het onherbergzame oord vol schuilhoeken, zonder schijnbaar een spoor achter te laten. Daar werkte de rotsachtige bodem niet weinig aan mee en ook verwaaiden de sporen snel in het mulle zand. Duane had juist weer een ronde gelopen, toen hij zijn hoofd schuin hield, om eens scherp te luisteren. Het was net of hij in de verte iets hoorde. Hij hield de adem in om alle geluid te vermijden en zich geheel te kunnen concentreren. 'Ik ben een boon,' mompelde hij, 'als daar geen paard aan komt.' Hij deed, wat alle geoefende prairiemannen deden als ze op verre afstand iets willen waarnemen, en legde zich op de grond, met het oor tegen de aarde gedrukt. 'Het is zo, daar komt een ruiter in volle galop. Ik zou zelfs zeggen, dat het er twee zijn. Indianen? Nee, die rijden niet op dit uur. Als die wat van plan zijn, komen ze tegen het kriecken van de dag. Bovendien luiden de laatste berichten, dat ze veel meer naar het westen zitten.' Dat alles ging door zijn gedachten. Hij overwoog om binnen melding te maken, doch besloot toch nog even af te wachten. Het duurde niet lang, of hij kon nu de hoefslagen duidelijk horen en hij was er van overtuigd, dat er twee paarden galoppeerden.

'Nog een kwartmijl en recht hier op aan, ik moet de sergeant waarschuwen.' Duane ging de poort in en even later kwam hij weer buiten met sergeant Wells. Beide mannen hielden hun karabijn in de hand. Dit was een eenzaam land en je moest op alles voorbereid zijn. Nu konden ze de paarden zien. 'Eén man en twee paarden,' zei Wells. 'Misschien is de ander wel verongelukt of in handen gevallen van de Indianen.'

'Halt!' commandeerde hij het volgend ogenblik, maar het bevel scheen niet te worden verstaan. Duane richtte zijn karabijn reeds, toen een zwakke stem riep: 'Niet schieten, ik ben doodop,' en de paarden kwamen vlak bij de cavaleristen tot stilstand. De ruiter tuimelde zonder meer uit het zadel, doch de sterke arm van de sergeant hield de man overeind. Hij was met zweet en stof bedekt, evenals de paarden, die naar adem stonden te happen.

'Vooruit Duane, breng de dieren binnen, ik neem de man!' riep de sergeant. Vijf minuten later zat de nieuw aangekomene tegenover commandant Callahan in diens kamer, waar sergeant Wells hem een scheut brandy in een sterke kop koffie goot, om op verhaal te komen. 'Steek eens op,' zei luitenant Callahan vriendelijk, toen de man gedronken had, en hij gaf hem een zelf gerolde. De man haalde eens flink de rook op en zei: 'Ik heb een goede honderd mijl afgelegd in minder dan twee etmalen en kom regelrecht van de ranch van Angus Mc Kay, daar aan de Saw-rim. Ik heet Jerry Sims en werk daar al een jaar of wat met Angus en zijn zoons Mike en Mark.'

Vrouw Sims is al jaren dood. Angus zit in een paar prachtige valleien en heeft een hoop best vee bij elkaar gekregen. Alles ging even mooi, maar al een paar weken kon je je kop niet buiten de deur steken, of er lag ergens een Indiaan op de loer. Angus is nog al kort van stof, net als die jongens van hem en hij wilde er maar een schietpartijtje van maken. Ik doe echter langer mee en gaf hem de raad om niets uit te lokken. ‘Geef ze liever wat

koeien,' zei ik, 'want daar komen ze voor. Als je het niet doet, liggen wij vandaag of morgen op onze dooie rug, en halen ze al je koeien weg.' Nou, dat was net niks voor Angus, daar is hij tenslotte een Schot voor. Hij werd zo nijdig, dat ie me voor alles en nog wat uitmaakte. Er was geen praten aan. Toen de jongens er zich ook nog mee gingen bemoeien heb ik alleen gezegd: 'Angus, ik heb je door dik en dun geholpen om aan een mooie kudde te komen, maar als jij geen raad wilt aannemen van een ervaren man, doe dan maar wat je wilt. ik waarschuw je nog éénmaal: ze pikken je kudde in, of wij er ons met z'n vieren tegen verzetten of niet. Als ze aan vijftig man niet genoeg hebben, komen ze met honderd. Wees wijs, haal zo gauw mogelijk de cavalerie en probeer dan vlugger te zijn dan de Comanches, die met al dat vee niet zo snel kunnen opschieten. 'Maak dat je weg komt of ik schiet je voor je raap!' was alles wat Angus zei. Ik moest de domkop eigenlijk in zijn vet laten gaar smoren, maar ik wist wat er komen ging en besloot zo gauw mogelijk hier naar toe te rennen. Misschien kunnen we nog wat voor Angus doen. De Comanches hebben me verschillende malen achterna ezeten en ik heb duidelijk gezien, dat Gila-Charley, de halfbloed, er ook bij was. Nou die is erger dan iedere Indiaan. Het is één stuk gemeenheid en verraad. Alles wat ik nu wil is een hap eten en een paar uur slaap en dan vinden jullie mij misschien een ouwe gek, maar ik ga toch terug om Angus te helpen. Hij mag zeggen van me wat ie wil, maar een lafbroek zal hij mij niet kunnen noemen.' De man kreeg een flink stuk vlees en brood en viel even later op zijn stoel in slaap.

'Nou, dat is dan weer dat,' zei luitenant Callahan. 'Als iedereen denkt, dat de Comanches aan de kant van Yuma zitten, vermoorden ze aan de andere kant van die ellendige woestijn een hoop mensen. Wells, stuur Blondy met twee beste paarden naar Tucson. Die vent weegt niks en rijdt als de weerlicht. Ik zal een rapportje schrijven. Drie man blijven op de post, alle anderen maken zich klaar om uit te rukken voor een lange tocht, dus laat ze voldoende leeftocht, ammunitie en pakpaarden meenemen. Over drie uur afmars!' Wells salueerde en zei: 'Komt in orde.'

Drie mannen te paard dreven een kudde van naar schatting vierhonderd stuks rundvee door een zandige vlakte. Het stof dwarrelde hoog op en dat was lang niet naar de zin van het vee, dat juist een vallei met sappig gras had verlaten. De ruiters hadden er hun handen vol aan om de vele koeien en kalveren in de juiste richting te drijven. Hun taaie ponies waren dik bezweet van het heen en weer rennen, om uitbrekende koeien in de kudde terug te jagen. De ogen van de mannen zwierven voortdurend naar de hoge rotsen, alsof ze daar een of ander onheil verwachtten. Geheel achter de kudde reed Angus Mc Kay, een reus van een man met een volle baard rond het donkerbruine gelaat. Hij zag er uit als de oerkracht zelf en zijn zoons Mike en Mark waren zijn jongere evenbeelden. De mannen hadden hun Winchester-geweren in de hand, tot schieten gereed. Zo nu en dan schreeuwden ze iets tegen elkaar, maar hun stemmen gingen verloren in het lawaai, dat de bulkende koeien maakten. Daar kwamen ze voor een vrij nauwe doorgang tussen de rotsen, die ter plaatse zowat twintig meter boven de omgeving uitstaken.

Ineens klonk er een schel gefluit en bliksemsnel gingen de blikken van de mannen omhoog naar de rotsen, waar het gefluit vandaan kwam. Vlak boven hen staken de kleurige gedaanten van drie Indiaanse ruiters te paard fel op in het zonlicht. Angus stiet een luide verwensing uit en schreeuwde: 'Maak dat jullie uit mijn buurt komt schurken!'

Een luid hoongelach was het antwoord. Een van de roodhuiden maakte een dreigend gebaar met zijn grote jachtmes. Mike werd spinnijdig en legde zijn geweer aan. Met een sprong van hun paarden waren de Comanches uit het gezicht verdwenen. ‘Schiet ze voor hun raap!’ brulde Angus. ‘Zie je wel dat ze bang zijn!’ Het bleef echter stil, en er liet zich geen Indiaan meer zien. Haastig dreven de mannen nu de kudde weer voort. Het was een onaangenaam gevoel daar tussen

die rotsen te zitten, met een troep

Indianen boven je hoofd. Mark reed naar zijn vader toe en zei: ‘Vader, Jerry heeft gelijk gehad. Als we verstandig zijn, nemen we nog de benen en zien later de kudde terug te krijgen met behulp van de cavalerie.’

‘Begin jij ook al?’ brieste Angus. ‘Ik zal jullie wat anders laten zien. De eerste de beste schurk die in zicht komt neem ik op de korrel. Jullie zult zien, als we maar een stelletje de schrik in hun broek hebben gejaagd, neemt de rest de benen.’ Als we maar eerst tussen deze beroerde rotsen vandaan zijn, dan zijn we zo bij de ranch. We zullen al het vee bij huis houden en bewaken.’ Haastig maakten de mannen nu voort en Angus schreeuwde: ‘Mike, rij naar voren, we zijn zo op de vlakte, dan kun je de kop van de kudde naar de ranch drijven.’

Mike gaf zijn paard de sporen en rende naar voren. Met vereende krachten joegen Angus en Mark nu het vee in draf, en in volle ren stortte het zich tussen de rotsen door naar de vlakte. Toen vader en zoon volgden, hoorden ze hevig schieten en hun snelle ogen ontwaarden aan alle kanten Indianen, die als uit het niets verschenen. Mike rende heen en weer, plat op zijn paard liggend en zijn geweer braakte vuur naar alle kanten. ‘Op Mike aan!’ schreeuwde Angus. ‘We moeten bij elkaar blijven.’ Als een razende begon ook hij te vuren en Mark volgde snel zijn voorbeeld. De Indianen gilden en krijsten en probeerden terstond om de blanken aan alle kanten in te sluiten. Het dient gezegd, dat de Mc Kays scherpschutters waren, die zelfs vanaf de rug van hun galopperende paarden doel wisten te treffen. Verschillende Indianen, die zich te dicht in hun buurt waagden, tuimelden uit het zadel.

Een grote Indiaan op een bont paard stond als een veldheer op een afstand het toneel van de strijd gade te slaan. Zijn wrede ogen volgden alle bewegingen van de rennende blanken, die zich nog helemaal niet gewonnen gaven. De grote Comanche was Brullende Stier, het gevreesde opperhoofd, die gewoonlijk leiding gaf aan de moord- en rooftochten. Ieder wist, dat het hem er niet slechts om begonnen was om

het vee te stelen, doch dat hij ook niet rustte voordat de gehate bleekgezichten waren gedood. Droevige voorbeelden waren er te over.

Met luide stem schreeuwde de grote Comanche nu een bevel. De dood trotserend renden zijn mannen nu recht op de Mc Kays aan, vurend wat ze konden. Daar maakte het paard van Angus een wilde zijsprong en stortte getroffen neer, zijn ruiter in de val meeslepend. Gillend renden de Comanches toe, doch de weg werd hun afgesneden door twee ruiters, die hun geweren in de holsters hadden gestoken en met revolvers een snelvuur op korte afstand openden. Met ware doodsverachting, staande in de stijgbeugels, vormden de jonge reuzen een levende hinderpaal voor de roodhuiden, die even terugdeinsden. Dat was juist voldoende om Angus onder zijn paard vandaan te laten krabbelen. Snel greep deze nu ook zijn revolvers en schreeuwde: 'Hier op aan jongens!' Met een vlugge sprong was hij achter Mark in het zadel. Met de huilende roodhuiden op de hielen ging het nu in volle ren op het ranchhuis aan. Angus en Mike hielden al schietende hun

achtervolgers op een afstand. Weer vielen een paar Indianen van hun paard en nu werden de anderen even voorzichtiger. De Mc Kays kregen juist tijd het erf op te daveren en Angus schreeuwde: 'Naar de stal jongens en de paarden mee naar binnen!'

Met een hevige slag viel de zware staldeur dicht vlak voor de neuzen van de weer aanstormende Indianen, die teleurgesteld gilden van woede.

'De overmacht is te groot jongens!' hijgde Angus. 'Jij Mark, zadel gauw een ander paard voor me en houd hier wacht! Mike wij gaan in die tijd gauw naar het woonhuis en openen het vuur, dan denken ze, dat we ons daar zullen verdedigen. Als het gevecht goed aan de gang is, rennen we hier naar de stal terug, springen te paard, gooien de deuren wijd-open en rennen dwars door alles heen. Er zit niets anders op. Kom, gauw!'

Door een magazijntje, dat het woonhuis met de stal verbond, renden vader en zoon naar het huis, en enkele seconden later knalden de schoten door de schietgaten in de zware, gesloten luiken. Het leek wel, of alle Comanches het huis hadden omsingeld. Ze gilden en schreeuwden en zware slagen dreunden op de deur. De stem van Brullende Stier klonk boven alles uit. 'Die kerel staat vlak bij de deur Mike,' fluisterde Angus. 'Neem stil de balk weg en maak een kier, dan neem ik hem op de korrel!'

De ijzersterke Mike deed wat hem gevraagd werd en hield de deur met zijn reuzenkrachten tegen tot de kier groot genoeg was. Bèngg, bèngg, bèngg!, knalden de schoten en de Indianen krijsten het uit van schrik. Angus zag, hoe een deel van de rovers zijn kostbare vee reeds wegdreven, en dat deed hem alle bezinning verliezen. Met een haast onmenselijk gebrul stiet hij de deur wijd-open, vuurde zijn revolvers leeg en stortte zich met blote handen op het totaal verraste Indianenopperhoofd. Het werd een worsteling op leven en dood, Mike zag hoe een heel kluwen Indianen zich op de worstelaars stortte. Als een meteoriet viel

de dappere zoon nu ook op de vechtenden, hij vergat zelfs om zijn revolver te gebruiken. Comanches werden door de lucht geslingerd of ze niet zwaarder wogen dan papier. 'Hou vol vader, ik kom!' schreeuwde de jongen nog, doch dat waren zijn laatste woorden geweest. Gesmoorde kreten, gekreun en hijgen naar adem was alles wat nog uit de klomp vechtende mannen opsteeg. Onder degenen, die weer op konden staan was ook Brullende Stier, doch zijn gezicht was danig toegetakeld. Midden

tussen de gevelde Indianen lagen de lichamen van Angus Mc Kay en zijn trouwe zoon Mike. Zij waren de zoveelste slachtoffers van de onverzoenlijke en wrede Comanches in het verre westen. Gillend stormden de Indianen nu het huis binnen en in de stal verrasten zij Mark, die op zijn post was gebleven. Met zijn revolvers slaagde hij erin de Comanches op een afstand te houden. Met een kreet van woede gooide Mark de deuren open en stormde te paard de stal uit. Het werd maar een heel korte rit. De laatste man van de Mc Kays was ook gevallen. Zegevierend

dansten de Indianen een poos later rond de in brand gestoken gebouwen.

Een colonne van ongeveer twintig cavaleristen reed door een van de dorre vlakten in de richting van de Gila-woestijn. Aan het hoofd reden luitenant Callahan en Jerry Sims, die zei: 'Als we daar naar boven gaan, kunnen we de ranch zien liggen. Het is dan niet meer dan vijf mijl.'

Callahan die een verrekijker gebruikte, antwoordde niet terstond, maar dan gaf hij de kijker aan Jerry en zei: 'Ik denk dat we te laat komen Jerry. Kijk maar eens naar de lucht. Als ik het me niet verbeeld, kringelt er rook omhoog. Dat betekent, dat de Comanches daar vuren branden of dat ze de gebouwen in brand hebben gestoken.'

Jerry keek even en bromde: 'U hebt gelijk. Er op af!'

Het volgende ogenblik daverde de vlakte van de hoefslagen, die tevens grote stofwolken veroorzaakten. Iedereen was nu dubbel waakzaam. Opbevel van Callahan waren korporaal Brewer en Duane vooruit gerend om te verkennen. De paarden van de troep werden zoveel mogelijk gespaard. Men wist niet wat er allemaal nog kon gebeuren. Tot nu toe was er geen enkele Indiaan te bespeuren geweest. Zwijgend en met grimmige gezichten, op alles voorbereid, trok de troep voort. 'Als ze Angus en de jongens vermoord hebben,' zei Jerry bars, 'is elke rooie schurk prooi voor me zolang ik nog zal leven.'

De opstijgende rookwolken werden nu steeds duidelijker zichtbaar en de omvang ervan was veel te groot om door kampvuren veroorzaakt te zijn. Het duurde niet lang, of de cavaleristen stonden bij de rokende puinhopen van wat eens de ranch was geweest van Angus Mc Kay. Op enige afstand lagen de lichamen van de vader en zijn beide zoons, toegedekt met paardedekens. De geharde ruiters waren woest en tot iedere wraak bereid. Zo snel mogelijk werd er een graf gedolven en de vermoorde mannen ter aarde besteld. Met een ruw kruis duiden zij de plek aan, waar de Comanches hun snood bedrijf voor de zoveelste maal hadden uitgeoefend. Met ontbloot hoofd stonden de mannen bij de groeve toen Callahan een kort gebed uitsprak.

'Het is een slag in het gezicht van de cavalerie, dat die Comanches iedere keer nog maar kans zien om zoiets uit te halen. Ik heb Blondy naar Tucson gestuurd met de boodschap, dat als er iets ernstigs aan de hand zou zijn, ik er op uit zou trekken en in ieder geval zal opsporen, waar de Comanches hun bivak hebben opgeslagen. Nu, er is iets ernstigs gebeurd zou ik denken. Mannen wij moeten iets doen. De roodhuiden kunnen niet zo hard vooruit met al dat vee, en volgens Brewer zijn ze ons amper een halve dag vooruit, dus opzitten en voorwaarts.' Brewer en Duane gingen weer vooruit. Korporaal Brewer was een oudgediende, die in het spoorzoeken de gelijke was van iedere Indiaan. Zolang er gras op de bodem was, kon het spoor van honderden hoeven gemakkelijk worden gevolgd. 'Als we straks aan de zandvlakte komen zal het lastiger worden, korporaal,' zei Duane.

'Dat wel jongeman, maar dan is er wel een andere aanwijzing. Dit is wel een akelig droog land, maar die droogte kan ons nu in de kaart spelen. Let eens op die stofwolk. Zie je die?'

'Ik snap het,' riep Duane geestdriftig uit. 'Ze zijn al in die woestijnen nu hebben wij die stofwolk maar te volgen om de Comanches te pakken te krijgen.'

'Wacht even, maat,' lachte Brewer. 'Als wij een galopje nemen, maken we ook heel wat stof los, en geloof maar, dat die snuiters geen zand in hun ogen hebben. Op

de vlakte zal ik je op een mijl af zeggen, hoever ze ons voor zijn. Jerry Sims zal ons moeten zeggen, hoe het land daarachter er uit ziet.'

Na twee mijl waren de verkenners op de vlakte en Brewer zei met zekerheid, dat er tussen de Indianen en de cavaleristen niet meer dan tien mijl lag. Toen de troep was gearriveerd zei Sims: 'Rechtuit is er drie dagenlang niks anders dan zand en geen water. Naar het noorden zijn ravijnen en valleien, waar wel gras groeit en ook water moet zijn. Daar zullen ze ongetwijfeld heengaan en wie weet maken

ze daar al dat vee niet af. Dat is meer gebeurd, ze pakken de heleboel op pakpaarden en drogen een groot deel op een verborgen plek.'

'Wil jij met Brewer en Duane op verkenning gaan Sims? Jij weet tenminste iets van deze streek,' vroeg Callahan.

'Niks liever dan dat,' bevestigde Sims. 'Ik ben tweemaal naar Yuma geweest dwars door de hele woestijn en weet er dus wel iets van.'

'Vooruit dan maar,' beval Callahan. 'Wij volgen stapvoets en horen vanavond de berichten.'

'Achter elkaar rijden,' zei Brewer. 'Dat geeft minder zichtbaar stof.'

Door de gehele woestijn bleef het door de kudde opgedwarrelde stof hangen, de verkenners deden hun halsdoeken voor neus en mond om voortdurend hoesten te voorkomen. Hun ogen deden zeer van het prikkelende droge zand en de paarden ademden moeilijker dan anders. Met de ogen strak op de grote stofwolk vooruit gericht, zei Sims: 'Had ik geen gelijk? Kijk eens, de stofwolk draait zuiver naar het noorden. Mannen, nu weet ik waar die boeven op afgaan en ouwe Sims weet nog een goed paadje om er ongemerkt heel dicht bij te komen. Volg me.'

'Wacht even Sims,' kwam Brewer, 'ik moet voor de troep even de richting aangeven, hoe ze moeten rijden.'

'Die gaan gewoon rechtdoor, korporaal. We hebben nog zowat drie uur daglicht voor de boeg. Ik zal jullie laten zien waar de Comanches met het vee langs gaan en we zijn weer op tijd bij de troep om overleg te plegen.'

In gestrekte draf ging het nu ook naar het noorden en na een half uur rijden, galoppeerde Sims door de anderen gevolgd tussen een paar rotsen door. Daar was een tamelijk nauw pad, maar achter elkaar rijdend, konden de mannen toch vlug opschieten. Ze reden een tweede half uur en merkten, dat het pad steeds steeg, en dan ineens waren ze op een plateau begroeid met sparren. De vele afgefallen naalden bedekten de bodem zo dicht, dat de hoefslagen er door gedempt werden. Op een gegeven ogenblik stak Sims een hand op als teken om te stoppen. De mannen stegen nieuwsgierig af, bonden hun paarden aan een dode spar en volgden Sims. Het duurde niet lang, of ze stonden voor een helling.

'Liggen in dekking,' zei Sims en gaf het voorbeeld. 'Direct zullen ze komen.' Aan hun voeten lag een lange, kale vallei die in de woestijn uitliep. De ogen van de verkenners waren strak op de ingang van de vallei gericht en het duurde niet lang, of er zwenkten een paar Indianen binnen en dan een troep van dorst loeiend vee. Jerry Sims grijnsde breed naar zijn makkers: 'Ik heb me niet vergist hè? Naar mijn mening heeft het vee vanaf gisteren geen drinken gehad, en drie mijl verder zijn een paar grote poelen. De Comanches hebben daar rekening mee gehouden. Kijk eens, die koeien ruiken het water al. Dat kan een goeie mop worden. Indianen zijn nu eenmaal geen cowboys en ze zullen het vee geen baas blijven.' Brewer keek echter met de ogen van de soldaat, hij telde de Indianen, die als dollen heen en weer renden om het vee in bedwang te houden. Hij kwam tot drieënveertig. Acht Comanches reden in een kalm tempo achter de kudde.

'Geef mij die kijker eens,' vroeg Sims. 'Ik ken een paar van die schurken en als ik mij niet vergis, rijden daar achteraan Brullende Stier en Gila-Charley.'

De kijker was vlug gericht en Sims herkende nu duidelijk de genoemden.

'Wat hebben ze met dat opperhoofd uitgespookt?' bromde hij. 'Z'n hele snuit is opgezwollen, alsof hij flink op z'n bast heeft gehad. Zou die goeie ouwe Angus daar

de kans nog toe gehad hebben? Ik hoop het hartgrondig. Daar rijden ook nog Huilende Hond, Maan Oog en Pinto Pete. Hé, wat is dat?’

Ze zagen de roodhuiden stoppen en druk praten en gebaren. Gila-Charley wees naar het noorden en dan weer naar het zuiden. Twee mannen moesten achterblijven. Een van hen klopte op een lege waterzak. Weer werd er gepraat en gewezen en dan steeg een Indiaan af, gaf zijn waterzak en zijn paard aan de ander, die met de hoofdliden wegreed, kennelijk om de paarden te drenken, en water te halen.

‘Dat is gauw bekeken,’ zei Brewer en zijn ogen fonkelden, toen hij zag, dat de achtergelaten verkenners de helling begon te beklimmen. ‘Zij moeten wacht houden en kijken of ze achtervolgd worden. Die ander komt straks met zijn paard en water terug, let maar op.’

‘Ik pik die vent in,’ kwam Duane geestdriftig. ‘Er is hier dekking genoeg en ik lig op zijn pad, voor hij de top van de helling heeft bereikt.’

‘We doen het samen,’ zei Brewer. ‘Sims, jij dekt ons en kijkt meteen uit of er nog wat van die bende terug komt.’

Als slangen gleden Brewer en Duane achter bomen en struiken langs. De Comanche voelde zich blijkbaar helemaal op zijn gemak en liep zichtbaar naar boven. ‘Jij rechts, ik links,’ fluisterde Brewer. Duane sloop naar de hem aangewezen richting. Zijn bloed stroomde wel wat sneller dan gewoonlijk, maar zijn hoofd was koel en hij popelde om zijn ijzeren knuisten te gebruiken. Lenig en snel zakte hij wel twintig meter lager de helling af dan Brewer. Hij hoorde de roodhuid zachtjes voor zichzelf brommen, of hij het land in had. Kleine takjes kraakten onder de mocassins. Liggend achter een hoopje sparretakken zag Duane nu de Indiaan vlakbij. De jongen nam een dorre knoest en gooide die achter de Indiaan neer. Deze draaide zich als de weerlicht om, maar op het zelfde ogenblik werd hem door een paar sterke vuisten de keel dichtgesnoerd. Met een handige beweging kreeg Duane de Comanche op de grond. Even was de man versuft, maar dan zette hij Duane een voet in de maag en zijn handen zochten naar het mes. ‘Goed werk jong,’ klonk het naast Duane. Een doffe klap volgde en Brewer stak meteen zijn revolver weer in de holster in de overtuiging, dat hij de Comanche goed had geraakt. De rode krijger werd met zijn eigen gordel stevig gebonden en kreeg voor zekerheid een prop in de mond. ‘Jullie kunt er wat van,’ grinnikte Jerry, die alles blijkbaar had kunnen zien. ‘En nou die andere vent zeker als ie terugkomt, hè?’

‘Ja,’ lachte Brewer. ‘Maar we zullen er een kleine komedie van moeten maken.’ Hij nam de Comanche de hoofdband met de twee arendsveren af en plantte die

op zijn eigen hoofd. Dan nam hij de deken, die de Indiaan om de schouders had gedragen en dan liet hij Duane en Sims hartelijk lachen om de manier waarop hij tussen de struiken scharrelde. Je zou zweren, dat er een echte Indiaan rondsloop; Brewer kende de manieren.

De komedie werkte uitstekend. Gewaarschuwd door Jerry, dat de andere Comanche op komst was, volgde deze met een waterzak in de hand het spoor van zijn makker, nadat hij de paarden aan de voet van de helling had vastgebonden. Brewer liet zijn achterhoofd met de veren even zien en wuifde met de deken, om de aandacht op zich te vestigen. De Indiaan werd volkomen misleid en ontdekte dat pas, toen hij van Duane een enorme kaakslag kreeg, die hem volkomen buiten bewustzijn deed raken.

‘Ze zullen deze knapen niet missen voor morgenochtend,’ zei Brewer. ‘Sims, nou moet jij op de een of andere manier onze paarden naar beneden zien te krijgen en rijdt dan vlug onze troep tegemoet om ze de weg hierheen te wijzen.’ Sims maakte er haast mee en in die tijd bonden Brewer en Duane de beide Indianen stevig aan een sparrenstam.

Binnen een halfuur kwam Sims aangegaloppeerd met een heel verbaasde luitenant Callahan. De enthousiaste officier schudde Brewer en Duane hartelijk de hand. Toen de troep aankwam, werd er afgestegen. Mannen en paarden kregen een koele dronk uit de waterzakken en dan zei commandant Callahan: ‘Mannen, we zullen hier bivak maken, maar we rusten met de karabijn in de arm. Ik hoor, dat er drieënveertig Indianen zijn geteld. Twee hebben we er al te pakken. Bereid er jullie op voor, dat we morgen bij het krieken van de dag een open aanval op de rest zullen doen. Een goed cavalerist is minstens drie Indianen waard, wat jullie?’

Dit was een kolfje naar de hand van de stoere ruiters. Er werd zoveel mogelijk dekking gezocht en het werd een vuurloos kamp. Menig cavalerist balde die nacht zijn vuisten om karabijn en sabel en deed zichzelf de belofte de volgende dag minstens vijf Indianen voor zijn rekening te nemen.

Zelfs de vogels sliepen nog toen de cavaleristen al druk in de weer waren. Eerst werden de paarden nog eens gedrenkt en kregen een rantsoen maïs en haver in de mondzak. Alles ging zwijsend in zijn werk. Jerry Sims moest inlichtingen geven over het terrein waar hij dacht, dat de Comanches de nacht hadden doorgebracht. ‘Je kunt er opaan,’ zei Jerry, ‘dat het vee bij het water is gebleven. Om de kudde bij elkaar te houden, zal de ene helft van de Comanches wel aan deze kant legeren en de andere helft achter het vee. Gila-Charley kent de gewoonten van de ranchers wel zo'n beetje en weet, dat er op trek zo wordt gehandeld.’

‘Dan zullen we eerst met deze helft afrekenen,’ besliste Callahan, en hij beval op te stijgen. Drie man en Jerry zouden de pakpaarden achteraan leiden. De gevangen Indianen waren op hun ponies gebonden en deze weer aan de pakpaarden vastgemaakt. Brewer en Duane reden weer vooruit. Het was nog te donker om veel te zien, doch na een kwartier rijden klonk het doffe geloei van vee zo nu en dan door de prille ochtend. De ogen van de verkenner ontdekten daarna de flikkering van kleine vuren, zoals de Indianen die gewend zijn om des nachts gaande te houden. De verkenner wachtten nu op de troep, de vijand was in zicht en het plan van de aanval moest nu bekend gemaakt worden. ‘De vallei is daar belangrijk breder,’ zei luitenant Callahan. ‘We waaieren dus zo snel mogelijk uit en chargeren heen en weer met de blanke sabel en de revolver. Korporaal Briggs zal mijn bevelen op zijn trompet doorgeven.

Mannen, weest moedig en denk er aan, hoe we daar ginds hebben gezien, wat ze van Angus Mc Kay en zijn zonen hebben overgelaten, en vóór hen van zoveel anderen. Twee honderd meter stapvoets en dan, God zij met ons!’

De mannen ontblootten even het hoofd en volgden dan hun commandant. Steeds werden de vuren meer zichtbaar en bij een ervan stond een kleine tent. ‘Daar

zullen Brullende Stier en zijn halfbroer Pinto Pete wel in liggen,’ fluisterde Brewer tegen Duane, die niet van zijn zijde week.

‘Dan is dat mijn doel,’ zei de jongen grimmig. ‘Je weet dat ze mijn vader ook...’ Brewer knikte zwijgend. Een gefluisterd bevel werd doorgegeven, de sabels werden getrokken, men was onopgemerkt tot op minder dan honderd meter van het kamp genaderd. De stormbanden werden onder de kin vastgesnoerd en dan blies Briggs de aanval. ‘Hurray, hurray, hurray,’ donderde het luid uit de kelen van de onverschrokken kerels en meteen kregen de paarden de sporen. De Comanches waren volkomen verrast, de meesten van hen sprongen uit een diepe slaap overeind en kregen geen kans om de wapens te grijpen. Kreten klonken. Een deel van de Indianen rende hals over kop naar de plaats, waar ze hun ponies aan lijnen hadden vastgemaakt. Maar de cavaleristen waren hun overal te vlug af. Er werd geen pardon gegeven. Duane was met zoveel snelheid naar de kleine tent gerend, dat hij zijn paard niet op tijd kon inhouden en het dier met volle kracht tegen de tent sprong.

Rauwe kreten bewezen, dat er Indianen in waren. Voordat Duane van zijn steigerend paard was gegleden om met de sabel in de vuist de tent binnen te gaan, kropen er drie lichamen onder het doek uit. Een van hen kreeg een schop onder de kin en zeeg ineen. Het paard van de jongen was echter zo geschrokken, dat het Duane opzij sleurde, voordat hij verder kon handelen.

Een van de Indianen trok een groot mes en wilde zich op Duane werpen, doch een ruiter met getrokken sabel sprong tussen hem en de jongen. De Comanche slingerde zijn vervaarlijke mes, dat Brewer op een haar miste en de Indiaan stoof weg. Gillen, schreeuwen en schieten, luid bulken van het opgeschrikte vee, het hinniken en stampen der paarden, alles met elkaar vormde een vroege ochtend vol verschrikking. De Indianen die nog probeerden te vechten trokken zich tussen de koeien terug. De dieren raakten nu nog meer van streek en renden naar alle kanten tegelijk. Ze botsten tegen elkaar en drongen anderen opzij in de haast om weg te komen.

‘Pas op!’ schreeuwde Jerry. ‘Ze worden dol en gaan aan de ren!’ Hij had het nog niet gezegd, of de rondrennende runderen zwenkten af naar de kale vallei die naar de woestijn leidde. Dit geweld was niet door mensen te keren. Ruiters te paard kwamen niet zo licht in de verdrukking, die konden zich snel bewegen, maar alles wat te voet ging, dreigde verpletterd te worden. Zo verging het menige Comanche die zijn heil tussen het vee had gezocht.

Duane was zijn paard weer meester geworden en keek, terwijl hij op wilde stijgen naar de Indiaan, die hij met een harde schop onder de kin had geveld. De roodhuid deed een zwakke poging om op te staan.

Duane herinnerde zich, hoe Jerry gezegd had, dat Brullende Stier zo'n geschonden gezicht had. Dat had deze Indiaan ook. Het schoot de jonge cavalerist door het hoofd: ‘Dan moet dit het grote opperhoofd van de Comanches zijn!’ Hij sloeg toe met de kolf van zijn revolver en tilde het slappe lichaam van de Indiaan bij zich in het zadel. Juist op tijd om de rennende koeien te ontwijken, galoppeerde hij naar een andere kant van de vallei. Daar blies korporaal Briggs: verzamelen! Van alle kanten kwamen de ruiters zich melden bij luitenant Callahan. Niemand ontbrak op het appèl, en slechts een enkele man had een onbetekende wond opgelopen. De Comanches die verderop in de vallei hadden gelegen, hadden kans gezien om weg te komen. ‘Waar is Duane?’ riep korporaal Brewer. De gevraagde kwam juist aanrijden en tot ieders verbazing had hij een gedaante voor zich over het zadel liggen.

‘Wat sjouw jij daarmee?’ werd er geroepen. Duane reed tot vlak voor luitenant Callahan en zei: ‘Cavalerist Duane meldt zich met als gevangene Brullende Stier, opperhoofd der Comanches.’ ‘Kerel, hoe heb je dat klaargespeeld!’ schreeuwde sergeant Wells. De Comanche werd van alle kanten bekeken.

‘Hij is dood,’ zei Briggs, maar een lichte beweging van de Indiaan bewees, dat de korporaal een beetje voorbarig was. ‘Behandel die vent en probeer hem bij

te brengen,' zei Callahan. 'Zes man ruimen inmiddels de boel op, tellen de doden en begraven ze. Gewonden moeten hier gebracht en goed behandeld worden. De anderen verzorgen de paarden en halen de Indiaanse ponies bij elkaar. Ik zal intussen een besluit nemen en binnen een uur gaan we achter de ontvluchte Comanches aan.'

Het bleek, dat er negentien gesneuvelde roodhuiden waren. De gewonden hadden blijkbaar kunnen ontkomen. Onder de doden waren Huilende Hond en Maan Oog. De Comanches hadden dus heel gevoelige verliezen geleden. Het allerbelangrijkste was echter, dat Brullende Stier, het opperhoofd, gevangen was.

Callahan besloot, dat twaalf man onder zijn leiding de Comanches zouden achtervolgen, de anderen moesten proberen het vee weer in de vallei met de poelen te drijven en daar kamp maken in afwachting van de terugkomst van de achtervolgers. Adjutant Debnam zou het bevel over het kamp hebben. De troep van Callahan nam slechts drie pakpaarden mee. Tot de troep behoorden oude vechtjassen als sergeant Wells, de korporals Brewer en Briggs, Clem White, Flash Evans en op zijn verzoek ook Ian William Duane.

'Als ze deze vallei houden, komen ze voor ondoordringbare rotspartijen te staan, luit,' lichtte Jerry in. 'U hebt ze dan maar voor het pakken.'

'Opzitten, voorwaarts!' commandeerde Callahan, die zo weinig mogelijk tijd wilde verliezen; de Comanches moesten geen gelegenheid hebben om ver weg te komen, de schrik zou er nog wel een beetje inzitten.

In gesloten gelid werd er stevig door gedraafd. De scherpe ogen van de ruiters van de vlakte zwierven vooruit en langs de rotsen, die al langer hoe kaler werden. Hoog in de lucht zweefden gieren; ratelslangen koesterden zich in de zon en lieten hun waarschuwend geratel horen, als de ruiters passeerden. Een chaparralcocq, een bon te woestijnvogel, die bijna niet vliegen, maar ontzettend hard lopen kan, rende voor de troep uit. Overal zagen de mannen sporen, die er op wezen, dat de Indianen langs deze weg waren gevlucht. Daar lag een deken, daar een pijl, daar een mocassin en aan de sporen was ook te zien, dat de paarden steeds in volle galop waren gegaan. Het gebied werd steeds ruiger en woester en de vallei voortdurend smaller. Op een gegeven ogenblik schreeuwde Brewer: 'Kijk daar boven, links op de rots.' Alle blikken vlogen in de aangewezen richting, en daarna vlogen de karabijnen als vanzelf in de vuisten. Twintig meter boven de bodem van de vallei stond een troep Comanches en opende het vuur op de ruiters. 'Dekking zoeken!' schreeuwde Callahan. Gelukkig lagen er heel wat grote rotsblokken in de vallei. De mannen stegen als de weerlicht

af en lieten hun paarden ook in dekking liggen, daar waren ze op gedresseerd. Al gauw was er een welgericht snelvuur gaande, waarvoor de Indianen het nodige respect hadden. Ook zij zochten dekking en een vuurgevecht zou moeten beslissen: of de Indianen of de blanken op de vlucht.

‘We moeten met een man of vijf hier tegen de rotsen op gaan, luit,’ zei Briggs. ‘Dan kunnen we ze daar aan de overkant wegvegen.’

Callahan keek even rond en zei: ‘Kies je mannen maar uit, wij houden ze hier wel bezig.’ Hij had de woorden nog niet uitgesproken, of een ijselijk gegil klonk achter hen.

Een snelle blik achterom vertelde luitenant Callahan, dat wel vijftig

Comanches te paard in wilde vaart zijn stelling van achteren bestormden. In een seconde taxeerde Callahan de kansen van zijn mannen in deze benarde toestand. De Indianen zouden hen eenvoudig onder de voet rijden en dat betekende het einde. 'Front wenden!' schreeuwde hij uit alle macht. Een joelend gejuich en het inslaan van kogels tegen de rotsblokken bewees, dat de Comanches daar boven ook weer in actie kwamen. Toch gelukte het de kleine troep om een dusdanig vuur op de aandaverende roodhuiden te openen, dat deze in verwarring raakten door het grote aantal getroffen en bij de eerste aanval.

'Opzitten!' beval nu de luitenant. Met koortsachtige haast lieten de mannen hun paarden op de been komen en sprongen in het zadel. Onder aanvoering van Callahan stormden ze op de overmacht in. 'Dwars er door heen!' schreeuwde Callahan. Briggs vond nog tijd om tot de aanval te blazen. Hier was sprake van je reinste doodsverachting, maar ook van het inzicht, dat in de aanval de enige kans lag. De Comanches losten salvo op salvo, en het was maar gelukkig, dat hun paarden danig tekeer gingen, anders waren de cavaleristen eenvoudig weggemaaid. Als geoefende vechters te paard lieten zijn hun dieren in een slingerende lijn rennen, waardoor ze steeds van plaats veranderden en minder trefkans boden. Duane rende naast Callahan voort. Het leek er op, of de Comanches zich in twee troepen zouden splitsen om de blanken tussen zich in te krijgen. Duane zag het grijnzende gelaat van Pinto Pete, toen deze zijn geweer op de luitenant richtte. 'Op zij!' schreeuwde hij tegen de commandant. De kogel floot tussen hen door. Zonder er zich rekenschap van te geven vloog Duane recht op de Indiaan af. Zijn uitschietende sabel trof twee Comanches, die hem de weg wilden versperren en dan botste zijn paard in volle ren tegen dat van Pinto Pete. Het paard van de Indiaan raakte van de been en sleurde zijn ruiter mee. Duane sprong er overheen en mengde zich in het handgemeen, dat nu overal aan de gang was. Toen de cavaleristen hun revolvers hadden leegggeschoten, kregen ze geen kans om te herladen. Het was nu sabel tegen tomahawk en mes. Briggs gebruikte zijn karabijn als knots en sloeg de ene Indiaan na de ander van het paard. Ieder vocht op eigen gelegenheid. Wel hadden de cavaleristen de Comanches een eind terug gedrongen, doch er was geen doorkomen aan. 'Briggs, blaas verzamelen!' schreeuwde Callahan, die zag, dat het verkeerd ging. Met inspanning van al hun krachten gelukte het negen man, zich rond de commandant te verzamelen. Clem White, korporaal Brewer en Bruce Bond behoorden niet meer tot de levenden. De Indianen lieten niet veel tijd tot herstel, al hadden zij ook heel wat doden en gewonden, een dertigtal maakte zich gereed voor een volgende aanval. 'We moeten tegen de helling op!' riep Callahan. 'En over de rotsen weg zien te komen.' Dit besluit werd geen seconde te vroeg genomen. Van het andere eind van de vallei rende een tweede troep Indianen op de cavaleristen aan. Het waren blijkbaar de Comanches, die boven op de rots waren geweest. De harde cavaleristen gaven hun trouwe paarden nog een klopje op de hals, om dan met tranen in de ogen, van woede en spijt, de helling te beklimmen. Zo nu en dan vuurden ze op de juichende Indianen, die zeker van hun prooi schenen, maar voorlopig aan de voet van de helling bleven en een enkel schot terugzonden. Zo goed als een cavalerist te paard uit de voeten kan komen, zo moeizaam vordert hij als bergbeklimmer, en vooral als hij steeds dekking moet zoeken. Steiler en steiler werd de helling, en verschillende mannen konden haast niet meer. Duane bracht het er nog het beste af, hij was de anderen een heel eind vooruit. 'Nog een eindje.' riep hij van boven. 'Hier is een soort plateau, waar we uit kunnen blazen!' Hijgende

mannen lieten zich daar op de grond vallen om op adem te komen. Nu bleek, dat er ook nog verschillende gewonden waren. Zo goed en zo kwaad als het ging werden dezen behandeld. Destemming was heel gespannen hoewel iedereen wist, dat de strijd in het dal voor hen onmogelijk was geworden. Wit van woede openden sommigen een wild vuur op de Indianen, die beneden hen de cavaleriepaarden gingen bestijgen. Het was of de paarden de rode ruiters niet op hun rug wilden toelaten, zo verzetten de dieren zich. 'Niet meer vuren!' beval

Callahan. 'Bewaar jullie kogels, we zullen ze nog hard nodig hebben.' Duane en Briggs klommen intussen verder de helling op om te verkennen, of er een mogelijkheid was om naar het zuiden te komen. Daar zou immers het achtergelaten kamp zijn. Daar waren nog reservepaarden en wat ook heel belangrijk was. volop ammunitie. Het was een moeizame tocht om naar boven te komen. Met verscheurde uniformen en bloedende handen bereikten ze de top. Waar ze ook rondkeken, de ruige rotsen toonden nergens een plek. die een beetje begaanbaar was. Om langs deze kant naar het kamp te komen, was voor uitgeputte en gewonde mannen onmogelijk. Daarbij kwam nog, dat er geen levensmiddelen waren, en geen water! De woeste rotsruggen strekten zich uit zover het oog reikte. 'We zullen als het donker is naar beneden in de vallei moeten, maat.' bromde Briggs. 'En dan komen we niet veel verder dan bij een stuk of wat gesneuveld Indianen om dan aan ons eigen eind te komen.'

Duane gaf geen antwoord, maar aan zijn gezicht was te zien, dat er heel wat in z'n hoofd rondging. Dromerig zei hij: 'Aan mij zal het niet liggen, Briggs.' Ze lieten zich weer naar beneden zakken en deelden hun bevindingen mede. 'Kijk eens luit!' riep Flash Bond. 'Een hele troep rode broeders trekt er van tussen en de rest schijnt een kamp te maken. Misschien hopen ze, dat wij daar straks als gebraden duiven zullen binnenvallen. Nou, wat mij betreft wil ik direct wel. Alles is beter, dan hier op die rotsen te vergaan van de dorst.'

'We zullen tot donker wachten, jongens,' zei Callahan. 'Ik heb me gek gepiekerd, maar zie geen andere uitweg. Je moet maar rekenen, dat die weggereden troep binnen een paar uur ons kamp daar ginds ook in handen heeft.'

'Kijk uit!' schreeuwde sergeant Wells, hij trok zijn revolver en vuurde. Achter een rotsrichel stak een Indiaan de handen in de lucht en viel met een luide kreet weer achter de stenen. 'De schurken hebben ons beslopen,' riep Briggs en hij vloog naar de richel, die misschien vijftien meter was verwijderd van de plaats, waar de mannen lagen. Iedereen was op de been en volgde Briggs. In die rotsrichel ontstond nu een gevecht van man tegen man, dat niet valt te beschrijven. De tegenstanders zaten elkaar letterlijk op de huid. De cavaleristen waren door het dolle heen. Ze sloegen nergens meer acht op. Steeds meer Comanches verschenen op de rotsen. Hoog boven de vechtenden verscheen het valse gezicht van Gila-Charley, die zo nu en dan een schot loste. Een van de schoten trof luitenant Callahan in de schouder. Een reusachtige Comanche wilde het werk van Charley beëindigen en besprong de officier met opgeheven tomahawk. Briggs deed de roodhuid struikelen, terwijl hij zelf met een ander aan het worstelen was. De vallende Indiaan greep zich aan Duane vast en samen rolden ze de helling af, wel twintig meter naar beneden. Als in een bankschroef klemde de jongen het hoofd van de Indiaan in zijn sterke arm. De val werd geremd door de stam van een dode spar. Duane had het eerst zijn adem terug en gaf de Comanch een enorme vuistslag, waardoor deze volkomen roerloos werd. Hijgend naar adem en snikkend van woede stormde Duane de helling weer op. Ongewapend als hij geworden was, greep hij een zware knoestige tak op en wierp zich als een furie op de Indianen, die het kleine overgebleven troepje cavaleristen omringden. Als een grote woeste rots stond korporaal Briggs in het midden en zwaaide zijn karabijn onheilspellend als knots, waarvoor de Comanches nog wel wat respect hadden. De ogen van Duane zochten naar luitenant Callahan. Daar zag hij de zwaar gewonde officier liggen. Zorgzaam droeg hij de luit uit de strijd naar een plek, waar de vechtenden niet heen en weer worstelden. Als een toonbeeld van razernij sprong

hij toen weer naar voren. Op drie pas afstand zag hij het grijnzende gezicht van Gila-Charley, die Briggs neerschoot en dan op Duane aanlegde. De jongen nam een ware pantersprong en botste op de halfbloed, die kwam te vallen. Duane voelde echter een stekende pijn in zijn zijde. Wat was dat? Ineens klonk er salvo opsalvo en er werd geschreeuwd: 'Hou vol jongens! Hier is de cavalerie' Terwijl trompetsignalen schetterden, zag Duane als in een waas de Indianen de vlucht nemen. Dan werd alles donker om hem heen.

Duane werd wakker in een veldbed, dat in een tent stond, waarvan de voorkant geheel open was. Hij voelde zich slap en zijn zijde deed geducht zeer, maar hij kon een grijs niet bedwingen, toen de grote korporaal Briggs met een groot verband om zijn hoofd naast zijn bed verscheen en zei: 'Mag ik u voorstellen de sultan van New-York, compleet met tulband.'

'Dag, korporaal,' bracht Duane uit, maar Briggs wees naar de strepen op zijn linkerarm en bromde: 'Het is, dat je gekneusd op je bed ligt, anders ging je op de bon wegens het te laag aanslaan van de kwaliteit van een meerdere, en voor kleurenblindheid! Je hebt in het vervolg met sergeant Briggs temaken! En dan is er kapitein Callahan, adjudant Wells, en korporaal Flash Bond, versta je?'

Duane vroeg verbaasd: 'Zijn ze allemaal in rang verhoogd?'

'En wat dacht je?' ging Briggs verder. 'Niemand minder dan generaal Jessie Custer, opperbevelhebber van de cavalerie heeft het ons verteld. Hij heeft het bevel over dit kamp zelf op zich genomen. Dat wist je natuurlijk nog niet. Man, er liggen hier welgeteld zeshonderd cavaleristen bij elkaar. Ze waren van alle kanten onderweg, van Tucson, van Phoenix en waar al niet vandaan. Nou het was net op tijd hè? Die rooie schreeuwleijkerds hadden ons er haast onder, daar boven op die rotsen. Nu zitten ze verderop in de vallei op hun duim te zuigen onder zware bewaking. Kolonel Wharton drijft op het ogenblik de rest van de stam hier ook heen, squaws, kinderen en alles, wat daar verder nog aan de rand van de Gila huist. De hele troep gaat naar een reservaat en ze komen er nooit meer uit.'

'Hoe ziet generaal Custer er eigenlijk uit?' vroeg Duane nieuwsgierig. Op hetzelfde ogenblik kwam een grijzende officier de tent binnen en een rustige stem zei: 'Zo dus jij bent die Ian William Duane? Geef me de hand! Ik vind het altijd fijn flinke jonge kerels te ontmoeten. Ik hoorde van de dokter, dat je goed vooruit gaat en nu wilde ik je ook leren kennen. Ik heb zoveel goeds over je gehoord van je commandant en alle anderen, dat ik je bevorder tot sergeant. Jij bent dan de jongste sergeant van ons fiere wapen, dat trots op je is, en als je het trouw blijft dienen, dan voorspel ik je een goede toekomst. Ziehier Duane, dit zijn je strepen.' Duane voelde zich rood worden van blijdschap en mompelde alleen: 'Dank u generaal, ik heb alleen m'n plicht gedaan.'

'Kom Briggs,' zei generaal Custer. 'Speld jij die sergeant zijn strepen eens op.' Briggs sprong in de houding en ging aan het friemelen met spelden. Hij kon echter beter met een wapen onderweg, want hij prikte zich een paar maal lelijk in de vingers. De generaal moest er om grinniken en nadat hij Duane nog een hand had gegeven en het allerbeste gewenst, verliet hij de tent.

Na een paar dagen mocht Duane weer opzitten en het waren heel plezierige ogenblikken, als kapitein Callahan, Wells, Briggs en nog wat anderen eens kwamen praten. Een van de eerste dingen die de jonge sergeant deed, toen hij weer mocht lopen was een eerbiedig bezoek brengen aan het graf van de makkers, die in de strijd waren gevallen. Zijn gezicht stond dan ook bijzonder grimmig toen hij in gezelschap van Briggs een bezoek bracht aan het kamp, waar de Comanches voorlopig gevangen werden gehouden. Zwiggend zaten de rood huiden om de vuren, de gekleurde dekens om de schouders. In een edelmoedige bui had generaal Custer toegestaan, dat hun niet alleen voedsel, doch ook tabak werd verstrekt. Brullende Stier en de andere opperhoofden hadden wel graag gewild, dat zij er een vredespijp hadden kunnen roken, toen generaal Custer hun het onverbiddelijke bevel van de regering

overgebracht, dat de gehele stam van de Comanches zou worden overgebracht naar een reservaat in Oklahoma, om daar hun verdere leven te slijten onder militaire bewaking. In een hartstochtelijke rede had het opperhoofd zijn stam verdedigd tegen de vele beschuldigingen die tegen hen waren ingebracht. De grond behoorde aan de Indianen, de blanken waren de indringers, die de bisons en ander wild hadden uitgeroeid en de Comanches tot de honger hadden gedreven. Het waren ook altijd de bleekgezichten, die het eerst begonnen te schieten. Het was het goede recht van de Indiaan om alles te nemen

wat hij van de blanken kon machtig worden. Alle moorden en roofpartijen werden beschouwd als eerlijke oorlogsvoering, en zo ging het maar door. Met fonkelende ogen en bulderende stem bezwoer het opperhoofd, dat eenmaal de Indianen weer allemaal in opstand zouden komen en de gehate ‘Long-knives’*), zoals ze de cavaleristen noemden, tot de laatste man vernietigen, om dan hun land weer in bezit te nemen. Generaal Custer zei alleen nog: ‘Als de rode mannen, gelijk de blanken, eerlijk werk willen verrichten om in het onderhoud van de stam te voorzien, dan zal de regering na verloop van tijd hen daartoe de gelegenheid geven. Nu worden de bevelen opgevolgd!’

Er klonk wel een dreigend gemor, toen Brullende Stier, Gila-Charley en anderen als de gevaarlijkste gevangenen werden afgezonderd en naar een andere plaats gebracht. De cavaleristen hadden de Comanches echter grondig ontwapend en de roodhuiden begrepen maar al te wel, dat ze tegen de zwaar bewapende ruiters niets hadden in te brengen. Daar zaten ze dan, mokkend en grommend om de vuren. De trekken van de gebronsde gezichten leken harder en wreder dan ooit. Vol haat keken de donkere ogen naar de steeds rondgaande schildwachten, die op alles waren voorbereid. Als voorzorgsmaatregel waren de Indiaanse paarden naar een ver verwijderd kamp gebracht. Mocht het sommigen dan al gelukken om te vluchten, clan zouden ze te voet blijven en gauw opgespoord worden. Ontegenzeggelijk waren de Comanches een fier ruitervolk geweest en zelfs hun blanke tegenstanders waren menigmaal onder de indruk gekomen, als de rode horden in vliegende galop over de vlakke scheerden, of eensklaps op een heuveltop verschenen. Doch er was ook altijd de dreiging van roof en zelfs moord, die met het verschijnen van de Indianen gepaard ging. Daarom was het een opluchting voor de vele in grote eenzaamheid wonende ranchers, dat nu de Comanches hun laatste rit hadden gereden.

*) Lang-messen.

Vakantiespelletjes voor ‘Onderweg’

Als je met je ouders in

de grote vakantie met de auto naar het buitenland gaat en er soms per dag enige honderden kilometers afgelegd moeten worden om een ver verwijderd vakantieoel te bereiken, dan is het begrijpelijk dat je je onderweg wel eens gaat vervelen. Om deze verveling te verdrijven kun je allerlei aardige spelletjes gaan doen. Bijvoorbeeld de volgende: alle inzittenden, behalve de bestuurder, nemen een stukje blanco papier en een potlood en beginnen zonder bij elkaar af te kijken alle merken van de auto's, die hen tegemoet rijden op te schrijven. Na een afgesproken tijd - bijvoorbeeld tien minuten - worden de resultaten met elkaar vergeleken. Ook het spelletje ‘mensen tellen’ is heel spannend. Als er een auto voorbij snort, kijk je vliegensvlug hoeveel mensen er in de auto zitten en je noteert dit op het papier. Je zult er van versteld staan, hoeveel mensen je op één middag tegen kunt komen. Het rijmspel is ook heel gezellig. Eén van allen begint met een zin, bijvoorbeeld: ‘ik ga een auto kopen’. Dan zegt een ander: ‘want ik wil niet meer lopen’. Een derde rijmt hierop weer: ‘ik ga mijn bromfiets slopen.’ Zo gaat het rijmen verder tot niemand meer iets weet te bedenken. Daarna wordt met een nieuwe zin begonnen.

Verder is er nog het spelletje: ‘mijn woord begint met’. Iemand zegt: mijn woord begint met een w en eindigt met een t en dan is het aan de anderen om te raden dat het woord.... ‘wegenwacht’ is. Wie het raadt mag nu zeggen: mijn woord begint met.....

Tot slot nemen we Roel Reisleider zelf bij de kop. Probeer maar eens twintig keer heel vlug achter elkaar te zeggen. Roel Reisleider, Roel Reisleider..... Niet gemakkelijk, hè? Maar je kunt er om lachen en dat is de bedoeling, want als je lacht, verveelt je je niet.

De Blijde Dagen

Door M. Mok

Weet je wat ik 't allerheerlijkst vind?
 's Morgens heel vroeg uit mijn bed te komen
 en te horen naar de zachte wind
 in de nauwelijks ontwaakte bomen.
 Vogels lokken: 'Kom toch! Kom eruit!'
 En reeds loop ik vliegensvlug naar buiten,
 maar het blijde wijsje, dat ik fluit,
 is zo mooi niet als het vogelfluiten.
 Plots roept Moeder: 'Zeg, wat doe je daar,
 deugniet, met je ongekamde haar!'

Nee, 'k weet nog iets fijners dan de morgen:
 't is een lange, lange middag vrij!
 'k Heb mijn schooltas heel goed opgeborgen.
 Misschien kan ik er wel nooit meer bij!
 Alle uren zijn er om te spelen,
 maar ik denk niet langer aan de tijd.
 Ik bouw levensgrote zandkastelen,
 waar ik als een vorst mijn dagen slijt.
 Totdat daar opeens mijn Vader staat:
 'Hé, waar blijf je? 't Is al veel te laat!'

Soms, ja soms, wanneer de avond daalt,
 voel ik me zo blij als nooit tevoren.
 Iemand heeft het ganzenbord gehaald,
 en daar zit ik nu met rode oren!
 Allen roepen, lachen om de beurt.
 Wie zal aanstonds in de put belanden?
 Er is niemand die daar lang om treurt,
 want de pot bestaat uit allerhande!
 En wanneer het spel is uitgespeeld,
 wordt de opbrengst broederlijk verdeeld.

Ach, ik weet het eigenlijk niet meer,
 wat ik nu het prettigste moet vinden.
 Een verjaardag? Of in wind en weer
 wandel en stoeien met mijn vrienden?
 Of genieten van een prachtig boek:
 avonturen op papier beleven?
 Of geniet ik méér, als 'k op bezoek
 in de speeltuin door de lucht mag zweven?
 'k Weet het niet! Maar wat ik zeker weet
 is, dat 'k elke dag weer welkom heet!

Mug Michiel

Door Henriëtte van Eyk

Michiel woont met zijn vader Simeon Mug, zijn moeder Margriet Mug en zijn zusjes Anietje en Anetje tussen twee uitstekende richels van de grote beeldhouwde kast in de kamer van een oude mevrouw. Vader Simeon, die dirigent is van de muggenzangvereniging 'Gonskunst', heeft besloten ook de winter met zijn gezin op aarde door te brengen. 'Als je maar weet, dat we hier niet gaan lanterfanter en de hele winter,' heeft moeder Margriet gezegd. 'Er komt een juffrouw om jullie les te geven in beleefdheid en Frans.'

De volgende dag, 's morgens om acht uur, werd er gebeld aan de deur van het muggenhuis. Op de stoep stond een klein, donzig-bruin diertje met 'n groot, uitpuilend valies. Het trappelde ongeduldig met z'n twee vuurrode, hooggehakte pantoffeltjes. Over keurig opgevouwen vleugels droeg het een kleine, geelgroen geruite pelerine, en als die even opwoei, zag je

een eenvoudig, glad jurkje van donkergrijs fluweel.

't Dier had een strak, witgepoederd gezicht, en 't droeg een pieterig klein, scheef hoedje, dat versierd was met lintjes en bloemetjes en veertjes in alle kleuren van de regenboog.

Moeder Margriet, die juist in de huiskamer bezig was de ontbijtboel weg te ruimen, liep het gangetje in, en gluurde door de kier van de brievenbus naar buiten. 't Is de dame-mot!' riep ze. 'Denk erom, kinderen, dat jullie je mooie pootje geeft, en met twee woorden antwoordt als die juffrouw jullie wat vraagt.' Toen gooide ze meteen de deur wijd open, greep het valies en zei: 'Welkom! Welkom! Heeft u een goede reis gehad? Geen last van kamferballetjes ondervonden? Het is anders tegenwoordig wat te zeggen, vindt u niet? De omstandigheden, waaronder de vliegende insecten leven worden met de dag moeilijker.'

De dame-mot knikte alleen maar even; ze wandelde op haar kletterende pantoffeltjes het gangetje door. Ze was blijkbaar een beest van weinig woorden. Ze ging helemaal niet in op de kamferballetjes en de moeilijke omstandigheden. Ze stapte zwijgend, langs moeder Margriet, de huiskamer binnen, gaf de drie muggenkinderen een beetje stijfjes een hand, maakte een soort buiging voor vader Simeon, hing haar pelerine en het wonderlijke hoedje in de muurkast, vouwde met een zacht, suizend geluidje haar vleugels uit, en ging op de schommelstoel voor het erkerraam zitten. 'Over tien minuten begint de les,' kondigde ze aan. 'Ik ga maar,' zei moeder Margriet. 'Zullen jullie goed je best doen, liefjes?' En toen stak ze een heel klein hoedenaaldje door haar witkanten mutsje, nam haar rieten mandje aan de arm, en vloog weg naar de mensenkeuken om lekkere dingen uit te zoeken voor het avondeten.

Vader Simeon, die 's morgens altijd rondliep in een lichtblauwe badjas, nam z'n viool onder z'n poot en zei, dat ie naar het zolderkamertje moest om te studeren. Hij was eigenlijk een beetje bang voor de dame-mot. Zo'n erg knap dier! Vader Simeon kon wel mooi zoemen, en viool spelen, en zangkoren dirigeren, maar van al die andere vakken, waarin de dame-mot les kwam geven, wist ie eigenlijk maar heel weinig af.

'Tot straks, juffrouw,' zei ie. 'Ik hoop dat u een beetje geduld zult hebben met mijn kinderen. Ze moeten nog veel leren, nog heel erg veel....' Toen trok ie de

huiskamerdeur goed stevig achter zich dicht, en klom met een zucht van verlichting de trap op naar het zolderkamertje.

‘Over vijf minuten begint de les,’ zei de dame-mot.

Michiel, als oudere broer, nam Anietje en Anetje ieder bij een poot, en liep langzaam, heel langzaam en aarzelend naar het erkerraam, waar de nieuwe juffrouw rechtop in de schommelstoel zat en een puntje sleep aan een groot, blauw potlood. ‘We beginnen met Frans. Gaan jullie maar netjes naast elkaar in de vensterbank zitten, en zeg me na: *La pipe de papa....*’

‘*La pipe de papa*’, dreunden de muggetjes.

‘*La tasse de maman.*’

‘*Le matelot et le soldat.*’

Wat 't allemaal betekende wisten Michiel en z'n zusjes nog niet, maar dat zou later wel komen, mettertijd. Hoewel, Frans is een moeilijke taal voor muggenkinderen, die veel kleinere kopjes hebben om alles in te onthouden dan mensenkinderen. Maar als je lang genoeg volhoudt, gaat 't wel.

‘*La souris est sous la table.*’

‘*Le jardin est plus grand que la cuisine.*’

‘*Le chapeau de ma tante est plus beau que le chapeau de maman.*’

Het werd aldoor maar ingewikkelder. De muggen kregen het er warm van. Maar de dame-mot was erg tevreden. ‘En nu gaan we zelf andere zinnetjes bedenken,’ zei ze. ‘Bijvoorbeeld: *Le chapeau de ma tante est plus grand que le chapeau de maman.* Nu jij Michiel.’ ‘*Le chapeau de ma tante est plus grand que le jardin,*’ zei Michiel na een hele tijd nadenken. ‘Uitstekend,’ knikte de juffrouw. ‘Nu Anietje.’

‘*Le matelot est sous la table,*’ zei Anietje, en Anetje wist 't òòk meteen, ze sprak zelfs voor haar beurt, zò bang was ze dat ze de mooie zin weer zou vergeten.

‘*La souris est dans la pipe de papa.*’

Toen was de Franse les afgelopen.

‘Nu gaan we rekenen,’ riep de dame-mot. Maar dat zou niet lang duren, want juist toen Michiel bezig was met de tafel van twee, begon er beneden in de mensenhuiskamer iets angstwekkends te gebeuren.

De grote deur, die de muggen vanuit hun erkerraam goed konden zien, werd wijd open gegooid, en de oude mevrouw in de japon met de tweehonderd gitten knoopjes stapte binnen.

Dat op zichzelf was natuurlijk niets bijzonders, de oude mevrouw stapte ieder ogenblik door die deur binnen. Maar achter haar aan kwam Marietje, het meisje, in een blauwlinnen schort, en achter Marietje liep de statige huisknecht Paulus Pilaar, die onder z'n arm een enorme, glinsterende stofzuiger droeg.

Laat ik jullie nu meteen even vertellen, dat een stofzuiger heel, hèl gevaarlijk kan zijn voor muggen. Jaren geleden is zelfs eens een heel muggendorp door een stofzuiger verwoest. Dat zijn treurige dingen. Je dènkt er niet zo aan, en dat is maar goed ook. want stofzuigers moeten er nu eenmaal zijn omdat er stof is.

Toen dus de muggen de stofzuiger zagen binnenkomen, vergaten ze de hele tafel van twee en sprongen verschrikt op uit de vensterbank. ‘O, o, o!’ riepen ze met hoge angststemmetjes. ‘Wat zal er nu gebeuren!’ ‘Er zal niets bijzonders gebeuren,’ zei de dame-mot rustig. ‘Ze gaan de kamer schoonmaken. Hier op de kast zullen ze heus niet komen, dat is te hoog.’ Maar ze keek toch wel een beetje ongerust toen ze zag, dat Marietje een grote trap naar binnen zeulde. En ze herinnerde zich, dat de oude mevrouw de vorige dag gezegd had, dat ze van plan was de mug Simeon met z'n hele gezin te verdrijven.

De mot zèi het niet, maar ze dacht: ‘Ach m'n lieve tijd, dat zou dit keer wel eens een heel gevaarlijke schoonmaak kunnen worden.’

Ze legde de rekenboekjes op een stapeltje en zuchtte. Wat kan een mager, grijsbruin motje uitrichten tegen een mens? Wat kunnen een paar zielige muggen doen om zich te verdedigen?

Ja, dat is natuurlijk een moeilijke kwestie. Maar èèn ding is er en dat moet je niet vergeten, muggen en motjes en al die andere peuterige diertjes kunnen zich hèèl stil houden. Ze kunnen als bijna onzichtbare stipjes doodstil zitten wachten

tot hùn tijd komt. Wie zal een nietig

stofje willen doodslaan? Wie zal te velde trekken tegen een vaag, grijs veegje tegen het witte plafond? Toch immers niemand. En het klinkt misschien gek, maar de grote macht van de muggen zit hem juist dààrin: dat ze zo klein zijn, zo heel erg, zo erbarmelijk klein.

De dame-mot wist al die dingen heel goed. Een mot heeft een betrekkelijk rustig leven en kan veel nadenken. ‘Zo erg als 't lijkt, is het meestal niet,’ zei ze altijd. Maar met dat al wist ze òòk, dat het lang niet makkelijk kan zijn om als heel klein dier te leven tussen heel grote mensen. Ze stond op uit de schommelstoel, en ging met de muggenkinderen voor het erkerraam staan. ‘Wie niet sterk is, moet slim zijn,’ zei ze. ‘Wij kunnen deze oorlog alleen maar winnen door hem niet te voeren. We blijven stilletjes binnenshuis en wachten af. Dat is ònze manier van vechten.’

Michiel, die met z'n neus platgedrukt tegen het raam naar beneden stond te kijken, keerde zich ineens verbaasd om. Hij had massa's verhalen gelezen van grote helden, die met blikkerende sabels zo maar het gevaar tegemoet galopperen op hun met rode pluimen versierde paarden. Hij kende hele geschiedenissen uit z'n kop van ridders, die erop uit trekken om op hun eentje te vechten tegen een overmacht van vijanden. Hij wist hoe moedig stierenvechters konden zijn, en leeuwenjagers, en mensen, die prijzen winnen omdat ze met hun auto harder rijden dan al de anderen. En hij had 't in z'n hart eigenlijk altijd een beetje verdrietig gevonden, dat er geen verhalen waren van dappere muggen, en hij wist ook niet dat al die mensenheldhaftigheid in de meeste gevallen niets anders was dan malle branie....

‘Ja, ja,’ zei de dame-mot toen ze zag hoe verbaasd Michiel was, ‘een mug is als regel veel verstandiger dan een mens.’ En toen Michiel toch wilde weten wat een mòedige mug zou doen, zei ze, dat een moedige mug nog niet altijd een dòmmе mug behoefde te zijn. ‘Een moedige mug wàcht met steken, maar àls ie steekt, steekt ie raak.’

Michiel was natuurlijk van plan een moedige mug te zijn, maar echt goed gestòken had ie feitelijk nog nooit, en daarom vond ie het een veilig gevoel, dat de dame-mot

zei, dat ie daar nog even mee wachten kon. Hij ging weer stilletjes tussen z'n zusjes in voor het raam staan.

De mot was achter de muggetjes op een voetbankje geklommen om over de koppen heen òòk in de mensenhuiskamer te kunnen kijken.

Daar waren de ramen opengegooid. De houten trap, die zeker wel tien treetjes had, werd krakend uitgezet. De dame-mot zag een plumeau en een heel stapeltje stofdoeken, ze zag de verroeste insektenspuit, die gevuld was met de, voor insecten gevaarlijke vloeistof van professor Wegmug, ze zag hoe Paulus Pilaar z'n mouwen opstroopte, en ze hoorde met een schrik-bibbertje hoe plotseling het dreigend geloei van de stofzuiger de hele kamer vulde.

De oude mevrouw had een grijs wollen jasje aangetrokken voor de tocht. 'De

muggen moeten weg,' zei ze. 'Ik wil hier geen muggen hebben in de winter. Ik hoor almaar hun vervelende dreinstemmen in de verte. Maar waar dat nare geluid precies vandaan komt, kan ik niet zeggen.' Ze stond op van haar stoel en keek zo verschrikkelijk boos, dat iedereen in de kamer er akelig van werd. Marietje en Paulus Pilaar hadden eigenlijk nog nooit zo erg op muggen gelet, maar nu gingen ze ineens, net als de oude mevrouw zelf, beschouwen als gevaarlijke monsters. Het was of ze op de tijgerjacht waren in plaats van op de muggenjacht. Marietje stroopte haar blauwlinnen mouwen op tot boven haar elleboog, bond een roodgeruite doek om haar haar, sleurde de trap naar de schoorsteen, en begon met woedende halen de bovenkant van de grote spiegel schoon te maken. Paulus Pilaar repte zich met de gonzende stofzuiger van de ene hoek naar de andere, hij raakte in de knoop met het elektrische snoer, en struikelde ieder ogenblik over kleedjes en voetkussens.

De oude mevrouw had zelf de insektenspuit gegrepen. 'Weg met de muggen!' riep ze. 'Laat ze maar oppassen! We komen er aan!' Marietje en Paulus Pilaar stofzuigden, poetsten, veegden, raagden en klopten, dat het huis ervan dreunde. Ze werkten of er een marsliedje door hun hoofd dreunde. Hup, twee drie vier! Hup twee drie vier! De stofzuiger, de insektenspuit, de stofdoek kwamen dichterbij. Langzaam maar zeker naderden de mensen het muggenhuis....

Met doodsbale koppen en bibberende pootjes stonden de muggenkinderen voor het erkerraam.

Opdwarrelend stof dreef als kruitdamp langs de kleine ramen. De stofzuiger maakte zò'n lawaai, dat je elkaar haast niet meer kon verstaan. Het geluid van de insektenspuit huilde met de kracht van een orkaan langs de muren. De zon scheen niet meer; somber schemerlicht viel langs de witkanten gordijntjes in de muggenhuiskamer.

De dame-mot was van haar voetbankje gestapt; ze had haar donzig-bruine vleugels wijd uitgeslagen, en was beschermend vòòr de drie muggenkinderen komen staan. Haar strak, wit gezicht stond vastberaden. 'Jullie hoeven niet bang te zijn,' zei ze.

Maar de muggenkinderen waren tòch bang. Anietje en Anetje snikten zachtjes in haar schortjes. 'Moeder! Moeder!' Maar moeder Margriet kon niet bij ze komen, die zat naast haar mandje met eten, potenwringend op het aanrecht in de mensenkeuken, waar ze niet uit durfde.

'Het is niet flink om te huilen,' zei de dame-mot. 'Je kunt net zo goed nièt huilen, Anietje en Anetje. Een mug in tranen! Jullie moest je schamen. Kop op!' De zusjes gaven nog even een klein, zielig geluidje; toen werden ze stil. Ze stonden onbeweeglijk omdat ze bang waren, dat anders de tranen tòch weer uit hun ogen zouden gaan rollen. Alleen de twee sprietjes en het korte, stijve, rechtopstaande vlechtje boven op hun angstige kopje, trilde een beetje door de inspanning die het kostte om flink te zijn. Michiel trok een rode zakdoek te voorschijn uit de blouse van z'n matrozenpak, en snoot heel lang en hard z'n neus. Toen had ook hij afgedaan met z'n tranen. De dame-mot had gelijk, je kon net zo goed nièt huilen.

Als de stofzuiger even zweeg, hoorde je boven in het zolderkamertje, de viool van vader Simeon, die zò verdiept was in z'n loopjes en trillertjes, dat ie niets merkte van het dreigend gevaar.

De muggetjes letten niet op de muziek, maar de dame-mot wèl. Een koelbloedig beest moest die vader Simeon zijn om zomaar net te doen of er geen gevaar bestònd. Het motje wist natuurlijk niet, dat vader Simeon helemaal niet koelbloedig was, maar

alleen maar niets hoorde van al het lawaai omdat ie op dat ogenblik aan niets anders dacht dan aan het nieuwe wijsje in z'n kop.

‘Jullie Papa is een held,’ zei ze eerbiedig, en hoe bang Michiel ook was, toch keek ie even verbaasd op en zei: ‘Dat wist ik niet. Hij studeert muziek....’ En toen sleurde Marietje de trap met daverend lawaai opzij van de kast, en klom lang-

zaam de treetjes op. Haar hoofd met de roodgeruite doek verscheen boven de kastrand. Heb je je wel eens voorgesteld hoe ontzettend groot een mug ons hoofd moet vinden? Het hoofd van Marietje leek vanuit het erkerraam gezien op een enorme, dreigende, donkere bol. En of dat nog niet erg genoeg was, kwam er een vervaarlijke hand te voorschijn, een hand, die met een grote stofdoek erin heen en weer bewoog, aldoor rakelings langs de muren van het muggenhuis.

Marietje maakte de kast van boven goed schoon. Het was maar gelukkig, dat het muggenhuis tussen twee uitstekende richeltjes, en dus tamelijk veilig lag. Maar toch, ieder ogenblik kon de stofdoek het raken, en dan zou het in honderd stukken, beneden op het donkerrode tapijt aan gruijzels vallen.... Michiel, Anietje en Anetje stonden in elkaar gedoken, met grote angstogen voor zich uit te staren. De wijd uitgeslagen vleugels van de dame-mot vóór ze, trilden. Het gevaar was nu wel hèèl dichtbij.

En vader Simeon merkte nòg maar altijd niets.

En moeder Margriet zat nòg maar altijd op het aanrecht in de mensenkeuken. En Marietje hièld maar niet op met 't schoonmaken van die kast. Je hoorde allerlei onheilspellende geluiden, doffe slagen, gerommel en gerinkel. Een stuk schoorsteenpijp plofte naar beneden in de diepte van het mensenhuis. Een ruit viel aan scherven. De bloempotjes uit de vensterbanken lagen als een heel klein, fijngetrapt beschuutkruimeltje op het tapijt in de huiskamer van de oude mevrouw. Michiel was zò bang, dat ie begreep dat ie nu niet nòg banger kon worden. Dat was bijna een veilig gevoel. In ieder geval waren ze hier, vader Simeon meegerekend, met z'n vijven. En toen dacht ie ineens hoe vreselijk alles moest zijn voor z'n moeder, die daar in haar dooie eentje in de mensenkeuken zat.

‘Een moedige mug zou nu uitgaan om z'n moeder te redden,’ dacht Michiel bij zichzelf. ‘Een moedige mug zou stilletjes wegvliegen uit de achterdeur, dwars door de gevaarlijke mensenhuiskamer, de gang af, naar de keuken....’ Het was eigenlijk erg jammer, dat Michiel niet hardop zei wat ie dacht, want dan zou de dame-mot hem meteen verteld hebben, dat 't onverstandig was nu uit te gaan, dat moeder Margriet eigenlijk nog beter allèen thuis kon komen, dan met een kleine muggenjongen achter zich aan. Maar Michiel zei niets. Heel stilletjes sloop ie, achter de rug van de dame-mot en z'n zusjes, op z'n blote muggenpoten naar de deur.

Niemand hoorde hoe ie 't gangetje door liep, niemand hoorde hoe het achterdeurtje, dat uitkwam op de bruinhouten heuvels van de gebeeldhouwde kastkuif, heel voorzichtig open en weer dicht ging. Geen schepsel zag hoe Michiel met z'n haren en kopsprietjes stijf rechtop van angst, over de engeltjes en druiventrossen van het lofwerk klauterde, en hoe hij, nog net op het nippertje Marietjes stofdoek ontwijkend, wegvloog, de gevaarlijke kamer in.

En bijna op hetzelfde ogenblik wreef Marietje het hele dak weg boven het zolderkamertje, waardoor vader Simeon eindelijk begreep, dat er iets ongewoons gebeurde en bleek van schrik, met z'n viool onder z'n poot, in zijn blauwe badjas, het zoldertrapje afkwam.

‘Wat is er? Wat gebeurt er?’

Anietje en Anetje konden alleen maar met haar pootjes zwaaien, zò waren ze geschrokken van de oorverdovende plof, waarmee het dak naar beneden was gekomen op de kastrichel. Oòk de dame-mot zei niets, die had haar vleugels opgevouwen en keek nu met een lang, wit gezicht, zoekend om zich heen. En vader Simeon, die nog steeds niet snapte waarvan ie zo geschrokken was, legde z'n viool op tafel en tuimelde

neer in de makkelijke stoel naast het kacheltje, waar ie verwezen met de strijkstok tussen z'n twee kosprieten zat te krabben. 'Wàs er nu wat gebeurd, of was er niets gebeurd?' Toen vond de dame-mot haar stem terug. 'Een schoonmaakaanval,' zei ze. 'Het ergste is voorbij; Marietje begint nu met de zijkant van de kast. Maar er is iets anders....'

'O! O!' riepen Anietje en Anetje nu plotseling. 'Waar is onze broer?' De dame-mot greep vader Simeon bij z'n blauwe badjas en schudde hem of hij

het helpen kon. ‘Meneer Mug!’ riep ze. ‘Meneer Simeon Mug, waar is uw zoon Michiel?’ Vader Simeon schudde aldoor maar van nee, wat betekende, dat ie het niet wist. En hoe zòu ie het ook weten!

Maar wie wist het dan? Ze begonnen allemaal te zoeken: in het gangetje, in de keuken, op het overgebleven stuk van de vliering.... Maar niets.

Marietje met haar stofdoek was nu uit het oog verdwenen, maar in de verte gierde en loeide nog steeds de stofzuiger. Ze gingen op de stoep staan.

Buiten, op straat, scheen de zon. De stralen vielen door de ramen naar binnen in de mensenhuiskamer en maakten de dansende stofjes geel en goud en regenboogachtig. Maar behalve de stofjes bewoog er niets door de lichte lucht, geen enkel vliegdiertje was te zien, hoe je ook keek en tuurde.

Anietje en Anetje begonnen zò hartverscheurend te snikken, dat de viool, binnen op tafel, meejammerde. ‘Michiel! Michiel!’ Maar niemand gaf antwoord.

In de zonnige kamer beneden waren alleen de mensen en de stofjes, en verder niets.

De kleine muggenjongen was spoorloos verdwenen.

Ja, 't was werkelijk een vreselijke toestand. Als je eens wist hoe gevaarlijk het is voor een kleine mug om uit te gaan gedurende een stofzuigeraanval. Michiel was wel een hèèl erg roekeloze jongen. De muggen en het motje op de stoep bleven zeker wel een vol kwartier staan roepen en uitkijken, toen gingen ze kopschuddend naar binnen.

‘We moeten wat dòèn.’ Vader Simeon begon met bevende poten z'n blauwe badjas te verwisselen voor een donker pak, en toen ie daarmee klaar was zei ie, dat ie onmiddellijk een uiltje zou nemen naar Groot Gonzië om koning Jengeljang raad te geven.

Nu moet ik je even gauw zeggen, dat een uiltje, zo'n dik, bruin, vlinderachtig

dier, dat op zomeravonden om de brandende lamp zwiert, door de muggen als taxi wordt gebruikt. De muggen reizen 'per uiltje'. Als ze gauw ergens moeten zijn, springen ze op de rug van zo'n beest en geven het adres op: Naar huis. Of naar de kapper. Of naar Groot Gonzië. Wat je maar wilt. Een uiltje rekent een dubbeltje per rit, dus dat is niet eens zo hèl erg duur. Ze hebben grote vleugels en vliegen tamelijk snel. Maar voor dit geval niet snel genoeg.

'Nee nee,' zei de dame-mot. 'Zèlfs met een uiltje duurt het veel te lang eer we bij koning Jengeljang zijn. We kunnen ook niet telefoneren, want alle spinragtelefoondraden zijn weggeveegd. We moeten zèlf optreden. Vader Simeon, blijft u bij de meisjes. *Ik* ga Michiel zoeken.' En voor iemand nog eigenlijk goed wist wat er gebeurde, had de kleine mot haar pelerientje omgeslagen, haar hoed en handschoenen gegrepen, en was ze, zo gauw als ze kon, half vliegend half lopend naar het keukentje gegaan, waar ze verdwenen was door het achterdeurtje, dat uitkwam op de bruinhouten heuvels van de kastkuif.

Vader Simeon en de muggenzusjes bleven kermend achter in het beschadigde muggenhuis, waar ze even later bezoek kregen van twee overwinterende vliegen, flinke, potige dieren, die hun diensten kwamen aanbieden om het dak te repareren. Maar ach, dat was eigenlijk allemaal van later zorg. 'Ga jullie je pang maar,' zei vader Simeon tegen de vliegen. 'Het kan me allemaal niets schelen. M'n zoon is zoek....' En toen moeder Margriet, verwaaid en moe, eindelijk thuiskwam van haar tocht, en het droeve nieuws hoorde, begon ze ook te kermen: 'M'n zoon is zoek....' en ze viel neer op haar stoel bij het kachelkje, en vader Simeon greep z'n viool en zei dat ie iets ontzettend sombers van Chopin voor haar zou spelen, wat ie deed.

Intussen was de dame-mot dwars door de mensenhuiskamer heen, naar de gele lampekap in het midden gevlogen. Boven op die lampekap ging ze zitten om het terrein te verkennen. Ze zag hoe de oude mevrouw bezig was met de Wegmugspuit alle hoekjes en gaatjes van de kamer te bewerken. De tweehonderd gitten knoopjes glansden overal als donkere meertjes op haar zwarte japon. De vloeistof van professor Wegmug dreef in wolken van heel kleine druppeltjes langs de meubels.

'Daar moet ik voor oppassen,' dacht de dame-mot. 'Als ik in zo'n wolk terechtkom, ben ik geen cent meer waard.'

Toen keerde ze zich een beetje om, en zag hoe Marietje met een wasboendertje bezig was de mahoniehouten lijst van de grote spiegel boven de haard mooi glimmend te maken.

'Daar moet ik òòk niet in de buurt komen,' mompelde het motje. 'Als die Marietje me ziet en met het boendertje naar me slaat....' Toen keerde het kleine, bruine dier zich nòg een eindje om, en zag hoe Paulus Pilaar met z'n stofzuiger langzaam naderde van de kant van de deur.

Het was een erg grote stofzuiger; hij gonsde en dreunde en trilde. De gele lampekap met het motje trilde mee.

'Dààr moet ik helemààl niets van hebben!' Maar juist toen ze dat gezegd had, werd het witgepoederde gezicht van de dame-mot nòg witter dan het al was.

Boven het gedreun en gegons van de machine uit, had ze een stemmetje gehoord, een heel zacht, bekend stemmetje....

Michiel, die om hulp riep!

'Het is hier zo donker, en ik kan er niet uit. Help!!!'

De dame-mot gaf een gilletje van schrik. Ze had het maar al te goed gehoord, het hulpgeroep kwam uit de grote, blauwe stofzuigerzak....

En nu zou je misschien denken, dat ze van ontzetting in tranen uitbarstte daar boven op de gele lampekap? Maar nee, hoor. Ze werd niet verdrietig, maar vreselijk dapper. Ze bedacht zich geen ogenblik en vloog zomaar regelrecht het gevaar tegemoet.

‘Een mot! Een mot!’ riep Marietje.

‘Een beest!’ gilde de oude mevrouw, zwaaiend met haar Wegmug-spuut.

‘Waar?’ Paulus Pilaar keek gejaagd in alle richtingen, maar hij zag het kleine, bruine diertje niet omdat het dezelfde kleur had als het behangselpapier.

‘Het is weg.’

Ze begonnen nu alle drie te zoeken en te zoeken en te zoeken. Maar zo'n motje is ook niet van gisteren. Als je een motje bent, leer je al heel jong hoe je vluchten moet voor de mensen. De dame-mot schoot onder de tafel, en vandaar, heel voorzichtig kruipend over het rode tapijt, bereikte ze ongezien de zijkant van de stofzuigerzak.

‘Michiel!’ riep ze zachtjes. ‘Hoor je me?’

In de zak klonk gesmoord snikken. ‘O, o!’ kermde de arme mug. ‘Ik wil eruit.’ ‘Je had niet zo dom moeten zijn erin te komen,’ dacht de dame-mot, maar dat zèl ze niet. Ze zei: ‘Ik zal je redden. Tenminste als je ophoudt met huilen. Als ik nog èèn snik hoor, keer ik om en ga naar huis.’

Michiel werd ineens doodstil. En toen ging de mot verder. ‘Ga zo dicht mogelijk bij de zijkant van de zak zitten,’ zei ze. ‘En zodra je een lichtopeningetje ziet, en ik driemaal “Hoeplakeetje” heb gezegd, kom je naar buiten, en vliegt zonder praatjes recht achter me aan. Dit is een kwestie van leven en dood. Ik eis dus stipte gehoorzaamheid. Begrepen?’

‘Ja,’ zei een heel benepen stemmetje in de stofzuigerzak.

Toen begon de mot haar reddingswerk.

Ze beet en rukte en sjoerde aan de zak, maar die was zò sterk. En ondertussen moest ze ieder ogenblik wegschuilen voor de mensen. En ze moest zich met al haar kracht vastklampen als de machine weer begon te zuigen en alles trilde en schudde en beefde. Een dichte wolk Wegmugvloeistof uit de insektenspuut maakte haar duizelig. Maar ze hield vol.

Marietje zàg haar, en trok een pantoffel uit, en mikte.... Maar razend snel dook de mot weg. Een minuut later echter was ze weer op haar post.

Volhouden!

Trillend van opwinding, met pijnlijke poten en bezerde vleugeltjes, werkte de dame-mot aan de stofzuigerzak. Haar pelerientje hing aan flarden. Haar mooie hoedje met de veertjes en bloemetjes was afgevallen. Een vreselijke windhoos uit de

stofzuigerslurf gierde haar kapsel uit elkaar; de kleine pennetjes en haarspeldjes vlogen als bijna onzichtbare stuifseltjes naar alle hoeken van de kamer.

Volhouden!

De dame-mot zag er nu eigenlijk helemaal niet meer uit als een dame. Ze zag er uit als een woedend beest, dat, gehavend en opgejaagd, tòch vasthoudt aan z'n doel.

De mot wilde en zòu de mug redden. Dat was flink van die mot, vind je niet? Iemand redden is feitelijk veel flinker dan wàt dan ook.

In elk geval, het kleine dier zette door. Ze beet en trok, en eindelijk, toen ze zag dat ze op die manier niet hard genoeg opschoot, begon ze te èten aan de grote, blauwe zak. Stel je voor! Jullie hebben al zo het land aan levertraan, en aan die heel gewone

verkoudheidrankjes! Stel je voor

dat je stofzuigerzak moest eten! En dat deed die arme dame-mot toch maar. Het ding smaakte afschuwelijk, ze kon de stukjes haast niet doorslikken. Bijna, bijna.... Nog een paar hapjes....

Wèèr vliegt de pantoffel door de lucht. De insektenspuit giert, de wereld trilt en dreunt. Maar eindelijk, eindelijk is er een heel klein rond motgaatje in de zak.

Toen het zover was, stak de damemot meteen haar kop naar binnen. Ze zag niet veel. Een klein beetje donkerblauw licht schemerde hier en daar door de wanden. De binnenkant van de zak zag er uit als een grauwe spelonk. Grillig gevormde stofmassa's hingen van de zoldering omlaag, grijze vlaggen wapperden in de koude tocht, en op een heuveltje vlakbij bewoog iets, iets zielig-kleins: Michiel. De arme muggen jongen zag er meer uit als een stofpruikje dan als een mug. Toen ie wat zeggen wilde, begon ie vreselijk te niezen.

‘Stil, stil....,’ fluisterde de damemot verschrikt. ‘Ze mogen ons niet horen. Ben je klaar om te vertrekken?’ Michiel knikte met z'n zakdoek stijf tegen z'n neus gedrukt.

‘Wacht op het sein,’ zei de mot kort, en toen trok ze haar kop uit de zak en keek of het terrein veilig was.

Nou, echt wat je noemt veilig was het natuurlijk lang niet in de mensenhuiskamer. De oude mevrouw had door haar linkeroor Michiel horen niezen. Dat was het gekke, soms konden de muggen hele gesprekken voeren zonder dat ze er iets van merkte, en dan ineens weer hoorde ze de kleinste geluidjes.

‘Ja, ja,’ had ze gezegd, ‘er is er hier een vlakbij....’ en toen was ze met Marietje en Paulus Pilaar op onderzoek uitgegaan in de hoek bij de schoorsteen. Daar stonden ze nu met z'n drieën te overleggen wat er gedaan moest worden. Ze stonden met hun ruggen naar de stofzuigerzak, het ogenblik was dus betrekkelijk gunstig.

‘Hoeplakeetje!’ riep de dame-mot heel zachtjes, en toen nòg es; en toen ze voor de derde maal ‘Hoeplakeetje’ had gezegd kwam Michiel naar buiten.

Een seconde later had de mot het muggetje bij een poot gegrepen. ‘Gauw, gauw!’ In razende vaart, met een wijde boog over de drie mensen bij de schoorsteen, naar

de grote kast. Hals over kop, half vallend, half vliegend langs de gebeeldhouwde engeltjes en druiventrossen, die de houten heuvels vormden waarover het pad voerde naar het kleine muggenhuis.

De achterdeur van het keukentje stond wijd open. Hijgend tuimelden de twee vluchtelingen naar binnen.

In het keukentje was niemand, dat kwam omdat in de huiskamer de hele muggenfamilie bij elkaar zat te luisteren naar vader Simeons bedroefde viool.

Michiel wilde er meteen op af stappen, maar nu het gevaar voorbij was, werd de dame-mot ineens weer de strenge juffrouw, die gekomen was om de kleine muggen Frans en rekenen en beleefdheid en manieren te leren.

‘Ho, ho,’ riep ze, ‘dat gaat zo maar niet. Je ziet er uit als een landloper.’ en toen moest Michiel eerst z'n jasje afschuiëren, en z'n haar en kopsprietjes borstelen, en z'n poten wassen aan het fonteintje in de gang.

En tòen pas stapte de dame-mot triomfantelijk met hem binnen.

Je kunt je natuurlijk wel voorstellen hoe ontzettend blij ze allemaal waren. Iedereen wilde Michiel omhelzen, en in plaats dat ie een standje kreeg omdat ie zo onverstandig was geweest, kreeg ie stukjes boterkoek en een muggenhalfcentje voor z'n spaarpot. Maar ja, hij had ook al zòveel angst uitgestaan. ‘Je bent toch eigenlijk een brutale aap van een jongen,’ lachte vader Simeon.

‘Ik moet er niet aan denken,’ zei moeder Margriet. ‘Hij had dood kunnen zijn.... Als de dame-mot er niet geweest was

Beneden, in de prachtig schoongemaakte mensenhuiskamer, zat de boze mevrouw voor het raam. De zon was weg. Het liep tegen de avond. Er siepelde motregen door de halfkale, gele bomen.

De oude dame tuurde met een vreselijk nijdig gezicht naar buiten, toen keerde ze zich om, en knikte naar de nikkelen theepot op het glimmend gepoetste buffet. ‘Ze zijn me ontsnapt,’ zei ze. ‘Maar ik krijg ze nog wel es....’

De tweehonderd gitten knoopjes glansden somber als inktmoppen. Het boze rimpelhoofd in de theepot knikte zwijgend terug.

Boven, in de keuken van de muggen, zette moeder Margriet verse koffie.

De twee vliegen waren klaar met het repareren van het dak, en kwamen brommend van voldoening naar beneden langs het zoldertrapje.

‘Ik nodig jullie voor vanmiddag op een feestmaal,’ zei vader Simeon. ‘Vandaag is iedereen welkom. M'n zoon is thuis!’ De geur van de koffie dreef door het hele huis. Anietje en Anetje hadden schone schortjes voorgedaan en kneedden het deeg voor de taart. De dame-mot was uitgegaan om gauw nieuwe bloemetjes te zoeken voor de bakken in de vensterbank.

Voor het erkerraam zat Michiel in z'n matrozenpakje, en hij zoemde zò hard en zò blij, dat koning Jengeljang het helemaal in Groot Gonzië hoorde.

‘Wat zegt ie toch allemaal?’ vroeg de koning aan z'n adjudant, een parelmoeren koren mug. En de adjudant luisterde even en zei: ‘Hij zoemt de tafel van twee, en allerlei Franse woordjes. Hij wil morgen z'n les goed kennen voor die nieuwe juffrouw....’ ‘Zo, zo,’ zei de koning tevreden, en toen keerde hij zich om en ging verder met regeren.

In het muggenhuis stond de taart in de oven, een heerlijke taart met heel kleine krenten en rozijntjes en stukjes kers.

Moeder Margriet dekte de tafel met een blauwgeblokt kleedje. De vliegen droegen de borden en schalen aan. En de viool speelde een feestmars.

* * *

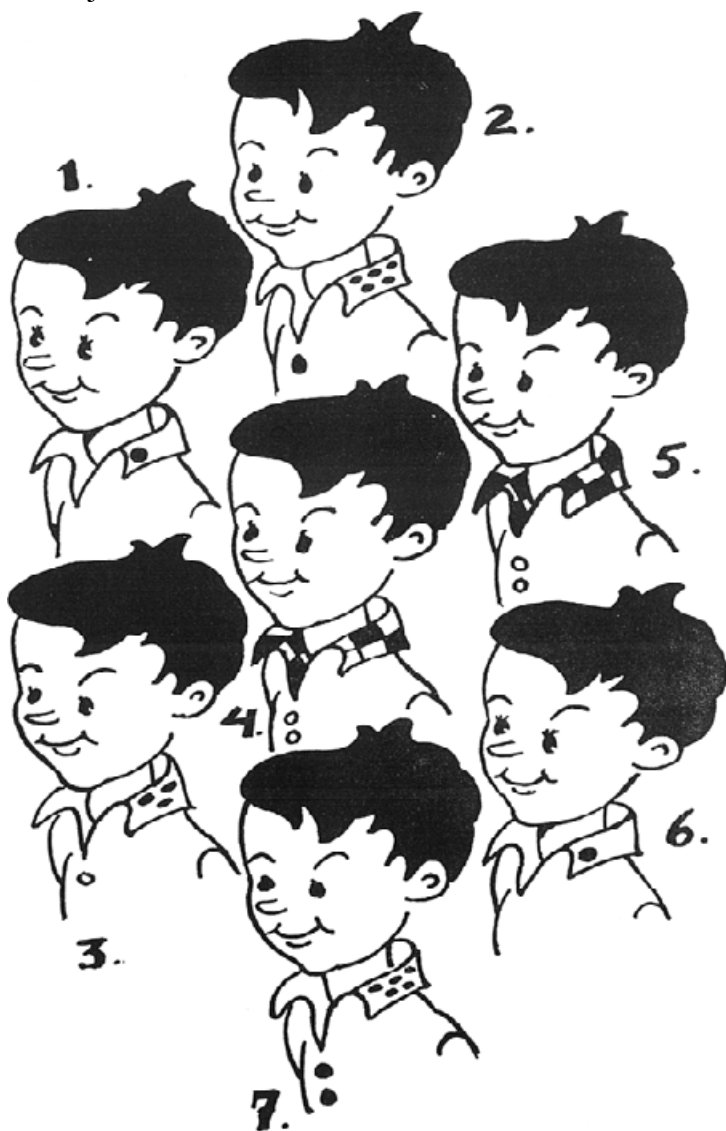
Raadsel

Wie geeft onze koningin,
Toch niet wreed, niet boos, niet lomp.

Zonder dat hem iemand straft,
Dag aan dag maar stomp op stomp?

Heb je ook zoveel broertjes?

Hier zei je portret van de zes gebroeders Zwart. Hoewel ze allemaal heel veel op elkaar lijken, zijn er op dit plaatje toch maar twee. Die er precies hetzelfde uitzien. Wie zijn dat?

Inga, tot ziens! Door Estrid Ott

De tweede wereldoorlog nadert zijn einde. Inga, een Noors meisje, wiens vader door de Duitsers gevangen is genomen en door haar tantes Siri en Margrit wordt verzorgd, vlucht, geholpen door haar twee broers, in een naar haar vernoemde boot naar IJsland. Daar wordt zij al gauw vriendinnen met Runa Thorsteinsdochter en Ruth Rugaard. In de zomer, na het einde van de oorlog, maakt Inga met hen een tocht over geheel IJsland: de meisjes helpen o.a. mee bij de haringvangst in Husavik en ontmoeten daar een schoolvriendinnetje, Bryna.

Acht dagen duurt het haringavontuur, dan is het voorbij, net zo plotseling als het begonnen is.

's Morgens troffen de vriendinnen zoals gewoonlijk Bryna. - Na al dat ingespannen werk zijn ze alle vier wat mat, maar gelukkig met de goede verdienste. 'Ik durf er om wedden, dat we uren in de wind naar vis stinken,' zegt Runa, 'we kunnen het alleen zelf niet ruiken.'

Ruths ogen zijn helemaal bloeddorlopen van vermoeidheid; dikwijls is het in één ruk doorgegaan, dag en nacht. 'Het zal heerlijk zijn om uit te rusten,' zegt ze.

'Kunnen we niet ergens anders naar toe gaan?' vraagt Inga vol ijver.

'Ja, ga met mij mee,' stelt Bryna voor, 'naar huis, waar heerlijke rode tomaten en sappige meloenen zijn; je kunt dan meteen onze warme bronnen zien.'

'Een pracht idee,' roept Runa uit, 'maar hoe komen we daar?'

'Vader is in Husavik met groente,' zegt Bryna, 'we kunnen met de vrachtauto meerijden, als jullie voort maken.'

Dat is het prettige met Runa en Ruth - als ze ergens zin in hebben, dan bedenken ze zich niet totdat het te laat is. Hun gastvrouw en gastheer zijn mogelijk wat ver-

baasd over dit plotselinge

vertrek, maar als ze horen, waar ze heen gaan, begrijpen ze hun voortvarendheid wel.

Die middag rijdt de opgewekte, kleine groep de stad uit, gezeten op de lading van een vrachtauto.

‘Als ik mijn ogen sluit, dan word ik bijna misselijk van al die haring,’ mompelt Runa, ‘gisteren zestien uur gewerkt, dat was heus niet zo weinig.’ ‘Wat had ik soms met die peuters te doen, die midden in de nacht uit hun bed getrommeld werden om de netten na te kijken,’ zegt Ruth.

‘Zagen jullie Gunnar, nadat hij zesendertig uur op de fabriek gewerkt had?’ lacht Inga. ‘Zijn hele gezicht was vol zwarte baardstoppels.’

Ze rijden landinwaarts, door doodse, onvruchtbare streken, maar een twintig kilometer verder beginnen er plotseling boerderijen op te duiken en nu gaat de weg door aardappelvelden. Inga werpt er een ervaren blik op - wat zijn ze al goed opgeschoten; dan ziet ze, dat de grond doorsneden is door dampende sloten en kanalen.

‘Is dat warm water?’ vraagt ze verbaasd.

‘Ja, uit de bronnen, als die overkoken,’ antwoordt Bryna. ‘Ze springen met een paar minuten tussenruimte en je hoeft er geen zeep in te stoppen om ze daartoe aan te zetten, zoals in oude geisers.’

Achter het braakliggende land liggen de hoeven in de luwte van lage bergen; vele er van zijn omgeven door kassen en aan de witte damp die in lange strepen uit de aarde opstijgt kun je raden, dat ook daar sloten en kanalen met warm water lopen.

‘Nu zijn we op ons terrein,’ zegt Bryna, als de weg naar links draait en ze rijden voorbij een lange rij van kassen. Even later zwenken ze naar rechts en houden stil voor een huis, dat boven op een berghelling ligt. Maar geen van de meisjes heeft daar oog voor; ze zien slechts de warme bron aan de andere zijde van de weg. Op dat ogenblik kookt ze over; het water staat als een geweldige zuil meters de lucht in, stroomt dan neer over het gras en verdwijnt in de kanalen.

Wat ziet een warme bron er heel anders uit dan Inga zich ooit voorgesteld heeft. Een met water gevuld gat in de grond - niet groter dan een goudvissenvijver in een tuin. Rondom dat gat hebben verschillende lagen zich vastgezet; het lijkt wel ketelsteen en iedere keer, als het water in het gat overkookt, ontstaat er weer een laag, zodat de kant met de jaren hoger wordt.

Inga springt uit de vrachtwagen naar beneden en loopt nieuwsgierig dichterbij. Het water in het gat is in voortdurende beweging; nu eens borrelt het hier, zodat het als het ware hier leeft en dan staat het plotseling in de lucht, alsof geweldige krachten van beneden het in de hoogte slingeren. Verschrikt deinst ze terug om het water niet op haar hoofd te krijgen; het stroomt naar beneden over de helling, dampend heet en zodra de bron weer tot rust gekomen is, waagt zij zich dichterbij, springt op een klein eilandje, middenin een warmwaterplas, die zich daar vlakbij gevormd heeft en wacht vol spanning.

Het terrein loopt glooiend naar de grote kassen af, die door de hete bronnen verwarmd worden. Even verder ligt een zwembad, gemeenschappelijk eigendom van de boeren hier uit de streek. Runa heeft al handdoeken en zwempakken gekregen en roept tegen haar vriendinnen, dat ze de haring van zich af wil spoelen. ‘Dat kun je niet,’ roept Bryna terug. ‘Er is hier geen water. Wij gebruiken het zwembad namelijk ook als verenigingsgebouw; dan blijft het bassin leeg en de stoelen worden op de bodem gezet. Zondag was er een man, die lichtbeelden vertoonde.’

‘Mogen we nu dadelijk de kassen zien,’ zegt Runa en begint naar beneden te lopen. Maar nu komt Ruth er aan. ‘Jullie tweeën zijn me een mooi stel. Wil je zo vriendelijk zijn om eerst Bryna's moeder goedendag te komen zeggen. Jullie gedraagt je als ik weet niet hoe.’

‘Dat is louter belangstelling,’ lacht Inga verontschuldigend, en rukt zich los. Die avond slaan ze hun tent op daar, waar het spuitende warme water hen niet bereiken kan. De hele nacht horen ze met korte tussenpozen het doffe gebons van het water tegen de kanten, als het de lucht ingeslingerd wordt, gevolgd door een luid geplas.

‘Als we in Reykjavik zijn, moeten we Inga eigenlijk een paar dagen naar de badplaats meenemen, dat is zo ver niet met de bus,’ zegt Runa.

‘Ik ben helemaal niet vermoeider dan jullie,’ werpt Inga tegen.

‘Alleen maar om die te bekijken; er zijn daar vlak bij het strand warme bronnen en lijders aan reumatiek worden in het warme zand begraven en liggen daar zo'n beetje te koken totdat ze weer beter zijn.’

‘Als je dat koken overslaat, is het waar’ lacht Ruth.

De volgende morgen vinden ze Bryna in overal in de kassen; ze heeft ook hoge rubberlaarzen aan en is bezig om de ruiten en de vloer met een slang grondig schoon te spuiten.

‘Jullie bent met vakantie,’ zegt ze, als Runa het ook wil proberen.

‘Ik kan me geen groter vakantiepret indenken,’ verklaart Runa en neemt haar de slang af.

‘Zet ons ook maar aan het werk,’ vraagt Ruth. Die vochtigwarme lucht daarbinnen, het frisse groen en de geur van rijpende tomaten geven haar zin om de planten te verzorgen.

De eerste paar dagen vertrouwt Bryna's vader ze alleen de gemakkelijke werkjes toe, maar hij ziet al gauw, dat ze er aanleg voor hebben. Runa loopt in een overall en met rubberlaarzen aan van de ene kas naar de andere en laat de waterslang sproeien en spuiten. Inga mag kleine plantjes verspenen. Ruth bindt de meloenen

op in een net, zodat ze door hun gewicht niet los zullen laten en vallen. Zo'n meloen is op IJsland een heel vermogen waard; haar zachte, lenige handen veroorzaken nooit ongelukken; ze leert ook wanneer de tomaten rijp genoeg zijn om geplukt te worden. Inga legt ze in kleine kistjes. Al heel gauw hebben ze verstand van augurken en bonen, maar de rijpe druiventrossen mogen alleen door Bryna's vader zelf geplukt worden.

Waar dat warme bronwater al niet voor gebruikt kan worden! Bryna's moeder maakt een heerlijk deeg, waarmee ze blikken vult en die gedurende vierentwintig uur in de warme aarde ingraaft. Het wordt het meest verrukkelijke, smeuïge brood. Maar op een avond, als de drie vriendinnen naar de radio zitten te luisteren, horen ze, dat de haringvangst nu in alle ernst begonnen is; alle fabrieken in de Siglufjord werken onder hoogspanning en er komt een stroom van trawlers met grote vangsten binnen. Siglufjord! De hoofdzetel voor de haringvangst, IJslands enige rijkdom!

Inga wordt er zenuwachtig van, net zoals wanneer ze thuis op de Lofodden over een grote kabeljauwvangst gehoord had. Helemaal in het noorden, aan de IJszee ligt Siglufjord, zodat de vissers geen tijd behoeven te verspillen om met de vangst binnen te varen. Daar willen ze op deze hoogtijdagen graag heen.

‘Zullen we er heen gaan?’ zegt Runa, die net zo verlangend is als Inga om weg te komen.

‘Als het maar niet zo'n eind reizen was,’ werpt Ruth tegen. ‘Eerst moeten we naar Husavik, daarna met de bus terug tot Akureyri, waar we een nacht over moeten blijven, ja, minstens een nacht, voordat er misschien een melkboot uit de fjord naar Siglufjord vertrekt; dat is maar een paar keer per week.’

‘Het beste zou zijn als jullie een vissersboot vonden, die je van Husavik mee zou kunnen nemen,’ zegt Bryna. ‘Rij er morgen met vader heen en vraag eens beneden aan de pier. Hier zijn jullie al op de hoogte van de IJszee, dat scheelt je dus de halve weg.’

Maar als de drie vriendinnen de volgende middag aan de plaats, waar de haring schoon gemaakt wordt, afgezet worden, ligt er vrijwel geen enkele boot aan de pier.

Ze vragen een schipper, maar ze schijnen allemaal op de haringvangst te zijn en de schoeners, die naar de Siglufjord moeten, zijn allang weggevaren. Hij wijst met een hoofdknik op een vrachtboot, die bezig is om haringtonnen in te nemen. 'Die moet naar de Siglufjord,' zegt hij, 'en als het iemand anders was dan Olafsson, aan wie je het moest vragen, zouden jullie zeker mee mogen varen.'

'Wat is dat voor een Olafsson?' vraagt Runa, een en al aandacht.

'Hij heeft zijn kantoor daar boven,' antwoordt de schipper en wijst naar een gebouw op de berghelling. 'Maar je kunt het beter maar meteen uit je hoofd zetten - hij zegt nooit van zijn leven, Ja.'

Een ogenblik later staan ze voor het kantoor van Olafsson. 'Nou Ruth!'

zegt Inga, om haar te prikkelen, 'toon nu, wat je waard bent.' Alleen al om bij hem toegelaten te worden, eist tijd. Als ze eindelijk bij hem binnen in zijn kantoor zijn, ontleemt zijn norse gezicht hun al dadelijk alle moed.

'Nee,' zegt hij telkens en telkens weer, hoewel Ruth met alles, wat in hun voordeel kan zijn, aan komt zetten. Hij zit op de punt van zijn stoel, zodat hij uit het raam kan kijken en het is heel duidelijk, dat zijn gedachten niet bij hetgeen Ruth vertelt, zijn. Hij schijnt op een of ander te wachten. Nu staat hij vol ongeduld op. 'Het spijt me, dat ik jullie niet helpen kan,' zegt hij kortaf. 'Wij geven geen gelegenheid tot het vervoeren van passagiers.'

Ruth kijkt wanhopig naar de anderen. Er zit niets anders op dan weg te gaan maar nu rent hij plotseling naar het raam en gooit het wijd open. 'Heb je haar gevonden?' roept hij ongeduldig.

'Nee-ee,' antwoordt een moedeloze jongensstem.

'Zoek dan nog eens. Zij *moet* hier in de stad zijn, want twee van je vrienden hebben haar gezien. Wacht even, laat mij eerst met je praten.'

Als de meisjes naar de deur gaan, lopen ze bijna tegen een jongen van een jaar of tien op, maar ze hebben geen aandacht voor hem.

'De eerste nederlaag op onze tocht,' zegt Runa boos.

'Dat kon hij werkelijk niet weten,' mompelt Inga.

Nu horen ze de opgewonden stem van de jongen. 'Zij was het, die daar wegliep. Die grote!' En Olafsson roept ze terug.

'Je hebt die jongen toch geen duw gegeven?' fluistert Inga tegen Runa. Olafsson is plotseling als veranderd; een moment lijkt het of hij Runa wil omhelzen in zijn grote vreugde. 'Ik weet niet, hoe ik u moet bedanken,' roept hij, overstromend van vriendelijkheid uit. 'U heeft mijn zoon het leven gered.'

'Heb *ik* dat?' roept Runa stom verbaasd uit. 'Dat moet een misverstand zijn.' Olafsson kijkt naar de jongen, die niet van zijn stuk te brengen is. 'Zij was het,' zegt hij. 'En die twee waren er ook bij. In de Laugarschool, die keer, toen ik bijna verdronken ben.'

'Oh, dat!' zegt Runa, die 't gebeurde niet erg belangrijk vindt.

'Als ik uit dankbaarheid eens iets voor u doen kan?' zegt mijnheer Olafsson geroerd.

'Ja, dank u; mogen we dan met de vrachtboot mee?' glimlacht Runa.

'Met de vrachtboot?' Hij staart hen aan net of het hem pas op dat ogenblik duidelijk wordt waarom ze bij hem kwamen. 'Maar wat willen jullie in 's vredesnaam in de Siglufjord doen?' Ruth legt het hem nog eens helemaal uit.

'En waar willen jullie logeren?'

'We hebben een tent bij ons,' zegt Inga.

'Hadden jullie gedacht om die ergens midden op straat of in een van de fabrieken of misschien op een van de bruggen, waar ze haring schoon maken op te zetten?' vraagt hij. 'Jullie moeten goed bedenken, dat er in deze haringtijd geen sprake van is om ergens een dak boven je hoofd te krijgen, onverschillig wat je betalen wilt.'

'We zullen wel aan de een of ander, die even buiten de stad woont vragen of wij de tent in de tuin mogen opzetten,' legde Runa uit.

'Als jullie eens wisten hoe zij lastig gevallen worden....'

'We bedoelen iemand, die vriendelijk is,' zegt Ruth zacht.

Mijnheer Olafsson kan niet nalaten te glimlachen. Maar het blijkt nu, dat hij bezig is hun onderdak te verschaffen. Hij pakt de telefoon en vraagt een nummer in Siglufjord aan en terwijl ze op de aanvraag wachten bespreekt hij de zaak met ze. 'Als jullie daar de hele zomer zouden blijven zou ik misschien wel een plaats voor jullie kunnen vinden in een van de barakken, waar de haringmeisjes wonen, maar er is daar altijd een geweldige vraag naar. Maar voor een paar dagen zal dat niet mogelijk zijn.' Hij legt de haak neer en loopt naar het raam, dat uitziet op de fjord. 'Er komt wind opzetten,' zegt hij, 'en de vrachtboot zeilt pas vanavond - het zal een nare, akelige tocht worden.'

Maar ze zijn vol verlangen om onmiddellijk te vertrekken.

Nu gaat de telefoon en ze luisteren gespannen naar het gesprek. Bij zijn eerste woorden wisselen ze al dadelijk een glimlach.

‘Er staan hier drie lieve meisjes in mijn kantoor - die zoeken in Siglufjord een tuin, waar ze een paar dagen hun tent op kunnen slaan. - Bij een vriendelijke dame. Dat moet jij zijn! - Ze komen met mijn vrachtboot, vannacht. - Wat zeg je? - Lijk ik helemaal niet op een vriendelijke mijnheer?’ Er klinkt een lachje. ‘Ja, inbreuk op mijn principes. Toegegeven! - Nee, nee, nee, jij behoeft je goede bed niet af te staan; ze blijven tot morgenvroeg aan boord. Ik vertelde je toch kort geleden, dat je petekind bijna in een zwembad verdronken was? Een van deze jongemeisjes redde hem.’ Nu glimlacht hij tegen ze, terwijl hij luistert. ‘Dat zal ik zeggen - dank je.’

Dan legt hij de telefoon neer en staat op. ‘Er staat een kamer op jullie te wachten - bij de onderdirecteur van een van de fabrieken. Jullie krijgt het adres. Hij is met mijn zuster getrouwd; zij vroeg me jullie te zeggen, dat ze je op de handen zou dragen, maar dat zal niet zo gemakkelijk zijn, als het op een van de haringbruggen daar beneden moet gebeuren.’

Nu neemt hij zijn hoed en loopt naar de deur. ‘We moeten nu met de kapitein gaan praten,’ zegt hij.

Een zacht ‘Ooh!’ is het enige antwoord.

‘Had hij maar geen “ja” gezegd,’ jammert Ruth wit als een doek, terwijl de vrachtboot laat die avond tegen de storm en de hoge zee worstelt. Runa heeft zich lang goed gehouden, maar een bijzonder diep golvendal brengt een afschuwelijk zuigend gevoel in haar middenrif teweeg en het volgend ogenblik moet zij 't opgeven.

Inga loopt van de een naar de ander om te helpen. ‘Ach, wat is dat ellendig voor

jullie.’ - ‘Als ik 't maar op kon laten houden.’ - ‘Als we maar eenmaal in de luwte van de kust komen, dan is het niet zo erg meer,’ troost zij.

Maar het is nog een heel eind naar Siglufjord en hier op de IJszee maken ze in alle ernst kennis met hoge zeegang.

Inga moet zichzelf geweld aandoen om haar vreugde niet te tonen. Eindelijk is ze weer op zee; dat is als in de dagen met de ‘Inga’. In een wip staat ze op de brug bij de kapitein; daarna moet ze naar beneden, naar het machineruim om daar een praatje te maken. Naar kooi om te slapen? Niet voordat ze in de haven zijn; ze wil niets van de tocht missen. Zij is aan dek, als ze in de lichte nacht in een opening in de bergketens komen en een vijftigtal grote trawlers voorbijglijden, die daar op het water voor anker liggen. De ene kade na de andere ligt daar vooruitgeschoven in zee. Dan valt haar blik op een vissersvloot, die op de zeedeining ligt te wiegen.

‘Noren en Zweden!’ roept de kok, die aan dek gekomen is om te kijken.

Plotseling voelt ze een prop in haar keel - Noren hier, zover van het vaderland! ‘De storm heeft ze de haven ingejaagd,’ roept de kok. ‘Ze mogen niet binnen de territoriale grens vissen en ze kunnen hun vangst niet op IJsland verkopen; maar donderdags en zondags en bij slecht weer mogen ze hier liggen.’

Ja, dat begrijpt ze. IJsland kan zijn enige rijkdom niet prijsgeven. Maar net buiten zijn vaarwater scheppen vreemden de haring uit zee. Overigens zijn het Noren, die de eerste meelfabriek in het noorden gebouwd hebben; daarom hebben zij heden ten dage het recht om een deel van hun vangst aan die fabriek af te leveren; dat is een eeuwenoude afspraak, die niet teniet gedaan kan worden. Slaapdronken van alle indrukken is ze in haar kooi gekropen en de volgende morgen worden de drie meisjes door Olafssons zorgzame zuster afgehaald.

Gedurende drie dagen staan ze op een van de kaden, die ver in zee vooruitgeschoven ligt, haring schoon te maken en terwijl ze werken kunnen ze op elke kade meisjes en vrouwen over hun ton gebogen zien. Er staat een behoorlijke zeebries en die doet hier een hoofddoek afwaaien, ginds rokken en schorten opflapperen. Op de ene kade zijn de bakken om schoon te maken blauw geverfd, op een andere groen en op een derde rood. Elke boot, die op de vangst gaat krijgt zijn deel aan dat bonte leven, als ze voorbijglijdt.

Als de meisjes de eerste dag aan de kade komen om te werken is de hele Noorse en Zweedse vissersvloot weg, hoewel er een sterke wind staat en de zee verre van rustig is.

Het is niet gemakkelijk om je bij je werk te bepalen, als er zoveel om je heen gebeurt. Telkens houdt Inga op om naar een zwaarbelaste trawler te kijken, die dichtbij voorbij vaart en wat verder aan de kade aanlegt. In een ogenblik is zijn haringlast op een rollend trottoir in de hebberrige muil van een fabriek, waar de vis verwerkt wordt tot meel en tot visolie, verdwenen. De grote tanks, die binnen op het land staan en die ze voor benzinereservoirs heeft aangezien, blijken visolie te bevatten, die onmiddellijk aan boord van de grote stoomboten met Engelse en Nederlandse vlaggen wordt gepompt, terwijl de hijskranen op de andere buitenlandse schepen druk bezig zijn met de zakken met vismeel over het dek in de laadruimte te zwaaien.

De vierde dag komt al het werk met het schoonmaken van de haring stil te liggen door gietregens. De hele dag zitten de meisjes op hun kamer brieven te schrijven en hun kleren na te zien, maar als ze de volgende morgen wakker worden regent het nog aldoor.

In de namiddag staat Runa bij het raam te hangen en naar die eeuwige regen te staren, als Ruth plotseling uitspreekt, wat ze alle drie denken: ‘Nu *hebben* we Siglufjord gezien - en we willen ook Reykjavik graag zien en in het zuiden hebben ze altijd het tegengestelde weer.’

‘Ja, ze moeten daar nu stralende zon hebben,’ roept Runa uit.

‘En de melkboot uit Akureyri is net aangekomen en zeilt morgenvroeg terug,’ zegt Inga levendig.

‘Zullen we die nemen?’ vraagt Ruth en lacht.

‘Natuurlijk,’ zegt Runa. ‘Maar dan moeten we dat dadelijk aan Inga's partner laten weten.’

Na de avondmaaltijd zoeken ze beneden een van de barakken op, waar vrouwen, die deelnemen aan het haringschoonmaken in hele kleine kamertjes wonen en hun eten in een gemeenschappelijke elektrische keuken klaarmaken. Een radio staat luid aan en er klinkt gelach en gepraat. Door een deur, die op een kier staat zien ze een vrouw op een bed liggen lezen. Maar nergens ontdekken ze Gudny, die ze zoeken.

‘Zij is zeker naar het restaurant van het Zeemanstehuis gegaan,’ meent een van de vrouwen en de meisjes besluiten haar daar te gaan zoeken. Terwijl ze door de weinige, maar breed aangelegde fabrieksstraten van Siglufjord draven en telkens dreigen uit te glijden op het natte asfalt, schiet het Ruth plotseling in de gedachte, dat ze zondag uitgenodigd zijn voor een avond met studenten uit Reykjavik, die op de scheikundige laboratoria werken, waar de olie geanalyseerd wordt. ‘Dan zeggen we dat af,’ zegt Runa, die bezeten is van het denkbeeld om weg te gaan, aangezien de regen maar niet eindigen wil. Nu schuift ze de deur van het grote eetlokaal opzij en treedt binnen, gevolgd door haar vriendinnen.

Aan kleine tafeltjes zitten allerlei zeelui en vissers bij een kop koffie te praten, terwijl de radio zachte amusementsmuziek uitzendt. Hier en daar knikken ze naar een paar vrouwen, die ze kennen van het haringschoonmaken, en die daar met een of twee vriendinnen zitten - ze bemoeien zich nooit met de mannen. Aan de lange leestafels met IJslandse en buitenlandse kranten en weekbladen zijn de vrouwen in de meerderheid; sommigen bestuderen gretig de nieuwste Amerikaanse modes en afbeeldingen van woninginrichting.

‘Daar zit ze!’ zegt Runa en wijst op een jong, donker meisje met een frisse kleur, dat daar een Engels tijdschrift zit te lezen met haar vingers in de oren gepropt om het lawaai om haar heen wat te dempen. Zij kijkt snel op, als Runahaarnaam roept.

‘We gaan morgen weg,’ zegt Inga. ‘Ik hoop, dat je een andere partner in mijn plaats kunt vinden.’

‘Gemakkelijk - morgen komen er verscheidene nieuwe aan, maar daarom wil ik jou toch niet graag missen.’

‘Van 't zelfde - en veel dank nog,’ zegt Inga en steekt haar hand uit.

‘Heb je al gesproken met de Noorse dame, die naar je heeft gevraagd?’ vraagt Gudny.

‘Nee, ik weet van niets. Wie is dat?’

‘Een verpleegster uit een Noors Tehuis voor Zeelieden; zij was vandaag in de barak om jou en je vrienden op een kopje koffie uit te nodigen.’

‘Maar wie heeft haar verteld, dat ik een Noorse ben?’ vraagt Inga verbaasd. ‘Dat zal wel de een of ander van een Noors schip gedaan hebben, die je herkend heeft, toen je met de auto van de onderdirecteur kwam aanrijden.’

‘Dat is merkwaardig,’ zegt Igna, ‘ik ken hier niemand.’

‘Laten we daar heen gaan en het raadsel proberen op te lossen,’ stelt Runa voor. ‘Maar we moeten weer op tijd thuis zijn, want ze willen ons uitfuiven, omdat we morgen weggaan.’

Als Igna's verlegenheid haar niet weerhouden had, was zij de eerste dag de beste al dadelijk naar het Noorse Zeemanshuis gegaan. Zij verlangt er vurig naar om weer eens Noors te spreken. Maar wat moet ze zeggen? En stel je voor, dat ze haar niet toelaten? Zij is immers geen zeeman. Vlug loopt ze met haar vriendinnen door de regen. Eindelijk zal haar wens in vervulling gaan.

Het Tehuis is in een oud gebouw gehuisvest met kleine, benauwde lokalen.

‘Het klinkt als het Leger des Heils,’ roept Runa uit, als ze binnentreden, want psalmgezing en orgelspel klinken hun tegemoet.

‘Zo is het ook op de Lofodden,’ zegt Inga en zoekt de verpleegster. Een man komt naar ze toe - nee, maar hem kent ze van thuis. Dat moet de directeur zijn. Runa en Ruth volgen het gesprek zo goed ze kunnen. Wat spreekt Inga, nu ze tussen ‘eigen’ mensen staat, ongedwongen! Nu komt de jonge verpleegster er bij. ‘We mogen naar boven om goedendag te zeggen in de ziekenkamers,’ roept Inga in het IJslands en loopt naar de trap.

Even later staan ze met de patiënten te praten. Een is op de visvangst bij Groenland geweest; hem werden drie vingers van een hand afgeschoten. De boot had hem naar IJsland, dat het dichtst bij was, gebracht. Er is ook een bewoner van de Faröereilanden.

‘Hoera, dan ben je een Deen,’ lacht Ruth. ‘Wij twee horen bij elkaar.’

Maar plotseling is er iemand, die roept: ‘Goedendag Inga’; het komt uit de naastbij gelegen kamer, waarvan de deur op een kier staat.

Verrast draait zij haar hoofd om. Een grote, krachtig gebouwde kerel zit met een voet in het gips recht voor zich uitgestoken op de rand van zijn bed. Hij grinnikt vergenoegd tegen haar.

‘Hilmar,’ roept zij en loopt gauw naar hem toe. ‘Ben jij het werkelijk?’

Zij wendt zich tot haar vriendinnen en begint in het IJslands uit te leggen. ‘Dit is de broer van Herman, de machinist op de ‘Inga’. Hij werd al in het begin van de oorlog door de Duitsers gevangen genomen. Ik weet niet in hoeveel gevangenkampen hij wel geweest is.’

‘Maar ik ben steeds kunnen ontsnappen,’ glimlacht hij vrolijk. ‘En nu kreeg ik pas geleden tijdens een storm een mast over mijn voet heen. Als hij op mijn hoofd terecht gekomen was, zou ik hier niet hebben gezeten. Toen ze mij aan land hadden gebracht en in een ziekenwagen gelegd, zag ik jou voorbijrijden. Het is lang geleden, dat ik je gezien heb; maar je verliest je jonge gezicht niet en ik wist immers, dat je op IJsland zat.’

‘Jij bent wat magerder geworden, maar anders ben je nog precies dezelfde,’ zegt Inga.

‘Ik heb op slappe kost moeten leven,’ glimlacht hij. ‘Nou, het Noorse eten was de laatste tijd ook niet zo best meer. Je kunt geloven, dat de tantes blij waren met de pakketten, die je zond.’

Hij is een maand geleden van de Lofodden weggevaren en weet te vertellen, dat Gurli van de dominee in Trondheim getrouwd is en dat haar broer Egil medicijnen studeert. Maar dat wist Inga allemaal al van de tantes.

Dan weet hij verder ook niets nieuws meer te vertellen, want zij weet natuurlijk, dat Herman naar Polen vertrokken is om naar haar vader te zoeken?’

‘Naar vader?’ Haar hart hamert wild. ‘Ik wist wel, dat hij met het Rode Kruis reisde, maar ik wist niet, dat dat was om vader te zoeken,’ zegt ze, ten prooi aan een hevige ontroering.

‘Misschien had ik het ook niet moeten vertellen,’ mompelt hij erg in de war; ‘erg dom van mij, maar gezegd is gezegd. Een van de gevangenen, die in Duitsland had gezeten en die een poos geleden thuis kwam, was met je vader in hetzelfde transport naar Dantzig geweest. Net toen ze aan land gebracht zouden

worden werden de haven en de stad gebombardeerd. Hij en je vader waren met een paar anderen in een schuilkelder van een Duitse wachtpost gestopt. Het huis kreeg een voltreffer en het laatste, dat de Noor zag, voordat hij zijn bewustzijn verloor, was je vader, die op handen en voeten over de stukken muur heenkroop. Hij zei, dat hij er uit gezien had als iemand, die slaapwandelde. Misschien was dat de schok geweest, misschien had hij ook een verwonding aan zijn hoofd opgelopen. Maar van dat ogebnlik af heeft niemand hem meer gezien of van hem gehoord, zodat hij blijkbaar weggekomen is. Alle overlevende gevangenen werden daarna aan een urenlang verhoor onderworpen; de Duitsers bleven maar naar je vader vragen en die was blijkbaar de enige, waar ze niets van wisten.'

Inga luistert met grote ernst. Als zij de slaap niet kon vatten en over haar vader lag te piekeren, haalde ze zich van allerlei in haar hoofd, maar de waarheid had ze nooit vermoed.

'Maar als hij leefde, zou hij na de oorlog toch wel teruggekomen zijn,' werpt ze tegen, terwijl ze Hilmar radeloos aankijkt.

'Dat vinden de meesten,' geeft Hilmar toe, 'maar Herman heeft een andere mening; hij gelooft, dat hij nog daarginds is en daarom ging hij met het Rode Kruis mee, toen ze de Poolse hospitalen langs zouden gaan om te zoeken tussen de buitenlanders, die zelf niet weten wie ze zijn.'

'Denkt hij dan, dat vader zijn geheugen kwijt is?'

'Dat gelooft hij, ja - en je kunt ook nooit weten.'

Dan kijkt hij haar verward aan; plotseling verbergt zij haar gezicht in haar handen en begint te schreien. Dit is te mooi om waar te zijn.

Reykjavik! De hoofdstad van IJsland!

Die middag, toen de drie vriendinnen met de melkboot in Akureyri aankwamen vonden ze het huis leeg. Ruths vader en moeder waren met vakantie gegaan. Ze sliepen die nacht daar en vertrokken de volgende morgen om zeven uur precies met de bus. Die keer waren er vier autobussen achter elkaar en uit elk daarvan klonk gezang nog voor zij door de natte straten van Akureyri waren gekomen. Onderweg, vlakbij de westkust passeerden zij de Skagafjord en ze waren maar een paar mijl verwijderd van Runa's boerderij. 'We bewaren je ouders voor de terugtocht,' zei Ruth, 'we hebben dan meer te vertellen.'

Het laatste stuk naar het zuiden moesten alle passagiers zeilen. Het was tien uur 's avonds, toen de kleine, overvolle boot in de haven van Reykjavik aankwam en aan de hoge kade meerde. Alles wat de vriendinnen zagen, toen ze het hoofd in de nek legden, was een kleine, nieuwsgierige groep mensen, die daar naar hen stond te kijken. Maar toen ze omhoog geklauterd waren naar het winderige plein, moe en stoffig na de reis, zei Runa met grote beslistheid: 'We nemen een auto.'

'Maar we weten niet eens, waar we heen moeten,' lachte Ruth en Runa ging in gedachten al wie ze aan verre of nabije familie in de hoofdstad had langs.

'Zou het niet een goed idee zijn om de meisjespadvinders op te bellen?' vroeg Inga, die gedurende de hele tocht zeer zwijgzaam en in gedachten verzonken gezeten had.

Ja, dat was een idee. Zonder veel moeite vonden ze een telefoon.

Verleden zomer waren er in Akureyri padvindsters uit Reykjavik geweest; ze herinnerden zich een paar namen en begonnen te telefoneren. De eerste twee waren

in een kamp voor leidsters, maar de derde nam zelf de telefoon aan en bood hun aan om de tent die nacht in haar tuin op te slaan, dan konden ze morgen wel een betere plek vinden.

De dag daarna verhuizen ze naar de lokaliteit van de padvindsters, aan de buitenkant van de stad. Het meeste in Reykjavik wordt verwarmd door de hete bronnen, enige mijlen weg; het warme water in de kranen wordt nooit kouder, hoeveel water ze ook vermorsen en daarom houdt Runa de eerste middag een grote wasbeurt.

‘En wat gaan we nu doen?’ vraagt ze energiek, als ze het natte goed opgehangen heeft.

‘Voorlopig gaan we op onderzoek uit,’ zegt Ruth. ‘We zwemmen in het geld, kind.’

‘Maar je beleeft het meest, als je iets uitvoert,’ werpt Runa tegen.

Inga mengt zich niet in het gesprek. Sinds Hilmar haar over vader verteld heeft, is ze veranderd. Zij doet haar best om te lachen en om grapjes te maken, maar telkens vervalt ze weer in gepieker. Wat vreselijk is het om opnieuw hoop te hebben, net nu ze aan de gedachte gewend is, dat ze hem nooit meer terug zal zien. Op hun lange zwerftochten door de stad is ze zwijgzaam, verzonken in eigen gedachten. Je hoort niet meer haar enthousiast: ‘Nee, moet je dáár eens zien!’ *Zij* blijft nooit ergens voor een winkelraam staan, *zij* trekt haar vriendinnen nooit meer eens een andere straat in. Dikwijls is het of ze slaapwandelt.

Op een avond zijn de drie vriendinnen uitgenodigd bij een padvindster, die ze kennen en wier vader redacteur van een krant is. De volgende dag vinden zij hun portret in de krant met een lang artikel hoe zij zich de zomer erdoor geslagen hebben - en ze hebben er geen vermoeden van gehad, dat ze geïnterviewd zijn; ze hebben alleen maar van hun belevenissen zitten vertellen.

Toen ze die middag op het postkantoor kwamen merkten ze telkens, dat de mensen op straat hen nieuwsgierig aankeken. ‘Ja, dát zijn ze,’ mompelde een dame tegen haar vriendin, toen ze voorbij liepen.

‘Ik wil hier niet langer blijven,’ verklaart Ruth. ‘Dit is vervelend en als we thuis komen, zullen ze op school de spot met ons drijven; we hebben niets anders gedaan dan wat ook anderen doen - we hebben alleen maar wat meer rondgetrokken.’

De volgende dag vinden ze een brief van Stefan, een van Runa's neven, die ingenieur in Havnefjord is.

‘Ik zag jullie vanmorgen in de krant, schrijft hij. ‘Wat een geluk, anders hadden jullie Borga en mij bij de neus gehad. Vanavond om zes uur komen we jullie met de wagen halen, want jullie zullen nu wel genoeg van Reykjavik hebben en als je er soms naar terug verlangt er rijdt elke dag een bus.’

Borga vraagt me jullie te zeggen, dat het nu de tijd is om bessen te plukken. Het krioelt hier van bosbessen, even buiten de stad en de prijzen zijn hoog. Zoals gezegd, we komen jullie om zes uur halen en probeer ons niet voor de gek te houden.'

'Dan was het toch goed, dat we in de krant kwamen,' meent Runa, 'ik heb genoeg van het leven in een stad.' Het blijkt, dat neef Stefan en zijn vrouw Borga jonge, vrolijke mensen zijn, die plezier hebben in de vindingrijkheid van de meisjes. In minder dan een half uur rijden ze hen zuidwaarts tot Havnefjord en stoppen voor een grappig, klein huisje met een heel grappige tuin.

Het hele stadje is op lava gebouwd. Voor elk stukje grond heeft men de

bodem laten springen; vlakbij de huizen

komen de brokken lava tevoorschijn in allerlei merkwaardige en grillige vormen en formaties. De tuin loopt naar beneden af en Borga heeft wat teelaarde op de terrassen aangebracht; hier groeien kleurige, taaie planten, die tussen de bonte lavasteen de lucht inschieten. Boven het stadje is een park in de lava aangelegd, waarvan men de typische formaties onaangetast heeft gelaten, zodat het nageslacht later kan zien hoe het er uit heeft gezien voordat het stadje ontstaan is.

De volgende dag nemen hun gastvrouw en gastheer hen mee op een lange autotocht, voordat de vriendinnen met de bessenpluk beginnen.

Precies ten zuiden van de stad steekt het vele mijlen brede Reykjaschiereiland ver uit in zee. De weg dwars over het schiereiland voert hen het land door, waar men overal vulkanische resten aantreft. Ze komen voorbij de 'koude beek'; plotseling springt deze uit een spleet in de lava tevoorschijn, stroomt vijfhonderd meter over de oppervlakte en verdwijnt dan weer in de aarde. Ze passeren vreemdsoortige bergen. Nu eens staan ze blauw te stralen tegen de augustushemel, dan tekenen ze zich paars af tegen de blauwe achtergrond. Voorbij het Klefwater gaat het, dat merkwaardige meer, dat ingeklemd zit tussen bergen en lavaformaties - twintig jaar eb heeft 't en twintig jaar vloed. Het water is van een kopergroene kleur, want de bodem is zwavelhoudend.

Een poos later stoppen ze bij Krisuvik om de warme bronnen te bekijken. Een scherpe lucht van zwavelwaterstof slaat de meisjes tegemoet, als ze de grote weg verlaten en de plaats naderen.

'Het ruikt alsof de aarde buikpijn heeft,' merkt Inga op en loopt voorzichtig om de vele kleine gaten heen, waaruit het kokend borrelt. Ze moeten een warme stroom doorwaden; daar springen ze van steen tot steen en omzeilen voorzichtig de zwavelpoelen, die op de bodem zichtbaar zijn.

Ze klimmen tegen een flauwe helling op en ze houden verrast stil op een vergruisd plateau en kijken naar een dikke buis, die daar in de grond gestoken is. Uit een knik in de buis spuit de damp met een enorm geweld de lucht in tot schouderhoogte. De stoomkolom komt met zo'n geweld, dat, als Stefan een dik, breed stuk hout pakt en

dat voor de opening houdt, het uit zijn handen gerukt en hoog door de lucht geslingerd wordt voor het op de grond neerkomt.

‘Die stoom moet ergens voor te gebruiken zijn,’ roept Inga verbaasd uit.

‘Ja, we denken er over om een elektrische centrale te bouwen, die heel Havnefjord van stroom voorzien kan,’ antwoordt Stefan; ‘voorlopig hebben we de buis in de grond gestoken en nu willen we zien of de druk van de stoom blijft, voordat we beginnen. Je weet immers nooit welke veranderingen zich onder het aardoppervlak voltrekken. Een paar jaar geleden toverde een aardbeving plotseling damp uit de aarde boven in de bergen aan de andere kant van de weg en dáár is de druk bijna nog groter dan hier.’

De vriendinnen rusten niet voor ze de moeilijke weg naar boven zijn opgeklommen om deze nieuwe dampbronnen te zien. Reeds van verre kunnen ze de geweldige dampzuilen, die aan de andere zijde de lucht inspuiten, zien en als ze bovenop de top gekomen zijn en een eindje naar beneden aan de andere kant blijven ze bij de open spleten staan, waar de damp met een enorme kracht uitsist.

‘Als we er maar zeker van waren, dat het nooit ophield,’ zegt Stefan en begint met de afdaling.

Maar als de vriendinnen op de terugweg bij de uitgestrekte, begroeide lavavelden buiten Havnefjord komen, worden ze daar met hun mandjes afgezet om bessen te gaan plukken.

‘En denk er aan, dat ik meer dan de gebruikelijke prijs geef,’ roept Borga, als zij en Stefan weggrijden.

‘Wij brengen u net zoveel als u kunt gebruiken,’ roept Ruth en kijkt de auto na, ‘dat spreekt vanzelf.’

Inga kijkt voldaan om zich heen. Overal breidt de lavagrond zich uit, aan de ene kant van de weg helemaal tot aan de zee, aan de andere zijde tot aan de blauwe bergen en overal piepen bosbessen tevoorschijn.

Zonder een woord is Ruth met plukken begonnen, maar voorlopig verdwijnt alles nog in haar mond. ‘We zetten de grote mand hier neer,’ stelt Runa voor. ‘Dan legen we onze mandjes daarin, zodra ze vol zijn.’

‘Goed,’ zegt Inga en laat de eerste handvol tegen de bodem van de mand tikken. Voordat ze het weten, zijn de vriendinnen verspreid, het is niet mogelijk om bij elkaar te blijven, als ze er veel willen plukken. Nu en dan houdt Inga op om over de lavavelden naar de anderen te kijken. Eenmaal wenkt Ruth haar op weg naar de grote mand.

Inga springt over scheuren en spleten. Telkens komt ze op grote plekken, waar ze lang kan zitten plukken. De namiddagzon beschijnt de ijverige bessenpluksters, maar ze verwarmt niet meer. Spoedig is de zomer voorbij en dan zal Inga naar Noorwegen teruggaan.

Over een paar dagen zullen ze naar Runa's boerderij vertrekken en vandaar naar Akureyri, waar Inga aan boord zal gaan van een Noors vrachtschip naar Narvik. Dan is het nog maar een paar uur zeilen over de Lofoddenzee naar de tantes. Nadat Hilmar haar dat over vader verteld heeft, brandt ze van ongeduld om naar huis te komen en iedereen uit te horen en toch overvalt haar een gevoel van weemoed bij de gedachte, dat haar leven op IJsland gauw voorbij zal zijn en hoe zal ze ooit weer zulke vriendinnen vinden als Ruth en Runa?

Wat zelden gebeurt is, dat zij nu haar moedertaal spreekt - ze dacht zelfs in het IJslands, zij, die eens gemeend had, dat ze dit nooit zou leren, maar als ze weer een maand of twee in Noorwegen gewoond zal hebben, zal het wel zijn, of ze nooit weg geweest is.

De grote mand is ondertussen meer dan half vol en telkens als Runa haar twee litermaatjes hierin leegt zet ze die wat verder op de grote weg, dan behoeven ze niet zover te lopen. Er zitten grote paarse vlekken op haar overall en blouse; haar handen zijn blauw van het sap en haar tanden ook, donkerblauw - zo gaat het ieder jaar in de bessentijd.

Inga is wat verder van de grote weg afgedwaald dan de anderen en zij is juist op een uitnodigende blauwe plek aangekomen als haar ene voet in een dichtgegroeide

spleet verdwijnt en blijft hangen, zodat ze bijna voorover op haar neus terecht komt met alle bessen. Die rollen allemaal op de grond. ‘O nee,’ jammert ze verdrietig en wil opstaan, maar haar voet zit in de klem en kan er niet uit. Zij ligt op haar buik en probeert haar voet los te trekken. Telkens en telkens weer probeert zij 't, kijkt achterom om te zien of het helpt als ze haar voet in despleet verlegt. Tenslotte gaat ze op haar vrije been staan en probeert zo de voet voorzichtig te bevrijden. Dan kijkt ze naar Runa en Ruth uit, want zij moet hulp hebben. Ze staan op de weg met iemand in een auto te praten. Het is net of het Stefan is, die hen vóór de tijd al komt halen.

Nu houden de vriendinnen de hand als een trechter voor de mond, keren zich haar richting uit en roepen uit volle borst: ‘Ko-o-om!’ Maar ze kan niet loskomen, hoe ze ook wringt en trekt. Weer roepen ze iets tegen haar: ‘Telegram!’ en buiten zichzelf van opwinding steekt ze een hand in de spleet en schuift de zware wandelschoen van haar voet. Aan het geluid waarmee deze op de bodem van de spleet terecht komt, hoort ze dat ‘t daar diep is. Maar ze kan haar voet vrij maken en beent hinkend weg.

‘Wat is er met je gebeurd?’ roept Runa van uit de verte.

‘Ik verloor een schoen in een spleet,’ antwoordt ze buiten adem. ‘Waar komt het telegram vandaan?’

‘Uit Polen,’ roept Runa terug.

Zij en Ruth zijn het er over eens, dat het iets goeds moet betekenen - anders zou Herman niet getelegrafeerd hebben, maar geschreven aan mevrouw Rugaard om haar te vragen het nieuws voorzichtig aan Inga mee te delen. Het *moet* goed nieuws zijn, maar dan kan het ook maar één ding betekenen. Ze zien er allebei net zo opgewonden uit als Inga en Ruth zegt vlug: ‘Hij heeft zeker je verjaardag verkeerd onthouden,’ want Inga mag niet te veel hoop hebben, verbeeld je eens, dat het iets heel anders is.

‘Het is vijf dagen oud,’ merkt Stefan op, als hij ‘t haar overreikt. ‘Ze hebben je niet kunnen vinden, het is in Akureyri geweest, in Husavik en in Siglufjord; toen lazen ze in de krant, dat je in Reykjavik was en daar kwamen ze te weten, dat je verder gereisd was, naar mij.’

Met trillende handen scheurt zij het open. Ruth en Runa kijken aandachtig naar haar gezicht. Is het zo lang of leest zij het telkens weer opnieuw? Nu begint het om haar lippen te beven en haar ogen vullen zich met grote tranen. ‘Vader leeft,’ zegt ze en keert zich haastig om. Ze zien haar een eind over het lavaterrein weg strompelen; ze gaat met de rug naar hen toe op een steen zitten.

Ruth staat daar in haar overall naar een zakdoek te zoeken. 'Wat is dat fijn voor haar,' zegt ze met een onzekere stem en de tranen biggelen haar langs de wangen. 'Ik kan er niets aan doen,' snuift ze, 'ik was zo bang.'

Runa krijgt het plotseling erg druk met haar bessen; je kunt haar aan de andere kant van de auto luidruchtig haar neus horen snuiten.

'We weten immers niet....' mompelt ze, als ze eindelijk weer terugkomt. Nee, ze weten niets. Misschien is hij zichzelf niet meer.

Het duurt niet lang of Inga komt met het telegram terug. Haar gezicht straalt van geluk en van ontroering.

Runa leest over Ruths schouder: Je vader gevonden in een Pools ziekenhuis. Stop. Reist naar Noorwegen met een ziekentransport. Stop. Luchtpostbrief volgt. Stop. Alles wel. Herman.

'Als ik nu maar wist hoe vader is,' roept Inga uit. 'Ik zou zo graag willen telegraferen.' - - - Zij zwijgt even. 'Misschien herinnert hij zich mij niet meer' voegt zij er zachter aan toe.

'Dan zou Herman niet geschreven hebben, "alles wel",' spreekt Runa haar tegen. 'Ik kan helemaal niet meer denken,' zegt Inga en houdt radeloos haar handen voor haar gezicht.

'Dat kan ik evenmin,' lacht Ruth verlegen.

'Dan zal ik wel voor jullie allebei denken,' zegt Runa. 'Wat heb je met je schoen gedaan, Inga?'

'Ik zat met mijn voet klem in een scheur en toen moest ik 'm wel uitdoen om los te komen.' Inga maakt met haar armen een gebaar naar 't lavaterrein. 'Daarginds, waar ik stond, toen jullie riepen.'

'Je liet je mandje staan, de plek is dus wel terug te vinden,' zegt Runa.

Inga hinkt met ze terug, maar het duurt een poos voor ze de manden terugvinden en de schoen is niet te achterhalen, voor ze iets hebben om 'm op te vissen. Maar nu komt Stefan met een lange stok uit de auto te hulp en even later kan Inga de schoen weer aantrekken.

'Kon ik nu maar dadelijk naar huis terugreizen,' zucht zij terneergeslagen, als ze naar de auto lopen. 'Ik kan bijna niet op de boot naar Akureyri wachten.' 'Dat hoefje ook niet,' zegt Runa. 'Vertrek van Reykjavik.'

'Maar ik heb mevrouw en mijnheer Rugaard helemaal niet goedendag gezegd,' werpt ze zwak tegen.

'Dan telefoneer je,' zegt Ruth. 'Die zullen nu wel thuis zijn en je kan er van op aan, dat ze 't zullen begrijpen.'

'En al mijn winterkleden?'

'Die zenden we je achterna, met de boot.'

'Het ergste is, dat er voorlopig vast geen boot naar Noorwegen gaat,' zegt Stefan.

'Wat hindert dat, ze kan immers vliegen,' meent Runa.

'Vliegen!' De gedachte alleen al doet Inga's hart van vreugde kloppen. 'Maar dat kost veel te veel,' zegt ze bedenkelijk.

'Net of we niet een massa geld hebben verdiend,' snoeft Ruth overmoedig.

'Ja, maar dat is niet allemaal voor mij.'

'Dat is iets, dat *wij* beslissen.'

'Ik kan niet weten....'

‘Je zou ons geen groter plezier kunnen doen,’ zegt Ruth heel hartelijk. ‘ Als we in Akureyri terug zijn is het goed te bedenken, dat je nooit zo vlug bij je vader thuis gekomen zou zijn, als wij dat geld niet verdiend hadden. Kan je niet begrijpen, wat een trots gevoel dat is?’

‘Ja,’ zegt Inga dankbaar.

Stefan rijdt de meisjes en hun bagage naar Reykjavik, zodra ze gepakt hebben en de drie vriendinnen stappen onmiddellijk naar het kantoor van de Luchtvaartmaatschappij om Inga een biljet voor de tocht van overmorgen te verzekeren. Runa wil haar niet laten zien hoe weinig er over is, als 't betaald is. Schotland -

Denemarken - Noorwegen is een lange afstand. 'Wij kunnen onderweg weer wat verdienen om thuis te komen,' zegt ze zachtjes tegen Ruth.

Dezelfde avond bellen ze mevrouw Rugaard op; geen sprake van, dat ze Inga zonder een behoorlijk afscheid wil laten vertrekken. 'Je bent bijna mijn eigen kind,' zegt ze teder. 'Ik vlieg morgen met het eerste vliegtuig naar Reykjavik.' De drie vriendinnen staan beneden aan de fjord als het vliegtuig uit Akureyri op het water landt en de passagiers aan land geroeid worden.

'Wat zijn jullie verbrand,' roept mevrouw Rugaard verbaasd uit. 'Zo goed hebben jullie er nog nooit uitgezien.' Dan moet ze Inga omhelzen en van harte gelukwensen met hetgeen er gebeurd is. Er staan tranen van vreugde in haar ogen en ook Inga staat het huilen nader dan het lachen.

In het hotel haalt ze plotseling een luchtbrief uit haar tas. 'Die kwam, net toen ik de deur uit wilde gaan,' zegt ze. 'Je kunt hier boven op de kamer blijven en 'm lezen, dan gaan wij naar beneden om 't ontbijt te bestellen - en hier is je pas.' Het zijn Poolse postzegels en het schrift dat van Herman. Inga is mevrouw Rugaard bijzonder dankbaar, dat ze hier de brief in haar eentje mag lezen. Als ze zich tenslotte bij de anderen in het restaurant voegt kunnen ze zien, dat ze gehuild heeft.

'Vader is nu in het ziekenhuis in Oslo,' zegt ze, 'ik behoef dus niet verder te reizen. - Morgen Denemarken. - Overmorgen -' Het beeft om haar lippen en zij heeft het druk met het drinken van haar melk. 'Herman schrijft, dat ik niet moet schrikken, want dat vader vel over heen is, hij was er heel slecht aan toe, toen hij in het lazaret gebracht werd. Een paar Polen hadden hem verborgen tot de oorlog voorbij was en ze hadden ook geen eten meer. Ze hadden gezien hoe hij zich op een eenzame weg voortsleepte, gewond, in lompen gehuld en met een groot gat in zijn hoofd - ergens diep in Polen. Het is onbegrijpelijk, dat hij zo ver gekomen is.

In het ziekenhuis probeerden ze het met alle mogelijke talen, maar hij kon slechts een heel klein beetje onbeholpen Pools. Toen werd hij ziek, ze dachten dat hij voor hun ogen dood zou gaan. Ze hebben het geprobeerd met een hersenoperatie. Nu zit zijn hoofd nog helemaal in het verband, daarom herkende Herman hem niet dadelijk. Het was vader, die....' Weer moet ze krampachtig van haar melk drinken, vóór ze door kan gaan.

'Herman ging van bed tot bed en keek naar de zieken. Toen hij bij dat van vader kwam en bij het voeteneinde stond en naar hem keek sloeg vader plotseling de ogen op en zei: 'Herman!' - Hij herkende ook mijn foto. Hij hilde.' Inga veegt een traan weg en mevrouw Rugaard legt vriendelijk haar hand op de hare. 'Je moet iets voor hem mee naar huis nemen,' zegt ze. 'Wat zal het zijn?' 'Hij houdt van sinaasappels,' mompelt Inga.

'We zullen van allerlei voor hem kopen,' zegt mevrouw Rugaard, 'ik heb al je geld bij mij.'

'Het geld voor het reisbiljet?' vraagt Inga.

'Ja en alles wat Knut voor kost en inwoning stuurde; je hebt de laatste maanden immers niet bij ons gewoond.'

'Maar het vliegbiljet willen *wij* betalen,' verklaart Ruth heftig. 'Nu moet je niet alles voor ons verknoeien, Inga.'

'Je zult je geld best nodig hebben,' valt Runa in derede, 'je moet toch ook iets voor Knut en Leif meebrengen en voor de anderen. We hebben nog de hele dag om inkopen te doen.'

‘En voor Herman,’ zegt Inga, ‘allereerst voor Herman, want hem ben ik het meest verschuldigd.’

‘Er zijn grenzen aan wat je in het vliegtuig mee mag nemen,’ zegt mevrouw Rugaard, ‘je ski's en je winterkleden zenden we je wel met de boot achterna. Maar ik heb iets voor je bij me van mijn man en van mij - kleden zijn nog op de bon in Noorwegen, daarom haalden we wat uit de winkel; het is ook iets, waar je nog in kunt groeien en dat kun je wel gebruiken.’

Even later staat mevrouw Rugaard boven op haar kamer over haar koffer gebogen. Het meeste, dat in de koffer zit, is voor Inga - jurken, ondergoed, kousen - en beelderige lappen voor de tantes.

's Avonds als al Inga's inkopen bezorgd zijn en gepakt in twee lichte koffers, die ze al aan het Luchtvaartkantoor heeft afgegeven, zitten de vriendinnen met mevrouw Rugaard aan een afscheidsmaal in het hotel.

Het is laat voor ze opbreken en nog later voor de meisjes naar hun logies teruggaan; lang lopen ze nog in de lichte straten te dwalen.

'Als we maar wisten, dat we elkaar terugzagen, dan was het niet zo erg,' zucht Ruth.

'Natuurlijk zien we elkaar weer, kan je iets anders verwachten?' vraagt Runa. 'Als we studeren vragen we Inga op een nieuwe IJslandse tocht.'

'Nee, het is *mijn* beurt om uit te nodigen,' verklaart Inga met beslistheid. 'Hierbij zijn jullie uitgenodigd voor een tocht met de 'Inga' naar de noordelijkste Noorse fjorden voor de volgende zomer.'

'Dat is afgesproken,' roept Runa geestdriftig uit.

'Wij komen,' glimlacht Ruth. 'Daar kan je zeker van zijn.'

'Daar kunnen we ons tenminste op verheugen,' zegt Inga tevreden.

De volgende morgen worden ze vroeg wakker in de gietregen.

'Zonneschijn in Akureyri,' mompelt Inga en trekt vlug haar kleren aan. Ze heeft alleen maar voor een klein handkoffertje te zorgen. 'Verbeeld je, dat ze in dit weer niet vliegen!' roept ze bezorgd uit.

'Net of een Skymaster zich door een regenbui op de kop laat zitten,' snuift Runa verontwaardigd.

Mevrouw Rugaard en de vriendinnen rijden mee met de bus, die de passagiers naar het vliegveld brengt.

'Ben je niet benieuwd?' roept Runa vol geestdrift uit, als ze stoppen om uit te stappen. Daar ginds staat de reuzemachine startklaar. Behalve de bemanning kunnen er ongeveer dertig mensen in. Een slanke, IJslandse stewardess in een donkerblauw uniform staat met de piloot te praten. Een laatst, hartelijk vaarwel en Inga rukt zich los en volgt de anderen in een houten barak, waar zij een stempel in haar paspoort gezet krijgt. Even later worden de passagiers hier uitgelaten om naar het vliegtuig te lopen; een paar beginnen te hollen om zich een goed plaatsje te veroveren.

'Ik kan toch zeker wel als nummer één aankomen,' denkt Inga en zet het op een lopen. Welke plaats zal ze kiezen? Middenin de cabine, net onder de ene enorme vleugel; daar kan zij het oog houden op het landingsgestel, als het zich van de aarde verheft.

Ze zit in een gecapitonneerde stoel, waarvan de rug helemaal terug kan klappen, als ze rusten wil. Achter de cabine ligt het kleine keukentje van de stewardess, waar in een ogenblik soep, thee of koffie kan gemaakt worden. Voor is een deur, die naar het machineruim voert en naar de stuurcabine. Net als ze haar ogen strak op de deur gevestigd houdt verschijnt er een lichtend bord: 'Doe de gordels aan'.

Inga pakt vlug de twee delen van haar gordel, die aan beide kanten van de leunstoel bevestigd zijn en probeert om de gordel om haar buik te krijgen. De stewardess snelt haar te hulp en wijst haar hoe zo iets werkt. Nu beginnen de propellers te draaien en langzaam rolt de machine naar het einde van de startbaan, waar ze om zichzelf heendraait totdat ze met haar neus in de wind ligt. Uitgelaten wuift Inga tegen

mevrouw Rugaard en de vriendinnen. Ze vindt plotseling, dat ze er in de regen zo moedeloos uitzien, maar misschien komt dat alleen door het weer. 'Als ze me nu maar niet alles, wat we deze zomer verdiend hebben, hebben gegeven,' denkt ze bezorgd. 'Ik mocht immers niet weten wat het vliegbiljet gekost heeft.'

De piloot laat de motoren op volle kracht draaien. De propellers draaien met groot geraas rond, zodat je je eigen stem niet kunt horen. De vleugels trillen en

er gaat een siddering door de romp. Nu vermindert een ogenblik de razende vaart, maar dat duurt slechts een ogenblik en dan draaien de propellers alweer met een oorverdovend spektakel rond en over de startbaan jaagt de Skymaster, recht op mevrouw Rugaard en haar vriendinnen aan.

‘We zijn nog niet los,’ denkt Inga, maar net op dat ogenblik komt het landingsgestel van de grond; het blijft in de lucht nog even ronddraaien, maar dan worden ze door een druk op de knop in de stuurcabine stil gezet.

Inga kijkt naar beneden. Ruth en Runa en mevrouw Rugaard staan met geheven gezichten in de lucht te staren. Zij zwaait en zwaait en de tranen stromen haar over de wangen. Wat heeft zij veel om dankbaar voor te zijn. Dan zijn ze verdwenen, de drie kleine figuurtjes, daar beneden met die wild zwaaiende armen.

De machine glijdt weg over de fjord, terwijl de startwielen langzaam onder de romp op worden getrokken.

In een ogenblik hebben ze de fjord achter zich gelaten en glijden over de vulkanische bergwereld van het zuiden. Inga's ogen vallen op een kleine, steile berg, die opgestulpt lijkt door de vlakke, donkere aarde, die de berg omringt. Zo moet de glazen berg er in het sprookje uitgezien hebben. Ze kan de prinses op handen en voeten de steile, gladde berghelling op zien klauteren.

‘O IJsland - het sprookjeseiland - ik hoop weer bij je terug te komen,’ zucht ze.

Plotseling verheffen de vleugels zich hoog de lucht in, terwijl de Skymaster in een grote boog naar zee vliegt. Kleine, witte wolkjes zijn boven het water tot rust gekomen; vissersboten spelen verstoppertje met elkaar tussen de witte wolkenvlokken.

De Skymaster richt zich nogmaals omhoog en zet koers naar het zuiden. Vandaag Schotland - Denemarken!

Inga kijkt vol verwachting vooruit. O gauw - heel gauw - vader!

De Koopman en de reus
een sprookje uit 1001 nacht

Er was eens een rijke koopman. Hij bezat een grote zaak, waarin vele arbeiders werkzaam waren. Bovendien bezat hij in eigendom grote stukken grond en verscheidene mooie gebouwen. Van tijd tot tijd maakte hij, zoals veel kooplieden dat gewoon zijn, reizen naar andere steden en landen; nu eens om nieuwe koopwaren te bemachtigen, dan weer om geld uit te zetten. Op zekere dag was hij van plan zulk een reis te ondernemen naar een verre stad. Hij wist, dat zijn weg door woeste landen zou voeren, waar hij niets kon krijgen. Daarom leek het hem nodig zich van flinke voorraden te voorzien. Hij woonde in een land, waar de dadelpalm overvloedig groeide, en vulde dus zijn zakken met brood en met zoete dadels en begaf zich op weg. Hij kwam veilig aan in het oord zijner bestemming, zijn zaken hadden een goed verloop, en spoedig aanvaardde hij de terugreis. Toen hij reeds voor de vierde dag door de woestijn reed, maakte de hitte hem zo loom, dat hij

snakte naar een schaduwrijke

plek om er zich neer te vleien en uit te rusten. In de verte bemerkte hij enige bomen, en daaruit begreep hij, dat er water in de buurt zou zijn. Vlug reed hij er heen, en vond inderdaad wat hij verwacht had: schaduw en een heldere bron. Hij steeg van zijn paard, bond het vast aan een boomtak, haalde brood en dadels te voorschijn en begon vergenoegd te smullen. Nadat hij genoeg had gegeten, stond hij op, waste zijn gezicht en zijn handen en zei zijn dankgebed. Hij was hiermee nauwelijks klaar, toen er plotseling een monster van ontstellende grootte, een reus, voor hem stond. In zijn vuist hield hij een breed en glanzend zwaard.

‘Sta op,’ riep de reus met vreselijke stem, ‘ik zal je doden, omdat je mijn kind hebt vermoord!’

‘O wee!’ riep de koopman: ‘wat heb ik gedaan?’

‘Je hebt mijn kind vermoord!’ ‘Uw kind? Ik heb geen kind gezien.’ ‘Heb je hier dan niet gezeten?’ zei de afgrijselijke

reus. ‘En heb je soms geen dadels gegeten en de pitten om je heen gegoooid?’ ‘Dat is waar, dat alles heb ik gedaan,’ antwoordde de koopman.

‘Daarom ben jij de schuldige,’ riep het monster met donderende stem. ‘Toen mijn kind hier voorbij ging, heb je het met een dadelpit gegoooid, waardoor het dodelijk werd getroffen.’

‘Ach lieve heer, genade!’ riep de koopman erg geschrokken uit. ‘Als dat werkelijk het geval is, dan was het toch niet mijn voornemen, een moord te begaan. Vergeef mij daarom en laat mij in het leven.’ ‘Nooit of nimmer!’ riep de reus. ‘Wie bloed vergiet, diens bloed zal vergoten worden!’ Daarop greep hij de man, die om genade smeekte beet, wierp hem op de grond, en hief zijn zwaard op, om hem het hoofd af te houwen. De stakker begon te wenen en riep om zijn familie. De verschrikkelijke reus draalde even. ‘Moet ik dan onschuldig sterven,’ zei de koopman, ‘zelfs zonder afscheid te kunnen nemen van mijn vrouw en mijn kinderen? Ach, ik smeed u, strenge heer, wees genadig en schenk mij nog een korte tijd het leven! Geef mij de tijd om naar huis te reizen, om mijn gezin vaarwel te kunnen zeggen. Ik beloof u, dat ik, als ik alles op orde gesteld heb, binnen één jaar en één dag hier op deze plek terug zal zijn.’ ‘Zweer je het mij?’ vroeg de reus. ‘Ik zweer het bij Allah en Mohammed, zijn profeet!’ Hierop verdween de reus en de koopman haalde verlicht adem.

Hij besteeg zijn paard en reed zo snel hij kon, totdat hij zijn land bereikte. Aan de ene kant verheugde hij zich, dat hij voorlopig bevrijd was uit de klauwen van het monster, maar ook was hij treurig, omdat hij nog slechts een jaar te leven had. Toen hij in zijn huis kwam, wilden zijn vrouw en kinderen hem verheugd omarmen. Hij begon echter bitter te wenen, toen hij hen aankeek, want hij kon zich het avontuur niet uit het hoofd zetten, dat zulke ernstige gevolgen voor hem zou hebben. Natuurlijk vroeg zijn bezorgde vrouw hem naar de reden van zijn verdriet. Zij dacht, dat haar man misschien slechte zaken had gedaan. Tenslotte deelde hij haar het noodlottige geval mee.

Dit bracht groot leed over het ganse huis. De goede vrouw weende luid en trok zich de haren uit het hoofd. De kinderen schreeuwden door elkaar en konden niet tot rust gebracht worden. De trouwe echtgenote probeerde haar man over te halen om aan zijn belofte ontrouw te worden. Zij herinnerde er hem aan, welke plichten hem bonden aan zijn huis, aan zijn nog niet volwassen kinderen; tegenover zulk een monster hoefde men zijn woord niet gestand te doen, en zo al meer, maar de koopman bleef vast besloten. Hij zei, dat hij zijn eed gezworen had bij Allah en zijn profeet Mohammed, en dat hij geen eedbreker wilde worden. De volgende dag begon hij orde op zijn zaken te stellen. Allereerst betaalde hij hen, die nog geld van hem moesten ontvangen. Daarna zorgde hij voor de geschenken, welke hij aan zijn vrienden wilde geven, en de aalmoezen voor de armen. Aan zijn slaven schonk hij de vrijheid; zijn erfenis kwam aan zijn vrouw en zijn volwassen kinderen, en voor de jongere kinderen benoemde hij een voogd. Met al deze dingen schoot de tijd snel op. Eindelijk moest de koopman afscheid van de zijnen nemen. Hij pakte zijn doodshemd in, waste zich nog eens en bad, en nam daarop een roerend en hartelijk afscheid van zijn ontroostbare vrouw en zijn lieve kinderen, om zijn laatste rit te ondernemen. Eenmaal keerde hij zich nog om en sprak: ‘Het is de wil des hemels, dat ik sterven moet. Ik schik mij geduldig in deze noodzakelijkheid en mijn wens is, dat ook gij er u bij neerlegt. Bedenk, dat de mens zijn dood niet kan ontgaan.’

Zonder ophouden reed de koopman door, totdat hij aan de bron kwam, waarbij hij een jaar geleden had uitgerust. Hij steeg dadelijk af en ging bij het vrolijk kabbelende water zitten. Angstig wachtte hij op het monster, dat komen zou om hem het leven te benemen.

Terwijl hij treurig neerzat, hoorde hij het naderen van voetstappen, en toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij een vriendelijke oude man, die een gazelle aan een touw meevoerde, en hem groette. Hij beantwoordde de groet, en de oude vroeg, hoe hij op die eenzame plek gekomen was, waar slechts boze geesten rondwaarden,

en waar men niets dan treurigheid ondervinden kon. De koopman vertelde hem zijn geschiedenis, en de grijsaard zei daarop: 'Dat is zeer wonderlijk. Ik zal bij je blijven, arme man, om te zien hoe je samenkomst met dat monster afloopt.'

Even daarna kwam er een andere man aan met twee zwarte honden, en toen een derde met een muilezel. Beide vernamen de lijdensgeschiedenis van de koopman, en zij besloten eveneens bij hem te blijven. Nadat de vier mannen enige tijd samen gesproken hadden, bemerkten zij in de verte een grote stofwolk, en kort daarna stond de reus voor hen, met het blanke zwaard in de vuist. Hij groette geen der mannen, doch trad op de koopman toe, trok hem woest overeind en sprak: 'Nu moet gij sterven!' Weer smeekte het offer treurig om zijn leven, en herhaalde en bezwoer, dat hij onschuldig was, ook de anderen vroegen genade voor de ongelukkige. Een van hen wierp zich aan de voeten van de reus en sprak: 'O, grootmachtig heer, wees zo genadig mij aan te horen. Mij is iets overkomen, dat nog veel merkwaardiger is, dan de geschiedenis van de koopman. Ik zal u mijn geschiedenis meedelen, indien gij een derde van deschuld des koopmans wilt laten vallen.' 'Spreek,' antwoordde de reus een beetje vriendelijker. De oude begon: 'Voordat ik getrouwd was, woonde mijn zuster bij mij in en zorgde voor mijn huishouding. Toen ik een vrouw nam, ging zij van ons weg. Enige tijd later echter, nadat God ons een kind geschonken had, bedacht het meisje zich, en keerde in mijn huis terug. Mij was dit aangenaam, want mijn vrouw kon haar hulp best gebruiken. Ik echter had er geen flauw vermoeden van, dat mijn zuster achter haar ogenschijnlijke vriendelijkheid een hevige haat tegen mijn vrouw verborg, omdat zij zich door haar verdrongen gevoelde. Na een paar jaren moest ik een grote reis maken, en ik bleef tien maanden weg. Toen ik terugkeerde met groot heimwee in mijn hart naar mijn vrouw en kind, trad mijn zuster mij tegemoet en zei mij, dat mijn vrouw en mijn kind gestorven waren. Zij echter was vlijtig geweest en

had nu een koe op stal, die ook een kalf had. Ik zou mij daarover zeker verheugd hebben, als ik ook tevens niet zo'n groot verlies had geleden. Mijn verdriet was zo groot, dat ik niet kon werken en mijn zaken verwaarloosde, en slechts aan mijn

verloren geluk dacht. Ik merkte niet, dat ik mijn vermogen opteerde, en hoe de dingen van waarde, welke ik bezat, in aantal verminderden. Toen kwam op zekere dag mijn zuster tot mij en zei: 'Lieve broer, ik heb het laatste geld uitgegeven. Als wij niet verhongeren willen, dan zullen wij de koe en haar kalf aan de slager moeten verkopen.' Alles was mij hetzelfde. Ik had me niet om de dieren bekommerd. Toen ik nu echter de stal binnenging, loeiden beide dieren zo klagelijk, dat het mij door het hart sneed. Daarom wilde ik verder niets over de verkoop horen en dit deelde ik mijn zuster mee. De slager was al gekomen. Hij had de dieren nauwkeurig bekeken en nu kwam hij naar mij toe, trok mij ter zijde en zei: 'Ge moet weten, dat ik een beetje verstand heb van tovenarij. Deze hier zijn geen echte dieren. Het zijn betoverde mensen. Ik verdenk

er uw zuster van, dat zij uw vrouw en kind heeft behekst. Als gij mij mijn gang laat gaan, dan zult gij mij binnenkort grote dank verschuldigd zijn.' Deze openbaring deed mij hevigschrikken en ik gaf de man, die zich verder over zijn plannen niet uitliet, verlof om te handelen zoals hij goedvond. Hij nam een bak met water, sprak er enige toverwoorden over uit, ging naar de dieren, die zeer onrustig waren, en terwijl hij ze met water besprenkelde, sprak hij: 'Indien gij als dieren zijt geschapen, behoudt dan uw gedaanten; waart gij echter mensen, neemt dan uw vorige gedaante wederom aan.' Nauwelijks had zijn mond deze woorden geuit, of mijn beminde vrouw en mijn kind stonden voor mij en zij omhelsden en liefkoosden mij, zodat ik van vreugde begon te huilen. Met tranen in de ogen vertelde zij mij, hoe mijn slechte zuster haar betoverd had, om in het bezit van mijn boerderij te komen; en over het gebrek, dat zij geleden hadden, zodat zij bang was geweest, dat zij van honger zouden sterven. Toen had Allah en zijn profeet haar gebed verhoord. De boze tovenares had zich haar eigen gericht op de hals gehaald door de slager. 'O,' riep mijn vrouw, 'schenk onze edele ridder alles wat gij bezit; ik helaas bezit niets meer, want de heks heeft mij alles afgenomen.' Ik gaf de man mijn ring en wat ik nog meer aan sieraden bezat. Toen naderde mijn zuster ons. Zij had geen enkel vermoeden ervan, dat haar slechte daad ontdekt was. Toen zij echter zag dat de betovering geweken was, wilde zij ijlings op de vlucht gaan. Maar de brave slager hield haar vast en riep: 'Ontvang je loon, heks!' Hier staat zij. Is dit geen wonderlijke historie?' vroeg de verteller. 'Dat geef ik toe,' antwoordde de reus: 'de straf van de koopman wordt met een derde verminderd.'

Daarop verzamelde de tweede al zijn moed, en zei tegen de reus: 'Ook ik heb een merkwaardige geschiedenis beleefd. Ik zal ze u vertellen, en gij zult ze nog wonderlijker vinden dan de eerste. Wilt gij dan de koopman een derde van zijn straf schenken?' 'Als de geschiedenis mij bevalt, dan zal het zo zijn,' antwoordde de geest. En de oude man met de honden vertelde:

'Toen mijn vader stierf, liet hij aan elk zijner drie zonen duizend goudstukken na. Mijn oudste broer ging met zijn erfenis op reis, en wij beiden, mijn broer en ik zetten ieder een zaak op. Maar mijn broer, die weggegaan was, had geen geluk. Hij had al zijn geld verloren. Inmiddels had ik wat verdiend en ik gaf hem duizend goudstukken, zodat ook hij een zaak zou kunnen openen. Na enige tijd haalde mijn tweede broer het zich in het hoofd, om ook weg te trekken naar een ander land. Ondanks alle overreding ging hij weg, en na een jaar kwam hij terug in dezelfde toestand als mijn oudste broer. Ik ondersteunde hem met dezelfde som, om hem weder op weg te helpen.

Op zekere dag kreeg ik bezoek van allebei mijn broers, en zij deden mij het voorstel om gezamenlijk op reis te gaan. Ik wist echter uit ondervinding, dat het beter is om een goede gevestigde zaak te bezitten op een en dezelfde plaats, dan een onzekere zakenreis te ondernemen. En ik toonde hun, dat ik er niet de minste lust toe gevoelde, ofschoon zij mij grote winsten en zeldzame genoegens voorspiegelden, wanneer wij onze koopwaren goed van de hand konden doen. Ik ging niet op het plan in, maar keerde naar mijn winkel terug. Maar ieder jaar kwamen zij mij opnieuw met hun plannen kwellen. Gedurende vijf jaren weerstond ik hen, maar het zesde jaar dacht ik erover om het eens met mijn broers te proberen. Ik nam de helft van mijn spaarpenningen, die tot zesduizend goudstukken waren aangegroeid. Die helft begroef ik en deelde de andere tussen mij en mijn broeders, die al hun geld hadden opgemaakt.

Zij maakten mij wijs, dat het buiten hun schuld was gebeurd. ‘Wat moet een koopman beginnen, als er geen kopers komen?’ verontschuldigde zij zich. En zelf beantwoordde ik hun vraag door te zeggen: ‘Dan moet hij zijn spaarpenningen aanspreken’.

Nadat wij lange tijd op zee waren geweest, bereikten wij een mooie stad en wij deden er uitstekende zaken. Wij hadden zoveel verdiend, dat wij hoogst verheugd waren toen wij verder reisden. Onderweg echter ontmoetten wij een arme vrouw, die ons een aalmoes vroeg. Mijn broers scholden haar uit en bespotten haar, terwijl

zij verder gingen. Ik bleef echter staan en gaf haar een rijke aalmoes. Zij reisde met hetzelfde schip als wij en om de terugreis te kunnen aanvaarden, had zij om ondersteuning moeten smeken, zo vertelde zij mij. Zij deed zich voor als een koopvrouw, die zeer slechte zaken had gedaan. Mijn broers waren zeer verstoord over mijn mildheid. Zij vermoedden, dat ik nog een grote som gelds bezat. Ik had er geen vermoeden van, welke boze plannen zij tegen mij smeedden. Toen ik 's nachts lag te slapen, pakten zij mij beet, duwden mij een prop in de mond, zodat ik geen geluid kon geven, en daarop gooiden zij mij in zee. Toen de golven over mij heensloegen en mijn kracht mij begaf, meende ik verloren te zijn. Maar toen gebeurde er een wonder. Toen ik bijkwam, bevond ik mij in mijn huis. Naast mij stond een schone vrouw, die mij lachend de hand toestak. Ik wist niet, of ik waakte of droomde.

‘Ik ben uw behoedster,’ zeide zij. ‘Zie in mij een goede fee, die u van de ondergang redde en u hierheen bracht. Ik ben u echter eerst onder een andere gedaante verschenen, om u te beproeven: ik was de bedelvrouw!’ Ik viel mijn goede beschermvrouw te voet, om haar diep geroerd voor mijn redding te danken. Zij hief mij op en sprak: ‘Gij hebt mij medelijden betoond en mij geholpen, daarvoor heb ik u willen danken. Maar uw broeders, die u naar het leven stonden, moeten de straf voor hun misdaad ondergaan. Kom en zie.’ Hoe schrok ik, toen ik de naaste kamer binnentrad en twee zwarte honden mij kwispelstaartend tegemoet kwamen. Zij drukten zich vleiend tegen mij aan.

‘Tien jaren moeten zij in deze gestalte voortleven,’ sprak de fee, waarna zij mij lachend groette en verdween. Hier ziet gij de dieren. Zeg mij nu, grote geest, of mijn geschiedenis het niet verdient, dat gij een derde van de straf van de koopman afdoet?’ zo besloot de oude man zijn verhaal.

‘Uw geschiedenis is mij goed bevallen,’ sprak de reus, ‘ik zal uw verzoek inwilligen,’

Toen de derde man deze woorden hoorde, verzocht hij de reus ook zijn geschiedenis aan te horen, om als hij ze merkwaardig vond, de koopman het laatste en derde deel van zijn straf te schenken. De reus willigde zijn verzoek in, en de man begon:

‘Allereerst zal ik u dit zeggen: de muilezel, die ik bij mij heb is mijn vrouw. Zij was jong en mooi en wij konden het goed met elkander vinden. Maar ik heb haar zelf betoverd, als straf voor wat zij mij heeft aangedaan.

Op zekere dag moest ik een grote reis ondernemen. Een jaar bleef ik afwezig, totdat ik eindelijk weer huiswaarts keerde. Ik verheugde mij op de hartelijke ontvangst van mijn vrouw, want ik meende, dat zij evenveel naar mij verlangd zou hebben als ik naar haar. Maar, helaas, ik vond mijn huis leeg! Mijn vrouw had mij verlaten en zij woonde bij een afschuwelijke Moor, met wie zij getrouwd was. Gij zult u wel kunnen voorstellen, hoe toornig en verdrietig ik was. Ik ging naar het mij aangewezen huis, waar mijn ontrouwe vrouw woonde. Dadelijk herkende zij mij. Ik ging haar kamer binnen en verweet haar haar slecht gedrag. Zij antwoordde echter, dat zij meende, dat ik niet meer in leven was, omdat zij geen enkele tijding van mij had ontvangen. Daar deze uitvlucht mij niet geldig toeleek en ik haar driftig antwoordde, dat ik het gerecht te hulp zou nemen, om haar in mijn huis terug te laten brengen, nam het slechte schepsel plotseling een beker water, doopte er haar vinger in, en er mij meer dan eens mee besprenkelend, riep zij: ‘Verlies je mensengedaante en word een zwarte hond!’ En terstond was ik een hond en joeg zij mij de deur uit.

Ik liep de straat op, totdat ik bij een slagerswinkel kwam, waar ik een been vond liggen. Door mijn betoverde hondenaar nam ik het been en begon eraan te knagen. De slager zag het, en daar ik hem beviel, lokte hij mij zijn huis binnen. Toen zijn dochter mij echter zag, schrok zij hevig en riep: ‘Vader, vader, hoe kunt gij toch een vreemde man hier binnen brengen?’ De vader begreep niet, wat zijn dochter hiermee bedoelde. ‘Ik zie geen man,’ zei hij verbaasd, ‘waar heb je je ogen?’ ‘Deze hond is een man,’ sprak het meisje. ‘Hij is betoverd, maar als gij het wenst, zal hij zijn vorige gestalte weer aannemen.’ ‘Doe dat,’ zei de slager. Daarop besprenkelde het goede meisje mij met water, waarboven zij enige woorden had gemompeld, en zei: ‘Indien de Schepper het veroorlooft, keer dan terug tot uw vorige gedaante!’ Terstond was ik weer een mens en ik bedankte het meisje met vurige woorden.

Maar ik haatte mijn vrouw, omdat zij mij tweemaal zo slecht behandeld had. Zij moest daarvoor worden gestraft en daarom verzocht ik aan de dochter van de slager om mijn vrouw, die zo trouweloos was geweest, gedurende enige tijd in een dier te veranderen. Het meisje gaf mij water en zei: ‘Ga tot uw vrouw, wanneer zij slaapt, besprenkel haar met dit water en noem daarbij het dier, waarin gij haar wilt veranderd zien: en het zal gebeuren.’ Ik nam het water, ging naar de slaapkamer van mijn vrouw, verstopte mij en toen de nacht was aangebroken en de slechte vrouw ter ruste was gegaan, liep ik zacht naar haar toe. Ik riep: ‘Verander in een muilezel!’ Terstond veranderde de vrouw in een muilezel, en hier staat zij voor u.’ Nu wendde de verteller zich tot het dier en vroeg: ‘Is het niet zo?’ De muilezel knikte met de kop, als wilde zij de vraag bevestigen.

Ook over dit verhaal was de reus zeer verwonderd. Hij schonk nu de koopman ook de rest van zijn straf en gaf hem de vrijheid. Deze omarmde dadelijk in zijn eerste vreugde zijn redders en dankte hen onder tranen voor hun hulp. Die ochtend toch had hij alle hoop opgegeven om nog die dag in leven te blijven, en nu was alle angst en nood voorbij. Geroerd nam hij afscheid van de drie mannen en keerde langs

de kortste weg naar huis terug naar zijn vrouw en lieve kinderen. Hun vreugde was natuurlijk groot. ‘Dus heeft God ons gebed verhoord,’ riep de vrouw, die haar armen om de hals van haar man geslagen had, terwijl zijn kinderen hem als om strijd de handen kusten. Met nieuwe moed en frisse kracht begon de geredde zijn zaak te drijven, waarbij zijn opgroeiende zoons hem hielpen, en nog lang leefde hij in welstand en tevredenheid temidden van zijn gelukkig gezin.

De IJscoman

Door Nellie Donker

Hupsa, heisa, ijscoman,
 Komt u morgen vroeg als 't kan
 Door het Knikkermikkerstraatje?
 Want daar woont mijn tante Daatje,
 Morgen mag ik bij haar eten,
 IJscoman, u mag het weten,
 Ik ben dol op tante Daatje
 In het Knikkermikkerstraatje,
 Als u roept: 'Koopt fijne ijsjes,
 Beste jongens, lieve meisjes,
 'k Heb ze groot, ik heb ze klein,
 IJs met slagroom, wonderfijn!'
 Dan zegt tante: 'Kijk eens, hartje,
 Koop er eentje van een kwartje,
 IJs met slagroom en met krenten

Voor twee duppies en vijf centen.'
Ik ben graag bij tante Daatje
In het Knikkermikkerstraatje,
IJscoman, u mag het weten,
Ik ga morgen bij haar eten,
Hupsa, heisa, ijscoman,
Komt u morgen vroeg, als 't kan?

Padvinder vermist!

Door H.G. Brussee en A.L.C.A. van Nijnanten

Het was nog vroeg, heel vroeg. In de drie patrouille-tenten hoorde je de rustige ademhaling van de jongens, die nog in diepe slaap verzonken waren. Nu en dan draaide er zich één om of praatte even in z'n slaap, maar verder bleef 't stil in het kamp.

Heel anders dan daarbuiten. Daar zongen de fitis, het paapje en de tuinfluiter hun hoogste lied, daar klonk de klagende roep van een paar wulpen en in een naburig bosje riep de koekoek zó hard z'n eigen naam, dat Kas er wakker van werd.

Minutenlang bleef hij stil voor zich uit staren, de handen onder het hoofd gevouwen, en luisterde naar al die jubelende vogels. Heerlijk was 't zo te blijven liggen, 't gaf je zo echt een vakantiegevoel. Even op z'n polshorloge gekeken. Vijf uur. Wat gingen die vogels te keer, van slapen kwam toch niets meer. Dan maar naar buiten. En met z'n bundeltje kleren onder de arm en z'n schoenen in de hand glipte hij tussen de ronkende medebroeders door, de tent uit. Hè, wat

een heerlijke morgen! 't

Leek wel één groot feest, zoveel licht en zon en zoveel bloemen. Zou hij even in zee gaan zwemmen? 't Water zou wel koud zijn op de vroege ochtend, maar wat gaf dat. Hij hoefde er toch niet lang in te blijven, 't was maar om een frisse duik te doen. Maar nee, hij deed 't toch niet. De hopman had het ten stelligste verboden. 'Niemand die alléén gaat zwemmen,' was uitdrukkelijk afgesproken. Dan maar even poedelen onder de pomp op de naburige boerderij. Een paar minuten later was Kas al weer terug. Even kijken of er al eentje wakker was geworden. Maar nee, ze lagen nog allemaal in diepe slaap. Hoe konden ze toch! Bij zulk mooi weer! Nou, dan trok hij d'r maar alleen op uit. Dan ging hij op z'n eentje een flinke tippel maken. Twee uur tijd had hij toch zeker vòòr de reveille geblazen werd. Als hij maar voor het ontbijt terug was, dat was 't voornaamste. En zo stapte Kas weg. Kas, jongen wat ga je beginnen. Maar ja, hoe kon hij nu weten dat...

En zo begon er een dag, die wel tot de meest opwindende van het hele kamp zou behoren. Die arme Kas. Hij was zich van niets bewust. Hij zag alleen maar zon, hij hoorde alleen maar vogelgejubel en heel in de verte de klotsende golfjes aan de strandreep.

Geen wonder, dat hij een vrolijk liedje floot, 't Was of hij alleen op de wereld was, hier in dit stukje aards paradijs. Toch was dat niet zo... Twee ongere individuen volgden hem al een tijdlang. De ene was een lange kerel van een jaar of veertig met een bleek gezicht, pafferig dikke wangen, loerende ogen, een beetje mank in z'n lopen. De tweede was donker, kleiner en sterk gespierd. Beide in een soort rijbroek, zwarte laarzen en blootshoofds. Kas, Kas, waarom kijk je toch niet rond. Waarom ga je alleen uit jongen, als iedereen slaapt...

'Zeg,' fluisterde de kleine, 'asse we nou die goosser daar meenemen, dan laten we hem de poen wegbrengen.'

'Verdraaid,' was het antwoord, 'geen gek idee. Jij hebt toch soms slimmer gedachten dan je van dat stomme snuit verwachten zou. Maar hoe...' De rest van het gesprek ging verloren in een zacht gefluister.

Kas stapte voort. Gevaar? Hij was er zich niet van bewust. Hij floot het ene wijsje na het andere en voelde zich één met de natuur, de vogels floten immers ook, die waren ook blij, ook zorgeloos net als hij. Die hadden altijd vakantie. De zijne begon al aardig op een eindje te lopen. Nou, niet klagen zeg. 't Kamp zou nog drie volle dagen duren. En dan was de vakantie nog niet afgelopen. Als hij thuis kwam, had hij nog volle veertien dagen. En bij vader en moeder thuis was 't immers ook heerlijk. Hoe zouden ze 't daar maken? Vader was natuurlijk al lang weer druk aan 't werk, en Moeder niet minder. Die had 't altijd druk met al z'n broertjes en zusjes, vooral met de kleine Leo die nog in de wieg lag. Zo, nu dat bosje nog door, dan moest hij wel zo ongeveer de strandreep voor zich zien liggen. Dan rechts af, langs de verlaten bunker uit de oorlogsjaren, nou, dan zou 't wel zo ongeveer tijd worden om terug te gaan. Dan was hij mooi op tijd weer binnen. Plots een gekraak van takken, een hevige duw in z'n rug, waardoor hij omver tuimelde, een hand, die hem de mond dichtdrukte zodat hij geen kik kon geven en daar lag Kas hulpeloos op de grond. Eén kerel naast hem, een andere met de knie op z'n borst, 't Was gebeurd voor hij ook maar iets had kunnen doen. Geen geluid was over z'n lippen gekomen, geen vinger had hij tot verweer kunnen uitstrekken. Daar lag hij nu. Misschien maakten ze hem wel dood! Maar verdorie nog aan toe, dat hoefde je toch allemaal maar niet goed te vinden. Waren die lui nou gek om iemand zo maar tegen de vlakte te slaan! En er laaide een golf van verzet in hem op, een uitbarsting van woede, die hem een reuzenkracht gaf. Met één ruk was Kas los, sprong op en gaf een van de bandieten zo'n por in z'n maag, dat deze achterover viel. Hij was vrij, hij wilde wegrennen, maar een slag als een molenwiek deed hem weer neervallen. De andere schurk was mee gaan spelen en diens zware knuist had hem net midden tussen de ogen getroffen. Als een blok viel Kas op de grond. Toen werd alles donker om hem heen. Hij was bewusteloos...

* *

'Hè-hè, zeg jongens, zeg lui, word eens wakker! Sjonge jonge, wat zijn we langslapers zeg. 't Is half acht. Eeuwig zonde om met dit prachtweer zo lang te blijven maffen. Allo lui, d'r uit allemaal!'

Met die woorden opende de vaandrig de nieuwe dag. Geen tien minuten later was de hele troep in de kleren en begon het gewone kampwerk: tent opruimen, brood snijden, vuur aanleggen, schoenen poetsen, thee zetten, enz. Midden in die gezellige drukte klonk plotseling een stem: 'Zeg waar is Kas, hebben jullie Kas al gezien?' Nee... Kas... ja verdraaid, die was er niet. Die was weg. Niemand had hem gezien. Die was ze zeker allemaal te vroeg af geweest en d'r op z'n eentje op uitgetrokken. Zou dadelijk wel boven water komen, zodra er wat te bikken viel. O ja, vast en zeker!

De tenten waren inmiddels al weer op orde. De boterhammen stonden klaar. Het wachten was op de eieren, die net in de pan met kokend water waren gedaan. En toen tenslotte de thee nog opgeschonken was in de aan alle kanten gedeukte blikken theepot, toen was alles gereed voor het zoveelste ontbijt. Maar van Kas nog geen spoor te bekennen. Gek toch, die was altijd zo op de klok. En als hij dan zo vroeg op pad was gegaan, dan moest hij nu toch wel trek hebben, zou je zeggen. Maar ja, hoe gemakkelijk kon hij niet een beetje te ver zijn afgedwaald. Hij zou zó wel komen. Geen mens die aan enig gevaar dacht. Wat kon er nu gebeuren op zo'n rustig eilandje? Van verdrinken was geen sprake, dat bewees immers z'n badpak aan de lijn. Maar toen 't later werd, toen het ontbijt al lang was afgelopen, toen de kopjes al afgewassen waren, toen begonnen de jongens toch wat meer aandacht te wijden aan het geval. Allerlei onderstellingen werden geopperd, allerlei gissingen gemaakt. Vooral de kampeiding begon zich kennelijk minder op z'n gemak te voelen. Was er dan tòch iets aan de hand? De jongen mocht een ongeluk gehad hebben, hij lag misschien ergens met een verstuipte enkel, wie weet had hij een been gebroken. Och kom, nonsens, hij zou wel komen, waarom nu dadelijk aan iets ernstigs gedacht! Die jongen was wat ver afgedwaald. Misschien stond z'n horloge wel stil.

De hopman probeerde wat te fluiten, wat gekheid te maken, maar van harte ging 't toch niet. Vaker dan hij zelf weten wilde, keek hij stiekem op z'n horloge. Negen uur, geen Kas, tien over negen, geen Kas, half tien, nog niemand. Het begon toch wel vervelend te worden. Hij moest hem straks toch maar eens flink de waarheid zeggen. Was die jongen nou helemaal gek om de hele club in angst te laten zitten door zijn gekke streken. Dat waren toch geen manieren, verdorie nog toe, hij was toch met anderen uit, daar moest hij toch aan denken. Hij kon die jongens toch maar niet allemaal laten wachten tot het hem beliefte om thuis te komen. Maar ze gingen zwemmen hoor, net als anders!

‘Allo lui, we gaan zwemmen. We kunnen moeilijk met z'n allen op één man wachten. Zwemgoed pakken en aantreden hoor, binnen twee minuten.’

Even roezemoesde alles door elkaar. Ze waren in een oogwenk klaar om te vertrekken.

‘Toch was 't misschien wel goed,’ waagde Geert, die evenals Jaap en Kees wat wit om de neus zag, ‘als er een van ons in het kamp bleef.’ Je kon nooit weten hè. D'r mocht Kas eens iets overkomen zijn, hij zou misschien met een verstuipte enkel binnen komen strompelen. Nee, 't was toch wel prettig als er dan iemand in 't kamp was om hem te verbinden. ‘Laat mij maar blijven,’ bood Jaap aan. Hij wou zich groot houden en daarom voegde hij er gewild-vrolijk aan toe: ‘U weet, ik vind het helemaal geen straf om hier in de zon nog wat te maffen.’ De hopman had Jaap wel door en zei: ‘Goed, blijf jij maar op je broer wachten.’ Toen wandelde de troep weg, het duin over naar de blinkend witte strandvlakte, waar in stralende zon de golven aan- en afrolden. Ondanks het heerlijke weer lag er toch een gedrukte stemming over de troep. Ze lachten wel, maar 't ging niet van harte. Van een echt leuke, gezellige stoeipartij kwam al evenmin iets terecht. Dat Kas niet was komen opdagen, hinderde hen geducht. Het zwemmen werd, alsof 't afgesproken was, ingekort. De weg naar het kamp werd beslist sneller afgelegd dan anders. En hoewel de naam Kas niet genoemd werd, zweefde die in aller gedachten en maakte allen stil. Hoe dichterbij het kamp, hoe stiller ze werden, hoe vlugger de pas. En toen ze thuiskwamen en zelfs de rustige Jaap een uitdrukking van angst in z'n ogen had, toen stonden ze eensklaps

verslagen bij elkaar. Ja, nu stond 't wel vast. D'r was iets aan de hand. D'r moest iets gebeurd zijn en iets ernstigs ook...

Geert en Kees waren er 't beroerdste aan toe. De tranen prikkelden achter hun oogleden en er lag een beklemming op hun borst alsof er ik weet niet wat op drukte. 't Hele kamp was tot dusver prachtig geslaagd. En nu tegen 't eind deze lamme geschiedenis. Ze konden toch niet zonder Kas thuiskomen? Ja, d'r moest wat gebeuren. En gauw! Maar wat... wat in vredesnaam?

Met grote stappen liep Geert heen en

weer. Ja, ja misschien was dat toch het beste. Zij waren tenslotte hier vreemd. Als er dan gezocht moest worden, dan moesten ze de hulp inroepen van iemand, die hier al jaren woonde en het terrein door en door kende. Zou... O ja, die zou het vast wel doen. En zonder er aan te denken, dat hij toch eigenlijk eerst de hopman om toestemming moest vragen, holde hij weg over de smalle duinpaadjes naar de duinpan waar ze twee avonden van te voren het eenzame huis van de heer Ten Braak, de kunstschilder, beslopen hadden. Als die nu maar thuis was! Wellicht was hij er op uit getrokken met dit heerlijke weer.

Heerlijk weer? Dat drong nauwelijks tot Geert door. Hij hoorde de vogels niet, hij merkte het konijn niet op dat z'n pad kruiste en hij zag geen bloemen tussen de helmpollen, waarover hij door z'n grote haast telkens struikelde. Hij voelde alleen een vreemde klopping in z'n hoofd, iets van pijn in z'n borst. Geert was angstig, echt angstig om Kas.

Met een klop op de deur kondigde hij z'n komst aan. Nòg een en nog een. Onbeleefd vlug, onbeheerst hard. Goddank, daar hoorde hij voetstappen. O gelukkig, de schilder was thuis! Geert had wel kunnen huilen van blijdschap. De heer Ten Braak deed open.

‘Wel boy, wat is er? D'r is toch niets gebeurd joch? Je kijkt of je hulp komt zoeken. Kom erin.’

Binnen brak de spanning. Even slikte Geert met grote moeite iets weg. En toen kwam 't er met horten en stoten uit, hoe bij het opstaan gebleken was dat z'n broer Kas weg was. Hoe ze d'r eerst helemaal niets achter gezocht hadden, maar dat 't nu al bij elven was, en nog geen Kas gezien.

‘Meneer, help ons, help ons. Zeg toch wat we moeten doen. U bent hier bekend en wij niet.’ En op hetzelfde ogenblik brak de grote Geert in tranen uit.

‘Stil toch beste jongen, rustig nou toch. Ik geef toe dat het er ernstig uitziet. Er moet iets gebeurd zijn, maar nu hoeft je toch nog niet dadelijk aan het ergste te denken? Ben je mal, d'r zijn zoveel andere mogelijkheden. Misschien lach je over een uurtje om je eigen angst. Maar ja, helpen wil ik je natuurlijk met alle genoegen. Ik ga met je mee.’

Dat de vriendelijke man zelf, ondanks z'n geruststellende woorden, allerminst gerust was, zag je wel aan de ernstige trek over z'n gezicht. Haastig sloot hij de deur achter zich en geen minuut later was hij met Geert op weg naar het kamp.

‘Kan hij zijn gaan zwemmen?’ informeerde de schilder.

‘Nee,’ zei Geert, ‘zijn badpak hing droog aan de lijn.’

Een zucht van verlichting ontsnapte zijn metgezel. Dat dus niet, gelukkig, Niet verdronken, zoals hij van 't eerste ogenblik af bij zichzelf gevreesd had. Dat dus niet. Z'n trekken ontspanden zich en met een klap op Geerts schouder klonk het:

‘Maar deksels nog toe, dan moet hij toch ergens zijn. Terschelling is geen rovers-

hol. Dan kán er toch ook niets gebeurd zijn, jô, dan zal hij verdwaald zijn of, in het ergste geval ligt hij ergens met een verstuikt pootje en weet niet thuis te komen.'

Zo waren ze al pratend het kamp genaderd, waar de jongens in groepjes bijeenstonden en het geval bespraken. Een zucht van verlichting ging er op, toen ze de schilder zagen en inwendig bewonderden ze Geert, die op het idee gekomen was om de heer Ten Braak erbij te halen.

'Goede morgen,' begroette de schilder de jongelui. 'Waar is jullie hopman? Vraag hem, of hij mij direct kan ontvangen.'

'Gaat u maar mee,' zei Tonny en hij bracht de hulpvaardige man naar de leiderstent, waar de hopman en de vaandrig in een ernstig gesprek gewikkeld waren. Verrast keken de leiders op, toen ze de heer Ten Braak zo plotseling voor zich zagen staan en meteen liep het gesprek over Kas.

Eindelijk besloot de schilder: 'Ja, dat is de enige mogelijkheid mijne heren, zoeken, zoeken en nòg eens zoeken. Laat er echter één hier blijven om de wacht te houden.'

'Goed,' sprak de hopman, 'ik zal de jongens in vier groepen verdelen, en dan stropen we meter voor meter het hele duingebied af. 't Is nu bijna half twaalf. Laten we maar onmiddellijk gaan.'

En zo gebeurde het. De jongens vertrokken in vier verschillende richtingen. Wat was er over van hun speelsheid, van hun uitgelaten vrolijkheid en van hun branie? Niets, maar dan ook helemaal niets. Stil zochten ze hun weg, geen woord werd er gewisseld, bosje na bosje werd nagespeurd, elke duinpan onderzocht. Ze keken naar zandverschuivingen, ze speurden van elke hoge top de omtrek af, ze riepen tevergeefs Kas' naam.

Er lag een drukkende hitte over het duinlandschap, ze voelden het niet. Er trokken wolken voor de zon, ze merkten het niet. En naarmate de tijd verstreek,

groeide de spanning tot een haast niet te dragen beklemming.

'Wat denkt u ervan?' zo wendde Geert zich tot de heer Ten Braak. 't Was een angstige vraag na meer dan een uur van hopeloos zoeken. Ja, de verantwoordelijkheid drukte zwaar op Geert, zwaarder dan op z'n jongere broers Jaap en Kees, en van minuut tot minuut stelde hij zich voor, hoe dat straks toch wel moest als ze bericht

naar huis moesten sturen. Kas verdronken? Verongelukt? Ja, Geert had wel geen directe schuld, hij kon hem toch niet aan een touwtje houden, maar toch... maar toch... Hij moest een paar keer slikken om die brok achter in de keel kwijt te raken.

Maar plotseling, nog vóór de heer Ten Braak Geert's vraag beantwoordde, klonk daar een kreet van Roelie:

‘Kom eens gauw, kom eens gauw. Vlug, hier naar toe. Ja, hier beneden.’

Ze liepen, ze rënden... De duindoorns voelden ze niet, ze liepen blindweg in de richting vanwaar het geluid klonk. Lag Kas daar? Bewus-

teloos? Dood misschien? Het hart klopte Geert in de keel, het bloed suisde in zijn oren, z'n slapen bonsden.

Daar waren ze bij Roelie. Hij zat op z'n hurken en hield wat in de hand. De schilder was er 't eerst bij.

‘Wat heb je jongen,’ zei hij, ‘waarom riep je?’

‘Of,’ vervolgde hij met een besliste teleurstelling in z'n stem, ‘was het om dat boekje? Geef eens hier. Ken je 't? Is 't van Kas soms.’ Roelie reikte de heer Ten Braak een kleine leren zakagenda aan, maar Geert, alle respect vergetend, griste het deze uit de hand. Met zenuwachtige bewegingen deed hij 't open, zocht koortsig snel de eerste bladzijde op en gaf toen met een wanhoopsgebaar het boekje aan de schilder terug.

‘Het is van Kas, z'n naam staat er in.’

‘Maar hoe ter wereld...,’ riep de schilder, ‘hier ligt nòg wat, kijk een jongensbeurs en hier een knoop van een padvindersonnekleed met nog een stukje van de stof eraan.’

Toen wisten ze het met zekerheid, hier was iets gebeurd. Kas had gevochten, Kas moest aangevallen zijn, maar waarom? Door wie dan toch? En wat was er verder gebeurd? Waar was hij nu?

‘Jongens, hier houdt ons werk op. Terug naar 't kamp, als de drommel de fietsen gepakt en naar de dichtstbijzijnde politiepost. Dat ziet er ernstig uit, heel ernstig. Kas is overvallen en heeft gevochten met zijn aanvallers, dat is buiten elke twijfel.’

* *

‘Maar zijn jullie van wat je zegt heel zeker? Want verdikkie nog toe, we zitten hier toch niet in de Wild-West. Zo maar iemand tegen de grond slaan en doen verdwijnen, dat... tja... dat is toch niets voor ons zo vreedzaam eilandje. Dat heb ik nog nooit meegemaakt en ik ben hier van 't zomer toch al meer dan twintig jaar.’

De agent speelde met z'n potlood. Als de heer Ten Braak die hij wel kende er niet bij was geweest, dan had hij aan 't hele verhaal weinig waarde gehecht. Even twijfelde hij wat hij zou doen. Toen nam hij de telefoon van de haak. ‘Hallo, hier politiepost West-Terschelling. Mag ik inspecteur Jeltjes uit Midsland even? Ja, met brigadier Van der Ven. Wilt U mij dadelijk met inspecteur Jeltjes aansluiten?’

De verbinding aan de andere kant van de lijn was er gauw.

‘Hallo inspecteur, met brigadier Van der Ven. Ja, inspecteur. Ja, 't komt in korte trekken hier op neer...’ en toen volgde het hele relaas wat wij al kennen. De heer Ten Braak en Geert konden weinig verstaan van wat er aan de andere zijde van de draad gezegd werd, maar uit de loop van het gesprek bleek toch wel, dat alles heel ernstig genomen werd. Even later legde de brigadier de hoorn neer en vroeg even te wachten. De inspecteur zou zo hier zijn, had hij gezegd.

Een kwartier verliep. Het was stil in het drukkende warme lokaaltje. Geen woord werd er gewisseld. Ieder was met z'n eigen gedachten bezig. Alleen de brigadier, die met de handen in de zak rondliep en ze d'r alleen uithaalde om z'n pijp uit te kloppen, mompelde af en toe iets.

Daar knarsten remmen, een portier werd dichtgeworpen, stappen klonken op het grind en even later stapte een inspecteur met nog een agent en een mooie, grote politiehond het bureau binnen. Brigadier Van der Ven bracht het saluut en de beide klagers stonden op om zich aan de inspecteur voor te stellen. Stoelen werden bijgetrokken en daar begon het verhoor. Koel, zakelijk en scherp. Geen detail werd

vergeten, zelfs de kleinste bijzonderheden werden vlug genoteerd. De gevonden knoop werd aandachtig bekeken, de stof met een loep onderzocht. Maar tot een oplossing van de raadselachtige verdwijning kwam men niet. Toch scheen er enig licht in deze duistere zaak door te breken. Want op de vraag van de schilder wat de inspecteur er van dacht zei deze:

‘t Is vreemd, heel vreemd. Vannacht is er in een van de hotels te Midsland ingebroken, 't Is mogelijk, dat we verband tussen beide misdrijven moeten zoeken. We zullen het onderzoek in elk geval voortzetten. Gaat u maar mee.’ Weg reden ze in de auto. In het kamp gaven ze de speurhond ‘lucht’ aan door Kas gedragen kleding. Maar de wind had het spoor al doen verwaaien en een paar uur later kwamen ze onverrichterzake terug. En toen de duisternis inviel en de warme dag in een nog drukkender nacht overging, lagen alle jongens op hun veldbedden, maar geen hunner deed ook maar een oog dicht.

Kas bewoog zich. Even maar. Au, z'n hoofd, 't Leek wel of ze d'r met hamers op sloegen. Een akelige weeë smaak van bloed zat er in z'n mond. Langzaam bracht hij z'n hand omhoog, au, au... elke beweging deed hem razende pijn. 't Was of ze met een priem door al z'n spieren staken. Hij opende de ogen, maar hij zag niets. Ja toch, als hij heel scherp keek, meende hij in 't donker heel flauw een grijze muur voor zich te zien op rij zen. Waar wás hij toch? Wat was er gebeurd? Hoe kwam hij hier? Nee, niet denken, dat maakte z'n hoofdpijn nog erger. Gelukkig, even later viel hij in slaap. De uren verstreken, z'n ademhaling werd rustiger en dieper, de kleur begon op z'n bleke gezicht terug te komen. Kas sliep.

De slaap deed hem goed. Toen hij uren later de ogen opsloeg, toen was er nog wel dat doffe suizen in z'n bol, maar hij kon z'n hoofd nu toch al wat opheffen en rondkijken, al zag hij niet veel meer dan een donkere ruimte, waar vrijwel niets te onderscheiden was. Met moeite kwam hij overeind. O, daar kwam die pijn weer terug. Zijn hoofd, zijn hoofd. Weer moest hij even de ogen sluiten om die weeë misselijkheid en duizeligheid te overwinnen.

Maar na een poos kreeg de krachtige jongensnatuur de overhand. Toen ook kwam de herinnering terug. Alsof er een mist optrok, zag hij weer alles wat er gebeurd was, hoe twee schurken hem hadden aangegrepen, twee tegen één, twee grote vlegels tegen één jongen, bah, die lafaards. En hij glimlachte toch ondanks alles heel even, bij de herinnering hoe hij die ene in het zand getimmerd had. Weer zag hij in de gedachten die andere knul op hem loskomen, en toen, toen wist hij niets meer. Hoe hij hier kwam, een raadsel. Waar hij was, een raadsel. Hoe hij d'r ooit uit moest komen, een nog veel groter raadsel. Hij probeerde z'n gedachten te ordenen. Waarom zouden die kerels dat gedaan hebben? Waarom, waarom? Om z'n geld niet. Of toch? Hij miste z'n portemonnaie. Nou ja, daar zouden ze ook niet vet van worden! Drie of vier gulden hoogstens. Als 't daarom begonnen was, nou. Maar dáárvoor hadden ze hem toch niet bewusteloos hoeven te slaan. En z'n horloge had hij ook nog. En z'n portefeuille ook. Daar zat nog wel een tientje in. Nee om geld was 't niet te doen geweest. Maar waarom dan wel? Wat wilden ze dan van hem? Als vader en moeder ervan hoorden, jô, wat zouden die er een verdriet om hebben. Vooral moeder, die zoveel van hem hield... Toen loste alle pijn, alle spanning, alle wanhoop zich op in een hartstochtelijke huilbui.

Hoe lang Kas nu al in de bunker gezeten had, wist hij niet. 't Was veel te donker om op z'n horloge te kijken en lucifers had hij niet. Misschien stond het ook wel stil. éven luisteren. Nee 't tikte nog. Dan kon hij hier nog geen volle dag opgesloten zijn. Opgesloten! Gevangen gezet door twee schobbejakken! In z'n vakantie nog wel! En er laaide een verzet in hem op, een machteloze boosheid, die zich uitte in trappen op

de grond en in 't ballen van z'n vuisten. Als hij... later die kerels ooit tegenkwam, dan waren ze nog niet gelukkig! Hoe zagen ze d'r ook weer uit. Had die ene met z'n pafferig gezicht geen rood haar! Ja, ja zeker, die knul die hij zo'n opdoffer verkocht had, ja dat was een rooie. Die andere was donker, kleiner en magerder, die had een echt gemene tronie. Had hij die gezichten vroeger al eerder gezien? Vast niet. Kas had een heel goed geheugen voor dat soort dingen. Nee, vooral dat dikke pafferige gezicht van die rooie zou hij anders vast en zeker herkend hebben. Wat zouden z'n makkers nu doen? Die

zouden hem wellicht zoeken, maar waar? Stellig niet in een van de bunkers, onderaardse betonnen schuilplaatsen, die de Duitsers in de bezettingsjaren overal langs de kust gebouwd hadden. Zonder sleutels kon je er trouwens meestal niet inkomen. Hoe kwam hij ooit hier weer uit? Als hij eens ging schreeuwen, heel hard. Misschien had hij geluk en waren er toevallig mensen in de buurt, die hem zouden horen en de politie waarschuwen. Maar nee, schreeuwen was zinloos: de dikke muren zouden geen enkel geluid doorlaten. Moedeloos zette Kas zich weer neer.

Uren verstreken. Of waren 't maar kwartieren? Kas wist 't niet. Uit verveling begon hij, op de tast, wat heen en weer te lopen langs de betonnen muren van z'n cel. Die was niet groot, zes stappen in de breedte, zes in de lengte. Een, twee, drie, vier, vijf, zes. Rechts-om. Een, twee, drie, vier, vijf, zes. Opnieuwrechts-om. Een, twee, drie, vier, vijf, zes, en nog eens: een, twee, drie, vier, vijf, zes. Rond was hij. Maar weer van voren af aan.

Hoe lang hij 't deed? Kas wist het niet. Misschien vijftig, misschien honderd, misschien wel tweehonderd keer. En toen... ineens... daar klonken voetstappen... iemand, die door een lange gang aan kwam sloffen... een slot dat knarste... Daar ging de deur open en in 't licht van een elektrische zaklantaarn verscheen een rood pafferig gezicht. Dat was 'm! Kas' ogen kregen een harde trek, al z'n spieren spanden zich tot het uiterste. En net als bij een kat die op 't punt staat z'n prooi te bespringen, kromde zich z'n rug. Maar de rooie had 'm door, begreep z'n bedoelingen.

‘Kalm aan, manneke! Wou jij misschien eens even ondervinden hoe deze revolver schiet? Best hoor. Niemand zou 't hier horen. Hou liever je gemak en luister: We hebben je neergeslagen en hier in een bunker gebracht, omdat we je nodig hebben. We hadden geen andere keus. Je moet ons helpen met...’ ‘Nooit en nooit help ik jullie, versta je dat. Je laat me d'r uit, of ik...’ Een

knal, die honderdvoudig weerkaatste, een stinkende kruitdamp en een kogel, die ergens in een muur terecht kwam, dat was het antwoord.

‘Die was mis, ventje, maar weet goed, de volgende is raak, Dit was maar een waarschuwing voor je, maar ik waarschuw geen twee keer, laat je dat gezegd zijn.’

Kas was achteruit geweken. Met die kerel viel niet te spotten. Het was raadzaam om maar heel stil en rustig te zijn, want die rooie driftkop bleek lang niet ongevaarlijk. En - tja, tenslotte wat hadden ze met hem voor. Doodmaken scheen hun plan niet, dan hadden ze dat al dadelijk kunnen doen. Nee, ze voerden wat anders in hun schild. Maar wat? Gelukkig, dat z'n hersens weer werkten. Hij zou er gebruik van maken. Even keken ze elkaar zonder te praten aan. Toen klonk het op afgebeten toon:

‘Ga mee, maar ik waarschuw je: Probeer niet te vluchten! Je zou nog geen halve meter ver komen. En nu door die deur en rechts-af.’ Tjonge, wat was zo'n bunker groot. Wel honderd vertrekken waren er, verbonden door onderaardse gangen. Er scheen geen einde aan te komen. Eindelijk, klonk het: ‘Hier moeten we zijn. Doe die deur aan je linkerhand open en ga binnen.’

Kas deed, zoals hem bevolen werd. De deur achter hem klikte dicht en in het gele schijnsel van een petroleumlamp zag Kas nu ook de andere schurk, gezeten aan een tafel waarop de resten van een maaltijd stonden. Een tijdlang bleef er een onheilspellende stilte in de benauwde ruimte hangen. Toen sprak de zwarte, die de hoofdpersoon scheen:

‘En - is hij murw? Of heeft hij nog praatjes?’

‘Nee, die heb ik hem al afgeleerd. We maken korte metten met lui die een grote mond opzetten. Dat weet-ie al.’

‘Zo-zo. Hier, eet wat, je zult wel honger hebben. In anderhalve dag heb je nog geen natje of droogje gehad,’ en de aanvoerder van het tweetal reikte Kas een snee brood, belegd met een paar flinke schijven spek. 't Water kwam Kas in de mond. Maar toch zei hij op kalme, besliste toon:

‘Ik heb jullie eten niet nodig; dat kun je wel houden.’

Er klonken een paar ruwe verwensingen, en toen de stem van de kleine zwarte: ‘Je hebt veel noten op je zang, kereltje. Maar we komen met jou wel klaar. We hebben geen haast. Morgen komt er weer een dag. Dan zul je wel een toontje lager zingen. Breng hem maar weer weg en - denk erom, de boel goed op slot hoor.’

Een nieuwe tocht door de kille gang, een harde schop tegen zijn zitvlak, waardoor hij z'n cel binnentuimelde, een knarsen van het zware slot en weer was er duisternis en doodse stilte rondom Kas. Dat was te veel voor de arme jongen en wanhopig barstte hij in snikken uit.

* * *

Hoe lang hij er gelegen had wist hij niet, want eindelijk had de slaap als een reddende engel zich over hem ontfermd. Nu was hij weer klaar wakker. Hij rekte zich eens uit. Hij was stijf, dat kwam van die klamme vloer. Die was ook al van beton. Daar kwam hij met z'n zakmes nooit door. Belachelijke gedachte. Nee, met een mes begon je niets in die dikke muren. Toch wel een avontuur zeg. Ja, dat is te zeggen, als hij er ooit. uit kwam. Uit kwam? Uit kwam? Wel, wat deksels nog aan toe, natuurlijk kwam hij er uit. Maar ja, niet door woede. Niet met kracht. Niet door op te spelen.

Dat had hij nu wel ondervonden. Dan maar met list, met slimheid. Dat zou de enige uitweg zijn. Ja, maar dan moest hij die lui ook niet zo boos maken. Dan moest hij handig zijn en in vredesnaam maar net doen of hij goede vrienden met hen worden wilde. Uur na uur ging voorbij. Geen geluid drong tot hem door. Hij begon echt bang te worden. Zouden ze nog wel terugkomen? Hij ging om de tijd te korten jaartallen repeteren, Franse woordjes opdreunen. Zingen wilde niet lukken, fluiten al evenmin. Wacht eens... hoorde hij daar iets? Of was het maar verbeelding? Nee, daar had je 't weer.

Voetstappen! Dat zou die zelfde knul wel zijn. Eindelijk! Nou niet brutaal zijn of opvliegend. Het slot knarste, een felle lichtstraal schoot uit een lantaarn en tastte de muren af, terwijl een ruwe stem hem scheen te striemen toen het klonk: 'Zo, een beetje toeschietelijker vandaag? 't Is je geraden hoor. Ons geduld is op, laat ik je dat vertellen.'

'k Zal het proberen, meneer,' zei Kas en op 't zelfde ogenblik had hij het land aan zich zelf. Meneer, meneer tegen die vent, tegen zo'n... Pas nou op Kas, zei een inwendig stemmetje, je wou immers een slim spelletje met die boeven spelen, bederf het dan niet, driftkop die je bent. En om elke achterdocht weg te vagen, wist hij uit z'n keel te wringen:

'k Zal doen, wat u van me vraagt, meneer.'

'Goed, kom dan maar mee. Maar je weet 't hè, geen kunsten, anders komt mijn proppenschietter d'r weer aan te pas en de rooie mist nooit, versta je.'

Weer dezelfde tocht van gisteren. Weer datzelfde vertrekje, weer die onheilspellende stilte voor de andere begon te praten. Maar 't was nu een heel andere Kas, één die zichzelf in bedwang had, die ineens wel tien jaar ouder en rustiger leek.

'Hij is mak,' fluisterde de rooie, maar niet zo zacht of Kas had 't gehoord. 'Ik zou maar open kaart spelen. Hij doet 't wel. Hij ziet best, dat er geen keus is.' 'Luister,' begon de kleine zwarte. 'Je snapt wel, dat we er een bedoeling mee hadden, toen we je neersloegen. Je moet ons helpen. O, 't heeft niet veel om 't lijf hoor, 't is doodgemakkelijk. En als je 't er goed afgebracht hebt, ben je vrij. Volmaakt vrij! Wil je of heb je nog dezelfde koppige bui van gisteren?'

'Ik wil jullie helpen, omdat jullie me dwingen,' zei Kas die heel goed begreep dat hij zijn rol nu zo goed mogelijk spelen moest. Maar toch kon hij niet nalaten erbij te voegen: 'Geen schurkenstreken hè, daar doe ik niet aan mee, nou niet en nooit niet.'

'Kalm een beetje hè, of je gaat weer naar je cel en zie dan maar dat je d'r nog ooit uitkomt. Mond dicht en luisteren. Er is maar één antwoord, dat we van jou verwachten. Dat is: onvoorwaardelijk ja. We zullen ronduit met je praten en er geen doekjes omwinden. Luister. Er is hier op het eiland een schatrijke Engelse dame. Ze had zoveel juwelen en gouden sieraden bij zich, dat wij met z'n tweeën er ons hele leven van zouden kunnen rondkomen. Nou, om kort te zijn, die hebben wij eergisternacht ingepikt. Doodenvoudig. Die zitten nu hier in dat kleine pakje. Dat is minstens een f 80.000 waard. Maar je begrijpt natuurlijk best, dat mens heeft de hele politiemacht opgetrommeld. Alles zoeken ze af. Bijna niemand komt van het eiland af of heel z'n bagage wordt onderste boven gehaald. Bij de haven en op de boot naar Harlingen is 't een fouilleerpartij tot en met. Als wij dat pakje mee durven te nemen zijn we d'r zo bij. We zien er nu niet bepaald... hm... betrouwbaar uit, zie je. Maar zo'n melkmuil als jij zult daar nog geen last van hebben. Natuurlijk zal de politie opdracht hebben om tegelijk naar een vermiste padvinder, dus naar jou, uit te kijken. Daarom moet je je apenpakje uittrekken en een broek en trui van ons aandoen. Als ze je aanklappen, zeg je maar dat je als lichtmatroos op een logger hebt gevaren maar dat je in West-Terschelling hebt afgemonsterd en nu naar de vaste wal terug wilt. Dat geloven ze wel en dan laten ze je wel door. Kort en goed, jij neemt de boot van 4 uur, mèt de juwelen. Ik ben d'r ook en mijn maat ook, zonder dat we iets verkeerd bij ons hebben. We blijven vlak bij je en - haal geen kunsten uit vriendje. Als je ook maar een poging doet om ons d'r bij te lappen, ben je d'r geweest. 't Is maar dat je 't goed weet. Die 80.000 gulden laten we ons niet ontsnappen. Begrepen? En nou - doen of niet?'

Wat er in Kas omging? Hij zou 't zelf niet kunnen navertellen. Heel z'n hoofd leek één grote mallemolen, hij kon niet rustig denken. Alleen één ding wist hij zeker: niet meer in die donkere bunker terug, in 's hemelsnaam dat niet. Dan maar dat andere. Wie weet kwam er nog uitkomst, en in ieder geval kreeg hij tijd om na te denken. Door nù te weigeren bereikte hij niets. Dus dan

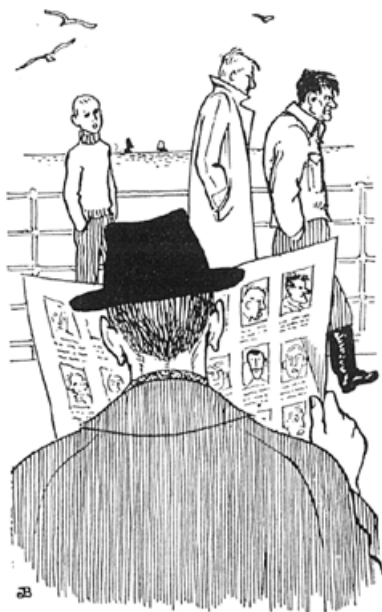
maar doen? Hij zag geen andere weg. Toen boog hij het hoofd en zei zacht: 'Goed, ik ben bereid om jullie te helpen.'

'Ik dacht 't wel, dat je te veel verstand had om nee te zeggen,' was 't antwoord. 'Maar nog eens kerel, verzin nu geen smoesjes. Probeer nu niet om de boel in de gort te gooien, want verdraaid nog aan toe je gaat er aan!'

'Daar, eet nu eerst maar, je ziet groen van de honger.' En omdat dit nu eenmaal bij 't spel hoorde, zette Kas deze keer z'n tanden in de dikke sneden brood, die al op waren vóór z'n ergste honger gestild was.

Geleund tegen de verschansing van de postboot, die dadelijk van Terschelling naar Harlingen zou vertrekken, stond een lange magere man de krant te lezen. Zeker een Hagenaar. Hij las tenminste de Haagse Courant. Ja, van buiten was 't de Haagse Courant. Maar als je binnenin had kunnen kijken zou je gezien hebben, dat daar een ander blad in zat, met allemaal foto's erop. Onder elke foto stond een korte beschrijving. En één daarvan kende de magere detective zo langzamerhand van buiten: 'Vermist, padvinder van 16 jaar, lichaamslengte 1,76 m; blauwe ogen; gebruind gelaat; blonde, achterover gekamde haren.'

Ongemerkt gingen de ogen van de detective zoekend rond en er was niemand die aan boord stapte of hij werd even op de korrel genomen. Maar nee, er was niets aan de hand, net zo min als vanmorgen en gisteren. Geen een van de passagiers leek in de verste verte op de vermiste padvinder. Geen een? En die bleke jonge kerel dan, die daar vlak achter die twee onguire typen aan kwam lopen. Die leek er toch wel op! Alleen was die knaap geen zestien, eerder achttien of negentien, en van een gebruind gezicht was helemaal geen sprake. Toch zou hij hem goed in de gaten houden. Nog even opnieuw gekeken. Vreemd! Had hij 't zich verbeeld? 't Was net of die jongen met z'n lippen het woord 'help' had gefluisterd, zenuwachtig vlug en zonder het minste geluid te geven. Het jongmens zou toch niet

doofstom zijn? En wat een angstige ogen had-ie in z'n hoofd, net ogen van een hond die bang is voor een pak ransel.

In elk geval, of 't nu verbeelding was geweest of niet, hij zou de jongen niet uit het oog verliezen. Dadelijk zou hij hem wel weer op het dek tussen de andere passagiers zien verschijnen.

Een half uur, drie kwartier gingen voorbij. De postboot had al lang zee gekozen en de haven van West-Terschelling lag al ver achter hen, zonder dat de jongen op kwam dagen. Wat drommel waar bleef die knul toch!

Zou hij misschien beneden in de kajuit zitten? Anders niets voor een jonge kerel met dit verrukkelijke weer. 't Beste was om niet langer te wachten en direct op onderzoek uit te gaan. Hij wilde er nu haring of kuit van hebben. Hij zou eerst maar eens een kijkje in de kajuit nemen. O zeker, heel voorzichtig en behoedzaam om bij niemand argwaan te wekken. Hij moest maar net doen of hij even van de W.C. gebruik ging maken 'Zeg bootsman, waar is hier de

W.C.,’ klonk z'n stem op de trap naar de kajuit Alsof hij dat niet wist! ‘Beneden onderaan, links, meneer.’ De trap af, de kajuit door, even zoeken, doodonschuldig rondkijken. Warempel, daar zat die jongen in een donkere hoek hoek van de kajuit. Hij zat een beetje suf voor zich uit te kijken, scheen een beetje slaperig te zijn, misschien een tikkeltje zeeziek hoewel 't toch kalm water was. Nee, dat zag er allemaal doodonschuldig uit, de jongen gaf hem deze keer geen teken, keek hem zelfs niet eens aan. Reeds liet de detective alle hoop varen, toen z'n oog op de twee ongere kerels viel, die in de andere hoek van de kajuit zaten. Ze hadden een krant voor zich en aten hun boterhammen op. Nog zou er niets gebeurd zijn als de detective niet heel toevallig een snelle waarschuwendende blik gezien had, waarmee die roodharige kerel de jongen aankeek. O, heel even maar. Misschien nog niet het tiende deel van een seconde, maar toch was 't hem niet ontgaan, dat er een nerveuze trek op het gelaat van de jongen verscheen Dat gaf te denken. Zou... Rustig en bedaard verdween de detective achter de W.C. deur. 't Zou wel weer mis zijn, maar je kon toch nooit weten en die blik van verstandhouding was toch wel verdacht.

De W.C. werd, hoewel 't totaal onnodigwas, doorgetrokken, de deur ging open en zo onverschillig mogelijk slenterde hij weer de trap op, zonder ook maar één blik op die kerels in de hoek te werpen. Als ze op hem gelet hadden en argwaan hadden gekregen, waren ze nu vast en zeker gerust. Hij had gedaan of ze lucht waren. Eenmaal aan dek, ging hij rechtstreeks naar de twee politiemannen, die steeds aan boord waren sinds die diefstal en dat verdwijnen van die padvinder. Even een kort gesprek, een knikje van de twee in uniform, en reeds gingen ze met hun drieën naar beneden. De detective naar de jongen, de twee agenten naar de rooie en z'n vriend.

‘Handen op tafel!’ klonk het commando.

Kas z'n handen lagen er al. De zwarte talmde even en voldeed toen ook aan 't bevel. Alleen de rooie hield z'n knuisten onverschillig in z'n zakken en nam een houding aan van brutale onverschilligheid. ‘Waarom?’ siste hij tussen de tanden. ‘k Heb met jullie smerissen niets te maken. Je hebt daar straks toch m'n koffertje al doorzocht? Laat me nou met rust!’

‘Handen op tafel en vlug,’ klonk het bevel weer, nu scherper.

Langzaam kwam één hand uit de broekzak en plots gilte de jongen:

‘Pas op, hij heeft een revolver.’

Maar dat hadden de politiemannen ook en geen twee tellen later klikten de handboeien al om de polsen van de rooie en veiligheidshalve ook maar om die van de ander. Op dat ogenblik viel een zware druk van Kas' schouders af Hij was vrij! Ontsnapt uit de handen van een paar gewetenloze schurken

De tranen sprongen hem in de ogen van blijdschap. Maar de spanning van de laatste dagen was te hevig geweest, de overgang te groot. Hij werd lijkwit en stellig zou hij flauw gevallen zijn, als niet de detective z'n grote hand liefdevol op z'n schouder had gelegd. Langzaam werd Kas z'n zenuwen weer de baas en een fletse glimlach trok tenslotte over z'n bleke snuit toen hij in z'n zak tastte en triomfantelijk zei: ‘Hier zijn de diamanten, meneer.’

Toen volgde het lange, lange verhaal, dat jullie kennen en dat op het eind alleen onderbroken werd door de stem van de detective, die zei: ‘Wacht even, jongeman. Ik zal eerst je ouders en je makkers laten waarschuwen. Dadelijk vertel je maar verder. Tsjonge nog toe, wat zullen die blij zijn.’ En de morse-seinen zochten even

later hun weg naar hen die in Apeldoorn en op Terschelling reeds alle hoop op een goede afloop hadden prijsgegeven.

* *

‘Hij is terecht. Hij is er, hij is er.’ Met die woorden rende de schilder het kamp binnen.

‘Hij is er lui, gezond en wel. Kerels wat ben ik blij voor jullie.’

‘Waar meneer, waar? Is hij gewond? Wie heeft hem gevonden? Hebt u hem gezien? Wat...’

Het was een geroep en gevraag, waar je geen wijs uit kon worden, maar wat wel het duidelijkste bewijs was van de enorme angst en beklemming waaronder de troep al die tijd geleefd had. 't Was net, of ze nu pas weer merkten dat ze op vakantie waren. Alles was ineens anders. Ze dansten, ze riepen, ze schreeuwden dooreen. Het gelukkigst van allen was wel Geert, die een loodzware last van zich voelde vallen en van een ernstig oud kereltje weer veranderde in een dolle jonge hond, die nog maar niet begrijpen kon dat nu alle ellende voorbij was.

* *

Toen de avond begon te vallen stopte een politiejeep op de weg, kort bij het kamp. En er sprong, nee er rende een jongen uit, een jongen die geen struiken, geen wegbermen zag. Als een wervelwind stootte hij binnen.

‘Hallo lui, hallo, hier ben ik. Dag Geert, dag Jaap, dag Kees, o sorry, dag hopman dag allemaal.’

Een Indianengehuil steeg op, ze dansten en sprongen om hem heen, handen werden geschud tot ze hem haast uit het lijf getrokken werden, het was één feestvreugde, een dolle roes van uitgelaten vrolijkheid. Ze hoorden niet eens hoe de politiejeep weer inschakelde en wegreed. Ze waren alleen maar blij, uitbundig blij.

Zeker een half uur was er nodig voor de kalmte enigermate terugkeerde. Toen schaarden allen zich in een kring en Kas begon. ‘Moet je weten, lui, jullie slapen allemaal als marmotten en 't was zulk heerlijk weer, dat ik bij mezelf dacht...’ Telkens hoorde je uitroepen van verbazing, van schrik, van verwondering, van woede. Kas genoot zichtbaar. Dit was zijn triomf, nu was hij hun held, en ik zou heus niet durven beweren dat hij niet af en toe het beleefde avontuur een beetje aandikte.

‘Eén ding is me nog niet duidelijk,’ zei de hopman. ‘Hoe wist jij, dat de man met die krant een detective was?’

‘Hoe ik dat wist?’ lachte Kas. ‘Och, weten deed ik het eigenlijk niet. Toen ik z'n scherpe ogen op me gericht zag - gek, toen klonk er een stem in me op die zei: Hier is je kans! Waag het erop! Nou, en toen heb ik 't erop gewaagd en 'help' gefluisterd. En zoals u weet: alles is op z'n pootjes terechtgekomen.’

‘Maar hopman,’ zo besloot Kas, ‘wilt u nu eens vertellen, hoe jullie mijn verdwijning merkten en wat jullie toen gedaan hebben?’ Dat werd eveneens een lang verhaal, zodat het tegen twaalfven liep vóór de pyama's aangeschoten waren en de nacht over twintig gelukkige mensen daalde. Maar 't meest gelukkig en blij was wel Kas, die weer temidden van z'n makkers lag en dat nooit zo gewaardeerd had als juist nu, na die ellendige nachten in de bunker.

Slaap lekker, beste jongen, je hebt 't verdiend!

Nog één dag restte er. Nog een lange, lange feestdag bij strand en zee. Nog nooit had de zon zo heerlijk geschinen en nog niet één keer was de hemel zo strak blauw geweest.

Het ontbijt was fijn geweest, evenals de zwempartij daarna. Nu was er de gewone ochtendcorvee, met veel gezang, met uitbundige vrolijkheid zoals nooit tevoren. 't Zal zowat tien uur geweest zijn, 't kamp was al keurig in orde, de badpakken hingen

op een rijtje en de aardappels stonden al geschild, toen er plots stemmen klonken van buiten de tentenrij. 'Oh yes, I see, here it is.' ('O ja, ik zie het al, hier is het.')

Bij de ingang van 't kamp stonden twee heren en een dame. De twee eerste waren de inspecteur van politie en een vriendelijk dikbuikig heertje. De dame was klein, niet meer zo jong, maar met een erg hef gezicht, waarin een paar ongewoon heldere blauwe ogen straalden. Ze moest klaarblijkelijk hier zijn, tenminste ze kwamen recht op de tenten af en de hopman haastte zich dan ook om hen te verwelkomen. 'Bent U hopman Woltman?' vroeg het dikke heertje, 'ik ben

de burgemeester van Terschelling. Ik wilde u graag eerst even voorstellen aan Mevrouw Griffith en zich tot de dame wendend zei hij:

‘Well, Mrs. Griffith, may I have the pleasure to introduce to you scoutmaster Woltman, the leader of this group. This is Mrs. Griffith, Mr Woltman.’

(Mevrouw Griffith, mag ik de eer hebben u hopman Woltman voor te stellen, de leider van deze groep. Dit is Mevrouw Griffith, mijnheer Woltman.)

Ook de politie-inspecteur, die hier geen onbekende meer was, nam aan de begroeting deel en toen keerde de burgemeester, die even met de hopman gesproken had, zich tot de jongens.

‘Jongelui, ik ben de burgemeester van deze gemeente en ik ben hier naar toe gekomen, omdat ik zo graag eens met jullie kennis wilde maken, speciaal met Kas. Laat hij maar eens naar voren komen.’

En Kas, die zich wel honderd kilometer ver weg wenste, want hij was helemaal op zo iets niet gesteld, moest wel uit de kring der nieuwsgierig dichterbij gekomen jongens naar voren komen.

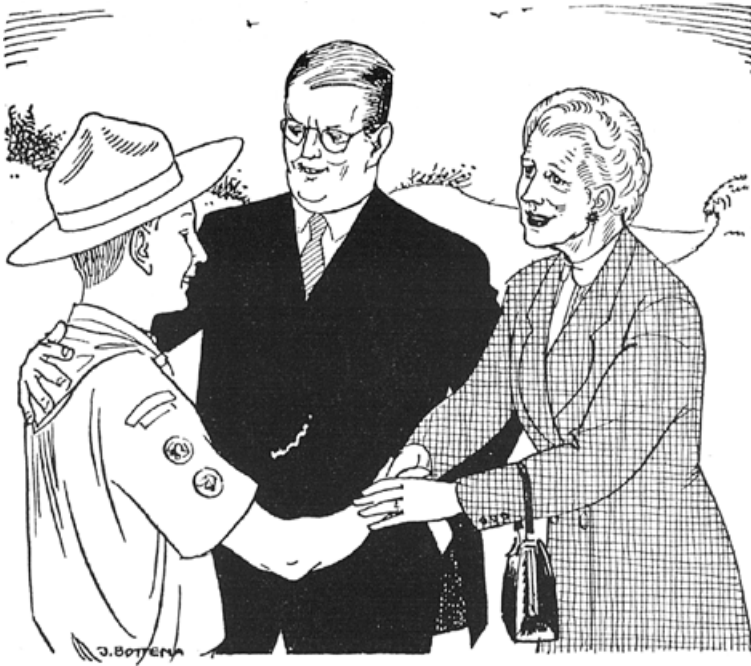
‘Zo, ben jij nu de held van Terschelling? Jongen ik ben gekomen om je te vertellen, dat ik trots op je ben. Nee, krijg nu maar geen kleur, ik meen het hoor. Je hebt een paar allemachtig vervelende dagen achter de rug, maar je hebt je kranig gehouden en je er doorheen geslagen als een man. Spreek je al een beetje Engels? Deze dame hier is de eigenares van de juwelen die door jouw toedoen terechtgekomen zijn en ze wilde je graag zelf bedanken. Maar ze spreekt geen woord Nederlands.’ Met de hand op diens schouder bracht de burgemeester de doodverlegen Kas bij de dame, die hem beide handen gaf. Ze keek hem daarbij zo recht hartelijk, zo eenvoudig en zo natuurlijk aan, dat Kas dadelijk op z'n gemak was en blij met haar woorden, al verstond hij ze niet allemaal.

‘You, my dear boy, you are the hero of this island, and I have come to thank you from the bottom of my heart.’ (Mijn beste jongen, jij bent de held van dit eiland en ik ben gekomen om je uit de grond van mijn hart te bedanken.) En ze vertelde, hoe de juwelen vooral van zo grote waarde voor haar waren, omdat ze die van haar man had gekregen, die een paar maanden tevoren overleden was. Juist om die reden was ze zo heel, heel dankbaar, dat de sieraden weer terecht waren.

Kas had al drie keer gezegd ‘Oh yes’ en ‘Thank you very much’ en hij hoopte maar aldoor, dat 't niet te lang meer duren zou. Hij begon haast terug te verlangen naar de stille bunker, zo erg vond hij het om het middelpunt van die huldiging te zijn. Maar de dame moest van alles weten en de vaandrig en de hopman, die beiden vloeiend Engels spraken, moesten honderd uit vertellen over hun kamp en over wat ze hier op Terschelling voor tochten hadden gemaakt.

‘En,’ klonk toen de vraag, terwijl Mevrouw Griffith nadenkend in de thee had gestaard die de jongens vlug voor het hoge gezelschap gezet hadden, ‘nu zou ik graag wat willen voorstellen. Jullie komen uit een leuk klein dorp hè, uit Apeldoorn (gelukkig dat de meesten geen Engels verstonden!) en bij jullie in de buurt zijn veel bossen en heidevelden hè? Ja hoor, die ken ik, 'k heb nog niet zo veel jaartjes geleden in Apeldoorn, hotel de Keizerskroon, gelogeerd. En omdat jullie de zee eens wilden leren kennen en de duinen en - met een kneepje in de arm van Kas - de bunkers, gingen jullie nu dit jaar naar Terschelling. Wel, hoe zouden jullie het vinden om 't volgend jaar eens een tiental dagen in Londen door te brengen? Ik woon even buiten de stad zie je, en ik kan jullie best te logeren hebben, allemaal.’ Nooit waren Engelse

zinnen zo snel vertaald, nooit was er zo hartelijk blij geantwoord als op dit prachtige aanbod. Er ging een gejuich op, natuurlijk in 't Hollands, maar voor de Engelse dame toch heel begrijpelijk. De jongens waren eenvoudig in de zevende hemel! En de woordjes 'yes' en 'thank you' waren niet van de lucht. De hopman wilde 't allemaal vertalen, maar Mevrouw Griffith zei: 'O yes, scoutmaster, I see, your boys are almost crazy for joy. Well, I hope they will be happy next year in England too. I shall do what I can.' (O hopman, ik zie 't best hoor, ze zijn bijna gek van blijdschap)

die jongens van u. Ik hoop, dat ze 't volgend jaar in Engeland net zo gelukkig zullen zijn. Ik zal m'n best er voordoen.) 'And you, my boy, just tell me, what do you think of a fine camera? I bought one for you as a keepsake and I hope you will enjoy it.' (En jij, beste jongen, vertel me eens wat zou je denken van een mooi fototoestel? Ik heb er een voor je gekocht ter herinnering en ik hoop dat je d'r blij mee zijn zult.) En vóór Kas goed wist wat hem overkwam had hij een kus op allebei zijn wangen en een fototoestel in zijn handen. Toen werden er handen geschud en het scheen of de vriendelijke dame maar niet genoeg krijgen kon van de geradbraakte zinnnetjes Engels, die al vlotter los begonnen te komen, en waarin het woordje happy vrijwel altijd te horen was.

Nagewuifd door allen verdween tenslotte de auto, waarmee het gezelschap gekomen was, in een stofwolk. Maar toen had men het kabaal eens moeten horen dat er losbrak. Verbeeld je, een invitatie om gratis met z'n allen naar England te komen en tien dagen in Londen te logeren. Wat zou dat weer iets verrukkelijks worden, iets om je een heel jaar lang op te verheugen! Wat hadden ze toch veel aan die Kas te danken. En hij kon het nu leuk vinden of niet (stiekem vond hij 't natuurlijk best leuk!) maar hij werd op de schouders het kamp rondgedragen onder de vrolijke klanken van een 'Lang zal hij leven!'

* *

De rest van de dag vloog om. 't Was avond voor men 't wist. Nog een rustige verkwikkende nacht en toen was 't opbreken van het kamp, opbergen van al het materiaal in de kisten die zo dadelijk met paard en wagen gehaald zouden worden, het ingraven van de allerlaatste restjes papier en het nog even gelijk maken van het terrein, zodat je nauwelijks meer zien kon dat er gekampeerd was. Toen ze tenslotte nog even bijeen stonden op het plekje dat hun zo dierbaar was

en langzaam de troepvlag daalde langs de mast, toen was 't velen toch even echt te machtig en men schaamde zich niet om stil een traan weg te pinken. Wat was het heerlijk geweest. Onbeschrijfelijk! En als door dezelfde gedachte gedreven grepen ze de handen van hun hopman en vaandrig als uiting van grote, grote dankbaarheid.

Aan de haven stond de schilder om afscheid te nemen. Er werden opnieuw veel hartelijke woorden gesproken. En toen eindelijk de boot langzaam de haven uitvoer, stonden op het achterdek twintig jonge mensen met weemoed te staren naar het silhouet van het eiland, dat hun zulke onvergetelijke dagen had bezorgd.

Kamperen!

Hoera, 't is weer zomer! Kom jongens, nu vlug
 De tassen en dekens weer op onze rug.
 We zoeken een plekje heel ver op de hei,
 Het liefst, als het kan, met een beekje er bij.
 Je leeft ongedwongen, je maakt geen toilet,
 Je slaapt op de grond als in 't heerlijkste bed.
 Je eet uit het vuistje je stapeltje brood,
 Dineren dat doe je met 'n bord op je schoot.
 Wat thuis niet zou smaken, daar smul je nu van
 Zoals slechts een echte kampeerder dat kan -
 Je eet rauwe piepers en zegt: 'Jô, wat fijn!'
 Je lacht als de groente wat zand'rig mocht zijn.
 En gaat het soms regenen en wordt je drijfmat
 Dan zeg je: 'k Verlangde juist erg naar een bad.'
 Maar 's avonds dan is weer de hemel azuur
 En maak je een kring om het knappende vuur.
 Dan zing je je liedjes zo frank en zo vrij -
 Je speelt mandoline of blokfluit er bij.
 Dat maakt je dan stemmig en blij tegelijk,
 Je waant je - je waant je ontzaggelijk rijk....
 Kamperen - dat is toch het schoonste van al,
 Je voelt je als een vorst en - 't kost niemendal!

ANNIE DE HOOG-NOOY

Speel je mee?

Deze spelletjes lenen zich bijzonder goed voor je verjaardag, wanneer je vriendjes en vriendinnetjes, neefjes en nichtjes te gast hebt.

Met het varken naar de markt

Hiervoor heb je nodig: twee half liter flesje en twee dunne stokjes van ongeveer vijftig centimeter lengte. Verdeel je gasten in twee gelijke partijen. Deze partijen stellen zich achter een lijn op in twee rijen en tegenover elke rij, aan het andere eind van de kamer, staat een stoel klaar. Bij 'af'! gaat de eerste speler van elke rij het liggende flesje met de stok voortduwen. Hij mag maar één hand gebruiken! Het flesje moet om de voorpoten van de stoel heen worden geschoven en terug naar nummer 2 in de rij. Zij die terug zijn, stellen zich achter in hun rij op. De partij, die het eerste klaar is, heeft gewonnen.

Boeken-estafette

Dit is een leuk spel, waarin duidelijk blijkt, dat 'haastige spoed, maar zelden goed is'. De gasten verdelen zich in twee gelijke partijen, die op stoelen tegenover elkaar gaan zitten. Het looppad tussen hen in, moet ongeveer twee meter breed zijn. De eerste speler van elke groep legt een boek op zijn hoofd, staat voorzichtig op, loopt om zijn groepje heen en gaat weer op zijn plaats zitten. Hij geeft het boek aan nummer twee, die de wandeling herhaalt. Als een speler zijn boek laat vallen, moet hij weer op zijn plaats gaan zitten en opnieuw beginnen. De partij die het eerst klaar is, heeft gewonnen.

Beste beentje voorR

Bij dit spel moeten de spelers van elke partij van het ene eind van de kamer naar het andere zien te komen zonder de vloer te raken. Voor elke partij zijn twee stukken karton nodig, van ongeveer twintig centimeter in het vierkant. Elke partij stelt zich in een rij op achter de startlijn. Bij 'af!' legt elke 2e speler een kaart op de grond voor No. 1, die daar zijn voet op zet; dan legt hij de tweede kaart voor de eerste en No. 1 zet daar zijn andere voet op, waardoor de eerste kaart vrij komt, die dan weer wordt klaargelegd voor de volgende stap. Dit gaat zo door tot No. 1 over de eindstreep is. No. 2 pakt nu vlug de kaarten op, loopt terug en geeft ze aan No. 3. Deze legt ze neer voor No. 2. No. 3 loopt daarna terug naar No. 4 en die legt de kaarten neer voor No. 3, enzovoort. Wanneer er nog maar één speler achter de startlijn staat, rent No. 1 terug om voor hem de kaarten neer te leggen. Als een speler zijn evenwicht verliest en van een kaart af stapt, moet hij terug gaan en opnieuw beginnen. De partij, die het eerst over de eindstreep is, heeft gewonnen.

Herinneringen van een Radio-reporter door Bob Wallage

‘Goedemiddag, luisteraars!

Wij bevinden ons op het ogenblik met de radio-microfoon op de Handelskade in Amsterdam, waar vele honderden belangstellenden bij elkaar gekomen zijn om getuige te zijn van het vertrek van onze grote wal visvaarder, de ‘Willem Barentsz’, die over enkele ogenblikken zijn eerste grote reis naar de verre Zuidelijke IJszee beginnen gaat. Zojuist heeft...’

Kijk, dat zijn de woorden die waarschijnlijk heel wat jonge lezers en lezeresjes zich zullen herinneren en voor mij behoren deze woorden tot mijn vele herinneringen als radio-reporter, waarover ik jullie graag eens wat vertellen wil.

Vele honderden malen stond immers die radio-microfoon, waarin en waarmee ik verslag uitbracht van belangrijke gebeurtenissen, overal in Nederland opgesteld. En waar dat ook was: op Schiphol of aan het strand in Scheveningen, in de N.O. Polder of in Zeeland, in het Koninklijk Paleis te Soest of in het Rotterdamse Feyenoord-Stadion, maar ook op een van de kaden van Antwerpen of midden op een druk plein in Kopenhagen, overal begon ik met die bekende uitdrukking, die trouwens door de radio-reporters van alle andere landen gebruikt wordt: ‘Luisteraars, wij bevinden ons...’

Er was een tijd, waarin uitsluitend de krant het nieuws over gebeurtenissen in Nederland en daarbuiten bij de mensen bracht, maar daarin is nu al jarenlang verandering gekomen door de radio. Want ook de radio-reporter of microfoon-verslaggever trekt er in gezelschap van een radio-technicus op uit om belangrijke gebeurtenissen, die meestal van te voren aangekondigd zijn, bij te wonen en we kunnen gerust zeggen, dat de dagbladverslaggever aan de radio-reporter een lastige concurrent heeft gekregen!

Om te beginnen, de radio-reportage

is vlugger in de huiskamer dan de krant. De dagbladverslaggever kan alleen vertellen hoe het geweest *is* en wat er gebeurd *is*, maar de radio-reporter geeft verslag van de gebeurtenis *op het ogenblik zelf dat die plaats heeft*. En dat is niet het enige verschil! Wie over een bepaalde gebeurtenis schrijft, heeft alleen het geschreven woord tot zijn beschikking en in het gunstigste geval een foto, waarmee hij iets kan laten *zien*. De radio-man daarentegen kan de reportage, dus zijn verslag, veel levendiger en dus ‘echter’ maken door de geluiden, die er bij de gebeurtenis te pas komen, te laten horen. Om nu maar even bij dat vertrek van de ‘Willem Barentsz’ te blijven: hij laat, door middel van zijn microfoon, het stampen van de machines horen, het snerpen van de stoomfluit, de laatste bevelen, die geroepen worden, het gejuich van de mensen bij het vertrek en dat soort dingen meer.

Dàt is het grote voordeel van de radio-reportage, die de gebeurtenis, waar en wanneer die ook plaats vindt, compleet in je huiskamer brengt.

Alvorens ik nu ga vertellen over enkele leuke en interessante radio-reportages, waarvan de aantekeningen en bijzonderheden in mijn notitie-boekje (en in mijn hoofd) staan, moet ik eerst iets zeggen over de twee manieren, waarop zo'n reportage tot stand komt, nl. de *rechtstreekse* reportage en de reportage, die eerst *op platen* wordt opgenomen, daarna ‘gemonteerd’ en dan uitgezonden.

* * *

De *rechtstreekse uitzending*, is het radio-verslag van een gebeurtenis op hetzelfde ogenblik waarop deze plaats vindt en de *'opname-uitzending'*, waarbij de reportage eerst op grammofoonplaten wordt vastgelegd, (tegenwoordig meestal op een speciale geluidsband), dient om pas later te worden uitgezonden.

Verreweg het eenvoudigste is de eerste manier, de rechtstreekse dus. Daartoe komen allereerst de mannen van de P.T.T., de telefoondienst, in actie. De radiostudio heeft de P.T.T. doen weten, dat er op dié en dié plaats om precies zó laat een microfoon zal worden geplaatst voor een radio-reportage, dus b.v. Maandagmiddag om 3 uur op de Pier in IJmuiden, op de stoep van het Paleis Soestdijk of midden op de Dam in Amsterdam.

De P.T.T. zorgt er dan voor, dat er een telefoonaansluiting komt van die aangegeven plaats met de studio in Hilversum.

Is dat eenmaal gebeurd, dan heeft de radio-reporter al spoedig 'contact met Hilversum'. Hij kan op de plaats van zijn uitzending dus telefonisch spreken met de technicus, die in de studio 'aan de knoppen' zit en die de uitzending moet regelen. Die meneer wordt de *geluidstechnicus* genoemd.

Het gesprek, dat deze twee heren voeren is maar kort. Het gaat om twee dingen: of de verbinding goed is en over hoeveel minuten of seconden de reporter 'beginnen kan'. Dikwijls kan de reporter gebruik maken van een lichtsignaaltje, door een kleine handle over te halen; de technicus in Hilversum antwoordt op dezelfde manier, met een rood lichtje, dat plotseling gaat gloeien, en op dat sein kan de reporter beginnen:

'Goedemiddag, luisteraars, wij bevinden ons met de microfoon...' enz. Vanaf dat ogenblik 'luisteren' de microfoons in Hilversum en via de radio-zender gaan de woorden van de radio-verslaggever de ether in en de luisteraars, niet alleen in Nederland, maar overal ter wereld, ook op zee, kunnen hem horen. Daarbij moet je bedenken, dat ook alle andere geluiden dan die van zijn stem, die in de buurt van de microfoon van de reporter gemaakt worden, 'in de uitzending komen'.

Soms, zelfs meestal, is dat ook de bedoeling. Toen ik tijdens het bezoek van de toenmalige Engelse minister Churchill eens met de microfoon op de Dam stond en juist gezegd had:... 'en hier, luisteraars op deze historische en traditie-rijke Dam', begon net het prachtige carillon van het Koninklijke Paleis te spelen. Ik maakte mijn zin af en zweeg toen even, waardoor het mooie klokkenspel van de beiaardier, meneer Vincent, in alle huiskamers te horen was.

Een andermaal, toen wij met de microfoon bij het al straks genoemde vertrek van de walvisvaarder 'Willem Barentsz' stonden, begonnen allerhande boten in het IJ te fluiten en dat was nou juist prachtig om een levendige indruk te geven van de omgeving.

Maar toen ik bij de planting van een 'vrijheidsboom' in een Amsterdams park stond en een jonge man onder het publiek, toen hij een vriend ontdekte, die ook stond te kijken, heel hard schreeuwde: '*Ha, die Karel!*' ... was het niét de bedoeling, dat die woorden in alle huiskamers zouden klinken, maar ... het was al gebeurd, want de microfoon had ze opgevangen!

Voor het samenstellen van verschillende radio-reportages, die om een of andere reden niet rechtstreeks kunnen worden uitgezonden, maakt de radio-reporter, zoals ik al zei, gebruik van de mogelijkheid om die reportages eerst op platen vast te leggen.

Hij heeft dus de redevoeringen bij een bepaalde ‘gelegenheid’ opgenomen en hij heeft bovendien plaatopnamen laten maken van de verschillende geluiden en van de muziek, die er ten gehore gebracht is. Nu volgt de ‘*montage*’, het schikken, samenvoegen en tot één geheel verbinden van de verschillende stukjes, waaruit de reportage wordt samengesteld. En ik kan jullie verzekeren: dat is een zenuwslopend werkje, dat de radio-technicus en de reporter menig zweetdruppeltje kost!

Gedurende enkele jaren heb ik in de studio te Hilversum eindeloze uren besteed aan het ‘monteren’ en ik herinner mij dat een technicus en ik eens ongeveer tien uur aan één stuk gewerkt hebben vooreen uitzending, die twintig minuten duurde!

Zoals moeder in de keuken worstelt met allerhande sausjes, kruiden en andere lekkere dingen om een bijzonder gerecht op tafel te brengen, zo zijn reporter en technicus in de studio achter een deur, waarop ‘verboden toegang’ staat, urenlang bezig met het mengen en schikken, onderbreken en aaneenvoegen van stukjesplaatopname, om, na afloop van hun werk, met een smakelijke reportagemaalijd voor de dag te komen.

Laat mij nu eens één voorbeeld geven, hoe een redevoering van een minister bijvoorbeeld, die een kwartier duurde, in ongeveer één minuut zendtijd begrijpelijk wordt weergegeven. De reporter kondigt aan: ‘... En dan luisteraars, neemt de minister van Landbouw het woord en zegt:...’ Op dat ogenblik draait de technicus een stukje plaat, waarop wij de minister aan het woord laten. Na ongeveer dertig seconden laat hij de stem langzaam verdwijnen (‘uitfaden’ heet dat) en we horen de reporter weer: ‘Vervolgens wees de bewindsman op de grote betekenis van deze tentoonstelling en de hij eindigde zijn rede aldus...’ Dan heeft de technicus de stem van de minister weer laten ‘opkomen’ en de luisteraars horen het slot van de rede met het daarop volgende applaus.

Nu is dit een voorbeeld van eenvoudige montage, maar zodra de reporter op een bepaald ogenblik passende muziek wil ‘infaden’ of andere geluiden wil mengen met het gesproken woord, wordt het moeilijker.

Samen staan reporter en technicus gebogen over de draaitafel ‘terug te luisteren’. Zij draaien dan eerst alle gemaakte opnamen door. ‘Stop hier!’, roept de reporter plotseling en op dat ogenblik drukt de technicus een vet kleurenpotlood op de plaat, waarop door het ronddraaien direct een gekleurde cirkel ontstaat. Dat is dan later de plaats waar de stem wordt ‘afgezwakt’.

Op deze wijze is het mogelijk om in een zogenaamd ‘actualiteiten-programma’ van b.v. één kwartier, drie of vier verschillende gebeurtenissen ‘in de huiskamer’ te

brengen. De overgang van de ene gebeurtenis naar de andere kan dan door een gongslag telkens worden aangegeven.

Het gebeurde in 1947, dat ik opdracht kreeg een uitzending van een half uur samen te stellen, getiteld 'Vakantie in Nederland'. Veertien dagen lang trok ik er met de reportage-wagen op uit. Overal in ons land maakte ik opnamen, op de kaasmarkt in Alkmaar, in de grotten bij Valkenburg, op Walcheren en op Texel, bij de vennen in Drente en de kastelen in Gelderland. De stapel platen bij mijn terugkeer was bijna een meter hoog! Twee maal 24 uur waren de technicus en ik aan het monteren en toen ging de reportage 'er uit'!

En dan te bedenken, dat een luisteraar op dat ogenblik aan de knop draait en zegt: 'hè nee, ik wil dansmuziek horen,' ...

Wanneer ik nu, een paar leuke of boeiende herinneringen ophaal uit mijn praktijk als radio-reporter, dan denk ik in de eerste plaats aan de dag waarmee iedere week begint: de maandag.

O, die maandagen op het kantoor van de reportage-afdeling, waarop ik uit de aangekondigde gebeurtenissen van de komende week (allemaal genoteerd, soms al weken van te voren, in de reportage-agenda) een keus moest doen! Laat eens zien:

Gouda: planting van een 'vrijheidsboom' ter herinnering aan de bevrijding.
Scheveningen: opening van het badseizoen met wedstrijd wie het eerst in zee is.
Breda: de burgemeester, elders benoemd, neemt afscheid. Amsterdam: aankomst van de Amerikaanse filmster X op Schiphol. Amsterdam: ambachtsschool bestaat 25 jaar, de minister spreekt. Rotterdam: grote vee-tentoonstelling wordt officieel geopend...

Oef! Heus geen dooie week! En wat is nu het belangrijkste? Wat moeten we nu nemen voor het a.s. radio-journaal? Rotterdam vindt zijn vee-tentoonstelling het belangrijkste en Breda zijn scheidende burgemeester.

In ieder geval die filmster op Schiphol maar, dat hoort iedereen graag.

Ach, dat Schiphol! Die trotse en altijd zo verrassende wereld-luchthaven, waar het leven nooit tot rust komt.

Clark Gable uit Hollywood: 'Opgelet, opname over vijf tellen'.

'Hello, Mr. Gable! Was u tevreden over uw laatste film? Staat er al een nieuwe op de plank? Hoe lang blijft u in Nederland'...

Een hartelijke stem. Lachen, handdrukken, bloemen.

Toespraak als ontvangst-redevoering van een meneer uit de Nederlandse bioscoop-wereld. En tweehonderd meter verder op het platform staat de reportagewagen en daarin zit de technicus alles te 'snijden' op de plaat.

Hoe vaak heb ik met de microfoon op Schiphol gestaan? Honderd maal? Tweehonderd keer? Ik weet het niet. Maar één ding weet ik wel: naar Schiphol ging je altijd hals-over-kop, in een taxi, of met de radiowagen. Want altijd kwam er iemand onverwacht aan. En dan gebeurde het vaak, dat je anderhalf uur kon wachten, want het vliegtuig bleek vertraging te hebben.

Op Schiphol heb ik leren *wachten*.

En ga er eens op je gemak heen, omdat je denkt tijd in overvloed te hebben! Dan blijkt, dat je beroemdheid net een half uur eerder is aangekomen, omdat de wind zo gunstig was en als je klaar staat is hij al lang verdwenen...

* * *

Beroemdheden van allerlei slag heb ik op Schiphol voor de microfoon mogen interviewen: Winston Churchill, de toenmalige eerste minister van Engeland, (compleet met sigaar) en Trygve Lie, de secretaris-generaal van de U.N.O., Maurice Chevalier, de Franse cabaret-zanger en Tyrone Power, de Amerikaanse filmster, Prins Bernhard na een grote buitenlandse reis en de Duitse schrijver Thomas Mann, beroemdheden, als maar beroemdheden, uit de wereld van het zakendoen of die van de wetenschap, de Kunst of de Sport. Een onafgebroken reeks, uit alle delen van de wereld. 'Opgelet, opname over vijf tellen'...

Een bron van verrassingen en teleurstellingen, dat is Schiphol voor de radioreporters.

Eens, het was in dagen van grote spanning in de wereld, arriveerden op Schiphol twee beroemde Engelse ministers. Wat hadden we gewacht en wat duurde het lang! Eindelijk, ja, daar loeide de sirene! Het vliegtuig uit Londen. Alle journalisten en persfotografen sprongen op van hun kopjes koffie in het restaurant en vlogen het platform op. Ik stond bij mijn microfoon en alle anderen stonden er omheen. Een hoeraatje: de ministers. Wat zouden wij te horen krijgen? Schokkend wereldnieuws? De oudste minister liep, de andere naast hem, glimlachend naar de microfoon en terwijl de reporters met hun blocnote klaar stonden zei hij:

‘Ik wens alleen te zeggen, dat mijn collega en ik verheugd zijn in uw vriendelijk land te zijn aangekomen. Hij kwam uit Parijs, ik uit Londen. We gaan nu samen naar Berlijn. En nu is het tijd om koffie te drinken. Good bye’...

Dat was alles. Daar hadden we uren op gewacht. De journalisten hadden dus niets, want het gesprokene was niet eens belangrijk genoeg voor de krant.

Maar ik had iets om uit te zenden: *zijn stem*. Die voor de eerste maal in Nederland klonk.

* *

Je kunt je voorstellen, wat het voor een radio-reporter betekent om ‘in zijn microfoon’ de stem te krijgen van iemand van grote naam of faam, van iemand die iedereen kent, maar die men nog nooit heeft horen spreken. En aan zó'n belevenis bewaar ik een heel bijzondere herinnering.

Tenslotte is het zo, dat iedere verslaggever van dag- of weekblad, iedere persfotograaf, maar ook iedere radio-reporter hoopt op het Wonder, het Geluk, dat juist hem, als enige, getuige laat zijn van iets heel bijzonders. De dagblad-verslaggever noemt dat zijn ‘primeur’, een woord dat eigenlijk ‘eerste’ en in dit geval ‘eerste bericht’ betekent en de persfotograaf beschouwt het als het ‘plaatje van het jaar’, als hij bij toeval de foto kan maken van de plotselinge gebeurtenis waar hij alleen bij was.

Het gebeurde in de zomer van het jaar 1946, dat ik met de radio-reportagewagen van Hilversum onderweg was naar Utrecht. Daar vond een lustrumfeest plaats van de Utrechtse studenten, een feest, dat zich ten dele in de openlucht en voor een deel in enkele zalen afspeelde en waarvan ik een paar opnamen zou maken. Wij wilden die gebruiken in het ‘radio-journaal’, dat aan het einde van de week werd uitgezonden en dat enkele actuele gebeurtenissen van de afgelopen week ‘in de huiskamer’ zou brengen.

Wij zaten met z'n drieën, - de geluidstechnicus,

die ook wel de ‘opname-technicus’ wordt genoemd, de chauffeur, die zijn assistent is en ik in de cabine van de reportage-wagen.

Men zegt wel eens, dat men ‘over koetjes en kalfjes’ praat, wanneer er gewoon maar wat gezellig gebabbeld wordt, maar ons gesprek kwam plotseling op *paardjes*, want toen we vrij dicht in de buurt van het koninklijk paleis in Soestdijk kwamen, zei de chauffeur: ‘Vanmorgen, toen ik onderweg was naar de studio, reed ik hier ook en toen hoorde ik dat het kleine paardje van Prinses Beatrix een veulentje heeft gekregen!’

Ik veerde direct op. ‘Wat zeg je?! Een veulentje? Maar zouden we dan niet proberen daar wat meer van te weten te komen en, als het kan, een een korte uitzending maken?’

Iedereen was dadelijk geestdriftig, want dat zou nu eens een leuke ‘primeur’ zijn, maar ... zouden wij zó maar plotseling in het koninklijk paleis met de microfoon kunnen binnenkomen? Zeker, ik had al talloze malen een reportage in het paleis gemaakt

en voor de koningin en de prins was ik dus op de duur geen onbekende meer, maar bij iedere bijzondere gelegenheid was dat toch allemaal van te voren schriftelijk geregeld en het idee om nu maar zonder enige afspraak gehoor te vinden, was wel een beetje griezelig.

Maar ik had het straks toch over het Geluk voor de verslaggever?

Nou dan, we kwamen even later aan bij het grote tuinhek van het paleis, waartwee indrukwekkende soldaten de wacht houden, en we parkeerden de grote reportagewagen aan de kant.

Ik stapte uit en juist op het ogenblik, dat ik naar de wacht-commandant wilde gaan, kwam er uit de oprijlaan een open jeep en daarin zat, naast een soldaat... prins Bernard aan het stuur.

Dat is de kans van je leven! dacht ik en ik liep op de jeep af, die nu stopte. Aan het gezicht van prins Bernard zag ik, dat hij mij herkende en ik viel meteen met de deur in huis:

‘Hoogheid, neemt u mij niet kwalijk, dat ik u even aanspreek, maar wij zijn met de reportage-wagen onderweg naar Utrecht en nu hoorde ik zoëven, dat het paardje van prinses Beatrix een veulentje heeft gekregen. Zoudt u mij willen toestaan daar een korte radioreportage van te maken? De luisteraars zullen dat natuurlijk bijzonder leuk vinden!’

Eén seconde wachtte ik vol spanning af, maar direct al maakte prins Bernhard een einde aan die spanning, want hij begon hartelijk te lachen en zei:

‘Jullie radiomensen weten nou letterlijk altijd alles direct, ik moet zeggen, dat ik u heel actief vind, hoor!’ En meteen liet de prins er op volgen:

‘Nu, vooruit dan maar! Weet u wat u doet? Achter het paleis, in de speelweide is Irene op het ogenblik. Beatrix zit nu op school. Gaat u dan maar met uw microfoon naar de speelweide, dan kunt u met Ireentje wel even praten over het veulentje. Ik zal haar laten waarschuwen, dat u komt!’

Het Grote Geluk! Ik bedankte prins Bernhard natuurlijk uitbundig en terwijl de wachtcommandant van de prins de boodschap doorgaf, dat ik toestemming had voor een korte radioreportage, maakten wij onze voorbereidingen.

De technicus en de chauffeur rolden de microfoonkabel af - wel een paar honderd meter lang, want we moesten een heel eind lopen - en ik liep met de microfoon, die later aan de kabel bevestigd werd, naar de weide achter het paleis, met een hart vol verwachtingen. Vergeet niet, ik bedacht op hetzelfde ogenblik, dat ik een echte en heel bijzondere ‘primeur’ zou krijgen, want niemand van de luisteraars had nog ooit voordien de stem gehoord van de toen ongeveer 7-jarige prinses Irene!

Toen ik op de speelweide kwam, zag ik daar een kinderjuffrouw en een meneer in een grijs pak, die aan het paleis verbonden is voor de bewaking van de (toen nog zo kleine) prinsesjes, en die er op toeziet, dat er niemand op het terrein komt, die er niet hoort. Even later holde prinses Irene op de kinderjuffrouw af, die haar aan de hand nam en bij mij bracht. Door de microfoon, die via de kabel verbonden was met de reportage-wagen in de verte, kon ik spreken met de technicus en ik vroeg hem, vanaf dat ogenblik alles op de plaat vast te leggen, wat hij hoorde. Later, in de studio, konden we dan uitzenden, wat goed en geschikt was.

Om de kleine Irene niet te laten schrikken van dat rare instrument, dat ik in mijn hand had, wikkelde ik er mijn zakdoek om, zodat het net leek of ik alleen dié in mijn

hand had. Ik hurkte neer, liet met medewerking van de juffrouw Irene op mijn knie zitten en begon een praatje.

‘Dag Irene,’ zei ik, ‘ik heb gehoord dat er een veulentje is geboren, vind je dat leuk?’

Natuurlijk verliepen er wéér een paar seconden van spanning voor mij, toen prinses Irene heel grote, guitige ogen op zette, maar geen woord zei, terwijl ik ongemerkt de microfoon in de zakdoek vlak bij haar hield.

‘Vind je het leuk, Irene, dat kleine paardje?’ herhaalde ik.

‘Ja! Nou!’ zei H.K.H. prinses Irene en jullie kunt er zeker van zijn, dat ik wel kon juichen van blijdschap en dankbaarheid, want ik wist, dat wij de éérste woorden van prinses Irene ‘op de plaat’ hadden, die zij ooit door de radio gezegd had.

Nu was dat ‘Ja, Nou!’ wel leuk, maar nog niet veel en dus praatte ik door over het paardje en ik probeerde het zó te zeggen, dat Irene iets méér dan ‘Ja’ kon antwoorden.

Het lukte. In antwoord op wat ik vroeg, zei ze:

‘t Is van Beatrix, maar die hééft al een paardje!’ Dat was dus al heel wat meer en toen ik nu over een naam voor het paardje begon en de prinses vroeg of we er samen een zouden bedenken, toen kwamen er allemaal korte, leuke zinnen, die stuk voor stuk op de plaat vastgelegd werden.

Het duurde ongeveer tien minuten en toen moest Ireentje terug naar het paleis, waarop wij alles opruimden en vertrokken.

Wat een sensatie en plezier toen wij - eenmaal terug in de reportage-wagen - de plaat ‘terugluisterden’ en de lieve stem van de kleine prinses hoorden! We stelden de tocht naar Utrecht gewoon een paar uur uit, reden terug naar de studio in Hilversum en maakten vlug een ‘montage’ van wat we hadden opgenomen. Nog geen uur later, direct na de nieuwsberichten van 1 uur, kondigde de omroeper aan: ‘Wij laten u nu een korte, zojuist opgenomen reportage horen van onze reporter Bob Wallagh in de speelweide van het paleis Soestdijk.’

En met een bloot op mijn wangen stond ik opnieuw voor de microfoon, nu in de studio, en ik vertelde van het veulentje dat er geboren was. ‘Wij waren in de gelegenheid, luisteraars, heel even te praten met H.K.H. prinses Irene en wij laten u dat gesprek nu horen’...

Nauwelijks was de uitzending afgelopen, of er kwamen tientallen telefoontjes uit het hele land van luisteraars, die even wilden zeggen hoe leuk zedié uitzending hadden gevonden. En omdat heel veel mensen overdag op hun werk zijn, werd de uitzending 's avonds, na het nieuws van 8 uur, herhaald.

Ik hoorde het in een zaal in Utrecht, waar ik intussen al uren bezig was met de opnamen van het studentenfeest.

‘Goed gedaan!’ stond er op een klein briefje van de programmaleider, dat op mijn bureau lag, toen ik in Hilversum terugkwam en die twee woorden deden mij natuurlijk goed. Maar één ding is zeker: ik had alleen maar geluk gehad. Het toeval - en de vriendelijkheid van prins Bernhard - hadden mij een prima radio-uitzending bezorgd!

* * *

Voor welk onderwerp, voor welke gebeurtenis of voor welke ontmoeting de radio-reporter er ook op uittrekt, een beetje geluk móét hij er bij hebben. Met de microfoon in de hand, met een ‘staande microfoon’ of met een tafelmicrofoontje stond of zat ik telkens opnieuw tegenover mensen, die om een of andere reden op dat ogenblik interessant waren of, zoals men dat wel eens zegt, in de ‘publieke belangstelling’ stonden. Wát voor mensen dat dan wel waren? Laat ik links en rechts eens een greep doen: vorsten en ministers, jubilerende stationskruiers en straatmuzikanten, diplomaten en filmsterren, burgemeesters en stadhuis-boden, kunstenaars en dierenartsen, sporthelden en ambachtslieden, uitvinders en circusartiesten, ontdekkingsreizigers en orgeldraaiers, schoolhoofden en carnavalprinsen, vliegeniers en ... radio-reporters. Van andere landen namelijk, die in Hilversum op bezoek kwamen en die clan vaak als gast een paar dagen in de studio

bleven en mee op stap gingen en met gebruikmaking van onze reportage-wagens, ons materiaal en onze medewerking, opnamen in Nederland maakten om die daarna in hùn land uit te zenden. Eens was er een Arabier bij, een grappige Arabische radio-verslaggever met een inktzwart ringbaardje. Gelukkig sprak hij óók Frans, anders was er van onze gesprekken als collega's niet veel terecht gekomen.

Zoëven noemde ik nog eens dat onontbeerlijke beetje geluk, zonder hetwelk niemand het stellen kan. Op een avond, vrij laat, kreeg ik een telefoontje van de chef van de reportage-dienst. 'Zorg dat je vanavond om 11 uur op Schiphol bent; voor een microfoon-installatie is gezorgd. Het eerste toestel van de nieuwe K.L.M.-lijn op Zuid-Afrika komt binnen. Uit Kaapstad. Maak even een praatje met de gezagvoerder. Rechtstreekse uitzending, waarvoor we het programma van dansmuziek tussen half 12 en 12 uur zullen onderbreken. Veel succes!'... Klokslag 11 uur stond ik op het platform van Schiphol met een standaard-microfoon te wachten. De technische dienst had voor de aansluiting met de studio gezorgd. Ik hoefde maar 'rood te geven' d.w.z.: de kleine handle van een doosje met een groen en een rood lichtje om te draaien en ik werd op hetzelfde ogenblik door de technicus in Hilversum ingeschakeld, zodat ik 'in de lucht' was. Helaas ontbrak er altijd nog iets anders 'in de lucht', nl. het K.L.M.-toestel uit Kaapstad. Het werd kwart over 11 en het werd half 12, maar geen vliegtuig. Nòg tien minuten later begon ik een beetje ongerust te worden, maar plotseling gaf een lieve grond-stewardess van de K.L.M., die naast me stond, de reporter nieuwe hoop. Ze wees op een paar aan- en uitfloepende lichtjes in de lucht en stelde vast: 'Het toestel uit Zuid-Afrika!'

Ik 'gaf rood', wachtte het voorgeschreven aantal seconden, dat mijn chronometer aangaf, en begon: 'Luisteraars, goedenavond. Wij bevinden ons met de microfoon op Schiphol waar over enkele ogenblikken het K.L.M.-toestel zal landen, dat de eerste non-stopvlucht, van Zuid-Afrika naar ons land, volbracht heeft. U hoort nu zonder twijfel al het geronk van de motoren, het toestel, dat zich vaag aftekent tegen de donkere lucht, koerst al op de startbaan af en cirkelt nog even rond, kennelijk in afwachting van de radio-vergunning van de verkeerstoren, die trouwe wachter hier op Schiphol, om te landen. Intussen...'

Zoals gebruikelijk vertelde ik een en ander over de betekenis van deze pioniersvlucht

(om de minuten vol te praten, die het vliegtuig nodig had om te landen) en toen de reusachtige vogel ongeveer 50 meter van mij vandaan, tenslotte tot stilstand was gekomen, zag ik even later iets gebeuren, dat mijn hele reportage dreigde te doen

mislukken. Toen de bemanning, dus ook de gezagvoerder om wie het bij mij begonnen was, het toestel had verlaten, kwamen er een paar mensen van de douane op het groepje af, wisselden een paar woorden en - namen hen allemaal mee naar het douanekantoor, vèr weg van mijn microfoon! Aan het drukke gepraat van de heren was duidelijk te zien, dat de reporter geen schijn van kans zou krijgen om 'zijn gezagvoerder' nog iets te laten vertellen. Er was blijkbaar iets aan de hand - met een lading of zo - en in zo'n geval is de douane onverbiddelijk!

Wat te doen? Het was ongeveer 10 minuten voor 12, d.w.z. tien minuten vóór het sluitingsuur van het radioprogramma, dat zo opzettelijk voor de reporter was onderbroken en nu was er niemand...

Niemand? Jawel - helemaal in zijn eentje kwam er nog een kleine meneer in een regenjas en met een actentas uit het toestel, daalde het trapje af en wandelde zonder enige haast rechtstreeks op mij en mijn microfoon af. Nòg was hij niet bij me - ofschoon hij me wel al had ontdekt - of ik begon al, de laatste kans benuttend:

‘... En luisteraars, laat ons voor ditmaal nu eens afwijken van het gebruik om de belangrijkste man, nl. de gezagvoerder van het toestel naar zijn ervaringen en bevindingen te vragen, maar geven wij voor de verandering nu eens het woord aan een onbekende passagier, die zojuist het toestel verliet en die nu naast me staat’... Ik pakte de meneer, die mijn laatste woorden met enige verbazing had gehoord, bij de arm, boog de microfoon wat naar hem toe en ging voort; ‘Mag ik u, meneer, voor deze korte radio-reportage, even vragen, welke indruk deze eerste Afrika-tocht op u gemaakt heeft?’

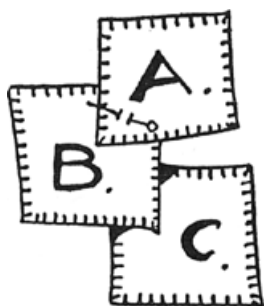
Het was een overrompelend en ook wel wat vrijpostig waagstukje, want ik liep natuurlijk de kans, dat deze onbekende meneer zou zeggen: ‘Nee, dank u wel, ik heb geen zin,’ of zoiets dergelijks en dan had ik zo'n beetje met de mond vol tanden gestaan, wat nu niet bepaald verwacht wordt van een radio-reporter.

Maar laat nu die onbekende passagier een bijzonder vlotte Nederlandse zakenman gebleken zijn, die lachend de microfoon pakte en met een gemak en een vanzelfsprekendheid, alsof hij zijn leven niet anders had gedaan, een onberispelijk verslag van zijn tocht gaf! ‘De overgang van de weldadige tropische temperatuur naar deze nogal kille avondlucht in Amsterdam is natuurlijk nogal verrassend, maar de vliegtocht verliep, dankzij ook de behaaglijke sfeer in dit prachtige toestel, zó vlot en gezellig, alsof het een autobustochtje naar de Veluwe was. Ik kan u zeggen...’

En hij zei, drie, vier minuten lang, nog véél meer, tot ik hem om 2 minuten voor twaalf vriendelijk onderbrak met de bekende formule: ‘Hartelijk dank, meneer, voor uw spontane medewerking. En dan moet dit, luisteraars, het einde zijn van deze reportageflits van Schiphol. Ik wens u goedenavond en geef u terug aan de studio in Hilversum!’

Laat dit zo zijn: de onbekende meneer in de regenjas had de uitzending gered! *En* door zijn plotselinge, onverwachte aanwezigheid èn door zijn welsprekendheid. En dan te bedenken dat ik de volgende dag gelukgewenst werd met mijn ‘aardige vondst’ om nu eens niet de gezagvoerder te interviewen, maar zo maar een passagier. Ze hadden eens moeten weten!...

Spelen met woorden

Wanneer je dit spelletje met vier kinderen speelt, dan knip je voor ieder kind zesentwintig kleine kaartjes. Op ieder kaartje zet je een letter van het alfabet. Is dit

klaar, dan schud je elk alfabet afzonderlijk goed door elkaar en je geeft de medespelenden er precies de helft van. Denk er om dat degene, die de letters uitdeelt, ze niet mag zien. Nu moeten de deelnemers proberen met de dertien letters, die ze gekregen hebben, zoveel mogelijk woordjes te maken. Wie in, laten we zeggen, zeven minuten, de meeste woorden voor zich op tafel heeft liggen is de winnaar en krijgt een snoepje.

Daarna kun je het spel weer van voren af aan spelen.

Wat de Sinaasappelen deden

Door Ida Heyermans

‘Er leefde eens in een land heel ver hier vandaan, in een achterbuurt van een grote stad, een arm oud moedertje met een hoofd vol lieve gedachten, en een hart zonnig van warm gevoel. Zij had een enige zoon, die ver van zijn moeders woonplaats met hard werken de kost verdiende. Als hij steun of troost nodig had, dan dacht hij aan zijn beste oudje met de ogen, die als sterren straalden. En van zijn klein weekgeld zonderde hij altijd een paar centen af om op haar verjaardag wat te kunnen geven.

Zo kwam het, dat het vrouwtje, toen zij jarig was, een pak kreeg met een omslagdoek, een mooie muts en zes mooie, glanzende sinaasappelen erin. En het moedertje dacht aan haar flinke zoon, en was ook een klein beetje boos op hem. Zes sinaasappelen ... wat vreselijk veel geld had hij voor haar uitgegeven! Zij had het toch maar best op deze wereld! Het is waar: zij was niet rijk. Bij lange na niet. Maar hoeveel moeders hadden een zoon als zij?... Zes sinaasappelen, en dat in deze tijd, dat er zoveel keelpijn

was. Zij was er ook

niet helemaal vrij van. Dat had Anton zeker geweten. Hoeveel mensen zouden nu niet snakken naar een sinaasappel, zonder zo'n kostelijke vrucht te kunnen kopen. En zij: zij kreeg er zomaar zes tegelijk van haar lieve kind! Zo gingen de gedachten van het oude vrouwtje, terwijl zij een der sinaasappelen in haar oude handen nam. Zij zou er die avond één opensnijden, want 's avonds pas voelde zij de pijn het ergst.

Toen plotseling kreeg het oude vrouwtje een inval, die haar de wenkbrauwen deed fronsen. Zij zag iets wat zij liever niet had willen zien.

Een klein eindje van haar vandaan woonde een vrouw, die heel ziek was en met hevige keelpijn te bed lag. De bakker had het verteld, en hij wist alles wat er in de buurt gebeurde. En die zieke vrouw was heel slecht voor het oude moedertje geweest. Zij had haar veel verdriet gedaan al jaren geleden, en nu nog vertelde haar boze tong allerlei lelijks van het onschuldige, oude moedertje.... Die vrouw was nu arm, heel arm. Niemand zond haar sinaasappelen om haar de zieke keel te verfrissen. Niemand, want het zusterskind, dat zij groot bracht, kon niets dan haat voor haar voelen, omdat zij zulke lelijke en boze gedachten had.

Wat zou zij nu wel willen geven om die sinaasappelen te hebben!

Toen werd het moedertje boos op zichzelf. Wat waren er lelijke dingen in haar hoofd! Die andere was in elk geval een zieke, die heel veel pijn had. En zij was heel erg te beklagen. Had zij zo'n goed lief kind als moedertje zelf? Werd zij zo heel vriendelijk gegroet door die beste predikant, als hij op huisbezoek ging? Bezat zij de som van negen gulden en drieënvijftig cent? Van wie zou zij een doek krijgen en een muts?... Wat was die muts toch mooi. Haar lieve kind was zeker naar een winkel gegaan, en had daar met zijn diepe stem gezegd, dat hij een moedertje thuis had, voor wij hij een kostelijke muts moest hebben. Wat een zegen toch om zo'n brave jongen tot zoon te hebben!

En onwillekeurig vouwden zich de handen van het oude vrouwtje en haar ogen werden vochtig.

Eigenlijk verdiende zij zo'n kind niet, omdat zij daarnet lelijke, heel lelijke dingen gedacht had over die ongelukkige stakker, die ginds zo alleen in haar kamertje lag met een pijnlijke, droge keel. Als zij haar eens drie sinaasappelen ging brengen... Het was waar, die vrouw had oud-moedertje heel veel verdriet gedaan, heel veel pijn,

die zij nog nu voelde. Maar de stakker lag zo eenzaam.. Toen, soezend, keek het mensje naar de zes vruchten, die zo vrolijk kleurden op haar tafel. Wat leken zij sappig en fris!

Plotseling stond het moedertje op, en zij sloeg zich de doek om, en zij stapte naar het huisje, waar de vrouw met de slechte en lelijke gedachten ziek lag, heel alleen in een ongezellig kamertje. En met een kloppend hart stond het lieve vrouwtje voor het bed van de zieke.

‘Wat kom je doen?’ vroeg deze.

‘Ik kom je een paar sinaasappelen brengen voor je keelpijn. Ik kreeg ze van mijn zoon.’

‘Ik heb van jou of van hem niets nodig,’ bromde de zieke. ‘Allo, mijn kamer af.’

‘Ik zal ze maar op tafel leggen,’ antwoordde het moedertje. ‘Beterschap, hoor!’ En het mensje, wier ogen waren als zachte tintelende sterren, ging weg. De zieke, die te ziek was, om iets meer te doen dan knorren, moest die sinaasappelen wel op haar tafel laten, waar ze vrolijk rood juist door de zon beschenen werden.

En nu begint mijn eigenlijke verhaal, kinderen. Want toen het moedertje de kamer verlaten had, scheen het, alsof de geur der sinaasappelen zichtbaar werd en een gestalte aannam. De kleine fee Pax steeg eruit op, de tovergodin, die door de mensen niet gezien kan worden. Zij heeft alleen een heerlijke stem om naar te luisteren, en haar nabijheid voelt men, omdat zij haar kleine koele handen zo zacht op menselijke voorhoofden kan leggen.

Zij ging naast het bed van de zieke zitten en keek de vrouw aan, en al de gedachten, die er in het hoofd van de zieken waren, las zij. Want Pax had wonderlijke ogen, die door het voorhoofd van de mensen heen keken. Het was niet iets heel moois wat zij zag, want in het hoofd van de zieke waren wat wij mensen stof en spinnewebben noemen. Al de lelijke gedachten van de vrouw hadden er een dikke stoflaag gevormd; al haar lelijke handelingen hadden er draden getrokken, grijs en vuil als spinnewebben in een verwaarloosd vertrek. En door al dat stof en al die draden kon de vrouw niet helder meer zien, en stonden haar ogen dof.

Toen keek de kleine fee Pax, voortgekomen uit de geur der sinaasappelen, heel ernstig, want er was hier heel veel voor haar te doen. Zij blies hard op het voorhoofd van de zieke, toen op haar ogen, zodat het stof er uit wegwoei. En zij zei haar, dat zij moest kijken naar de sinaasappelen op de tafel, die zo rood in de zonneschijn waren. En die hele middag zat Pax naast de zieke, en blies hard op de spinnewebben, en streelde haar met de kleine koele hand over het warme voorhoofd. Nu sliep de vrouw in en werd pas wakker, toen haar neef thuiskwam. Zij had de jongen bij zich genomen, waarom wist zij eigenlijk zelf niet goed en zij hield hem nu bij zich, omdat de knaap geld begon te verdienen.

‘Geef me een sinaasappel,’ zei de vrouw. En de jongen vroeg zich af wie de kostelijke vruchten gegeven kon hebben, maar hij toonde zijn nieuwsgierigheid niet, omdat zijn tante zo weinig van vragen hield. Terwijl nu de vrouw haar droge keel verfriste met het sappige vlees der vrucht, sprak de fee met de klare stem vlak aan haar oor, - en plotseling zei de zieke tot de jongen: ‘neem jij er ook maar een.’

Nu was het stil in het kamertje. De zieke vrouw soesde en de jongen droomde. Was het de ziekte, die zijn tante zo vriendelijk jegens hem deed zijn? Vriendelijkheid, daar had de knaap wel behoefte aan! Want die zieke vrouw, die zo knorren en schelden kon, was zijn enige bloedverwant, en vrienden had hij niet. Hij was niet heel knap en niet heel flink, en daarom deugde hij niet voor een ambacht. Hij had een baantje gevonden bij heel rijke mensen, waar hij voor de knecht de schoenen poetste, de vuile werkjes deed en voor boodschappen uitgezonden werd. Snauwen en grauwen

was alles wat hij kreeg, hier bij zijn tante en daar in zijn betrekking. Had nog vanmiddag de jonker hem niet uitgescholden, omdat hij het verkeerde papier voor de vlieger had meegebracht? Ja, nu had hij een sinaasappel gekregen, maar morgen begon het lieve leventje weer van voren af aan! En de jongen zette zijn ellebogen op de tafel en keek met donkere ogen naar de zieke, en hij verlangde ernaar om groot en sterk te zijn, om op zijn beurt te kunnen plagen en verdriet doen. Zó droomde hij bij de slecht brandende lamp. Toen at hij zijn avondboterham op en kroop in zijn bedstede.

En de gehele nacht zat de fee aan het

bed van de zieke, en blies het stof der lelijke gedachten weg, en fluisterde haar lieflijke woorden in het oor.

De volgende morgen ging de jongen vroeg naar zijn werk; en toen hij thuis kwam, was de zieke op, en zij had koffie voor hem gezet en zij vroeg hem of hij oud-moedertje wilde gaan vragen bij haar te komen. Een poos later zat het vrouwtje, met de ogen die als sterren blonken, bij de zieke en de jongen. En ongezien van allen zat de fee Pax op de rug van de stoel der vrouw, wier hoofd de vorige dag nog vol was van lelijke gedachten. En, hoorbaar alleen voor de zieke, fluisterde zij lieflijke woorden. De knaap keek met verbaasde blikken naar de vrouwen en luisterde naar de zachte stemmen, wier geluid nog nooit geklonken had in dit kamertje, waar driftige woorden gezegd en driftig beantwoord waren. En naast het gezicht van het oude moedertje zag hij een ander, vaag als een foto, die lang in het licht gestaan heeft: de beeltenis van zijn moeder kwam dan ook niet heel duidelijk tot hem, want jaren waren verlopen sedert haar dood. Toen die avond de zieke naar bed ging, had zij de knaap niet behoeven uit te schelden, omdat hij het deuntje floot, dat zij niet kon uitstaan, en de weerbarstige jongen sliep niet in met het verlangen om te slaan en te knijpen.

Dat was het werk van de fee Pax, omhoog gestegen uit de geur der sinaasappelen. En zij bleef tot de vrouw spreken bij dag en bij nacht, totdat al het stof en de spinnewebben weggeblazen waren, en de lelijke gedachten verdwenen onder de aanraking van haar handen.

Toen kon zij niet meer bij de vrouw blijven, want daar was haar arbeid geëindigd, en feeën als Pax kunnen niet werkeloos blijven; en zij keek in het hoofd van de knaap, en zag dat hij haar nodig had. De kleine, wonderlijke tovergodin kroop nu in de hals van de jongen, en was bij hem, als hij schoenen poetste en zijn boodschappen deed.

En zij vertelde hem van allerlei, als hij zijn werk deed. Dat was soms heel nodig; want de jonker, bij wiens grootvader de knaap werkte, was een verwende deugniet,

op wiens bevelen allen in het huis vliegen moesten, en de grootvader vertroetelde de enige erfgenaam.

Toen echter gebeurde het, dat de jonker een hevige brandwond kreeg; en de bedienden vertelden elkaar dat de wond niet genezen kon, indien niet een stuk huid van een gezond mens als geneesmiddel gebruikt werd. Maar hoe daaraan te komen? De grootvader kon niet helpen omdat hij te oud was. De knechts en de meiden durfden en wilden niet, want de lastige en humeurige jongen was bij hen allen gehaat.

Nu echter begon de kleine fee te spreken aan het oor van de kleine schoenpoetser en zij streelde zijn voorhoofd met haar zachte vingers, - en plotseling stond de jongen in de kamer van de gewonde en zei dat hij helpen wilde.

‘Jij?’ zei de graaf verbaasd.

‘Jij?’ zei het jonkertje, terwijl hij een vuurrode kleur kreeg.

De dokter alleen zei niets, want in zijn lange leven had hij veel goede mensen leren kennen.

Toen nam de dokter zijn scherp mes, en sneed een stuk uit de huid van de bovenarm van de schoenpoetser. En de jongen klemde de lippen op elkaar en voelde bijna geen pijn, omdat Pax zulke lieve woordjes tot hem zei. En toen het voorbij was en zijn arm verbonden, huilde de jonker en zijn grootvader tuurde naar de grond.

‘Ik zal je niet vergeten,’ zie de laatste eindelijk. Misschien was het wel de fee, die hem deze woorden influisterde, want het kleine, lieflijke wezen, dat omhoog gestegen was uit de geur der sinaasappelen, wist dat het nu helder was in het hoofd van de schoenpoetser, en dus zette zij zich op de schouder van de edelman. En zij begon haar schone verhalen aan het oor van de oude graaf; zij blies op zijn hoofd en liet haar zachte vingers langs de rimpels in zijn voorhoofd gaan. Het wonder werkte voort, en zijn bedienden vroegen elkaar fluisterend wat er toch gebeurd mocht zijn, want alles was zo heel anders geworden. De pachters van de rijke man werden niet meer vervolgd, als zij de huurpenningen niet op tijd betaalden. En voor kleine ellendige woningen op zijn landgoederen kwamen gezonde huisjes in de plaats. En de jonker was niet meer humeurig, en zijn grootvader keek niet meer somber, want het was zo heerlijk te luisteren naar de verhalen van het kleine wezen dat, onzichtbaar voor de mensen, haar koele adem liet gaan over de gedachten van de graaf, terwijl haar woorden lichtten als sterren aan de diepe hemel en klonken als fijne klokjes in zuivere lucht.

Maar Pax, die schouwt in de hoofden der mensen, wist dat er nog één stofnest was in het hoofd van de graaf; en zolang zij dat nog zag, mocht zij hem niet verlaten. Want stof lokt stof; en het ijle schepseltje, geboren uit de sinaasappelengeur, moest hoofd en hart van anderen rein zien als bij het lieve oude moedertje.

Nu gebeurde het, dat de broer van de graaf, die minister was, door tegenspoed al zijn geld verloor. Tussen de twee mannen was heel veel voorgevallen; zij hadden elkaar

lelijke woorden gezegd, veel verdriet gedaan; en de twee mensen die toch stamden van één vader en één moeder, dachten aan elkaar als vijanden. En nu vertelde de fee aan de graaf verhalen, zacht en teder als maanlicht; zij fluisterde aan zijn oor sprookjes uit zijn kindertijd, neuriede met de stem van een vrouw, die beiden, toen zij knapen waren, in slaap gezongen had. Zij sprak tot hem, als de oude man in het vuur keek en aan het verleden dacht, als hij in de ogen van zijn kleinzoon die van zijn dochter meende te zien, als in de kerk het orgel de ruimte vulde met geluiden van vroomheid, als in de plantenkas een bloempje zich teder rankte. Zij sprak aanhoudend en met altijd hoorbare stem.

‘Zeg de koetsier in te spannen,’ zei toen de graaf; en hij gaf het adres van zijn broeder op, en als dromend liet hij zich rijden naar diens woning. En

daar stonden nu de beide mannen

tegenover elkaar en staarden elkaar in de gezichten, die zij in jaren niet gezien hadden; en hij aan wiens oor de fee sprak, greep de hand van de ander, en zeide dat zij toch broeders waren, en dat hij gekomen was om hem te helpen. En zonder dat er veel woorden gezegd waren, scheidden zij. Maar Pax was bij de minister gebleven, want in het hoofd van de ander was het nu helder. Diens gedachten waren nu stralend als het zonnelicht, doorschijnend als glas.

En de fee van het arme moedertje sprak nu tot de machtige minister, en men merkte het in zijn huis en in het land. Doch Pax zag, dat zijn haat voor de keizer niet wijken wilde. Het wàs voor de minister heel moeilijk te houden van de keizer, die hem grievend beledigd had, hem smartelijk had doen lijden.

Doch Pax vertelde hem haar glanzen- de sprookjes; zij legde haar handen op zijn brandende voorhoofd. En hij *moest* naar haar luisteren, of hij wilde of niet.

En eens, dat de keizer uitreed met zijn minister naast hem in het rijtuig, werd er geschoten op de vorst. Toen sprak de fee aan het oor van de minister woorden, die als zware klokketonen galmden; en plotseling beschutte hij met zijn lichaam de keizer, en ving zijn borst de kogel die voor de ander bestemd was. Op de terugweg naar het paleis keek de keizer naar het bleke gezicht van de man naast hem, wien hij grievend verdriet had aangedaan, en die nu gewond was voor hem, de vorst, door wie hij zoveel geleden had. De kleine fee Pax echter kustte het voorhoofd van de gewonde, in wie het nu straalde van helder licht, en zij verliet hem voor de keizer en nestelde zich dicht bij diens oor.

En toen de vorst wist, dat zijn minister niet levensgevaarlijk gewond was, sloot hij zich op in zijn werkvertrek en liep daar met grote stappen op en neer, en de fee van het lieve oude moedertje sprak tot hem in haar klare taal. Nu sloeg de machtigste man van het grote rijk zich de handen voor het gezicht en schreide bittere tranen, want toen hij haar mooie woorden hoorde, haar verhalen glanzen zag, als waren de sterren van de hemel neergedaald in zijn grote paleis, scheen het hem of zich de kamer vulde met lelijke donkere gestalten, met al zijn slechte daden, die hem zwart

als de nacht schenen bij het licht, dat de fee van het moedertje schijnen liet. 'Het moet anders worden,' zei de fee.

'Het *zal* anders worden,' antwoordde de keizer.

En lang bleef de fee bij de vorst, en het werd vrede in en om hem.

Zo, kinderen, geurden de sinaasappelen van het arme vrouwtje tot in het paleis van de keizer. En die geur was overgebracht geworden door de lieflijke fee Pax, niet onmiddellijk van het oude mensje naar de vorst, maar van de zieke vrouw naar de schoenpoetser en zo naar de graaf, en toen naar de minister en eindelijk kwam zij bij de keizer. En toen het vrede was in het ene land, ging zij naar het andere, en zo werkte zij voort in de grote wereld met al haar schepselen, die haar zo nodig hadden.

De wollen wantje

‘Moederlief, wat brei je toch,
Al die kleine lusjes,
Wordt 't een jumpertje voor broer,
Kousjes voor de zusjes?

Of wordt het een muts misschien,
'n Spreitje voor mijn bedje?
'n Warme das voor Janneman,
'n Vestje voor Annètje?

Of wordt het een jurk voor pop,
'n Rok misschien met kantjes...?’
‘- Neen, m'n schat, wat moeder breit
Zijn - 'n paar wollen wantjes.’

‘O, voor wie? Voor broer of zus -
Of - zou Ik ze krijgen...
Toe nou, moes, vertel het maar,
Heus, ik zal 't verzwijgen.’

‘Kleine vraag-al die je bent!
'k Zal 't je maar vertellen
Anders ga je dadelijk
Nog mcér vragen stellen.

Niet voor broertje, zus of pop
Zijn die wollen wantjes,
Maar ze zijn... je raadt het nóóit...
Voor... 'n paar kouwe handjes!’

ANNIE DE HOOG - NOOY

Pension 'Zonzijde' als boekelegger

Deze leuke boekelegger, die uit twee delen - een boven-(1) en een onderkant (2) - bestaat, trek je eerst uit dit boek over op dun, doorschijnend papier. Daarna breng je de tekeningen met behulp van karbonpapier over op stevig wit tekenpapier of dun karton. Van

tekening 2 worden de stippellijntjes met een puntig schaartje ingeknipt. Lijm deel 1 op deel 2, vouw de luiken naar buiten om en bind een zijden lintje of koordje door het gat bovenaan de boekelegger.

Het raadsel van de donkere kamer

Door L. de Groot

Lize Tummers en haar nichtje Emmy de Groot gingen er eens echt fijn bij zitten om de biscuits op te peuzelen, die ze altijd meenamen, wanneer ze 's morgens naar zee gingen.

‘Waar zou Henk toch blijven?’ vroeg Emmy.

Lize keek naar links en rechts over het strand, waar, ondanks het vroege uur al heel wat badgasten verkoeling kwamen zoeken, maar Henk was nergens te ontdekken.

‘Hij zei toch bij het ontbijt, dat hij zou proberen wat krabben te gaan vangen, Joost mag weten waarvoor. Misschien heeft hij zijn net vergeten en is hij even terug om het te halen.’

Het was de eerste keer, dat Emmy in die badplaatskwam, waar de familie Tummers elk jaar een huisje vlak bij de zee huurde. Lize en Emmy waren het er roerend over eens, dat er nergens zo'n pracht van een badplaats was als de ‘hunne’, en er werd ook nooit een ogenblik aan gedacht de zomer ergens anders door te brengen. En toch scheen er die zomer iets

niet helemaal naar de zin

van Lize te gaan.

‘t Is wel jammer,’ sprak ze, terwijl ze haar biscuits oppeuzelde, ‘dat er dit jaar nu juist allemaal van die vervelende kinderen hier zijn; met niemand kan je nou 's leuk spelen. Deze zijn te stijf, andere weer zo teruggetrokken. Ik wou, dat die Hendriksjes van de vorige zomer maar weer waren gekomen. Dàt waren leuke lui! Pa zei, dat ze dit jaar niet konden.... de zaken van meneer Hendriks gaan zo slecht, heeft ie me verteld.’

‘Wie zijn die daar?’ vroeg Emmy.

Ze wees in de richting van een grote zandvlakte, vlak onder een duin, waar een heel stelletje meisjes aan 't handballen was en een dolle pret scheen te hebben, als de bal in zee terecht kwam. Een flinke jongen stond steeds klaar om ‘het verloren schaap’ tussen de aankabbelende golfjes weer ‘op het goede pad’ te brengen.

‘Dat zijn de Van Eijdens’ zei Lize, ‘die prachtige tent daar is van hen. Zij spelen 's morgens altijd handbal.’

‘En waarom spelen jullie dan nooit met ze mee?’

‘O, daarhoef je geen ogenblik aan te denken! Moet je verbeelden! De van Eijdens! Denk je dat die zich zouden vernederen, ons mee te laten spelen! Nee, die voelen zich veel te deftig, om zich met zulke gewone “bezoekers” als wij zijn, in te laten. Weet je waar ze wonen? In die grote villa. “Lucky Home” staat erop, schuin achter ons huisje.’

‘Maar als we 't nu eens proberen?!’

Lize schudde het hoofd.

‘Ik bedank er hartelijk voor, 't ze te vragen, en dan met een vernederend lachje afgewezen te worden,’ antwoordde ze. ‘Ze hebben al 'n keer of drie gezien, dat Henk en ik vlak bij hen naar hun spel stonden te kijken, en nog geen enkele keer hebben ze gevraagd om mee te doen. En toch is 't een leuk stelletje onder elkaar. Maar ik denk, dat ze hebben afgesproken om alleen te blijven en er geen ‘vreemden’ in te halen. De jongen, die nu de bal heeft, is ongeveer van Henks leeftijd; hij heet John en heeft twee zusjes, Trudie en Loekie. De anderen zijn óf familie, óf kennissen van ze. D'r zijn altijd wel drie of vier vriendinnetjes in die villa; hun vader en moeder schijnen het hun altijd erg naar de zin te maken.’

Lize stond een poosje stil voor zich uit te staren, terwijl ze in gedachten schelpjes in de zee gooide.

‘Ik heb er dikwijls naar verlangd, daar ook eens in “Lucky Home” een kijkje te mogen neren.’ vervolgde ze. ‘Ik zou er best eens rond willen neuzen, als ze uit zijn. Mevrouw Bemel, naast ons, heeft me er wel eens van verteld. Zij zei, dat de meisjes daar een poppenhuis hebben, dat helemaal geïtalleerd is als een gewoon huis, tot elektrisch licht toe! En de jongen, John, moet een spoortrein hebben, die langs alle paden van de achtertuin loopt, met spoorbruggen, stations en wat al niet meer!’

‘Wat leuk, hè?’ zuchtte Emmy.

‘Nou! En zaterdag schijnt 't er nog prettiger te worden,’ vervolgde Lize. ‘Ik hoorde ze erover spreken in de bazar in 't dorp, waar ik moest wachten om geholpen te worden.’

‘En wat is er dan?’

‘Dan schijnt 't Trudie's verjaardag te zijn, en dan mag ze nog meer vriendinnen uitnodigen. Dat gaat zo maar niet mondeling, maar officieel met een uitnodigingskaart! Eerst hebben ze een grote autotocht en een picknick in 't bos, 's middags komt er een goochelaar en 's avonds tot besluit een groot vuurwerk!’

‘Maar ze zullen er toch niets op tegen hebben, als wij op een afstand in de tuin gaan kijken?’

‘Daar zal je weinig aan hebben. De goochelaar vertoont z'n kunsten binnen. 't Moet een heel bekende goochelaar zijn!’

‘Nee, ik bedoel 't vuurwerk.’

‘Maar kind, je kan toch slecht naar die villa gaan, en vragen, of je alsjeblieft in de achtertuin naar 't vuurwerk mag gaan kijken? Nee, wij zullen het wel in ónze achtertuin moeten zien, al zal dat wel niet veel meer zijn dan de vuurpijlen, die hoog de lucht in vliegen.’

Het gesprek van de twee meisjes werd onderbroken door een klaterend gelach, dat opsteeg uit het groepje handbalsters. Een grote hazewindhond had de bal te pakken gekregen en was ermee vandoor gegaan, met het hele stel meisjes er achter aan.

‘Zeg Lize, je weet wel, we zouden nog altijd een foto nemen van die oude windmolen, even buiten het dorp,’ sprong Emmy plotseling op een ander onderwerp over. ‘We hebben nu alle drie een toestel, dus moet er ook gekiekt worden.’

‘Henk heeft die molen al genomen,’ antwoordde Lize, ‘die is de hele week al aan het fotograferen. Hij is dol met zijn nieuwe toestel,’ zei ze een ogenblik later.

‘Ik begrijp werkelijk niet, waar hij toch kan uithangen.’

‘Misschien is hij wel weer naar het dorp, om een portie ijs te kopen, waar hij zo smoor op is,’ lachte Emmy.

‘Dat zou ik niet leuk van hem vinden,

alleen ijs te gaan eten en ons niet mee te nemen,’ sprak Lize kwasi boos.

Bij het horen van een fluittoon draaide ze zich plotseling om, en bracht haar hand boven haar ogen.

‘Ha, daar zal je 'm hebben,’ riep ze uit.

Een jongen met een blazer aan, kwam het duin af naar beneden. Zodra hij de meisjes zag wuifde hij met zijn hand.

‘Hij schij nt iets bijzonders te hebben,’ zei Emmy. ‘Wat zou dat zijn?’ Henk had nu de meisjes bereikt. Hij had een voldaan gezicht. ‘Ik... ik heb daarnet ouwe Kroon gesproken’ begon hij ademloos, ‘en die zegt, dat ik ermee kan doen wat ik wil.’

Het eerste ogenblik begrepen de meisjes er geen steek van maar toen scheen er iets bij Lize duidelijk te worden.

De Van Eijdens en hun hele verjaardagpartijtje vergetend sprong ze op. ‘Wat leuk Henk. Dat zal je wel fijn vinden.’

‘Wie is ouwe Kroon?’ vroeg Emmy. ‘Dat is de boer, van wie het veld achter het Rode Huis is,’ antwoordde Lize. ‘Wanneer heb je hem gesproken, Henk?’

‘Ik had m'n net vergeten,’ antwoordde de jongen, ‘Toen dacht ik, ik kon best nog eens even bij Kroon aanlopen om het hem te vragen. En toen zei hij, dat wij 't gerust konden gebruiken. We mogen er net zovaak in komen, als we willen.’ ‘Waarin?’ vroeg Emmy. ‘Waar hebben jullie het toch over?’

‘Ach neem me niet kwalijk nichtje, dat wist je nog niet’, lachte Henk, ‘We hebben het over iets, dat wij ontdekt hebben op de dag, voordat jij hier bent gekomen. En ik wil je nu ook niets méér vertellen, voordat je het hebt gezien. Komen jullie nu gauw mee, dan gaan we er dadelijk heen. We hebben de hele morgen nog voor de boeg.’

Ze verlieten het strand en tien minuten later hadden ze het Rode Huis bereikt. Daarna gingen ze nog een honderd meter verder. Henk opende een hek, waardoor ze op een groot veld uitkwamen.

‘Hier is het,’ riep hij uit, terwijl hij met zijn vinger naar links wees.

Het voorwerp, waar hij op wees stond tegen een hoge heg, die het veld van de weg afsloot. Het was een karretje op hoge wielen, en zag er oud en verveloos uit. Een trapje van vier treden leidde naar de deur, die achter in het karretje was. 'Dat lijkt wel een oud badkoetsje,' riep Emmy uit.

'Goed geraten,' zei Lize. 'Er zijn een stelletje overcomplete exemplaren buiten dienst gesteld. Die stonden vroeger op het strand,' verklaarde ze.

'Ja, die zijn toen allemaal verkocht,' voegde Henk eraan toe. 'Kroon heeft er ook een gekocht, om er een kippchok van te maken. Maar daar heeft hij nooit tijd voor gehad en nu staat het daar doelloos sinds verleden jaar herfst. Ik heb het heel toevallig ontdekt, toen mijn bal daar over de heg vloog, en ik 'm wilde ophalen. Maar nu zal ik het je eens van binnen laten zien.'

De twee meisjes volgden hem het houten trapje op. Het inwendige van het

koetsje zag er nog net eender uit, als toen het als badhokje werd gebruikt. Twee bankjes, aan elke kant een, en een aantal haken om de kleren op te hangen. Een deur aan elke kant met een knip om af te sluiten. En een klein raampje om licht binnen te laten als beide deuren gesloten waren.

‘En wat ben je nu van plan daarmee te beginnen. Of maak je er misschien een “Fordje” van?’ vroeg Emmy lachend.

‘Nee, ik ben bang, dat allevier de wielen er allang af zouden zijn voordat ik ermee op de weg was,’ lachte Henk terug. ‘Nee, we gaan er een “donkere kamer” van maken. Je weet wel, om films in te ontwikkelen. Ik zit altijd 's avonds laat maar te knoeien in ons keukentje, en ik heb voortdurend angst dat de een of ander beneden zal komen en het licht aanknipt. En dan is in één klap alles bedorven. Nee, we hebben nu een hokje voor ons zelf, dat we kunnen inrichten zoals wij zelf willen. Ik zal van dat raampje het glas rood maken, zodat we hier overdag kunnen werken en geen rode lamp nodig hebben.’

‘Maar hoe kom je aan water om te spoelen. Daar heb je zeker niet aan gedacht?’ ‘Maak je maar niet ongerust, zusje. We hebben thuis nog een oude oliebus, die we er uitstekend voor kunnen gebruiken, tenminste, als moeder goed vindt, dat ik 'm meeneem. Ik maak in die hoek een plank, en daar zetten we 'm op. We vullen 'm. Er gaat heel wat in. En als ik dan het kraantje aan de onderkant openzet, dan zul je eens zien, wat een fijn stromend water we hebben!’

‘Maar waar moet dat water dan heen?’ vroeg Emmy met een schalks lachje. ‘Dat kan je hier toch maar niet zo over de vloer laten lopen.’

Maar Henk zat vol ideeën.

‘Ook daar heb ik aan gedacht,’ antwoordde Henk direct. ‘Ik heb al een zinken bak en van Kroon krijg ik een stuk buis. Dat bevestig ik aan de zinken bak, dan de pijp door een gat in de bodem, en klaar is kees. Daarom juist heb ik aan Kroon gevraagd, of ik in het koetsje mocht doen wat ik wilde.’

‘En dan kunnen we de banken wel voor tafels gebruiken,’ sprak Lize,

‘O nee, geen half werk’ viel Henk haar in de rede. ‘Ik zal ook wel zorgen voor een behoorlijke tafel.’

‘Dan is de hele zaak in orde,’ zei Lize. ‘Maar ik geloof, dat we nu zo zoetjesaan moeten opstappen, anders zijn we te laat voor het koffiedrinken.’

Na koffiedrinken gingen de meisjes een poosje lekker lui in de schaduw van een grote lindeboom achter hun huis liggen. Maar Henk wilde niet van rusten weten en was een en al bedrijvigheid om zijn donkere kamer zo snel mogelijk klaar te hebben. Hij zocht hamer en nijptang, schroevendraaier enboor en alles, wat hij nodig had bij elkaar en stapte naar Mossel, de oude timmerman, met wie hij al de jaren, dat ze in dat plaatsje kwamen, op zeer vriendschappelijke voet stond. Hij had net zo lang bij zijn moeder gezeurd, tot hij wat geld had gekregen.

En bij de thee kon de jongen tegen de meisjes vertellen, dat het hoekje voor de oliebus klaar was, die hij de volgende morgen in de donkere kamer zou plaatsen. ‘Denk er vooral om, je gereedschap en je toestel daar niet te laten liggen,’ waarschuwde moeder, ‘want die konden wel eens gestolen worden.’

Het jonge volkje bracht de verdere avond door met te proberen wat vis te vangen. En werkelijk, ze brachten een stuk of tien flinke vissen mee naar huis, die moeder

de volgende morgen zou bakken. Daarna werd er nog een spel gespeeld, dat Emmy had meegebracht en toen werd het tijd om naar bed te gaan.

Moeder vroeg nog even voor de zekerheid: 'Je hebt er toch wel aan gedacht, de gereedschappen mee naar huis te brengen?'

Henk kreeg een kleur. 'Alle mensen' riep hij uit. 'Daar heb ik helemaal niet meer aan gedacht. Dat komt, ik zou er vanavond nog gaan werken. Maar toen zijn we gaan vissen.'

'Maar jongen,' sprak moeder bestraffend, 'wat is dat nu toch voor een onnadenkendheid. Als ze nu eens gestolen worden. Dan zal je vader horen. Bijna allemaal nieuw gereedschap!'

Henk aarzelde geen ogenblik en sprong op. 'Ik zal er direct even heengaan. In een minuut of vijf ben ik terug.'

De schemer was gevallen en er was een lichte nevel op komen zetten.

Henk rende weg en juist toen hij het hekje van het veld wilde openen kwam er iemand aan. Hij had een geweer over zijn schouder.

'Zo Henk. Ben jij daar nog zo laat? Nee, schrik maar niet. Ik ben op jacht geweest om een paar konijntjes te verschalken, maar die rakkers waren me te vlug af.'

'Ja, ik wilde even m'n gereedschap terughalen, dat ik in de badkoets heb laten liggen,' verklaarde Henk. 'Ik ben zo blij meneer Kroon, dat ik die koets mag gebruiken.'

'Ik vind het fijn jongen, dat je er wat aan hebt. Het ding staat er toch nutteloos. Haal maar gauw je spullen op. En dan direct haar huis. Want het is al knap laat. Welterusten hoor.'

'Welterusten, meneer Kroon,' riep Henk nog, terwijl hij in de richting van de koets rende. Hij vloog het trapje op, maar bemerkte tot zijn verwondering, dat de deur gesloten was. Hij drukte er met zijn schouders tegenaan, maar de deur gaf niet mee.

'Wat is dat raar,' dacht hij bij zichzelf. 'D'r is wel een grendel van binnen, maar ik weet zeker, dat ik die er niet opgeschoven heb.'

Enkele ogenblikken stond hij besluiteloos. Toen drong het ineens tot hem door, dat er nog een tweede deur was. Hij liep naar de achterkant en vond daar de deur half open.

'Hela! Is daar iemand binnen?' riep hij, maar hij kreeg geen antwoord.

Toen besloot hij toch eens poolshoogte te gaan nemen. Het was zo goed als donker in zijn 'kamer,' maar hij wist op de gis, waar hij het gereedschap had laten liggen. Er was gelukkig niets gestolen. Ofschoon het hele geval van die

open deur aan de achterkant hem wel erg vreemd voorkwam, dacht hij er verder niet over na, en rende vlug naar huis. Daar zouden de twee meisjes net naar bed gaan.

‘En, heb je het gereedschap nog kunnen vinden?’ vroeg Lize.

‘Ja, maar het rare is, ik ben er zeker van, dat de beide deuren open waren toen ik wegging, en nu vond ik er één gegrendeld, en de andere half open. Er is zeker iemand nieuwsgierig geweest om te weten, wat ik daar vandaag heb uitgevoerd. ‘Het is in elk geval geen dief geweest, anders had hij het gereedschap wel meegenomen,’ vond Emmy.

‘Misschien meneer Kroon,’ opperde Lize.

‘Dat is niet onmogelijk, ofschoon hij me dat dan toch wel verteld zou hebben. Ik heb hem nog gesproken even voor ik daar binnen ging,’ antwoordde Henk. ‘Ik geloof, dat het goed zal zijn op de ene deur van buiten een slot te maken en de andere gegrendeld te laten. Dan kan er tenminste niemand naar binnen komen, die ik daar niet wens.

‘Waarom was jij zo vroeg op?’ vroeg Lize de volgende morgen, toen ze met haar broer en Emmy aan de ontbijttafel zat. ‘Ik hoorde je naar beneden hollen en dacht, dat wij ons verslapen hadden.’

‘Nee, ik heb die oliebus schoongemaakt,’ antwoordde Henk. ‘Ik wilde die wegbrengen voordat ik ga zwemmen. Maar die bus is te groot voor één om te dragen. Nu heb ik er een touw aangedaan. Als jij nu het ene eind neemt, en ik het andere, dan gaat het wel.’

‘In orde’, sprak Lize.

‘En ik zal ook meehelpen,’ voegde Emmy eraan toe.

Direct na het ontbijt werd de oliebus, die een flinke omvang had, naar de plaats van bestemming gebracht. Henk aan de ene kant van het touw, en de twee meisjes aan het andere eind. Op het veld aangekomen liep Emmy vooruit om de deur van de donkere kamer open te houden, terwijl de twee anderen de oliekan naar boven hesen.

‘Zeg, van wie is die blazer,’ riep Emmy plotseling van boven af.

‘Blazer? Wat voor blazer?’ vroeg Henk

‘Dáár. Kijk maar,’ sprak het meisje.

Zij wees naar een van de klerenhaken, waaraan een blazer hing. Het was een rode blazer met bronzen knopen. Vol verwondering keken ze alle drie naar de raadselachtige vondst.

‘Zie je nu wel, dan is er toch gisterenavond iemand hier geweest,’ riep Henk uit. ‘Ik weet zeker, dat die blazer daar gisterenmiddag nog niet hing toen ik er vandaan ging.’

‘En toen je gisterenavond de gereedschappen ging halen?’ vroeg Lize.

‘Ja, dat weet ik niet. Het was zo donker. Ik moest om me heen voelen om het gereedschap te vinden.’

‘Iemand moet er toch geweest zijn, die je 's morgens en 's middags heeft horen hameren. Laten we eens zien, of hij misschien nog iets anders heeft achtergelaten dan die blazer.’

Er werd een onderzoek ingesteld, maar er bleek geen verder spoor van de indringer achtergebleven te zijn.

‘Hij moet wel erg verstrooid zijn geweest, om die blazer te vergeten,’ lachte Emmy.
‘Zou het niet die jongen kunnen zijn, die we gisteren morgen op het strand zagen.
Ik bedoel John van eh van.. ..’

‘John van Eijden? Nee, dat kan niet, want die heeft een heel andere blazer,’
antwoordde Henk.

‘En bovendien,’ voegde Lize eraan toe, ‘zou deze blazer veel te groot voor hem
zijn. Een volwassen man kan hem wel aan. Probeer jij eens Henk hoe hij je staat.’
De blazer werd van de muur genomen. Hij bleek Henk inderdaad een heel stuk te
groot te zijn. De mouwen kwamen tot over zijn vingertoppen.

‘En toch staat hij je niet slecht. Met die bronzen knopen,’ vond Emmy.

‘Nee, maar ik geef toch maar de voorkeur aan mijn eigen jasje,’ lachte Henk, en toen zichzelf in de rede vallend: ‘Hé. Wat is dat?’

Onwillekeurig had hij zijn hand in een van de zijzakken gestoken en haalde een kleine leren portefeuille te voorschijn en een brief, die geadresseerd was aan een zekere meneer Remer. Lize nam de portefeuille uit zijn hand en keek naar de inhoud.

‘D'r zit geld in. En nog niet zo weinig ook. Een briefje van vijftwintig en een van tien,’ riep ze uit.

De aanblik van zoveel rijkdom maakte het geval met de blazer nog geheimzinniger en gedurende enige ogenblikken stond het drietal in diep nadenken.

‘Wat raar hè?’ begon Emmy, ‘Misschien is die blazer van iemand die vanmorgen even hier is geweest, om eens een kijkje te nemen, en straks terug komt om zijn jas op te halen.’

‘Dat is niet onmogelijk,’ sprak Henk. ‘Enfin, dat zullen we gauw kunnen zien. Hij sprong het trapje af, om te kijken of de vreemdeling zich soms ergens ophield, maar een paar minuten later kwam hij terug.

‘Ik zie nergens een levende ziel. Ik heb ook al over die heg gekeken en de weg op, maar nergens is een sterveling te bespeuren.’

‘Laten we er ons maar geen zorgen over maken. Degene die hier een blazer laat hangen met vijfendertig gulden erin zal wel zo wijs zijn zo gauw mogelijk zijn eigendom te komen ophalen. We moeten maar rustig afwachten,’ vond Lize.

Dat was ook wel de wijste weg. Henk trok de blazer weer uit en hing die op een van de haken. De portefeuille en de brief liet hij weer in de zak glijden. Henk haalde het touw van de oliebus af en vertelde toen aan de twee meisjes, hoe hij zich de stelling, waar de bus op moest komen, had gedacht. De tijd verstreek, maar wie zich kwam aanmelden, niet de eigenaar vande blazer. Die scheen helemaal geen haast te hebben zijn eigendom terug te komen halen. Ten laatste was het geduld van Henk uitgeput.

‘Ik blijf hier niet langer,’ mopperde hij. ‘Als die vent zijn blazer wil hebben, dan had hij maar eerder moeten komen.’

‘Ja, maar ik vind het toch wel wat gewaagd, dat geld daar onbeheerd achter te laten,’ vond Lize. ‘Verbeeld je nu eens, dat iemand hier binnen kwam en dat geld wegnam; er kunnen best mensen zijn, die gezien hebben, dat wij hier vanmorgen geweest zijn, die gaan natuurlijk denken, dat wij het hebben weggenomen. En als er dan later naar gevraagd zou worden, zouden wij moeten bekennen, de portefeuille te hebben gezien en in onze handen te hebben gehad.’

Emmy was 't daar roerend mee eens en meende een oplossing te hebben gevonden. ‘Als we die blazer met inhoud eens mee naar huis namen,’ stelde ze voor. ‘Wanneer we nou een briefje aan de haak bevestigen, waar de blazer aanhing, wat wij ermee gedaan hebben, en waar de eigenaar hem kan terug krijgen. Als de eigenaar dan mocht komen, dan weet hij meteen hoe de vork in de steel zit. Dat lijkt me veiliger, dan het ding hier achter te laten in de koets, die van buiten niet op slot kan.’

‘Juist,’ vond Henk nu ook. ‘Dàt is de oplossing!’

Hij viste een papiertje uit zijn zak op, streek het glad, en gebruikte een van de banken voor schrijftafel. Daarna schreef hij met duidelijke letter: ‘De eigenaar van de rode blazer, welke hier vanmorgen is gevonden wordt verzocht zich te melden op het landhuis “Het Rode Huis”. Daar is de blazer naar toegebracht.’ Henk hing het

briefje aan de haak, waarna het door alle drie nog eens hardop werd voorgelezen, om er vooral zeker van te zijn, dat het voor eenieder duidelijk was. Henk nam het touwen verliet het koetsje, terwijl Emmy en Lize de deuren dicht trokken.

In gedachten liep het drietal naar huis, toen ze voorbij een brievenbus kwamen. ‘Zeg,’ sprak Lize ‘zouden we maar niet vast die brief posten. Je kan wel zien aan het adres en de postzegel, dat dat de bedoeling was.’

Ze nam de blazer, die ze over haar arm droeg, haalde de brief te voorschijn en stopte hem in de bus. Niets bijzonders zal je zeggen. Maar ze beseften op dat ogenblik niet wat daarvan de gevolgen zouden zijn....

‘Dat is tenminste al één ding, dat we kwijt zijn’ zei ze, en het drietal liep nu op een drafje naar huis, waar mevrouw Tummers al aan de voordeur stond te wachten.

‘Moeder. Kijk eens, wat we hebben gevonden,’ riep Lize haar al vanuit de verte toe. En ademloos bracht ze verslag uit over wat ze in de badkoets hadden ontdekt. ‘Dat is een rare geschiedenis,’ vond moeder, ‘Ik begrijp niet, hoe iemand zo zorgeloos kan zijn een blazer te laten hangen en dan nog wel met zoveel geld erin. Maar jullie hebt goed gehandeld. Dat jasje zou anders misschien gestolen kunnen worden en nu zal de eigenaar inde loop van de dag zijn eigendom wel terug komen halen.’

's Middags ging Henk nog wat werken in zijn donkere kamer. Niets wees erop, dat iemand het briefje gelezen had. Het zat nog steeds tegen de muur.

Toen hij terugkwam in huis keek hij direct naar de rode blazer. Die hing nog steeds aan de kapstok. Er had zich dus nog niemand gemeld.

‘Ik ben nog even bij de boerderij langs gegaan,’ vertelde mevrouw Tummers, ‘en heb daar met meneer Kroon over de blazer gesproken. Maar hij kan zich ook niet voorstellen, wie er in die ouwe badkoets kan zijn geweest.’

‘O, wat stom van mij,’ viel Lize haar plotseling in de rede.

‘W ... wat heb je?’ vroeg Emmy.

‘Dat ik het adres niet even heb overgenomen, dat op die envelop stond. Dan hadden we daarheen kunnen schrijven. Daar zal men zeker wel weten, van wie die blazer is, en dan was de zaak misschien al in orde geweest.’

‘Tja, dat is zo,’ beaamde Henk, en het drietal ging diep na zitten denken om zich

te herinneren, aan wie die brief geadresseerd was, maar zonder resultaat. Ze wisten wel, dat het een naam was, die begon met een R, maar verder kwamen ze niet. ‘Maar we hoeven die persoon toch eigenlijk niet te schrijven, al zouden we zijn adres weten,’ vond Henk. ‘Degene die de blazer heeft laten hangen is in onze donkere kamer

geweest, waar hij niets te maken had. Wil hij zijn blazer terughebben, dan moet hij daar zelf maar voor zorgen. Me dunkt, dat wij nu genoeg gedaan hebben.'

Woensdagmorgen bracht een verrassing. Er kwam een brief van de familie Dijkers, oude kennissen van de Tummers, waarin deze berichtten, dat ze met hun kinderen voor een paar weken hun intrek hadden genomen op een villa, dicht in de buurt van het dorp, waar het Rode Huis stond. De familie Tummers werd uitgenodigd eens een dagje bij hen te komen, als ze tenminste niet door andere afspraken verhinderd waren. Liefst nog diezelfde dag.

'O, wat zal dat leuk zijn,' danste Lize.

‘Ja, ik vind, dat we maar moesten

gaan. We hebben toch verder niets bijzonders vandaag,’ vond Moeder. ‘Als we vlug voortmaken dan kunnen we nog net de bus van half tien halen.’

Het ontbijt werd haastig beëindigd en daarna werden de voorbereidselen gemaakt. De meisjes besloten hun toestellen mee te nemen en Henk zijn onafscheidelijke krabbennet. Onderwijl pakte moeder met 't dienstmeisje de rugzak vol met alles, wat ze nodig hadden. Juist toen ze het huis wilden verlaten, keerde mevrouw Tummers zich even om om een boodschap achter te laten.

‘Mien,’ riep ze, ‘als er soms iemand voor die blazer mocht komen, zeg dan maar, dat we uit zijn, en dat ze vanavond om een uur of acht nog maar eens terug moeten komen. Ja, zie je,’ sprak ze tot de meisjes ‘ik wil in elk geval zekerheid hebben, dat degene, die om de blazer komt, inderdaad ook de eigenaar is. Ik heb de portefeuille uit de zak genomen en in de kast geborgen.’

Het zou te ver voeren de hele dag te beschrijven, die ze bij de familie Dijkers doorbrachten. Het was fijn! Een tocht in een motorboot de zee op, en 's middags naar een circus, dat daar zijn tenten had opgeslagen. Dat alles maakte de dag tot een onvergetelijke. Emmy en Lize namen heel wat foto's, die ze thuis in de nieuwe donkere kamer zouden gaan ontwikkelen.

's Avonds tegen zevenen kwamen ze weer in het Rode Huis aan, voldaan en met een enorme eetlust. Op de vraag van moeder zei Mien, dat er niemand om de blazer was geweest.

‘Het wordt hoe langer hoe raadselachtiger,’ sprak mevrouw Tummers. ‘Ik moet morgen meneer Kroon toch eens vragen, of die er misschien vandaag iets van gehoord heeft. Mocht die ook niets weten, dan gaat de blazer maar naar de politie.’

De volgende morgen, nadat Henk een lekker fris bad in zee had genomen stond hij een poosje rustig in het water van een meertje tussen de zandbanken te kijken naar een paar krabben. Hij was daarin zo verdiept, dat hij niet eens het geluid van stappen achter zich hoorde, en pas aan een lange schaduw merkte, dat er iemand achter hem stond. Hij draaide zijn hoofd om en keek in het gezicht van John van

Eijden, die een paar voet van hem af stond. Ofschoon Henk wist, dat de Van Eijdens niet van hem gediend waren, besloot hij toch een poging tot toenadering te wagen.

‘Goeie morgen,’ sprak hij. ‘Heb jij misschien gisteren een blazer verloren?’ John trok zijn wenkbrauwen op, alsof hij verwonderd was, dat Henk hem zoiets vroeg.

‘Nee,’ antwoordde hij kortaf.

‘We hebben een rode blazer gevonden met bronzen knopen,’ ging Henk door.

‘Welnee. Als je die op het strand hebt gevonden, dan zal hij van een van de mensen uit het dorp zijn.’

Dit antwoord werd op een onprettige toon gegeven, alsof alle andere vakantiegangers beneden zijn stand waren.

Henk had er gruwelijk het land aan afgesnauwd te worden, vooral door een jongen, die niet veel groter was dan hij. Hij keerde zich om om weg te gaan. Daarbij trapte hij op een bosje zeewier. Zijn voet schoot uit, en hij plonste in het water. 'Ik geloof, dat dat vanmorgen je tweede bad is, is 't niet?' riep John van Eijden uit, terwijl hij hatelijk lachte. Hij keerde zich om en liep weg.

Henk had wel door de grond willen zakken. Dat dāt hem nu moest overkomen, terwijl die knaap van een Van Eijden erbij stond.

Hij sprong weer overeind en deed zijn best zoveel mogelijk het water uit zijn kleren te wringen. Daarna besloot hij maar zo gauw mogelijk naar huis te gaan om droge kleren aan te trekken.

'Zeg jongen, wat heb jij uitgevoerd?' riep moeder uit, toen hij als een natte kat binnen kwam zetten.

Henk vertelde, wat er gebeurd was.

'Trek zo gauw mogelijk dat natte goed uit,' zei mevrouw Tummers. 'Je zou een ziekte op je hals halen, als je daarmee zou blijven lopen. Er ligt schoon goed in de kast, en je andere broek is ook droog. Alleen zal je een ander jasje moeten aantrekken.'

'Ach moeder, ik kan toch wel zonder jasje vandaag. Het is toch zulk fijn weer,' riep Henk terwijl hij de trap opstormde. 'Ik zou vandaag smelten in dat dikke jasje. Ik hoef het toch niet aan hè moe?'

'Nou, vooruit dan maar. Maar denk erom, als je het koud krijgt, dan doe je het aan.'

Het kon Henk niets schelen, dat de meisjes hem uitlechten, toen hij hun vertelde over zijn tweede bad die morgen. Dat was heel anders dan dat gemene lachje van die John van Eijden.

'Vanmiddag ga je zeker weer in de donkere kamer werken, niet? Dan komen we je helpen,' sprak Lize.

'Da's een goed idee. Ik heb er niet veel meer aan te doen. Alleen nog het rode papier en het tafeltje, en dan is de zaak in orde.'

Tegen vieren die middag was de donkere kamer klaar. Alles was netjes opgeruimd en de benodigheden hingen en stonden zo voor het grijpen.

'Tante heeft het nog niet eens gezien,' lachte Emmy. 'We moeten haar vragen morgen de openingsplechtigheid te verrichten.'

Na de thee besloten de twee meisjes een flinke wandeling te maken om een plaats te kiezen voor de picknick als de familie Dijkers de volgende week bij hen zou komen. Henk, die niet bijzonder opwandelen gesteld was, bleef liever thuis om een nieuwe dobber aan zijn vistuig te maken. Hij wuifde de twee meisjes nog even toe en verdween toen in huis.

Toch begon hij zich na een kwartiertje wat eenzaam te voelen en hij kreeg spijt, dat hij niet met de meisjes was meegegaan.

'Weet je wat ik doe,' sprak hij tot zichzelf, 'ik ga ze achterop. Ik weet, waar ze zijn, dan heb ik ze zo ingehaald.'

Hij liep naar voren naar de hal en daar viel het hem op dat er een fris windje op was komen zetten.

'Moeder,' riep hij naar binnen. 'Is mijn blazer al droog?'

De vraag werd beantwoord door Mien, die achter in de keuken was.

‘Mevrouw is naar de boerderij, om meneer Kroon te spreken. Maar de blazer is nog lang niet droog. Hij hangt nog aan de lijn.’

‘Vervelend’ zei Henk. ‘En dat andere dikke jasje doe ik toch ook niet aan.’

Toen viel zijn oog op de rode blazer, die daar nog steeds aan de kapstok hing.

‘Ja, waarom eigenlijk niet? Ik leendat ding voor vanmiddag!’ dacht hij, ‘Als er gisteren en vanmorgen niemand om geweest is, zal er vanmiddag òòk wel niemand om komen. En bovendien, als de meisjes mij in deze blazer aan zien komen, zullen zij in de verte niet weten, wie ik ben.’

Kort en goed, hij nam de blazer van de kapstok en trok hem aan, na eerst de mouwen te hebben omgeslagen. Nu leek hij niet eens zo gek groot, en iemand, die hem er in zag, zou er niet eens vreemd van hebben opgekeken. Hij was zelf erg voldaan over die inval en voelde zich veel prettiger in die mooie rode blazer met bronzen knopen.

Op een drafje liep hij de weg op en keek nog even schuin door de heg naar zijn donkere kamer. Daar zag hij een man, die aan de kant van de weg zat. Hij droeg lompen van kleren, terwijl zijn gezicht in geen week gewassen of geschoren leek. Toen de jongen langs hem heen kwam nam hij een zwart stukje pijp uit zijn mond, en vroeg:

‘Zeg, kan je me ook zeggen, hoe laat het is?’

‘Nee, ik heb geen horloge bij me,’ antwoordde Henk, ‘maar ik denk, dat het zo tegen zessen zal zijn.’

‘Heb je niet wat geld voor me?’

De man had een onaangenaam gezicht met kleine oogjes. Er liep een groot litteken over zijn wang. Henk voelde in zijn broekzak naar wat geld. Daarbij rinkelden de sleutels van de kast van zijn kamertje tegen elkaar, wat de bedelaar ongetwijfeld voor een grote rijkdom scheen te houden.

‘Is dat alles, wat ik krijg,’ bromde hij, terwijl zijn ogen venijnig begonnen te schitteren. ‘Nee, wacht eens even, ik wou je nog wat vragen.’

Maar Henk wachtte dat liever niet af en zette het op een drafje, om maar gauw uit de buurt van die kerel te zijn. Een ogenblik later, toen hij een bocht om was gegaan, hoorde hij achter zich de stem van de landloper:

‘Hé, wacht eens even. Kom eens hier.’

Even hield Henk op om z'n veter, die los was geraakt, vast te binden, toen hij vlak achter zich om de bocht, vlugge stappen hoorde en weer de uitroep: ‘Wacht. Ik moet je hebben. Blijf staan!!’

De voetstappen klonken steeds dichterbij. Henk wachtte geen minuut langer. Die landloper had het op hem gemunt. Die wilde natuurlijk alles afnemen, wat hij bezat. Een snelle vlucht was zijn enige redding, en hij zette er een vaart in, alsof het ging om de eerste prijs bij de schoolwedstrijden. Hij bemerkte echter aan de steeds dichterbij komende voetstappen, dat de achtervolger terrein won, en dat, als het zo door ging het niet lang meer kon duren, of hij was ingehaald.

‘Ik hou het niet lang meer uit,’ hijgde Henk. ‘Wat moet ik beginnen?’

Hij ging nog een bocht om en kwam toen op het idee zich te verbergen achter het struikgewas aan de kant van de weg. De landloper zou dan denken, dat hij de volgende bocht al om was, en hem voorbij hollen. Daarna zou Henk de weg wel terug nemen over het veld. De daad bij het woord voegend, verborg hij zich in het struikgewas.

‘Klap, klap, klap.’ Daarna stilte. De achtervolger scheen stil te staan, blijkbaar verwonderd, waar zijn slachtoffer zo ineens gebleven was. Henks hart sloeg hem in zijn keel. Hij probeerde nog wat dieper weg te kruipen, maar ... daar kraakte ongelukkigerwijs een dode tak en het volgende ogenblik sprong er iemand op zijn rug en greep hem in zijn kraag.

‘Zo, kom nou maar eens te voorschijn, vriendje,’ baste een diepe stem. ‘Nou ben je er toch nog bij, hè?’

Pas toen hij uit zijn schuilplaats te voorschijn was gekomen, zag Henk, dat het niet de landloper was, die hem achtervolgd had, maar een heer.

‘Zo, schavuit, nu zal het wel uit zijn met je vakantiereisje,’ grijnsde hij.

‘Hè? W ... wat bedoelt u? Ik begrijp u niet,’ hakte Henk.

‘Zo, begrijp je het niet,’ antwoordde de heer. ‘Ik denk anders dat er heel weinig aan te begrijpen zal zijn. Die blazer bijvoorbeeld. Hoe kom jij daaraan? Is die van jou?’

‘Nee ... eh ... die is niet van mij. Die heb ik gevonden.’

‘Ach zo, en waar dan wel, als ik je vragen mag?’

‘In een oude badkoets.’

‘Zozo,’ sprak de heer, ‘is het toch? Ik geloof dat het maar goed is geweest, dat ik je daar met die landloper zag praten. Je zag me zeker al aankomen, dat je het zo op een lopen zette. En nu genoeg gepraat. Ga maar eens netjes met me mee. ‘Ik met u mee? Waarheen?’

‘Naar de politie. Dat zal het einde zijn van je vakantie-uitstapje.’

De vreselijke gedachte, opgebracht te worden onder de ogen van alle vakantieangers bezorgde Henk een koude rilling.

‘Maar meneer,’ protesteerde hij, ‘ik was helemaal niet van plan die blazer te houden!’

De vreemdeling gaf geen antwoord, maar stak zijn hand eerst in de ene en daarna in de andere zak van de blazer. Hij zocht blijkbaar iets, dat daar niet meer in was.

‘Waar heb je het geld gelaten dat erin zat?’ sprak hij op ruwe toon. ‘Er zat vijfendertig gulden in. Waar heb je die gelaten?’

‘Die ...eh ... die heeft moeder,’ antwoordde Henk, ‘als u me wilt laten uitpraten ...’

‘O nee, asjeblieft, vertel je leugens maar op het bureau,’ viel de man hem in de rede. ‘Daar zullen ze het wel verder uitzoeken.’

Het drong nu tot Henk door, dat hij in handen was geraakt van een politieambtenaar in burger. Maar toch niet een van dat dorp, want die kende hij wel. De man weigerde te luisteren naar zijn verdere uiteenzettingen maar met een greep, waaruit geen loskomen mogelijk was, trok hij hem mee, de weg terug naar het dorp.

Zij kwamen weer langs de landloper, die nog op dezelfde plek zat.

‘Hé deugniet, wat heb jij uitgevoerd?’ riep de vagebond uit. ‘Ik dacht al, dat er iets niet met hem in de haak was. Wat heeft hij op zijn kerfstok meneer?’

‘Hou jij je mond maar,’ riep de heer bars tegen de bedelaar. ‘Anders ga jij ook met hem mee.’

De bedelaar scheen geen zuiver geweten te hebben, want hij achtte het raadzaam zich er verder maar buiten te houden.

Ze hadden nog niet ver gelopen, toen achter hen het geluid van een scooter

klonk. Die suisde langs Henk en zijn begeleider, toen de berijder plotseling zijn remmen aanzette. De scooter stond nog niet eens helemaal stil, of hij sprong eraf en keerde zich om. Het bleek een jongeman te zijn van een jaar of achttien, negentien. Hij had een vriendelijk gezicht.

‘Hé,’ riep hij uit. ‘Is dat niet mijn blazer?’

Hij bleef even met een verwonderd gezicht staan. Uit de blikken van verstandhouding tussen de twee kon Henk opmaken, dat ze geen vreemden voor elkaar waren.

‘Zo, hebt u eindelijk mijn blazer ontdekt, meneer Brand,’ informeerde de jongeman.

‘Ja, hij is erbij hoor. Als u een paar minuutjes eerder was geweest, dan had u getuige kunnen zijn van een ren op leven en dood.

‘Maar ... eh ... dat is niet de jongen, die we achterna zitten,’ was het antwoord, ‘die hebben ze gepakt in Ankerdijk.’

‘In Ankerdijk?’

‘Ja, hij slenterde daar rond, en wilde juist aan boord van een schip trachten te ontsnappen. Toen ik hoorde, dat ze hem hadden ben ik direct op mijn scooter hierheen gegaan, omdat ik wist, dat het laatste spoor naar dit dorp voerde. De jonge dief heeft een volledige bekentenis afgelegd, en zei, dat hij de blazer in een of andere oude badkoets had achtergelaten.’

‘Ziet u wel, dat heb ik u toch meteen gezegd,’ riep Henk uit.

Brand liet Henk nu het hele verhaal doen van alles, wat er met de blazer was gebeurd.

‘De portefeuille is bij ons thuis,’ besloot hij. ‘En ik zou deze blazer niet aangetrokken hebben als de mijne droog was geweest. Ik ben vanmorgen in zee gevallen.’

‘Dat is een plotselinge ommekeer van zaken,’ riep meneer Brand uit. ‘Daar zal ik eens bij moeten opsteken. Hij stopte zijn pijp en staker vuur in.

‘Tussen twee haakjes. Mijn naam is Remer,’ stelde de eigenaar van de scooter zich voor aan Henk. ‘Je hebt zeker al gemerkt, dat die heer een detective is?’

‘Ja, ik had al wel gedacht aan een politiebeambte. Maar wat doet hij hier eigenlijk?’

‘Dat zal ik je vertellen. Verleden week is er een jongen, die onderweg was naar een verbeteringsgesticht ontvlucht. Hij kwam begin van deze week in het dorp Ankerdijk, en daar vond hij het raadzaam, om niet ontdekt te worden, van kleren te verwisselen. Zodoende stal hij mijn kleren, terwijl ik in zee was. En nu is de politie de hele week al op zoek naar iemand in die kleren. En die is des te gemakkelijker te herkennen omdat deze blazer een iets donkerder rand heeft aan de kraag. Kijk zelf maar. Deze blazer is direct van andere te onderscheiden. Nu schijnt die schelm 't laatst maandagavond in die oude badkoets geweest te zijn, waar je van verteld hebt.’

‘Maar waarom liet hij die blazer daar achter?’

‘Het was erg warm, en daarom hing hij die blazer daar in die badkoets op, waar hij de nacht dacht door te brengen. Hij was half in slaap, toen hij een stem buiten hoorde en een ogenblik later een gebons op de deur, die de jonge dief gegrendeld had.

‘Ja, dat komt uit,’ mompelde Henk.

‘Van der Hoven - zo heette die jongen - dacht zeker, dat het de politie was, en hij sprong door de achterdeur naar buiten. Hij vluchtte zo haastig, dat hij de blazer vergat. En natuurlijk was hij er veel te bang voor, er later nog om terug te gaan. Hij heeft

sindsdien maar wat rondgeslenterd, en leefde van een paar gestolen broden. Tenslotte keerde hij terug naar Ankerdijk en daar werd hij gepakt, zoals ik zojuist al vertelde.'

'Er was ook nog een brief in de zakken,' sprak Henk. 'Die heeft m'n zus gepost.'
'Ja, en daarom kwamen we juist naar dit dorp,' mengde de detective zich in het gesprek.

‘Dàt begrijp ik niet,’ sprak Henk op vragende toon.

‘Nee, dat kan ik me indenken’ lachte de bezitter van de scooter. ‘De zaak zit zo. Ik had een brief geschreven naar mijn oom, en wilde die direct, na mijn bad in zee, posten. Toen ik bemerkte, dat met de blazer ook de brief verdwenen was, schreef ik een nieuwe, die ik dinsdag verzond. Vanmorgen kreeg ik antwoord van mijn oom, dat hij *twee* brieven ontvangen had, waarvan een met het poststempel van dit dorp. Dat vertelde ik natuurlijk direct aan meneer Brand.’

‘En zo kwamen we tot de conclusie, dat de persoon met de rode blazer in de omtrek van dit dorp moest zwerven,’ ging de detective voort. ‘Ik ging dus direct hierheen.’

Het hele mysterie was nu opgehelderd.

Enige ogenblikken bleef het stil.

‘En ... eh ... wat zullen we nu doen?’ vroeg mijnheer Remer, en hij voegde er met een glimlach aan toe. ‘In elk geval niet naar het politiebureau, hè meneer Brand.’

‘Nee, dat in elk geval niet,’ lachte deze. ‘Maar we moeten toch eerst nog de kwestie met het geld in orde brengen.’

Gelukkig was mevrouw Tummers inmiddels van haar bezoek bij meneer Kroon teruggekeerd. En zo kon deportefeuille direct overhandigd worden. Meneer Brand was blij, dat de zaak achter de rug was, gaf Henk nog eens een stevige hand en haastte zich toen naar het station. Mijnheer Remer bleef nog even met mevrouw Tummers in de hal praten.

‘Ja, u begrijpt, toen meneer Kroon mij ook niets meer mee kon delen, was ik van plan direct naar de politie te gaan. Het spijt me, dat Henk die blazer heeft aangetrokken. Als ik thuis was geweest, was het niet gebeurd.’

‘O, dat geeft nietsmevrouw,’ sprak meneer Remer op joviale toon. ‘Ik ben bang, dat die hele blazergeschiedenis u een boel drukte en last heeft bezorgd. En ik zou waarschijnlijk het geld nooit terug hebben gekregen, als die blazer niet in handen was gekomen van uw zoon. Als hij Van der Hoven niet uit de badkoets verjaagd had, zou die schelm misschien al het geld opgemaakt hebben.’

Hij wachtte nog even, tot mevrouw Tummers de blazer in een stuk papier had gerold. Henk vergezelde zijn nieuwe vriend over het paden hielp hem het pak achter op descooter te binden, die buiten het hek stond. Geen van tweeën hoorde naderende ovetstappen.

‘Nou, ik geloof, dat de zaak helemaal in orde is, niet?’ sprak meneer Remer. ‘En als je soms eens in Ankerdijk mocht komen, moet je beslist eens aanwippen. Hier heb je mijn adres. Verlies het kaartje niet.’

Remer zette zijn scooter aan en sprong erop.

‘Nou, tot ziens hoor’ riep hij joviaal. ‘En nog bedankt voor het bewaren van mijn blazer.’

Hij wuifde nog even en verdween toen in een wolk stof.

Henk dacht, dat hij die dag genoeg verrassingen te hebben beleefd, maar het bleek nog niet tot een eind te zijn gekomen.

‘Hallo,’ klonk een stem achter hem.

Henk draaide zijn hoofd om, en zag nu pas, dat John van Eijden naast hem stond.

Dat geval van dat ‘tweede bad’ speelde nog steeds in Henk zijn hoofd. Hij nam zich voor niet al te vriendelijk te zijn.

‘Hallo,’ bromde hij tussen zijn tanden.

John kwam een paar passen naar voren. Er was nu niets beledigends in zijn houding. Eerder iets bewonderends, waar Henk de reden niet van kon begrijpen. 'Zeg,' begon John. 'Ik geloof, dat ik me vanmorgen wat vreemd heb aangesteld, toen je in het water viel.'

Er was iets in de toon van John, dat erop wees, dat hij er spijt van had.

'O, dat was niks.' Dat was m'n eigen stomme schuld. Ik had beter uit moeten kijken.'

Er was even een stilte.

‘Zeg ... eh ... ik wist niet dat jij Remer persoonlijk kende,’ vervolgde John plotseling.

‘Zo, ken jij hem dan ook?’ vroeg Henk.

‘Ik hem kennen?’ riep de andere uit, ‘dat zou ik denken. Hij is de captain van ons eerste voetbalelftal. Ken jij hem al lang?’

‘Nou, een goed half uur,’ lachte Henk.

‘En hij schudde je de hand, alsof jullie de oudste vrienden waren.’

‘We hebben zijn blazer gevonden en die voor hem bewaard, totdat we wisten, van wie hij was.’

Henk, die zich ineens veel vrijer tegenover John voelde, vertelde nu de hele geschiedenis. Vooral van de jacht van de detective op hem en het gevaar midden door het dorp naar de politie te worden gebracht.

‘Dat is ook een mooie geschiedenis’ lachte John. ‘Je zal d'r wel trots op zijn, zo iets meegemaakt te hebben. Je zou er bijna een boek over kunnen schrijven.’ Een paar stemmen deed hem even opkijken. Daar kwamen Lize en Emmy aan, die terugkwamen van de wandeling. John wachtte totdat Henk de meisjes van zijn avontuur had verteld. De meisjes bemerkten wel, dat er een toenadering was gekomen tussen Henk en John, die zijn best deed zo vriendelijk mogelijk te zijn.

‘Maar nu moet ik gaan,’ sprak John, anders verzuim ik mijn afspraak voor de roeitocht vanavond.

‘Zie ik je nog eens?’

Hij schudde Henk hartelijk de hand en wilde weggaan, toen hem ineens iets te binnen schoot. Da's waar ook,’ zei hij tegen Henk, en daarna voegde hij er direct aan toe: ‘Nee, nu niet, dat vertel ik je morgen wel.’

‘Hij valt toch wel mee,’ vond Henk, terwijl hij met de meisjes het hekje van het Rode Huis inging. ‘Wat

zou hij me morgen te vertellen hebben?’

Die vraag werd de volgende dag beantwoord, toen Henk, Emmy en Lize op het strand stonden en keken naar een vissersboot, die uitvoer. Ze hoorden stemmen en zagen John van Eijden op hen toekomen met een meisje, ongeveer een jaar ouder dan hij.

‘Morgen, Henk,’ sprak hij. ‘We zijn al in het Rode Huis geweest, maar mevrouw zei ons, dat jullie op het strand waren. Nou Trudie, zeg nu maar eens tegen ze, wat je op je hart hebt.’

‘Ja, het is morgen mijn verjaardag,’ begon het meisje, ‘En dan hebben we een leuk feestje met een goochelaar en vuurwerk. Het spijt me, dat we geen gedrukte kaarten meer hebben, maar ik wilde jullie nu mondeling vragen of je ook komt.’

‘Dat vind ik leuk,’ riep Lize uit. ‘Natuurlijk komen we graag. Ik ben juist zo dol op vuurwerk.’

‘Ja, maar jullie komen dan natuurlijk bij het hele feest,’ viel Trudie haar in

de rede. ‘t Begint om twee uur 's middags. Dus we kunnen op jullie rekenen?’
 ‘Natuurlijk, ik vind het dol!’ riep Emmy enthousiast uit en toen, aan een aandrang toegevend, waar ze zich op dat ogenblik niet tegen kon verzetten vroeg ze: ‘En mogen we dan ook je mooie poppenhuis zien?’

‘Ja natuurlijk, als jij ons je donkere kamer laat zien, waar John me al van verteld heeft,’ lachte Trudie. ‘Dan breng ik meteen een filmpje mee, dat we gaan ontwikkelen.’

‘En komen jullie zo straks ook mee handballen?’ voegde John eraan toe.

De twee Van Eijdens wuifden nog even en verdwenen toen in hun tent.

‘Een goochelaar, en een peiknick en vuurwerk. Vindt je het niet enig?’ Lize sprong van pret in het rond.

‘En het poppenhuis,’ voegde Emmy eraan toe.

‘En dat alles door het geheim van de donkere kamer,’ besloot Henk op plechtige toon.

Oplossingen raadsels en puzzels

pag. 26

IJzel vormt zich niet op de buitenkant van een ruit maar op de binnenkant.

pag. 101

tomaat, appel, pruim, peer, mispel, meloen, kers, bes, aardbei, banaan, braam, kalebas.

pag. 111

Klok, aria, pulp, egge, roer; de eerste zowel als de laatste letters van deze woorden vormen het beroep: Kapper.

pag. 120

1. slak, 2. cent, 3. hand, 4. egel, 5. vast, 6. eten, 7. noot, 8. iets, 9. maar, 10. gras, 11. ezel, 12. Noor, 13. neus, 14. oven, 15. ober, 16. rood, 17. duif, 18. woud, 19. ijzer, 20. kaas. De buitenste letters vormen de namen: Scheveningen - Noordwijk.

pag. 138

Neem de twee buitenste lucifers van A weg en vorm daarmee het ene vierkant, dan heb je twee lucifers over en daarmee maak je het andere vierkant. Nu krijg je vier kleine vierkanten in één groot vierkant! Slim, hè?

pag. 175

Janmaat = matroos; Janplezier = tentwagen met zes of acht banken voor een groot gezelschap; Jan Salie; Ome Jan = lommerd of bank van lening; Jan Klaassen; Jan Rap en zijn maat; Jan-uari.

pag. 225

de pop, waar een vlinder uit komt.

pag. 228

aasgier, bison, cobra, dingo, ekster, forel, gibbon, havik, inktvis, jakhals, karper, luipaard, mandril, neushoorn, otter, pinguin, roerdomp, schildpad, tijger, vleermuis, wisent, ijsbeer, zeeleeuw.

pag. 267

één druppel, want daarna is het glas niet leeg meer.

pag. 310

de meneer van de P.T.T., die postzegels afstempelt.

pag. 311

de nummers 1 en 6.